BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
11 B
28 [illegible]

13. 15. c. 2

Digitized by Google

Digitized by Google

SVMMA

BVLLARII

EARVMVE SVMMORVM PONTIFICVM CONSTITVTIONVM,

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE vſum, poſt volumina Iuris Canonici, vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVCTORE STEPHANO QVARANTA V. I. D. Canonico, & Iudice Synodali Neap.

Cum Adnotationibus eiuſdem.

Et Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO V. I. D. Presbyteri Neapolitani.

Cum duplici Indice verborum, & titulorum iuxta ſeriem Decretalium.

Acceſſerunt etiam quatuor tractatus Canonici, quos verſa pagina indicabit.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUEL

Monſtra te eſſe Matrem.

NEAPOLI, Apud Io. Iacobum Carlinum Anno 1605.

Superiorum permiſſu.

Digitized by Google

TRACTATVS

De rebus Eccleſię non alienandis, cum explicatione extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſę. fol. 1. & 495.

De præſtantia, & auctoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia. fol. 31. & 510.

De Concilio Prouinciali. fol. 184.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. f. 155. 520. & 576.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. DOMINO
OCTAVIO AQVAVIVAE
S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumque is in cauſis eccleſiaſticis diiudicandis domi, foriſque, diu multumq; verſatus eſſet,& ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum, adeptus eſſet cognitionem; videretq; quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet, ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eos ex immenſo penè Bullarij Oceano liberatos, paruula hac rate ad tutum, tranquillumq; cognitionis portum perduceret,hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempe publicæ vtilitatis confecit hanc ſummulam ad totius Pontificij iuris, conſtitutionumq; nouiſſimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vſus plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſocium adhibere, atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit vt has Additiones perficerem; Quas, qualeſcunque illę ſint,tibi dicandas eſſe vna cum opere deſtinaui,magnum inde fulgorem conſequuturas,ſi illuſtratæ tui nominis gloria

ederentur. Hoc ipſum, vt facerem, auctor tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus maxime gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, nonniſi te vnum hac noſtra tempeſtate penè eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſſimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & conſilij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibiq; iure optimo quæcunque debentur, quæ Neapolitana ingenia, & maxime de re eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit illud etiam, quòd ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirificè fouit, nam vt vetuſtiores tuos maiores prætercam, qui & ipſi tamen hoc magnificentiſſimè præſtiterunt, dicam tantum ſingulare officium, quo ſum ornatus ab Illuſtriſſimo Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit ſuis ſub auſpicijs, præſidio, ac tutela, accipere Doctoratus inſignia, meq; ipſum domum vſque ſumma beneuolentia comitatus eſt. Cuius beneficij, fauoriſque in animo meo altius inſedit memoria, cumq; ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus, gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſſimo, quas poſſum immortales ago, perſoluoq;, oroq; vt me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate, ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſſimæ, & Reuerendiſſimæ Dominationis tuæ

Humillimus ſeruus

Proſper de Auguſtino.

Sub tuum præſidium confugimus Sancta Dei Genitrix, noſtras depreeationes ne deſpicias in neceſſitatibus, ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo glorioſa, & benedicta.

QVONIAM poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, Ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus ferè conſtitutionibus Apoſtolicis hucuſq; poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cùm annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reueren. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communem ſtilum Summittarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis MARIAE, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſimè poſcimus, opus compleui, cum adnotationibus, omni qua potui breuitate. Salua correctione Sãctæ Matris Eccleſię, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniũxiſtis, tantũ vos rogo vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoq; Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitã ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

c. non debet de conſang. & affin.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Romæ impreſs. anno 1586. ſub Pontificatu fel. rec. Sixti V.

Quoties non additur, in Bullario, intellige de folijs præſentis operis, in quo adſunt quamplures conſtitutiones, & inſuper Decreta Sacrarum Congregationum, quæ non repeziuntur in Bullario, & aliquæ adhuc non ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

Item animaduertendum aliquas dictiones poſitas eſſe iteratis vicibus, ideo Lector non adhæreat primæ lecturæ, niſi perſpecta ſecunda.

INDEX VERBORVM.

A

Abbas. fol.93
Abbatiſſa. 94
Abſolutio. 93. & 509
Abortus. 87
Agnus Dei. 95
Alienatio rerum Eccleſiæ. 1. & 495
Ambitio. 98
Apoſtata. 577
Apoſtolorum limina. 96
Archiepiſcoporum auctoritas. fol.31. & 510
Archiuus. 99
Aſtrologia iudiciaria. 99

B

Bannitorum fautores. 101
Beneficiorum parochialium collatio. 380
Beneficiorum poſſeſſio. 121
Beneficiorum reſignationes. fol. 103. & 608
Beneficiorũ reſignatorum publicatio. 113
Beneficiorum permutatio. 127
Beneficiorum priuatio. 566
Beneficiorum reſeruatio. 124
Blaſphemia. 130
Bona naufragantium. 131
Bona Eccleſiæ vſurpantes. fol.133

C

Cambia, vide in verbo vſura.
Campana. 134
Canonicus regularis. 576
Capitulum ſede vacante. fol.155.520. & 576
Caſus reſeruati. 135
Cõceptio Beatæ Mariȩ. 174
Cõcilium Prouinciale. 184
Concilium Tridentinũ. 182
Confeſſor. 175. & 577
Confeſſio ſacramẽtalis. 181
Communio ſacra. 182
Confraternitates. 609
Contractus ad caput ſalluum. 223
Contractus cenſualis. 216

D

Data, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 225
Dies feſtus. 226. & 526
Diſtributiones quotidianæ. fol. 615
Duellum. 227

E

Electio. 234. & 526
Excommunicatio ad finem reuelationis. 240
Excommunicatorum vitatio. 242

Exem-

Exemptio. 235

F

FAbricæ Sanᴄti Petri de Vrbe officium. 540
Fidei profeſſionis forma à Latinis. 242. & 544
Fidei profeſſionis forma à Græcis. 262

G

GRæcorum Ritus. 245

H

HAbitus clericalis. 265
Hæretici. 271. 548. & 580
Horæ canonicæ. 274

I

ILlegitimi. 276. & 551
Inuentarium actorũ. 575
Iudex. 281
Iuramentum. 552

L

LIbri prohibiti. 281
Litaniæ. 282

M

MAgiſter. 565
Matrimonij impedimenta. 283. & 582
Matrimoniales diſpenſationes. 583
Medicus. 285. & 553
Miſſa. 287. & 585
Monaſteria, & conuentus Regularium virorum. 290. & 586
Monaſteria monialium. 321. 554. & 592
Montes pietatis. 289
Munerum largitio Regularibus vtriuſque ſexus interdicta. 350

N

NVllitas. 357

O

ORdo. 358. 556. & 593

P

PArochialium beneficiorum collatio. 380
Pœnæ pecuniariæ. 606
Præcedentia. 386
Prædicator. 562
Priuilegia Regularium. 389

Q

QVarta Epiſcopalis. 594

R

REgulæ Cãcellariæ Apoſtolicæ. 408
Reſidentia. 433. & 598
Reuerentia Diuinorum Officiorum, & Eccleſiarum. fol. 569. & 601

S

SEqueſtrum. 571
Seruitium Cappellaniæ. fol. 607
Simonia. 446. & 574

Spolia

Spolia clericorum. 470
Synodus Diœceſana. 596

T

Torneamenta. 481

V

Vectigal. 484
Vicarius perpetuus. fol. 599
Vſura. 492

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

S. IANVARI intercede pro nobis.

Digitized by Google

ALIENATIO.

1 *Quanam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ; Ampliatur à nu. 15. & limitatur à nu. 28.*
3 *Cauſæ alienationis, & caſus à iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſollemnitates, & quæ nam illæ ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operetur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus, quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quãdo ſubſequi nu. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro cõtrahentibus ne incurrãt in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur, quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœnæ commiſſariorum malè iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Paulum IIII. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerũ Eccleſiaſticarum, quæ Pius IIII. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Conſtitutione publicata Romæ die 24. Septembris 1560. Incip. Prouida fol. 681. in Bullario, adeò quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertim Pauli II. fol. 91. quæ eſt inter Extrauag. com. ſub tit. de reb. Eccleſ. non alienan. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipuè, qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſt poſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur illuſtranturque, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, profanis vſibus applicare, aut cùm maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem omneq; pactum, per quod ipſorum dominium transfertur conceſſionem-

hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractum emphiteuticum, prælerquam in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus & bonis in emphiteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura Conſtitutione præſenti fieri prohibemus.

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris.

Siquis autē contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omninò ſint roboris vel momēti, & tam qui alienat, quàm is, qui alienatas res & bona prædicta receperit, ſententiam excōmunicationis incurrat.

Alienanti verò bona eccleſiarum, monaſteriorum, locorumq; piorum quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit pœnitus interdictus, & ſi per ſex mēſes immediatè ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus eiſdem à regimine, & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterij cui præſidet, in ſpiritualibus & temporalibus, ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò prælati, commendatarij & aliarum eccleſiarum Rectores beneficia, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officijs, Canonicatibus, præbendis, alijsq; eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus & regularibus beneficijs, quorum res & bona alienarunt, dumtaxat ipſo facto priuati exiſtant, illaq; abſq; declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintq; per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) liberè de iure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteria, & loca pia, ad quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, liberè reuertantur. Nulli ergo, etc. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Dominicæ Incarnationis 1468. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad euidentiam præmitto q̄ de Alienatione rerum eccleſiaſticarum, piorumuè locorum habetur in iure ciuili in l. iubemus la 2. & in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth. ſeq. C. de ſacroſ. eccleſ. & in lib. Authe. in tit. de aliena. & emphit. & in alio tit. clariori de non alien. nec permuta. reb. eccleſ. In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12. q. 2. per totam, præſertim in c. ſine exceptione; ac in lib. Decretalium in tit. de reb. eccleſ. alien. vel non. præcipuè in c. nulli; Habetur in lib. Sexti, in Clem. ac in hac extrauag. cōmuni eo. tit. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reform. cap. 11. incip. Magnam.

1 Standum eſt hodie † Diſpoſitioni iuris Canonici glo. in cap. primo in verbo tractatus de reb. eccle. non alienan. in 6. Abb. in c. in præſentia ſub nu. 28. de probat. & in c. inter alia nu. 16. de immu. eccleſ. & in d. c. nulli nu. 6. de reb. eccleſ. alien. vel nō & in conſ. 41. ſub nu. 3. par. 1. Quò dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus penè ſcriptoribus, conſideratiſq; eorum dictis, ac perpenſis facio Regulam quòd.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiuè requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma. i. ſollemnitas legitima c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. d. clem. 1. eo. tit. d. c. ſine exceptione, glo. in ſumma 12. q. 2. Abb. in cap. 2. nu. 8. de his quæ vi met. cau. in c. 1. nu. 17. de reſtit. in integr. & in c. nulli nu. 7. de reb. eccleſ. alien. & in c. ad noſtram eo. tit. in c. tua nu. 8. de his, quæ fiunt à prælat. ſine conſenſu capit. Socc. in ſuis fallent. reg. 110. in verbo eccleſ. Dec. in Auth. qui rem nu. 21. C. de ſacroſ. eccleſ. & in conſ. 142. nu. 4. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. nu. 2. qui dicunt communem eſſe opinionem, Redoa. in tract. de reb. eccleſ. alien. q. 51. cap. 7. nu. 21. & q. 36. nu. 17. & q. 46. Maſcar. de proba. concluſio. 75. Molina de contract. diſput. 468. Et hac forma omiſſa regulariter non valet alienatio Afflict. in deciſ. 107. & dec. 85. Vinc. de Franch. deciſ. 35. latè per Franc. Sarmente. Rotæ Romanæ Auditorem in tracta. de reddit. eccleſ. par. 1. cap. 2. vbi doctiſſimè præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor † neceſſitatis, vtilitatis, incommoditatis, & pietatis glo. in ſumma 12. q. 2. Abb. in d. c. nulli de reb. eccleſ. alien. Silu. ver. Alienatio nu. 2. explicat Rebuff. in

compen. aliena. rer. eccleſ. nu. 9. latiſſime Redoa. in d. tracta' q. 19. 20. 21. & 22. & q. 51. c. 22. aliqua per Couar. d. lib. 2. var' reſol. c. 16. nu. 8. & 9. & c. 17. Molina in d. tract. diſput. 465. Nauar. in comment. de alien. rer. eccleſ. Neceſſitas & vtilitas æquiperantur in iure c. 1. de reb. eccleſ. nõ alien. in 6. & clem. 1. eo. tit. Abb. in c. vt ſuper de reb. eccleſ. alien. & in c. fin. de eccleſ. edifi. Et iſtæ cauſæ dicuntur caſus à iure permiſſi, vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſsi d. glo. in Sum. 12. q. 2. & in c. 2. in verbo caſibus de reb. eccleſ. nõ alien. in 6. & regulariter requirunt ſollemnitates in alienatione, exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Sollemnitas legitima continet quatuor de iure antiquo, vt authoritas prælati, tractatus, cõſenſus capituli, & ſubſcriptio ſingulorum ſaltem per notarium, de quibus per Abb. in cap. 1. & c. tua de his, quæ fiunt à prælat. Silu. & Summiſtæ in verbo Alienatio, Rebuff. in d. compen. à num. 9. vſq; 14. & à nu. 74. vſq; 99. & nu. 118. latiſsime per Redoa. à q. 24. vſq; ad q 48.

4 † Conſenſus patroni ſi eccleſia ſit patronata, nõ eſt de neceſſitate Abb. in c. vnico vt benef. eccl. ſine dim. confer. Dec. conſ. 174. Redoa. in d. tra. q. 31. licèt contrariũ teneat Rebuf. nu 90.

Hodie verò regulariter prohibetur omnis modus alienandi etiam in caſu licito, & ſeruatis ſollemnitatibus prædictis in-
5 conſulto Romano Pontifice per hanc extrauag. † quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam motiuam, in ſecunda ibi omnium rerum. prohibitionem facit, & tres tantum caſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis & conductionis infra triennium; Secundus eſt emphiteuſis habentis tres conditiones, ſcilicet in caſibus à iure permiſsis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecundum tutiorem ſenſum Caieta. in verbo excommunicatio c. 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi Prædeceſſorum. innouat, & confirmat antiquos Canones præſertim cap. ſine exceptione 12. q. 2. c. 1. & c. nulli de reb. eccle. alien. c. 1. & 2. eo. tit. in 6. clem. 1. eo. tit. quibus duo hæc extrauag. addit primum vt non poſsit fieri locatio vltra triennium, declarando verba ad modicum tempus in d. clem. 1. in fin. nam antèa poterat ad decemnium

 vt ibi

vt ibi per glo. & Doct. Secũdum vt quælibet alienationis ſpecies non fiat inconſul to Rom. Pont. & ſic additur alia ſolénitas,quæ nó requiritur in prędictis tribus caſibus hic exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat contractus, & imponit pœnas, ibi ſiquis autem : h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennnium regulariter non poteſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua, annullat contractus, & imponit pœnas. Vltra Caieta. faciunt relata per Redoa. q. 35. qui in q. 36. & 42. aliter intelligit, hãc Paulinam, vt quando ſunt ſeruatæ cauſæ & ſollemnitates, non requiratur aſſenſus Apoſtolicus de neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus à iure permiſſis, videlicet iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici notat etiam Nauar. in d. comment. de alien. rer. eccle. ſub nu. 2. ac in manua. confeſſ. c. 27. nu. 156. & videtur tenere Rebuff. in d. compen. Sed prima intelligentia eſt de obſeruantia ſtilu & praxi Rom.

a Curiæ, congruit literæ, & ſenſui, ac tutior, a miror de Redoa. & Nauar. qui de iſto Caieta. ſenſu mentionem non faciunt. Animaduertendum tamen eſt, quòd etiam ſi hæc Conſtitutio

b non fuiſſet edita † Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiam licito, & ſeruatis ſolemnitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentum, quod ita præſtant Abb. in c. vt ſuper de reb. eccleſ. alien. in c. fin. de eccleſ. edific. & in c. ad noſtram eo. tit. de reb. eccle. & in c. 2. de feud. nu. 13. Redoa. q. 55. Nau. in d. comment. à nu. 11. vſq; 15. quantò magis hodie per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones verò ad menſam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neq; impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo etiam cum conſenſu capituli eccleſiæ meæ inconſulto Rom. Pont. & ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas eò ipſo incurrere volo. Idẽ iurant Abbates vt in d. Pontificali fol. 134. mutato noĩe (ad menſam) dicendo ad monaſterium, (& Capituli) dicendo conuentus monaſterij mei. In cæteris verò perſonis, quæ non ita iurant, valebat alienatio in caſu licito ſeruatis ſollemnitatibus ante hanc extrauag. Abb.

7 in d. c. vt ſuper † Qui aſſenſus Apoſtolicus ſupplet tractatum,
& conſenſum prælati ſuperioris Abb. in conſ. 41. par. 1. Dec.
conſil. 142. Rebuff. in d. compen. ſub nu. 15. Capyc. deciſ. 16.
Pariſ. conſ. 24. lib. 2. Redoa. q. 43. & 36. Non tamen ſupplet
conſenſum capituli ſeu maioris partis: & in quibus conſiſtat,
& dicatur maior pars, Abb. in cap. 1. de his quæ fiunt à maio.
part. capit. Rebuff. nu. 76. Redoa. q. 38. & debet conuocari
per eum ad quem ſpectat Abb. in c. 1. de maio. & obedienti;
Authoritas Epiſcopi, ſeu prælati nõ eſt de neceſſitate, ſi eccle-
ſia non habet collegium ſeu capitulum; ſed ſufficit conſenſus
Rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuſta & aſſenſus Apoſtolicus
Abb. in c. potuit nu. 14. de loca., Franc. in c. 1. de reb. eccleſ.
alien. in 6. Rebuff. nu. 88. & 90. Dec. & Pariſ. in preall. conſ.
Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſput. 468. nu. 13.
Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediuntur in forma, ſi
in euidentem, vt plurimum loquuntur de aſſenſu præſtando
8 per Commiſſarios alienationi faciendæ; & tunc † aſſenſus de-
bet præcedere contractum Abb. in c. vt ſuper num. 17. de reb.
eccle. alien. in c. fin. nu. 7. de eccle. edific. ac in c. eum vos ſub
num. 5. de his qui fiunt ſine conſen. capit. quia quando aliquid
eſt de forma in actu, ſemper illa forma debet præcedere Abb.
in c. nulli nu. 7. de reb. eccle. alien. Rebuff. in d. cõpen. alien.
nu. 15. & ſub nu. 52. Afflict. deciſ. 355. Camera in c. Imperia-
lem de prohib. feud. alien. per Feder. fol. 54. Fel. in cap. ſicut
tuis nu. 8. de ſimo. Iaſ. in l. licet, verſiculo. Quinto limitò C.
de procura. Hodie in Curia Archiepiſcopali Neap. practica-
tur fieri de nouo contractum alienationis cum inſerto tenore
Decreti Commiſſariorum.
9 Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſionẽ (etiam
ſi dixerint, ſaluo aſſenſu) ante impetrationem, nam incurre-
rent in pœnas huius extrauag. cum ſit proteſtatio contraria
facto Nau. in conſ. 1. de reb. eccle. alie. in nouis, faciunt dicta
per Dec. conſil. 160. Iul. Clar. in §. feudum q. 31. & in §. em-
phiteuſis q. 13. Gram. deciſ. 49. Vinc. de Franch. dec. 267. poſt
Abb. in c. 2. de feud. Iaſ. in l. fin. nu. 142. C. de iuri emphi. Fel.
in c. quæ in eccleſiarum ſub num. 84. de conſtit. Curt. de feud.
par. 4. q. 20. nu. 111. Capyc. in inueſt. in verbo feudorum alie-
nationes amplia. 19. & limita. 12. Frec. de ſubfeud. lib. 2. au-
tho.

b. tho. [illegible] Sed bona fides excuſaret, quia dicitur in hac extrauag. Præſumentes; Nauar. in d. commenta. de alien. rer. eccle. nu. 106. lex poſita contra præſumentes aliquid facere non comprehendit eum, qui abſq; dolo vel contemptu, bona fide, vel ſimplicitate facit Card. Zabar. in clem. 1. num. 22. de priuileg. Nauarr. in c. accepta oppo. 8. de reſtitu. ſpoliato. & in manuali confeſſ. c. 27. nu. 74. ſunt etiam aliæ cauſæ, quæ excuſant à pœnis huius Paulinæ, quas dicam infra limit. 21.

10 Cautius agendo conſului, vt Beneficiatus, qui terram ſui beneficij volebat cõcedere in emphiteuſim, illam locaret per triennium, & eo elapſo in emphiteuſim concederet cum pactis emphiteoticis in forma, ſaluo tamen & reſeruato aſſenſu Apoſtolico infra dictum triennium impetrando, ita q. eo elapſo non ſit tranſlata poſſeſſio, nec vtile Dominium, niſi impetrato & exequuto aſſenſu Apoſtolico, & non aliter nec alio modo, alias eo non obtempto habeatur pro non facta dicta conceſſio, niſi locatio pro dicto triennio tantum. Sint cauti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mẽtio de alienatione iam facta per traditionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus traheretur ad præterita; ita procedit quod dicunt
11 Doctores † ſufficere aſſenſum ſubſequi alienationem Rebuff. in d. compen. alien. verſiculo, nonus caſus, Redoa. q. 42. ſub nu. 16. Vinc. de Franch. dec. 103. licèt ſit diſputabilis articulus, an requiratur nouus contractus Capy. in inueſt. verbo Defectus fol. 83. Iacobi. inueſti. in verbo, & cum pacto de non alienando nu. 19. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contractũ de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio de alienatione iam facta, & valebit vt nũc tempore aſſenſus Rebuff. in d. compen. alie. nu. 93. & 95. cum quia aſſenſus debet præcedere contractũ, cum in hac Paulina dicatur Inconſulto ſummo Pontifice; quæ verba denotant actum nullum, niſi præcedat aſſenſus Abb. in d. c. vt ſuper de reb. eccl. alienan. Funda-
12 tur talis aſſenſus ſuper euidenti vtilitate, † quæ conſideratur tempore alienationis Pariſ. conſ. 24. lib. 4. Rebuff. ſub nu. 73. Redoa. q. 20. nu. 141. Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit magis profutura eccleſiæ c. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. nu. 97. & 98. c. tua nuper de his quæ fiunt à præla. ſin. conſen. capit. Redoa. d. qu. 20. ſub nu. 81.

nu.81. Et licèt Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate eccleſiæ Abb. in conſ. 41. par. 1. Dec. conſ. 341. Redoa. ibid. nu. 75. Maſcar. de proba. conclu. 488. Tamen ſollemnitatibus adhibitis non obſtantibus eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa c. ad noſtram de reb. eccleſ. alien. vbi Abb. & in c. 1. de reſtit. in integ. ac in d. c. tua nuper Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. ſub num. 2. Dec. conſ. 142. Gram. deciſ. 79. Redoa. q. 78. c. 4. Sciant autem Commiſſarij ꝙ idem Paul. 2. conſtituit vt in cauſis alienationum examinandis, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentē vtilitatem cedant, committunt. *Si Delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus in grauamen vel detrimentū eccleſiæ, per gratiam, aut timorem, vel ſordes alienationi con-*
13 *ſenſerit, aut Decretum vel authoritatem interpoſuerit* † *inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus verò aut ſuperior ab exequutione officij per annum nouerit ſe ſuſpenſum; ad extimationem detrimenti eccleſiæ illati nihilominus condemnandus, ſciturus ꝙ ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, Inregularitatis laqueo ſe inuoluet, à quo nō niſi per Rom. Pont. poterit liberari, is verò, qui dolo, vel fraude vel ſcienter indetrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, à qua niſi per Rom. Pont. poterit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus de præmiſſis conſtiterit, condemnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d. Paul. de Anno
a 1465. incip. Cum in omnibus fol. 88. in Bullario. a

Vltra prædictas ſolemnitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno Neapolitano Conſtitutio Gerardina conſtituens
14 quòd † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in conſtit. Inſtrumentorum robor ſub nu. 19. & Gram. deciſ. 79. tamen non vidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

a *ADDITIO V.I.D. PROSPERI DE AVGVSTINO. Congruit etiam Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de reb. eccl. non alienan. & à rubro infertur ad nigrum, & rub. ſæpe facit regulam iuris comunis nam quandò eſt negatiua*

gatiua omnes caſus generaliter probibentur niſi contrarium probetur expreſſum, ita, & è contra quando eſt affirmatiua Hoſtien. in Sum. iu tit. de teſti. in decretali vero Rub. eſt ambigua de reb. eccle. alien. vel non. & q bodie per banc Paulinam ſit additum anteriori iuri communi vt in alienatione rei eccleſiaſticæ regulariter requiratur aſſenſus Apoſtolicus vltra preallegata boc tenuit etiam communiter præceptor P. Marius Andria in relectione buius extrauag. preludio ſeptimo.

b Niſi fiat proteſtatio reſeruando aſſenſum directi domini etiam in actu traditionis Minado. deciſ 24.

c Commiſſiones buiuſmodi fiunt à Sum. Pont. ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe, & præiudicio agitur, tunc loco ipſius committũtur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori. Concedebantur antea iſte cõmiſſiones etiam per ſacram Pœnitentiariam Romanam cuius facultates Pius 4. reſtrinxit die 15. Maij 1562. incip. In ſublimi fol. 744. & deinde Pius 5. in totum bas facultates in futurum reuocauit. Kal. Maij 1569. incip. Temous & neceſſitas fol. 1047. ita vt nec quicquàm etiam inceptum babeant expedire.

ALIENATIO.

15 Inter eccleſias permutantes adinuicẽ etiam requirĩ ſollemnitas.
16 Contractus per quos transfertur dominium vtile qui nam ſint, & in dubio quis contractus præſumatur.
17 Hypoteca generalis bonorum eccleſiæ etiam probibetur.
18 Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.
19 Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.
20 Quando tranſactio & compromiſſum poſſit fieri abſque ſollemnitatibus.
21 Seruitutis impoſitio requirit ſollemnitates.
22 Ceſſio iurium, actionum, litis, & cauſæ alienatio eſt.
23 An in acquirendis poſſit fieri remiſſio abſq; ſollemnitatibus.
24 Inter mobilia precioſa quænam connumerentur.
25 Pecunia eccleſiæ quando probibetur alienari.
26 Iura, actiones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.
27 Mobilia eccleſiæ quæ & quando poſſint pignorari.
28 Quorum locorum piorũ bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.
29 Locus eccleſiæ, ſeu pij loci etiam diruti non poteſt alienari.
30 Quando conſuetudo poſſit remictere ſollemnitates.
31 Sollẽnitas in alienatione rei eccleſiæ incorporatæ requiritur etiã

ſit à donante fuerit remiſſa.

32 *Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quouis diſpoſitione incontrarium.*

33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*

34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſollēnitates.*

35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*

36 *Quando res eſt obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam an poſſit alienari abſq; ſollemnitate.*

37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur Copulatiuè cauſa, & ſollemnitas Amplia & limita.

Primò amplia procedere in omni contractu, per quem trāſfertur dominium directum, & vtile etiam in permutatione c. nulli de reb. eccleſ. alien. cap. 2. vbi Abb. de re permu. c. fine

15 exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. nu. 66. tenet procedere † etiam quando eccleſiæ inuicem permutant Redoa. q. 2. cap. 20. & q. 12. nu. 28. permutatio enim alienatio eſt Iaſ. in l. fin. nu. 101. C. de iur. emphi. Redoa. q. 2. cap. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſq; partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauagātem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis cap. 1. & c. vt ſuper §. fin. de reb. eccleſ. alien. iſte eſt vnus de caſibus à iure permiſſus nempè Permutatio, requirens ſollemnitates. Etiam ſi fiat permutatio cū Principe ſecundum Innoc. & Abb in c. 3. de rer. permuta.

Secundò, amplia in omni contractu vbi transfertur Dominium vtile retēto directo, probatur in hac extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. compen. nu. 3. & 6. Redoa. q. 2. cap. 24.

16 cum ſeq. † Et ſunt ſex vt ſuperficiarius, locationis ad lōgum tempus, emphiteoticus, libellarius feudalis, & precariæ in genere fœmineo, Declarant Aluarot. in proe. feud. Redoa. loc. præalleg. & Bened. Canophi. in repet. huius extrauag. ſub nu. 10. vſq; 34. & in dubio præſumitur emphiteoticus potiùs quam cēſualis Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 1. nu. 3. Maſcard. de probatio. conclu. 281. poſt Affl. deciſ. 129. ſub nu. 4.

Tertio, amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſsè

preſsè in hac extrauag. dicitur, & in c. nulli de reb. eccl. alie. vbi Abb. & in c. 2. nu. 3. de præca. in c. 1. nu. 4. de pignor. Couar. lib. 2. variar. reſol. c. 16. num. 7. Redoa. q. 2. c. 6. & q. 51. c. 29. Ludoui. Molina in tract. de contract. diſputa. 466. nu. 2. Redoa. q. 2. c. 6. & q. 51. c. 29. qui dicunt procedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d. c. nulli dicitur neq; ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta di-
17 ſpoſitione huius extrauag. † etiam generalis hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter loquitur de hypotheca, facit l. vlt. C. de reb. alien. non alien. vbi prohibita alienatione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quem alteri quæritur ius aliquod in re, & probatur in hac extrauag, vt per Nauar. in d. comment. de alie. rer. eccle. ſub nu. 1. amplia etiam in ſubmiſſione c. 2. de reb. eccle. alien. in 6.

Quarto, amplia in locatione, & conductione vltra trienniũ: nam per hãc extrauag. prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus, quod eſt ad decem annos iuxta gloſ. ſingul. in clem. 1. de reb. eccle. non aliena. ſed etiam ad minus tempus
18 vltra triennium † intelligitur tamen iſta extrauag. de rebus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colliguntur, alioquin ſi res eccleſiæ eius ſint cõditionis, vt ex eis quolibet triennio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia primum triennium æquiualet vnico anno, ita ſecundum & tertium, & ſi alternatim fructificant, poterunt per ſex annos locari Couarr. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 6. Nauar. in comment. de alien. rer. eccleſ. nu. 21. Qui ampliat etiam in emphiteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoq; anno, vt non deuoluatur eccleſiæ, ſi non ſoluerit per quinquennium, neq; per octo annos ſi non ſoluerit laico iuxta terminos c. potuit de loca. & l. 2. C. de iur. emphit. Idem Couar. loc. cita. num 4. Concludit non poſſe fieri locationem ad ſex, vel nouem annos cum hac clauſula, vt tot ſint locationes, quot triennia, & vt finito primo triennio, tunc facta ſit noua locatio: quia eſt in fraudem huius Conſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi trienni; Molina de iuſti. & iur. diſput. 467. Erit tamen in totum nulla quãdo fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quoad caſum permiſſum vt expreſsè in hac extrauag. dicit Couar. ibid.

ſub nu.5. Redoa. q.58. Afflict. deciſ.107. Molina de contract. diſputa.466. & 467.

Secundo. Declaratur iſta extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris per can. terrulas 12. q.2. vt non requiratur ſollemnitas ſupradictæ regulæ.

Tertio. Declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſusfructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati: quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt Rebuff. in d. compen. ſub num.4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra triennium, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur dumtaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus: & hæc eſt cautela vt valeat talis cōtractus vltra triennium Rebuff. in d. compen. nu. 26. verſ.6. & Molina d.diſputa.366. nu.5.

Quarto. Declaratur, vt nō poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nau.in conſ.10. in nouis de reb. eccle. non alien.

Quinto. Declaratur non procedere quando adeſſet conſuetudo locandi vltra triennium, quia valet Pariſ. conſ.98. lib.4.

19 Animaduertendum eſt quod locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare Abb. in c. fin. ne prælat. vic. ſuas. Etiam ſi ſit facta repreſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Conc. Trid. ſeſſ.25. c.11. magnam. Redoa. q. 57.

Et quando à Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur clauſula dūmodo locatio huiuſmomi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito nouemnio omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, nec non quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illiq; liberè cedant, abſq; eo quod ipſe conductor, eiuſq; filij hæredes & ſucceſſores conſanguinei vel affines, aut alij quicunq; ius renouationis dictæ locationis quouis prę-

textu

textu, & ex quacunq; cauſa petere vel pretendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi adeſt & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori, ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

20 Quinto, amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen. num. 2. & 66. Redoa. q. 2. c. 1. & c. 36. & q. 51. c. 17. Feder. de Sen. optimè conſ. 94. caſus talis eſt, Barbat. in rub. de reb. eccle. non alien. col. 4. Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis Franc. in c. 1. in fin. de reb. eccleſ. non alien. in 6. latè per Rolan. conſ. 15. vol. 1. Dicam in limit. 12. prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio, per quam transfertur poſſeſſio in alium Crauett. conſ. 197. nu. 7. Et tranſactio non poteſt fieri ſuper decimis futuris, ſed de præteritis ſic Abb. in c. vt ſuper nu. 6. de reb. eccle. alien.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis l. fin. C. de reb. alie. non alien. Rebuff. in d. compen. nu. 4. & 6. in fin. Redoa. q. 2. c. 16. & c. 44. & q. 14. nu. 22. quia computatur inter immobilia Abb. in c. nulli nu. 10. de reb. eccle. alien.

22 Septimo, amplia † vt nō poſſit fieri ceſſio iurium, actionum litis & cauſæ, quia eſt ſpecies alienationis Abb. in c. 1. nu. 8. de depo. in c. cum pridem nu. 4. de pact. & in d. c. nulli num. 9. de reb. eccle. alie. Armilla in verbo Alienatio num. 16. facit l. bonorum la prima ff. de verb. & rer. ſignif. & dicam infra amplia. 10. 12. & 13.

23 Octauo, amplia non ſolùm in acquiſitis † ſed etiam in acquirendis, quæ tranſeunt in eccleſiam ipſo iure iuxta l. fin. C. de ſacroſ. eccleſ. vt non poſſint à ſolo prælato abſq; ſollemnitate remicti Anchar. in c. vt ſuper de reb. eccle. alien. & in c. 1. eo. tit. in 6. Alex. in l. legatum ff. de leg. 1. Lamber. de iur. patr. lib. 3. art. 9. q. 2. prin. Ripa in l. ſi vnquam q. 11. C. de reuoca. donat. Molina de iuſti. & iur. diſput. 465. Contrarium tenent Feder. de Senis conſ. 9. Lapus alleg. 25. Abb. in c. tua nu. 9. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſen. capit. in c. 1. nu. 21. de dolo & contu. in c. potuit nu. 15. de loca. & in c. quoniam de decim. Gemin. & Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alie. in 6. Socc. in reg. 110. nu. 6. & in d. l. legatum de leg. 1. Afflict. in c. vnico §. & iterum nu. 6. de capit. Corrad. Rebuff. in d. compen. alier.

ſub

Digitized by Google

ſub nu.30. Sil. in ver. Alienatio num. 18. & Armilla nu. 17. Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d.l. legatum, Fel. in c. in præſentia ſub nu.57. verſ.10.de probat. Rola. conſ.15. nu.23. Vinc.de Franc. deciſ.14. ſub nu.16.

Sed verior & tutior eſt prima opinio, quam dicit Alex. in d. l. legatum, eſſe magis communem, eamq́; tenuit Molina de contract. diſput. 468. num. 11. ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in relectioee huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurrit in pænas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit. 9.

Nono, ampliatur regula procedere etiam in precioſis mobilibus, nam æquiperantur immobilibus per hanc Paulinam, & pari paſſu ambulant in hac materia l.ſancimus C.de ſacroſ.eccleſ. l.lex quæ tutores C. de admi.tuto. Abb. in c. nulli de reb. eccleſ. & ſine cauſa & ſollemnitate alienari, tranſigi aut ami-
24 cabilis cõpoſitio fieri non poteſt Redoa. q.8. inter quas † etiã connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis preccioſa eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine verò bonorum mobilium precioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argentea, veſtes præcioſæ, quæ longè ab interitu diſtant, & commodè ſeruari poſſunt, gemmæ & his ſimilia; Grex etiam ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia, licèt poſſit vendere arietes agnos, hircos & hædos; non tamen licet alienare totum gregem niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma Ludoui. Molina de contract. diſput. 465. nu.4. & dicam in amplia. ſeq.

Decimo, Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſollemnitatibus alienari nõ poſſint Abb. in cap. tua nu.7. de his quæ fiunt à prælat. in c. nulli ſub nu. 8. de reb. eccleſ. alien. Nauar. in c.ſine exceptione nu.5. & probatur in hac Paulina ex quo infertur gregem pecudum ſeruando ſerua-
25 ri poſſe §. ſed ſi gregis inſtitutio de rer. diuiſ. † De pecunia verò cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cenſuum vel mobilium precioſorum, conſiderando pecuniam quoad fructuoſam conſeruationem, non poteſt alienari ſine ſollemnitate & cauſa: nam tunc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia precioſa Alexan. Iaſ. & Ripa

Ripa in l.1. ſ. quæſitum ff. ad trebell. Tiraq. de vtroq; retract. glo. 7. nu. 105. Boer. deciſ. 209. Redoa. q. 16. & 6. facit tex. in ſ. conſtituitur inſtitu. de vſufr. vbi ſenatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe: ſic etiam pecunia, quæ ſeruatur pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio l. ſi chorus ſ. 1. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. ſ. quæſitum nu. 38. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam l. 3. in fin. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt glo. in d. ſ. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſollemnitate Abb. in d. c. nulli vbi Bero. notabiliter diſtinguit, quem refert Redoa. in d. q. 16. & q. 51. c. 25. Theſaurus nō pertinet ad beneficiatum, ſed ad eccleſiam arg. d tex. in l. diuortio. ſ. ſi fundum ff. ſol. matr. d

26 Vndecimo, amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi non poſſint alienari ſine cauſa, & ſollemnitate; cum habeātur loco rerum immobilium clem. exiui de paradiſo ſ. cumq; annui redditus de verb. ſign. Abb. in cap. nulli de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. compen. nu. 54. vbi declarat rei apellatione quid contineatur, & l. rei, la 1. & l. alienationis ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia preciosa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti eſt Rebuff. in d. compen. num. 7. niſi in extrema, & vrgenti eccleſiæ neceſſitate c. 1. vbi Abb. de pignor. Couar. lib. 2. var. reſolut. c. 16. nu. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28 Decimotertio, ampliatur regula procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſollemnitate requiſitis in rebus eccleſiarum Abb. in c. nulli in fin. de reb. eccleſ. alie. Franc. in c. 1. eo. tit. lib. 6. Loca pia dicūtur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, aliàs non, eſtò ꝙ ibi exerceantur opera pietatis, & cōcernant pium vſum, nā aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus: Ideoq; e iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes abſq; authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari

alienari ſine ſollemnitate Franc. in d. c. 1. extat de hoc ſingulare Conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in c. de quarta de præſcript. quibus adde Rebuff. in compen. alie. rei eccleſ. nu. 56. & 57. Redoa. q. 28. 47. 49. & 51. num. 12. Affliɛt. de iur. prothom. in princ. nu. 12. vbi de ſtauritis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, aliàs ſecus, vt habetur in additio. Moder. ad Neapoda. de iure congrui in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d. conſ. nihil reliquit intactum de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates, & laicorum collegia, poſt Dec. in conſ. 72. & 148. eius tamen dictis adde Conc. Triden. ſeſſ. 22. c. 8. & 9. de reform. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. ibi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes de teſta. clem. quia contingit de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos in fin. de donat. Bald. in c. nulli ſub nu. 15. C. de epiſc. & cler.

Decimo quarto, amplia procedere non ſolùm in bonis eccle-
29 ſiæ, & pij loci, † verùm etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci authoritate epiſcopi fundato ad perpetuũ eccleſiaſticum vſum, ſeu in ipſo pio loco, vt non poſſit alienari, concedi ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth. multò magis C. de ſacroſ. eccleſ. cap. ad hæc de religio. domi. facit regula ſemel de reg. iur. in 6. Non tamen comprehenduntur oratoria in priuatis domibus, de quibus loquitur Abb. in c. inter dilectos de donat. quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſq; licentia epiſcopi ex Decreto Conc. Triden. ſeſſ. 22. c. quanta, quia non ſunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neq; comprehenduntur cõceſſiones cappellarum cum ſepulturis, quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum: Si tamen eccleſia eſſet diruta, & nõ poſſet reedificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem, poteſt tunc epiſcopus trãſferre, & eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce conuertere ex Decreto eiuſdem Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7.

30 Decimo ſexto, amplia † etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, nam ſollemnitas à Canonibus requiſita in alienãdis rebus eccleſiarum non poteſt conſuetudine remitti glo. in c. cum cauſa de re iud. Abb. in c. nulli ſub nu. 6. de reb. eccle. & in c.

cæte-

cæterum de donat. Rolan. conſ. 15. nu. 14. & eſt cõmunis opinio, & teſtatur Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. nu. 4. Subdẽs id eſſe verum quoad alienationem propriã & perpetuam, ex qua vtile & directum dominium transfertur, ſecus in datione in emphiteuſim, vel in feudum, quia cõſueta dari poſſunt in emphiteuſim concedi ea ſollemnitate, qua dari conſueuerunt, & & dicam infra limita. 3. Quando autem conſuetudo poſſit augere vel diminuere has ſollemnitates latè per Fel. in d. c. cum cauſa de ſent. & re iudi. Rebuff. in d. compe. nu. 20. 32. & 35. Redoa. q. 51. c. 18. fol. 196.

31 Decimoſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ, vt poſſit alienari ſine ſollemnitatibus quia requiruntur non obſtante dicta voluntate, quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt c. tua, vbi Couar. num. 6. de teſta. facit tex. in l. nemo poteſt ff. de leg. 1. & habetur pro non appoſita, cum ſit improbata à iure glo. & Abb. in cap. verum de condit. appo. nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ, res eſt effecta eccleſiaſtica, ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici Innoc. in c. verùm de for. compet. Non obſtat tex. in l. 1. & 3. C. quando Decr. opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate toto tit. C. ſi maior fact. rat. habue. quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſq; ſollemnitatibus, non validatur contractus, cũ de neceſſitate requirantur ſollemnitates, etiam ꝙ appareat de euidenti vtilitate, vt dicam infra amplia. 18. ſecus eſt in alienatione rei minoris, in qua tunc non requiritur Decretum Capy. dec. 113. faciunt not. per Redoa. q. 78. c. 2. nu. 13. Tum etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona, mutatur rei ſtatus l. per procuratorem ff. de acquir. hæred. Hoc in-
32 tellige quãdo legatur eccleſiæ capaci, ſecus ſi incapaci † quæ non poteſt retinere in communi, quia tunc poteſt alienari ſine ſollemnitate Rebuff. in d. comp. nu. 29. Rolan. conſ. 15. vol. 4. poſt Hyppol. ſingul. 132. in alienatione, Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alie. in 6. verſ. 12. limita. Idq; amplia etiam ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur ꝙ non poſſit alienari, quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in

eccleſiæ vtilitatem glo. in cap. 1. de relig. domi. lib. 6. in verb. Domum, Abb. Fel. & Dec. in c. cum in præſentia de probat. S. Anto. in 3. par. Summ. tit. 12. c. 5. in prin. Armilla in verb. Alienatio nu. 29. Dicam in limit. 6.

Decimo ſeptimo, amplia regulam prædictam procedere non ſolùm in bonis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus vt ſunt arbores, quæ ſolo cedunt, ſi radices egerint, & iure ſoli iudicantur l. adeo §. ſi alienam ff. de acqui. re. do. §. ſi titius inſti. de re. diuiſ. & ideo ſeruus ruſticus deputatus predio computatur inter immobilia Abb. in c. nulli nu. 2.
33 de reb. eccle. alien. † & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ vt ſunt arbores quæ ſolo inhærent Nauar. in conſ. 6. nu. 2. de reb. eccleſ. alien. quas regulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & cõtraueniendo incideret in pænas huius Paulinæ Nauar. in conſ. 7. eo. tit. Beneficiatus enim equiparatur vſusfructuario glo. in cap. præ-
f ſenti de off. ordi. in 6. & vſusfructuarius *f* non poteſt incidere l. equiſſimum §. fructuarius ff. de vſufru. limita non procedere in ſilua cedua, nemore, arundineto, & alijs arboribus ceduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus l. diuortio §. ſi fundum cum §. ſeq. vbi Bart. & Iaſ. ff. ſol. mat. l. qui fundum. §. cum fundum ff. de contrah. emp. l. ſilua cedua ff. de verb. ſig. limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arborum fundus fieret fructuoſior, quàm eſſet anteà incidendo arbores opacas, ſiue quæ vmbram ſummam efficiunt, vt quando nimia dẽſitas noceret arboribus, & fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio Nauar. in d. conſ. 6. eo. tit. vel exciderentur arbores fructiferæ vetuſtæ ac corruptæ, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur l. agri ff. de vſufr. arg. §. in pecudum inſti. de re. diui. Bart. & Iaſ. in d. §. ſi fundum. Tiraq. de retract. conuen. § 3. glo. 1. à nu. 23. vſque ad 30. vbi etiam de creditore habente in pignus, emphiteuta, colono, & & alijs habentibus ius in re, & per Redoa. de reb. eccleſ. alien. q. 79. c. 7. Itaq; beneficiatus debet vti arboribus, & fundo vt nihil agriculturæ, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur d. §. fructuarius, ac boni viri arbitratu, frui, &
rectè

rectè colere quaſi bonus paterfamilias. l. item ſi fundi. ff. de vſufruct. *g*

g

34 Decimo octauo, amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi ſine ſollemnitate fiant, ſunt nulli, Franc. Sarment. de reddit. eccleſ. p. 1. c. 2. 3. & 4. Vinc. de Franch. dec. 35. & alij, quos refert Redoa. q. 46. & 24. in d. tract. de reb. eccle. alien. Cõtrarium tenent Dec. in c. 1. in 1. lectu. nu. 71. de conſtit. & ibi Adden. in verb. contentioſo, & in c. quæ in eccleſiarum nu. 28. eo. tit. Rebuff. in d. compen. nu. 34. Redoa. q. 20. & 51. c. 7. Nauar. in cõment. de alie. rer. eccl. ſub nu. 17. alios cumulat Ant. Gabriel lib. 3. com. opin. in tit. de reb. eccl. alien. concl. 1. & nouiſſime. Maſcard. de probat. concl. 75. qui refert hanc eſſe magis communem & veriorem opinionem faciunt dicta per Afflict. in conſt. Reg. conſtitutionem diuæ memoriæ nu. *66.* ꝙ in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi domini, eſt tamen in electione eccleſiæ, ſi vult ſtare cõtractui, & procurare expeditionem ſollemnitatum etiam inuito contrahente Sarm. d. c. 2. nu. 21. Redoa. d. q. 20. nu. 193.

35 Decimonono, amplia † in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio vt not. Abb. in c. tua nu. 4. de his quæ fiunt à præla. text. in clem. fin. de reb. eccleſ. non alien. Rebuff. in d. compen. nu. 14. præterquam in caſibus à iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 21. de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo, amplia † etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus vt non poſſit alienari abſq; ſollemnitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundùm vnam opinionem, quam refert Lapus alleg. 25. nu. 4. nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam vt ſupra ampl. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica vt dixi ſupra amplia. *16.* quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoa. q. 51. cap. 8. nu. 18. Ego verò cenſeo ꝙ aut alienatio, ſeu venditio fit à iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam creditorum, ſicut poteſt fieri propter vr-

b gens debitum legitime *b* contractum ab eccleſia prout not. glo. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram de reb. eccleſ. alie. & tunc debet adhiberi cauſæ cognitio. ſ. vt exiſtat cauſa vrgens alienandi, 2. ꝙ debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ

non poſſit ſolui, idq; liqueat iudici per diſcuſſionẽ bonorum, 3. ꝙ vendatur res minus damnoſa, 4. ꝙ pro paruo debito non vendatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & ꝙ omnia iſta præcedant Decretum iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio: quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris vt per Afflict.dec.249. multò magis in re eccleſię prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, vt ea quæ ob æs alienum fit l. alienationes ff. fam.hercis, & non ſufficit ſimpliciter æs alienum ſubeſſe niſi etiam creditores vrgeant Maſcard. de proba. conclu. 1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vendere ex ſe, & tunc non poteſt abſq; aſſenſu apoſtolico, & ita vidi practicari, & expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo, amplia † etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi quam vtilitatis affert Rebuff. in d. compen. num. 121. ſi modo non concurrunt tria, de quibus in limit. 4. Capy. dec. 105. Redoa. q.51.c.20.nu.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide §. theſauros inſtit. de rer. diuiſ. l. 1. C. de theſaur. lib. 10. Couar. in reg. peccatum in ſi. de reg. iur. in 6. Tiraq de retract. conuent. in fin. nu.96.*

e *Hoſpitale fundatũ authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ Affl. dec. 67.*

f *Idem tenet Affl. in Conſti. reg. Iuſtitiarijs nu. 18. vbi etiam tenet ꝙ inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus: & de Beneficiato, ſi æquiparetur vſufructuario vel vſuario vide Abb. in c. cum eſſes nu.21 de teſta. Redoa. q. 51. c.25.*

g *Sequitur ex prædictis, quòd pretiũ arborum, quas beneficiatus non poterat incidere item marmorum & lapidum, quia non ſunt in fructu, tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ, & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatem conuerti. declarat Rebuff. in d compe. nu.73. Defodinis auri, argenti, cretæ, & arenæ eſt tex. in d.l. diuortio § ſi vir ff. ſol.matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere, habetur in d. §. fructuarius: & de lapidicinis eſt etiam tex. in l. ſi ex lapidicinis ff. de iur. dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico alioquin nõ poſſunt bona eccleſiæ obligari vt fuit dictum ſupra amplia. 3. niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ quod tenetur probare creditor in tribus caſibus vt in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti eccleſiæ legitime cõtracti, nec creditur aſſertioni prælati Rebuff. in d comp. alien. nu 38. vſq; 42. Couar. lib 2. var. reſol. c. 17. nu. 3. Dec. conſ. 36. poſt Abb. in c. 1. depo. & in c. quod quibuſdam de fideiuſſu. Bart. in l. ciuitas ff. ſi cer. pet.* Proſper de Auguſtino V. I. D.

38 *Qua-*

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphiteuſim abſq; aſſenſu Apoſtolico quãdo valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi.*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas 12. q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruãtur ſollemnitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporate.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſollemnitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſollemnitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbiq; recepta.*
49 *Pœnæ contra male alienantes, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quænam excuſant à pœnis huius Paulinæ.*

HAnc Regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & conductione per triennium, vt in hac Paulina cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

38 Secundo, limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt in hac extrauag. glo. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. comp. alie. rer. eccl. num. 25. Socci. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſque notabili deterioratione arg. l. lex quæ tutores C. de admin. tutor. cum ſimil. alleg. per Redoa. q. 6. nu. 29 vbi tenet ꝙ etiam veſtes attrite, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi abſq; Decreto, & facit tex. in l. fin. C. quando Decre. opus nõ eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ: Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari, non ſunt prohibita alienari Redoa. q. 51. c. 1. nu. 4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, comprehendantur vltra Abb. in c. nulli de reb. eccl. alien. & præallegatos declarat etiam Molina de contract. diſput. 465. nu. 3. Idem dicendum eſt de re mobili minus precioſa Rebuff. num. 24. Redoa. loco præalleg. dicam infra limi. 8.

39 Tertio, limita † in conceſſione in emphiteuſim, habente tres conditiones, ſcilicet in caſibus à iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilita-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

vtilitate, vt in hac extrauag. ſecundum Caieta. in verbo excommunicatio cap. 75. & dixi ſup. in reg. ſub nu. 5. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam, vt ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſollemnitate Abb. & Doct. in cap. vt ſuper de reb. eccl. alien. Rebuff. in d. compen. nu. 33. probatur etiam in c. 2. de feud. in tit. de his qui feud. dar. poſſ. & tit. epiſco. vel Abba. in vſi. feudo. vbi Iſer. Alua. Prepoſ. & Afflict. Ruin. conſ. 41. nu. 39. Franc. Curt. in tract. de feud. par. 2. q. 1. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 17. Iul. Clar. de feud. q. 13. & in ſ. emphiteuſis q. 6. Calderi. conſil. vlti. Paul. Caſtr. in l. etiam ff. ſol. matr. Bero. conſ. 86. vol. 1. Redoa. q. 51. cap. 6. & q. 60. & 61. Menoch. conſ. 70. vol. 1. Alex. Stiat. in reper. huius extrauag. num. 34. 43. & 44. Molina de contract. diſput. 466. & 468. nu. 20. poſt Afflict. in conſti. Baiulos ſub nu. 85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi, declarant etiam Dec. in conſ. 142. nu. 4. & in Auth. qui rem nu. 20. C. de ſacroſ. eccle. Franc. Curt. ibid. nu. 44. Capy. in inueſti. feud. in verbo feudum dant, verſiculo Prælati eccleſiarum fol. 142. vſque 148. Iul. Clar. in d. ſ. feudum q. 13. Redoa. q. 65. ſed vltra eos lege aurea verba Afflict. in Conſtit. regni Cõſtitutionem diuæ memoriæ ſub nu. 67. quem ſequitur Alex. Stiat. ſub nu. 19. & 33. & Molina d. diſput. 468. nu. 20. vide Ripam in l. filiusfam. ſ. Diui. nu. 65. ff. de leg. 1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quòd tunc dicatur res ſolita concedi quando reperiuntur due conceſsiones illo modo facte, ſimul cum curſu quadraginta annorum vt refert Iul. Cla. in loco præallegato dicens eſſe tenendam tanquam tutiorem.

41 Quarto, limita † in re immobili parua, vt poſſit alienari cũ conſenſu epiſcopi abſq; ſollemnitatibus c. terrulas 12. q. 2. & tunc tria copulatiuè requiruntur, vt res ſit exigua & modica, ꝙ non ſit eccleſiæ vtilis & neceſſitas, Rebuff. in d. compen. nu. 122. & 60. Redoa. q. 13. nu. 19. & q. 51. cap. 8. & 20. num. 6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſq; ſollemnitate Capy. deciſ. 105. Bero. conſ. 83. 85. 89. & 91. vol. 1. Guid. Pap. deciſ. 156. Rebuff. nu. 121. & iuramentum prælati de non alienando non extenditur

ad hanc rem exiguam Abb. in c.fin.de eccle. ædific. in c.vt ſuper de reb. eccle. & c.2. de feud. Redoa. d. q.13.nu.11. Capy. in inueſt. feud. in verbo feudum dant cōcluſ.20. fol.147. Nota ꝙ tex. in d. c. terrulas per hanc extrauag. non eſt correctus, vt dicit Alex. Stiatic. hic nu.3. Non obſtat tex. in c.ad aures de reb. eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus à iure permiſſis, & procedebat ante hanc extrauag. per quam hodie non poteſt concedi in emphiteuſim niſi tribus concurrentibus, ſcilicet, ꝙ ſit in caſibus à iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphiteuſim, & cum euidenti vtilitate, vt in præced.limita.quibus tribus concurrentibus poteſt cōcedi inconſulto Romano Pontifice: Quæ nam dicatur res exigua & modica vltra glo. in d.c. terrulas & Redoa. q.10. eſt arbitrio boni viri inſpecta conditione eccleſiæ, ſi eſt tenuis vel multum abundans attēta qualitate temporum, locorum & rerum arg. l.1.de iur. delibe. & c. de cauſis §.1 de off. delega. Abb. in c.1. nu.8. de reſtit.in integ.Canophi in repet.huius Paulinæ nu.46.

Quinto, limita in bonis ſtauritarum, fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum, ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neq; deſtitutionem Redoa. quæſt.49. nu. 8. & per ea quæ dixi ſupra 13. amplia.

Sexto, limita in bonis relictis,& donatis eccleſiæ quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Capuccini de quibus mentionem facit Conc. Trid. ſeſſ.25. de reg. c.3. vt poſſint alienari ſine ſollemnitatibus, & precium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem Socci. in Reg. 110. nu. 3. Deci. in c. in præſentia nu.271. de proba.& dixi ſupra amplia.16.

42 Septimo, limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tātam celeritatem requireret quòd ſuperiorem conſuli non patiatur, tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ, vel alterius ſuperioris, cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minimè requiſito Abba. in c. fin. nu. 8. de eccleſ. edific. Card. Zabar. loquens de bonis Hoſpitalium in clem. 2. q. 11. de religio. domi. Rebuff. in d. comp. nu. 35. loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate, & per Redoa. q.13. num. 13. cum ſeq. & q. 9. nu. 51. & q. 35. nu. 7. & 9. Canophil. in repet. huius

huius extrauag. nu. 85. item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum quando periculum eſſet in mora. lege aurea iura in c. aurum, & c. gloria epiſcopi 12. q. 2.

Octauo, limita in re mobili minus precioſa Rebuff. in d. cōpend. nu. 24. Redoa. q. 51. c. 1. nu. 4.

43 Nono, limita † non habere locū diſpoſitionem huius Paulinę in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ nō incorporate, quia remiſſio non eſt alienatio l. alienationis ff. de verb. ſigni. & prælatus, ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis Iaſ. in l. ſeruus nu. 2. C. de pac. & in l. legatum ff. de leg. 1. dixi ſupra in amplia. 8. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum glo. in c. 2. in verbo aut neglectum 12. q. 4. Abb. in c. ad præſentium de pigno. Franc. in c. 1. de reb. eccle. non alienan. in 6. Silu. in verbo immunitas primo nu. 12. Rebuff. in d. comp. alie. nu. 31. Redoa. in d. tract. q. 2. c. 7. nu. 12. & q. 3. nu. 60. ac q. 22. nu. 52. q. 76. nu. 31. & q. 51. c. 4. non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ arg. c. odia de reg. iur. in 6. facit tex. in l. qui autem ff. quæ in frau. credi. de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum Couar. in c. rainaldus §. 3. de teſta. Bal. in l. maximum vitium nu. 11. C. de lib. præte. quem refert Ang. in ver. excōmunicatio primo nu. 20. Sed hæc procedunt in foro exteriori non autem interiori, quia tenetur debitor facere id quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis Pet. Nauar. lib. 3. de reſti. c. 1. nu. 13. ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcandalū vitandum omiſiſſet acquirere, nō tenetur quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quàm permictere ſcandalum animarum fidelium S. Thom. & ibi Caieta. 2. 2. qu. 43. art. vlt. in reſp. ad 5. in fi. Quando vero eſſet res, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu capitulo, non poteſt in præiudicium capituli renunciare Rebuff. in d. comp. nu. 30. verſ. & iſta opinio. Iul. Clar. in §. emphiteuſis q. 11.

Decimo, limita in rebus quæ nōdum ſunt incorporate menſe epiſcopali, ſeu capitulari clem. 1. in ver. ad menſam de exceſſ. præla. c. 2. de feu. Abb. in c. vt ſuper de reb. eccleſ. alien. vt poſſint concedi ſine ſollemnitatibus dummodo duret prima cauſa vt dixi ſupra limi. 3. quæ & quomodo res dicatur de mēſa vltra doc. in locis præallegatis, & in cap. 1. de his qui feu.

da.

da. poſſ.in vſi. feu. vide Redoa. quæſt. 62. Aduerte quia tam per nonam,quàm per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non enim præcluditur via eccleſiæ aduerſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Eccleſiarum, quia rectores earũ vtilia, nõ inutilia agere potuerunt; ideoq; dato, quod in quærendis videatur, quod factum Prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra Prælatum, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum ex allegatis per Riminal.in conſ.315.nu.13.& infra vol.2.

Vndecimo, limita vt poſſit Prælatus ſine ſollemnitatibus reſtituere rem, quam iniuſtè detinet Rebuff.in d.comp.num.28. Canophi.in repet.huius Paulinæ nu.37.

Duodecimo, limita vt valeat tranſactio abſq; ſollemnitatibus quando poſſeſſio non eſt penès Eccleſiam, nam ſi per tranſactionẽ Eccleſia rẽ relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit tunc requiruntur ſollemnitates. Rebuff.in d.comp.nu.51. Rola.conſ.45.dixi ſupra amplia.5.intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l.1.ff.de tranſact. & dum non ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatẽ, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui ſic practicatur, & vidi expedita breuia.

14 Decimotertio, limita † vt poſſit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphiteutæ Eccleſiæ Iaſ.in l.legatum nu.18.de leg.1.& in l.ſeruus nu.2.C.de pac.Cur. de feu. par.2. q.2.princ.nu.7.per ea quæ dixi ſupra limi.9. hoc enim dependet ex voluntate beneficiati Affl.deciſ.97.Iul.Clar.in §.emphyteuſis q.9.10.& 11. quæ pœna caducitatis an, & quando remiſſa præſumatur notab.tradit Monoc.in tract.de præſump. lib.3.præſ.112.& an caducitas incurſa tempore prædeceſſoris poſſit per ſucceſſorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſſoris, & non ſoluto cui debeatur an hæredibus illius, vel ſucceſſori in Eccleſia de vtroq; agit Hiero.Magon. deciſ.70.Rotæ Florent.

Decimoquarto, limita quando contractus eſſet in euidẽtem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſollemnitates ſecun-

Vide infra fol. 502.

dùm quoſdam doc. relatos ſupra amplia. 18. ſed hodie per hãc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſupra nu. 5.

45 Decimoquinto, limita † in principe permutante cum Eccleſia ſecundum Hoſt. in c. 1. de rer. permut. licèt contrarium teneat Innocen. vt prædixi amplia. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſexto limita quãdo eccleſia eſſet grauata per fidei commiſſum reſtituere Rebuff. in d. compen. nu. 29. & 30. Redoa. q. 51. c. 3. nu. 22.

Vide infra in Appen. fol. 505. & 506.

46 Decimoſeptimo, limita † quando non apparet de ſollemnitatibus, ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis mortuis contrahentibus Rebuff. in d. comp. nu. 37. & in conſil. 111. nu. 12. Affl. deciſ. 107. nu. 5. & deciſ. 368. nu. 7. Capi. deciſ. 16. Gram. deciſ. 79. Crauet. de antiq. temp. par. 3. §. vidimus nu. 24. cum ſeq. Redoa. in d. tract. q. 39. & 48. Nauar. conſ. 1. de reb. eccl. alie. in antiquis, & 16. in nouis. Rol. conſ. 15. nu. 12. Rimin. conſ. 292. ſub nu. 87. vol. 2. Alex. Sciat. in repet. huius Paulinæ ſub nu. 20. de qua ſollemnitate præſumenda latè per Feli. in c. ſicut de ſent. & re iud. Iaſ. in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. Ruin. conſ. 41. cumulat, & reaſſumit Maſcard. de proba. concl. 75. & 154. & 482. vbi notabiliter limitat, & ſublimitat, & an ex

i curſu triginta annorum i vltra Nauar. in d. conſ. & conſ. 1. de præſcr. in nouiſ. vide Dec. conſ. 36. ſub nu. 8. & conſ. 341. n. 13. Socci. in regul. 376. in ver. ſollemnitas extrinſeca, & an credatur inſtrumento in quo aſſeritur ſollemnitates fuiſſe adhibitas Bar. conſ. 41. par. 1.

47 Decimooctauo, limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortem illius, qui male alienauit ſpatio quadraginta annorum Rebuff. in d. compen. nu. 36. Redoa. in tract. de reb. eccl. quęſt. 79. c. 3. Maſcard. de probat. cõcl. 225. nu. 12. Molina de iuſtit. diſput. 79. Alex. Sciat. ſuper hac Paulina ſub n. 56. Nau. cõſ. 1. 2. & 3. de p̃ſc. in nouiſ. Io. And. & Doc. in c. 2. de reb. eccleſ. alie. in 6. & in c. cura, & ibi gl. de iurepatr. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi nõ poſſe conſtituiſſet Pius IV. reuocauit, & ad viam iuris communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida fol. 681. in bullar. & tunc præſcriptio ex 40. annorum curriculo habet vim decreti Redoa. q. 2. c. 3. nu. 12. & aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ re-

ſtitutio Felin. in c. 1. nu. 8. de præſcrip. Affl. deciſ. 319. Couari in regula poſſeſſor par. 3. §. fin. de reg. iur. in 6. Molin. de iuſtit. diſput. 80. Item non incongrue dici poſſe videtur, quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquum alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſq; aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria præſcriptio concurrente duplici prohibitione hodie nõ ſufficeret ex adductis in ſimili per Rui. in conſ. 41. nu. 27. vol. 1. & prohibita præſcriptione non intel-
k ligitur cẽtenaria, nec illa cuius initij k Feli. in rub. de præſcr. nu. 18. & mala fides probatur, eo ipſo quod inſtrumentum iniuſti tituli reperitur pœnès poſſeſſorem Nauar. in conſ. 3. & 5. de præſcr. in nouiſ. & de inſtrumento reperto poſt præſcriptionẽ vide eũdẽ in cõſ. 1. de reb. eccl. alie. in antiq. & 16. in nouiſ.

Decimonono limita in locatione vltra triennium de bonis quæ non fructificant quolibet anno vt dixi ſupra amplia. 4.

Vigeſimo, limita in quibuſdam Religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic. in verbo Alienatio.

48 Vigeſimo primo limitant † hanc Paulinam nõ procedere in locis in quibus non fuit vſu recepta in totum vel in partem, Card. Caiet. in verbo Excommunicatio c. 75. quem ſequitur Nauar. in Man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 149. ſubdens quòd in paucis locis eſt recepta quoad pœnas extrinſecas, quãuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem, & pœnã intrinſecam nullitatis contractus. qui idem dicit in c. 23. ſub nu. 62. & in compen. alien. nu. 21. & in conſ. 10 nu. 2. de reb. eccle. alien. in nou. de hac Paulina Felin. in c. de quarta ſub nu. 3. de præſcr. & vltra Nauar. vide Boe. deci. 224. Silue. in ver. Excommunicatio 7. nu. 83. in fi. Sarmen. de redi. eccle. par. 1. c. 2. nu. 20. Io. Gutier. lib. 1. cano. quæſt. c. 8. Molin. de contract. diſpu. 466. nu. 8. Redoa. de reb. eccl. alie. q. 36. nu. 21. & q. 58. n. 25. vbi de ea nu. 21. vſq; 26. Quando autem dicatur lex non vſu recepta, vt non obliget tranſgreſſores, Abb. & profundiùs Fel. in c. 1. de treg. & pac. Nauar. c. 23. nu. 41. Sil. in ver. Alienatio q. 15. & in verbo lex, Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. ſub n. 6. Menoc. in tract. de præſump. lib. 2. præſump. 2. Eman. Roderic. tom. 1. quæſt. reg. q. 6. art. 11. in fi. & in proprijs terminis huius Pauli-

næ Borgn. Caualc. deciſ. 43. n. 2. 4. & 5. Vinc. Carocius in trac. locati, & conduc. par. 3. tit. 1. de reb. eccl. locan. concl. 9. f. 129. Verum aſſertio illa, ſ. opus eſſe vt lex obliget, quod ſit vſu populi recepta c. in iſtis, §. leges 4. diſt. l. de quib. vbi Doct. ff. de legib. non eſt ita amarè intelligenda vt à ſubditorum volũtate pẽdeat obſeruatio, ſed ſatis eſt, vt lex ſit promulgata in Ciuitate Metropolitana ſicuti Romæ communiter ſit Nauar. late in conſ. 1. n. 19. de conſti. ſed qñ per lapſum decennij, ex quo lex promulgata fuit ab initio à populo nõ fuerit vſu recepta, neq; moribus vtentium approbata, idq; legiſlator ſciens ſeu videns taceat, diſſimulet, & non obſeruantes impunes relinquat, tunc eſt tacita reuocatio Medin. in C. de reſtit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. in d. §. leges Doctores cõmuniter in præalleg. c. 1. de treg. & pace, ac Nauar. in eod. conſ. nu. 23. Igitur cum iſta extrauag. ſit cum alijs in corpore iuris impreſſa, & alligata, ac in iudiciali foro citetur, quotidieq; Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim breuib. ſi in euidentem &c. & ex ea emanent abſolutiones à cenſuris, diſpenſationes, & habilitationes in vtroq; foro quoad contrauenientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle illam obſeruari quoad omnes partes ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant Prælati, & Abbates, vt dixi ſup. nu. 6. ideoq; exiſtimo nõn poſſe dici, quod non ſit morib. vtentiũ recepta integraliter licet præfatorum Doctorum præſertim Caiet. & Nau. magna ſit auctoritas.
49 † Malè tamen alienantes cõmittunt ſacrilegium Caiet. in d. c. 75. Innoc. in c. verum de for. compet. Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuff. in dicto cõp. à nu. 102. vſq; ad 116. & Redoa. q. 76. Quatuor verò pœnæ expreſsè per hanc Paulinã imponuntur, Prima eſt nullitatis contractus, Secunda quoad perſonas excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes quàm recipientes, Tertia eſt interdictus ingreſſus eccleſiæ ipſo iure quoad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio eò ipſo à regimine & adminiſtratione. Quarta vltra excõmunicationẽ quoad beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, & abſq; declaratione vacatio, & ſic ipſo iure priuati Nau. conſ. 4 & 18. de reb. eccl. alie. in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum non ſit reſeruata c. nu

per

per de ſent.excom.cenſuræ tamen ſtatim infligunt in foro cõſcientiæ, in pœna verò priuationis requiritur ſententia etiam quòd hic dicatur abſq; declaratione, quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria ad pœnam, ſed ſolùm requiritur ſententia declaratoria criminis reum incurriſſe, & ſic requiritur declaratio facti, nam pœna ipſo iure inducta nõ habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem glo.notab.in c.fraternitas 12.q.2.quam declarant Fel.in c.1.ſub nu. 41.verſ.tertius caſus de conſt.vbi Dec.nu.72.etiam ſi dicatur abſq; declaratione Nau.in Man.confeſſ.c.23.nu.66. & de dat. & promiſſ.nu.41.Molina de iuſt.diſput.86.Caiet.in D.Tho.2. 2.q.62.art.2.Ant.Gabriel lib.7.commu.opi.concl.34. Couar. latè & not.in epitome 4.lib.Decret.in 2. par. de ſponſ.c.6.§. 8.ſub nu.10.vbi quòd nec ante exequutionem: vnde iſti beneficiati non tenetur abſtinere ſe à beneficijs, dignitatibus & officijs, niſi præceſſerit ſententia declaratoria, ita tenuit Doctor P.Marius Andria.in relect. huius Paulinæ q. 14. Sed vtcumque ſit ego vidi breuia à Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantum obtenta ab ijs, qui alienauerunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderunt poſſeſſionem eo non obtento vt poſſint abſolui à cẽſuris, & diſpenſari ab irregularitate ac retinere, & obtinere beneficia ita vt curent obtineri beneplacitum Apoſtolicũ, aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui, alia etiam breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturam S.D.N. & ita conſulerem pro tutiori præſertim ad obuiandum moleſtationibus quæ in futurum oriri poſſent.

50 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſollemnitatib. † excuſatur à pœnis prædictis, Primo ex bona fide. quæ in foro conſcientiæ excuſat dicitur enim in tex. præſumpſerit, quod verbum denotat dolum & temeritatem, vt dixi ſupra ſub n.9. Nauar.conſ.19.de reb.eccl.in nouiſſ. Secundo ignorãtia facti probabilis excuſat, ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis Nau.in d.c.23.nu.44. Tertio quando fuiſſet erratũ in ſubtilitatib. iuris, non peccauit mortaliter, vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doctorum opiniones, vel eſſet ius non clarum vel dubitabile Fel.in c.1.nu.15.de ſent. & re iudi. Nau. in conſ.8.de reb.eccl.alien.in antiq. & conſ.2.de præſcr. in nouiſ. & in commen.de alie.rer.eccl.ſub nu.16. vbi dicit, ꝙ non peccat mortaliter, qui tranſgreditur legem humanã malè intelle-

telle&am, ſed credens bona fide ita eſſe intelligendam ſecundum Inno. receptum in c. per tuas il 2. de ſimo. Fel. in loc. præalleg. Quarto excuſat à pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam traditionem c. ſi quis præsbiterorum, & ibi glo. in verbo celeriter de reb. eccle. alie. Iaſ. in l. fi. nume. 132. C. de iu. emphit. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 16. nu. 7. nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant à cenſura, & pœna Nau. in conſ. 3. n. 4. de reb. eccle. non alie. in antiq. & 18. in nouiſ. Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienãtem à culpa mortali, licèt alienatio eſſet ipſo iure nulla, quia qui bona fide facit aliquid contra legẽ humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi non peccat mortaliter Nauar. in Man. confeſſ. c. 23. nu. 43. & in d. commen. alie. nu. 10. Sextò beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rem eccleſiæ inconſulto Papa, etiam cum conſilium eius requiratur quoad forum exterius, bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem, non peccat quoad Deum mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ, tum quia nõ frangit legem per præſumptionem, tum quia alienat in caſu permiſſo à iure, tum quia licèt non ſeruet formam alienandi iuris humani, ſeruat tamen formam iure naturali, & diuino neceſſariam; quæ eſt magna conſolatio multorum, qui per ſimplicitatẽ vel ignorantiam alienant res eccleſiæ inconſulto Papa ita Nauar. in d. commen. ſub nu. 17 vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb. in c. 1. nu. 17. de reſti. in integ. Fel. in c. 1. nu.
l 39. de conſti. *l* & hæc breuiter, clarè, vtiliter, & ordinate dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V. I. D.

i ADDITIO. Ex curſu 30. annorum cum poſſeſſione ſolutionis canonis an præmatur aſſenſus adeſt deciſio Rotæ Rom. pro Monaſterio S. Ligorij de Ne. ꝗ. quod luculenter explico infra in appendice ſol. 506.

K Præſcriptio inmemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus & conſuetudinibus derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſcard. de probat. concl. 1215. n. 55. quam aſſertionẽ limita duob. modis, de quib. in præcit. appen. f. 508.

l Aduertendum, vero eſt, ꝙ licet quidam Doctores tenuerint contrarium, vt refert Rebuff. in d comp. nu. 42. & Redoa. q. 46. tamen eſt intelligendum vt poſſit quis tuta conſcientia retinere rem eccleſiæ abſque ſollemnitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quouſque eccleſia reſtitutionem petierit ita Sarment. notabiliter conciliando Doctores in tract. de rediti. eccleſ. par. 1. c. 2. nu. 6. & 7. alijque à nobis citati ſol. 503. Proſper de Auguſtino. V. I. D.

ARCHIEPISCOPI AVCTORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi varijs nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi auctoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accedere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus à Metropolitano quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater, & Epiſcopus animarum ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuã diœceſim quẽ poſſit ſibi eligere confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quanam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*
11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediatè Archiepiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARRHIEPISCOPI auctoritas. Præter ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt Greg. XIII. erexiſſe Eccleſiam Bononienſem Metropolim, & Archiepiſcopatũ f. 1320. in bullar. incip. Vniuerſi vbi enumerat aliquas Archiepiſcopi auctoritates, & q̃m hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere omnia, quæ eis cõpetebant per anteriores canones, cum in quibuſdam eorum iuriſdictio ſit limitata, vt Ego Stephanus Quaranta dixi in tractatu meo impreſſo Neap. in anno 1586. de præſtantia Archiepiſcopi, & eius auctoritate in ſuffraganeos, eorumq́ue ſubditos, & in tota prouincia, qui cum non facile reperiatur, hic inſerendum eſſe cenſui recognoſcendo, & addendo, & dici- *Greg. 13. Cõgruit ti. de off. ord. ſeu de pr.eb. & dign.*
1 mus, ꝙ † quamuis reſpectu ordinis in ſui ſubſtantia, ideſt reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus quã Epiſcopus, tñ reſpectu exequutionis & exercitij maiorem ſollicitudinem habet Archiepiſcopus Card. Zabar. in clem. Archiepiſcopo nu. 7. de priuil. (ad dicta per eum vide notab. glo. in c. quia periculoſum in verbo de Epiſcopis de ſent. excomm. in 6. & in extrauag. Io. 22. ne Sede vac. in verbo coepiſcoporum, Sot. in 4. ſent. diſt. 24. q. 2. art. 4. ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de

Epi-

Epiſcopo comprehenditur Archiepiſcopus Imo. in clem. ſi de beneficio nu 9. de præb.) & præcellit cæteros Epiſcopos hono re Gemin. in c. per ſingulas el 2. 9. q. 3. & eſt perſona magis pri
2 uilegiata c. ſeruatis, & c. igitur 25. q. 2. cuius præſtantia ✝ aliquando appellatur auctoritas Metropolitana c. ſollicitudinē de appell. c. de his 12. diſt. c. fin. 51. diſt. & auctoritas accipitur hic pro iuriſdictione glo. Io. Paul. Lancel. in proœ. Inſtit. cano. in princ. in verbo auctoritate. Alibi dicitur metropoliticum ius c. cum à nobis de arbitr. & in auth. de eccleſia. tit. in princ. & Archiepiſcopalis dignitas c. fi. de purg. cano. hinc dicitur in extrauag. communi incip. Saluator de præb. q. Metropolitana Eccleſia eſt grandioris honoris tit. ſuffraganea, quæ eſt ſub iuriſdictione, poteſtate, & ſubiectione Archiepiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Metropolitanæ Paul. de offi. & poteſt. cap. par. 2. q. 9. ſub nu. 6. facit tex. in c. ſuper eo de cenſi. quòd prouincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſiæ, & nota ex d. extrauag. quòd Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſunt c. paſtoralis in prin. de offic. ord. Imola, Zab. & Vital. in d. clem. Archiepiſcopo, Lancel. Corrad. in templo omni. iudi. lib. 2. c. 4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter alios eſt Roſſanen. & Lancianen. qui nullum habent ſuffraganeum. Ad oſtendendum igitur quanta ſit auctoritas Metropolitani in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota prouincia, dicta ſacrorum Canonum, & Doctorum in hac materia ſparſim ſcribentium in vnum redigere curabo referendo ſingulas auctoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo à perſonis ſuffraganeorum.
3 Prima auctoritas erat, vt electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat c. 1. 64. diſt. c. Innotuit, & c. cū dilectus de electio. c. inter corporalia de tranſla. epiſ. c. qua fronte de appell. Secunda auctoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebant, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum c. ne pro defectu de electio c. quamquam de electio. in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam c. dilectus de conceſſ. præben. vbi Inno. 3. caſſauit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ, ſed poſtea idem Innoc. in d. c. ne pro defectu aliter generaliter decreuit.

Tertia

Tertia auctoritas erat, quia quando duo contentioſè in ſuffraganeam eccleſiam eligebantur, & hinc indè erant equalia omnia poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat c. fin. 63. diſt. vide Hoſtien. in ſum. de offic. ordi. ſub nu. 7. verſ. cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur de quo in Pontificali Romano in fi. de quibus epiſcopus ordinandus à Metropolitano interrogabatur habetur in c. omnes, 38. diſt. & quoniam eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarũ, ac Patriarchalium prouiſiones, ſeu electionum ad illas confirmationes ad Sedem Apoſtolicam hodie pleno iure pertinent, & ab eadem eccleſijs paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis quibus ex priuilegio licèt canonicè celebratę confirmantur vt legitur in d. Pontific. par. 1. in rub. de conſecratione electi in epiſcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cãcellariæ Apoſtolicæ in princ. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales ſuperfluum eſt hodie de his diſputare dicit Vgonius in tract. de concilijs in præludijs c. 7. in fi. adeoquod prouiſio facta à Papa habet vim electionis, & cõfirmationis Abb. in c. cum olim de ca. poſ. & pro. poſt glo. in c. 1. de electio. in 6. Feli. in c. eam de reſcript. Henri. Boct. de Syno. par. 1. nu. 33. de quorum examine habendo circa eorum qualitates vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. c. 1. & ſeſſ. 22. c. 2. extat conſtitutio Greg. xiiij. de forma faciendi proceſſus & inquiſitiones ex præſcripto Conc. Trid. ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium, & aliarum ſuperiorum, ſeu monaſteriorum, atq; ad cæteras dignitates de quibus in conſiſtorio prouidetur. Dat. Romæ Idib. Maij 1591. incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanam curiam fiat in eccleſia ad quã promoti fuerint, aut in prouincia ſi commodè fieri poterit celebretur ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta auctoritas erat, nam cõfirmato electo in epiſcopum Archiepiſcopus in conſecratiõne ſui ſuffraganei interuenire debebat vel eam commictere, nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebãt, vt habetur 64. & 65. diſt. per totum

c. qui in aliquo 51. diſt. c. ſuffraganeis de elect. c. ſi Archiepiſcopus cum ſequ. de temp. ord. cap. inter corporalia de tranſl. epiſc. c. quod ſedem de offic. ord. glo. in c. perlectis in verbo iurgia 25. diſt. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe indignum Metropolitano poterat denunciare cap. 1. de Scrut. in ordi. facien. Hodie Metropolitani hac auctoritate nõ vtuntur, quia prouiſio fit à Papa, & ceſſat iſta auctoritas, quando quis eſt ordinatus à Papa, vel de eius mandato c. nunc verò 9. q. 3. & epiſcopum à Papa promotum inferiores non conſecrant ſine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipſis literis promotionis, vt à quocunq; catholico epiſcopo conſecretur Fely. in c. per tuas ſub nu. 2. de maio. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulã abſq; præiudicio Metropolitani, & quando conſecratur extra Romanam Curiam, fit etiam preuia ſcientia ordinarij loci arg. c. ex tuarum de autho. & vſu pal.

Quinta auctoritas erat, quia Metropolitanus à ſuffraganeo exigebat iuramentum, non tamen vltra formam ſtatutam à Canone c. dilecti de maio. & obedi. & ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire c. qui in aliquo in fin. 51. diſt. & 66. diſt. & c. ſi Archiepiſcopus cum ſeq. de temp. ordin.

Septima auctoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere c. non debet cum ſeq. 65. diſt. d. c. ſi Archiepiſcopus, Card. Alex. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & vbi vult Metropolitanus, ibi conſecrari debet d. c. qui in aliquo expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † ꝙ epiſcopus, qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos, ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur, vel impeditus ſcribere vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus pleniùs quid obſeruare debeat recognoſcat c. cum longe 63. diſt. & c. ſiquis 65. diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt, quia † Archiepiſcopus eſt pater, & epiſcopus animarum ſuffraganeorum, ita ſcripſit Innoc. iij. Arelaten. eccleſiæ ſuffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium, & aliarum eius epiſtolarum Romæ impreſſo de anno 1543. fol. 228. quarum literarum tenor hic duximus inſe-

inſerendum, videlicet. *Cum ſecũdum doctrinam euangelicam, quaecunq; vultis, vt faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conuenit praſtare prælatis, quam vobis vultis à ſubditis exhiberi, ſanè cum venerabilis frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter illis ſtudijs, & meritis adiuuetur, vt commendationibus non indigeat aliorum, fraternitati veſtræ duximus auctoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus ei tãquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum deuotè ſtudeatis, & humiliter obedire, ad vocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat, ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateraň. 4. Decemb.*

Idem Innoc.ſcribens N. Lexouieñ.epiſcopo ſuffraganeo Rothomageñ. Archiepiſcopi fol. 108. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipſe verò (ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit) tibi vt fratri, & coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innoc.ſcribens ſuffraganeis Acheruntinæ eccleſiæ fol. 367. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atq; præcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotionis reſpectum.*

Notatur ex modo relatis ꝙ Archiepiſcopus paſtoralem habet auctoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum c. 1. 34.diſt. Gemin. in c.1. de ſupplen.negl. prælat. in 6. col. 4. in fin. Ex proximè dictis infertur ꝙ ſuffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiã præſtare debent c. ad ſupplicationem de renunc. glo. i i cap. antiqua in verbo obedientiæ de priuileg. & in literis Apoſtolicis quæ diriguntur ſuffraganeis inter alia hæc habentur, videlicet. *Mandantes quatenus eidem Archiepiſcopo tanquam mẽbra capiti obſequentes exibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metropolitani fauere debẽt quoad ea, quæ ſpectant ad honorem ipſius glo. in c.cum in iuuentute in verbo, tunc purgarent de purg. cano. debitum ergò honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano, & eum

diligere & reuereri, ac memini eſſe ſub Metropolitano c. quia per ambitiones vbi glo. in verbo meminiſti 64. diſt. c. per ſingulas vbi glo. in verbo cognoſcere 9. q. 3. Solicitudo namq; totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros 21. diſt. & d. c. per ſingulas c. 1. de auct. & vſu pal. & per ſingulas prouincias oportet epiſcopos recognoſcere Metropolitanũ ſuum, qui eis præeſt d. c. per ſingulas il primo, & 2 c. 1. de offic. leg. & ei tanquam maiori obedire glo. in c. ſi epiſcopus in verbo. perceptione 18. diſt. dummodo mandatum ſit ſecundum Canones c. dilectus de temp. ord. facit tex. in c. dilecti filij de maior. & obed. glo. in c. ad aures d. tit. de temp. ord. & c. ne Dei eccleſiam de ſimo. in c. ſanè de exceſſ. prælat. & in c. ex tenore de ſent. excom. Item *qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Præpoſitum, non moleſtè ferat aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam, quam exegerit, etiam ipſe dependat, & ſicut non vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata à Gratiano in c. qui ſcit 2. q. 6. vbi glo. infert ad epiſcopos, qui non debent egrè ferre appellationes ab eis interpoſitas, facit tex. in cap. quorundam 74. diſt. d. c. dilecti filij, de maior. & obed. c. prohibemus de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum, ꝙ præſente ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet epiſcopus à Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſc. nuper edito c. 4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien. in ſum. de pæni. & remi. nu. 18. in fi. & ſub nu. 20. ꝙ ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur, & quòd ei tenetur cõfiteri ſubdens nec iſtud prohiberi per cap. fin. de pæni. & remiſſ. Abb. in cap. cum inferior de maio. & obe. idem tenet habere locum d. c. fi. in exẽptis tantũ, ſed contrariũ tenet in d. c. fi. & Pe. de Palu. vt refert Sylue. in verbo confeſſor. 1. q. 8. nu. 3. quòd epiſcopus etiã
7 non exemptus poteſt ſibi eligere confeſſarium, † & intelligo non ſolum in ſua diœceſi, ſed etiam extra dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordinario per declarationem Concil.
a Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quia Archiepiſcopus poteſt iniungere epiſcopis ſuis, vt per ſuas diœceſes ſeruetur quod ſeruatur per Metropolitanum ipſum in ſua Diœceſi cap. dilectus

dilectus, el ſecundo de ſimon. dicam infra 23. aucto.

Vndecimum, ius eſt. Nam abſentia epiſcopi probanda eſt à Metropolitano, à quo in ſcriptis approbanda eſt Conc. Trid. ſeſſ.6. de refor. c.3. & ſeſſ. 21. c.1. de refor.

Duodecimum, ius eſt, quod abſq; legitima cauſa eo non reſidente Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, & creſcente contumacia denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prædicta Decreta Conc. Trid. & Conſtitut. Pij iiij. de anno 1560. pridie non. Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decimatertia auctoritas eſt, ꝙ † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare c.1. §. fin. de offi. ord. in 6. c.venerabili vbi Abb. de ſent. exco. glo. in c. fi. 12. diſtin. Hoſtien. in c. graue col. 3. de præb. & in c.1. de offi. vica. in 6. Abb. in c. non poteſt nu. 8. de ſen. & re iu. & in c. poſtulatio nu.11. de cleri. excom. miniſ. Gemi. in c. vt litigantes nu.4. de off. ordi. in 6. & in c.1. §. fin. de fo. comp. in 6. Deci. in c. 1. de iudi. nu.29. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs ca.9. fol.10. col.2. Lancel. Corrad. in templo om. iudi. lib.2. c.4. ſub nu.18. Bocte. de Syno. par.1. nu.45. 46. & 47. vbi tenet ꝙ epiſcopus omictens congregare Synodum eſt ſuſpēdendus ab exequtione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum c. 1. de ſup. negli. præl. in 6. & tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas poteſt eum ſuſpendere, & excommunicare Hoſtien. in c. 1. de off. vica. in 6. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio c.2. de off. deleg. in 6. & ſicut eo excōmunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita vt nec etiam ſi propter morbū incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit adeo quod nec coadiutorem dare poſſit c. ex parte de cleri. egro. cum hoc ſpectet ad Papam c. vnico eo. ti. in 6. Conc. Trid. 25. c. 7. de refor. generali † de facultate

9 quam habent epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint vltra doc. in locis prææallegatis, & Oltrad. conſ.44. ac Nau. in conſ 2. de cleri. egrot. extant de-

b clarationes ſacræ Congregationis ſuper ſacris ritibus. b

Decimaquarta auctoritas eſt. Quòd ſi epiſcopus eſt negligēs in eo

in eo quod facere debet Archiepiſcopus poteſt ipſum compel-lere Abb. in repetitione cap. ſiquis contra clericum num.7. & nu.40. de foro compet. & in c. paſtoralis in princ. de off. ordi. in c. auaritiæ de præben. in cap. cum Bertodus de re iudi. nu. 10. & poteſt in eum exagerare pœnas Felin. in d. c. paſtoralis nu.6. Si autem epiſcopus non vult facere an ſupplebit Archie-piſcopus dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij eiuſq; conſer-uatione ſi ſuam portionem ſoluere detractauerit ex decreto Sacri Conc. Trid. ſeſſ.23. de refor.c.18.

Decimaquinta auctoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans epiſcopos ad concilium prouinciale tenentur accedere, de quo infra verbo concilium prouinciale.

10 Decimaſexta auctoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordi-narius iudex omnium epiſcoporum ſuæ prouinciæ c. quia co-gnouimus 10. q 3. c.paſtoralis in prin.vbi Abb.nu.2.de off.or-di. c. ſollicitudinem de appella. glo. in c. Metropolitanum 2. q. 7. & in c. ſicut vnire in verbo attentare de exceſ. prælat. & in authen. clericus in verbo epiſcopalis C. de ſacroſan. eccleſ. Abb. in c. excommunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffra-ganeis nu.1. de elect. in c. non poteſt ſub nu.8. de re iudi. in c. nullus nu.2. de iure patro. in c. dilectis nu.7. de appella. in c. poſtulatio nu.11. de cleri. excom. miniſtran.& in c. antiqua de priuileg. Gemi. in c. venerabilibus in princ. nu. 4. de ſent. excom. in 6. per illum tex. & in c. cleros 21. diſt. vbi etiam dicit, quòd epiſcopi immediatè ſunt ſubiecti Metropolitano. Card.Zaba. in clem. abuſionibus ſub num.8. de pœn. & remiſſ. Gemi. & Franc. in c. vt litigantes de off. ord. in 6. Roma.cóſ. 121. nu. 3. Feli. in c. cum inferior de maio. & obedi. Boct. de ſyno. par.4. arti. 2. num. 28. & 29. eſt enim epiſcopus ſuus, & eidem Metropolitana lege ſubiectus d.cap. paſtoralis in prin. facit tex. in c. dilectus filius el ſecondo de ſimo. ibi epiſcopis tuis, & c.1. 34.diſt. & eſt de clero Metropolitani c.miratus, & ibi glo. 93.diſt. Boćte. de ſyno. par.3. art. 2. ſub nu.27. qui eſt eorum ſuperior clem.1.& ibi glo.in verbo ſuperiores de exceſ. præla. glo. in c. quia periculoſum de ſent. excõm. in ſexto.& in cap.cum Apoſtolus in verbo rationabilis de cenſi. & dicuntur ſuffraganei à ſuffragando, quia ſuffragantur ſibi in officio epi-ſcopali

ſcopali Abb. in d. c. ſuffraganeis, & c. quod ſedem de electio. ex quibus infertur quòd ſi episcopus manus iniecit in clericū, & eſt ſenex vel debilis, vel impeditus poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius, vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul. in tit. de diuerſis ſenten. for. ver. quid ſi ipſe episcopus. Bertachi. in tract de episcopo in præludijs nu. 13. & qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per eius ſubditum abſq; petitione veniæ Abb. in c. legebatur ſub nu. 3. de maio. & obe. Alberi. oliua ſuper ritu 11. cur. Archiep. Neap. & quid in criminibus vide Abb. in d. c. paſtoralis in princ. & in c. 2. de appella. & quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in d. c. non poteſt nu 8. & in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali, vel ratione rei ſite in eius diœceſi, vel prouincia Abb. in c. ſanè nu. 5. de for. comp. cuius dictis adde Gemi. & Franc. in d. c. vt litigantes, & Lancel. Conrad. in d. templo omni. iudi. lib. 2. c. 4. nu. 17. 18. & 19. & Iacob. Sbrozzium in tract. de off. Vica. lib. 2. q. 58. in cauſis vero criminalibus vide decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 5. & ſeſſ. 13 c. 6. & 7. Non deſunt tamen aliqui Doc. dicentes ꝙ Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam habet poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur glo. in clem. ſi vna in verbo menſæ ſuæ de reb. eccle. nō alienan. Deci. in c. ſollicitudinem nu. 11. de appellat. poſt Hoſtien. & Ioan. And. in cap. magnæ deuoto, idem dicit Io. And. in c. nullus de iure patro. refert Feli in d. c. paſtoralis in princ. & in c. cum ex officij num. 7. de præſcript. qui dicit eſſe doctrinam ſolitariam, & quòd in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſpreſſe non reperitur cōceſſum colligitur euidenter in eo quod legitur, & notatur in c. inter corporalia. §. ſed neque verſi. & quod non eſt de transla. epiſco. ſecundùm Hoſtien. in d. c. magnæ. facit etiam tex. in c. dilectus de temp. ordi. c. duo ſimul de off. ordi. & glo. fin. in c. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto, vbi dicit Hoſtien. per d. c. 2. de tranſ. epiſc. quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt, quia ſufficit quòd caſus iſte non inueniatur expreſſe conceſſus.

12 Decima ſeptima auctoritas eſt † quod nedum Archiepiſcopus

pus eſt iudex ſuffraganeorũ d. c. paſtoralis in princ. ſed etiam vicariorum generalium ipſorum cap. 1. de off. vica. in ſexto, & hoc in ijs in quibus vicarij delinquunt in officio d. c. 1. poteſt ergo Archiepiſcopus eos punire Card. Zaba. in clem. abuſionibus ſub nu. 8. de pænit. & remiſſ. idem dicit in clem. Archiepiſcopo verſ. ſimili n ⁊m. 2. de priuileg. quòd Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos, & eorum officiales principales per d. c. paſtoralis in princ. & c. Romana de off. ordi. in ſexto, & quòd qui habet quærelam contra epiſcopum, vel eius officialem poteſt adire Archiepiſcopum per ſimplicem quærelam c. venerabilibus §. ſed ſi excommunicatus de ſent. excõmu. in ſexto ſecundum Card. in d. clem. Archiepiſcopo, Gemi. in d. c. venerabilibus nu. 4. vbi etiam dicit quod quilibet ſubditus ſuffraganeorũ poteſt adire Archiepiſcopum per viam quærelæ contra ſuffraganeum, vel eius officialem, nec obſtat text. in c. 1. §. nec etiam & §. fin. de foro compe. in ſexto, quia intelligitur quãdo extra officium vt per Io. And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem delinquãt officiales in aliquo in talibus immediatè ſubſunt Archiepiſcopis, vnde à ſentẽtijs eorũdem ad Archiepiſcopũ appellatur c. Romana de appella. in ſexto, & poſſunt Archiepiſcopi animaduertere in eoſdem verbi gratia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſentẽtiam proferunt per gratiam, vel per per ſordes, contra c. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto excommunicãt ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excõ. in ſexto, vel vniuerſitatem, ſiue collegium, vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione c. Romana §. pen. & fin. eod. ti. & multa alia exẽpla poteris colligere per te ipſum, in alijs autem, quæ facit vel poſſidet officialis epiſcopi tamquã priuatus non habet ſe intromictere Archiepiſcopus, pluſquam de alijs ſubditis ſuffraganei ſui d. c. Romana. §. nec etiam & §. fi. de fo. comp. in ſexto, & Archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere, quando de facto & contra iura ſuum exercet officium ita dicit Hoſtien. in d. c. 1. de off. vica. in ſexto in verbo officialem, & in verbo non arctatur, idem etiam dicit in d. c. 1. de fo. comp. in ſexto in verbo officiales, inquiens quòd cum conſiſtorium epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit d. c. Romana de appe. in ſexto videbatur quòd vterq; eadem perſona

cenſeretur, & ideo poſſet Archiepiſcopus diſtringere officia-
lem ſicut & epiſcopum prout in d.cap. paſtoralis in princ. Sed
non ita eſt niſi in ijs in quibus officialis delinqueret, circa di-
ctum conſiſtorium, ſiue officium dicti conſiſtorij, vt patet in
d. c. 1. §. fin. de fo. comp. in ſexto, vbi idem tenet Ioan. And.
Gemi. & Franc. in ijs ergo quæ ſunt extra officialatum non ſe
12 intromittit † Archiepiſcopus pluſquam de alijs ſubditis ſuf-
fraganeorum Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. q.
59. & lib. 3. q. 57. in quos regulariter nullā habet poteſtatem,
niſi in caſibus expreſſis in iure c. Romana, & c. venerabilibus
de ſent. excom. in ſexto d. c. paſtoralis, vbi præter alios Bel-
lam. nu. 1. & 10. & Feli. nu. 5. & eſt tex. in d. c. 1. de ſup. negli.
præla. in ſexto. c. 1. de fo. comp. c. ſicut vnire de exceſſ. præ-
la. Abb. in c. ſiquis contra clericum ſub nu. 40. de foro comp.
& in c. ex parte nu. 5. de conceſſ. præben. Card. Zabar. in d.
clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo. nu. 12. Feli. in c. cum
ex officij nu. 7. de præſcrip. Deci in c. ſollicitudinem nu. 10. de
appell. in tantum quod Archiepiſcopus excommunicans ſub-
ditum epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus ex-
ceptos non tenet excommunicatio vel abſolutio Inno. in d. c.
paſtoralis de off. or. & ibidem Bellame. nu. 12. & Abb. ſub nu.
10. qui dicit quòd communiter tenetur, & vide eundem in c.
quanto de off. ordin. poſt gloſ. in cap. per ſingulas, el ſecon-
do, 9. quæſt. 3. & glo. in Summa 16. q. 6. in verbo. Metropoli-
tanum vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei non po-
teſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere, ſuas ſenten-
tias exequi, vel teſtimonium in cauſis, ad eum deuolutis pro-
ferre niſi conſuetudo aliud diſponat c. 1. §. neq; de foro comp.
in ſexto vbi Gemi. num. 3. notat quod iudex non poteſt com-
pellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente
niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Item Archiepiſcopus nec
contra officiales, vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine
aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſuper ſala-
rijs aduocatorum, & procuratorum cauſarum fori Archiepi-
ſcopi iudex competens eſt d. c. 1. §. nec etiam. Item Archie-
piſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum diœce-
ſim in ſua propria coram ſe reſpōdere niſi ibi inueniantur, ſed
ſi citati nolunt comparere, vel malitioſè ſe occultāt ne citen-

tur in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam d. c. 1. §. contrahentes vbi no. doc. & Gemi. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco contractus niſi reperiatur ibi, & ſic patet quod in contractibus non ſit remiſſio ad locum contractus ſicut ſit in delictis, quid ſi diœceſanus non vult illam facere, non poteſt compelli à iudice contractus niſi aliàs ſit ſuus ſecundum Io. Mona. Archi. & Gemi. in d. §. contrahentes, & nota quod iudex non poterit excommunicare exiſtentem extra territoriũ ratione contractus inhiti in territorio ſi ibi non inueniatur, quòd limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumacię commiſſę in territorio tenet Inno. & Ioan. And. in c. præterea de dilatio. & Franc. in d. §. contrahentes, & nota quod diſpoſita in d. §. contrahentes habent locum in quolibet alio iudice contractus licèt nõ ſit Archiepiſcopus Io. And. & Gemi. ibi ſub nu. 15. & probantur omnia ibi diſpoſita in l. hæres abſens, & l. omnem, & l. interdum. §. fin. de iudi. cum ſimilibus allegatis per Hoſtien. ibidẽ in verbo ſuper contractibus. Item non poteſt Archiepiſcopus ſuos clericos mictere in Diœceſim ſuffraganeorum vt coram ipſis fiant cõtractus, vel iam facti approbẽtur, nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorũ ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare ſuffraganeorũ officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo d. c. 1. §. fin. de foro comp. in ſexto vbi Io. And. ampliat etiam ſi contractus fierẽt coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim non ſortirentur contrahentes ipſius forum infertur etiam ex regula prædicta quòd ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei, & in citatione exprimit caſum per quem concludatur ſua iuriſdictio tenetur citatus cõparere, aut non exprimit talem caſum, & nõ tenetur comparere ſecundùm Hoſtien. Io. Mon. Io. And. & Gemi. in d. §. fin. nu. 3. etiam notat quod citatus à non ſuo iudice, licèt non compareat tamen excommunicari non poteſt, & ratio eſt quia iſte non poteſt dici contumax, & Franc. in d. §. fin. vnum caſum colligit in quo excõmunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur à non ſuo iudice, quia

tunc

tunc nō tenetur comparere, nec poteſt excommunicari ſi non comparet eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex, caſus in quibus excommunicatio eſt nulla ponit glo. in c. præſenti de ſent. excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei cap. ſicut vnire de exceſſ. prælat. alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum inter principales ergo caſus exceptos in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Conc. Trid. ſeſſ. 23, c. 15 ſunt videlicet, S. D. N. audita relatione Congregationis declarauit epiſcopos vigore priuilegij de quo in c. ſi. de pænit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti concilij admiſſus & approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d. c. fin. eſt vt habeat locum etiam in epiſcopo ſuffraganeo vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſtien qui confeſſarius electus etiam Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum de quibus non eſt ſedes Apoſtolica cōſulenda, quia hanc poteſtatem non habet ab epiſcopo eligente ſed à iure committente S. Anton. in 3. par. ſum tit. 17. cap 2 §. 2. Syluef. in ver Confeſſor 1. q. 9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic Archiepiſcopo inuito ſic enim dicit S. Anton. in loco præallegato

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius habetur etiam per Pariſium in tract. de reſigna. benefi. lib. 8. q 20. & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet. Die Iouis 31. Ian. 1591. Congregatio Illuſtriſs. Dominorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtriſs. Dominorum Card. Paleotti & Veronen. propoſita ſic reſpondendum cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione nō licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione ex quo tamen non habet ius in re ſed ad rem non debet recognoſci tanquam ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt vt non ſuccedat in epiſcopatu ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per vrbem. cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis, & coadiutor vtraq; careat

Ad tertium cenſuit coadiutorem pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo vti poſſe cappa cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rocchetto, neq; licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rocchetto etiam abſente Archiepiſcopo cum hoc proprium ſit eius penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum vna ſedes non capiat duos.

Ad quintum cenſuit canonicos eſſe compellendos vt coadiutori epiſcopo ſollemniter celebranti, & pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum videretur ſi epiſcopus ſine canonicorum aſſiſtētia celebraret, necnon videretur eſſe cōtra decretum Conc. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quoad circulos reſpondit canonicos non debere accedere ad circulos cum ipſi circuli

culi denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo vero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſollemniter reſpondit decere vt coadiutor epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrante, & vt idem quoq; benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maxime decere vt canonici prodeant obuiam coadiutori epiſcopo ad eccleſiã pontificaliter accedenti ad oſtium eccleſiæ, eumq; diſcedentem ad idem oſtium deducere, immo eſſet valde commendandum ſi nonnulli canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipſius coauditoris ædes accederent.

Ad octauum reſpondit. coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine, ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuerendiſſ. Domino Alphonſo Piſano Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epiſcopi Caliponen. caudiutoris Domini epiſcopi Inſulanen. cum futura ſucceſſione vbi inter alia ſunt appoſita hæc verba videlicet, te prædicto Annibali epiſcopo quamdiu idem Annibal epiſcopus eidem eccleſiæ Inſulanen. præfuerit coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula quæ ad huiuſmodi coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinerent, &c. hæc recenſui quia in bullis coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute prædicta generalis clauſula. Proſp. de Aug. V. I. D.

13 *Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationem, & de eius effectu.*

14 *Abſolutio ad cautelam quando habeat locum & dari poſſit.*

15 *In quo locos Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.*

16 *Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere niſi in caſibus ſibi à iure conceſſis.*

17 *An de conſenſu partium.*

18 *Quæ ſunt conſideranda ante inhibitionem.*

19 *An per ſuſpictionem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*

20 *A quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.*

Decima octaua auctoritas eſt, nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei per appellationem in appel-

appellantem, & appellatum illoſq; qui ſe ſpontè offerunt liti ſuper illa re de qua eſt quæſtio c. Romana. §. in alium, & ibi Gemi. & Franc. de appellat. in ſexto, & appellatio principaliter operatur duos effectus vnum ſentētiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuū Abb. in rub. & in c. per tuas nu. 2. de ſent. excōmu. Franc. in c. ex parte de appella. a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad Archiepiſcopum appellatur cap. per ſingulas el ſecondo c. conqueſtus. 9. q. 3. c. 1. de offi. lega. c. duo, & c. paſtoralis de off. ordi. c. dilectis c. cum cauſam c. ſollicitudinem de appella. c. per tuas de ſent. excom. c. 1. de foro comp. in ſexto d. c. Romana de appella. in ſexto, c. 1. & c. vt litigantes de offi. ordi. in ſexto c. venerabilibus de ſent. excom. in ſexto cum ſimilibus, & non ad Patriarcham ſi Archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem quia omictitur mediū. ſcilicet Archiepiſcopus Feli. in c. cum te conſulente de off. deleg. valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo qua ceſſante valet appellatio ſi non fuit obiectum Abb. in rub. de appell. ad Papam autem appellatur ommiſſo medio c. ad Romanam, 2. q. 6. c. antiqua de priuileg. glo. in d. cap. Romana in princ. Feli. in d. c. cum te, quia ipſe eſt omniū iudex ordinarius glo. in d. cap. ſi duobus de appella. de qua appellatione debet Archiepiſcopus certificari vt non poſſit ſe intromictere Hoſtien. in c. 1. de ſup. negli. prælа. in ſexto de qua ſcientia vide glo. in reg. eum qui ſcit de reg. iur. in ſexto nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno, & ab alio ad Archiepiſcopum qui ignorās appellatum fuiſſe ad Papam, ratione contumaciæ excommunicauit tenet excommunicatio c. ſi duobus de appell. & ſic nota Archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam, quam ignorabat Archiepiſcopus non habet impedire iuriſdictionē ipſius, cui renunciare poterat appellans Gemi. in d. c. Romana. §. cum autem de appella. in ſexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorante fuiſſe appellatū ad ſuperiorē vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio Pet. Duena reg. 24. limit. 4. per d. c. ſi duobus, & ſciens de appellatione ad Papam, non poteſt Archiepiſcopus tunc ſe intromictere etiam in concernentibus appellationem niſi appellās appellationi renunciauerit verbo vel facto, vel niſi notorium ſit actum illum eſſe

iniuſtum. d. c. ſollicitudinem de appella. & vide glo. in c. per tuas in verbo remiſſi de ſent. excõmu. & per d. c. ſollicitudinem dicit ibi Card. Alex. nu. 4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopũ in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum c. Romana. §. notoria de cenſi. in ſexto tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis, de qua per Hoſtien. in cap. ex conſcientia de crimi. fal. Antonius Gabri. lib. 2. com. opin. in tit. de appella. conclu. 2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad Archiepiſcopum appellari poſſit Hoſtien. in d. c. Romana. in princ. & in §. debet, & ne dum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus, & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis Abb. in c. licet nu. 3. de off. ordi. an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit vide Frãc. Pegna in 3. par. direc. inquiſi. in ſcholia ſeu ad notatione 42. fol. 153. c

Declaratur prædicta concluſio vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum quoad partes non quoad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad epiſcopum glo. & Abb. in c. paſtoralis in princ. nu. 12. de offi. ordi. vnde non poteſt Archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibẽdum teſtimonium niſi aliud de conſuetudine obtineat c. 1. §. neq; vbi glo. in verbo ſuſcipere de foro comp. in ſexto, & Hoſtien. in verbo teſtimonium dicit neceſſe eſt quòd ordo ſeruetur, vt ſcilicet is qui ordinarius eſt perſonarum primitus requiratur, qui ſi non obedierit puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit eo elapſo ipſe Archiepiſcopus faciet no. in c. Romana. de ſup. neg. præl. in ſexto, ſed iſtud non placet Archidia. qui dicit quòd licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum non tamen ſubditum ipſius, & ita Io. And. reſidet. Imo. tamen in d. §. neq; dicit quod fortè poſſet dici illud procedere quando eſt negligens in termino à iure ſtatuto, ſecus in termino per Archiepiſcopum ſtatuto ne alias aperiatur via malitijs c. quanto in fi. de diuor. ſecundum cum deciſio autem huius articuli depẽdet à notatis in d. c. Romana,

mana, quia ſi teneatur opinio quod negligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopũ procedit opinio Hoſtien. Si vero teneatur opinio contraria procedit opinio Archi. & ita nihil affirmando tranſeunt Gemi. & Franc. in d. §. neq; de qua quæſtione dicam infra.

Id autẽ quod diximus de affectu appellationis limita vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum transfertur ad ſuperiorem c. paſtoralis §. verum vbi Abb. aſſignat duodecim rationes de appell. c. ad reprimendam, & ibi glo. in verbo conqueſtus de offi. ordi. c. is cui de ſent. excõmu. in ſexto (ſecus eſt in appellatione à declaratione excommunicationis, vt dicam infra ſub nu. 20.) & poteſt Archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam c. per tuas de ſent. excom. c. ſolet, & c. venerabilibus eo. tit. in ſexto, & de abſolutione ad cautelam etiam habetur in cap. a ſ præſentiã de appell. in c. veniens, el 2. in fi. de teſti. in c. Apoſtolicæ de excep. c. cum deſideres §. 1. & c. venerabilibus de ſent. excom. & in c. præſenti. eo. tit. in ſexto, eſt autem abſolutio ad cautelam vera ſeu putatiua ab eccleſiaſtica cenſura liberatio Io. And. in d. c. ſolet nu. 12. qui poſt Inno. Hoſti. & Io. Mon. ibi longe diffuſius tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam per modum ſummæ, ex cuius, & aliorum dictis ad intelligentiam terminorum has breues concluſiones delegimus. Abſolutionem. ſ. ad cautelam non habere locum niſi in ſent. excom. lata ab homine, & à cenſuris latis in homines quia illæ poſſunt eſſe nullę, & iniuſtę, in ſententijs vero latis à canone, & à iure de quibus non dubitatur quòd ſint iuſtę iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, ſecundum Io. And. quem ſequuntur cæteri doc. quorum dicta reaſſumit Frãc. in d. c. ſolet in 1. nota, & col. 3. & ſequitur Felin. in d. c. Apoſtolicæ nu. 20. de excep. Boct. de ſyno. par. 3. art. 1. concl. 13. nu. 112. vbi etiam tenet quòd ſicut abſolutio ad cautelam nõ habet locum in cenſuris latis per canones, ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idq; colligitur etiam ex prææallegatis iuribus loquentibus de abſolutione ad cautelam, quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine

homine niſi propter cõtumaciam Abb. in c. qua fronte nu. 11. de appellatio. in rub. de ſent. ex. & in c 2. de rap.

Secunda concluſio eſt quòd quando ex quacunq; cauſa allegatur nullitas ſententiæ habet locum iſta abſolutio ad cautelam, & hæc opinio eſt commuuior, & verior, & communiter tenetur dicit Abb. in d. c. Apoſtolicæ ſub nu. 10. de exceptio. & ideo ſi ſententia cenſure dicatur iniuſta tunc non debet peti abſolutio ad cautelam, ſed ſimpliciter ex quo eſt ligatus, eum ſiue iuſta, vel iniuſta ligat, idem quando ſententia eſſet æqua, & iuſta ita ex dictis doctorum concludit Franc. in d. cap. ſolet col. 4. verſ. 5. quærit; habet ergo locum in omni caſu quo dubitatur de nullitate Franc. in d. c. ſolet in 3. no. Sed ſi conſtat eam eſſe nullam tunc debet ſtatim pronunciari nulla, nec fiet iſta abſolutio ad cautelam Card. Alex. in c. quoties. 2. q. 6. à ſententia itaq; iniuſta non datur abſolutio ad cautelam, quia fatetur ſe ligatum, ideo habet neceſſe petere directe abſolutionem, & non ad cautelam Gemi. in d. c. ſolet. num. 7. caſus in quibus excommunicatio eſt nulla enumerat glo. in c. in pręſenti de ſent. excom. in ſexto, & quæ dicatur iniuſta, & nullà vide glo. in c. ſacro eo. tit. in antiquis. Abb. in c. ab excõmunicato de reſcrip. Nau. in Man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 2.

Tertia concluſio eſt quod qui nõ poteſt directam abſolutionem impendere non poteſt nec illam quæ fit ad cautelã Franc. in d. c. ſolet. col. 1.

Quarta concluſio eſt quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia nã de iure eſſet vt primo conſtaret de veritate cauſæ quàm fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere, & denegare ſecundum coniecturas occurrentes vt concludunt Inno. Hoſtien. & Io. And. in d. c. ſolet vbi Franc. in 2. nota.

Quinta concluſio eſt quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam requiritur citatio illius cuius intereſt niſi periculum eſſet in mora, & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis ſi apparebit eum iuſte excommunicatum, cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua, & imaginaria quòd erit cum patebit non fuiſſe ligatum, an vera ſi cum apparebit illum iuſte ligatum

tum, vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi non cauiſſet, debet etiam præſtari iuramentum ſecundùm Io. And. cuius dicta reaſſumit Franc. in d.c. ſolet, col.4. verſ. *6.* quæritur, & notat vnam regulam quod vbicunq; pars poteſt impedire ne actus fiat ſemper requiritur citatio facit quod notatur 3. q. *9.* c. omnia. quare autem iſta abſolutio dicatur, & fiat ad cautelam vide Abb.in d.c. Apoſtolicæ nu.10.de except. referentem Hoſtien. & Io. And. in d. c. ſolet vbi glo. in verbo opponat dicit quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur glo. in ca. epiſcopi 11. q. 3. Silua nup. lib. *6.* ſub nu. 58. Oliua ſuper ritu 18. cur. Archiep. Neap. & proprie dicitur abſolutio quando fit à cenſura iuſta, vel ad cautelam, ſed vbi eſt cenſura iniuſta vocatur propriè relaxatio, licet reſpectu ſuſpẽſionis iura vtantur verbo relaxationis Felin. in d.c. Apoſtolicæ in princ. qui à nu.17. vſque ad finem dictis per Io. And. in d. c. ſolet, circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt, quòd abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiam antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat c. venerabilibus §. ſed ſi ex cauſa, & ibi Franc. de ſent. exco. in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam quàm in inhibitione quam facere non poſſunt niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam glo. fi. in d.c. venerabilibus.

Septima concluſio eſt, ſecundùm Card. Alex.in c.ſolicitudinem nu. 4. de appella. qui ex eo tex. notat quod in omni caſu in quo nulla cauſæ cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter quòd cum abſolutio ad cautelam poſſit impẽdi præſtita cautione abſque cauſæ cognitione pendente appellatione coram Papa à facto epiſcopi poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione non obſtante quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua concluſio eſt, quod non ſolum fit abſolutio ad cautelam quando quis principaliter appellat vt ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis vt repellatur à teſtimonio tũc iudex po-

teſt abſoluere ad cautelam teſtes, quando tamen aliter veritas haberi non poteſt, & niſi ſit tale genus excommunicationis cuius abſolutio reſeruaretur Papæ, & durabit durãte eius depoſitione c. veniens el 2. in fi. & ibi glo. Io. And. & doc. de teſti. ſicut, & abſolutio eligere debentis d. c. Apoſtolicæ de excep. & poteſt fieri tunc à quocunq; iudice cauſæ Feli. in c. paſtoralis nu. 13. de off. ordi. tales enim abſolutiones prouident negotijs quibus functis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ ſecus ſi in vim peremptoriæ, nam tunc non fieret abſolutio ad cautelam Franc. in d. c. ſolet, col. 2. & 5. verſ. 8. quærit, qui ita dicit poſt Archi. & Io. And. in c. 1. nu. 2. & Gemi. nu. 10. de excep. in ſexto, quæ omnia notabilia ſunt quia multi errant in
d iſta abſolutione ad cautelam dicit Card. Alex. in c. quoties, 2. q. 6. fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excõmunicationis propter ambiguum duplicitatis glo. in c. fi. de his qui fi. occid. & in c. 2. in verbo bonum. & in c. ſignificaſti in verbo ad cautelam de homi. de pænitentia ad cautelam legitur in c. ſignificaſti, el 2. de homi. glo. in c. perpendimus de ſent. excom. de venia ad cautelam in c. exibita eo. ti. c. 2. & 3. & ibi glo. fi. de cleri. percuſ. & quicunq; abſoluitur ſaltim ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis glo. in c. propoſuit in verbo de abſolutione de cleri. exc. miniſ. & de iuramento ad cautelam glo. in c. ſuper eo de ſent. excom. Sed redeundo ad appellationis materiam quatenus ad Metropolitanũ attinet quæro de loco iudicij in cauſis appellationũ tractandis. Reſp. conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cautum
15 † ne Archiepiſcopus cauſas quæ per appellationem, vel alias iure Metropolitico deferũtur ad ipſum alibi quam in ſua propria ciuitate, vel diœceſi, aut in eis in quibus appellatum extitit, vel cauſæ ipſe conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel etiam audiendas committat niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in hac parte c. vt litigantes de offic. ordi. in ſexto, ex quo tex. notat ibi Gemin. caſum in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cauſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolitanis ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediãtur diœceſes, vt in eis auctoritate propria iudicent, diſponant aliquidue aliud agant canonica prohibent inſtituta dicitur

Digitized by Google

dicitur in c. 1. de off. ordi. in ſexto. Super quo tex. exorditur
16 Hoſtien. † quod Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, & eſt tex. in c. ſicut vnire de exceſ. præl. facit etiam tex. in cap. paſtoralis in princ. de offi. ordi. & c. duo eo. tit. & c. 1. de ſupplen. negl. præla. in ſexto vbi etiam Hoſtien. dicit quod prohibitum eſt Archiepiſcopis, vt in diœceſibus ſuorũ ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis terminis ſint contenti c. nullus primas 9. q. 2. & ideo in nullo debent ſe intromiĉtere, niſi in caſibus à iure conceſſis, & Hoſtien. in d. c. 1. de ſup. negl. præla. in ſexto, refert decem & octo caſus, aliàs debet regulariter Metropolitanus abſtinere per d. c. paſtoralis, & cap. ſicut, & eoſdem etiam caſus refert in ſumma de offic. ordi. ſub nu. 7. Archiepiſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui de cauſis ad eum per appellationem deuoluendis cognoſcant, niſi de conſuetudine habeat, licèt poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appellationem deuolutas d. c. 1. de off. ordi. in ſexto, & Metropolitani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus qui non ſunt in iure expreſſi ſunt nulla glo. in c. per ſingulas el 2. 9. q. 3. Card. Alex. in d. c. nullus primas, & facit regula ea quæ de reg. iur. in ſexto, & ibi glo. Itẽ quæro pro declaratione proximè dicti
17 quid ſi adeſſet conſenſus partium. Reſp. † quod Archiepiſcopus vel eius officialis de cauſis clericorum, tanquam iudices, abſq; diœceſanorum ſuorum voluntate non cognoſcunt, quando tamen non fuit appellatum, & ſi in ipſos ijdem clerici de facto conſentiant d. cap. 1. in princ. de foro comp. in ſexto vbi Gemi. notat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam quærelæ per ſubditos ſuffraganei ſui niſi ipſe conſentiat, & ſic patet quod de iure canonico clerici non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo iudice non conſentiente c. ſignificaſti de fo. comp. & conſenſus debet eſſe epiſcopi, & non eius officialis generalis Gemi. in d. c. 1. nu. 2. & nouem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien. in d. c. 1. in verbo de facto de fo. comp. in ſexto. Inter ſubditos ergo epiſcopi citra remedium appellationis non poteſt Archiepiſcopus regulariter aliquid diffinire Abb. in c. ſollicitudinem nu. 5. de appell. & ſi Vicarius epiſcopi detulit ap-

 pella-

pellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni epiſcopi Iacob. Sbroz. in tract. de off. Vic. lib. 2. q. 204. Vlterius quæro, quæ nam cauſæ cognitio requiratur antequã inhibea-
18 tur. Reſp. quod † Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat nam ab inferioribus prælatis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non appellabitur ad Archiepiſcopum, ſed ad epiſcopum niſi aliud de conſuetudine eſſet c. Romana §. ab Archidiaconis de appella. in ſexto, vbi Franc. poſt Ioan. And. & Gemi. limitat duodecim modis inter quos ſi nõ opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio ommiſſo medio Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. vbi de prædictis limitationibus. Item in cauſis in quibus epiſcopus iuriſdictionem temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum niſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum ad alium d. c. Romana §. debet de appell. in ſexto capi. deciſ. 137. nu. 12. & dictis ibi per Gemi. & Franc. adde Mari. Freci in tract. de ſubfeud. lib. 1. ſub ritu de orig. Baro. q. 11. & lib. 2. tit. de differen. feud. quater. ſub nu. 34. fol. 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia an epiſcopus habeat delegatã, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordinariã appellabitur ad Archiepiſcopum d. c. Romana, ſed ſi delegatam ad delegantem, & epiſcopus tanquã delegatus Papæ maior eſt Archiepiſcopo quo ad illum articulum, vt in c. ſane de off. deleg. c. paſtoralis §. præterea de offic. ordi. ergo non debet appellari ad minorem Abb. in c. ad abolendam ſub nu. 15. de hæreti.

Item ſi Papa mandat epiſcopo, id quod poteſtate ordinaria
e poteſt facere non derogatur quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſſit c. licet de offic. ordi. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordinaria ſecundum Doct. ibi & præcipuè Feli. qui declarant & ponunt caſus, quomodo poſſit cognoſci, quãdo videatur dari delegata iuriſdictio, vel excitari, & vide eundem Feli. in rub. de off. deleg. Iaſ. & Dec. in l. & ſi prætor. ff. de offi. eius, & ab habente vtramq; pote-
f ſtatem ordinariam, & delegatam ad quem appellabitur vide Felin. poſt. Abb. & alios in cap. cum ex officij de præſcript.

Item

Item appellari poteſt à iudice in commiſſis arbitrio ſuo ſi partem lędit, aut grauat glo. in c. ſuper his de accuſa. & in c. Romana. §. quod ſi obijciatur in verbo minus legitima de appell. in ſexto, glo. & Bart. in l. ſi qua pœna ff. de verbo. ſigni. & vide Card. Alex. qui refert opiniones contrarias, & cõcordiam in rubr. de appell. & Feli. in c. cum ſpeciali, & in c. ex ratione eo. tit. amplia iſtam concluſionem, & limita vt per Feli. notabiliter in d. c. ſuper his à nu. 7. vſq; 14. de accuſa.

Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat cõſiderare debet an per appellationem ſit deuolutum negotium & cauſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſententiam diffinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi debet, appellãs exprimere probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appellatum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem non poteſt procedere, nec inhibere vnde cauti appellãtes portant ſententiam diffinitiuam, vel interloqutoriam, & ipſam appellationem vt per iſta ſimul appareat eſſe appellatum infra decem dies infra quem terminum in dubio non præſumitur appellatum niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdictio iudicis ad quem, Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem, & ſi opponitur, quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima vel vera, tũc ſi conſtat iudici ad quem quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia cõſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam, & deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colligũtur ex tex. in d. c. Romana §. cum autem §. ſi verò & §. quod ſi obijciatur, & ibi Io. And. Gemi. & Franc. ex quibus iuribus dicit Franc. in d. §. quod ſi obijciatur. quòd habetur practica, quæ debet ſeruari in appellatione ab interlocutoria per ipſum iudicem antequam inhibeat. Card. Alex. ſeu præpo. in c. vt debitus honor de appell. dicit decem neceſſaria in appellatione ab interloqutoria, quæ etiam refert Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appella. Si verò appellatur à diffinitiua tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies,

dies, & ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Franc. poſt Gemi. & cæteros doc. in d. §. quod ſi obijciatur, tamen hoc fallit, ſi dicatur eſſe appellatum in caſu à iure prohibito, quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis, ſeparatim ab articulo cauſæ principalis d. c. Romana. §. ſi autem vbi Franc. etiam notat quòd licet in appellatione ab interloqutoria iudex ad quem non poſſit inhibere antequam appellationem, vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ, vt in d. §. quod ſi. tamen ſi appellatur in caſibus in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum, an appellatio ſit recipiẽda vel non, & ſic antequam appellatio ſit admiſſa per d. §. ſi autem & hæc quando allegatur quod appellatio ſit interpoſita in caſu à iure prohibito, & tamen de hoc non conſtat, quia ſi de hoc conſtaret tunc iudex à quo & ad quem ipſam recipere non debet. Sed illud nota quòd antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione ſemper ſunt citandæ partes etiam ſi agatur de appellatione à diffinitiua, vnde ſequitur quòd per iudicem ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius etiam ſi ſit appellatum à diffinitiua notat Franc. ex d. cap. Romana §. ſi vero, & ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur quod ipſe iudex ad quem cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admictenda vel non, & ideo quantumcunq; iudex à quo non admiſerit appellationem, tamen vtrum appellatio ſit admictenda, vel non ſpectat ad iudicem ad quem Franc. in d. §. ſi autem, quis vero exequatur ſentẽtiam à qua eſt appellatum latiſſime proſequitur, idem Franc. in d. §. cum autem appellans ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatim, & illas, & non alias proſequi, & iuſtificari ex eiſdem actis c. vt debitus, & ibi Abb. num. 2. de appella. clem. appellanti de appell. & non exprimens cauſam reputabitur non appellans Hoſtien. in d. c. Romana. §. cum autem per tex. in c. cordi nobis de appell. in ſexto, ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam Abb. in c. ſacro num. 5. de ſent. excom. & ex quo Archiepiſcopus pronunciauerit, & legitimè cognouerit ſtatim debet cauſam ad ſuffraganeum remictere

d. c.

d. c. Romana. §. fin. & ibi Franc. non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remictere appellatione adduc non iuſtificata, niſi de conſenſu partium c. acceptã de appell. & ſi per iudicem à quo grauaretur in alio, poteſt iterum pars adire Archiepiſcopum, & appellare c. dilectæ nobis de appell. Si tamen iudex à quo appellationem friuolam admiſit appellationi deferens tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem c. cum appellationibus eo. tit. in ſexto, & per appellationem antę diffinitinam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis, ſecus per appellationem à diffinitiua c. non ſolum de appella. in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admictere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel à grauamine, vel iniuſta condemnatione c. cum in
19 eccleſia de appella.† ideoq; ſi appellatur propter ſuſpitionem epiſcopi ſuffraganei, non debet appellans audiri, niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitã recuſationem c. cum ſpeciali c. ſecundo requiris §. fin. eod. tit. eaq; eſt ratio quare ſuſpictio non ſufficit, quia ſuſpictio habet à iure ſuum remedium recuſationis vt in dictis iuribus, nam licet cauſa ſuſpictionis ſit contra eũ non tamen ſequitur quod grauet, iudex enim ſuſpectus bene poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locũ niſi à grauamine d. c. vt debitus, ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationem quando poſt recuſationem non proceſſit, volens ergo recedere à iudice ordinario, vel delegato ſuſpecto oportet quod proponat recuſationem nam quantumcumq; ſuſpectus niſi recuſetur eſt iudex, & poteſt procerere Card. Alex. in c. poſtremo nu. 5. de appe. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admictit patens eſt quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari cap. ſuper quibuſdam. §. fin. de off. deleg. & hoc verum niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria, vel notorie falſa ita concludunt in d. cap. cum ſpeciali in princ. Inno. ſub nu. 1. & 6. Io. And. col. 1. Ant. de But. num. 8. Ancha. nu. 1. Bellame. nu. 3. Abb. nu. 6. Franc. & Card. Alex. nu. 11. Idem Card. melius quam alij in c. quoties epiſcopi. 2. q. 6. & quod recuſatione propoſita nõ poſſit à iudice recedi donec admiſerit vel non

cauſam

cauſam recuſationis niſi per viam appellationis Bellam. in d. c. cum ſpeciali nu. 16. vera ratio prædictorum ea eſt quia per ſuſpictionem ordinarius iuriſdictionem non amictit, & remanet iudex etiam poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpictione Franc. in c. iudex in 3. nota. de off. deleg. in ſexto. recuſatio enim ob ſuſpitionem perſonam concernit non iuriſdictionem recuſati idem Franc. poſt Per. de Ancha. in c. ſi contra vnum eod. tit. in ſexto. ſuſpitio namq; perſonam ſigillat iuriſdictionem autem non tollit Mari. Frec. in tract. de ſubfeu. lib. 2. in tit. de differen. feud. quater. nu. 37. fol. 143. ratio rationis eſt, quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter ſuſpitionem non habeat exercitium illius cauſæ tamen iuriſdictionem habet, & poterit delegare reſpectu ordinariæ, & generalis poteſtatis quam habet in commictendo neutri parti ſuſpecto maximè de partium conſenſu nulla contra eum poterit oriri ſuſpitio, ſecus autem eſt in delegato qui nihil habet iure proprio, ſed iure delegatis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem cui Papa non intendebat cauſam commictere ſi ſciuiſſet ſuſpitionem, & hæc eſt ratio quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione deſinit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere d. c. iudex de off. deleg. in ſexto. vnde in articulo in quo ceſſat ſuſpitio ordinarius vtitur iuriſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi Abb. in c. ſi quis contra clericum nu. 1. 6. 7. 11. 16. 18. 26. vſq; 28. de foro comp. capi. deciſ. 137. nu. 10. Quæro an poſſit recedi à iudice per appellationem ſine ſuſpitionis propoſitione coram eo. Reſp. quod non. etiam ſi ſuſpitio eſſet notoria, quia licet notorium excuſet à probatione non tamen excuſat à propoſitione ſuſpitionis coram eo, niſi ſuſpitio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum notoriè non tutum, & tunc poteſt recedi à iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione Cardi. Alex. in d. c. quoties epiſcopi 2. q. 6. vbi Gemi. & vide Frāc. in c. ex parte de appel. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis reuelet me ab onere probandi, non tamen reuelat ab onere allegandi, & non allegando nihil prodeſt notorietas glo. in clem. appellanti in verbo alias de appellat. Item

quæro

quęro ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma d. c. cum ſpeciali, & appellatur. an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpitionis. Reſpondet Inno. in d. c. cum ſpeciali num. 6. quod ab ordinario legitimè appellatur ſi arbitros non elegerit etiam ſi cauſæ ſuſpitionis non probarentur, finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factum eſt contra eam non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit c. interpoſita de appell. Io. And. ibidem ſequendo Inno. dicit quod aut recuſans vult proſequi cauſas recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi vero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare de veritate cauſarum recuſationis Ant. de But. ſimiliter dicit ſub nu. 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partem, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinenti ſe probare cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris d. c. cum ſpeciali in princ. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſp. quòd ſic, vt dicunt Inno. & Ioan. And. in d. c. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros. Reſp. quod iudex recuſatus compellit arbitros ad finiēdam cauſam recuſationis c. ſuſpitionis de off. deleg. & ipſe aſſignat terminum arbitris d. c. cum ſpeciali, & c. legitima de appellat. in ſexto. Item quæro à delegato recuſati ad quem appellabitur. Reſp. quod à delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinariū recuſatum non vt cauſam diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendam, & finiendam commictat ita concludit Abb. in c. ſi quis contra clericum ſub nu. 31. de foro comp. contra Hoſtien. Specul. Io. And.
g & alios tenētes ad Archiepiſcopum eſſe appellandū *g* quorum opinionem communem eſſe dicit Carau. ſuper ritibus Magnæ Cur. Vic. in ritu 265. nu. 37. Vlterius quæro an ſuſpitio epiſcopi tangat vicarium. Reſp. quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto, recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adſit ſuſpitio c. inſinuante vbi Abb. nu. 2. de offic. deleg. cap. deciſ. 137. nu. 9. non ſic è contra nam ſuſpecto Vi-

cario epiſcopi, vel delegato ab epiſcopo non cenſetur ſuſpe-
b ctus ipſe epiſcopus corã quo cauſa b ſuſpitionis cognoſci debet c. ſi contra vnum de offic. deleg. in ſexto quando tamen principaliter, & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpitionis concernat epiſcopum pariter, & vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur Franc. in d. c. ſi contra vnum. Deci. in c. 1. nu. 70. de iudi. in 2. lectu. & quid ſi in cauſa commiſſa vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem, quia delegatus, & tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi, & vicarij Deci. in cap. quoniam Abbas nu. 62. de off. delega. an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus vicarius. Reſp. quòd ex ſequenti patet ſolutio. Quæro an Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiam ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſp. quòd ſic per c. accedens vt lite non conteſt. & rationem aſſignat glo. in c. cum in iuuentute de purg. cano. Deinde quęro an epiſcopus recuſatus poſſit remictere cauſam ad Archiepiſcopum. Reſp. quod epiſcopus recuſatus poteſt remictere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter quam per appellationem Archiepiſcopus qui non poteſt adiri per quærelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei cognoſcere, ſcilicet in caſu recuſationis inferiore remictente d. cap. cum ſpeciali de appellat. in quo text. hoc expreſſe notat Abb. nu. 5. Franc. in vlti. not. & Card. Alex. nu. 10. & ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit Abb. in c. ſi quis contra clericum nu. 7. de fo. comp. ita vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere cum appellandi cauſa non ſit legitima non ſubſiſtente grauamine, ſicq; inhibitioni locus non erit, ſi tamen epiſcopus non vult remictere procedendum erit iuxta formã d. c. cum ſpeciali. Signatura autem Sãctiſſimi D. N. Papæ iuſta, ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Roma. Curiæ, quàm extra eam conſueuit dare adiunctum vt nouiſſime poſt alios refert Mãdoſius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiuncti, in verbo adiunctum, fol. 60. de qua adiuncti deputatione vide Abb. in d. c. ſi quis contra clericum, & in c. licet ex ſuſcepto nu. 16. de foro comp. & auth. ſi vero C. de iudi. Capi. deciſ. 137.

Deniq; in admittendis appellationibus, & concedendis inhibitionibus ſeruanda eſt forma, & tenor ſacrarum Conſtitutio-

num

num præſertim Inno. 4. in d. c. Romana de appella. in ſexto, quacunq; conſuetudine etiam immemorabili, aut ſtilo, vel priuilegio incontrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequta ſunt ipſo iure nulla ex dec. Conc. Tri. ſeſſ. 22. c. 7. in qua decretali diffinit Papa in quantum iuriſdictio Archiepſcopalis ſe extendat quò ad ſubditos ſuffraganeorũ vt inquit Hoſt. in c. 1. de ſupp. neglig. præla. in 6. quam decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent non ſic paſſim inhibitoriales concederent nam ſua vnicuique epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet c. peruenit 11. q. 1. c. 2. de religio. domi. glo. fin. in c. ſicut olim de accuſat. in c. dilecti filij de priuileg. & in cap. fin. de confir. vtil. vel inutil. epiſcopus enim inſolidum eſt iudex in ſua diœceſi, & cuncta debent deferri prius ad ipſum c. vlt. de offic. Archi. & ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua diœceſi c. de perſona vbi Card. Alex. 11. q. 1. & habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota diœceſi c. conquerente de off. ord. Gemi. in d. c. Romana §. Archidiaconis facit tex. in c. 1. de iudi. loquitur d. inſignis decretalis de Archiepiſcopo Rhemenſi, & facit ius quoad omnes, qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis vt patet ex decretalibus ſexti in c. 1. de ſupplen. negl. prælat. in c. 1. de off. ordi. c. 1. de foro romp. d. c. Romana de appell. c. 1. de pænis, c. Romana de ſent. exc. c. 1. de pen. & remiſ. & quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c. arguta 2. q. 6.

Poſt Conc. Lateran. ſub Leone 10. & Bullã Pij 4. fol. 678. incip. de ſalute ſuperuenit Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. de refor. ge-
20 nerali, & ſeſſ. 13. c. 1. de refor. ex quib. patet † appellationem eſſe admittendam, & inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo à diffinitiua d. c. 20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ d. c. 20.

Tertio à grauamine quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt d. c. 1. & d. c. 20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non põt d. c. 1.

Declarat hos terminos Oltrad. conſil. 20. Abb. & Felin. in rub. de ſent. & re iudic. Alex. Iaſ. & Doct. in rub. & in l. quod iuſſit ff. eod. Maranta in vlt. par. ſpecu. vbi poſt ſpecul. in tit. de appell. refert 45. caſus in quib. non poteſt appellari à dif-

finitiua, & tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloqutorijs appellari, quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem à diffinitiua, & ſi interloqutoria non habeat uim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum à diffinitiua poteſt inhiberi iudici à quo ne ſententia mandetur exequtioni, antequam iudex ad quem cognoſcere cæperit vtrum ſit recipiẽda appellatio d. c. Romana. §. ſi autem de app. in 6. exempla de interloqutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bart. in l. 2. ff. de appel. recip. vbi eccellens Marinus Quaranta pater meus Iureconſultus, & Aduocatus Neap. nemini ſecundus vita, & doctrina conſpicuus in eius apoſtillis dictis per Bart. multa addidit, & eſaminat per omnes partes iudicij incipiendo à citatione inter quas cauſſas connumeratur, quod ſi epiſcopus habet amplam diœceſim, & vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto à partibus poſſunt partes petere cauſam committi in loco propinquo, & ſi hoc denegaret poteſt appellari, & ſic limitatur c. cum epiſcopus de offic. ordi. in ſexto, per Decium in c. cum te num. 12. de off. deleg. Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. Nauar. conſ. 3. de offic. ordi. nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile. A carceratione datur appellatio Duen. in reg. 52. & extat declaratio
i Sacræ Congregationis. i

Si à carceratione quanto magis à decreto torturæ, eiuſque cõminnatione datur appellatio, quotieſcunq; enim iudex cõminando, vel interloquendo protulerit decrerum quo exequtioni mãdato grauaretur pars irreparabiliter poteſt appellari ita hodie procedit tex. in c. cum ceſſante de appellat. & à talè futuro grauamine appellari poſſe tenet Bart. in d. l. 2. ff. de appella. recip. & ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione
k conciliari Nauar. conſ. 2. de appella. k

Cenſura eccleſiaſtica vt eſt excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum c. quærenti de verb. ſign. dicitur grauamen irreparabile Rebuff. in tracta. concorda. in rubr. de friuo. appellat. Duen. reg. 52. & ſi appellatur non ſuſpenditur cap. paſtoralis §. verum de appell. c. ad reprimendam de off. ord. c. is cui de ſent. excom. quæ cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ Abb. in c. qua fronte de appell. & eſt in-

interloqutoria, vt per Doct.in d. rub.de re iudi.& de ſent.exc. & Maran. par.6.nu.40. in ver.& demũ fertur,& ideo ſi fuit appellatum à futuro grauamine, & ſic à cenſura futura excõmunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla c. dilecti filij de appell. Aduen. reg. 42. licèt à futuro grauamine appellari non poſſit Abb. in c. dilecto de appella. Felin. in c. ſignificauerunt nu.9. de teſtib. Maran. in d. vlt. par. nu.273. fol.167. niſi ab illato, vel comminato irreparabili vt ſupra, & tunc ſi à decreto torturæ, vel eius cõminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatũ coram ſuffraganeo, & per eum admiſſa poteſt ſtatim inhiberi,aut non fuit admiſſa,& tũc Metropolitanus ad quem fuit appellatum antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorũ,vt illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure quia per appellationem à grauamine irreparabili, vel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequam per iudicem ad quem inhibeatur, ſicuti per appellationem à diffinitiua ita limitatur tex. in c.non ſolum de appell. in ſexto, Maran. d. par.6. in verbo, & quandoq; appellatur nu.212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine poteſt inhiberi ſuffraganeo vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remictere cauſam vt in ea procedat adulteriora citra torturam, vel excommunicationem, ſi vero non conſtat de grauamine debet remictere cauſam. Simpliciter appellatione non obſtante ita conſului in Curia Archiepiſc. Neap.

Quando vero excommunicatio eſt pœna delicti impoſita à iure vt per Abb. in rub. de ſent. excom. dicitur declaratio, & per appellationem ſuſpenditur ſententia declaratoria, nec habet exequtionem Feli. in c. cum ab homine nu. 12. de iudi. & in c. Rodulphus nu.43. de reſcript. Aduen. in d. reg.42. Naua. conſ.12. & 20. nu.5. & in conſ. 35. & 65. de ſent. excõmu. vbi etiam dicit in alio differre quia declaratoria abſq; citatione eſt ipſo iure nulla non ſic excommunicatio, ſeu cenſura ab homine, idem in conſ.4. eod.tit. in antiquis. ſi tamen crimen eſt publicum ſeu manifeſtum, & notorium poteſt denunciari non obſtante appellatione c. peruenit el primo cum ſeq. de appell. Couar. in c. alma mater §.2. nu.9.

Id

Id quod diximus de appellatione nō impedire exequtionem excōmunicationis ab homine, limita non procedere in eo qui appellauit poſt excommunicationem quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, vt in c. tua de ſent. excom. nam tunc per appellationem ſuſpenditur Nauar. in c. cum contingat. de reſcript. remed.6. nu. 7. poſt Francum in d. c. paſtoralis §. verum de appell.

Primo, Quæro an extra prædictos caſus poſſit appellari, Reſpōdeo non poſſe neq; tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d.Conc. Trid. quamuis ante Conc. poterat appellari ab interloqutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta licet non contineret grauamen irreparabile, vel non haberet vim diffinitiuæ / c. vt debitus honor de appel. Nau. conſ.2. de appell. Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo neq; ad eum effectum, etiam abſq; vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mādare, vt ſibi tranſmictatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus à prædicto Conc. conceſſos appellandi vt extat declaratio Sacr. Congregationis Conc.

Secundo, Quæro an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is à quo appellatur non eſt epiſcopus habēs iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere vt patet ex verbis decretorum dicti Conc. præſertim in d. cap. 20. ſeſſ.24. & extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio, Quæro quid ſi dicti termini à Conc. præſcripti in inhibēdo non ſint ſeruati? Reſpondeo iudicem à quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc. Trid.

Quarto, Quæro an Archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſq; appellatione cognoſcere. Reſp. ꝙ Abb. in c. in literis in fi. de off. deleg. tenet quod ſic, ſed contrarium tenēt ibi Feli. ſub nu.5. Deci. nu.47. Franc. in cap. dilecto de appell. & ratio eſt quia Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ c.1. de off. lega. ergo nec per viam nullitatis quia paria ſunt, vt ibidem per Deci. & quærela propriè dicitur quoties cauſa defertur ad iudicem abſq; appellatione glo.& Abb. in c. quærelam de procura. quam opinionem veram eſſe cenſet, &

tenet

Digitized by Google

tenet Couar. pract. quæſtio. c.9. ſub nu. 2. dicens opinionem Abb. eſſe veram in ſuperiore qui poteſt adiri abſq; appellatione non autem in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa, vt Archiepiſcopus qui regulariter niſi per appellationem eſt iudex in ſubditos epiſcopi Abb. in c. ad reprimendam ſub nu. 6. de off. ord. & nullitas impedit exequtionē ſententiæ glo. fi. in clem. vni. de ſeq. poſſ. & fru. Bart. in l. 4. §. condemnatum vbi Iaſ. nu. 20. ff. de re iud. & in l. ſi expreſſim ff. de appel. Vanti. de nullit. tit. 9. Ant. Gab. lib. 6. com. opin. conclu. 2. ſub rub. de ſtatu. Troiſius in Prag. Regni Neap. poteſt autem excōmunicatus Archiepiſcopum adire per viam quærelæ prout in caſu d.c. ad reprimendam, & c. venerabilibus de ſenten. excom. in 6. quæ iura iuncto c. per tuas de ſent, exc. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & Archiepiſcopi eorumq; vicarij antequam abſoluant debent habere præoculis quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quinto, Quæro quid in caſibus, in quibus expreſsè Conc. ſubſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis Concilij appellationem, ſcilicet ſublatam intelligi quoad effectum deuolutiuum, nō autem ſuſpenſiuum, & ex Decretis eiuſdem Conc. habes quod appellatio non ſuſpendit exequtionem Decretorum in cauſa reſidentiæ ſeſſ. 23. de refor. c. 1. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 14. de refor. generali c. 10. & ſeſſ. 13. de refor. c. 1. §. in cauſis niſi de grauamine irreparabili agatur tūc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectū ſuſpenſiuum vt extat declaratio. Item eſaminatorum relationem circa examinatos per concurſum quo minus exequtionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit ſeſſ. 24. de refor. generali c. 18. & quòd appellari poſſit à mala electione in beneficijs per concurſum vide Bullam Pij V. incip. In conferendis. Item epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumuladis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunq; componat vt in ſeſſ. 25. de refor. c. 13. Item exequtionem Decreti eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 14. cōtra

con-

concubinarios clericos appellatio aut exemptio nō impedit, aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum ſi fuit exceſſus modus in corrigendo quia tunc à correctione legitimè appellatur c. ad noſtram c. reprehenſibilis in ſi. & cap. quia nos, c. inquiſitioni de appella. c. licet de off. ordi. vbi de clauſula appellatione remota.

Sexto, Quæro an ſint alij caſus in quibus appellatio non retardat exequtionem, Reſp. quod ſic vt ſunt decreta affirmatiua quæ enumerat Afflict. deciſ. 152. & 261. ſed primi duo per eum relati habeāt locum in foro laicali huius Regni. cum de iure cōmuni ciuili, & canonico appellationi ſit deferendum etiam per cauſa minima c. de appellationibus de appel. l. & in maioribus C. de appell. Tiraq. de iudi. in reb. exig. feren. fol. 82. Item appellatio non ſuſpendit exequtionem in cauſa inſtitutionis qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij Lamb. de iure patro. 5. art. 11. q. prin. 2. par. 2. lib. nu. 2. verſi. bene verum fol. 337. ſed in contrarium eſt veritas quia talis poſſeſſio dicitur attentata, & non poſſe inſtitutum poſſeſſionem capere pendente appellatione pluries fuiſſe deciſum in Rota Roma. refert Lancel. de attenta. par. 2. cap. 12. limita. 49. fol. 298.

Septimo, Quæro an elapſo biennio dato per Conc. Trid. pro expeditione cauſarum poſſint partes adire iudices ſuperiores quando non ſtetit per iudices. Reſp. non poſſe faciunt dicta per Abb. in c. venerabilis nu. 10. de iudi. extat declaratio Sacræ Conhregationis Concilij.

Octauo, Quæro an acta originalia ſint tranſmittenda. Reſp. extare declarationem Sacræ Congregationis Concilij, quod acta originalia proceſſuum primę inſtantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpitio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum quod ſi appellatio nō ſuſpendit pronunciatum vt in cauſis ſupra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantū, literæ inhibitoriales erūt pro tranſmiſſione copię actorum tantum, ita etiam quando appellatur ab indebita carceratione, non apponitur clauſula quod interim

terim nihil innouetur quia per appellationem non impeditur impinguatio informationis, ſi vero appellatio admittitur de iure, etiã quoad effectum ſuſpenſiuum tunc in literis inhibitorialibus apponitur clauſula ꝙ appellatione pendente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in priſtinum, & ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ, vel decreti ſuffraganei à quo fuit legitimè appellatum erit inſerenda in literis inhibitorialibus, quando verò appellans non producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum à Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis cum clauſula ꝙ veris exiſtentibus prenarratis, & ſi infra legitima tẽpora fuerit appellatum tunc tranſmittere habeat copiam actorum inhibendo in forma iudici à quo eum admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare, ſed modus inhibendi cum inſertione ſententiæ, ſeu decreti conſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis ſub nu. 18. verſ. 2. principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quem fuit legitimè appellatum à grauamine illato ante diffinitiuam, coram quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, cõſtito de grauamine poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere ꝙ ſtantibus grauaminibus cauſa remaneat vide c. vt debitus honor in fi. de appell. cap. 1. in princ. & ibi glo. de fo. comp. in 6. Bar. in l. eius qui nu. 10. ff. de appell. recip. Couar. pract. quæſtio. c. 9. ſub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam ſed reuocato grauamine comminato, remittere cauſam vt dictum fuit ſupra ſub nu. 20. de appellatione à comminata tortura, vel excommunicatione, ſi vero nõ fuit pars granata debet ſtatim remittere c. Roma. §. fi. de appell. in 6. limita niſi iudex à quo detuliſſet appellationi tunc de neceſſitate nõ tenetur remittere c. cũ appellationibus eo. ti. in 6. *Steph. Quaranta. V. I. D.*

c *ADDITIO. Quòd ab inquiſito de hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum tenet Lanch. in tract. de hære. cap. 29. nu 3. & 4. Repert. inquiſ. in verbo appellare, quãuis de prouocando, ad Metropolitanum non facile admittat Franc. Pegna in directo. inquiſ. par. 3. commen. 31. fol 459.*

d De abſolutione ad cautelam ab excommunicatione extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij tenoris ſequentis.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncq; ſi conſtiterit eam iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excõmunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis ſi humiliter petierit, debitamq; emendationem præſtiterit, obtineat, ſi verò iniuſtam eſſe clarè appareat, ſuperior abſolutionem impẽdat, ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem infra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur, licèt etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam non niſi cum parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel a iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncq; ad tempus breue, cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione deparendo iuri & mandatis eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excõmunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore, quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur. Hactenus verba declarationis.

Dictis per Dominum Authorem adde ꝙ poſtulans abſolutionem ad cautelam non fatetur ſe excõmunicatum glo. recepta in c. venerabilem in verb. poſtulauerit de elect. Nau. conſ. 5. nu. 13. de empt. & vend. neq; inducit eius neceſſitatem idem Nauar. in conſ. 1. ne cler. vel monac. nu 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is, cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter. Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 278. qui tenet ꝙ non, contrarium aſſerendo in Delegato cui committitur cauſa faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis ab excõmunicatione, & commiſſionem cauſæ, quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis commodè poſſet tractari, de quo plenius per Couar. in cap. alma mater par. 1. §. fin ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam requiritur licentia à Diœceſano loci, quando fit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedit Paui. in tract. de offic. & pot. capi. ſed vac. par 2. q. 6. nu. 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus cum reincidentia Couar. in d par. 1. §. 11. ſub nu. 6.

Deniq; de hac materia poſt primam editionem ſcripſit latè Author theſauri Caſuum conſcientiæ lib. 2. c. 18. quibus adde Lancell. lib. 4. inſtit. Canon. in tit. de excom. §. ſi quis tamen, & ibi glo.

e Extat declaratio Sacræ Congregationis Conc Trid ad inſtantiam Epiſcopi Nicoteren. videlicet.

An quòd c. 10. ſeſſ. 24. de refor. dicitur ꝙ epiſcopi tanquã Apoſtolicæ ſedis Delegati ius, & poteſtatem habeant &c. Ita intelligendum ſit, vt poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio Concilij cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat vti eodem iure, eademq; poteſtate.

f Iuriſdictio duplex aliquando in perſonam vnius reſidet c. ſuper quæſtionũ §. ſi verò & ibi Anchar. de off. Deleg. Menoch. de præſumpt. lib. 2. c. 16 & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, qua magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 33. de ſent. excom. in antiq.

Differt autem ordinarius à delegato tantùm, quia abſolutio excommunicationis

facta ab habente poteſtatem iure ordinario non ſeruata forma iuris va let etiam ante ſatisfactionem non tamen facta à Delegato Nau. in man conſ c.27. nu.37.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpitione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis, cognoſcunt arbitri, ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi Iacob. Brozz. in tract. de offic. Vica. lib.3. q. 16.*

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla Ant. Gabr. in tit. de iudicijs concluſ 5. Minado. conſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis Lancell. in tract. de actent. par. 2. c.6 A decretis verò in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni Vinc. de Franch. dec 408.

h *Quando epiſcopus litigat cum ſubdito, vel eſt ſuſpectus eliguntur arbitri Capi. deciſ. 137. à quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran. in 6 par. in verbo, & quandoq; appellatur nu.376. per glo. in c. ab arbitris de off. delega. in 6 ſed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem ordinarij quia tunc poteſt appellari ad Archiepiſcopum vt eſt com. opi. Cara. in ritu M.C. Vic. 265. & tenet D. Quaranta ſupra ſub nu. 19. verſ. item quæro à delegato recuſati.*

i *Tenor vero declarationis eſt. An quòd decreto Sacri Conc. Trid ſeſſ.13. c 1. de refor. & alio ſeſſ.24. cap.20. de refor. dicitur de grauamine quod per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt intelligi poſſit & debeat de grauamine indebitè carcerationis.*

Sanctiſſimus D. N. audita relatione Congregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideò ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt dummodo nō impediat exequtionem correctionis. eadem Sac. Congregatio cenſuit hactenus verba declarationis.

k *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau in tit. Mag Cur. Vic.41. nu 13. idem in rit. 259 ſub nu.11. tenet & probat quòd à decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendetur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur nam licet regulariter appellatio ab interloqutoria non liget manus iudicis à quo antequam inhibeatur, vt in c. non ſolum de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloqutoria quæ infert grauamen irreparabile vt iſta de torquēdo, & ampliat prædicta procedere non ſolum quando tractatur de eruēda confeſſione ſed etiam ſi tortura inferatur ad eruendam reſpōſionem affirmatiue vel negatiue. ampliando etiam quando appellatur à comminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationem à decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irretractabilis ferens ſecum exequtionē in inſtanti, vt excommunicatio, carceratio, tortura, & alia huiuſmodi quæ continent factum quod infectum eſſe non poſſet l. in libello §. factæ ff. de cap. & poſt. reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur Doc. in l. quod iuſſit ff. de re iudi. Diaz. reg.39.*

l *Dicitur etiam decretum habere vim diffinitiuæ quando epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiepiſcopus declaraſſet ſe iudicem competentem & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet quo caſu non poterit Archiepiſ. ad vlteriora procedere quia talis interloqutoria habet vim diffinitiuæ, ſecus vero ſi ad inſtātiam rei hoc decreuiſſet vt per Carau. in d. ritu 259. in fin. vbi allegat Rebuff.*

In hac materia Appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt ꝙ appellatio

debet fieri coram iudice à quo infra decẽ dies niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus, quia tunc coram iudice ad quem, vel extra iudicialiter coram notario iudice, & teſtibus c. fin. vbi Zabar. de appellat. Maran. in 6. par. in verbo, & quandoq; appellatur nu. 133.

Item inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cum cauſæ cognitione, & parte citata ligat manus iudicis alias ſecus Maran. in d. 6. par. nu. 107. Proſp. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*

22 *An extra caſum negligentiæ.*

23 *Quæ nam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganea, & in locis exemptis ſua diœceſis, & prouinciæ.*

21 DEcima nona auctoritas eſt, † vt propter negligentiam *m m* epiſcopi deuoluatur poteſtas ad Archiepiſcopum 9. q. 3. vbi glo. in ſum. & in c. fin. in verbo negligenres quæſ. eadem, ac in c. paſtoralis in princ. de off. ordi. in c. ſicut olim de accuſ. in c. 1. de ſupp. negli. præla. in ſexto. Hoſtien. in ſum. de off. ordi. ſub nu. 7. Abb. in c. quanto nu. 6. de off. ord. Gemi. & Franc. in c. venerabilibus §. ſanè de ſent. excom. in ſexto. notant ex eo tex. quòd Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe communem opinionem dicit Abb. in c. graue nu. 9. de off. ord. Felin. in d. c. paſtoralis nu. 6. & quòd negligentia ſit iuſta cauſa priuandi aliquẽ exercitio, & modos probandi negligentiam vbi à iure vel ſuperiore nõ eſt præfixum tempus Feli. ponit in c. irrefragabili de off. ord. Sed cõtra prædictã cõmunem opinionem tenet Abb. in c. ſi quis contra clericum nu. 7. de fo. comp. & in repetitione eiuſdem qui à nu 40. vſque 42. latè eſaminat, & concludit quòd epiſcopo pro ſuis exceſſibus excommunicato, vel iuriſdictionem exercere negligente eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanum non deuoluitur, quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrãdam eundem cõpellere valeat, in prelatis vero epiſcopis inferioribus quoad ipſum ſecus eſt cenſendum, & ex hoc infert corrolarium quòd pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum, quàm Archiepiſcopi in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum idem tenet Abb. in d. c. paſtoralis in princ. nu. 10. & 12. in c. ex parte nu. 17. de cõceſſ. præben. in c. auaritiæ nu. 6.

de

de præben. in c. ex frequentibus nu. 10. de inſtitu. in c. cum Berthold. nu. 10. de ſent. & re iud. in d.c. graue nu. 9. de offic. ordi. & in c. nullus de iure patro. ſimiliter dicit quòd Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus à iure expreſſis vnde licet regulariter poſſit cōpellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum non tamen ipſe ſuccedet in exercitio, & notat etiam Gemin. in c. 1. nu. 5. de ſuppl. negli. præl. in ſexto, & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos, quàm in ſubditos ſuffraganeorum Ancha. notat in d. c. paſtoralis in princ. Card. Alex. in cap. de hijs 12. diſtin. propter negligētiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum, ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum vt refert Felin. in d. c. paſtoralis, qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo communem tria pro ea conſiderat, cuius dictis adde quòd non conuincitur iudex de retardata iuſtitia niſi fuerit ter requiſitus Gram. in conſ. crimi. 54. nu. 8. Bauer. in tract. de mora. par. 1. niſi in prima interpellatione recuſaret tunc vna ſufficit, & ſequitur Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. vbi concludit eſſe communem opinionem quod quando quis non poteſt habere iuſtitiæ complementum à ſuo iudice appellare poteſt ad immediatè ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligens circa ea quæ ſibi incumbunt tenetur ad intereſſe vt per Rebuf. in loco præallegato poſt glo. in c. dominus noſter 23. q. 2. & aduerte quòd Abb. in d c. ſiquis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelæ, & dictum ſuum dicit Abb. nō procedere in caſibus exceptis vt in abſolutione ab excōmunicatione c. ad reprimendam ad off. ordi. c. ſacro de ſent. excom. glo. in c. quā fronte in verbo cōqueruntur de appell. & in correctione criminum c. Romana. §. notoria de cenſ. in ſexto, qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat Abb. in c. ex frequentibus nu. 10. de inſtit. vtroq; enim caſu mora affert periculum in illa Abb. in d. repetitione ſi quis contra nu. 40. de ſo. comp. ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiam, vel conſentire, ſed tantū compellere epiſcopum ad conſentiendum tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens, quod bo-

num

num aliter non ſuccederet poterit etiam ipſe dare licentiam, vel conſenſum præſtare Lamb. de iure patro. lib. 1. par. 2. art. 20. q. 1. princ. nu. 21. fol. 123. vbi pro ornatu d. c. nullus de iure patro. Late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire an poſſit adiri ſuperior, vt illum compellat ad conſentiendum vel ipſe conſentiat, & concludit ꝙ quotieſcũq; conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum epiſcopo iura epiſcopalia habentem, poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorem prælatum ad conſentiendum, vel ipſe cõſentiat, & ratio eſt in epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habet intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c. omnes baſilicę 16. q. 7. glo. in c. ſane, & in c. ſicut vnire de exceſſ. præla. & in c. quãquam in verbo loci ordinario de vſu. in ſexto, c. cum contingat de fo. comp. & res de facili reuertitur ad ſuam priſtinã naturam c. ab exordio 36. diſtin. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſibus à iure expreſſis per d. c. paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in quo poteſt recurri ad Archiepiſcopum quando epiſcopus non vult inſtituere qui pręfiget terminũ infra quem ſi non inſtituit ipſe ſupplebit Abb. in d. cap. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. & vltra rationem Abb. poteſt dici quod ille caſus eſt expreſſus à iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per c. 2. de conceſſ. præben. c. cum in cunctis in fine de electio. d. c. ex parte de conceſſ. præb. Rocchus de iure patro. in verbo pro eo quod diœceſani cõſenſu nu. 16. Lamb. vbi ſupra, & in quæſt. ſeq. & lib. 2. par. 2. art. 17. quæſt. 8. princ. fol. 191. & in eodem lib. 2. par. 3. art. 7. quæſt. 7. princ. fol. 217. qui. in præcedenti art. 6. nu. 4. ponit multos caſus in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus à iure non eſt præfixũ habenti facere actum, & ſi infra illud tẽpus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis audire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habens conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb. in d. art. 20. nu. 13. fol. 123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negli

negligens in exhibenda iuſtitia, & ſubditus conqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo qui noluit procedere tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla reſtet obiectio conſuluit Hoſtien. in d. c. 1. de ſupp. negl. præla. in ſexto, vt Metropolitanus remictat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignãs ei certum terminum competentem infra quem iuſtitiam reddat, quo elapſo ſi hoc nõ fecerit debet Archiepiſcopus diffinire, & vt epiſcopus monitionem negare nõ poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumẽtum pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis vt inquit Felin. in d. c. paſtoralis de off. ordi. facit diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 20. §. legati. & ritus. 10. Cur. Archiep. Neap. & ibi Alberi. Oliua Frecc. de ſubfeu. lib. 2. auctori. 11. Card. Alex. etiã dicit in ſum. 9. q. 3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, vt non ordinet vel excommunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet & admonitus nõ emendauerit, tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet ꝙ in parochia eius ordinabit clericos, inſtituet in eccleſijs excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum Hugonem. idem Card. etiam in d. c. fin. 9. q. 3. notat quòd epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea ad quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare, & alia diſponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel neglĩgẽtiam ſupplere poteſt, idem tenet Berta. de epiſc. lib. 4. par. 2. q. 44. & ſic dicta 9. q. 3. abreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti vbi quæritur an liceat Archiepiſcopo clericos ſui ſuffraganei abſoluere vel damnare, & quod non niſi data negligentia. vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligentia, vel appellatione non poteſt Archiepiſcopus ſe intromictere vt quando epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem, præſertim contra promouendum etiam extraiudicialiter ſibi notam arg. cap. ad aures de temp. ordi. & Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 1. & ſeſſ. 23. c. 8. de refor. dum dicitur qood vnuſquiſq; à proprio epiſcopo ordinetur, & alius epiſcopus non poteſt ordinare niſi eius probitas, & mores ordinarij ſui teſtimonio cõmendetur ſub pænis ibi expreſſis. Sed ſi epiſcopus ſuffraganeus non allegaret cauſam rationabilem, & perſona Promouẽda eſſet idonea de vita, moribus do-

doctrina, ac arctata ratione beneficij curati & adeſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorum, periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum circa adminiſtrationem ſacramentorum, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontificem ad maiorem cautelam, crederem attentis prædictis circunſtantijs, ac negligentia epiſcopi præmia monitione, & capta informatione de prędictis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinare ſubditum ſui ſuffraganei, & ita procedere prædicta idem dicendum ſi epiſcopus eſſet in remotis partibus, & non adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummum Pōtificem, & Vicarius eſſet negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis. Præterea ex hac communi concluſione deducitur quòd Archiepiſcopus poteſt aſſignare terminum epiſcopo vt conſtituat ſibi Vicarium, vel officialem, quo elapſo Archiepiſcopus ſupplebit Abb. in c. quoniam de off. ordi. ſi tamen epiſcopus eſt in diœceſi, & poteſt omnia epiſcopalia munera obire non tenetur habere Vicarium glo. Io. Pau. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iu. cano. in titulo de off. Vicar. in verbo nō poteſt. Vlterius infertur quod in exequtione vltimæ voluntatis epiſcopo negligente ſuccedit Archiepiſcopus Abb. in d. cap. paſtoralis in princ. Lancel. Corrad. in temp. om. iudi. lib. 2. c. 4. ſub nu. 22. Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam prælati, regularis perſonæ ſuæ prouinciæ ſi poſt eius monitionem nō reuocauerit ad clauſtra c. quanto vbi Abb. de off. ordi. Quæro quid ſi in terminis c. omnis vtriuſq; ſexus de pęni. & remiſſ. epiſcopus malitioſè recuſauerit dare licentiam alteri confitendi an poſſit Archiepiſcopum adire. Reſp. prout in glo. in d. c. in verbo obtineat. Item quæro quid ſi epiſcopus eſt exemptus. Reſp. quod Metropolitanus non ſupplet negligentiam epiſcopi exempti Abb. in c. 2. nu. 8. de conceſſ. præb. prout erat epiſcopus Adonen. qui non recognoſcebat alium ſuperiorem niſi Papam cui eſt directa decretalis in cap. nullus de iure patro. & ideo de Papa ille tex. loqutus fuit dicit Lamber. in d. art. 20. nu. 9. fol. 122. vbi nu. 15. ponit quando dicatur negligens, & neglectus, & habetur per Gemi. in c. eccleſiæ nu. 12. de ſuppl. negli. præla. in ſexto. Quæro etiam quid ſi capitulum Sede vacante negligens eſt. Reſp. quòd nedum

Archie-

Archiepiſcopus ſupplet negligentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando viſitatorem iuxta diſpoſitionem c. fin. de ſuppl. negli. prælat. in 6. Abb. in cap. 1. ne ſede vaca. & vide glo. in clem. 1. in verbo capituli de hæreti.

22 Quæro † etiam quid extra caſum negligentiæ? Reſp. ꝙ in caſu extra negligentiam non ſuccedit Archiepiſcopus, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excõmunicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excommunicati ad metropolitanum nõ deuoluitur c. 1. de ſuppl. negli. prælat. in 6. ſed ad Papam vt ibi per Gemin. & Docto. vbi aſſignant rationem quia negligens peccat in iuriſdictionem ideo ad proximũ ſuperiorem deuoluitur non ſic ex alia cauſa. epiſcopo verò à paganis, vel à ſciſmaticis capto non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat c. 3. d. tit. in 6. & ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota, qui non prouidit de Vicario, vt Capitulum ſuccedat Card. Zab. in clem. vnica ſub nu. 17. dè off. Vicar. Vitali in clem. 1. §. volumus nu. 17. de for. compet. facit etiam tex. in c. vnico §. fin. ne ſed vac. in 6. ita fui in votò pro Capitulo noſtro Neap. mortuo Vicario exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

m *ADDITIO. Quòd propter negligentiã epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Aſſiſt. in c. Imperialem §. præterea nu. 33. de probi. feu. alie. per Feder. & qualiter cõſtare debeat de negligentia vide eundem in c. 1. §. de inueſti. feud. inter dom. & vaſſal. nota. 13. in fi. & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum quando tamen crimina non ſunt notoria Paul. de viſita. par. 2. q. 5. Item ſi epiſcopus non vult exhibere auxilium iudici ſæculari, poteſt adire Meteopolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequtionem ſententiæ vt eſt communis opinio Couar. c. 10. pract. quæſt. ſub nu. 10. Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum vide Bal. in l. 1. nu. 18. C. quom. & quando iudex poſt glo. fin. in c. admonet de renunc. Tu dic ꝙ ſi cauſa eſt in expeditione, vel retardat expeditionem, tunc ad inſtantiam partis poteſt moneri ab Archiepiſcopo cum termino, alias eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt epiſcopus ſe tueri termino biennij dato per Conc. Trid. in præalleg ſeſſ. 24. c. 20. quia in eodem cap. in § legati quoque expreſsè cauetur ꝙ negligente epiſcopo, eoq́; priùs requiſito iudex ſuperior poteſt procedere & ratio eſt, quia illa retardatio expeditionis, præſertim ſi Reus detinetur in carcere. continet grauamen irreparabile à quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat, Bal. in l. 2. nu. 6. & 7. C. de epiſc. audien. & ſupradictum eſt auct. 18 & in hac auctoritate 19 & non debet reſultari iniuria vbi iura*

naſcuntur l. meminerint, C. vnde vi, ac inducta in fauorem, non debent retorqueri in odium l. quod fauore C. de legi. Item per negligentiam epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes c. 2. de conceſſ. præben. Limita in beneficio Curato, ad quod ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus infra duos menſes inſtituere alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V. incip. In conferendis; ſed eo caſu ego conſulerem, vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, vt ipſe tutiùs procedere poſſit.

Amplia non ſolum in negligentia, ſed etiam in recuſatione, vt quando epiſcopus negaret diſpenſare vbi patet ratio diſpenſandi, vt eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, vel alius Superior Burgas. in tract. de Irregu. p. 2. fol. 28. ſub rub. quæ diſpēſatio dicatur debita facit tex. cum glo. in c. exigunt 1. q. 7. & in c. Domino ſancto 50. diſt. & c. nullus de iure patr. & tunc debet remittere ad ſuffraganeum vt diſpenſet quo recuſante, vel negligente tunc ſuperior diſpenſabit Burga. in d. tracta. par. 3. in tit. de diſpenſatione Archiepiſcopi fol. 77. & quando liceat diſpenſare vltra Burgaſ. vide Rebuff. not. in praxi benefic. p. 2. ſub tit. de diſpen. ad plu. benef. à num. 43. ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notabiliter conſideratos in præſenti auctoritate in quo exiſtente neceſſitate, & non ita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt ſi epiſcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum quamuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Cōcil. Trid. ſeſſ. 25. c. 3. & ita practicatur; à commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem ledit, aut grauat appellari poteſt dictum fuit ſupra aucto. 18. ſub num 18. etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar. conſ. 11. de offic. ordin. in nouis. vbi etiam ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineant.

■ *Hæc quæſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob. SBrozz. in tract. de Vica. epiſc. lib. 1. q. 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltim tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutiùs eſt, vt etiam in temporalibus: Et quæ nam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat glo. in c. auaritiæ de elect. in 6. & quòd poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz. d. lib. 1. q. 57. & Nauar. conſ. 4. de off. ord. in anti.*

23 XX. auctoritas eſt † nam in concernentibus totam Prouinciam poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum vt in tollēdo prauam conſuetudinem cap. ad extirpandas & c. fin. de fil. presbyt. c. ex frequentibus de inſtit. c. in tantum de ſimo. c. pernicioſus vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in c. paſtoralis in prin. de offic. ord. & ibi Fel. nu. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in Diœceſi ſuffraganeorum ſuorum Abb. in d. c. ex frequentibus nu. 4. & 10. verſi. tertia ſolutio, & Hoſt. in cap. 1. de ſuppl. negli. prælat. in 6. dicit quando peccatum eſt vniuerſale, ſcili-

cet,

cet,quia per vniuerſam Prouinciam frequentatur, ſollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopo cōmiſſa eſt c.cleros 21. diſt. facit tex. in cap. ea noſcitur de his quæ fiunt à prælat.ſin. conſ. cap. c. tuarum de priuileg. c. quoniam 75. diſt. glo. in d. c. paſtoralis de offic. ordi. Gem. in c. fin. in prin. nu.9. de off. deleg. in 6. & gerit ſollicitudinem vniuerſaliter non particulariter Butri. in d.c. paſtoralis.

XXI. auctoritas eſt φ Archiepiſcopus cū in Prouincia ſuam iuriſdictionem exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notorios iniuriantes ſibi, nuncijs, & familiæ ſuæ tàm ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quàm non tex. eſt nor. in c.1. de pœn. in 6.& de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem vide cap. 1. de offic. Deleg. & ibi glo. & in c. cum voluntate §. fin. in verbo, Ratione officij de ſent. excōmu. & in extrauag. vnica Ioan. 22. de priuil. in verb. impediatur officium: faciunt dicta per Vinc. de Franc. deciſ. 147. poſt Pau. de Caſ. in l. addictos C. de epiſc. audien. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repreſentant glo. in extrauag. Ioan. 22. de pœnis in ver. calcata reuerentia, & de prorumpente cōtra iudicem vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus de pœnis vbi Abb.

ADDITIO: Nec erit tunc iudex in cauſa propria ex quo factum eſt notorium & non requiritur cauſæ cognitio c. manifeſta 2. q.1. c. cum ſit romana de appell. c. euidentiæ & ibi glo. de accuſat. cum alijs concord. Sed erit potiùs exequtor iuris vt per Innoc. & Card. Zabar. in cap. ex parte de verb. ſignif. per Gemin. & Franc. in d. c. 1 de pœn. in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari c. nouit de appellat. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit & notabiliter limitat Abb. in c. cum veniſſent ſub nu. 8. de iudi. quando pro illo delicto ſeu iniuria eſt certa pœna in iure expreſſa, ſecus ſi pœna venit imponenda arbitrio iudicis, quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per conſequens non diceretur merus exequtor, exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitionem, ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari ex alleg. ibi per eū, quia nulla ratio patitur vt quis iudicet in cauſa propria, cum ſit res valdè iniqua vt in rub. C. ne quis in ſua cau. & tunc debet committere non ſuſpecto. per ea quæ fuerūt dicta aucto 18. ſub nu. 19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam etiam occultam, quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis, & impoſitionis cuiuſdam pœnæ, vel pœnitentiæ ex hu, quæ notantur in c. & qui emendat & ibi gloſ. 45. diſt. & ſentit expreſſè Abb. in d. c. cum veniſſent ſub nu. 12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. auctoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes à conſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs c. de ijs 12. diſt. ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea c. altaria el primo de conſec. diſt. 1. c. inſtitutis de conſec. d. 2. glo. in c. penulti. de celeb. miſſ. cap.fin. de ſponſ. duor. & facit tex. in c.dilectus el 2. de ſimo.& in c.1. de poſtu. prælat. & ſic nota caſum, in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei videlicet,quãdo agitur de modo officiandi, & ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum Prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem c. ex frequentibus de inſtitu. Gemi. notat in d. c. de ijs, quem ſequitur Card. Alex. ibidem dicens, quòd cum modus publicus officiãdi debeat eſſe in tota Prouincia vniformis talis modi obſeruantia, & violatio reſpiciunt totam Prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum, niſi eccleſiæ Prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem Sylu. in verb. Archiepiſcopus ſub nu. 2. ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij incip. quod à nobis poſtulat, Datum Romæ 6. Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conc. Trid. reſtituti approbatione incip. quod primum, Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, & in Bullario f. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo metropolitanæ eccleſiæ attendi c. 3. de cogna. ſpiri. ſed quoad illum tex. attenditur Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 2. de refor. matr.

XXIII. auctoritas eſt nam Metropolitanus ad quærelam epiſcopi tamquam delegatus Papæ procedit cõtra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes à diuinis abſque cauſa rationabili & manifeſta c. irrefragabili §. cæterum de off. ordina.

ADDITIO. Ceſſatio à diuinis nil aliud eſt quam ſuſpendere organa miniſtrorum vt in eccleſia non celebrent, & eſt quid facti Abb in c. dilectis de appell. & de hac materia ceſſationis à diuinis habetur in c. ſi canonici, & c. quamuis de offic. ord. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez in ſpeculo iuris canon. ac Cæſarei c. 37. de eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum vide per Innoc. & alios doct. in d. §. cæterum.

XXIIII. auctoritas eſt quãdo crimina ſunt notoria, poteſt Archie-

Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota Prouincia c. 1. §. notoria de cenſi. in 6. qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus nõ viſitat Abb. in c. ex frequentibus nu. 10. de inſtitu. quando tamen epiſcopus eſt negligens Silueſ. in ver Archiepiſcopus ſub nu. 3. in fi. ſed in criminibus non notorijs, & de quibus ſolum laborat infamia non poteſt Archiepiſcopus procedere, ſed debet compellere epiſcopum vt inquirat, & puniat. Socci. de viſitat. ſub nu. 29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendo eius ſubditos tunc poteſt Archiepiſcopus Paui. de viſita. par. 2. q. 5.

XXV. auctoritas eſt quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia cõſuetudine ſibi permittente vnde licèt Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c. 1. de fo. comp. in 6. niſi in caſibus in iure expreſſis per glo. in c. paſtoralis de off. ordi. & in ſum. 9. q. 3. & in c. conqueſtus ea. q. inter quos eſt quando conſuetudo hoc ſibi tribueret d. c. 1. de fo. comp. & c. 1. de pænis in 6. vbi Gemi. & Franc. notant.

ADDITIO. *Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere ita quod ſit in ea conſeruandus Card. Zab. declarando dictum Hoſt. in c. duo ſimul de off. ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem c. conqueſtus 9. q. 3. c. cum contingat de for. compet. l. vlt. C. de emancip. liber. limita vt non poſſit Archiepiſcopus, vel alius Prelatus conſuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur eccleſijs ſine priuilegio Apoſtolico vt probatur in c. cõtra morem 100. diſt. vel ſi vellet inducere vt eccleſia ſua præ cæteris habeat aliquã præminentiam, videlicet vt in ea haberet canonicos cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doct. in c. cum acceſſiſſent de conſtit. Petr. de Rauen. ſingulariter in in enarrat. in tit. de conſuet. ſect. 2. nu. 22.*

XXVI. auctoritas eſt, nam Archiepiſcopus, vel eius officialis poteſt mittere quæſtores eleemoſynarũ per totam Prouinciã pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ, quibus ſi à ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſſunt eos citare c. 1. de pæn. & remiſſ. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Imol. in clem. abuſionibus nu. 28. & Card. Zab. nu. 9. eo. tit. & de operibus pijs vide glo. in c. fin. in verbo Caſibus eo. tit. de pænit. & remiſſ. Ideoq; licèt Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos ſuffraganeorũ impedientes cum vel

vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa, vel quaſi c. 1. de pœn. in 6. non tamen poterit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales circa charitatem & exhortationē, ſed benè poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos, & eorū officiales ſi abſq; cauſa iuſta non permittunt, cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationem eſſet aliàs deluſoria, vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium Franc. in d. c. 1. in 3. not. de pœnit. & remiſſ. in 6. Imo. & Card. Zab. in d. clem. abuſionibus nu. 8. & Bonifa. de Vitali. nu. 62. Ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi & epiſcopi conceſſæ quæſtoribus erunt exhortatoriæ non autem compulſoriæ Imo. in d. clem. abuſionibus nu. 28. De forma autem literarum, & quales debeant eſſe quæſtores, habetur in c. cum ex eo de pœnit. & remiſſ. Dum hic dicitur, q̄ tenentur oſtendere literas ſuffraganeo conſului in ſimili Archiepiſcopum non poſſe propria auctoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipſo in ſua metropolitana, in eccleſijs ſuffraganeorum ſed debet eis ſcribere, vt publicētur, & affigantur iux. cap. curæ ſit 11. q. 3. cuius literis creditur c. ad probandum de ſent. & re iudi. & cum ſit eius ſuperior tenetur obedire niſi ſint notorie iniuſte glo. in c. vnico §. eorumdem in ver. requiſiſti, & ibi doct. præſertim Vitali de for. comp. His quæſtoribus non obſtat Conc. Trid. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſſ. 21. de refor. c. 11. & ſeſſ. vlti. in Decre. de Indulg. quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarū quęſtoribus quorum abuſus narrantur in d. clem. abuſionibus Nauar. in conſ. 33. de pœnit. & remiſſ. in nouis, & hodie eſt penitus aboletum iſtud nomen quæſtorū per Conc. Trid. in d. c. 9. ſed debent nuncupari collectores vt extat declaratio. & debent habere qualitates prout in d. c. cum ex eo. adeo quod hodie per Conc. Trid. dicta auctoritas fundata in d. c. 1. de pen. & rem. in 6. remanet intacta.

XXVII. auctoritas eſt, vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totam Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionnem pertinentibus c. 1. vbi not. Gem. & Franc. de

ſup-

ſupplen. negli. prælat. in 6. congruum tamen eſſet ſcribere epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali vt illud publicari & affigi faciant ad valuas eccleſiæ Cathedralis vel alibi, ita vidi obſeruari in publicatione editi Concilij Prouincialis quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Conc. Trid. ſeſſ. 24. c.2.

XXVIII. auctoritas eſt, quia Archiepiſcopus de iure cõmuni poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuam Prouinciam: quod amplia etiam ſi locus eſſet exemptus vigore conſtitutionis editæ in Conc. gene. Viennenſi relato in clem. Archiepiſcopo de priuileg. & antea poterat per prouinciam, habetur in cap. 1. vt lit. pen. & ibi Abb. ſed vt poſſit liberè in loco exempto hoc fuit inductum per d. clem. vbi Card. Zaba. ſub nu.5. etiam dicit ꝙ delatio Crucis licet non ſit contentioſæ iuriſdictionis, eſt tamen inſigne ſapiens ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs voluntariæ iuriſdictionis & honoris, quem ſequitur vitali. in 3. not. dicens ꝙ delatio Crucis ſignificat quamdam præeminentiam eius, qui ante ſe illam facit deferre, idem tenet Abb. in d. c. 1. ſub nu.7. vt lit. pen. Card. in d. clem. & doct. dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in Prouincia vel diœceſi, ius namq; reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exēpta ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter more aliorum Felin. in c. cum non liceat ſub nu.2. de præſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quãdam dignitatem demonſtrat, explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ lib. 3. c..7. vbi eod. lib. c.1. refert eius ſignificatus, quid vero ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitali in d. clem. & quid in proceſſionibus Rationa. diui. lib. 6. c. 102. nu.8. Amplia vt poſſit Archiepiſcopus etiã quando non viſitat Card. in d. clem. nu.8. multo magis quando viſitat locum exemptum in ſua diœceſi vel Prouincia vti ſedis Apoſtolicæ delegatus. nam d. clem. generaliter loquitur & verbũ declinanti ad locum exemptum de quo in d. clem. etiam in viſitatione verificatur c. cum ex officij de præſcript, quem tex. allegat. glo. in d. clem. & exemptis

nullum

nullum ſit ex hoc præiudicium vt in d. clem. expreſsè dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha c. antiqua de priuileg. vel præſens Cardinalis non legatus vel nuncius cum facultate legati de latere vt in cæremo. epiſ. cap. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in ſua Prouincia, diœceſi & ciuitate.

XXIX. auctoritas eſt ꝙ Archiepiſcopus de iure communi poteſt benedicere populo per totam Prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto per d. clem. Archiepiſcopo de priuileg. & per talem benedictionem delẽtur venialia, & intellige tam de benedictione ſollemni per illa verba ſit nomen domini benedictum, vt inquit glo. quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card. & Doct. ita etiam expreſsè habetur in cęremo. epiſc. cap. 4.

XXX. auctoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificalibus celebrare in Prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Pōtificalibus celebrari facere d. clem. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti glo. ibidem, cōputatur enim inter Pontificalia, & indiſtinctè per d. clem. permittitur inquit Card. ſub. nu. 10. & tenent Anchar. nu. 3. Imo. nu. 6. Vitali. nu. 16. & cæteri doct. in d. clem. & Paui. de viſita. par. 2. c. 4. Ampliatur vt pro celebratione in Pontificalibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio vel officio, vt miſſam celebrãdo & prędicando, ſed ſi iuriſdictione vel officio vti vellet, id non poterit ſine licentia epiſcopi vel ſuperioris loci exempti, vt ordinare, criſmare, degradare, vel ſimilia faciendo glo. eſt celebris, & magiſtra in d. clem. Archiepiſcopo, quam communiter ſequuntur omnes Doctores, & Paui. de viſita. par. 2. q. 4. Id amplia etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolùm in loco exempto, ſed etiã in diœceſi ſui ſuffraganei Couar. pract. quæſt. c. 9. ſub nu. 2. quod etiam amplia vt non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil. c. 1. de offic. ordi. in 6. niſi in caſibus à iure expreſſis Card. in d. clem. §. ſimili ſub num. 2. Dixi ſupra aucto. 18. ſub num. 15. & ideo quando

quando vellet in ſua preſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus, eſſet auctoritatiue demandare & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarat Ancha. nu. 4. Imo. nu. 9. & Card. in d. §. q. 7. ſed etiam in Prouincia ſuffraganea Card. in d. clem. in prin. nu. 3.

Amplia hanc auctoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopum diuina officia priuatim vel publicè in Prouincia audire etiam in loco exempto d. clem. Archiepiſcopo, & hoc eis cõpetebat etiam extra Prouinciam ſine Põtificalibus, & cuilibet epiſcopo extra Dioceſim per cap. fin. de priuileg. in 6. vt animaduertit Card. in d. clem. ſub nu. 3. ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. qvanta verſiculo ne patiantur, contra quam diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam Nau. conſ. 1. de conſt. nu. 76. in antiq.

Notandum quòd in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clem. ſi de facto prohibeatur, ita quod exempti eis reſiſtant, nõ poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum, qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni, & non parentes puniet Card. in d. clem. §. fin. in fi. Vitali nu. 56. extra locum exemptum in Prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere vt dixi ſupra 21. auctorit. Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel epiſcopus in loco exẽpto tam vti ordinarius quàm vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Conc. Trid. dicam infra in ver. exemptio.

XXXI. auctoritas eſt, quia Archiepiſcopus in Prouincia ſua, poteſt concedere indulgentias ſecundum formam Conc. General. c. noſtro de pænit. & remiſſ. c. 1. eod. tit. in 6. de quo Conc. habetur in c. cum ex eo eod. tit. Notãdum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract. de Iubileo, & Indulg. not. 31. nu. 13. fol. 156. ꝙ epiſcopi, & ſuperiores non poſſunt cõcedere Induldulgentias nõ ſubditis exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus, exceptis ſecundo ijs, quibus à ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas querẽdi exceptis tertio ſaltem mediatè ſubiectis, quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit d. c. noſtro de pænit. ita Nau. loco prealleg. Sed ꝙ in loco exempto epiſcopus, ſeu Archiepiſcopus nõ poſſit concedere Indulgentias, cum ſit digni-

L tatis,

tatis, & iuriſdictionis epiſcopalis, tenet Card. Zab. in clem. Archiepiſcopo in §. ſit tamen à nu.4. vbi Anchar. nu.6. & Vitali num.*66.*

XXXII. auctoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam Prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio c.1. de auctor. & vſu pal. etiam in loco exempto glo. in d. clem. Archiepiſcopo de priuileg. Abb. in c.1. de aucto. & vſu pal.& quia Pontificalis officij plenitudo cõfertur per pallium antequam obtinuerit pallium, licet ſit conſecratus, non ſortitur nomen Archiepiſcopi, vel Primatis aut Patriarchæ, & non poterit Archiepiſcopos conſecrare, nec conuocare ad Concilium, nec criſma
a conficere, nec eccleſias dedicare nec clericos ordinare a etiã ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet, cũ oporteat petere nouum pallium: Poteſt tamen quando vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs celebrare, poteſt etiam huiuſmodi conſecrationes ante pallij receptionem alteri committere dummodo non ſit in mora petendi pallium: nec ante habitum pallium poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantũ poſtea, nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarca vti pallio extra ſuam Prouinciam vel Patriarchatum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſollemnijs, in feſtis præcipuis, non in proceſſionibus, neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus vel Patriarca cum eo ſepeliri debet, vt dicitur in Pontificali Romano ſub rub. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſt. 100. & in d. tit. de aucto. & vſu pall. per totum, & in c. ſuffraganeis & in c. quod ſicut §. ſuper eo. de elect. c.4. in fi. de poſtu. prælat. De pallio Patriarchæ vide c. antiqua de priuil. & de electo in Archiepiſcopum, & confirmato quid exercere poſſit vide glo. in eap.1. de tranſ. epiſc. & in d. c. ſuffraganeis.

Notandum quòd licèt hodie Archiepiſcopus non viſitet Prouinciam vt proximè dicã, tamen poteſt vti prædictis auctoritatibus 28.29.30.31.& 32. non enim ſequitur, non viſitat, ergo nõ poteſt vti, quia etiam extra actum viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non.n. probat hoc eſſe ꝙ ab hoc cõtingit abeſſe, l.neq; natales C. de prob. tum quia locum exẽptum Archiep̃s

non viſitat,& tamen in eo vtitur d. clem. Archiepo̅ de priuil. Præterea per Decreta Conc. Trid. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure communi vigore ēt Conciliorū generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exēptis habentibus priuilegium fuit derogatum in hoc per d. clem. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub tit. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiatorum, ibi non obſtante quocunq; priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari nō cenſetur derogatum niſi expreſsè dicatur c. ex parte de capel.mo. ideoq; prædictis non obſtat Conc.Trid. ſeſſ.6. c.5. de refor. quia loquitur de Pontificalibus cum exercitio, vt de collatione ordinū,&de epiſcopo ordinare volente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuā diœceſim,prout erant ante Conc. Trid. multi titulares epiſcopi, & ordinabant vbicunque volebant ſine epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit Nauar. conſ.21. de temp. ordi. in antiq. qui in conſil. 69. de ſent. excom. in antiq. extendit etiā ad epiſcopum, qui in aliena diœceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia: & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiā ante Concilium non poterat per c. epiſcopus 7. q. 1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictarum auctoritatum ante Concilium non poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiam ſubditum ſuum nec alia exercere d. c. 1. de off. ord. in 6. & 9. q.3. per totum, vt dictum fuit ſupra. Inſuper licèt diœceſis ſuffraganei non dicatur diœceſis Archiepiſcopi,tamen eſt de eius Prouincia ſuffraganea & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam Archid. in c. per ſingulas 9. q.3. nu. 4. Boct. de ſynod. epi. par. 3. art. 2. nu. 27. ſollicitudo namq; totius Prouinciæ Metropolitano commiſſa eſt dixi ſupra autho. 9. ſub num. 6. & autho.20. & eſt ſuffraganei ſuperior & iudex eius ſubditorū in caſibus ſibi à iure permiſſis vt latè etiam fuit demōſtratum autho.16. nu.10. & autho. 17. nu. 12. & autho. 18. ſub nu. 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo ſicut de epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ auctoritates intactæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis, & non correctè per Conc. Trid. ſeſſ.6. cap.5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ Prouinciæ etiam exempto non obſtante quocunq; priuilegio contrario poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, bene-

dicere populo, & audire publicè vel priuatim diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari ſine Pontificalibus tamen d. clem. Archiepiſcopo de priuileg.

a *ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa, quæ ſunt ordinis, tamen poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & non dum pallium conſequtus, non poteſt ordines conferre, vt epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quis tunc videtur conferre ordines iure ſuo, & tanquam Archiepiſcopus in ſubditum ſuum, & in collatione ordinum in ſua diœceſi. & Prouincia vtitur pallio quod adhuc non habuit. Ita intelligitur tex. in d. c. quod ſicut §. præterea in fine de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere glo. in c. 1. de transl. epiſc. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo, & nomine illius, alia epiſcopalia exercere, & ratio eſt, quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus, ſed vt ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vti, ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Ancha. in d. cap. quod ſicut § prateeea, & in c. ſuffraganeus eo. tit. de elect.*

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, & non dignitati, non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in diœceſi, & Prouincia renunciata etiam cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris & ſuffraganeorum, ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prædictorum quemadmodum in alijs diœceſibus de conſenſu diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non poteſt, ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per Docto loc. cita. & facit tex. in c. ad ſupplicationem de renunc. Pari. de reſigna. benef. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de eccleſiæ Prouentibus recipere poteſt, vt in extrauag communi prima de elect. in fine, & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in extrauag. communi vnica de auth. & vſu Pall.

XXXIII. auctoritas eſt, nam Archiepiſcopus poteſt viſitare Prouinciam, & procurationem à ſubditis ſuffraganeorum ſuorum exigere c. cum Apoſtolus & ibi glo. in verbo Archiepiſcopi c. ſopitæ, & c. ſuper eo, & c. cum nuper de cenſib. cap. cum ex officijs de præſcript. c. 1. & c. fin. de cenſi. in 6. vbi dicitur ꝙ Archiepiſcopus dum viſitat Prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorum audire, & abſoluere cõfitentes, & ipſis pænitentias iniũgere ſalutares, & poterit abſoluere à caſibus epiſcopo reſeruatis, & cenſuris Paui. de viſita. par. 2. q. 4. & diſpenſare in foro conſcientiæ Abb. in c. ad extirpandas de fil. præsb. Non poteſt ordinare, neq; concedere literas dimiſſoriales quia non reperitur à iure ei permiſſum Franc. & Gemin. in d. c. fin. neq; criſmare vt per Petr. Subert. in

Digitized by Google

in tract. de cultu vineæ Dei par.1. c.9. Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus, in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socci. de viſita. ſub num. 29. & dictum fuit ſupra aucto. 21. & 24. Hodie verò per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Cōcilio Prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Conc. de iure cōmuni habebat, vt ex prealleg. iur. nec non alia quæ à Concil. Prouinciali in ſpecie ei committerentur iuxta facultatem, quam habet à iure Conc. Prouinciale.

XXXIIII. auctoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam Prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere prout in c. tuarum de priuileg.

XXXV. auctoritas eſt, nam metropolitanus poteſt confirmare electum confirmandum ab epiſcopo ſuffraganeo, ſi eccleſia ſuffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo c. ſicut tuis, & ibi glo. in ver. ad Colonienſem de ſimo.

XXXVI. auctoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 18. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non capituli clem. ſtatutum de electio. In quibus hodie in Regno Neapolitano regulariter ſuccedit Nuncius: electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona ſi idonea ibi reperiatur c. ne pro defectu, & ibi glo. de elect. & in c. nullus inuitis 60. diſt.

XXXVII. auctoritas eſt, quia metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt compellere Abbates & Regulares prælatos negligentes, vt prædicatio euangelij fiat in eccleſijs parrochialibus ſubiectis monaſterijs in nulla dioceſi exiſtentibus, in cuius Prouincia dioceſes ipſæ ſitæ ſunt ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. Item metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius Prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, negligentes exequi Decretum eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 8. de regul. de quo latè per Nauar. conſ. 83. de regular.

XXXVIII. au-

XXXVIII. auctoritas quia metropolitanus cum duobus antiquioribus ſuffraganeis poteſt in Prouincia erigere vnum, aut plura collegia ſeminarij ob eccleſiarũ paupertatem, iuxta Decretum eiuſdem Conc. ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

XXXIX. auctoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra Prouinciam cap. 2. de arbitr. An verò poſſit relegare extra Prouinciam quando in Prouincia, ſeu dioceſi metropolitana non extat inſula, & an tunc ſententia operetur extra territorium vide Felin. in c. poſtulaſti ſub nu. 2. de for. comp.

XL. auctoritas eſt, quia licèt Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum, vt per Doct. in c. ad extirpandas de fil. præsbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiam diſpenſare Felin. in c. paſtoralis nu. 7. de off. ord. & in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpẽſare vide Burgaſ. de Irreg. p. 3. in tit de diſpen. Archiep. fol. 76.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet ꝙ Archiepiſcopus dum viſitat dioceſim ſuffraganei audiendo cõfeſſiones in pænitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ, idem dicit Abb. in c. ad extirpandas de fil. præsb. & dictum fuit ſupra aucto. 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſæ & perſonæ debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo quo recuſante, vel negligente. Archiepiſcopus diſpenſabit quòd intellige vt dictum fuit ſupra aucto. 19. Item vbicunq; ſuffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus & diſpenſatio pro magno bono fiendo, vel magno ſcandalo vitando celeritatem requireret tali caſu ſit deuolutio ad Metropolitanum, ita per Burga. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt ꝙ ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu, ſed habitu, & quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem, & vacante ſede Metropolitana, capitulum Metropolitanum ita per Paui. de off. & pot. cap. ſe. va. par. 1. q. 10. ſub nu. 5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia, quæ eſt ſita in confinibus duarum diœceſum, poteſt metropolitanus eos cogere vt concordent Bellenei in tract. de charita. ſubſi. q. 52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei quando clericus publicè tenet illicitè eccleſiam vt in terminis c. ad extirpandas de fi. præsbyt. dictum fuit ſuprà aucto. 20.

Et licèt Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum niſi in caſibus à iure expreſſis an idem ſit in ſimilibus vide Felin. in cap. paſtoralis ſub nu. 3. de reſcrip. vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter nõ ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de Caſibus

ſibus Archiepiſcopo competẽtibus in iure expreſſis vltra glo. Abb. & Felin. in d. c. paſtoralis de off. ordi. glo. in ſumma, & in c. conqueſtus 9. q. 3. & glo. Hoſt. & Doct. in c. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & per eumdem Hoſt. in ſumma de off. ordi. & Paui. de viſita. par. 1. q. 10. nu. 50. Lancell. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. c. 4. in tit. de Archiepiſcopo. Cæteras verò auctoritates lector ſuppleat.

His tamen quadraginta auctoritatibus puto fuiſſe ſatisfactũ hodie die 9. Martij 1585. In feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum; eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopus autẽ his, & alijs auctoritatibus in caſibus à iure permiſſis expreſſis vtendo moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes in Clerum) relato à Gratiano in c. quia 10. q. 3. & legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neap. Impreſſus in anno 1586. ſimul cum alio tractatu, ſic inſcripto de Concilio Prouinciali, & auctoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota Prouincia tractatus auctore Stephano Quaranta V. I. D. Canonico Neapolitano. &c.

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*

2 *Eiuſdem per Greg. xiiij. Moderatio, & nu. 4.*

3 *Pœna contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum, quænam ſint.*

4 *Cui reſeruatur abſolutio in foro conſcientiæ.*

5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*

6 *Caſus in quibus perſona eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſæculari.*

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciẽdum eſt, quòd abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes quocunq; modo, incurrũt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. aliàs impreſſa incipiente Effrenatam, & infra. *Congruit tit. de homicid.*

Omnes

Omnes, & quoſcunq; tam viros, quàm mulieres cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & praeminentia eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes, qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fœtus immaturi, tã animati, quàm etiam inanimati, formati, vel informis eiectionẽ procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribuſq; mulieri prægnanti impoſitis, ac alijs etiam incognitis, vel maximè exquiſitis rationibus, inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tàm diuino, quàm humano iure, ac tàm per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quàm ciuilia iura aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſq; pœnas, leges, & conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuò reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus adeò vt illi, qui hoc delictum commiſerint non ſecus atq; ij, qui ſua voluntate homicidiũ perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta, etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint nec illis aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: nec non, & illos qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupra narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quòd hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſeculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quòd contra laicos verè homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Prætereà eiſdem pœnis teneri omninò ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus

ribus propinauerint, & quò minus fœtũ concipiant, impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint, ſiuè quocunq; modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſpontè, ac ſcienter ſumpſerint. Quò circa mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, & Delegatis, tàm eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, quibus contra criminum reos, etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitimè competet iuriſdictio, ita tamen, vt inter eos, præuentionis locus ſit, vt in his delictis, quæ vt plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcunq;, non ſolùm per accuſationem, & delationem, verùm etiam per inquiſitionẽ, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda, teſtes alias de iure inhabiles, eorũdem tamen iudicum arbitrio, habita ratione perſonarũ, cauſarum, & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarũcumq; admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demũ animaduertant. Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolum temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, tam laicos, quàm clericos ſeculares, & cuiuſcunq; ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, vel quemcunq; ordinem profeſſas, qui vel quæ, vel vti principales, vel vt ſociæ, conſciæ ad tale facinus, committendum, opem, conſilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuſcunq; generis medicamẽta ſcienter dederint; ac etiam ſcribendo literas priuatas, vel apochas, vel aliàs verbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerint (vltra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nũc prout ex tunc excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus. Decernentes, ac declarantes, quod per quæcunq; Iubilea, & Indulgentias per nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Cruciatæ Sanctæ, Iubilei, vel quouis alio titulo cõceſſas, & concedendas, nec non per quaſcunq; literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorũ inſtantiam per nos, & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorum Mare magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatorum quibuſuis congregationibus Regularium, aut epiſcopis vigore Concilij Tridentini, vel aliàs per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunq; conceſſorum, vel in futurũ concedendorum: nec perſonæ, ſic, vt præfertur, delinquentes, & ex-

2 Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſentētiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eūdem Iul. Clar. q. 96. nu. 7. poſt Iſer. & Affl. in 1. Conſt. regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcolar. lib. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ ſeculari, & ibi addentes.

a ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per anima infuſionē quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fæmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit vt per Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1. §. ſed & ſi quis ventrem. ff. de ventr. in poſſ. mitt. tamen illum occidens verè homicidium committere dicitur c. quod vero, & c. Moyſes 32. q. 2. c. conſuluiſti in fine, & ibi gloſ. 2. q. 5.

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medicī dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtēs in vtero occidatur vide Sylu. in v. Medicus §. 4. Burgaſ. notab. in d. tract. par. 6. tit. de Phyſicis, & Chirurgis. fol. 269.

Amplia vt quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur alleganti ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandū c. ſicut el 2. de homic. Nau. conſ 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. ſi furioſus de homic. §. 4. p. 2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnātem, vt clarè habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in ver. & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruerſorum ſub nu 50. & colligitur ex dictis per Aſflict. in rub. conſt. Terminum vitæ nu. 2. Couar. in præalleg. § 4 ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3. §. ſed ex ſenatuſconſulto ff. ad l. Corn. de ſicar. Aſflict. in conſt. Mala noxia §. amatoria pocula num. 6. & ratio eſſe poteſt vt excuſetur à dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculū ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo videlicet in quærendo violentare naturam volendo imponere fæcunditatem in vtero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatē quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico de ſcrutin. in ord. fac. in fin. & Felin in c. auditis de præſcript. ſub nu 32. limita tamen in foro contētioſo quoad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de inter-

interpretatione ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam. vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. num. 22. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b *Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ in c ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat habetur in c. nouimus de verb. ſig. & in c 1ſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tamquam laicus de quo tāquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. vt inquiſitionis §. prohibemus de hærer. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hærer. nu. 35. ſeruatur vt ſola ſententia transmittatur imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe præsbyterum eſt irregularis Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

ABSOLVTIO.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt ꝙ Regulares à ſententia excōmunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Laterañ. fol. 217. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nō poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excōmunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dātibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias ꝙ excōmunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nū. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorū vide infra in verbo caſus reſeruati. *Congruit tit. de ſent. excom.*

ABBAS.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio vbi commodè fieri poteſt, vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. *Congruit tit. de magiſ.*

Abba-

a Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſentẽtiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eũdem Iul. Clar. q. 96. nu. 7. poſt Iſer. & Aff. in 1. Conſt. regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcolar. lib. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ ſeculari, & ibi addentes.

a ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animã infuſiẽtẽ quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fœmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit vt per Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1. §. ſed & ſi quis ventrem. ff. de ventr. in poſſ. mitt. tamen illum occident verè homicidium committere dicitur c. quod vero, & c. Moyſes 32. q. 2. c. conſuluiſti in fine, & ibi gloſ. 2. q. 5.

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtẽs in vtero occidatur vide Sylu. in v. Medicus §. 4. Burgaſ. notab. in d. tract. par. 6. tit. de Phyſicis, & Chirurgis. fol. 269.

Amplia vt quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur allegãti ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandũ c. ſicut el 2. de homic. Nau. conſ 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. ſi furioſus de homic. §. 4. p. 2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnãtem, vt clarè habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in ver. & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruerſorum ſub nu 50. & colligitur ex dictis per Affiict. in rub. conſt. Terminum vitæ nu. 2. Couar. in præalleg. § 4 ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3 §. ſed ex ſenatuſconſulto ff. ad l. Corn. de ſicar. Afflict. in conſt. Mala noxia §. amatoria pocula num. 6. & ratio eſſe poteſt vt excuſetur à dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculũ ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo videlicet in quærendo violentare naturam volendo imponere fœcunditatem in vtero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatẽ quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico de ſcrutin. in ord. fac. in fin. & Felin in c. auditis de præſcript. ſub nu 32. limita tamen in foro contẽtioſo quoad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de inter-

interpretatione ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. num. 22. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b *Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ in c ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat habetur in c. nouimus de verb. ſig. & in caſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſus facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tamquam laicus de quo tāquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. vt inquiſitionis §. prohibemus de hæret. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hæret. nu. 35. ſeruatur vt ſola ſententia tranſmittatur imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe præsbyterum eſt irregularis Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

ABSOLVTIO.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt ꝙ Regulares à ſententia excōmunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Lateraň. fol. 217. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nō poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excōmunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dātibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias ꝙ excōmunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nu. 10. de appell. & de abſolutione ca ſuum reſeruatorū vide infra in verbo caſus reſeruati. *Congruit tit. de ſent. excom.*

ABBAS.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio vbi commodè fieri poteſt, vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. *Congruit tit. de magis.*

Abba-

a Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſentẽtiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eũdem Iul. Clar. q. 96. nu. 7. poſt Iſer. & Affl. in 1. Conſt. regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcolar. lib. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ ſeculari, & ibi addentes.

a A D D I T I O. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animæ infuſionẽ quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fæmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit vt per Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1. §. ſed & ſi quis ventrem. ff. de ventr. in poſſ. mitt. tamen illum occidens verè homicidium committere dicitur c. quod vero, & c. Moyſes 32. q. 2. c. conſuluiſti in fine, & ibi gloſ. 2. q. 5.

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medicĩ dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtẽs in vtero occidatur vide Syl. in v. Medicus §. 4. Burgaſ. notab. in d. tract. par. 6. tit. de Phyſicis, & Chirurgis. fol. 269.

Amplia vt quoad euitandam irregularitatis pænam nihil ſuffragetur allegarti ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandũ c. ſicut el 2. de homic. Nau. conſ. 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. ſi furioſus de homic. §. 4. p. 2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem, vt clarè habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in ver & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruerſorum ſub nu 50. & colligitur ex dictis per Afflict. in rub. conſt. Terminum vitæ nu. 2. Couar. in præalleg. § 4 ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3. §. ſed ex ſenatuſconſulto ff. ad l. Corn. de ſicar. Afflict. in conſt. Mala noxia §. amatoria pocula num. 6. & ratio eſſe poteſt vt excuſetur à dictis pænis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculũ ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo videlicet in quærendo violentare naturam volendo imponere fæcunditatem in vtero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatẽ quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico de ſcrutin. in ord. fac. in fin. & Felin in c. auditis de præſcript. ſub nu 32. limita tamen in foro contẽtioſo quoad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de

inter-

Digitized by Google

interpretatione ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. num. 22. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b *Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ. in c. ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat habetur in c. nouimus de verb. ſig. & in c. 1. ſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tamquam laicus de quo tãquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu. 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. vt inquiſitionis §. prohibemus de hærer. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hærer. nu. 35. ſeruatur vt ſola ſententia tranſmittatur imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe præsbyterum eſt irregularis Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

ABSOLVTIO.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt ꝙ Regulares à ſententia excõmunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Lateraῆ. fol. 217. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nõ poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excõmunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dãtibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias ꝙ excõmunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorũ vide infra in verbo caſus reſeruati.

Congruit tit. de ſent. excom.

ABBAS.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio vbi commodè fieri poteſt, vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1.

Congruit tit. de magiſ.

Abba-

2 Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſentẽtiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eũdem Iul. Clar. q. 96. nu. 7. poſt Iſer. & Affl. in 1. Conſt. regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcolar. lib. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ ſeculari, & ibi addentes.

a *ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animã infuſiẽt quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fæmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit vt per Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1. §. ſed & ſi quis ventrem. ff. de ventr. in poſſ. mitt. tamen illum occidens verè homicidium committere dicitur c. quod vero, & c. Moyſes 32. q. 2. c. conſuluiſti in fine, & ibi gloſ. 2. q. 5.*

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medicĩ dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtẽs in vtero occidatur vide Sylu. in v. Medicus §. 4. Burgaſ. notab. in d. tract. par. 6. tit. de Phyſicis, & Chirurgis. fol. 269.

Amplia vt quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur alleganti ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandũ c. ſicut el 2. de homic. Nau. conſ. 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. ſi furioſus de homic. §. 4. p. 2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnãtem, vt clarè habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in ver. & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruerſorum ſub nu. 50. & colligitur ex dictis per Afflict. in rub. conſt. Terminum vitæ nu. 2. Couar. in præalleg. § 4 ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3. §. ſed ex ſenatuſconſulto ff. ad l. Corn. de ſicar. Afflict. in conſt. Mala noxia §. amatoria pocula num. 6. & ratio eſſe poteſt vt excuſetur à dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculũ ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo videlicet in quærendo violentare naturam volendo imponere fæcunditatem in vtero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatẽ quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract. de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico de ſcrutin. in ord. fac. in fin. & Felin in c. auditis de præſcript. ſub nu 32. limita tamen in foro contẽtioſo quoad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de inter-

interpretatione ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. num. 22. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b *Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ. in c. ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat habetur in c. nouimus de verb. ſig. & in c. 1ſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tamquam laicus de quo tãquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. vt inquiſitionis §. prohibemus de hæret. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hæret. nu. 35. ſeruatur vt ſoli ſententia tranſmittatur imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe præsbyterum eſt irregularis Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

ABSOLVTIO.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt ꝙ Regulares à ſententia excõmunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Lateran̄. fol. 217. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nõ poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excõmunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dãtibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias ꝙ excõmunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nu. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorũ vide infra in verbo caſus reſeruati. *Congruit tit. de ſent. excom.*

ABBAS.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio vbi commodè fieri poteſt, vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. *Congruit tit. de magiſ.*

Abba-

Omnes, & quoſcunq; tam viros, quàm mulieres cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſeculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes, qui de cætero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus, ſeu fœtus immaturi, tã animati, quàm etiam inanimati, formati, vel informis eiectionẽ procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribuſq; mulieri prægnanti impoſitis, ac alijs etiam incognitis, vel maximè exquiſitis rationibus, inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tàm diuino, quàm humano iure, ac tàm per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quàm ciuilia iura aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint, propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſq; pœnas, leges, & conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus. Eos verò qui clerici fuerint omni priuilegio clericali, officijs, dignitatibus, & beneficijs eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura, noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuò reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda decernimus adeò vt illi, qui hoc delictum commiſerint non ſecus atq; ij, qui ſua voluntate homicidiũ perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta, etiam ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint nec illis aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: nec non, & illos qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrire ſupra narratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus, & declaramus. Volentes, quòd hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſeculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quòd contra laicos verè homicidas per diuinas leges, ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdem pœnis teneri omninò ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus

ribus propinauerint, & quò minus fœtũ concipiant, impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint, ſiuè quocunq; modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas, quæ eadem pocula ſpontè, ac ſcienter ſumpſerint. Quò circa mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, & Delegatis, tàm eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, quibus contra criminum reos, etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, vel ratione delicti, aut perſonarum legitimè competet iuriſdictio, ita tamen, vt inter eos, præuentionis locus ſit, vt in his delictis, quæ vt plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcunq;, non ſolùm per accuſationem, & delationem, verùm etiam per inquiſitionẽ, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda, teſtes alias de iure inhabiles, eorũdem tamen iudicum arbitrio, habita ratione perſonarũ, cauſarum, & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarũcumq; admittant, ac in eos, qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demũ animaduertant. Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolum temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, tam laicos, quàm clericos ſeculares, & cuiuſcunq; ordinis regulares, nec non mulieres ſeculares, vel quemcunq; ordinem profeſſas, qui vel quæ, vel vti principales, vel vt ſociæ, conſciæ ad tale facinus, committendum, opem, conſilium, fauorem, potionem, vel alia cuiuſcunq; generis medicamẽta ſcienter dederint; ac etiam ſcribendo literas priuatas, vel apochas, vel aliàs verbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerint (vltra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nũc prout ex tunc excommunicamus, & pro excommunicatis declaramus. Decernentes, ac declarantes, quod per quæcunq; Iubilea, & Indulgentias per nos, & ſucceſſores noſtros etiam anno Iubilei, aut alio quouis tempore, etiam Cruciatæ Sanctæ, Iubilei, vel quouis alio titulo cõceſſas, & concedendas, nec non per quaſcunq; literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorũ inſtantiam per nos, & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiam vigore priuilegiorum Mare magnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatorum quibuſuis congregationibus Regularium, aut epiſcopis vigore Concilij Tridentini, vel aliàs per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunq; conceſſorum, vel in futurũ concedendorum: nec perſona, ſic, vt præfertur, delinquentes, & ex-

M *commu-*

Digitized by Google

communicata præter quàm in mortis articulo abſolui valeant: nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiam ſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorum occaſione contracta, nec per locorũ ordinarios, nec per alios quauis auctoritate fungentes, quàm per nos, & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores, & tunc non niſi vrgentiſſimis de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tàm abſoluendi, quàm diſpenſandi facultatem huiuſmodi, etiam quò ad forum conſcientiæ in caſibus ſuperius ex-
2 *preſſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris duntaxat reſeruamus.* † Hæc tamen conſtitutio fuit moderata per Gregor. xiiij. prid. Kal. Iunij 1591. & Neap. alias impreſſa incip. Sedes Apoſtolica pia mater, & infra. *Habita ſuper hoc cùm venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſuper negotijs, & conſultationibus epiſcoporũ deputatis matura deliberatione, de eorum conſilio, conſtitutionem prædictam ſic duximus moderandam, vt à peccato, & excommunicatione contra perſonas ibi expreſſas lata, tàm quo ad eos, qui hactenus deliquerunt, quàm quò ad illos, qui poſt noſtram conſtitutionem in eiſdem caſibus deliquerint, quilibet preſbyter tam ſecularis, quàm cuiuſuis ordinis regularis ad Chriſtifidelium confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter per loci ordinarium deputatus plenam, & liberam, in foro conſcientiæ tantum, abſoluendi habeat facultatem eandem prorſus, quàm idem Sixtus prædeceſſor ſibi, ac ſuis ſucceſſoribus reſeruauit. Quò verò ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena ſterilitatis, aut quocunq; modo auxilium, vel conſilium eis dantium in prædicta conſtitutione contentas, conſtitutionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos iuris communis, ac ſacrorum Canonum, & Concilij Tridentini diſpoſitionem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, tam quoad præterita, quàm quoad futura perpetuò reducimus, perinde ac ſi eadem conſtitutio in huiuſmodi parte nũquam emanaſſet non obſtantibus eadem Prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quam quoad reliqua omnia præter contenta in hac noſtra conſtitutione in ſuo robore omnino permanere volumus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque, &c.*

3 Nota per hãc moderationem remanere ſupradictas † pænas impoſitas à Sixto V. poſt animatum fœtum, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditionis Curiæ ſeculari, & præuẽ-

tionis

4 tionis vt ſupra:ſed ſolùm fit moderatio in partem quoad † abſolutionem à peccato, & excommunicationem reſeruatam ordinario in foro conſcientiæ tantùm, quãdo verò non eſt fœtus animatus, in totum tollitur Conſtitutio Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionem iuris communis vt in c.ſicut el 2. cap.ſi aliquis de homicid. vbi glo. Abb. Felin. & Doctо. tex. in cap. quod verò cum ſequ. 32. q. 2. Couar. in clem. ſi furioſus in 2.
5 par. §. 3. de homicid. & non facit Irregularem: Dicitur † au-
a tẽ fœtus *a* animatus in maſculo poſt quadraginta dies, in fœmina poſt octuaginta, & ſi dubitatur, an maſculus ſit vel fœmina, preſumendum eſt eſſe animatum poſt quadraginta dies
b Nauar. in Man.confeſſ. cap. 15. nu. 14. quia in dubio *b* tutior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur Sacra Pænitentiaria vt teſtatur Nauar. in conſ. 22. de homic. in antiq. & in conſ. 26. in nou. non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.

Pœnam à iure diuino impoſitam habes Exodi c. 21. & c. Moyſes 32. q. 2. Pœnam verò à iure ciuili impoſitam habes in l. ſi aliquid §. abortionis, & in l. Cicero ff. de pœn. in l. ſi mulierem, & in l. 3. §. ex Senatuſconſulto ff. ad l. cornel. de ſicar. Afflict. in conſtit. reg. terminum vitæ nu.29. & in conſt. mala §. amatoria pocula nu.5.Grillan. de ſortileg. q.13. Boſſ in tit. de homic. Foller. in pract.crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur ſub nu.63. Iul.Clar.in §.fin.pract.crim. q.68.

6 Nota ex prædictis † caſum, in quo eccleſiaſtica perſona po-
c teſt tradi *c* Curiæ ſeculari ob abortũ animatum; Id etiam cõſiderauit Chapeauilla in tract. de caſ. reſeruat. par. 2. cap. 9. q. 1. fol. 259. Alium caſum habes in perſona eccleſiaſtica exercente Sodomiã per Bullam Pij V. incip. Horrendum, relatam per Nauar. in c.27. nu.249. in Man. confeſſ. & per Moder. in addit. ad Diaz c. 86. fol. 341. Alios etiam caſus traditionis Curiæ ſæculari eſt contra eos, qui cum ad ſacrum Preſbyteratus ordinem minimè promoti ſint, ſacerdotis tamen auctoritatem temerè ſibi aſſumẽtes miſſarum celebrationem vſurpare, & ſacramentũ pænitentiæ Chriſtifidelibus miniſtrare præſumũt, vt patet ex nouiſſima Conſtitutione Sanctiſſimi D. N.
d Clementis viij. quam adde ad tit.de cler.non ordi.miniſtra. *d*

2 Reliquos verò caſus refert Iul. Clar. in pract. crim. q. 36. & tunc an teneatur iudex ſecularis exequi ſentētiam iudicis eccleſiaſtici habetur per eūdem Iul. Clar. q. 96. nu. 7. poſt Iſer. & Affl. in 1. Conſt. regni, Luc. de Pen. latè in l. 1. C. de priuileg. ſcolar. lib. 12. & in l. nemo C. de digni. eo. lib. Diaz in pract. crim. Canon. c. 144. in verbo curiæ ſeculari, & ibi addentes.

a ADDITIO. Ex quo infertur, quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animā infuſionē quæ cenſetur infuſa ſiue in mare, ſiue in fæmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit vt per Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de veneficis ſub nu. 14. licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire ne naſcatur, l. 1. §. ſed & ſi quis ventrem. ff. de ventr. in poſſ. mitt. tamen illum occidens verè homicidium committere dicitur c. quod vero, & c. Moyſes 32. q. 2. c. conſuluiſti in fine, & ibi gloſ. 2. q. 5.

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad præſeruandam ipſam prægnantem quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem niſi exiſtēs in vtero occidatur vide Sylu. in v. Medicus §. 4. Burgaſ. notab. in d. tract. par. 6. tit. de Phyſicis, & Chirurgis. fol. 269.

Amplia vt quoad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur allegauti ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandū c. ſicut el 2. de homic. Nau. conſ 24. de homic. in antiq. Couar. in relect. clem. ſi furioſus de homic. §. 4. p. 2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nau. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu 240.

Limita, & primo in eo qui non fuit in dolo & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnātem, vt clarè habetur per Auguſt. Ariminen. in apoſtil. ad Ang. in tract. maleſ. in ver. & ex interuallo per Campanum in c. regni ad peruerſorum ſub nu 50. & colligitur ex dictis per Afflict. in rub. conſt. Terminum vitæ nu. 2. Couar. in præalleg. § 4 ſub nu. 10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maximè ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quoad pœnas non autem quoad irregularitatem quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo qui à contrario ſenſu dederit poculum mulieri ad eam ingrauidandam, & illa eo ſumpto mortua fuerit nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l. 3. §. ſed ex ſenatuſconſulto ff. ad l. Corn. de ſicar. Afflict. in conſt. Mala noxia §. amatoria pocula num. 6. & ratio eſſe poteſt vt excuſetur à dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculū ad concipiendum tendit in bonum ſ. ad ſuſcipiendam prolem quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto tranſire impunitum propter malum exemplum conſiſtens in eo videlicet in quærendo violentare naturam volendo imponere fæcunditatem in vtero in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatē quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in tract. de ſortileg. q. 12. nu. 19. non tamen euadet Irregul.

Adde gloſ. celebrem in c. vnico de ſcrutin. in ord. fac. in fin. & Felin in c. auditis de præſcript. ſub nu 32. limita tamen in foro contētioſo quoad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo iuxta tex. in c. cum ſint iura partium obſcura de reg. iur. in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l. ſi de inter-

interpretatione ff. de pœnis, & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c. ad audientiam, vbi præcipuè Abb. nu. 3. de homici teſtatur Nauar. in ſupra alleg. conſ. num. 22. in antiq. licet Couar. in clem. ſi furioſus nu. 3. de homic. par. 1. in princ. videatur tenere contrarium.

b *Iſta traditio operatur vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gloſ. in c. ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat habetur in c. nouimus de verb. ſig. & in c. 1ſib. in quib. clericus traditur curiæ ſæculari puniendus communis opinio eſt quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſus facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tamquam laicus de quo tãquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul. Clar. in §. fin. pract. crim. q. 96. nu 7. quod intelligatur non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus vt in crimine hæreſis c. vt inquiſitionis §. prohibemus de hærer. in 6. quo caſu vt refert Boſſ. in tit. de hærer. nu. 35. ſeruatur vt ſola ſententia tranſmittatur imo ſolus effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe præsbyterum eſt irregularis Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 242. fol. 526.

ABSOLVTIO.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo, ſciendum eſt ꝙ Regulares à ſententia excõmunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis 10. Conſtitutione cauetur in generali Conc. Lateraň. fol. 217. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum ꝙ excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui nõ poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoq; & negociorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excõmunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dãtibus conſilium, auxilium vel fauorem præſtiterint. Et ſcias ꝙ excõmunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, à iure verò prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte nũ. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorũ vide infra in verbo caſus reſeruati.

Congruit tit. de ſent. excom.

ABBAS.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod Abbas prouidere debet in monaſterio vbi commodè fieri poteſt, vt adſit lector Sacræ ſcripturæ ex Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1.

Congruit tit. de magiſ.

Abba-

Abbates vſum mitræ, & baculi habentes ex priuilegio Apoſtolico aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum Cōc.Trid. ſeſſ.13. cap.4. de refor. adde ad c.degradatio de pæni.in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notorijs, niſi copia,& facultas defenſionum permittatur Leonis 10. Conſtitutione cauetur in Conc. Later. fol.191. in Bullario.

Abbas nullius diœceſis eſt ordinarius,& poteſt facere omnia quę poteſt epiſcopus in diœceſi ſua circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij Nauar. conſ. 5. de ſponſal. in antiqu.

De collatione ordinũ ab Abbatibus dicam infra in verbo Ordo.

A B B A T I S S A.

PRÆTER ſummiſtas in hoc verbo ſciendum eſt q̃ Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectæ cum vacauerint, ſeu ceſſerint non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur iuxta Decreta Sac. Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tẽpore finito præeſſe deſinant, & abſtineant per triennium à die finitæ adminiſtrationis,quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterum & pluries eligi poſſint ex conſtitutione Greg. xiij. Romæ publicata die 4. Ianuarij 1583. incip. Expoſcit debitũ fol.1321. electio autem quomodo facienda ſit, habetur in c. indemnitatibus de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſſ.25. de regul. c.6. & 7. Hæc autem conſtitutio declaratur per Nauar. conſ.82. de regula. lib.3. in antiquis non includere eas, quæ verè non ſunt profeſſæ regulam à ſancta ſede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin quandiu epiſcopo videbitur ab officio ſit ſuſpenſa ex Decreto dicti Conc.Trid. ſeſſ. 25. cap.17. de poteſtate præfectæ monialium Sot. in 4. ſent. diſt.20.q. 1. art.4.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſsè vel ſeruet contrarium Nauar. conſ.4. de regul. lib.3. fol.574. in antiquis.

Agnus

AGNVS DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur Gregorij xiij. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente Omni certe ſtudio & infra. fol. 1199. *Statuimus & ordinamus, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda probibemus, & interdicimus ne quiſquam ſiue vir, ſiue mulier ſæcularis, aut eccleſiaſticus etiam Regularis ordinis ille ſit, & quocunq; gradu, conditione, ſtatu, nomine, dignitate, & bonore præcellat, poſthac in perpetuũ Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtetem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut colorem illis imponere. aut quicquam aliud ſuper inducere, neq; depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, ſeu tenere quouis prætextu, qualibetue de cauſa audeat. Verum eos albos, & mundos Agnum illum purum, & innocentem repræſentantes qui occiſus præcioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter, ac reuerenter à cunctis baberi deferri, & cuſtodiri præcipimus.*

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregorium tres Agnus Dei cum verſibus infraſcriptis.

Balſamus, & munda cera cum criſmatis vnda
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum
Fulgura de ſurſum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit vt Chriſti ſanguis, & angit
Prægnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur
Munera defert dignis, virtutem deſtruit ignis
Portatus munde de fluctibus eripit vndæ
Morte repentina ſeruat; Satanæq; ruina
Si quis honoret eum, retinet ſuper hoſtes trophæum
Parſq; minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei miſerere mei
Qui crimina tollis miſerere nobis.

APO-

APOSTOLORVM LIMINA.

Congruit tit. de iureiur.

TENENTVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum c. iuxta 93. diſtin. c. ego de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in epiſcoſcopum, & de Pallio. & ſtatuit Sanctus Greg. magnus vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martij. Sixtus V. conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorum publicatam Romæ die 20. Decẽbris 1585. incip Romanus Pontifex, & infra. fol. 45.

Hac perpetua conſtitutione ſancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, epiſcopi per vniuerſum orbem terrarum conſtituti à nobis deinceps ordinandi, etiam ſi cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus cõſecrationis ſuſcipiant, ſeu eis conſecratis Pallium de Beati Petri corpore ſumptum tradatur, aut ſi ad aliam eccleſiam transferantur, antequam illius regimini, & adminiſtrationi ſe immiſceant, ſi quidem præſentes in curia fuerint, in manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, ſi verò abſentes in manibus Antiſtitis qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendum Pallium huiuſmodi à Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato, nuper deſcriptam, ſe Beatiſſimorum Apoſtolorum Petri, & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtitutione temporibus perſonaliter, ac per ſeipſos viſitaturos, ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio, deq; rebus omnibus ad ipſarum quibus præſunt eccleſiarum ſtatum, ad cleri & populi diſciplinam, animarum deniq; quæ illorũ fidei creditæ ſunt ſalutem, quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quam diligentiſſimè exequturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad id ſpeciale mandatũ habentem de gremio ſuorum capitulorum, aut alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum, ſeu aliàs perſonatum habentem, aut ſi huiuſmodi hominem eccleſiaſtica dignitate, & perſonatu præditũ nõn habeant per diœceſanum ſacerdotem, & ſi clero careant omnino per aliquem alium præsbyterum ſæcularem, vel regularem ſpectatæ

ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus plenè inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes, ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium transmittendas.

Quin etiam principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Pont. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mittētur fidos habebunt nuncios, ac relatores, quorum opera ab eadem ſede pro illorum dominijs, Ditionibus, & rebus firmandis ac ſtabiliendis, & cū Dei, & Sanctæ Religionis cauſa ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atq; ſubſidia expectare certò poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendum ſupradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & epiſcopi Itali videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt veluti Siculi, Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ, & Græcarum, quæ è regione ipſis Italiæ et Siciliæ oris ſunt tertiò anno. Germani vero Galli, Hiſpani, Bolgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni, & cæteri omnes qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Balticum, ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotiores, ac etiam Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ, & Africæ citra continentem noui orbis tam qui nunc ſunt quam qui ad Catholicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint quinto anno. Aſiatici vero & qui extra Aſiam, & in alijs nouis terris Orientalibus, Meridionalibus, Occidentalibus, & Septentrionalibus tam in inſulis, quàm in continentibus, & deniq; in quibuſlibet Mundi partibus decimo anno iter ſuſcipiant, & Deo concedente perficiant, idemq; inſtitutum tertio quoq; quarto, quinto & decimo anno repetant & obſeruent. Hæc autem annorum ſpacia à tempore ſuſcepti muneris conſecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis vt præfertur incipiant. Quæ, ne longius differatur; Volumus ꝙ tempus qualecumq; excurſum alicui ex ſupradictis præſulibus qui ſiue morte præuentus, ſiue alia quacunq; de cauſa ob non finitum tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excuriſſe intelli-

gatur vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primū conficere teneatur. Hi vero ex ſupradictis Antiſtibus qui hactenus ab hac Sancta ſede ordinati ſunt, aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam tranſlati ſunt prout cuiq; diſtantia locorum, & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda à die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur.

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedictiæ ſupradictis omnibus antiſtitibus præſentibus & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſq; eccleſijs adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omninò conficiant. Si verò, quod abſit, non egerint, eos ab ingreſſu eccleſiæ, ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quàm temporalium, nec non à perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum, à capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorum, & in opus fabricæ, ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſofacto tandiu ſuſpenſos eſſe volumus donec à contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi à ſede prædicta meruerint obtinere. Non obſtantibus, &c.

AMBITIO.

Congruit tit. de ſent. excom. ſeu de conceſſ. præb.

PRÆTER ſummiſtas ſciēdum eſt Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. Incip. & ſi Rom. Pont. fol.849.

Contra nuncios Apoſtolicos ne à principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas commendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Roma. Pont. conferenda ipſis, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſuis ne vè illis etiam vltro ſibi per Principes ſpontè oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis eccleſiarum, & beneficiorum pœnis, & inhabilitatis ad illa, & ſufficiunt literæ vel præces oratorum Principum ad hoc legitimè probandum, & omninò conuincendum.

ARCHI-

ARCHIVVS.

PRÆTER ſummiſtas ſciẽdum eſt, quòd bonorum ecclesiaſticorũ Archiuum tenentur facere Prælati in eorum diœceſibus,& adminiſtratores ecclesiarũ ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub.4. ſub nu. 16. & per Couar. in c. 1. de teſta. nu. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus teneatur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ: De hoc Archiuio faciendo fuit prouiſum per multa Conc. Prouin. Metrop. præſertim per Neap. ſub tit. de viſita. §. quoniam fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere Inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuum vbi collocari debent Paui. de viſita par. 2. q. 3. *Congruit tit. de off. ord.*

ADDITIO. Archiuus eſt locus in quo reponuntur ſcripturæ publicæ quem armarium librorum appellat glo. in clem. vnica in ver. Archiuis de iureiuran. in quo tex. & in c. peruenit 30. q. 1. fit mentio de Archiuis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota ꝙ quælibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & cameram actorum in quo reponantur acta, & inſtrumenta publica vt facilius inueniantur, ac incorruptè ſeruentur tex. eſt nota. in auth. de defenſo. ciui. §. pen. verſ. præcepta vbi glo. etiam ponit qualiter vocetur præpoſitus archiuo publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium eſt tex. in auth. ad hæc C. de fi. inſtru. in l. cenſus ff. de probat. in l. moris §. ſolet ff. de pœnis Crau. conſ 602. nu. 2. lib 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra glo ibi declarat Abb. in c. ad audientiam de præſcrip. & ad prædicta vide etiam Innoc. in cap. 1. de procura. & Quintil. Mandoſ. ſuper gloſ. ſacult. §. Habita in ver. Archiuij.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt quod cõtra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunq; diuinationum genera, libroſq; de eis legentes, ac tenentes, extat Sixti V. Conſtitutio Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & alias Neap. impreſſa, Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infra. fol. 52. in Bullario. *Congruit tit. de ſortileg.*

Hac perpetuo valitura Conſtitutione Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & mandamus vt tam contra Aſtrologos, Mathematicos, &

alios quoſcunq; dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum quibus de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſq; caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid euenturum affirmare audent, etiã ſi id ſe non certò affirmare aſſerant, aut proteſtentur quam contra alios vtriuſq; ſexus qui ſupradictas damnatas vanas, fallaces, & pernicioſas diuinãdi artes, ſiue ſcientias exercent, profitentur, & docent, aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta vt præfertur faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromictunt, cuiuſq; dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant tam epiſcopi, & prælati ſuperiores, ac alij ordinarij locorum, quàm inquiſitores hæreticæ prauitatis vbiq; gentium deputati, etiam ſi in pleriſq; ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non valebant diligentius inquirant & procedant, atque in eos ſeueriùs canònicis pœnis & alijs eorum arbitrio animaduertant. Probibentes omnes & ſingulos libros opera & tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auſpicia, execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones continentur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, à quibuſcunque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, ſed illos epiſcopis, & ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus prædictis præſentari, & conſignari debere, & nihilominus eadem auctoritate ſtatuimus & mandamus vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi, ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem inquiſitores liberè, & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire, & coercere poſſint. Non obſtantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi verò diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices, legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus

gentibus

gentibus, ſucceſſibus, fortuitiſuè caſibus, aut ijs actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturū affirmare audeant. Permictuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes, quæ nauigationis, Agriculturæ, ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

Cenſuras, & pænas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio vide infra in verbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prædictorum vide Abb. in c. ex tuarum nu. 6. de ſortileg. & Caieta. in ſum. in ver. obſeruatio aſtrorum, & pro interpretatione, & ſignificatu vocabulorum vide cap. 1. 26. q. 3. & cap. nec mirum 26. q. 5.

ADDITIO. vltra Abb. in d. c. 1. de ſorti. adde Paul. Grillan. in tract. de ſortile. q. 11. nu. 12. & 22. & Corrad Lancel in templo omni iudi. lib. 1. c. 1. verſ. ſortilegia euitare Nauar. conſ. 1. ſub tit. de ſortile. & quæ diffuſius refert Ambroſ. de Vignat. vna cum annot. Franc. Pegn. in tract. de hæret. q. 10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRÆTER ſummiſtas ſciendum eſt, quod. Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores fuit per Sixtum V. prouiſum per Breue tenoris ſequentis videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir, ſalutē & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutij nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officij debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti banniti & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volētes omnibus & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſsis, Præpoſitis, Plæbanis. Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatarijs, Rectoribus & alijs quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum & militiarum regularibus Regni, & Prouinciæ huiuſmodi ſub excōmunicationis latæ ſententiæ pæna, à qua niſi à nobis aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtrictè probibemus, ne dictos bannitos & viarum graſſatorum in Monaſteria, domos, eccleſias, cappellas, hoſpitalia, aut quæuis

alia

alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium, cõſilium, fauorem, ſeu victum, aut veſtitum vel alia eis neceſſaria directè, ſeu indirectè quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumãt, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Cæterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæq; loca deferri, volumus & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus ꝙ præſentium tranſumptis etiam impreſſis & ſigillo tuo obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctũ Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 20. Maij. 1589. Pont. noſtri anno quinto. M. Veſtrius Barbianus. Antonius Ruloſſius. A tergo. Dilecto filio nobili viro Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus Sigilli. Impreſſa Neap. Apud Horatium Saluianum 1589.

De materia bannitorum, & reorum fautorum extant nonnullæ Bullæ præſertim Greg. 13. incip. Tanta fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri fol. 18. cum ibidem adnotatis, & videntur habere locum in terris in quibus eccleſia habet dominium temporale ſuper quibus extant conſ. Nauar. 57. 58. & 59. de ſent. excom. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quoad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam vel aliud opus genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pænitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi qui per ignorãtiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Ang. in tract. malefic. & ibi Auguſt. Artminen. in apoſtil. in ver. maleficio ſemper aſtitit nu. 23. per Nell in tract. bannit. in 3 par ſecundi temporis q. 20. Aſſlict. in conſt. Pacterenorum nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum Boſſ. in tit. de rapinis nu. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia quando eſſet publicum & notorium illos eſſe bannitos gloſ in l. 1. ff. de receptat. & per dictos doctores in locis præalleg. & quando dici poteſt eſſe publicum latè per Boſſ. vbi ſupra.

Eſt & alius caſus vt non incurrant quoties huiuſmodi receptatio à perſonis eccleſiaſticis eſſet coacte & non voluntarie facta propter violentiam bannitorum adeo vt non poſſent illos expellere abſq; ſui periculo Aſſlict. in d. conſt. nu. 3. Campan. in c. regni licet contra receptatores ſub nu 10.

Tertius eſt caſus vt non incurrant quoties ipſæ perſonæ eccleſiaſticæ tales bãnitos receptarent animo exhibendi & præſentandi curiæ, dummodo talem habuerint intentio-

tentionem inſpecto tempore receptationis, ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra q.24.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manibus collatoris c. admonet de renun. glo. in clem. vnica in ver. manibus eo. tit. & in c. de regularibus in ver. dimictāt de ſimo. Mando. in praxi ſigna. gratiæ in ver. reſignatio. non tamen ad fauorem quia eſſet ſimonia glo. & Abb. in c. ex parte nu. 4. de off. deleg. & in c. cum vniuerſorum nu. 5. de re permu. niſi fieret in manibus Papæ ſecundum ſtilum curiæ à multis ſeculis ſeruatum à quo tamen cœpit recedere Greg. xiij. qui permiſit vt vna cum renunciaciatione vnius præſentetur petitio alterius cui renūcians vellet conferri Nauar. in man. conf. c. 23. ſub nu. 107.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendidit facultates, & auctoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia in manibus quorumcunque ordinariorum, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 18. Auguſti 1567. Incip. Officium creditę fol. 992. in Bullario.

Deinde idem Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem de non admictendis reſignationibus per ordinarios cum modificationibus vt ex altera eius cōſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis 1568. fol. 1014. Incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda & infra.

Poſt hac Epiſcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxij, cenſuriſq; eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, ſeu qui vnum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoq; ingreſſuri, vel matrimonium contracturi ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. deniq; cum quis ex alijs caſibus acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innocentij Papæ iij. de dimictendis cathedralibus eccleſijs edita cōtinentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficij reſidere ſecuri, Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus,

Congruit tit. de renun.

C. sp. niſi cum pridem de renun.

niſi

niſi religionem ingreſſurus valeat vllo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admictere quæ canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis conſtitutionibus permictuntur. Caueant autem epiſcopi, & alij prædicti, Itemq; omnes electores, præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici, quàm laici quicunq; ſint, ne verbo quidem aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs, & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcunq; intercedat.

[Be]neficia re[si]gnanda nō [co]nferantur [con]ſanguineis [co]llatorū vel [re]ſignātium.

Cæterum præcipimus atq; interdicimus ne ipſi epiſcopi, aut alij collatores de beneficijs, & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationū, audeant prouidere, quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter vel contra formam prædictorū fuerit à quocunq; temere attentatum id totum ex nunc uires, & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo quo deliquerint puniātur à beneficiorum, & officiorum collatione, necnon electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuiq; competierit tandiu ſuſpenſi remaneant donec remiſſionem à Ro. Pont. meruerint obtinere, & qui talia beneficia, ſeu officia receperint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare vel inſtituere auſi fuerint, excommunicationis quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & conuentus à diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipſe Ro. Pont. ſiue abſolutionis, ſiuè relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartiri prohibitione & literis noſtris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus. &c.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſium in tract. de reſigna. benefi par. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 2. de refor. prouiſum eſt ꝙ ordinatus ad titulum beneficij illud reſignare non poteſt niſi facta mentione ꝙ ad illius beneficij titulum ſit promotus, neq; ea reſignatio admictatur niſi conſtito quod aliundè viuere commode poſſit & aliter facta reſiguatio nulla ſit.

ADDI-

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas ex quibus Ordinarij poſſunt beneficiorum reſignationes admittere. Prima eſt quando beneficiatus volens reſignare eſt ſenex, & quis nam dicatur ſenex comm. opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem vt per Menoch. de arb. iud. caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato nu. 7.

Cauſæ ex quibus beneficium poteſt reſignari coram ordinatio.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium, quis autem dicatur valetudinarius comm. Doctorum ſententia eſt hoc etiam iudicis arbitrio relinqui Menoch. de arbitr. iud. caſ. 60. eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatiſfacere Pariſ. ibidem nu. 12.

Tertia cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore impeditus & impedimentū eſſet tale vt non poſſit praſtare id ad quod tenetur vel alias ipſi Ordinario videretur eſſe inſufficiens Pariſ. vbi ſupra nu. 32. qui hoc ſuperius exēplificat in octo morborum generibus videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apopletico, in habente morbum comitialem, in lunatico, in laborante morbo gallico producte vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam quorū morborum genera late explicat Maiol. de irregul. lib. 2. c. 15. 16 18. 19. & 24.

Quarta cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore vitiatus vbi Pariſ. num 36. vſque 54. exemplificat in ſex corporis deformitatibus ſ. in cæco, in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulatas manus ad vtendum inefficaces, in habente crus penitus abſciſſum, aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo, & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus fuſius proſequitur Maiol. de irregul. lib 1. c 14 18. 19. & 20. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hac parte vide per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. nu. 18 accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſterijs tractandis impotentes ſunt, ideoq; recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb. iud caſ. 226.

Quinta cauſa eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius vbi Pariſ. nu. 58. exemplificat in caſibus in quibus ob crimen commiſſum veniret beneficio priuandus videlicet, in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario qui poſt admonitionem non reſipiſcit, in ſuſtinente excommunicationem per annum, in periuro, & in blaſphemo, & ratio huius conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt quam aſſignare videtur Fuſc. de viſitat. libro 2. cap. 28. nu. 25.

Quæſtio tamen eſt an iſti criminoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia ex deductis venirent priuandi beneficijs poſſint illa reſignare tam coram Papa, quam coram Ordinario. R. quod ſimpliciter poſſunt etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa c. dudum el 2. in fin & ibi Doct. de elect. Rebuff. in praxi in tit. de mod amitt. benef. n. ſi Boer. deciſ. 206. num. 3. modo fiat mentio criminis & proceſſus incepti, niſi crimen illud renunciantem indignum non redderet Pariſ. in d. tract. de reſignat. benef. tom. 1. lib. 3. q. 16. nu. 24. quod amplia etiam pendente appellatione à ſententia priuationis cuius ratio erit quia ſententia non priuat ſine executione per tex. in l qui à latronibus §. vlt. ff. de teſtam. quæ per appellationem ſuſpenditur Lap. alleg 2. modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem & tutiorem opinionem Pariſ. in d q. nu. 23. Ad fauorem autem alterius non poſſunt in duobus caſibus. Primus poſtquam eſt concluſum in cauſa ita vt nihil reſtet niſi proferenda ſententia, & eſt comm. opinio referente Pariſ. in ead q.

Quando inquiſitus poſſit beneficiū reſignare.

O 16. ſub

16. ſub nu.46. & rationem aſſignante quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic elideretur iudicium arg. text. in c.2. de renunc. in 6. Secundus caſus eſt poſtquam tales inquiſiti ſciuerint impetrationem factam à tertio de eorum beneficijs in euentum priuationis Boer. deciſ 205. nu.8. Lancellot. de attentat. c. 5. nu.10. cenſeretur enim facta in fraudem, & præiudicium impetrantis cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia de quorum vacatione ſperatur c. ſi poſtquam de præb. in 6. c. fin. de conceſſ preb. eod. lib. huiuſq; impetrationis in hoc caſu cõmunem, & quotidianam praxim inſinuat Pariſ in d. q. 16. nu.37.

Huius occaſione quæro. An ob delictum occultum ob quod quis eſſet beneficio priuãdus poſſit ipſe criminoſus beneficium tuta conſcientia retinere an vero illud reſignare teneatur R. quod non tenetur reſignare cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſe ipſum & pœna etiam ipſo iure ſtatuta in foro couſcientiæ locum non habeat gloſ. communiter recepta in c. fraternitas 12. q.2. Couar. notab. in 4.lib. decret par.2. §.8. nu.10 cum ſuis extenſionib. Nauar. in man conſ. c.23. nu 66. & ſeq limita niſi initium eſſet uitioſum quale eſſet ingreſſus ſimoniacus, intruſio in beneficio c. eum qui de preb. in 6. & ibi Gemin. & alia ſimilia. ſecundo limimita niſi à iure addatur vt etiam in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere pro hoc habeo tex. Conc. Trid. loquentem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentiæ non retinendis tuta conſcientia alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ 23. de reſor. c. 1. verſ. ſi quis autem. Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum vt in eod. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 14 cæteriſq; conſtitutionibus hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficij propter crimen ipſo iure à canone facta. R. Vt non aliter ſortiatur effectum niſi prius per ſententiam à iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem per tex. in c. cum ſecundum leges de hæret. in 6. & per regulam generalem quam in hoc facit Ioan. Andreas in c.1. nu.10. de homicid. in 6. Gomeſ. in reg. de ann. poſſeſſore q 52. & dictum fuit ſatis notabiliter ſupra in verbo Alienatio ſub nu.49. fol.28. amplia etiam ſi crimen eſſet notorium & eius author. prout indiſtincte tenet Couar. dicẽs quod ita praxis recepiſſe videtur in repet. c. alma mater de ſent. excom. in 6. par. 1. §. 2. nu.9. in fin. intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficiũ tanquam ipſo iure vacans, licet nõ poſſit poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip. in cap. ſæpè de reſtit ſpoliat. colu. pen. faciunt dicta per Nauar. conſ.12. de hæret. in antiq. limita vt hoc non procedat cum contrarium conſtet de mente legiſlatoris, & quando priuatio beneficij nõ imponitur proprie vt pœna ſed vt quædam conditio vel modus rei traditæ vt in terminis c. licet canon de elect. in 6. Nau. in man. conſ. c.25. nu.118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij. R. quod niſi hoc in ea exprimatur ipſe criminoſus non eſt priuatus beneficio Rebuff. in prax. de modo amitt. beneſ. nu 64. & eſt com. opinio teſtãte Pariſ. in ſuprad. q.16. nu.30. limita niſi tale eſſet crimen per quod ipſo iure & ipſo facto, ideſt ſimulatq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur Abb. in c. inter dilectos de exceſ. prælat. prope ſin. & quoties canon vtitur verbis executionem denotantibus de quibus latè Felin. in cap. Rodulphus de reſcript. tunc enim ſufficit pronũciari reum illud crimen incurriſſe vt locus ſit pœnæ priuationis beneficij que & ſi non exprimatur in ſententia intelligitur poſita auctoritate iuris per tex. in l.1. ff. ad turpil. & colligitur ex dictis Gemin. in c.1 § ſacri

de homicid. in 6. Diaz. in pract. crim. c.123. in verbo Beneficijs priuari.

An autem clericus criminoſus beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionē fructuum à die perpetrati criminis vide Felin in c. de quarta nu. 32. de præſcript. Diaz. loc. prox. citat. Couar. in 4. lib. decret. de ſponſal. par. 2. cap. 6. §. 8. nu. 7. & 8. Boer. deciſ. 98.

Deniq; ſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum; eorumq; affines, & familiares nō poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20. Pij 4. incip. Cupientes, &c.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſticis irretitus de quibus in c. quærenti de verb. ſignif.

Septima cauſa eſt quando beneficiatus nequit eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire & exēplificat Pariſ. nu. 93. in quolibet irregulari, in clerico bannito, in dæmoniaco, et in muto effecto de quibus vltimis plene loquitur Maiol de irregul. lib. 1. cap. 26. & lib. 2. c. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos qui & ſi poſſint non tamen debent eccleſiæ ſiue beneficio inſeruire ſub quo capite comprehenduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe viuentes, ſecundo lunatici, item patiētes ſtomachi languorem & ſic vomitum de quo etiam per Maiol. lib. 2. c 26. Item illiterati de quibus habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21 de ref. c 6. idq; propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio ad quod ſunt obligati & vltimo ſecundum eum nu. 105. cōtinentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt recipere reſignationem beneficiorum eſt, quādo beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 17. quando vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eodem tex. aſſignata in verbis illis cum eccleſiaſticus ordo & c. ab eodē Pariſ. declarata nu. 116. aliaſq; rationes tradit Alphonſ. Hoied. in tract. de incompatib benef. par. 1 c. 19 nu 2. qui doctores aſſerunt cōtrafacientes mortaliter peccare iuxta gloſ. quā celeberrimam & ad hoc receptam inquit Nauar. in miſcellan. 62. de orat. nu. 1 & in conſ. 26. de preb. in antiq in c. dudum el 2. in ver. retinere de elect. idq; amplia vt non excuſes comm. obſeruantia in contrarium etiam ſi eſſet temporis immemorabilis ex alleg. per Pariſ. num 119. cum ſeq. & per Hoied in d c. 19. nu 9. limita niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpenſatio ex rationibus adductis per eundem Pariſ. in eodē loco nu. 125. & per Hoied. d. nu 9. & tunc an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quoad Deum com. ſententia eſt quod non teſte Couar. lib. 4. de ſponſal. par 2. c. 6. §. 9. nu. 9. in quam etiam deſcendit Abb. in c. extirpādæ §. qui vero nu 43. de preb. & prædicti Doctores confirmant. Et quæ poſſet eſſe iuſta cauſa illa retinendi & etiam diſpēſandi vide Nauar. in man. conſ. c. 25. ſub nu. 128 & 129. & in conſ 1. de conſtitut. in antiq. ſub nu. 40. Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dicti Concilij, quia hoc non eſt à iure diffinitum & ſub certa regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum reſpectu alterius dicitur paruum vera & recepta ſententia eſt referente Pariſ ibidem nu. 132. hoc relinqui arbitrio iudicis paulo plus vel minus æſtimandum per reg l. 1. ff. de iure delib. & c de cauſis §. illis etiā de off. deleg. conſideratis conſiderandis. ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporum de quibus præter Nauar. loco citat latiſſime habetur per Pariſ & Hoied. in locis præalleg. Et an iudicanda beneficij ſufficientia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiarij R. negatiue ſtante cōmu. opinione quæ

ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium eiuſq; fructus, & beneficij reditus in proprios vſus impendere in quam ſententiam præter alios conueniunt Innoc. & Abb in c. epiſcopus de preb. Felin. in c. poſtulaſti de reſcript. Franciſc. Sarment in tract. de redit. eccleſ par 1. cap. 1 nu. 13. Couar. in c 1. nu. 2. de teſt im. Nauar. in apolog. lib de redit. eccleſ. quæſt 1. monit 30. eamq; poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quibus comm. hæc ſententia improbatur firmat Alphonſ. Hoted. in d. c. 19. nu 45. In quo animaduertendum differẽtiam eſſe an quis poſſit honeſtè & ſic ſine penuria viuere, & an poſſit decẽter & commode viuere iuxta gloſ. notab. in c. 1. §. ſanè verſ. abſque penuria vbi Franc. & Gemin. de ſtat. regul. in 6. quam etiam ſequitur Panor in c. 1. nu. 4. de inſtitut. & in c. poſtulaſti notab 2. de reſcript. ipſamq; ſollemnem in hoc prædicat Nauar. in d miſcellan. 62 nu. 8. aſſerens illud dici ſufficere ad viuendum honeſtè alicui quod ſufficit ad viuendum ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar. loc. citat. ad effectum vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſp. Conc. Trid. ſeſſ 21. de ref. c. 12. beneficium 50 aureorum communiter ad honeſtè viuendum pro ſufficienti haberi, non autem ad commode & decenter viuendum ſecundum terminos in quibus loquimur. idem confirmat Pariſ vbi ſupra nu. 155.

Circa renunciationem beneficij ad cuius titulum quis eſt promotus qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates de quib. in Concilio vide per Pariſ. in d. tract. tom 1. lib. 2 q 6. num 38. cum ſeq Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Conc. Trid. R. à ſacra Congreg. eiuſdem Conc. reſolutum fuiſſe referente eodem Pariſ. in proxime alleg quæſt 6. ſub nu. 41 non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium illud iam reſignatum reſtituere collationemq; inde factam tenere, ipſumq; Ordinarium teneri de proprio reſignanti vitæ neceſſaria ſubminiſtrare iuxta diſp. cap. Epiſcopus de preb. illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid autem ſi quis ad titulum cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus & nihil aliud habens vnde viuere poſſet illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus num talis reſignatio ſit valida ſtante ſuprad Concilij decreto vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem ratione vt ibi per eum conſ. 23. de preb. in antiq.

Quando p aſſecutionem alterius beneficij vacet primum.

Nona cauſa eſt quãdo contingerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri quo caſu talis reſignatio non tam dicitur fieri propria voluntate quam ex neceſſitate per tex. in c. de multa de preb. & in extrauag. Execrabilis verſ. Qui vero deinceps eod. tit. inter communes. Hinc incidenter quæro An, & quando per aſſecutionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum In quo Prima ſit concluſio quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat ipſo iure vacat primum vt in iuribus præalleg. & in c. cum ſingula de preb. in 6. cum alijs concord. Diaz. in ſua pract. crim c. 42. ver. Beneficia plura poſſidẽt, quia per diſp. Conc. Trid. ſeſſ 7. de ref. c. 4. & ſeſſ 24. de ref. cap. 17. incompatibilia iudicantur, eritq; ratio clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam cap quia nonnulli de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt quem vno eodemq; tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe lap. alleg. 116. nu 3. & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium c. cum ſit ars de ætat. & qual. Rebuff. in prax. in tit. de non reſiden. nu. 20. ideoq; in hoc videtur electa induſtria perſonæ, & non poteſt regu-

Digitized by Google

regulariter per Vicarium deſeruire arg. tex. in l. inter artifices ff. de ſolut. c. fin. §. 1. de off. deleg. c. is cui eod. tit. in 6. Abb. in c. extirpandæ § qui vero de preb. Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratiæ impetrationem ad ſecũdum beneficium, ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem clem. gratiæ vbi Card. Zabar. q 12. de reſcript vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit quominus ipſam baberet c. commiſſa de elect. in 6. & primum intelligitur vacare ipſo iure ſic tamen vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit niſi vocato primi poſſeſſore c. licet epiſcopus de preb. in 6. quæ verba ipſo iure in eo quod attinet ad boc propoſitum pulchre declarat Greg Toloſ. in inſtitut. nou rei beneficiar. c 25. nu 1. 2. & 3. Amplia boc adeo eſſe verum quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incõpatibilis in quo quit iuſte putabat ſibi ius in eo eſſe quæſitum & vere non erat vt in boc caſu primum non vacet, & poterit ad illud redire abſq; nouo titulo & collatione Nauar. in conſ. 31 nu 3. de preb. in antiqu. per tex. in c. ſi beneficia de preb. in 6. Secundo amplia quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere eo quod alteri ex aliqua cauſa debeantur tũc enim non cenſetur vacare primum c. ſi tibi conceſſo vbi Gemin. & Franc. de preb. in 6. Quæ vero dicatur pacifica poſſeſſio vide gloſ. & ibi doct. in d. c. commiſſam in ver. pacificam Caſſad. deciſ 9 de cauſ poſſeſ & propr. Maſcard. ſingulariter in proprijs terminis loquentem de probat. concluſ. 183. Limita & primo vt licite poſſit quit duo beneficia curata obtinere quando vnum ab altero legitimè dependet c. ſuper eo vbi gloſ. & Franc de preb. in 6. c. eam te de ætat. & qualit. gloſ. in c. dudum el 2. in ver. intitulatam de elect. & ratio huius compatibilitatis eſt tum quia beneficium per vnionem amittit nomen beneficij & deſinit eſſe per ſe Oltrad. conſ. 257. nu. 15. & 18. Caſſad. deciſ. 13. ſuper reg. Cancel. tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere in qua poterit per Vicarium deſeruire c. extirpandæ §. qui verò de preb. Mandoſ. in addit. fin ad lap. alleg 35. Secundo limita quando quis baberet vnum beneficium curatum in titulum & aliud in commendam c. qui plures 21. q. 1. d. cap. dudum vbi gloſ. Rebuff. in prax. in tit. de commenda nu 4 intelligendo de beneficio ad tempus commendato & ſi eccleſia eſt parrochialis non vltra ſex menſes c. nemo deincept de elect. in 6 ſecus vero in perpetuum. i. ad vitam illius cui conceditur quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulum Gomeſ. in reg. de infir. reſign. q. 13. in fin. Nauar. in man conſ. c. 25. nu. 126 & in conſ. 1 nu. 39. de conſtit. in antiq. Verum in boc Alphonſ. Hoied. in tract. de beneſ. compatib. par 2. c. 4. nu 18. reſolutiue tenet quod etiam attento iure nouiſſimo Conc. Trid. ſeſſ 7. de reſ. c 4. licitum ſit babere duo beneficia curata vnum in titulum & alterum in commendam perpetuam declarando primo dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam ſimile babenti fiat à Papa non autem ab Epiſcopo, & ita ait intelligendum eſſe Nauar d. c. 25. nu. 126. Secundo eo quod ex verbis Conc. Trid. in d. c. 4. clarè pateat nolle probibere pluralitatem duorum beneficiorum ſ vnius in titulum & alterius in commendam perpetuam ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ ſiue perpetuæ, ſiue temporalis. & quod cõmendæ noſtri temporis bodie ſemper fiant in perpetuum ad vtilitatem commendatariorum aſſerit Pariſ. de reſign. beneſ. lib. 11. q. 5. nu. 40 Tertio limita ſi de duob. beneficijs curatis, alterum eſſet babitu & potẽtia curatum, & non actu quia iſtud non cadit ſub diſpoſitione iuriũ ſupra alleg. Abb. in d. c. de multa ſub nu 24 rationibus vt ibi per eum Io. Sylua in tract. de beneſ. 3 par. qu 42 Stapbil. de lit.

grat.

grat. titu. de qualit. & ſtat. beneſ. nu. 20. & eſt commu opinio, vt per Benedic. Capra in tracta regul. & ſallent. reg 90. nu.74. cum ſequ. eſſet enim tale quando tunc temporis ex defectu Parrochianorum non poſſet cura exerceri, vt quia occaſione peſt s, vel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parrochiani receſſerunt tranſferentes ſe ad alienas parrocchias gloſ. in c. licet canon in ver. parrochiales de elect. lib 6. & firmat Nau. in alio propoſito in conſ.4. de preb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parrochianorum ad deſertam parrochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur, quia tūc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnū ex præfatis dimittere ex d.decreto Conc.Trid.ſeſſ.24.c.17. Nunquid autē licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita ꝙ vnumquodq; illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtētationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit, & explicat Hoied.in ſuo tract.de beneſ compatib. par.2 c.5 nu 4 & c 6. nu.14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinente dignitatem vel perſonatū vt per adeptionē alterius ipſo iure inducatr vacatio primæ vt clare bebetur in d. c. de multa.et in d.extrau.execrabilis adeo vt nullo mō contrarium ex conſuetudine introduci poſſit c.1. & ibi ſcribentes de conſuet.in 6. optimaq; rōne per dicta iura hoc eſt prouiſum,tum quia qñ vni aſſignātur duæ dignitates,vel perſonatus in eadem eccleſia illico eccleſia defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij, & conſequenter ex miniſtrorū paucitate diuini cultus diminutio fit cū potius ſit augendus c.ex parte de conſt. tum quia ex eo ꝙ quis eſt pluralis in aliqua eccleſia vēdicans ſibi ſtipendia plurimorum contra tex.in d.c. quia nōnulli ſequitur maxima inequalitas ſ. ꝙ alius quidem eſurit alius aūt ebrius eſt. Quam concluſionem etiā declara vt ſup.videlicet diſpoſitioni prædictorum iurium non eſſe locū niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica non ſolum de facto ſ vt in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinēti deturbatus per reiectionem ab illa,ſed etiam de iure ſ. vt non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera deciſ. 596. Stapbil. de litt. grat.tit.de qualit. & ſtat. beneſ. nu. 48. & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponentis circa dimiſſionem verbaliter ſub publico teſtimonio faciendam de primo beneficio curato,ſeu dignitate coram Ordinario vide Egid. Bellam. concl. 754. & Stapbil de lit grat. tit. de var. mod. vacat. nu.59. Quid vero iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct.in c.cū in cunctis §. cum vero de elect. vide Hoied. in tract. de incompatib. beneſ. par.1. c.4. Mandoſ. in reg. de beneſ.vacant per promot.q.4. Gig. de penſion. q.56. Pariſ. de reſig. beneſ. lib.3.q.1. nu.75. & infra, & Card. Simon. in tract de reſeruat.beneſ.q.27.

Tertia concluſio ſit. Quando duo beneficia ſunt vniformia.i. ſimilia, & eiuſdem ſpeciei tunc per alterius adeptionem in eodem tecto vacat primum ipſo iure c. literas de cōceſſ. preb. etiam ſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret clem fin. de preb. Nauar. conſ.23. eod. tit. in nouis ſecus vero ſi ſint difformia Rebuff. in prax de diſpenſ. rat. ætat. §.incompatibilia num.4. Franc in d. ca.1. de conſuetud. in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar. conſ.22. de preb. in nou. canonicatus cum dignitate idem Nau. conſ 24. eod. tit. quæ etiam habentur loco vnius Stapbil. de lit grat. fol. 12. Declaratur hæc concluſio non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam

con-

Digitized by Google

conſequentiam primi beneficij vt quando quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit reditus alicuius cappellaniæ in ea ſitæ quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg. tex in cap. ſuper eo de preb. in 6. lap. alleg. 117. & ita declarat Felin in c. ex parte el 2. nu. 3. de reſcript verum quoad propoſitum noſtrum, & ad effectum incompatibilitatis vt duo beneficia dicantur vniformia non ſufficit quod vno, & ſimili nomine nuncupentur ſed requiritur vt ſint inſtituta ad vnum & eundem finem, habeantq; idem prorſus officium & onus, ſecus ſi diuerſum vel non eodem tempore explendum Nau. ſingulariter conſ. 16. de preb. in nou & dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiuſq; circuitum Rebuff. in prax. de diſpenſ. rat. ætat. §. etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſq; diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus vt poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quando illud in diſpẽſatione non exprimitur habetur per Rebuff. loco prox. citato & late diſputat vtrũque articulum Alphonſ. Hoied. in tract. de incompatib. beneſ. par. 1. c. 20.

Quarta, & vltima concluſio in præſenti quæſtione erit quòd omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. cap. de multa, & in d extrauag. Execrabilis quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum alijs non vacant ipſo iure etiam poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. cap. 4. & ratio eſt quia nulla pœna ipſo iure incurritur niſi in caſibus à iure expreſſis iuxta gloſ. pen. & memoriabilem in cap ſi de iure patron. alijſq; rationibus firmat Nauar. in conſ. 17. de preb. in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. par. 1. deciſ 484. ſed datur electio ita vt teneatur illorum vnum quod malueris relinquere c. referente, & cap. præterea de preb. & multi effectus reſultant an inducatur ipſo iure beneficiorum vacatio an vero per ſententiam quos cumulat Hoieda in d. tract. par. 1 cap. 13. nu. 59. cum ſeq. & Gregor. Toloſan. vbi ſupra cap 26. nu. 13. & infra. Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. quæſt. 1 & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus periculoſiſſimã legendus eſt Diaz. in ſua pract. crim cap. 42. in ver. Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus vellet religionem ingredi, aut matrimonium contrahere dummodo ſtatim re ipſa id exequatur, & in primo caſu non poterit ipſe Ordinarius beneficium conferre niſi ſecuta profeſſione cap. beneficium de regular. in 6. in ſecundo vero non ſufficerent ſponſalia Fuſc. de viſit. libro 2. cap 28. ſub nu 18.

Vndecima, & vltima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficij ſecurus reſidere. Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio Grammat. conſ. 57. nu 9. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 110 quæ poſſet argui ſi ex magna cauſa precedente fuerit ipſius beneficiarij vitæ inſidiatum, vel de vniuerſa ſubſtantia controuertatur, de quibus coniecturis plenè per Maſcard. de probat concluſ. 899. verum an tales inimicitæ ſint legitima cauſa vt ſemper beneficiatus excuſetur à non reſidendo dicetur infra in addit. in verbo Reſidentia.

Attamen vt renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinarijs admitti poſſit requiritur vt reſignans ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus habeat aliunde vnde vitam cõmode ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobrium ordinis mendicare cogatur vel ſordidum aliquem queſtum exercere c. ad ſupplicationem de renunc. & habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. in prin. quod amplia etiam ſi quis fuerit

ordina-

ordinatus ad titulum patrimonij vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum vt ipſius iudicio commode viuere poſſit Pariſ. ibidem nu. 176. limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate quæ exceptio in d. conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus non exceptuatis l. nam quod liquide §. ſi ita legetur in fin. ff. de pen. leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſque quo adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniantur aliqua pœna. R. quod non vt aduertit Pariſ. nu. 225 ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans ibi quod ſi ſecus &c.

Et quare Ordinarij per iſtam conſtitutionẽ probibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium, ſeu dimittentium conſanguineis affinibus, & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur R quia ſi hoc facerent hæc renunciatio præſumeretur tacitè & indirectè facta ad fauorem quæ coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt, & quod directè prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte cap. cum quid vna via de reg iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ quæ non poteſt fieri coram Ordinario ſecus ſit coram Papa vide per Greg Toloſ. in inſtitut. nou. rei benef. cap. 28. ſub nu. 8.

Et quid ſi Ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis probibitis an ligentur reſpectu pœnæ in d conſtit. impoſitæ. Reſp. in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio à Summo Pontifice teſtante ibidem Pariſio ſub num. 121. ſe in proprijs terminis huius conſtit. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſp. Couar. lib. 3. var reſol. cap. 20. ſub nu. 8. tenere quod non quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Sum. Pontificem ſpectat cap. 2 de preb. in 6 licet communiter Epiſcopi referente Gòmeſ. in reg. de non iud. iux. for. ſup adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur eſſe in aliena diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione probibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda nec etiam num deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſq; labe ſimoniæ vt conferat beneficium à ſe nominato, neque etiam peccare renunniantes ex intentione vel ſpe concepta quod Ordinarij conferent illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuẽtionem deductum cum alias eſſet inijcere laqueum contra tex. in c. de viduis 27. q. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontanee inducitur abſq; prædictis. probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro deciſ. 2. de ſimon. & ex dictis per Nau. in man. conf. c. 23. nu. 107. & 109. & in conſ 36. & 38. de ſimon. in antiq.

BENE-

BENEFICIORVM RESIGNATORVM Publicatio.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, ꝙ ad prohibendum ſimulatas occultaſuè beneficiorum reſignationes per diuerſos Ro. Pont. fuit prouiſum, vt per Innoc. 8. incip. Sicut bonus paſtor fol. 130. in Bulla. per Clem. 7. incip. Sanctiſſimus fol. 318. per Pium 4. fol. 674. & fol. 898. per Pium V. fol. 1187. præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parrochialiū, & ſimplicium fol. 1167. & per Regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff. in praxi benefi. & Gome. Hodie verò attēditur conſtitutio Greg. xiij. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones fol. 1324. tenoris ſequentis. *Congruit tit. de regnun.*

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorū Dei ad perpetuam rei memoriam. Humano vix iudicio ita bene quicquā, & prouidenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat, doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe: quod in illis conſtitutionibus quas ad probibendas ſimulatas occultaſuè beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Ro. Pont. multifariam ediderunt, & fe. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum, prout occaſio neceſſitasq; poſtulat coercere volentes; ſtatuimus, vt poſthac omnes & quæcunque reſignationes etiam cauſa permutationis, ac commendarum, & etiam literis Apoſtolicis non confectis, & poſſeſſione non habita, necnon litis, & iurium quorumcunq; ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunq; beneficijs eccleſiaſticis in noſtris, ſeu Ro. Pont. pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & teſtibus fient, & à nobis vel illo, ſeu noſtro vel illius mandato admittentur, & ſuper eis prouiſiones, & quæcunq; aliæ diſpoſitiones, ſiue temporales, ſiue perpetuæ, aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma, & quibuſcunq; etiam S. R. E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunq; priuilegio ſuffultis facta, publicari debeant cum literis Apoſtolicis deſuper confectis Cauſa cōſtitutionis. Oēs reſignationes & iurium ceſſiones publicari debent intra ſex mēſes ſi beneficia ſint citra montes, ſi vero vltra, intra nouē.

intra ſex menſes, ſi beneficium citra montes fuerit, vltra verò intra nouem à data conceſſionis gratiæ, non autem à die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandos, etiam ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa, diuerſiſq; ſubſequentibus datis, ac quotieſcunq; & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresque, & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam in ipſummet primum reſignantem, vel cedentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo interceſſerint, ita vt vnicus dumtaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus, ac retroceſſionibus decurrat, vt qui poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere, cæteraq; omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

Modus, & forma publicandi reſignationes et ceſſiones.

Ipſa autem publicatio in cathedrali, & in beneficij eccleſia vel eccleſiis, ſi in pluribus illud ſit, fiat, ibiq; dum frequens populus ad miſſarum ſolemnia conuenerit, palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ, earumue tranſumptum authenticum exhibeatur, claraque, & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & inuocatio, nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis; ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt, pronuncientur ita, vt hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire, ſcriptoq; de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

De eccleſia Rurali & populo carente.

Si vero eccleſia beneficij ruralis ſit, aut populo conuentuq; careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte aliiſuè manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas, aut vtrauis minime ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

De capienda poſſeſſione beneficij etiam litigioſi intra prædictum tempus & quo modo.

Is quoq; in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel à cedente non poſſeſſo ſub quacunq; forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictum tempus vigore literarũ Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerit, ſaltem literas Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit, Iudici, ſeu executori illarum, vel aliis ad quos pertinet, per ſe, vel procuratorem ſuum legitimum, intra idem tempus præſentare, & apud

apud illum, vel illos pro ipſarum literarum executione inſtare, & poſſeſſionem huiuſmodi inſtanter petere teneatur.

Cæterum modus, & forma hic tradita ſemper, & vbiq; debeat obſeruari, nec alia vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus, ceſſionibus, & retroceſſionibus, de quibuſcunq; Eccleſiis, Monaſterijs, prioratibus tam virorum, quàm mulierum dignitatibus, officijs, & beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus, & quorumuis ordinum etiam militiarũ regularibus, etiam electiuis, & manualibus, ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & alias quomodocunq; exiſtentibus, ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit, ſeu debet, quæ poſthac ex quacũq; cauſa fient, & per nos, ac prædictos ſucceſſores, extra tamen dictum conſiſtorium, admittentur, etiam cum reſeruationibus nominis, tituli, adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, & iurium quorumcunque.

Forma p̃dicta ſeruari debet in oĩbus beneficijs ſpecificè & nõ per æquipollens.

Ad prædictorum tamen obſeruationem eum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, quod tempore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum apoſtolicarum vt ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat, nolumus obligari.

Ceſſio iuris facta poſſidenti qñ publicanda ſit.

Quod ſi quicquam prædictorum omnium omiſſum fuerit, dictis terminis, vt cuique præſcripti ſunt elapſis, omnes diſpoſitiones, & gratiæ reſignatorum, & ceſſorum beneficiorum, aut iurium huiuſmodi, cum omnibus inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis, ſint irritæ, & inanes, nullaq; alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic reſignata, & ceſſa, quandocunq; obtinenda, illaque, ſiue iura ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione, etiam ſi illæ alias nulla & inualidæ eſſent, vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, nec reſignantibus, ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remanent, conſtitutiones de annali & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuatæ poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore ſuffragetur, ſed ipſa beneficia, ſiue iura ſic à principio vacãtia à Sede Apoſtolica prædicta dumtaxat impetrari valeant, ac concedi.

Formæ omiſſio qualiſcũq; facit grãm nullã, inducit vacationẽ & inhabilitatẽ, nec prodeſt reſignãti poſſeſſio à ſe poſtea cõtinuata.

Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio conceſſiones,

Modus impetratiõis

& conceſſionis beneficiorũ, quæ vacãt ob nõ ſeruatam formã publicationis.

quibuſcunq; derogationibus ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum reſignantis ſeu cedentis, & gratiam habentis diſpoſitiuè, & non conditionaliter fieri omnino debeant, & quicunque ſic impetrans, aut gratiam etiam motu ſimili habens præfinitum cuiq; caſui tempus prædictum à data conceſſionis gratiæ ſibi factæ huiuſmodi, ea omnia quæ cadens à iure prædicto debebat, præſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit præ omnibus obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit, omniaq; requiſita prædicta adimpleuerit, quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita.

Propter nullitatẽ conceſſionũ nõ ſunt irritæ reſeruatiões niſi ĩ caſu de quo infra.

Reſeruationibus omnibus nominis adminiſtrationis fructuũ etiam omnium, ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunque, nec non facultatibus, indultis, & alijs conceſſionibus tã ipſis reſignantibus, ſeu cedentibus, qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quàm alijs ex huiuſmodi reſignationibus ſeu ceſſionibus à Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumque effectum ſortituris.

Procedit in cauſa litigioſi cõtra cedentem donec ſucceſſor venerit ad eam.

Sed ne in beneficijs ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis proſecutio turbari valeat vel differri, in cauſis huioſmodi contra cedẽtem ad vlteriora, etiam ad ſententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem, quouſq; ille qui gratiam ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel procuratorem legitimum acceſſerit. Litemq; huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit, quo potuiſſet legitime, ſi ceſſio huiuſmodi facta nõ fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretum, & expeditum fuerit, ſiue cum cedente, ſiue contra eum, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentia ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus, ſed etiam circa poſſeſſionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt, valeat omnino, & vim obtineat, Illumq; ipſum, cui gratia facta eſt, non minus afficiat, quàm ſi ipſo legitime citato contra eum decretum, & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc, prætextu non acceptatæ gratiæ, vel etiam illius ignorata

rata aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demandatæ, aliaue ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiam ſi in lite, & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit, quandocunq; ad illius proſecutionem, & terminationem venire, & à Iudice, coram quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu, & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſq; reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium, ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit, intra tres menſes à die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo & forma ſupradictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.

Modus, forma, & tẽpus admittendi, & publicandi reſignationes quæ fiunt in manib⁹ ordinariorũ, vel legatorum, &c.

Ordinarijq; & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumq; diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede dumtaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Pœna ordinariorum & aliorũ, qui prędicta nõ ſeruant.

Decernentes ſic per quoſcunq; iudicari debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunq, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decretũ irritans.

Non obſtantibus prædicti Pij Quinti, & alijs omnibus aliorũ prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis, & reformatis, quas omnes omninò abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus, & ceſſionibus, quæ in manibus noſtris hucuſq; factæ, & à nobis admiſſæ ſunt, & tempus ad eas publicandas, iuxta dicti Pij prædeceſſoris conſtitutionem nondum effluxit, conſtitutio ipſa, quo ad eas duntaxat, integre obſeruetur. Necnon reſignantium, ſiue cedentium voluntatibus, conditionibus, proteſtationibus, & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus, ſeu procuratorum conſtitutionibus, & mandatis, ac alias etiam ad præ-

Tolluntur oẽs ante hac cõſtitutiões de publicandis ſalua cõſt. Pij 5. quę ſeruari debet in reſig[illegible]ionibus, & ceſſionib⁹ hucuſque factis.

præſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem quod non aliter nec alio modo reſignant, ſeu cedunt appoſitis, & quacunque verborum vi, formula & multiplicatione expreſſis, necnon in indultis, priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis, etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus, necnon literarum apoſtolicarum ſcriptoribus, abbreuiatoribus, cæteriſq; Romanæ Curiæ officialibus, & ex quibuſuis cauſis quomodocunq; conceſſis, & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio. Non. Ianuarij. Pont. noſtri Anno Duodecimo.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19. Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſimè declaratur per Pariſ. in tracta. de reſigna. benef. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorũ quæ in hac materia in foro aſſidua excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non ſit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo præſentem conſtitutionem vt quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contingerit reſignationem eſſe nullam, non poſſit reſignans repetere beneficium reſignatum neque ſpolio agere, quia omne ius ab eo cecidit vt ex d. conſtit. colligitur, quamuis alias regulariter vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla & niſi beneficium re ipſa reſignatario acquiratur nũquam ab ipſo reſignante ius abdicetur & ad illud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt de quo latè ſcripſit Pariſ. de reſign. benef. lib. 1. q. 3.

Secundo amplia pari ratione vbicunq; prima reſignatio ob publicationẽ non factam eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem vel alteri beneficium reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat, quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus & omne ius ab ipſo reſignante vt notiſſimum eſt Caſſad. deciſ. 9. de conceſſ. preb. Gomeſ. in reg. de public. reſign. q. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionem computetur & currat à die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre quia nihil habebat arg. tex. in c. quod autem in fin. de iure patron. quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l. qui res §. aream ff. de ſolut.

Tertio amplia vt per hanc conſtitutionẽ teneatur ad publicandum etiam minor 14. ann. cum quo per Sum. Pontificem fuerit diſpenſatum ad huiuſmodi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet ratio fraudis vigẽt tamen aliæ, quæ ſunt eque principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum de quibus per Pariſ. lib. 11. q. 1. intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex communi omnium ſententia Pariſ. d. lib. 11. q. 4. nu. 62. & eo

magis ſi ob nõ factam publicationem fuerit alteri collatum beneficium, quia cum res non ſit integra, & etiam de lucro tractetur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb. in c. ex parte de reſtitut. ſpoliat. Boer. deciſ. 350 nu. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium tam reſpectu eorum quæ dantur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtrationem quando hoſpitalarij deputantur in regimen de quibus habetur in clem. quia contingit §. verum & ibi Doctores de religioſ. dom. idq; fuiſſe apud Rotam indiſtinctè firmatum ſcripſit Pariſ. d. lib. 11. qu. 3. accedit quia hæc conſtitutio veluti fraudibus obuiatiua & bono publico introducta cenſetur fauorabilis & in materia fauorabili appellatione beneſiciorum eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem Card. Zabar. in clem. diſpendioſam q. 3. de iudic. Felin. in c. de quarta nu. 15. & 16. de præſcript. Mandoſ. in reg. de beneſ. vac. per promot. q. 5.

Quinto amplia etiam ſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum, vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vacante, vel tempore ſucceſſoris ad publicandum intra eundem terminum præſcriptum, & ratio eſt quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectum tunc temporis quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientem non poteſt tolli cum ſit iam cauſatum, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. conſ. 24. ſub nu. 5. & hanc veram concluſionem, & de ſtylo receptam fatetur Pariſ. d. lib. 11. q. 2. num. 32. intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tunc ius non redditur, bullas expedire non potuerit arg. tex in l. iure ciu. ff. de reg. iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur Pariſ. d. lib. 11. q. 15. nu. 136.

Limita, & primo quoties fuiſſet prorogatum tempus à Sum. Pontifice quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum temporis tribus concurrentibus primum vt ſi allegetur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio, ſecundum vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum, tertium vt iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eodem Sum. Pontifice, ideoq; apponi ſolet clauſula præſeruatiua iuris tertij Pariſ. d. lib. 11. q. 7. nu. 78. & 79. qui etiam ſuperius nu. 69. ponit formulam huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in trãslatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ. in reg. de public. reſign. q. 10. ratione vt ibi per eum, neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat Gigas de penſion. quæſt. 28. nu. 10.

Tertio limita quoties prætextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit cum impedito non currat tempus c. quia diuerſitatem de conceſſ. preb. Nau. conſ. 3. de renunc. in antiq. quod non ita ſimpliciter & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt vt impedimentum illud probari debeat l. vlt. §. illud etiam C. de temp. appell. & quod fuerit cauſa immediata non faciendi quod debebat Abb. in c. plerumq; ſub nu. 6. de reſcript. Grauet. conſ. 151. nu. 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti Maſcard. notab. de probat. concluſ. 885. ſecunda declaratio eſt vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale quod euitari nõ potuerit Dec. conſ. 677 nu. 4. & 5. Grauett. conſ. 270. nu. 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo Maſcard. loc. citat. num. 9. Boer.

decif.

deciſ.40. nu.4. niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet quod omnis diligentia fuiſſet fruſtratoria Felin. in c. ex tranſmiſſa nu 2. de præſcript. Lancellot.de attent. par.2. cap 12. amplia 1. nu.68. Afflict. deciſ.29. incipe. Quidam exterus Boer d. deciſ.40. nu.7. deciſ 9. ſenatus Pedemont. nu.4. Tertia declaratio vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neq; per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo prædictorum Pariſ. d. lib. 11. nu. 100 Quarta & vltima declaratio vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & præſcripto quin illam facere teneatur in alio equipollenti Gomeſ in reg. de public. reſign. q 15. ſ. in cathedrali, & parrochiali viciniori ab impedimentis immuni vt in præſenti conſtit ſtatuitur in §. ſi vero eccleſia verſ. vel ſi locus ex quo recipiunt interpretationem, & modificationem verba eiuſdem conſtit. in §. ceterum vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pariſ. d. q. 13. ſub nu.47.

Quarto & deniq; limita vt excuſetur reſignatarius ſi nō publicauerit infra tempus præfixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtātiam in ea apponi vt nihil tranſeat, dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationē, & per conſequent literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur, & ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam dimittere adhuc excuſabitur à publicatione modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem Pariſ. ibidem à nu 112. vſq 120 & illud idem affirmandum ſi reſignatarius eo quia fuerit carceratus literas expedire nec per alium potuerit vel ipſe literæ expeditæ detinerentur à iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neq; culpa ſua tempus tranſire Gomeſ. d. q 13. Pariſ. loc. cit. nu. 121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus ſciēdum eſt onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem reſignatario qui ad illam tenebatur; & ratio eſt quia negatiua qualiſcunq; ſit probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit de comm. omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel lib. 1. commu. opinionum de probat concluſ. 6. & eo magis quia præſumitur factum quod de iure erat faciendum Dec. conſ 446. nu.7. Grauett. conſ. 22 nu 5. & conſ 149. nu. 12. Maſcard. de probat concluſ 734.

Quam concluſionem ſ. reſignatarium non teneri probare publicationē limita & primo quoties eſſemus in ſpolio nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam, hocq; pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutum tradit Pariſ. d. lib. 11. q. 14. nu. 31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam videre Rebuff. in praxi tit de reſcript. ad benef. vacant. nu. 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati à camera Apoſtolica Pariſ. d. q. 14. nu. 37. niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſariū eius qui beneficium obtinet gloſ. communiter recepta in c. conquerente in ver. voluerit, & ibi Abb. de reſtit. ſpoliat. Felin. in c. licet heli nu. 9. de ſimon Gem. & Franc. in c. ordinarij §. 1. de offic. ordin. in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Innoc. in cap. ex inſinuatione ſub nu. 3. de procurat. Rebuff. ibidem nu. 17. Gemin. & Franc. loc. cit.

citat. late Coſmas Guymier in pragmat. ſanct. titu. de pacif. poſſeſſ ſuper verbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hãc negatiuam quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur vt per Doct. in c. quoniam contra de probat. Dec. conſ. 172. nu. 3. poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan. in tract. de negatiua nu. 260. & 318. vſq; in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio Menoch. de arbitr. iud. caſ. 472. Mandoſ. in reg. de veriſim. notit. quæſt. 9. Alter probandi modus erit ſi à perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat vt ſunt notarij, vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neq; ſcitur ex adductis per Pariſ. d. q. 14. nu. 60. cum ſeq. vel etiam per ipſius partis confeſſionem vt per Herculan. in d. tracta. de negat. nu. 196. Optimum vero eſſet ex mente Pariſ. loc. citat. nu. 52. ad tollendas lites, & diſpendia vt facile coſtare poſſit an ſit facta publicatio, vel ne mandari vt publicationes omnium beneficiorum regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci in quo fiunt.

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod prouiſus à Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionem adipiſci niſi literis expeditis, & cõtra tales adminiſtrationi ſe ingerentes extat extrauag. communis incip. Iniunctæ nobis de elect. quæ fuit innouata per Iulium ſecundum fol. 151. in Bull. & per Iulium tertium fol. 134. extenditur, & ampliatur per Paulum tertium folio 360. & per Pium quartum fol. 804. & cum ante confectionem literarum *a* gratia Apoſtolica ſit informis *a* voluit Summus Pontifex in reg. Cancell. 25. de non iudicando iuxta formam ſupplicationum ſed literarum expeditarum. *Congruis tit. de electione.*

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciant fructus ſuos vltra literas Apoſtolicas requiritur quòd poſſeſſionem recipiãt *b* de manu Nuntij *b* ob breue Pij V. de annò 1568. die 8. Ianua. fol. 1008. incip. Cupientes & ratio eſt quia beneficio vacante *c* ſuccedit Camera in fructibus *c* vt Nuntius Apoſtolicus reddatur certior quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt *d* tex. in c. auaritiæ de elect. in 6. *d*

a ADDITIO. Ratio eſt quia ex quo gratia à mente Papæ dependet, & ipſe non vult quod gratiatus gratia vtatur niſi literis expeditis ſecundum Gomeſ. in reg.

de non iudic. iuxta for. ſup. queſt. 9. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem videlicet, ſi per Cancellariam tranſierit vt per Mandoſ. in ead. reg q 3. Hinc dicitur quod in benficialibus literæ expeditæ habentur loco tituli Staphil. in in tract. de lit. grat. in princ. nu. 17. quæ quando dicantur ſuam formam recipere vt poſſint dici expeditæ vide per Rebuff in prax. tit. de bul. nou. declarat. Gomeſ. loc. citat. queſt. 1. & in tracta. breuium ſub nu. 2. Maſcard. de probat. concluſ. 1269 nu 2. & quibus rationibus id ſtatutum ſit vide per Pariſ. de reſign. benef. lib. 8. q. 2. nu. 13. & lib 10. q. 1. nu. 12. Et diſpoſita contra capientes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura abſq; literis expeditis limita primo, vt habetur per Staphil. tit. de reſcript. in for. breu. nu. 24. & Gomeſ. in tract. breuium ſub nu. 14. Secundo limita niſi poſſeſſio capiatur vigore breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis cum clauſula citra vitium ſpolij & attentatorum de quo late per Lancell. de attentat. par. 2. cap. 4. num 455. cum ſequ. Pariſ. in d. tract. lib. 11. quæſt. 6. nu. 29. quo caſu ex bulla Pij V. incip. Cordi. fructus beneficiorum lite pendente deponi debent apud perſonam à iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunq; ſtatutis diſponentibus quod Capitula & canonici percipiant. Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad bullarum confectionem vide doctores in proem. Sexti verſ. vniuerſitati Felin. in rubr. de conſtit. ſub nu. 5. Gomeſ. loc. primo citat. & in reg. de infir. reſign. q. 18. Boer. deciſ 346. Aſſlict. deciſ. 253. nu. 4. & Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 1. num 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij poſſit tertiam partem fructuum illius accipere vide Nauar. conſ 13. de ſimon. in antiq. intrepide tenentem quod non ad quod facit tex. in c. ex multis temporibus 1. q. 3. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 14. & Bulla Pij V. incip. Durum nimis illius decreti declaratoria reuocans omnia priuilegia & conſuetudines eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum; adeo vt pro immiſſione in poſſeſſionem alicuius beneficij vel receptione in canonicum tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint de genere prohibitorum etiam dulciaria multa, & quid ſimile exigere prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendendum titulum ſui beneficij vltra gloſ. in c. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ. in reg. de trien poſſeſſ. quæſt. 43. Marant. in Specul. par. 6. tit. de inquiſit. nu. 152. & par. 4. diſt. 13. nu 6. Couar. in c. alma mater de ſent. excom. in 6. par. 2. §. 2. ſub nu. 9. Io. Sylu. de benef par. 3. q. 25. Maſcard. late & notab. de probat. concl. 1373. Capyc. deciſ. 6. & Nauar. conſ. 14. de off. ord. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio an & quando teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris adde Boer. deciſ. 42. nu. 3. Maſcar. de probat. concluſ. 1374. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 4. Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ. quomodo poſſit earum probatio fieri vide Aſſlict deciſ. 302. nu. 3. & deciſ. 274. Mandoſ. in reg. de non iudic. iux. for. ſup. quæſt. 6. Maſcard. concluſ 246. Pariſ. in d. tract. lib. 8. quæſt. 2. nu. 22. & infra ac per alios doctores à prædictis citatos.

b Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literas ſubcollectori ſiue commiſſario diœceſis in qua eſt ſitum beneficium impetratum à Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in ea immittat. Et an quis poſſit propria auctoritate beneficij poſſeſſionem capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem

præter

præter Rebuff. late de hoc ſcribentem in prax. tit. de miſſ. in poſſeſſ. doctiſſime loquitur Couar. lib. 3. var. reſol. c. 16. Roffin. de benef cap. 12. Pariſ. in d. tract. lib 10. qu. 6. Et quid ſi prouiſus à Papa non poſſit capere poſſeſſionem beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere vel impedienti aliquid promittere. R. quod iſte talis ab hoc cauere debet abſq; auctoritate uel licentia Sanctiſſ. D. N. alias committeret peccatum ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali iam quæſito & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto vt probatur in c. dilectus el primo de ſimon. & per gloſ. in c. decimas 16 q 7. in ver decimas, ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neq; pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando. vt per Panor. in d. c. dilectus nu. 4. & in fin. pred. gloſ. quam rationem affert Nauar. conſ. 17. de ſimon. in antiq. & tamen verum eſt poſſe penſionarium iure petere penſiones decurſas & non ſolutas annorum præteritorum à nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui præceſſoris prout colligitur ex dictis Philip. Franc. in c. præſenti § fin. de off. ordin. in 6 & latius ex Gigan. in tracta. de penſion. qu. 39. & quod ita ſe habeat ſtylus Curiæ teſtatur Nauar. in conſ. 39. nu. 5. de præb. in antiq.

Et an quis licite & tuta conſcientia poſſit beneficium ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi & mutandi ſtatum vide Nau. in miſcel. 44. de orat. & quid in accipiente beneficium curatum animo non reſidendi in eo ſed permutandi ob aliud ſimplex vel renunciandi reſeruata penſione vide eundem Nau. in conſ. 16. & conſ 24. de preb. in antiq. ideoq; ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi teſtante Pariſ. d. tract. lib. 9. q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi à die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretum Conc. Trid ſeſſ 24. de ref. c. 12. § Prouiſi etiam & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis ſub pæna vt alioquin non faciant fructus ſuos nec poſſeſſio illis ſuffragetur vt habetur in d. Concil. quam Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo, qui illam infra tempus à Concil. præfixum non fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illam facere ratione à Nauar. aſſignata conſ. 4. de Sum. Trinit. & fid. cathol. Secũdo amplia vt tali non ſuffragetur quoad fructus poſſeſſio triennalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu. 1. eod. tit. tum quia hoc voluit Congr. Conc. Trid ſ. vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quoad fructus percipiendos quandiu illam non emiſerit. Limita, & primo vt propter illa verba Concilij. ſ. vt nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quoad titulum & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauar. in facti contingentia in conſ. 5. de verb. ſign. in antiq. Secundo limita in omittente illam ex incogitantia vel ignorantia vt nec mortaliter peccet neq; in foro conſcitia obligetur ad fructuum reſtitutionem idem Nauar. conſ. 1. & 3. eod. tit. admonens tacendam eſſe hanc negligentiam coram hominibus. ſecus vero in foro exteriori quia illa ignorantia eſt iuris clari quæ non excuſat c. ignorantia de reg. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe arg. reg. qui contra iura cum concord. in gloſ. allegatis eod tit. & lib. Tertio limita intelligendo vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum non autem di-

Digitized by Google

ſtributiones quotidianæ quas inſeruiendo quis acquiſierit prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

c *Quos fructus à die vacationis obuenictes vſque ad diem quo prouiſus per S. Pontificem poſſeſſionem cæperit hodie applicat ſibi Camera Apoſtolica pro Eccleſiæ Romanæ neceſſitatibus releuandis vt colligitur ex extrauag. cum nonnullæ ſub tit. de preb. inter comm. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificũ conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur à commiſſarijs deputatis per Nuncium; idq; limitatur in Epiſcopatibus, & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem vt fructus decurrentes durante tempore vacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune prout ſtatuitur in c. quia ſæpe de elect. in 6. & in c. præſenti de off. ord. eod. lib. & habetur per Nauar. in tracta. de ſpol. §. 12. nu. 3. & per Boer deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſque ad illius obitum preter doct. in d. c. præſenti vide Couar. lib. 1. var. reſol. c. 15. nu. 12. & late per Redoan in tract. de ſpol. q. 5. faciunt dicta per Vinc. de Franch. deciſ. 168. & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs, ad quod etiam vide bullã 9. Iul. 3 incip. Cum ſicut nobis, fol. 504. Et an ex iſtis beneficij fructibus pendentibus, ac inexactis poſſit creditoribus ob debita ipſius beneficiarij ſatiſfieri tangit Naua. in apolog. de redit. eccleſ. q. 2. mon. 26. in fin. & in conſ. 4. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. Et an Camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſupra d. tract. q. 10. vide etiam Nau. conſ. 14. de regul. in antiq.*

d *Cuius tex. diſpoſitionem licet pœnalem tanquam eccleſiis fauorabilem ampliæ procedere etiam in præſentato à patronis ante inſtitutionem lap. alleg. 8. ſub nu. 4. Rocc. de curt. in tract. iurispatronat. in ver. bonorificum q. 39. Rebuff. in prax. 3. par. ſignat. nu. 54. & 55. & ratio diſpoſitionis illius tex. erit quia nemo debet à ſeipſo aſſumere honorem Paul. Apoſt. ad Hebr. cap. 5. c. qualiter de elect. Limita non procedere in tentante & parante ſe tantum ad illud faciendum abſque executione vt per gloſ. Gemin. & Franc. in d. tex.*

BENEFICIORVM RESERVATIO.

Congruit tit. de præbendis.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod quibuſnis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſię quoad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quo verò ad alios inferiores etiam ſub excommunicationis & alijs arbitrij noſtri, & quod ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis diſtricte præcipimus, & inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quouis prætextu, cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere aut in illis

nus,ſeu eorum poſſeſſione ſeſe intromittere quoquo modo audeant vel præſumant, inquit Pius Quartus in conſtitutionibus ſub die 22. & 25. Aprilis 1561. fol.700. in bull. incip. Volentes,& in alia incip. Cupiẽtes, & Pius V. fol. 1008. Et nota pro ampliatione extrauag. com. Pauli Secũdi de preb. ſub quo titulo etiam habetur extrauag.Benedicti xij.incip. Ad regimen, & Ioannis 22. incip. Execrabilis. vbi de beneficijs Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In c. 2. 3. & in c. præſenti de preb. in 6.tra-
a tur de vacantibus in curia *a* ac in extrauag. comm. Bonif. 8. codẽ tit. Aliæ reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ quas
b collatores ſcire oportet *b* & dictæ bullæ Pij 4.& 5. loquntur qñ tẽpore vacationis fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiam quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda à Papa oportet mentionem facere de nulla collatione facta ab ordinario alias eſt inualida vt per Æneam de falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu fol.48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterũ vacabunt Sede Epiſcopali vacante fuit facta per conſtitutionem Pij V. incip. Sanctiſſimus, vt in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romæ publicata 1567. die 17. Febr. fol. 968. Gregorius xiij. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus,aut hęreſim & à fide apoſtaſiã & ſunt reſeruata vt in eius conſtitut. publicata Romæ die 18. Nouẽbris 1580. incip. In eccleſijs, fol.1297.

Item omnia beneficia recepta in confidentiam vacant ipſo iure, & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti incip. Romanum Pontificem, fol.820. & per conſtit. Pij V. incip. Intolerabilis. fol.1051.

Etiã beneficia parochialia collata non ſeruata forma Conc.Trid. ſeſſ.24.de ref. c.18.ſunt reſeruata vt ſtatuit Pius V.in eius cõſtit.
c incip. In conferendis *c* fol.672.Alia beneficia reſeruata refert Pariſ.de reſig.benef.lib.2.q.6.poſt Mãdo.ſup.reg.Cãcel.to.1.

a ADDITIO. *Quomodo ad hunc effectum reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ. in reg. de trien. poſſeſſ quæſt.31. verſ ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in quæſt.2. 5. reg. reſeruat, & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud*

apud Sedem Apoſtolicam Couar. in lib. pract. queſt. c.36. ſub num 3. Limit. ſub huiuſmodi reſeruatione non cadant beneficia illa quibus ex erectione, vel fundatione, aut alijs conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates, ſeu certa onera iniuncta ſunt, vt ſunt præbendæ theologales, pro magiſtro, & ſim Conc. Trid ſeſſ. 25. de ref. c 5 in cuius fine dicitur vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur, & hoc multũ conducere ex mente Couar. loc. cit. Secundo limita vt non cõprehendantur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali declarando vt per Aene. de Falcon. in tract. reſer. 3. q. prin. nu. 1. & 2 quæ vero talia ſint vide gloſ. in clem. frequens in ver. ad menſam & ibi Card. Zabar. de exceſſ. prælat. & eundem Zaba. cum gloſ. in clem. quia regulares in ver. de menſa de ſuppl. neglig. prælat. & Pau. Ro. in tract. de penſ. c. 1. nu. 7. Tertio limita in terminis c. ſi apoſtolica de preb in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficijs iuris patronatus laicorum vacantibus in curia præter doct. in c. 2. de preb. in 6 adde Staphil. de lit. grat. tit. de mod. & for. impetr nu. 7. & infra lap. alleg. 96. Rebuff. in 3. par. ſignat. ver. nec non iuriſpatronatus. Mandoſ. in reg. 1 Cancel. qu. 10. & in tract. de ſigna. grat. ver. Derogationes iurispatronatus. Lambert. in tract. de iure patron. q 6. primæ par. lib. 2. art. 22. Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. quæſt. 4. nu 45. & infra & deniq; Couar. d. cap. 36. nu. 4. & 7.

Controuertitur tamen inter aliquos num c. ſtatutum de preb. in 6. diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem à die vacationis numerandum non conferat poſſint illa cõferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag. incip. Ex debito de elect. & extrauag. incip. Piæ ſollicitudinis de preb. inter com. quam controuerſiam ceteris omiſſis videre poteris per Staphil. in tract. de grat. & expectat. ſub num. 28. per Mand. in addit. ad lap. alleg 96 lit e. & per Aen. de Falcon. in tracta. reſeruat. q. 4. prim. nu. 2. in 6. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinãtium in fauorem Epiſcoporum ea & potiſſimum ratione, quia cum cap. ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuũ ius primæuum iuxta tex. in cap. peruenit 11. quæſt. 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertatur c. ab exordio 35. diſt. l. ſi vnus §. pactus ne peteret vbi Iaſon ff. de pact. & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin. in c cum omnes nu. 8 de conſt. & per conſequens potius ampliandum, quam reſtringendum vulgat iurib.

b *Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciẽdas huiuſmodi reſeruationes vide per Card. Simon. in tracta. reſeruat. benef. quæſt 3. Quæ beneficia ſic reſeruata intellige vt ſemper durent affecta etiam per obitum ipſorum Pontificum & ipſa Romana Sede vacante vt in extrauag. incip. Ad Romani Pontificis inter comm. ſub tit. de preb. & extat regula Cancel nona incip. Item declarauit licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis vt in quibus ipſe manum appoſuerit alij ſe intromittere non poſſint vt in c. noſtrum de appellat: & plenius per Mandoſ. q 5. proem. regul. Cancell.*

c *Quæ conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio in tracta. de reſign. benef. lib. 8. q. 9. ſub nu. 79 & ad interpretationem dicti decreti Conc. Trid. diſponentis in vacatione eccleſiarum parrochialium debere fieri examen per cõcurſum vide Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ. d. q. 9. & lib. 10. q 7. in quibus locis ad intelligentiam dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium deputa-*

Digitized by Google

ſutatorum ſuper declaratione Conc. Trid. ponens etiam formulam Edicti circa examen eorum qui eccleſiæ parrochiali præficiendi ſunt.

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 19. annullat & probibet mentales reſeruationes quæ iuxta deſcriptionē Caſſador. deciſ. 4. cum tribus ſeq. ſub tit. de reſeruat. & Mandoſ. qu. 4 & 15. nu. 7 11. reg. Cancell. tales erant. Nam Papa vt fauore ſpeciali perſonæ ſibi gratæ & benemeritæ prouidere poſſet, reſeruabat in mente tale beneficium, aut primo vacaturum perſona non expreſſa ſed in mente retenta illam poſtea vacationis tempore ad cuius commodum reſeruatio illa redundare deberet ſpecificando.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorũ permutationes Ordinarij admittere poſſunt quæ canonicis ſanctionibus & apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur vt patet ex conſtitutione Pij V. ſupra relata in verbo beneficiorum reſignationes, adeo quod hodie in ipſorum permutationibus coram Ordinarijs attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in tit. de rerum permut. præſertim in cap. quęſitum vbi Abb. nu. 4 & 10. c. 1. eod. tit. in 6. & clem. Nau. in man. c. 23. ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. xiij. ſupra relatam in verbo beneficiorum reſignatorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuff. in praxi benef. tit. de permutatione par. 3. reaſſumendo dicta Feder. de Senis, Ægidij Bellame. ac Petri de Vbaldis in tracta. de permutatione beneficiorum de quo extat etiã alius tractatus nouiſſime conſcriptus per Petrum Andream Gambarum. *Congruit tit. de re. permut.*

ADDITIO. Frequẽter tamen accidere ſolet auctoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum, quæ ſunt de iurepatronatus laycorum ideo non abs re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant, quoties Ordinarij illas admiſerint patronis non vocatis, & abſq; eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus, quos vidi, percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod. & for. impetr. nu. 26.) quod ſ. nulla & inualida ſit talis permutatio; & communis huius concluſionis erit ratio quia patronorum intereſt vt videant ne habeant rectorem eis odioſum & nõ acceptum, vnde cum de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg quod omnes tangit de reg. iur. in 6 quod vltimum limita quando ipſi patroni fuerint peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ, & ipſi infra terminum præfixum non cõparuerint ad contradicendum permutationi, quod tunc ſecuta inſtitutione Ordi- Permutatio abſq; conſenſu patronorũ an valeat.

narij

narij vlterius non auditur nec poterint ſe opponere etiam infra reſiduum tem-pris dati ad præſentandum, ſi vero comparuerint declarando ſe permutationi nolle conſentire & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, poterunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſq; ad finem quadrimeſtris, tum per reg. indultum de reg. iur. in 6. tum etiam ratione, quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pœnæ inductiuum, cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quem pœnæ incurſum ſequitur neq; ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſq; patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aſſeuerant, ſiue veniat per ſententiam annullanda & retractanda prout magis comm. ſententia eſt defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo. Primum vt in pænam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti auctoritate eis conceſſa per c. decernimus 16. q. 7. libere poſſunt illis excluſis alios in ecclesiis patronatis præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutantium & tam Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis cõtra ius & honeſtatem eos non vocando ad actum permutationis deuenerunt, vel quando Ordinarius eis inuitis, & recte contradicentibus permutationem admiſerit. Amplia etiam ſi quoad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, quod vero limita duobus modis, & primo vt iſta conditio ſi placeat patrono operetur quãdo copia patroni haberi non potuit ex quo fuiſſet in longinquis partibus. Secundo limita quoties nõ ita abſolute apponeretur, ſed adijciendo illa verba nec aliter nec alio modo velle permutare quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando cõſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſq; noua, & actuali præſentatione, & poterit etiam interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus doctorum diſcrepat ſiue expreſſe illum interponendo intra tempus datum à iure patronis ad præſentandum, ſiue tacite quoties patronus non reuocando ſibi ad iniuriã quod fuiſſet contemptus permitteret labi tempus 4. menſium non contradicendo, nec alium præſentando, quæ conſenſus interpoſitio non erit dicenda ratihabitio, ſed potius quædam ſuppletio, ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum. declara vt ſi patronus incepiſſet non cõtradicere, & intra lapſum quatuor menſium moriatur nõ per hoc dici poſſe quod videatur tacite conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit reliquo tempore cõtradicere vel tacendo tacite approbare.

Hæc autem limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad conſentiendum ſ. vergente neceſſitate, & vtilitate eccleſiæ ſiue populi, quia cum hæc permutatio ſit de iuſtitia poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipſiſq; patronis inuitis. quòd intellige procedere duobus modis primo vt ad hoc non ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas, vel vtilitas eccleſiæ, ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri non poſſet, idq; in duobus tantum

Digitized by Google

tantum caſibus accidere poſſe ait Lambertin. loco infra citando. Primus quando perſona præpoſita ad eccleſiam patronatam per permutationem eſſet talis ſine qua plebs pateretur in conſcientia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & non non reperiretur alter rector theologus qui plebi conſulere poſſet. Secundus caſus quando bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente cum quo nemo ſe preualere poſſet pro illis recuperandis niſi perſona illa præpoſita, & alias ſecũdum eum eſſet deſtruere gratiam à iure patronis factam vt in hoc iure ſuſtineantur, quo per hanc viam ſæpe fraudari poſſent. Couar. vero loco etiam infra cit. cauſam neceſſitatis, & vtilitatis eccleſiæ non ita ſtricte exigit, ſed ſufficere inquit quod cõſtet talem permutationem factam fuiſſe in magnam eccleſiæ vtilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem, & præualentem neceſſitati & vtilitati eccleſiæ, & in permutatione quæ fit ex gratia & fauore ipſorum permutantium tenet Egidius de bellamera loc. inf. cit. ſimplicem & voluntariam patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extẽde vt eodem iure cenſeantur quoad inualiditatem permutationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iurepatronatus laycorum ratione per lap. aſſignata allegat. 96. vbi Mandoſ. in addit. lit. n. & o. in quo loco etiam refert ita fuiſſe pronunciatum à Greg. 11. à quo nunquam potuit quidam Cardinalis obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuripatronatus laycorum, in caſu autem in quo fieret expreſſio de iurepatron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur dubium facit permutationẽ tenere, cuius validitas oritur ex eo quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio inducẽrent præſumptam derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neq; tenet niſi expreſſe de ea in literis appareat, & Egidius Bellamer. aſſerit quod tempore quo ipſe fuit Referendarius in Curia vidit ſeruari permutationẽ non expediri niſi exhibeatur conſenſus patroni layci, & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuripatron. laycorum adducitur per gloſ. in c. cum dilectus in ver. quempiam preſentare in fine de iurepatron.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuriſpatronatus laycorum ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manibus Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſq; patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti nõ debeat eadem ratione, quia patronorum intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis, & ne forſan beneficijs præficiãtur perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum ſiue expreſſe, ſiue tacite quoties ſcientes & patientes non reclamauerunt, quod declara niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorũ conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quattuor menſium, quia per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum qui dicitur fictus, per quem etiam non inducitur ſtatus libertatis vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione iuriſpatronatus laycorum, quod poteſt tũ quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſator præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius, tum etiam quia illud layci habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſufficiunt clauſulæ generales, neq; ſi in literis exprimatur (etiam ſi ad alicuius præſentationem & collationem beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſerua-

ri vt dicatur pro hac vice tantum, & alias minime cenſendum & iudicandum, ſi eſt Sum Pont ficem velle derogare iuripatron. laycorum, & in hoc nulla eſt cõtrouerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſæ non admittuntur vt tradunt Rebuff. & Couar. de quibus ſcribit Mandoſ. in prax. ſignat. grat. verbo derogationes iuriſpatronatus.

Quæ ſub breui quodam compendio annotaui ex dictis doctorum in cap. 1. de rer. permutat. in 6. Card. Zabar. in repet. c. quæſitum eod. tit. Panor. in diſputat. 5. incip. Augerio nu. 7. Gemin. in cap. nemo deinceps ſub nu. 11. de elect. in 6. Felin. in cap. cum Bertoldus de re iudic. & in tract. quando lit. apoſt. noceant patron. Boniſ. de vitalinis in clem. vnic. nu. 47. cum ſeq. eod. tit. Egid. Bellam. in tracta. de rer. permutat. par. 4. & deciſ. 87. & 181. Rocch. de curt. in tract. de iure patr. in ver. honorificum quæſt. 3. & 51. Lambertin. in eod. tract. par. 1. lib. 2. art. 6. q. 6. & part. 3. lib. 2. art. 9. & 10. q. 3. & lib. 3. art. 5. q. 5. Couar. libro pract. quæſt. cap. 36. Pariſ. in tract. de reſignat. beneſ. lib. 2. quæſt. 4. Dec. conſil. 172. & 223. nu. 3. Grauett. conſ. 82. & 153. nu. 10. & aliorum. Et intentionis meæ fuit loqui tantum de iurepatron. laycorum ex fundatione, conſtructione, vel dotatione non autem de acquiſito ex priuilegio, vel præſcriptione, nec de iurepatr. eccleſiaſtico, & mixto in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdem doctores, ad quorum narratorum comprobationem non vſus ſui allegationibus, quia in præalleg. locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

B L A S P H E M I A.

Congruit tit. de maledi.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod *quicunq; clericus Deum, & D. N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam eius genitricem expreſſe Blaſphemauerit pro prima vice fructibus vnius anni omnium & quorumcunq; beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs ipſis priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium pæna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur & ad tryremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio iudicis puniatur.* Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranenſi ſtatuta innouando, fol. 929. in bullar. incip. Cum primum §. ad abolendam, & de dicti Concilij ſtatuto fol. 194. in bullar. meminerunt & ad literam referunt Diaz. in pract. crimi cap. 110. in verbo Blaſphemi Nauar in cap. inter verba 11. q 3. corrol. 57. nu. 148. & Couar. in cap. quamuis pactum par. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de Blaſphemijs, & flagitijs Iudæorum, in quæ hære-

ticæ

vice priuitatis inquiſitores animaduertunt ex ſtat Gregor. xiij. ſtatutum Romæ publicatum die x. Iunij 1581. Incip. Antiqua fol. 1305. in bull. & vide Abb. in c. gaudemus de diuor.

ADDITIO. Pænas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c. 110. eas diligenter recenſent Boer. deciſ. 30. nu. 9. 10. & 15. & Couar. in d. §. 7. nu. 10. & 11. & ratio quare pæna ſtatuta in cap. 2. de maled. nō habeat locum quoad clericos prout communiter teneri atteſtatur ibi Abb. nu. 8. eſt ne propter publicam illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crim. §. Blaſphemia nu. 3. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz. loc. cit. verb. clericos non ſubire. Quibus adde quod de iure nouiſſimo Pragm. Regni Neap. quoad laicos eſt pæna triremium per quatuor annos & hæc eſt in viridi obſeruãtia ſuper cuius Pragm. commentario plura notatu digna Alex. Roman. Meſſapien. cōgerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ continetur in d. Conc. Lateranen. & in d. conſt. Pij V. eſt tamen animaduertendum quōd verba illa bullæ pro prima vice interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & non blaſphemiæ etiam ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus qđ pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum ad quod facit tex. in c. graue de preb. ibi poſt primam & ſecundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus blaſphemare nō ſufficit quod per duas vel tres vices id crimen commiſerit Alex. conſ. 72. in 1. vol. num. 8. & quæ ſit ratio ſpecialitatis vide per Rocch. Curt. in rubr. de conſuetud. q. 5. nu. 36. Boer. in d. deciſ. 301. ſub nu. 11. ſed ad inducendum prauum vſum, & vitioſum habitum blaſphemandi requiruntur multo plures reiterationes Iaſ. in l. ait prætor §. iurauit nu. 4. ff. de iureiur. Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. 4. cent. caſ. 375. Inſuper ad ſciendum an clericum à prædictis pænis excuſent vel ſaltim operentur vt cum eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus, lubricum linguæ, & præſertim in eo qui nō perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pœnituit, & ad hoc vt excuſet iracundiæ calor quibus eſſe debeat circūſtantijs vallatus preter prealleg. doct. in pred. loc. quere etiam apud Alex. conſ. 15, ante fin. vol. 3. Afflict. in conſtit. Regni blaſphemantes nu. 5. & 10. Cauens ſuper Pragm. 50. Regis Ferdinandi num. 6. Gram. deciſ. 50. plenius per Foller. in pract. cenſ. in ver. Nicolaus Epiſcopus à nū. 56. vſque 67. Iul. Clar. in pract. crim. quæſt. 60. num. 6. & Io. Franc. Ponzibium in tract. de lamijs ſub nu. 86.

BONA NAVFRAGANTIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod raptores prædictorum bonorum ſunt excōmunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in bulla cænę, nam licet antea fuiſſet lata non tamen erat reſeruata vt in cap. excommunicationi de raptor. *Congruit. de rapto. ſeu de fur.*

raptor. & declarat Nauar. in manu. confeſſ. cap. 27. nu. 60. & nu. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſtit. Rapinas eorum vbi Affliſt. eorumq; dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorum per conſtit. Dohanæ de ſecretis; quantum vero attinet ad excommunicationem Papalem nõ incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quamuis peccet mortaliter ita tenuit Præceptor meus Pater Marius Andria in expoſitione d. Bullæ per text. in l. ſi oleum §. fin. cum l. ſeq. ff. de dolo.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum non tamen Chriſtianorum, ſed infidelium, Iudæorum, hæreticorum, & aliorum quomodocunq; Chriſtiano nomini inimicorum auth. Nauigia C. de furtis & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pontificis intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur vt hæc excommunicatio maior non extendatur ad tertiam perſonam tam per bullã Sixti V. quam Clem. 8. licet per bullam Greg. 13. à Nauar. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur, quamuis teneatur illa tertia perſona cognito vero domino nauis & rerum ablatarum illa reſtituere quæ à ſurripiente acceperat, vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio per text. in l. inciuilem C. de fur. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus venit ad terrã, & aliquas res quas ſaluare potuit penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictum depoſitum quòd ab ipſo domino non poſſit ſufficienter probari, an teneatur pæna huius bullæ ac ſi res ipſas ſurripuiſſet, illas contra domini voluntatem retinendo. *Reſp.* hunc caſum attentis verbis bullæ non videri comprehendi poſſe.

Limitatur quarto vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea, & tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vſurpandi & in vſum, ac proprium commodum conuertendi, alias ſecus, licet deinceps cum pæniteat & mutato animo illa reſtituet, ſiquidem per illam pænitentiam excõmunicatione non liberatur, ſed opus eſt abſolutione arg. tex. in c. cum deſideres de ſent. excom. declara hanc 4. limitationem niſi adſit mora reſtituendi .i. cum quis poteſt reſtituere & non reſtituit gloſ. fin. in d. cap. excõmunicationi ratione per Caietan. aſſignata in verbo excom. cap. 23. propter quam eum ſequitur Nauar. in d. c. 27. num. 118. etiam ſi non præcedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panormit. in d. c. excommunicationi diſtinguente, vt ibi per eum nu. 2. in fine, cõmuni tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Sylueſt. in ver. excom. 7. §. 10. Roſel. in eod. verbo el 1. excom. 21.

Quinto limitatur vt per hanc bullam non intelligantur excommunicati putãtes propter ignorantiam illa non eſſe bona naufragorum ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi. Nauar. in conſ. 1. nu. 2. de pænit. & remiſſ. in antiq. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credentes eis id licere ex ſtatuto regionis aut ex alia cauſa, Sylu. &

Roſel.

Roſel. in ver. naufragium Nauar. in man. c. 17. nu. 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi l. falſus §. ſi iactum ff. de fur. ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam, & vim tẽpeſtatis ad nauem exonerandam vt periculum euadat, quia tunc dominiũ remanet penes proprium dominum l. qui leuandæ ff. ad l. Rhod. de iactu. quæ ſi quis acceperit animo retinendi furtum cõmittit l. qua ratione §. fin. ff. de acq. rer. dom. §. fin. inſt. de rer. diuiſ. Abb. in c. cum dilecti de accuſat. nu. 11. in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis l. interdum §. 1. ff. de acq. poſſ. ex reg. illa qua nemo putatur ſuum iactare l. cũ de indebito ff. de probat. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto vide tex. in §. pen. inſtit. de rerum diuiſ. gloſ. in l. ſi quis merces. ff. pro derelicto Syl ueſt. in ver. inuenta ſub nu. 3. Roſel. in ver. Furtum §. 12. Nauar. in manu. cap. 17. ſub nu. 99. & in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendũ inquit Panor. loc. cit. vbi etiam Felin. nu. 6. quæ coniecturæ deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nau. in d. c. 17. num. 170. & 176. de quibus etiam habetur in lib. theſaur. cal. conſc. in expoſit. bull. Cæn. c. 8. & per Bartholom. Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeruatis c. 4. §. 2.

Septimo, & denique limita in eo qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuicunq; periculo mortis expoſuit vitam ſuam, & Dominus veriſimiliter dicta bona per aliud medium, & viam non erat rehabiturus ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere, Vgol. loc. cit. ſub nu. 3. ſecus vero ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium d. cap. excommunicationi, vbi etiam gloſ. & plenius in ſupra alleg. conſtit. Rapinas. debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri, ita communiter Sũmiſtæ in ver. Naufragiũ & Nauar. d. c. 17. ſub nu. 98. aſſerens etiam quod ſi fulminaretur excõmu. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licite illa retinere vt in caſu proximè dicto, teneatur ſaltim manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt vſurpatores tales eſſe excommunicatos, & abſolutionem eſſe reſeruatam Papæ, vt in Concil. Trid. de ref. ſeſſ. 22. cap. 11. & hodie eſt in bulla Cœnæ clauſula 17. his verbis videlicet. *Quiue iuriſdictiones ſeu fructus, redditus, & prouentus ad nos & Sedem Apoſtolicam, & quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarũ, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione vel cauſa ſine Rom. Pont. vel aliorum ad id legitimam facultatẽ habentium expreſſa licentia ſequeſtrãt.* Congruit tit. de ſẽt. excom.

ADDITIO. Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinq; conditiones requiri docent Caiet. in v. excommunicatio cap. 27. & Nauarr. in Manua. cap 27. ſub nu. 71. verſ. Sexta, explicantur etiã in lib. Theſaur. caſ. conſc. in expoſ. Bull. Cæn. cap. 21. & ille dicitur vſurpare qui ſibi vendicat id q̃ ad eum non pertinet gloſ. in c. multi 2. q 1. cuius termini ſignificatũ quoad præſentem materiam optime explicat Vgolin. in præalleg. tract. c. 17. nu. 4. & eod. cap. § 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi iudicantur eſt tex. in cap. conqueſtus de for. compet.

Item pœnam huius excõmunicationis effugiet is qui tanquã creditor vt ſuom recuperet beneficij fructus capit prout conſuluit Nauar. conſ. 35. de ſent. excom. in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quæ fit iuſſu iudicis non autẽ de voluntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſequeſtrum fiat ad quod non eſt neceſſarium licentiã poſtulare Vgolin. loc. proxime citat. in fine. Secundo intellige vt non incidat in pœnam huius excõmunicationis is qui id faciẽdum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pænali, & ideo non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium c. pœnę de pænit. diſt. 1. Nauar. conſ. 34. de ſent. excom. in antiq.

C A M P A N A.

Congruit tit. de off. cuſto.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt per Leo. x. in Conc. generali Lateranẽſi fol. 217. in bulla. fuiſſe moderata Priuilegia Mendicantium, & inter alia fuit prouiſum. *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur tam ipſi fratres quam alij clerici ſæculares etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ antequã Campana Cathedralis, vel matricis Eccleſiæ pulſauerit campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centũ ducatorum incurrant.* Quæ adde ad c. patẽtibus de priuileg. & ad extrauag. Io. 22. incip. Quia cunctos inter cõmunes de off. cuſtod. cæteris vero diebus non poſſunt impediri, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor., & aderat antea conſtitutio Pij V. incip. Et ſi mendicantium fol. 982. in bul.

ADDITIO. De diuerſis finibus ad quos Campana pulſetur eorumq; ſignificatu vide per Guliel. Durand. in ration. diuin. lib. 1. cap. 4. Abb. in c. 1. nu. 2. de off. cuſtod. Bonif. de vital. in clem. grauis nu. 13. & 14. de ſent. excom. & quando vniuerſitas vocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb. in cap. in cauſis de elect. Et quare tempore interdicti prohibeatur ſonus campanæ Gemin. in c. Alma §. adijcimus nu 4. de ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem Philip. Franc. ibidem

Ibidem nu 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d. rational. diuin. lib. 6. cap. 72. Nunquid autem pulſans, vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis, vel malefactoris, incurrat irregularitatem ſi ob illum ſonum; ille reus fuerit captus & deinde morte, vel mutilatione damnatus. Reſp. Maiolus in tract. de irregul. lib. 2. cap. 10. tenet affirmatiue hoc idem extendens in pulſante; vt conuocetur populus quando reus ducitur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur ad mortem, ſecus vero ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quando ſit irregularis vide tex. in cap. Ioannes de homic. & ibi dicta per Card. Zab. & Abb. vna cum additione Alex. de neo ad ipſum, Syluestr. in ver. Homicidium 2. ver. 10. Maiol. in d. tract. lib. 5. cap. 48. §. 3. nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Io. Sylu. in tract. de benef. par. 1. q. 5. nu. 82. & infra & per Paul. Fuſc. in tract. de viſitat. lib. 1. cap. 14.

SVMMARIVM.

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant, & quales, & nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animæ, fit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quæ nam Sortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quod dicatur iudicium regulare ſeu legitimum.*
8 *Vt ſit falſitas quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furto conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati à quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod Caſuum reſeruatio † debet fieri ad finẽ vt populus Chriſtianus huius metu à peccatis arceatur, & à recidiuis præſeruetur, & licet ſit in epiſcoporũ arbitrio quos velint reſeruare, expedit tamen vt quoad fieri poteſt ſint perpauci, Congruit tit. de pæni. & rem.

pauci, breues, & clari, & obſeruare modum vt infra nume 14. quæ reſeruatio debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. de quibus per Nauar. cap. 27. nu. 259. & infra, & inſuper debet ipſe prælatus ſe facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi à caſibus reſeruatis, alias ſi ſine cauſa denegaret peccaret ratione quam affert Nauar. ex verbis D. Thomæ in cap. placuit nu. 119. de pænit. diſt. 6. & ſi Deus benignus vtquid ſacerdos eius auſterus vult apparere cap. alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus ſuperioribus Regularium eſt reſtricta prout ſequitur Decretũ Sanctiſs. D. N. Clementis Papæ viij. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus regularium ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſſimus D. N. qui iam pridem accurate perpendit & re ipſa comperit quod reſeruatio facultatis abſoluẽdi Religioſos pænitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi ſuperiores admodum prudenter, ac moderate illa vtantur nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant adducere poſſet in æterna damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo vt huic malo Sanctitas ſua opportu-
1 *ne proſpiceret decreuit, † vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs quæ ſequuntur aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.*

1 *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*
2 *Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo prouenerit vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.*
3 *Nocturna & furtiua è monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*
4 *Proprietas contra votum paupertatis quæ ſit peccatũ mortale.*
5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari ſeu legitimo.*
6 *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciẽdum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſequuto.*
7 *Falſificatio manus, aut ſigilli officialiũ Monaſterij aut Cõuentus.*
8 *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

9 Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.
10 Occiſio aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſq; perſonæ.
11 Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat quam Generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori vel minori, ijq; ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quàm Confeſſarij qui poſtea ad ſuperioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligẽtiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pænitẽtias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis à confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.

Atq; ita per quoſcunq; Regularium ſuperiores quicunq; illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis concilij etiam generalis, Decretis, necnon conſuetudinibus, etiam ab innumerabili tempore obſeruatis, aut regulis in generalibus, ſeu prouincialibus capitulis æditis, ſtatutis, & conſtitutionibus, etiam Apoſtolica auctoritate cõfirmatis. Priuilegijs, indultis, & conceſſionibus quibuſcunque quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſq; in contrarium facien. quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 26. menſis Maij. 1593.

Andreas Sorbolongus Secretar. Viſitat.

ADDITIO. Quoad primum caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſuperſtitionum ſpeciebus expreſſe prolatis, & explicitis comprehēdi cæteras omnes ſpecies ex identitate, vel ma oritate rationis quia ſunt eiuſdem gener s nam † quando agitur de ſalute animæ,& de euitando peccato debet fieri extenſio etiam iuris pœnalis Ia . qui alios citat in Auth. quas actiones nu. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum quam extenſio, vt patet ex titulo Codicis qui inſcribitur de malef. & mathemat. & cæter. ſimilibus. Eſt etiam ſciendum quod vt † ea quæ attinent ad ſortilegia inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt vt ſint manifeſte peccata mortalia, à quibus non excuſaretur religioſus talia peragens ex certa ſcientia, forte quia monitus ne talia faceret fecit & nihilominus in eis delectatur, nam alias huiuſmodi vt plurimum peccata venialia iudicantur quando ex ignorantia, vel ſimplicitate ab aliquo agerentur ex dictis per Caiet. in eius ſummula in ver. Diuinatio, & in ver. incantatio.

3 (margin)

4 (margin)

Circa ſecundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apoſtata à religione, & ſic in religioſo illo qui expreſſ. vel tacite profeſſus deſerit religionem quam profeſſus eſt, ſine tranſitu ad aliam cum animo non redeundi ad ſuam de quo loquitur titulus de apoſtatis D. Thomas 2. 2. q. 12. art. 1. & ibi Caiet. Nauar. notab. in conſ. 1. de apoſtat. † diſtat tamen in hoc quando retrocedit à religione habitu dimiſſo, vel habitu retento, ſiquidem primo caſu incidit etiam in excommunicationem latæ ſententiæ c. 2. & ibi doct ne cler. vel monac. in 6. in 2. caſu quando habitum retinuit, eſto quod animū reuertendi non habuerit, neq; tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter & incidat in caſum reſeruatum non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum ſed abſconſum, & coopertum ita quod patenter non ſe exhibeat cōſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per conſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis iux. tex. in d. c. 2. vide doctores præſertim Imol. & Vitalin. in clem. 2. ſuper gloſ. in ver. extrinſeci de vita, & honeſt. cleric. Oldrad. optime in conſ. 184. incip. Pater ſancte nu. 12. vſque in finem Panorm. in c. Deus qui nu. 4. de vita & honeſt. cler. Nau. cōſ. 14. nu. 4. de regular. in nou.

5 (margin)

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo qui inconſulto ſuperiore à ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc nō diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neq; eſſet caſus reſeruatus Innoc. communiter receptus in cap. intelleximus in fine de ætat. & qualit. quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in c. fin. nu. 4. de apoſtat. & in c. ſane nu. 6. de regular. Caiet. egregie ad D. Tho. 2. 2. q. 12. art. 1. Neq; aduerſantur quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Chartuſienſium dumtaxat excepta) conuolet abſq; debita licentia ſit ipſo facto excommunicatus per extrauag. Martini 4. incip. Viam ambitioſæ ſub tit. de regular. inter communes nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illud vt recte aduertunt Caiet. loc. prox. citat. & Nauar. in d. conſ. 1. de apoſt. & dixi abſq; debita licentia, quia alias non eſſet excommuni-

municatus licet ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus clem. 1. & ibi gloſ. in ver. officij & Card. de regular. & ad pleniorem intelligentiam quando deſerens religionem reputetur Apoſtata, & quando non, vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch. de arbitr. iud. cent. 6. caſu 546. à nu. 28. vſq; 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas nu. 40. propter quas Regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.

Quoad tertium quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit tunc dicitur vagus & fugitiuus Panor. & alij in c. fin. de regular. per tex. in l. quis ſit fugitiuus ff. de edilit. edict. delatio autem habitus, vel ne intereſt tantum quoad excommunicationis euitationem Oldrad. conſ. 202. & neutro modo apoſtaſiam incurrit quoties nunquam habuerit animum recedendi à religione; nihil vero refert quominus incidat caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 Circa quartum † quando monachus dicatur habere proprium declaratur per doct. in c. cum ad monaſterium vbi huius materiæ ſedes iacet de ſtat. monac. quibus adde tex. in cap. exijt §. porro de verb. ſignif. in 6. D. Tho. 2. 2. q. 186. art. 3. D. Ant. in 3. par. ſuæ ſum. tit. 16. c. 1. §. 11. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 1. & 2. Syluestr. in ver. Religio 6. nu. 7. Nau. plene, & luculenter in cap. non dicatis nu. 17. & infra 12. q. 1. & in conſ. 75. de regular. in antiq. quod eſt tertium in nou. ſub tit. de ſtat. monac. collocatũ, ex quorum dictis facile liquebit quãdo religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto contentus. & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorm ſibi appropriare, & de eo viuere tangunt Anton. Franc. in addit. ad Panor. in fin. & Felin. nu. 26. in cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut. quod per Sacrum Conc. Trid. congregationem indiſtincte diffinitum eſt vt quicquid fuerit moniali à parentibus donatum, relictum, vel eius labore & artificio quæſitũ omne aſſignari debere in manu Abbatiſſæ, quæ ex eo primũ prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum, ſeu donatum, & reliquum in cõmunem Monaſterij vſum eſſe conferendum, & quod quando moniales victui & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtententur artificio operũ quæ manibus elaborarentur, hoc non prohiberi modo debita illarum clauſura & honeſtas ſeruetur prout illarum inſtitu:a & Sacroſ. Trid. Cõc. decreta poſtulant reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.

Ad hoc autem vt licentia prælati excuſet regulares à peccato proprietatis, & qual s licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in præalleg. doctoribus quib. viſum eſt addere ſequentia. & Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monaco vſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hãc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunq; voluerit eſſet in peccato mortali & eſſet caſus reſeruatus, quod amplio vt nõ poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habere vſumfructum rerum ſuarum ita vt in futurum poſſit detinere inuito Abbate Panor. in conſ. 88. par. 1. nu. 3. ratione

vt ibi per eum, limito in licentia perpetua quæ valeret cum confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ idem Panor. in cap. niſi eſſent circa finem de præb. ad quæ faciunt dicta per Nauar. conſ. 20. de regular. in antiq.
Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet vel à conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum & regulam, non tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia à voluntate prælati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo. An ex diſpenſatione inferiorum Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaq; bona immobilia videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilij ſeſſ. 25. de Regular. cap. 2.

2. An propter talem diſpenſationem, ſeu licentiam ſuperiorum poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua à culpa, vel à pœna excuſentur?

3. An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4. An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quoad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5. An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel inuito eo illa ſibi comparare, ſeu retinere?

6. Et quatenus liceat, an itidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahuntur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt?

7. An dicti ſuperiores regulares dictum cap. 2. declararare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilij reſpondit non licere.
Ad 2. non excuſari neq; à culpa, neq; à pœna ipſo facto incurrenda.
Ad 3. Minime adhibendam.
Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtiq; ſtare debere, habita videlicet ratione perſonæ, officij, & regulæ, ſtatuſq; paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterarum itidem qualitatum.
Ad 5. Non licere.
Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cæterum communem penuriam ab omnibus perpetiendã, vſq; adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſsitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſsitate vltra communem prematur, reliquum conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.
Ad 7. Non poſſe.

Hier. Card. Matthæius.

Locus Sigilli.

In

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus & prouentus, ſeu fructus percipiũt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus, Nam.
Aliquæ in ipſarum perſona emerunt certos redditus à perſonis laicis.
Aliquæ ab alijs monialibus.
Aliquæ ab ipſis Monaſterijs.
Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.
Aliquæ Monaſterijs, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſterij indigentijs dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario earum vita durante concedat.
Quæritur, An in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ incurrant in pænas per Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de Regularibus in proprietarios inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & ad Abbatiſſæ nutum, vel Conuentus, ſeu Monaſterij nomine percipiant.
Congregatio Concilij cẽſuit in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pænas propoſitas decreto d. c. 2. ſeſſ. 25. de regul. neq; ab huiuſmodi pænis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ eam dicti Concilij decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterij redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſsitatibus in dies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæius. Locus Sigilli.

Quo modo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in c. 2. nu. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſq; nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis vide Nauar. in d. c. non dicatis ſub nu. 22. & in man. cap. 27. nu. 270 quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.
Poſtremo aduertant Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis id quod Card. Zab. in conſ. 17. nu. 5. aſſerit, nempe religioſum neo habere dominium pannorum quos in dorſo defert ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui l. id veſtimentum ff. de pecul. item quod poſt profeſſionem non habent neq; velle, neq; nolle c. fin. de teſtam. in 6. & cap. fin. de ſepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauar. in tract. de redit. eccleſ. monit. 20. q. 2.
Quoad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe in iuramento falſo à religioſo facto extra iudicium vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando A
7 iuridice interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari. ſ. coram iudice

dice vel prælato eiuſdẽ ordinis & religionis, vel legitimo.ſ. quoties examinaretur à Nuntio, Epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocq; locum habet ſiue fuerit examinatus tanquam principalis, ſiue tanquam teſtis, atque etiam ſiue falſum aſſeruerit, ſiue veritatem negauerit iux. tex.in cap.1. §.1. de crim. falſ.

8 Quoad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilsi tria debeant concurrere de quibus per Sylueſt. & alios Summiſtas in ver. Falſarius, tamen ad incurrendum caſum reſeruatum ſufficit.ſ.quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo.i. animo inferendi damnum licet non ſequatur iactura.

9 Circa octauum. Quicquid alij dixerint ad determinandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non deſint qui aſſerant quantitatem furti quæ vere inducat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni, & diſcreti viri iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie, nos libenti animo amplectimur id quod in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omnique eruditione inſignis Pater Marius Andria diffiniuit, nempe furtum mortale eſſe quotieſcunq; quantitas rei ſubreptæ pertingerit ad ſummam duorum iuliorum, ſeu carolenorum ſumens regulam in attendendo valorem, ſeu extimationem mercedis diurnæ cuiuſcunque operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedem operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victum quotidianum, cum ex illo denario diurno victum ſuſtentet Deuteron. c. 24. & ſic peccatum mortale induceretur qui enim negat victum interficit l. necare. ff. de lib. agnoſc. Nec obſtat ordinaria illa obiectio quæ in hac materia fieri ſolet.ſ. valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idq; probatur quia iuriſconſultus in l. ſi oleum §. fin. iuncta l. ſeq. ff. de dolo declarauit modicam quantitatem illam eſſe quæ non excedit ſummam duorum aureorum, & quod de modicis non ſit curandum eſt tex. in l. ſcio ff. de reſtit. in integr. & abſurdum videri quod anima condemnetur pœnis inferni pro re tam modica.ſ. duorum carolenorum, nam reſpõdeo prædicta procedere in foro exteriori.ſ. ꝙ pro modica ſumma à iure ciuili quis non puniatur eo quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura l. nam hoc natura ff. de condit. indeb. cũ diuerſum ſit ius exterius à foro conſcientiæ, vt late habetur per Panorm. in c. quia pleriq; de immunit. eccleſ. Nauar. in c. nouit notab. 6. nu.79. de iudic. & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiã dici poſſet pro maiori ſumma cum anima ſit cunctis rebus pretioſior l. ſancimus C. de epiſc. & cler. & ſic daretur progreſſus in infinitum, adeo quod iſta oppoſitio de abſurdo euitando non vrget.

An autem hæc concluſio procedat non ſolum quando religioſus prædictam quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim & pluribus vicibus

adeo

adeo quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conſtarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum. Reſpondeo quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem.ſ. quod eo ipſo, & vt primum peruentum fuerit ad illam ſummam peccatum mortale committatur ratione detentionis cum obligatione reſtituendi ſicuti poſt alios exprimit Couar. lib. 1. variar. reſol. c. 3. ſub nu. 12. Nauar. in man. c. 17. num. 139. quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniẽdi ad illam ſummã an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſollemni conſ. 75 de irregular. in antiq. nu. 27. non negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & communem & aſſerẽtem contrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſsè, vel virtualiter in aliqua Illarũ vicium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hunc animum præſumẽdum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate cap. multi 2. q. 1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituendi in religioſo qui ſurriperet rem ſacram licet pretio nummario non æſtimetur, vt ſunt reliquiæ & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta ſeu aliud quod eſſet extimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tanti valet, quanti ab eo æſtimatur qui habet rem l. vnic. C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt proferuntur, ſi vero religioſus clam ſurriperet, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili poſſet excuſari vt non ſit caſus reſeruatus tamen cauendum eſt Domin. Bagnes in D.Thom. 2. 2. quæſt. 66. art 6.

Diceretur etiam religioſus furtum cõmittere & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia quam accepit à ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt de eo, q ſuperfuit diſponere vltra ſummam duorum iuliorum, etiam ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam vt inquit gloſ. in clem. 2. de vita & honeſt. cleric. illud intelligendum eſt cum tacita licentia ſuperioris Diu. Thom. 2. 2. quæſt. 32. art. 8. vel quod poſſit erogare conſtitutis in extrema neceſſitate Card. in d. clem. 2. verſ. ſed & tales quæſt. 4. & ratio per Nauar. aſſignatur in d. c. non dicatis nu. 28.

10 Circa nonum ſciẽdum per lapſum carnis † comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D.Tho. 2. 2. q. 154. p plures articulos adeo, vt peccatũ propriæ mollitiei, ſeu voluntariæ pollutionis etiam ſine vlla commixtione tertiæ perſonæ opere conſumatum ſit caſus reſeruatus, & quando per Capitulum generale, ſeu prouinciale iuxta poteſtatem à Sũmo Pontifice ſibi traditam ad præſentem nonum caſum ſuperadderentur hæc verba videlicet, (& quicquid eſt contra votum Caſtitatis quod in actum externum prodeat) tunc ſi ſolum interceſſerint prouocatio, ſeu ſollicitatio ad turpia, oſcula, tactus, ſeu amplexus impudici ſiue in pro-

pria

pria ſiue iu aliena perſona eſſent etiam caſus reſeruati alias non.

11 Quoad decimum. Ad cognoſcẽdum † quando dicatur percuſſio grauis, ſeu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur præter doct. in c. peruenit, & in c. cum illorum de ſent. excom. vide Nauar. in man. c. 27. nu. 91. & ſeq. Amplia in religioſo qui verberaret etiam nouitium primi diei vt ſit excommunicatus c. religioſo §. 1. de ſent. exc. lib. 6. & ſit etiam caſus reſeruatus; limita in percuſſione graui, quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis ſeruato moderamine in culpatæ tutelæ, quod quale debeat eſſe, & quando in defenſione adfuiſſe dicendum ſit vide conſtit. Regni incip. Pacis cultum. Aretin. in tract. de malefic. in verbo & dictus Titius ſe defendendo. Syluestr. in ver. Bellum 2. Nauar. in man. confeſſ. cap. 15. nu. 3. & in quibus conſiſtere habeat Boer. deciſ. 168. nu. 4. & infra, Maſcard. de probat. concluſ. 1126. à nu. 29. vſque in finem, & quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu 277. & quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatũ hoc moderamen gloſ. in c. ſignificaſti ver. moderamine de homicid. Foller. in pract. crimin. rubr. recipiantur defenſiones nu. 16. & in fragment. par. nu 57. & 58. deni que de hac defenſione late habetur per Anchar. in cap. dilecto de ſent. excom. lib. 6.

Circa vndecimum & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas, quæ clauſæ ſunt aperiri vide per Nauar. in c. Sacerdos nu. 10. & ſeq. de pænit. diſt. 6. quem refert Menoch. de arbitr. iud. caſu 311. num. 12. cent. 4. & de pæna aperientis literas alijs deſtinatas præter Bart. in l. Titio ff. ad municip. & Iaſon. in l. non dubium num. 53. C. de legib. vide Abb. Felin. & alios in c. cum olim el 2. de off. deleg. quibus ad materiam adde Syluestr. & alios ſummiſtas in verbo falſarius, D. Anton. par. 2. tit. 1. c. 22. §. 5. in fine Nauarr. in man. c. 18. nu. 53. & late Menoch. de arbitr.

12 iud. cent. 6. caſu 538. † Vt autem religioſi propter impedimentũ, retardationem, & apertionem literarum incurrant caſum reſeruatum neceſſe eſt quòd manifeſte ſit peccatum mortale; eſſet enim tale ſi eo animo aperiantur vt nocumẽtum notabile proximo inferatur. Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius cui mittuntur iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitate ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundo in reſerante ac illas bono fine impediente. ſ. ad præcauendum aliquod malum iniuſtum alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipſum & tertium ei illas manifeſtando & conferendo. Quarto nõ eſſet etiam mortale in aperiente literas quæ non ſunt alicuius momenti neque continerent materiam grauem ſed leuem, an autem ſit res leuis vel grauis facile dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſet illa animi paſſio qua pars afficeretur dum id contra eius voluntatem fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus; ſecus ſi id fieret ex conſenſu preſumpto mittentis, vel bona fide ſpem ponendo in ratihabitionẽ eius cui mit-

tuntur

tuntur. Quinto vt non incidat in caſum reſeruatum religioſus malitioſe frangens ſolum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertæ ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ cum ſimus in pænalibus in quibus debet fieri ſtricta interpretatio Bart. in l. ſi quis in graui §. ſi quis tabulas ff. ad Senatuſc. Syllan. Felyn. in d. c. cum olim. Denique cęteris omiſſis qui per Summiſtas ſupplentur non eſſet mortale in perſona legitimam ad id faciendum poteſtatem habente, vt in pręlato ſeu præfecto ipſorum Regularium cui publica lege id licet & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis 12. q. 1. Nauar. in d. c. ſacerdos nu. 19. Summiſtæ loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruantia miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licentia, quod vltimum limitatur nõ procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ quibus Regularis denũciaret delicta ipſius ſuperioris arg. tex. in c. ex parte de accuſat. vel literas à Papa impetratas ſuper hoc acciperet Innoc. communiter receptus in c. cum l. & A. ſub nu. 4. de ſent. & re iud. Nauar. in d. c. non dicaris in 4. notab. in fine, & in conſ. 33. nu. 4. de ſent. excom. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens adde Diaz. in pract. crim. can. cap. 103.

Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam à ſuo Superiore, indirecte vero & cũ obligatione, vt quamprimum commode poterit præſentet ſe Superiori à quo directe abſoluatur; prout clare & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 3. de pænit. cap. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in ſuperiore monaſterij vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiat quoad caſus reſeruatos tangentes perſo-
13 nas religioſorum, † quantum vero ad ipſos Confeſſarios tam regulares quàm ſæculares priuilegiatos circa abſolutionem à reſeruatis, ſciendum eſt eorum facultatem fuiſſe reuocatã, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo probibetur abſolutio à caſibus reſeruatis.

EDitum fuit alias à Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione à caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, iuſtis & grauibus cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſimi D. N. Clementis Papæ viij. ſpeciali mandato viua vocis oraculo deſuper babito,

Sacerdotibus omnibus tam ſecularibus, quàm Regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus, ad confeſſiones audiendas probatis, quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis Ieſu, & generaliter quarumcunq; aliarum, quouis nomine nũcupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum, ſub pretextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apoſtolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu alias quomodocunque ſub quibuſuis tenoribus, formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum inſtãtiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, etiam Regiæ, vel Imperialis; ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel alias quomodocunq; Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam, eiuſue Succeſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiã à Caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo, ſeu cum noua, vel ſpeciali Sãctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiuè, impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cætero impendere audeat, vel præſumat, ſed cum opus fuerit, pœnitentes ad ſuperiores, legitimoſq; Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quàm Secularibus, excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & ad quæcunq; officia, prælaturas, beneficia in poſterum obtinenda, ipſo facto, abſq; vlla alia declaratione incurrenda: ſuper quibus à nemine, niſi à Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatioue, aut abſolutio, præterquàm in mortis articulo, poſſit impartiri: Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas haberi de cætero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Præ-

Præterea nouerint pœnitentes, abſolutionem, ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliuſq; roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium, quàm opus ſit, reſeruatione, ſubditis, aut Confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi, monentur oẽs, vt paucos, eoſq; tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumq; ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſariò reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent. In quorum fidem, &c. Dat. Romæ die 9. menſis Ianuarij Anni 1601.

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem, atq; obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato eiuſdem. S. D. N. Clementis Papæ viij. ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tãtum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta cõtinentur. Ac præterea: Violationis immunitatis eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis felic. rec. Greg. xiiij. quæ incipit: Cùm alias nonnulli. Violationis clauſuræ monialium ad malum finem. Prouocantium & pugnantiũ in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem fæl. rec. Gregorij Papæ xiij. incipientem Ad tollendum. Inijcientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem: Si quis ſuadente, &c. 17. q. 4. ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atq; etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterum reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem Sacra Cõgregatio vult, & mandat; dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac præterea declarat eos quidem ſacerdotes tam ſeculares, quàm Regulares, qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis ſuf-

fulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum, receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non cõprehenduntur, tantùm, & non aliàs abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non comprehẽſis: alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia nõ habentibus,
14 nihil de nouo concedi. † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnopere admonẽdos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur cõmuni bono expedire, atrociorum tantùm, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cædat: ne alioquin Sacramenti Pænitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sãctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperfluè reſeruent caſus in Bulla die Cænæ Domini legi conſueta, contentos, neq; alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi à caſibus reſeruatis, quam in ſcriptis tantum concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterum ne quis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, ꝙ per primo dictum Decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum, eidem Decreto, ſic vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcumq; ordinum ſeu inſtitutorum Regularium, aut Sacerdotum tam ſecularium, quàm regularium editis, necnon eorundem ordinũ, ſeu inſtitutorum, ac etiam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & aliorum ſecularium, ſeu Regularium locorum quorumcumq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis eiſdem ordinibus, ſeu inſtitutis, ac etiam Eccleſijs, & Monaſterijs, & ſecularibus, ſeu Regularibus locis, aut perſonis ſub quibuſcũq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs

Decre-

Decretis etiã Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam cõmunicationis, ſeu extenſionis conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens; quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permãſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, contrarijs quibuſcumque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Praneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. Illuſtriſſime, & Reuerendiſsime Domine. Accipiet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs & coſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in ſuis Diœceſibus Oſtiẽſi & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſe obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorũ ordinarij magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum à ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid à varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruarat; alios alia, quæ minime expediebat, nõnullos vero in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum ferè ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret et indifferẽs illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſq; leuis momenti, & alioquin Conc. Triden. aliorumq; ſacrorum Canonum ſenten-

Ex prædictis ſummarium diſtinctè recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D N. derogãdo omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cænæ clare vel dubie
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 14.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Injicientium manus violẽtas in clericos iuxta can. ſiquis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo, vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones; ſed hodie eſt ſublata.

Quod

Quòd Ordinarij.

NON reſeruent caſus contentos in Bulla Cenæ Domini.
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim. modum excedendo.

Referuent.

Paucos reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſq; prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſq; Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

V ADDI-

Ex prædictis ſummarium diſtinctè recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D N. derogãdo omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cænæ clare vel dubie
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 14.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.

Injcientium manus violẽtas in clericos iuxta can. ſiquis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo, vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod

Digitized by Google

Quòd Ordinarij.

NON *reſeruent caſus contentos in Bulla Cenæ Domini.*
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata. Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim. modum excedendo.

Reſeruent.

Paucos reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem. Ad animarum ſalutem.

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſq; prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſq; Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D N. derogãdo omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cænæ clare vel dubie
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 14.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Inijcientium manus violẽtas in clericos iuxta can. ſiquis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo, vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod

Quòd Ordinarij.

NON reſeruent caſus contentos in Bulla Cænæ Domini.
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.
Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.
Non paſſim. modum excedendo.

Reſeruent.

Paucos reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſq; maximè neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.
Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.
Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſq; prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſq; Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Ex prædictis ſummarium diſtinctè recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D N. derogãdo omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cenæ clare vel dubie
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 14.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Iniicientium manus violẽtas in clericos iuxta can. ſiquis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo, vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod

Quòd Ordinarij.

NON *reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini.*
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.
Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata Niſi iudicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale; tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.
Non paſſim. modum excedendo.

Reſeruent.

Paucos reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem Ad animarum ſalutem.
Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.
Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſq; prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſq; Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

V ADDI-

fulti fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum, receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus non cōprehenduntur, tantùm, & non aliâs abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non comprehēſis: alijs verò ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia nō habentibus,
14 nihil de nouo concedi. † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnopere admonēdos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur cōmuni bono expedire, atrociorum tantùm, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cædat: ne alioquin Sacramenti Pænitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sāctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperfluè reſeruent caſus in Bulla die Cænæ Domini legi conſueta, contentos, neq; alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò & licentiam abſoluendi à caſibus reſeruatis, quam in ſcriptis tantum concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterum ne quis ſacerdotum ſecularium, aut Regularium, ſub prætextu, ꝙ per primo dictum Decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs derogatum, eidem Decreto, ſic vt præfertur declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in fauorem quorumcumq; ordinum ſeu inſtitutorum Regularium, aut Sacerdotum tam ſecularium, quàm regularium editis, necnon eorundem ordinū, ſeu inſtitutorum, ac etiam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & aliorum ſecularium, ſeu Regularium locorum quorumcumq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis eiſdem ordinibus, ſeu inſtitutis, ac etiam Eccleſijs, & Monaſterijs, & ſecularibus, ſeu Regularibus locis, aut perſonis ſub quibuſcūq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs

Decretis etiã Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam cõmunicationis, ſeu extenſionis conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permãſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogat, contrarijs quibuſcumque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Praneſtinus.

Hier. Agucchius Secret.

Sequuntur literæ Sacræ Congregationis ad Dominum Cardinalem, & Archiepiſcopum Neap. Illuſtriſſime, & Reuerendiſsime Domine. Accipiet Illuſtriſſima Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum Declarationis, quam Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs & coſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, de expreſſo Sanctiſſimi Domini noſtri mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione à caſibus reſeruatis die 9. Ianuarij 1601. promulgato, quod in ſuis Diœceſibus Oſtiẽſi & Neapolitana publicandum, ac ſtudioſe obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorũ ordinarij magna ex parte indicem, ſeu notam ſingulorum caſuum à ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid à varijs admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruarat; alios alia, quæ minime expediebat, nõnullos vero in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum ferè ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret et indifferẽs illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res pleraſq; leuis momenti, & alioquin Conc. Triden. aliorumq; ſacrorum Canonum ſenten-

ſententiæ parum congruẽtes, complectebatur; Verùm quia non dum ſatis hic explorata erat cuiuſq; loci conditio, ac neceſſitas, nõ potuit vnicuiq; reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac temperamentum, quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſanè debuit vna eademq; regula omnibus eccleſijs præſcribi, quandoquidem alia alibi magis conuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis æque probẽtur, & proſint. Quæ cum ita ſint, viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illam declarationem, priuatas quoq; literas ad ſingulos ordinarios mittere quibus moneanẽ, vt ſimul ac eas acceperint oẽs caſus ſibi iam olim reſeruatos, adhibitis aliquibus pietate & doctrina præſtantibus viris, de integro diſcutiant, diligenterq; examinent, & ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorum multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios redigantur ijdem caſus, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruãdi atrociores quoſdam caſus Epiſcopis in ſua cuiq; diœceſi tributa eſt auctoritas.

Præcipue vero hæc monẽda cenſet Sac. Congregatio vt videant ipſi ordinarij ne illos caſus promiſcue reſeruẽt, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi forte propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariã cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderent, neq; caſus, in quibus abſolutio niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quæ pænitentes tenentur, non confertur, neq; illos, qui etſi mortale peccatum inducant, circa res tamen parui momenti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti dãni dati & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtãtur circũſpectione, propter periculum ſcandalorum, in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditũ ad ordinarios, ſuſpitionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſq; Prouinciæ, ac populorũ moribus, natura, ac propenſione magis in domino expedire videbitur. Poſtquã autem ab ijs peracta, deſcriptaq; fuerit hæc moderatio, vnuſquiſq; eã primo quoq; tempore ad me perferendam curet, addita inſuper cauſa, quę cuiuſq;

cuiuſq; caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc.n. S.D. noſtro deliberatum eſt, vt poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur, quo perfecte tandem, adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſuæ mandato ijdem ordinarij monentur, vt per totam ſuam Diœceſim, ac præſertim in ijs locis, qui à ciuitate & Cathedrali Sede longius remoti ſunt, Pœnitentiarios, aliosq; Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluẽdi à caſibus ſibi reſeruatis concedant, ita vt his quoq; liceat eandem alijs Confeſſarijs, ſi opus ſit, etiã viua voce impartiri: Idq; maxime in ſollemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotũ copia ad peragendam confeſſionem, alliciantur, quia alioquin pleriq; vel ob idipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent pęnitẽtię miniſtros, quibus indigent, longius quærere. In eã igitur curam quantum in ſe erit ſedulo incumbet Illuſtriſs. Amplitudo veſtra, vt hæc oĩa ex Sãctitatis ſuæ, & Sacræ Congregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoq; zelo vbiq; adhibito, quem optimus quiſq; Paſtor erga aĩarum ſibi creditarũ ſalutem præſeferre debet. Vt aũt apud ſe, ſucceſſoreſq; ſuos, perpetuũ extet monumentum, quid hic circa totã hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit, dabit operam, vt hæ literæ vnà cum ipſo Decreto, ac Declaratione in publicis ſuarum Curiarum epiſcopalium actis integre deſcribanť. Eas vero cũ primum acceperit dignabiť facere nos ea de re certiores, miſſura poſtea quantocius fieri poterit, expetitũ nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ oĩa mandante ipſa Sac. Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtrę ſcripſi, Deum præcatus vt eandem quam diutiſſime incolumen tueatur. Romæ die 24. Nouemb. 1602. Dignabitur etiam Amplitudo veſtra Illuſtriſs. operam dare, vt Prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reueredifs. Dominationis veſtræ

humillimus ſeruus *Alex. Card. Floren.*

Ex

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D N. derogãdo omnibus priuilegijs ampliſſimè; Prohibet quibuſcunq; confeſſarijs ſæcularibus & regularibus; Ne vigore ipſorum Priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cenæ clare vel dubie
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt. Greg. 14.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem.
Prouocantium, & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij 13.
Injicientium manus violẽtas in clericos iuxta can. ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.

Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus reſeruarunt, aut reſeruabunt.

Etiam in caſu neceſſitatis & impedimenti.
Niſi in mortis articulo, vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem à Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce
In alijs Caſibus Qui habent priuilegia poterunt iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur
Pœna quoad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quoad Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda.

Et ipſo facto incurrunt abſq; vlla declaratione.

Et à nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi à Sede Apoſt. præterquam in mortis articulo.

Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod

Quòd Ordinarij.

NON *reſeruent caſus contentos in Bulla Cenæ Domini.*
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excõmunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata   *Niſi indicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.*

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter euenire ſolent inter idiotas. } *vt damni dati, & ſimilium.*

Non in Carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpitionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim.   *modum excedendo.*

Reſeruent.

Paucos   *reſecando multitudinem.*

Quam pauciſſimos, eoſq; maxime neceſſarios

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem   *Ad animarum ſalutem.*

Vt non ſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ Matris Eccleſiæ.

Quos expedire iudicauerint conſiderata diligenter cuiuſq; prouinciæ, & populorum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſq; Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Caſus reſeruati qñ expirant.

ADDITIO. De nimia, & inſolita caſuum reſeruatione ab epiſcopis nō facienda vide quæ ſcribit Sum. Henriquez lib. 3. de pænit. cap. 13. fol. 294. Poſtremo animaduertendum id quod paſſim aſſeritur. ſ. per obitum epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi vti his verbis ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine ipſo ſublato & ipſi extinguntur; ſecus vero de caſibus à iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Syluestr. in verbo Caſus ſub nu. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda abſolutio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede Vacan. ſuccedente in eius iuriſdictione; & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi à nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio à Succeſſore, vel à Capitulo Sede Vacante, vt infra dicetur, ad quæ faciunt tex. in c. fin. de offic. lega. in c. 2. §. ſtatuto de conſtit. in 6. & dicta per Nauar. in man. cap. 27. nu. 2. & ſub nu. 74.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Sede Vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.*
2 *Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.*
3 *An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.*
4 *An facta electione Vicarij Capitulum abdicet à ſe iuriſdictionem, poſſitq; ſibi aliqua reſeruare.*
5 *Quis cognoſcit de ſuſpitione Vicarij Capitularis.*
6 *An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.*
7 *Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.*
8 *An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.*
9 *An Capitulum poſſitq; plures Vicarios conſtituere.*
10 *An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.*
11 *An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.*
12 *An Epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.*
13 *In quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis.*
14 *An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.*
15 *Sede vacāte an poſſint agitari cauſæ ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & curret præſcriptio.*

CAPITVLVM SEDE VACANTE.

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt † Capitulum Cathedralis Eccleſiæ defuncto Epiſcopo ſuccedere in his, quæ epiſcopalem iuriſdictionem concernunt c. cum olim vbi gloſ. & doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſe ipſum adminiſtrare illamq; exercere Abbas in c. irrefragabili ſub nu. 2. de offic. ordin. Felin. in d. cap. cum olim num. 9. hodie vero ex decreto Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem Epiſcopi omnino Vicarium conſtituere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel licentiatus vel alias, quãtum fieri poterit idoneus; ſi ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. Et ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta tũc antiquior epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum poſſit conſtituere. Congruit tit. de off. ordi. vel tit. ne ſed. vac.

Pro intelligentia huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura v3.

Cap. illa & c. fin. ne ſed. vac.
cap. vni eo. tit. in 6.
cap. cum olim & c. his quæ de maio. & obe.
cap. ad abolendam de hæreti.
cap. vnic. de inſtitu. in 6.
cap. ſi epiſcopus & c. eccleſiæ de ſup. neg. prælat. in 6.
clem. ſtatutum de electio.
cap. cũ nullus ſ. epiſcopo de tempo. ord. in 6.
Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 10.
& ſeſſ. 23. cap. 10. de refor.
& d. ſeſſ. 24. cap. 16.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate Capituli.

ADDITIO. Quia in dies accidit Cathedrales eccleſias ſuis Paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduari, operępretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedẽdo breuiter enucleare, ad quæ tũc temporis Capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quæro igitur qualiter intelligatur generalis regula illa Capitulum. ſ. Sede vacante ſuccedere epiſcopo in his quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iuribus. Reſp. ex mente gloſ. celebris in in clem. 1. ver. Capituli prope finem de hæret. hanc maximam in pluribus declaratione egere, vnde non abſre erit per ſequentes exceptiones dilucidanda. Et primo vt intelligatur de iuriſd. ctione ordinaria non au-

V 2 tem

tem de delegata Feder. de Senis conſ.30. Ab. in d. c. cum olim, quod am-
plia procedere etiam in iuriſdictione generali quam haberet Epiſcopus à
iure delegatam Apoſtolica authoritate vt in caſu c. ad abolendam de hę- 1
ret. alijſq; ſimilibus, quos recenſet Pauin. in prealleg. tract. par. 1. quæſt.
10. in princ. Io. Andreas quem communiter ſequuntur doctores in d. c. ad
ad abolendam, & preciſe Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1.
quæſt. 8. de hæret. omnibus cõtrarijs libratis hanc veriorem eſſe aſſerit,
& quod hæc ſit communis teſtatur Philipp. Franc. in c. vnic. de maior. &
obed. in 6. ſubdens ita eſſe tenendũ, & ibidem Gemin. caſu 7. rationem
affert quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quã epiſcopi, idq;
confirmare videtur Bellam. conclus. 166. quamuis huiuſmodi iuriſdictio
per viam iuris conceſſa ſit perpetua Feder. de Senis conſ. 130. incip. Fa-
ctũ eſt tale in fine. Pauin. tamen loco cit. ſub nu. 4. pro concordia diſtin-
guit illud colligendo ex mente Innoc. & Hoſt. in d. c. ad abolendã aſſe-
rẽs, quòd ne in hoc fiat amara interpretatio dici poſſet in talibus caſibus
Capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi
eoq; maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor alias ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione, quæ com-
petit epiſcopo iure communi & proprio. ſ. eo ipſo quod eſt epiſcopus, ſe-
cus vero vbi competeret aliquo iure ſpeciali, ſeu accidentali doct. in c.
verum de for. compet. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. nu. 68. declara dũ-
modo per illud accidens ſiue caſum aduentitium ipſi epiſcopo noua tri-
bueretur iuriſdictio alias ſi nõ tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quæ-
dam annexio, ſeu additamentum ad generalem & naturalem iuriſdictio-
nem quam haberet à iure in ſua diœceſi tunc ſuccederet Capitulũ Ant.
Butr. in c. cum in cunctis de elect. latius per Gemin. in c. quamquam de
elect. in 6. Felin. in d. c. verũ ſub nu. 3. cuius ratio eſſe poteſt quia idem
iudicium fieri debet de additamẽto quod de principali Zab. in clem. ſta-
tutum in 3. oppoſ. de elect. Hinc dixerunt aliqui Capitulum ſuccedere
in iuriſdictione, ſeu alio iure quod epiſcopus ex conſuetudine ſibi acqui-
ſiuiſſet Abb. in d. cum olim q. 10. licet oppoſitum voluerit in c. ſcriptum
nu. 12. de elect. Franc. in d. c. vnic. ſub nu. 4. Pauin. par. 1. quæſt. 9. nu. 7.
Ex quibus etiam Felin. in c. eam te nu. 17. de reſcript. infert ad tria nota-
tu digna. Primum eſt ex mente Butr. & Imol. in d. tex. 5. in mandato fa-
cto epiſcopo ipſo defuncto Capitulum non ſuccedere etiam literis iam
præſentatis. Secundum quod Capitulum Sede vacante non ſuccedit in
poteſtate literarum exequtorialium, quæ dantur in perſonam epiſcopi ſi
conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis
ex mente Ludou. Roma. conſil. 606. De tertio dicemus infra vbi magis
oportunè cadet in fine 3. quæſt. ſpecialis.

Tertio intellige regulam procedere in iuriſdictione contentioſa, vel neceſ-
ſaria. i. vbi fieri non poteſt quin ille actus fiat iux. doctrinam præd. gloſ.
in clem. 1. de hæret. communiter approbatæ vt inquit Felin. in d. c. cum
olim, & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expe-
diendus, ſi ſine cauſa denegaretur poſſet adiri ſuperior pro compulſione
arg. eorum quæ notantur in c. nullus de iure patron. & eorum quæ in ſi-

mili

mili ſuperius dicta fuerunt fol.68. & ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum in iuriſdictione voluntaria, & ſic in his quæ ſunt gratiæ Io. Monac. in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in c. fin. de ſuppl. neglig. præl. eod. lib. niſi inquantum à iure reperiatur conceſſum Gemin. in d.c. vnic. ſub nu.4. vel exiſtente neceſſitate Felin. in c. cum omnes ſub nu. 10 de conſtit. quidam vero in hoc diſſentiunt volentes indiſtincte circa poteſtatem Capituli Sede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam videlicet, vt epiſcopo in omnibus regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſime poſt alios per eum citatos cenſuit Nauar. conſ.31. nu.2. de temp. ord. in antiq.

Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet nõ dicitur eo inferius ſed par, & ratio eſt quia eius iuribus vtitur, habetq; eandem poteſtatem tanquam ſubrogatum arg. tex. in c. is qui in ius de reg. iur. in 6. & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. quæſt. 15. clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure. ſ. quoad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium c. ſi epiſcopus cum ſeq. de ſup. neglig. prælat. in 6. & quæ comprehendãtur ſub iſtis vocabulis. ſ. in ſpiritualibus, & tẽporalibus traditur notabiliter per Feder. de Sen. conſ. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſent talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo viuente Gemin. & alij in c. cum nullus §. epiſcopo de tempor. ordin. in 6. Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas, quàm ſeculares quando. ſ. prælatus defunctus præter epiſcopalem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouentur inter laicos ſuæ diœceſis arg. tex. in c. conqueſtus de for. compet. & in c. Romana §. debet de appellat. in 6. quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis incurſu cap. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. par. 1. q.2. num.5. Tertio extende vt poſſit illam exercere contra ſingulos de Capitulo etiã Decanum vel Præpoſitum ipſius Capituli ſecundum omnes teſte Nauar. conſ. 7. ſub nu. 3. de offic. ordin. in antiq.

Prædicta reſtringe & primo vt non ſuccedat Capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis nõ haberet ſolus, ſed cum alio quia tunc non ad Capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio cap. fin. 65. diſt. hoc tamen declarando ex mente Zab. in d.c. ad abolendã quando taliter epiſcopo & alio competeret quòd inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg. tex. in l. vnic. C. quando non petent par. alias ſi non inſolidum competeret expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c. quoniam Abbas de off. deleg. Secundo illam reſtringe vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio ſuper proprietate alicuius certi iuris, ſeu iuriſdictionis vt nõ ſuccedat Capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudicium quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tunc eccleſia careat legitimo defenſore c. fin. ne Sed. vacan. exempla ponit Panor. in c. verum num. 12. de for. compet. veluti ſi contenderetur an talis ſit ſubiectus an exemptus, item an talis locus ſit de

dioeceſi

Digitized by Google

dioeceſi vel ne. Poſſet etiam exemplificari quādo dubitaretur de aliquo beneficio an eſſet de iure patronatus, vel pertineret ad meram epiſcopi collationem, eo quod per iura à patronis producta liquide non appareret de exiſtentia ipſius iuriſpatronatus, quod intellige etiam ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vacationem, & ſic ipſo epiſcopo viuente.ſ. vt non poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſque ad noui prælati aduentum Doct. in d. c. fin. Pauin. par.2. quæſt. 9. Tertio regulam hanc generalem reſtringe quod & ſi Capitulum Sede vacante ſuccedat in iuriſdictione, non tamen in emolumento proueniente ex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curiæ, vel alias vndecunq; ad prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruādum eſſet per tex. in clem. ſtatutum de elect. quod intellige etiam vbi iſtud emolumentum iuriſdictionis quod percipitur eſſet commune Epiſcopo & Capitulo, quia cum conſiſtat in re diuiſibili pars Capituli ſibi cedet, pro parte vero epiſcopum tangēte fiet reſeruatio vt dictum eſt Zab. ſingulariter in d. tex. quæſt. 5. Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iuriſdictione proueniret, ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. ſtatutum §. inſuper de reſcript. in 6. Imol. in prælleg. clem. ſub nu. 19. verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem Camera ſibi appropriat vt eſt in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pæna impoſita inobedientibus ratione cōtumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur Vital. in dict. clem. num. 47. & ſeq. intelliguntur etiam compoſitiones & pænæ pecuniariæ, ſeu emendæ quæ cui debeantur habetur per Felin. in c. irrefragabili de off. ordin. per Diaz. in ſua prax. c. 146. per Couar. lib. 2. var. reſolut. c. 9. nu. 9. & nouiſſime per Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. §. in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus, cuius canonis auctoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius Capituli, & ex dictis emolumentis Sede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expenſæ, & quæ eſſent tales vide per gloſ. in d. clem. ſtatutum ver. expenſæ. Quarto limita quod licet de iure abſq; hominis miniſterio Capipitulum in prædictis ſuccedat cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lambert. in tract. de iurepatron. lib. 1. par. 1. art. 9. 2 quæſt. princ. tamen ſecus eſſet vbi talis iuriſdictio Sede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certæ perſonæ ratione ſuæ dignitatis, veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis, ſiue eccleſiæ vel conſuetudine, ſeu priuilegio Io. Andr. in c. pen. de off. leg. Pauin. par. 1. quæſt. 9. num. 5. arg. tex. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 10. prope finem etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cum emolumento d. clem. ſtatutum in fine cum ibi adnotat per gloſ. & doct. de elect. Nec Capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona .ſ. vel Coadiutoris pro tempore, quem forſan epiſcopus habebat, vel adminiſtratoris, ſi quem Papa dederit, quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo Franc. in d. cap. vnic. ſub nu. 3. Felin. in d. cap. cum olim nu. 8.

Subne-

Subnectitur congrue quærendum, quid dicendum in his, quæ ſunt ordinis epiſcopalis. Reſp. quod in illis etiam Capitulum ſuccedit illud ſane intelligendo .ſ. quoad poteſtatem ea committendi alteri epiſcopo vicino quem ad illa exercenda inuitabit arg. tex. in c. Pontifices 7. q. 1. cum ſimil. Franc. in d. c. vnic. nu. 9. & ſi non poſſit commode habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit vocare alium communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, cuius copiam habere poterit Pauin. par. 1. q. 3. nu. 4. proteſtatione vero adhibita, quod per hoc nihil iuris illi epiſcopo vocato acquiratur Panor. in c. his quæ nu. 3. de maior. & obed. quod amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerent de quib. per Pauin. loc. cit. in princ. illa enim de lege iuriſdictionis epiſcopalis exiſtere docet gloſ. recepta in c. dilectus de off. ordin. limita tamen vt non ſuccedat quoad immunitates, & priuilegia conceſſa epiſcopis ratione ordinis & dignitatis Pontificalis quæ numerantur per gloſ. in c. fin. de priuileg. in 6. quod pro indubitato ponunt doct. in d. c. vnic. & Pauin. ibidem refert ſub num. 9. Item quæ ſint ordinis epiſcopalis, & quæ eis competant ratione dignitatis, & quæ contineat iuriſdictio epiſcopalis clare, & diſtincte notat Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. libro 2. quæſt. 2. & duabus ſeq. An Capitulũ Sede vac. ſuccedat in his quæ ſunt ord. epiſc.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine. An poteſtas viſitandi diœceſim Sede vacante tranſeat in Capitulum. Reſp. quod Panor. in præalleg. c. cum olim indiſtincte tenet quod ſic idem confirmat Soccin. in tract. de viſitat. col. 4. Bonif. de vital. in clem. 1. nu. 79. de hæret. ratione de qua ibi per eum quod declara duobus modis & primo niſi ſperaretur quod de proximo prouideretur eccleſiæ de epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Innoc. in d. c. ad abolendam Felin. in d. c. cum olim ſub nu. 3. Secundo vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopus exemptos Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat iux. tex. in clem. attendentes de ſtat. monac. vbi Card. Zab. q. 4. & in c. cum olim quæſt. 9. Federic. de Sen. conſ. 291. Franc. in d. c. vnic. nu. 5. Philip. Prob. in addit. ad Io. Monac. in cap. eccleſiæ nu. 1. de ſup. negl. præl. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus par. 1. quæſt. 7. in fine ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d. cap. cum olim. ſ. vt Capitulum id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate. & vide eundem in tract. viſitat. par. 2. princ. in fine. An in poteſtate viſitandi.

Secundo quæro An Capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis. Reſp. quod Federi. de Sen. conſ. 30. poſt multa hinc inde adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin. par. 1. quæſt. 5. quam partem amplectitur Abb. in d. c. cum olim & in c. at ſi clerici §. de adulterijs ſub nu. 16. de iud. et Zab. in cap. cum omnes quæſt. 10. in fine de conſtit. cui etiam accedit Gemin. in cap. cum ex eo nu. 7. de elect. in 6. eamq. expreſſe ſequitur Nauar. conſ. 3 1. de tempor. ordin. in antiq. volens poſſe Capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines minores, & beneficium ſimplex iuxta tex. in c. 1. de fil. presb. in 6. quam concluſionem declara procedere in caſu in quo An poſſit diſpẽſare.

in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita iux. gloſ. in c. vt conſtitueretur, & c. Domino ſancto 50. diſt. tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab. in c. 2. quæſt. 3. ne Sed. vac. tum quia cum tunc exequatur iuſtitia vt per Abb. in d.§. de adulterijs ſub nu. 20. eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum Felin. in d. c. cū olim q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario à Capitulo ſimpliciter dato arg. tex. in c. 3. de off. Vic. in 6. ſecus vero ſi poſt aliquos caſus ſpecificatos eſſet appoſita clauſula generalis Feder. de Sen. conſ. 40. in fine.

An excōicare, & ab eius ſentē tia abſoluere valeat.

Tertio quæro An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi ab excōmunicationis ſententia quoſcunq; poſſet epiſcopus ſi viueret. Reſp. quod de ſecundo clarum eſt illud poſſe prout ad literam habetur in cap. vnic. de maior. & obed. in 6. etiam ſi excommunicatio eſſet lata à iure dummodo alteri non ſit reſeruata Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 39. & per conſequens idem concludendum circa poteſtatem excommunicādi cū poteſtas abſoluendi & ligandi pari paſſu ambulēt, & qui poteſt vnum poteſt aliud c. verbum de pœnit. diſt. 1. Franc. in d. c. vnic. num. 1. & eo magis in excōmunicatione ad finem reuelationis vt animę exeant à peccato iuxta diſpoſita in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 3. Prædicta amplia vt ad finem abſoluendi à caſibus epiſcopo reſeruatis de quibus habetur per gloſ. in c. 2. de pœnit. & remiſſ. in 6. poſſit deputare pœnitentiarium vt expreſſe decidit Panor. in c. his quæ in fine de maior. & obed. & hoc propter periculū quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante arg. tex. in c. ne pro defectu de elect. Secundo amplia procedere etiam in abſolutione à iuramento Card. conſil. 35. verſ. Ad ſecundum dubiū principale cuius dicta reaſſumit Felin. eum ſequendo in c. 1. nu. 2. de iureiur. & concurrit Ant. Gagliard. in tract. de abſolut. à iuram. §. 4. nu. 11.

Hinc incidenter quæro Num Vicarius datus à Capitulo Sede vacante poſſit abſoluere quendam à peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo vel eius vicario. Hanc quæſtionem mouet Felin. in c. eam te poſt nu. 17. de reſcript. & concludit negatiue ea ratione quia talis Vicarius à Capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quàm à Capitulo aſſumpſit, ſed cum hoc non poſſit Capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens vt ſuperius dictum eſt ergo nec ipſius Vicarius arg. tex. in l. Nemo plus iuris ff. de reg. iur. & c. quòd autem de iurepatr. Sbroz. in tract. de Vicar. epiſc. lib. 1. quæſt. 16.

An poſſit condere ſtatuta.

Quarto quæro. An Capitulum Sede vacāte poſſit condere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim. Reſp. quod Feder. de Sen. cōſ. 16. hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandē determinat, cui aſtipulatur Pan. in d. c. cum olim quæſt. 7. & ſic tranſeunt doct. in d. c. vnic. eandem allegantes rationem quia ſ. ius ſtatuendi dependet à iuriſdictione per tex. in c. 2. de conſtit. in 6. Quam concluſionem intellige & primo vt talia ſtatuta teneant & durent etiam in tempus futuri prælati, nam licet Capituli poteſtas ſit in defectum & ad tempus, ac in aduētu ſucceſſoris expiret, illud tamen quod tempore ſuo fecit, tanquam legitime factum

ſtum durabit c. factum legitime de reg. iur. in 6. & habetur per prædictos doct. in locis citat. Secundo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris quandocunq; illa pro libito reuocare arg. tex. in c. ſi qua de rebus 12 q. 2. & ijdem doct. confirmant. Tertio intellige dummodo ſint iuſta, & ſalubria, ſecus vero ſi in præiudicium eccleſiæ vel epiſcopalis mẽſæ etiam ſi eſſent iurata c. ſicut noſtris vbi gloſ. & Hoſt. de iureiur. & pænæ appoſitione vallata lap. alleg. 20 & ſeq. Pauin. par. 1. quæſt. 6. nu. 8. quod Felin. in c. cum omnes ſub nu. 10. de conſtit. ſubintelligit procedere in his quæ de iure communi, vel laudabili & approbata conſuetudine epiſcopo competerent, ſecus ſi in aliquo iure ipſi epiſcopo non canonice quæſito præiudicium afferretur. Quarto & deniq; intellige etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis cum illas poſſit tollere, & reuocare Gemin. & Franc. in d. c. vnic. Zabar. & Felin. in d. c. cum omnes Pauin. loc. cit.

Quinto quæro An Capitulum Sede vacãte poſſit cognoſcere de arduis cauſis Reſp. affirmatiue. idq; patet nam cauſæ matrimoniales inter maiores reputantur c. 1. de conſang. & affin. de quibus Capitulum cognoſcit vt probatur in c. veniens iuncta ſuprascriptione de eo qui dux. in matrim. & notat Abb. in cap. præterea nu. 2. de teſt. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitum neq; agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio Pauin. par. 1. q. 10. ſub nu. 8. & ſi opponatur de tex. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 20. §. ad hæc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquantur examini & iuriſdictioni epiſcopi tantum reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu nõ dicitur inferius epiſcopo, ſed par vt ſupra tactum eſt, & de intellectu d. tex. Conc. Trid. vide Nauar. conſ. 1. nu. 5. & 6. de off. deleg. in antiq. Item patet quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis quòd inter maxima cõputari nemini dubium eſt, de quo eſt tex. expreſſus in clem. 1. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc à Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus, ſeu delegatus vbi etiam Zabar. quæſt. 12. inquit non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum. *Cognoſcit de arduis cauſis.*

Sexto quæro. An Capitulum poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacantis. Reſp. negatiue per tex. in c. ſi qua de rebus & c. precarie 12. q. 2. poterit tamen conſentire, & interponere authoritatem eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti Panor. in d. c. cum olim quæſt. 3. Franc. in d. cap. vnic. ſub nu. 3. Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 104. limitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quas libere poterit alienare Pauin. par. 2. q. 8. ſub nu. 3. etiam ſine alterius authoritate Abb. in c. 1. ne Sed. vac. & tandem limita vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ. in c. cupientes §. ad hæc verſ. aliũde de elect. in 6. quod intellige cũ manifeſta ſit in hoc eccleſiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet, alias ſecus adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia & prælatus ſucceſſor Pauin. d. quæſt. 8. nu. 20. Franc. in d. §. ad hæc nu. 4. Ioan. Gu- *An poſſit alienationi cõſentire, & mutuo accipere.*

tierrez. lib. 1. canon. quæſt. cap. 1. num. 132. Redoan. in tract. de rebus eccleſ. non alien. quæſt. 30. qui in fine ad præſentem materiam addit id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinaliū Collegium.

Eſt executor. Septimo quæro. An ſuccedat in poteſtate cōpellendi executores teſtamentorum. Reſp. quod nō ſolum in hoc ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus Doct. in c. Ioannes & ibi Couar. nu. 2. de teſtam. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de teſtam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quoad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. ſub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 11.

Exigit obedientiā manualē. Octauo quæro. An ſuccedat in exactione manualis obedientiæ quā in quibuſdam locis ſtatuto di clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolēt cum muneribus. Reſp. videri dicendū quod ſic per tex. in c. his quæ de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi quæſt. 4. in fine dicit non obſeruari quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli Sede vacante fuit obſeruatum contrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijſq; munuſculis & hoc ex iuris diſpoſitione iux. tex. præalleg. accedit etiam quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c. conquerente de off. ord. in qua Capitulum ſuccedit.

An conferat beneficia. Nono quæro Num Capitulum Sede epiſcopali vacāte ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmāda eſt concluſio negatiua quæ probatur tum de iure communi per tex. clarum in c. 2. ne ſed. vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautum in iure, tum de iure nouiſſimo per cōſtitutionem fel. mem. Pij 5. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater fol. 1167. in bullar. per quam omnia beneficia epiſcopali Sede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem epiſcoporum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet pertinentia ipſi Pontifici reſeruantur. Quam amplia & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere ſed cum conſilio, vel conſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux. text. in c. vnic. §. cum vero ne Sed. vacan. in 6. in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum conſilio tantum haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuę ſufficit alterum adimpleri c. in alternatiuis cū gloſ. de reg. iur. in 6. huncq; verum illius tex. ſenſum eſſe teſtatur Pauin. par. 2. quæſt. 1. ſub nu. 2. Nauar. conſ. 1. ne Sed. vac. in nou. Secundo prædictam concluſionem extēde procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 75. quòd poteſt eſſe duobus modis .ſ. vel cum conſilio vel cum conſenſu epiſcopi, & in neutro ſuccedit Capitulum nec in pręſtatione conſilij neq; conſenſus, ſiquidem primo caſu poterit ille tertius libere conferre irrequiſito Capitulo, nec tenebitur aliquem adire loco epiſcopi pro tali conſilio d. c. vnic. §. fin. vbi Gemin. & Franc. huius rationem adducunt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus ſucceſſor in epiſcopatu qui conſentiat gloſ. in d. §. fi. ver. cum conſilio, & ibi ſcribentes gloſ. in c. ſi pro te de reſcript. in 6.

in 6. ipſiq; expectatiti ta iquam impedito tempus non currit cap. quia diuerſitatē de conceſſ. preb. c. fin. de elect. quod vltimum declara niſi ille conſenſus præſtandus eſſet ab epiſcopo ſolum ratione iuriſdictionis epiſcopalis vt in conceſſione iuriſpatronatus, & decimarum c. nullus cum alijs concord. de iurepatron. nam tunc ſuccederet Capitulū Pauin. loc. ſuperius cit. nu. 11. Tertio concluſionem amplia procedere etiam in beneficijs ad ipſum epiſcopum pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpam inferiorum prælatorum non conferentium, vel male conferentium ſecundum vnam opinionem cui ſe ſubſcribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 93. & cum huius determinatio propter doctorū varietatē difficillima reputetur prout præcipuè eſt videre cæteris omiſſis apud Abb. & Felin. in prealleg. cum olim & apud eoſdem in c. verum de for. comper. tangit idem Abb. ſibi ipſi contrarius in c. 2. ne Sede vac. Io. Andr. Gemin. & Franc. tractant in c. quamquam de elect. in 6. habetur per Pauin. par. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit cui potius adhærerem ſententiæ, quæ ad præſens omni difficultate carere videtur propter d. conſtitutionem fel. recor. Pij 5. generaliter loquentem. Quarto & denique amplia vt Capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum quia loco beneficij habetur clem. quia contingit de relig. dom. clem. 2. de preb. ſecus quando ad nutum daretur vt per Io. Sylu. in tract. de beneficio par. 2. quæſt. 11. in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias inter quas prima eſt vt non procedat in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem epiſcopi, & Capituli, quia vno deficiente vel inhabili exiſtente alter confert c. vnic. ne Sed. vac. in 6. Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi quoties ad vtrumq; ſimul ſpectat et electio, & præſentatio alias non prout declarat Lap. quem ſequuntur Gemin. & Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & ita concludit Lambert. late & notabiliter examinando in ſuo tract. de iure patron. par. 1. lib. 2. art. 14. quæſt. 2. princ. & quare in his quæ communiter epiſcopo, & Capitulo imminent facienda de facili trāſeat de vno ad alium poteſtas ratio affertur per Io. Monac. in d. c. vnic. ne Sed. vac. in 6. à doctoribus in varijs locis relata. & illud dicitur communiter pertinere quādo equale ius quælibet pars habet in actu prout in d. tex. notat Gemin. & explicat plene Philip. Prob. in addit. ad Io. Monac. in c. cum illis de preb. in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa. ſ. An prouiſio præbēdę pænitentialis (quam Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 8. iuſſit inſtitui in eccleſijs Cathedralibus) facta à Capitulo epiſcopali Sede vacante valida ſit vt traditur per Nauar. conſ. 20. de preb. in antiq. Sacra tamen Cōgregatio cenſuit electionem perſonæ pænitentiarij ad ſolum epiſcopum pertinere, collationem vero præbendæ eidem fieri debere per eum ad quem prius ſpectabat, quod ſi talis præbendæ vacatio contingerit in mēſe apoſtolico rebus diligenter diſcuſſa citatis etiam procuratoribus epiſcoporum quorum intereſſet, & eorum allegationibus perpenſis cenſuit talem electionem perſonæ pænitentiarij ad Sanctiſſimum pertinere. Secūdo limita vt poſſit in illis præfigere œconomum, ſeu ipſas eccleſias ad

tempus commendare alicui vt ipſarum iura regat, & adminiſtret donec fuerit per ſuperiorem prouiſum c. cum vos vbi Panor. nu. 2. de off. ord. idem Panor. in d. c. 2. ne Sed. vac. & in c. bonæ de appellat. Gemin. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & in d. §. cum vero Pauin. par. 2. q. 3. quod rationibus comprobat Felin. in d. c. cum olim nu. 6. & Rebuff. in prax. d. tit. de deuolut. nu. 77. & infra. Verum in Regno Neap. Camera ſtatim capit poſſeſſionem vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio fol. 121. & 124. Tertio limita vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituendi præſentatos à patrono quòd eſt expreſſum in c. 1. de inſtit. in 6. vbi Gemin. & Franc. diuerſitatis rationem aſſignant quare ſcilicet aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. cap. 2. ne Sed. vac. Itē in poteſtate confirmandi electiones quas epiſcopus viuens confirmabat d. c. cum olim, & per Rebuff. loc. cit. nu. 88. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 2. quæſt. 70. num. 4. & de vtroq; loquitur Pauin. par. 2. quæſt. 4. & 5. quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad epiſcopum vacante Sede Capitulum duplici iure fungetur iux. tex. in l. ſi conſul. ff. de adopt. ſ. quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure epiſcopali gloſ. & doct. in c. pen. de ſup. negl. præl. in 6. Hanc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ædificandi eccleſiam ad finem vt ædificans acquirat iuſpatronatus vt decidit Calder. quem alij ſequuntur cōſ. 3. incip. An Capitulum ſub tit. de iurepatron. nam ſi retardaretur aſſenſus vſq; ad aduentum noui epiſcopi periculum eſſet in mora quia poſſet pœnitere fundatorem contra diſpoſita in c. 3. de iurepatron. Lambert. tamen in d. tract. lib. 1. par. 1. art. 9. quæſt. 2. princ. hunc articulū more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit ſuper eo cogitandum, licet ſuperius dixerit hanc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo, quam ſuſtinendo declara vt non liceat Capitulo conſentire vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quā præiudicium aliquod epiſcopo generetur, quia cum non adſit qui epiſcopale ius tueatur debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg. tex. in c. 1. ne Sed. vac. Secundo prædictam limitationem extende, poſſe etiam Capitulum Sede vacante ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre ſicut & epiſcopus poſſet Pauin. par. 2. quæſt. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in prælleg. tract. par. 1. lib. 2. art. 4. quæſt. 8. princ. Quarto limita vt poſſit interponere authoritatē in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum & Capitulum ex gloſ. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. nu. 11. de rer. permut. Zab. conſ. 36. nu. 2. Secundus caſus eſt quando beneficia pertinent ad collationem tertij idem Zab. in clem. 1. ver. Duro de hæret. Quinto limita vt poſſit recipere beneficiorum reſignationem Panor. in d. c. cum olim qui fatetur ita per maiorem partem Dominorum de Rota fuiſſe concluſum refert, & ſequitur Gemin. in d. c. vnic. caſu 22. de maior. & obed. in 6. idem tenet Philip. Franc. in cap. 1. ſub num. 9. de rer. permut. in 6. quod quidem declara procedere tribus

modis

modis primo quando fieret ex cauſa neceſſaria non autem libere, & ſimpliciter Rebuff. loc. ſuperius cit. num. 95. vel quando fieret in pœnam ipſius reſignantis vt clare elicitur ex extrauag. Execrabilis §. cæterum de præb. & fuit originarie ex mẽte Lapi in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permutat. benef. quæſt. 36. Secundo declara dummodo talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionem factã de prelato in Conciſtorio etiam antequam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benef. lib. 7. quæſt. 23. nu. 47. Tertio ſecundum eundem Pariſ. declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinẽt ex communi, & veriori opinione ratione vt ibi per eum. à quo vltimo excipe niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi cum in iſtis attendatur poſſeſſio c. conſultationibus de iurepatr. Decius conſ. 126. nu. 2. Sexto limita vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus dummodo nihil peteat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in clem. 1. de ſtat. monac. & in præalleg. c. 1. de maior. & obed. in 6. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion. eccleſ. cap. 4. nu. 29. Io. Bapt. de Caccialup. in tract. de vnionibus art. 3. ſub nu. 19. Rebuff. in prax. tit. de vnion. benef. nu. 36. Quod etiam vendicabit locum à contrario ſenſu vt Sede vacãte poſſit ex cauſa dimẽbrare beneficia vnita in eo caſu in quo poterat epiſcopus Rebuff. in prax. tit. de vnion. reuoc. nu. 19. & tam vnio quam ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati, vt concludit idem Petr. de Peruſ. in tract. de reuocat. vnion. num. 16. & 17. & habetur per Felin. in d. c. cum olim in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſaciuit Concil. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 6. & 7. & ſeſſ. 24. de ref. c. 13. & 15. & ſeſſ. 25. de ref. c. 9. §. inſuper acceſſiones. Septimo & deniq; limita quòd quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum pòterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs, illoſq; ſeruatis de iure ſeruandis priuare Doct. in d. c. cum olim Pauin. par. 2. q. 6. in princ. Per quæ remanet expedita quæſtio iſta, & inſuper oſtenſum quid poſſit Capitulum Sede vacante, & quid non poſſit in beneficialibus.

Decimo quæro An Capitulum Sede vacante poſſit date literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos. Reſp. quod ante Conc. Trid. abſolute id poterat per tex. expreſſum in c. cũ nullus §. epiſcopo de tẽp. ordin. in 6. hodie vero ex Concil. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 10. non poteſt illas concedere ſub pœna inibi cõtenta tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia etiam ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſine iudices ordinarij prout reſcriptum fuit à Sacra Congregatione Capitulo Salamantino. Secundo amplia procedere etiam in literis dimiſſorijs conceſſis ad primam tonſuram per gloſ. in c. 1. ver. clericum de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idq; confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo c. cum contingat vbi doct. de ætat. & qual. Tertio pœnam impoſitam reſpectu ordinati extẽde etiam in eo qui tales literas

An concedat dimiſſorias ad ordines.

literas non à Capitulo, ſed ab alijs quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerint vt habetur in eod. Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 10. ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio & beneficio per annũ. Eandem limita & primo vbi vacatio eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate, ſeu arctatione beneficij habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum à die vacationis illas concedere, qui caſus in eod. Concilij decreto ſeſſ. 7. de ref. c. 10. exprimuntur. Tertio limita vt poſſit approbare de vita, & moribus habentes priuilegium à Summo Pontifice recipiendi ordines à quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarij de vita, & moribus, quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis quas dare non prohibetur. Nauar. conſ. 49. de temp. ord. in antiq.

Hinc contingit dubitare de duobus. Et primo quia in præalleg. tex. Conc. Trid. ſtatuitur vt ordinatus in minoribus ordinibus contra formam illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat an poſſit habere beneficium. Reſp. quod prima facie videtur dicendũ quod non quia quod quis ſit capax beneficij eccleſiaſtici eſt clericale priuilegium vt probatur in cap. ex literis de tranſact. & in c. 2. de inſtitut. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nauar. conſ. 20. de temp. ordin. in antiq. hoc priuilegium non amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam, vel per exceptionem ſequitur quod poterit beneficium habere anteq̃uam priuetur & ratio eſt quia Concil. Triden. vtitur verbo gaudeat quod cum ſit futuri temporis non infligitur pœna ipſo iure iux. gloſ. receptam in reg. in pœnis de reg. iur. in 6.

Dimiſſoriæ nõ expirant per mortẽ concedentis.

Secundo dubitatur Num habens literas dimiſſorias à ſuo epiſcopo continẽtes facultatem ſuſcipiẽdi ordines à quocũq; catholico Antiſtite ſi deinde antequam ordinetur, & ſic re integra ſuus epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari. Reſp. quod ſic vt determinat Card. communiter receptus in clem. fin. quæſt. 5. de elect. Nauar. in c. placuit nu. 163. de pœnit. diſt. 6. & in conſ. 49. de temp. ord. in antiq. Henric. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordinis Sacram. cap. 22. in fine, hocq; intrepide tenendũ late demonſtrat Ioan. Gutierrez lib. 2. canon. quæſt. cap. 17. extendens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in caſibus tamen in quibus id poteſt, ſcilicet vt finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint, niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit anteq̃uam exequantur, & ſortitæ fuerint effectum, conſulit vero ibidem ſub nu. 12. ordinatoribus vt in vtroq; caſu ſi tempore præſentationis dictarum literarum coram eis ſciuerint nouum prælatum atq; ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdem epiſcopatus cæpiſſe, vel in epiſcopatu adeſſe illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſſore cõceſſæ, productæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mandatum habente, & hoc propter præſumptionẽ fraudis cum faciliter contingere poſſit, quòd illę ſint reuocatæ, idq; ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc factum accidiſſe, & alias vero proculdubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiſdem contentos commendatis conferre. Hæc ille con-

confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat c. ſi ſuper gratia de off. deleg. in 6. c. ſi cui de preb. eod. lib. & eſt comm. doctorũ ſententia Gigas de penſion. quæſt. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia rationi congruit nu. 2. Sylu. in verbo priuilegium §. 14. Nauar. optime in man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 253. Hinc idem voluit conſ. 1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi epiſcopo datam non expirare per obitũ Papæ. Amplia idem dicendum in licentia quã quis haberet audiendi confeſſiones vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſq; ad eius beneplacitum iux. tex. in c. ſi gratioſe de reſcript. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit, huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſ. 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec. conſ. 108. vel etiam ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex. in cap. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

An poſſit concedere licentiã epõ exercendi pontificalia.

Vndecimo, quæro An Capitulum Sede vacante poſſit concedere licentiam extero epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. quod ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 10. de refor. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordi. c. 22. vbi intelligit concilium de ſecularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. Poſt annum vero nullum dubiũ eſt quoad ſubditos ipſius capituli, & tunc neq; obſtabit idem Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 5. etiam quoad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum vt tenet Nauar. in conſ. 21. de temp. ordi. in antiq & conſ. 44. eo. tit. in nouis.

An indulgẽtias concedere.

Duodecimo, quæro An Capitulũ Sede vacante poſſit concedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus ſi viueret iux. tex. in c. cum ex eo cum concord. de pœnit. & remiſſ. Reſp. omiſſis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri quod non quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis vt per D. Thom. 3. ſenten. 20. diſt. q. 4. art. 2. eſt vero iuriſdictio conceſſa epiſcopali dignitati c. accedentibus de exceſſ. prælat. de qua comm. teſtatur Zab. in clem. 2. q. 3. de pœnit. & remiſſ. Pauin. par. 1. qu. 4. attamen Ludou. Bologn. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſo hunc articulum tanquam frequentem & neceſſarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. num. 7. præſertim ſi Capitulum Sed. vac. id haberet ex conſuetudine Henriquez in ſum. lib. 7. de indulg. cap. 31. tutius tamen eſſet vt Capitulum hoc committeret alicui epiſcopo qui ſuo nomine hoc faceret vt in ſimili. ſ. in electo & confirmato in epiſcopum non dum conſecrato inquit Zab. loc. cit. & in terminis noſtris Pauin. cum ſequendo d. q. 4 ſub. nu. 5.

Verum quia propter difficultatem congregandi totum Capitulum præſertim in his quæ celeritatem deſiderarent, item ob contradictionem, ac diſcordiam quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis commodius & expediens viſum fuit vt hanc iuriſdictionem quæ penes ipſum Capitulum

reſidet

reſidet vni committat, vnumq; ad illam exercendam deputet, iure igitur optimo Sacroſanctum Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 16. ſanciuit vt infra octo dies &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

4 Primo dubitatur † ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim adminiſtrabit. Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex. in c. 1. & in c. ad hæc de off. Archid. idq; etiam ſentiat Iac. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 1. q. 61. tamen quia ex diuerſis non fit illatio & dicta iura loquantur ſede repleta non autem Sede vacante quo caſu de iure tranſit in Capitulum iuriſdictio vt ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit, dicendum puto infra octo illos dies totum Capitulum adminiſtrare debere, poſſeq; etiã prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per text. in c. eccleſia veſtra vbi Abb. notab. 1. de elect.

Secundo dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia inter canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur. Reſp. quod in hac controuerſia magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet cæteris remotis ex declaratione Sacræ Congregationis.

5 Tertio dubitatur † An facta electione vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare. Reſp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub num. 7. nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius, modo ſolum habeat poteſtatem ab illo aſſeruit Nauar. conſ. 9. de elect. in antiq. & D. Antonin. 3. par. ſuæ Sum. tit. 19. cap. 10. §. 2. in fine ita teſtatur ſe Paduę conſuluiſſe, arg. tex. in c. fin. de precar. tamen huiuſmodi mutio non debet fieri ſine cauſa, cum abſq; ea variatio à iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in c. publicato de elect. necnon ad fauorem Vicarij dici poſſet iuſtã, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiã ſi à Capitulo ſimpliciter, & ſine certa temporis præfinitione conſtitutus eſſet, vel cum adiectione clauſulæ ad bene placitum, quam clauſulam non importare liberam volũtatem, ſed ad arbitrium boni viri referri debere voluerunt Abb. in c. verum nu. 6. de for. compet. Iaſ. in l. ſi ſic legatum nu. 6. de legat. primo Felin. in c. 1. ſub nu. 51. de conſtitut. Capyc. deciſ. 116. niſi ex communi loquendi vſu pro libero arbitrio ſumeretur ſicuti apud Gallos refert Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. quæſt. 8. nu. 10. ad cuius corroborationem faciunt ea quæ idem tradit in addit. ad 1. lib. quæſt. 55. nu. 21. & ratione comprobatur, quia ſi canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam ſequeretur abſurdum .ſ. quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtranda iuſtitia in canonicos particulares vel dependentes ab eis; hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum conſtituto, cũ ad eius nutum poſſit libere remoueri arg. tex. in l. iudicium ſoluitur ff. de iudic. cum concord. adductis per Sbroz. in tract. de vicar. epiſc. lib. 3. quæſt. 32. ſiquidem epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſq; vicario, ſecus in Capitulo poſt octo dies, idq; & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario Capitulari expreſſe electo durante Sedis vacatione, vel ad certum tempus determinatũ vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit

ante

ante tempus finitum, alias Capitulum teneretur ad intereſſe Frecc. in tract. de ſubfeud. lib. 2. author. 9. verum in contrarium magna eſt authoritas D. Antonini loc. cit. loquentis in proprijs terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicarium ab officio enumerantur ſequentes, quarum prima eſt, quando in ſuo officio negligens admodum eſſet l. fin. ff. vbi pupill. educ. deb. & l. ſi quos C. de offic. præf. præt. & eo magis ſi ob eius negligentiam in iuſticia nõ miniſtrata aliquis mortuus fuerit Boer. deciſ. 153. nu. 20. Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo .ſ. vendendo iuſtitiam, & h s ſimilia faciendo Petr. Belluga in Specul. Princip. rubr. 26. de priuat. offic. §. Princeps nu. 6 quinimo Capitulum teneri de delicto Vicarij ab eo conſtituti, niſi quantocitius ſciuerit, eius delictum purgauerit ſcriptum reliquit Pauin. loc. cit. ſub nu. 22. Tertia cauſa iuſta eſſet, quando appareret inſufficiens in exercitio illius officij c. quamuis triſte 7. q. 1. Boer deciſ. 149. nu. 17. Menoch. has cauſas ex ordine colligẽs in addit. ad lib. 1. de arbitr. iudic. quæſt. 55. nu. 29. Neq; ignorandum exiſtente iuſta cauſa poſſe Capitulum Vicarium reuocare, etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentum, vel ab ipſis canonicis ſub certa pœna promiſſum de non reuocando, vt & contrauenientes non ſint periuri nec pœnæ debitores efficiantur D. Antonin. loc. prælleg. Pauin. d. quæſt. 10. ſub nu. 7. Sbroz. in d. tract. lib. 3. quæſt. 32. nu. 7.

4 Quarto dubitatur † An facta electione Vicarij videatur tranſlata omnis poteſtas à Capitulo in vicarium, ita vt nihil remaneat apud ipſum Capitulum. Reſp. quod poſt vicarij electionem Capitulum non abdicat à ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula, In commiſſione tamen Vicarij poteſt Capitulum ſibi aliqua reſeruare vt colligitur ex dictis per Ioan. Gutierrez lib. 1. canon. quæſt. cap. 11. nu. 10. dum inquit poſſe Vicarium rite à Capitulo Sede epiſcop. Vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum cõcedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, niſi id expreſſe in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cætera ipſi Capitulo. Prædicta amplia etiã quando Metropolitanus, vel alius ex epiſcopis antiquior iux. Concilij decretum ipſum Vicarium cõſtitueret ſupplendo Capituli negligentiam, vt non per hoc Capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius à Superiore conſtitutus ex hac vita migraret vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tẽpus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo à Capitulo alter vicarius eligi, & non a Superiore, cum illa negligentia Capituli ſuggillet perſonas, non autem inducat iuriſdictionis priuationem, cum Capitulum ſit iudex ordinarius, & ad huius comprobationem cito ea quæ in ſimili ſcripta fuerunt à Domino authore ſupra in verbo Archiepiſcopi authoritas auth. 18. ſub num. 19. Per quæ non intendimus affirmare quod ſi Metropolitanus, vel is ad quẽ in hoc caſu ſpectat ſupplere defectum, & negligentiam Capituli, differret Vicarium deputare, licere Capitulo pænitendo ſe de commiſſa negligentia ad vicarij creationem procedere, quia eo ipſo quod lapſum eſt

tempus dierum octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Concilio transferente ſtatim illam poteſtatem ad Metropolitanum, & ideo facta deuolutione non eſt locus purgationi more ex allegatis notabiliter per Gemin. in c.fin. nu. 8. de ſup. negl. præl. in 6. Hinc infertur etiam poſt vicarij conſtitutionem ad Capitulum ſpectare ne eccleſiaſtica libertas, ſeu iuriſdictio aliqua ex parte imminuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa viij. Capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLEMENS Papa viij. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturã, quæ à vobis, & ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atq; in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quod vos decet, dum eccleſia iſta, quam paterne amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei, & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & vos eccleſiæ, eiuſq; iuriſdictio, & libertas vbique ſarta, & tecta ſit, neq; vlla ex parte imminuatur. Denique quidquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatẽ pertinet ſumma inter vos concordia procurate quãdiligentiſſime, & agite quoad Deo bene iuuante idoneum Paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maxime cupimus, eccleſiæ iſti præficiamus. Vobis, filij, apoſtolicam benedictionem noſtram benigne impartimur. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris. Die vij. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Sylvius Antonianus Card.

5 Quintò dubitatur † quid agendum quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius à Capitulo deputatus. Reſp. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumq; poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpitionum quæ proponuntur eo.ſ. modo quo epiſcopus potuiſſet, & ita Sacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpitionis militauerint in eo caſu, arbitror poſſe Capitulum illas cauſas à Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur. † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli. Reſp. non eſſe de neceſſitate, ſi vero adeſſet idoneus cæteris paribus eſſet præferendus ex declaratione Sacræ Congregationis, quę etiã voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor; Item quod ſi epiſcopus demortuus reliquerit Vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit doctor eligere. Et quid ſi in Capitulo nullus ex canonicis adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis an eidem poſſit deputari conſultor. Reſp. quod ſic cum per conſtitutionem Leonis 10. incip. Regimini

mini vniuerſalis eccleſiæ fol. 188. in bulla.inter alia ſit diſpoſitum, quod iudices à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecũdum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacantis. Reſp. affirmatiue, ac ſi eſſet quilibet extraneus quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendijs militare cap. cum ex officij de præſcript. illudq; ei ſoluatur pro labore quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatuimus q. 7. de elect. & Imol. ibidem nu. 13. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 1. quæſt. 55. nu. 7. Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligendo vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos vide Nauar. cõſ. 2. ne prælat. vices ſuas in antiq. pro negatiua cõſulentem quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimon. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in man. confeſſ. c. 23. nu. 111.

8 *Octauo* dubitatur † quando Vicarius Capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu vt lucretur diſtributiones an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſp. negatiue ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus antiquiores non præcedendo per tex. in c. à collatione vbi Gemin. nu. *6.* & Franc. nu. 4. de appellat. in *6.* Nicol. Boer. in addit. ad tracta. de authorit. magni conſ. nu. *66.* In illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius, Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 1. caſu *68.* num. 23. & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frecc. de ſubfeud. lib. 1. c. incip. Alia etiam fuit quæſtio nu. 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum Nauar. conſ. 2. de off. vicar. in antiq.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures vicarios conſtituere. Reſp. affirmatiue ſiue plures æque principales, ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis Pauin. par. 2. quæſt. 10. nu. *6.* Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quæſt. 50. nu. 2. ac etiam alterum vicarium monialium vbi epiſcopus viuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur Neapoli, neq; in hoc repugnat tex. Conc. Trid. loquens in ſingulari, quia ſi hoc de eius mente non fuiſſet, expreſſiſſet, & contra eum qui legem apertius dicere potuit facienda eſt interpretatio cap. contra eum de reg. iur. in *6.*

10 Decimo dubitatur † An Vicarius à Capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp. negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac nõ nimis frequenter alium loco ſui relinqueret Hoſt. in c. clericos de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. quæſt. 19. Secundus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice à Capitulo habuiſſe: Pauin. par. 2. q. 10. conſulens quod quando à Capitulo in commiſſione datur poteſtas ſubſtituendi, ad cautelam poni

debent hæc verba videlicet (quem ex nunc nos ipſi conſtituimus.) Tertius caſus eſt vt ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc perdentes idem Pauin. in eod. loc. ſub num.21. quod ego intel go de conſenſu ipſius Cap tuli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, alias ſi Capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium conſtituere dicerem quod poſſit ſalua &c.

11 Vndecimo dubitatur † An inhibitio facta Vicario à Capitulo Sede vacante deputato afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum. Reſp. quod non ad effectum vt ſi ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eum ſint tamquam attentata reuocanda Lancellot.in tract. de attentat.c.20. limit. 28 nu.5. dicens ita per Rotam Rom. vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15. Decemb.1574. in cauſa vt ibi per eum.

12 Duodecimo dubitatur † An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis.ſ.quando epiſcopus degeret in remotis partibus & Vicarius moreretur, & ipſe non prouidit. Reſp. affirmatiue quia longa abſentia æquiparatur morti Cardin. in clem. vn c. quæſt.18. in fine de off.vicar. Vital. in clem.1.§ volumus quæſt. 5. de for. compet. & ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi non poteſt c. vnic. §. fin. vbi Gemin. notat ne Sed.vac. in 6. ad quod vide gloſ in. cum nullus ver.remotis de tempor. ordin. in 6. idq; in facti contingentia Neap. ſeruatum fuit tempore quo bonæ memoriæ Annibal de Capua Archiepiſc. Neap. exiſtebat in Polonia legatus Summi Pontificis, & in hanc partem tunc inclinaſſe dominum authorem relatũ fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi nu. 22. fol. 73. idem eſt dicendum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret iux. tex. in c. ſi epiſcopus de ſup. negl. prælat. in 6.

13 Decimotertio dubitatur † quando expiret poteſtas Vicarij à Capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius Capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem Pauin. d.q.10. nu.19. Rebuff. in prax. tit. for.vi car. nu.20. nam vſq; tunc Sedes habetur pro vacante Hoſt. in c. olim el 1. de reſtit. ſpol. Felin. notabiliter conſ. 40. num.4. & ſic non ſufficit quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum,ac de eo à Papa ſit nominatio facta Vitalin. in clem. 1. nu.176 de hæret. & quouſq; ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectæ nõ poterit adminiſtrare vt habetur in extrauag. Bonifac.8. incip. Iniunctæ ſub tit. de elect. adeo quod nec ei liceat vicar.ũ mittere Abb. in cap. qualiter notab.1. de elect. Vital. loc. cit. Secundo ceſſaret Capituli poteſtas ſi à Sede Apoſtolica eccleſiæ vacantis adminiſtratio fuerit alteri commiſſa c. is cui de elect. in 6. & talis adminiſtrator Capitulo æquiparatur,ab eoq; poterit etiã Vicarius conſtitui Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quæſt.62. Tertio expirat quando à Capitulo eius poteſtas eſſet limitata ſcilicet, vt ad certum tempus vices gerat,& tempus eſſet decurſum, & quod Capitulum id poſſit colligitur ex Pauin. in d.quæſt.10. ſub nu.6.

14 Dubitatur deniq; An † Vicarius Capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſydicatui, & coram q io. Reſp. quod ſic & tenetur reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo, & hoc eſſe ſpeciale in

vicario

vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt per Sbroz. in d. tracta. lib. 3. quæſt. 52 ſtante decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 16. vbi id ſancitur in hæc verba. Epiſcopus vero ad eandem eccleſiam vacantem promotus, ex ijs, quæ ad eum ſpectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuſcunq; officialibus, & adminiſtratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcunq; eorum muneris, poſſitq; eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiam ſi prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoq; epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis, ad eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere. hactenus verba Concilij, illud etiā ante ipſum Concilium videtur ſenſiſſe Pauin. in d. tract. par. 2. quæſt. 8. nu. 15. in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium, & expreſſe declarauit fel. mem. Greg. Papa xiij. in quibuſdam literis de anno 1578. quæ reperiuntur impreſſæ in libro de antiquit. Tarent. in fine fol. 222. directis clero, & communitati Tarentinorum, quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtētes ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis. Statuimus, & mandamus, quod Vicarij, & officiales, ſiue generales, ſiue particulares etiā foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum, ſiue eius pro tempore ſucceſſores in d. eccleſia Tarentina, ſiue eius diæceſi deputati, vel deputandi, ad aliquem ſyndicatū nullo modo teneantur, aut eidem ſub quouis reſpectu, ſint obnoxij.

Pro præſentis materiæ complemento duo remanent examinanda quorum
15 alterum & primum eſt. † An Capitulū Sede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ. Verum quia Felin. in c. edoceri ſub nu. 7. verſ. vacāte Sede de reſcript. in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus & limitationibus, & eaſdem limitationes magna ex parte repetit in conſ. 40. num. 8. in quibus plene & ordinate procedit, nolui hic tranſcribere, addo tamen præter eum quærendo An tunc temporis. i. vacante Sede debeat ſolui ſalarium cōſuetum aduocatis ipſius eccleſiæ, & reſpondeo quod ſic quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat, tunc magis eccleſia indiget cōſilijs, ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltim de facto vexari, vel quod reditus epiſcopales diſſipentur, & ita determinant Card. & Imol. in d. clem. ſtatutum de elect.

Alterum, & ſecundum eſt Num Sede vacante currat præſcriptio contra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non etiam ſi eſſet cœpta viuente prælato, quia interim dormit, & tempus vacationis ſemper de medio ſubducitur c. auditis cum alijs concord. de præſcript. Bald. in tracta. de præſcript. 2. par. Sextæ par. princ. num. 7. quod intellige vt ſecus ſit è conuerſo, ſiquidē ipſa eccleſia vacans bene contra alias præſcribere poteſt, ne quod in ſui fauorem introductum eſt torqueatur in læſionem Hoſt. in ſum. in tit. ne Sed. vacan. §. 1. Secundo intellige vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs contra Capitulum præſcribi Pauin. par. 1. quæſt. 9. ſub nu. 2. & quod iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia clare patet in

d. c.

d. c. auditis, & in cap. cum olim eod. tit. late Balb. in prælleg. tracta. par. 1. quintæ par. princip. quæſt. 11. *Proſper de Auguſtino V. I. D.*

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

Congruit tit. de reliq. & vene. San.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, ꝙ vltra ea quæ habentur in conſtitutione Sixti 4. relata in extrauag. commu. dereliqui. & vene. Sancto. & in Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 5. in princip. §. vlt. adeſt conſtitutio Pij 5. Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularibus concionibus diſputetur de Cõceptione Glorioſæ Dei genitricis MARIAE qua & innouãtur quæ per fel. rec. Sixtum Papam 4. & Sac. Conc. Trid. ſtatuta fuerunt incip. Super ſpecula & infra.

Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſtatutum fel. rec. Sixti 4. prædeceſſoris noſtri, ſuper ea re, quod à præfata Synodo innouatum eſt (illud præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro plenè & ſufficienter expreſſo, & inſerto habentes Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus, atq; vt deinceps efficacius à cunctis obſeruetur perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, ac per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunq; ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicumq; promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſia alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate aſſerendo propriam ſententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contrafecerit ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſq; noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocumq; præterea gradu ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem vel ſimilia munera obtinenda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ ipſo etiam facto ſit obnoxius, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tẽpore exiſtenti diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit à

propria

proprio prælato pro delicti menſura infligēdis ſubÿciatur, prout ſubÿcimus. Cæterum quandiu per Apoſtolicam ſedem, altera pars diffinita non fuerit, oppoſitaq; ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue generalium, aut Prouincialium capitulorum, vel vbi alias interſunt, qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea præiudicetur, ſeruenturq; illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt, quorum ſingula vt præfertur, etiam quātum ad alias pœnas, duximus innouanda, & innouamus per præſentes.

CONFESSOR.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt q̄ Leo x. in generali Concilio Lateranēſi de Regulariū priuilegijs in Bulla. fol. 217. inter alia decreuit, *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant laicos tamen, & clericos ſæculares à ſententÿs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.* Congruit. de pæ. nit. & re.

Eucharistiæ vero & extremæ vnctionis, aliaq; eccleſiaſtica ſacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta, doceretur: Eorundē vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant niſi illorum durante obſequio.

Decretum Concilij Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 11. Pius V. declarauit vt infra videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid. de approbatione Regulariū audiendis confeſſionibus ſæcularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint doctores, aut in theologia, etiam de ſuperiorum ſuorum licentia graduati, vel promoti, vel à ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, volumus tamen eos, qui ſemel ab

ab epiſcopo in ciuitate, & in diœceſibus ſuis prauio examine approbati fuerint, ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontificis in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata à Greg. xiij. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilij Trident. vt teſtatur Sacra Congregatio cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Camerales 1586. tenoris ſequentis videlicet.

Pro fratribus Ordinis Prædicatorũ Prouinciæ terræ Laboris dicti Regni die 10. Octobris 1586.

Lecto in Sacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quaruncunq; Prouinciarum Regni Neap. conquerentium qualiter contra formã ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum, Concilij Trid. & ordinationum Apoſtolicarum in quamplurimis ab ordinarijs locorum grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat.

Illuſtriſs. Domini Cardinales his maturæ conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt vt infra, ab eiſdem locorum ordinarijs perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſæcularium confeſſiones ab ipſis fratribus Mendicantibus audiendas ſeruetur deciſio Congregationum Sacri Concilij, & epiſcoporum, corripianturq; Ordinarij qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres mendicantes nullatenus à quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum Superiorum ſit, & in dies fieri continget, prohibeantur.

Tertio, Ordinarij in cognitionibus cauſarum fratrum mendicantium tam ciuilium, quàm criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in viſitatione eorundem fratrum, vel eccleſiarũ ſuarum, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quarto, Ordinarij non impediant fratres pulſare cãpanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto,

Quinto, quo autem ad quartam funeralium ſeruetur decretum Sacri Concilij Trid.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secret.

Seſſ. 23. cap. 15.

CONgregatio Concilij cenſuit Regulares ad audiẽdas in ciuitate, & Diœceſi ſecularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos; Caterum à ſucceſſore poſſe vtiq; examinari iuxta conſtitutionem ſanctæ memo. Pij V. datam viij. Id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ à fel. recor. Greg. xiij. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. A. Card. Carafa.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas plura notatu digna differit Summa Henriquez. lib. 3. de pænit. cap. 6. fol. 273. ſub rub. Quis ſit & reputetur idoneus Confeſſarius iux. Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. vbi etiam de priuilegijs ipſorum Regularium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt à caſibus epiſcopo reſeruatis quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati, ſi ſit reſeruatio ab homine; ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in verbo abſolutio nu. 20. vide ſupra in verbo caſus reſeruati in fine.

Præsbyteri Congregationis Oratorij Romę approbati ad confeſſiones audiendas non debẽt examinari extra Vrbem à locorum ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, vt hæc & alia patent ex eorum priuilegijs tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, ea benigniter concedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem, & peccatorum remiſſionem, animarumq; ſalutem, ac ſpiritualem cõſolationem, noſcuntur pertinere, Alias ſiquidem fel. rec. Greg. Papa xiij. prædeceſſori

ceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, Præpoſiti, & presbyterorum Congregationis Oratorij, in parochiali eccleſia S. Mariæ in Vallicella de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea inſtituti, expoſito, quod de menſe Auguſti, Anni Domini, Milleſimi Quingenteſimi Sexageſimi quinti, piæ memoriæ Pius Papa quartus etiam prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ nationis Florentinorum, etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus nonnullas gratias, & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate conceſſerat, & decennio huiuſmodi iam tunc expirauerat, dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippum & presbyteros non minoribus quàm dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratijs, atq; priuilegijs proſequi, & vt ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fidelium, in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere, Philippo, & presbyteris Congregationis huiuſmodi; vt quorumcunq; Chriſtifidelium ad ipſos vndecunq; accedentium, illoſq; infirmitatis, vel quocunq; alio tempore, & occaſione domum, ſiue ad quemcunq; alium locum ad ſe vocantium, & requirentium confeſſiones libere audire, & illis diligẽter auditis ipſos Chriſti fideles, & eorum ſingulos ab excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis, ſententijs, & cenſuris quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantũcunq; grauibus, & enormibus etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cœnæ Domini conſuetis abſoluere, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcunq; vltramarina viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac Caſtitatis, & Religionis votis dũtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare liberè & licitè valerent, dicta auctoritate indulſit, & facultatem conceſſit, prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14 Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius continetur. Cum autẽ ſicut exhibita nobis nuper pro parte Phi-

Philippi, & praesbyterorū praefatorum petitio continebat à pluribus credatur literas, & facultates huiuſmodi, licet illae ad certum aliquod tempus ſpecifice; & expreſsè non fuerint limitatae. Nihilominus decennio iam de menſe Martij proximè praterito elapſo tantum duraſſe, & propterea ipſi, vt omne dubiū tollatur, ac in Dei, animarūq; ſeruitio in dies magis, et magis proficere valeant, libentiuſq; in hanc curam incumbant dictas facultates ipſis in perpetuum cōcedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent; pro parte eorundem Philippi, & praesbyterorum, qui vt aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, et illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputati exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in praemiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaq; fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & praesbyteros praefatos, ac eorum ſingulos à quibuſuis excōicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; eccleſiaſticis, ſententijs cēſuris & poenis à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum praeſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes & abſolutos fore cenſentes, necnō literarum praefatarum tenores praeſentibus pro expreſſis habentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Philippo, ac nunc, & pro tempore exiſtentibus congregationis huiuſmodi vbicumq; locorum diffuſae, praesbyteris in Vrbe à dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarijs locorum ad confeſſiones audiendas, quomodolibet approbatis, eorumq; ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium, & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſq; auditis, eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; quibuſuis eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & poenis, quauis occaſione, vel cauſa, quomodolibet latis, & per eos incurſis, necnon ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, ac delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiā in caſibus dictae ſedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis exceptis tamen contentis in literis die Coena Domini legi conſuetis abſoluere, ac pro commiſſis poenitentiam ſalutarem eis iniungere, nec non vota quaecūmq; vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de

Vrbe, & S. Iacobi in Cõpoſtella, Caſtitatiſq; & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentiæ, vel pietatis opera commutare præterea per dimidiũ horæ ſpatium ante auroram, & poſt meri diem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis prævio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe à dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem, abſq; alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum, indulto, & facultatibus huiuſmodi vti, ac potiri libere, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentiũ concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari, ſuſpendi, vel limitari, neq; eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac plenariè reintegratas eſſe, & cenſeri, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtãtibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quòd Philippus, & præsbyteri præfati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parcè vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui candor eſt lucis æternæ congruit, hoc, non noctis tenebris fieri, ſed in luce, Quòdque præſentium tranſumptis etiam impreſſis Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Rom. Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbiq; locorum adhibeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, conceſſionis, indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſiquis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſexto. Non. Septemb. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

E. Pallottus Dat.

R. Bergerius.

Sequi-

SEquitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, à tergo Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus Congregationis Sacri Concilij Trid. pro præsbyteris Congregationis Oratorij, intus vero Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ Domini. Sixtus Papa Quintus fel. record. indulſit Patribus Congregationis Oratorij vt qui ex eis præuio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe à Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſque alio examine de licentia tamen ordinariorum locorum confeſſiones libere audire valeant, ſed quia in partibus præcipuè Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegiũ prædictum ſub prætextu quod non contineat præciſam derogationem, neq; mentionem aliquam Concilij Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. quo cauetur ne quis abſque propriorum diœceſanorum examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti præsbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum à Sacra Congregatione An fuerit neceſſaria derogatio Sacri Conc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegiũ fuerit vt proponitur à Sede Apoſtolica conceſſum, vtiq; omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatẽ abſoluẽdi à caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum attendenda eſt hodie declaratio decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis quæ fuit relata ſupra in verbo Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRÆTER Sũmiſtas ſciendum eſt, quod *Die 20. Iunij anno à Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali coram S. D. N. D. Clemẽte diuina prouidentia Papa viij. Propoſita quæſtione.* Congruit tit. de pen. & remiſſ.

Vtrum liceat per literas, ſeu internuntium, confeſſario abſenti, peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.

Sãctiſſimus Dominus noſter auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſ. Dominis Cardinalibus, contra

contra hæreticam prauitatem, generalibus Inquiſitoribus, mature, ac diligenter conſiderata; hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti, peccata ſacramentaliter confiteri & ab eodem abſente abſolutionē obtinere; ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac probibuit, præcepitq; ne deinceps iſta propoſitio, publicis, priuatiſue lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur neue vnquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur; quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiuè tractauerit (niſi forſan impugnando) vel ad praxim directè ſeu indirectè deduxerit, præter excõmunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, & à qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacunq; etiam dignitate fulgente, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ maiori Pænitentiario, niſi à pro tempore exiſtēte Romano Pontifice abſolui, alijs etiam pænis arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus not. publicata fuit Romæ die 19. Iulij 1602.

ÇOMMVNIO SACRA.

Congruit tit. de pæn. & remiſſ.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem c. omnis vtriuſq; ſexus de pænit. & remiſſ. Eugenium 4. declaraſſe quod communicans in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iulij 1446. Pontificatus ſui anno 10. quam refert Nauar. in man. confeſſ. c. 21. num. 45. quæ non eſt in bullario ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegijs Minimorum fol. 139.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

Congruit tit. de conſtitu.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius IIII. confirmauit generale Cōcilium Tridentinum, atq; ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibēdo prælatis ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, alijs verò ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commentarios, gloſas, annotationes,

ſcolia

ſcolia, ullumq; omninò interpretationis genus ſuper ipſius concilij decretis quocunq; modo edere, quocumq; nomine, etiam ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut exequtionis, alioue quæſito colore ſtatuere; ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kalen. Febr. 1563. incip. Benedictus Deus fol 799. in bullar. Ab eodem Sum. Pont. 13. Kal. Martij 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcumq; ſimilium gratiarum, quibuſcunq; locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus ſtatutis, & decretis ſacroſ. Conc. Trid. contrariantur, annullando in vtroq; foro facta & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus quo concilium obligare cæpit, vt in eius bulla incip. In Principis Apoſtolor. fol. 481.

Gregorius 13. conſtitutionem edidit contra iurantes & iurare facientes illicita, impoſſibilia damnoſa, eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Conc. Triden. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1354.

In confirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu. & decretis Concil. Trid. non aduerſentur.

An autem requiratur expreſſa mentio de conſtitutione conciliari, vt illi ſit derogatum per clauſulam generalem non obſtan. habetur in c. ex parte de cap. mon. in c. nonnulli de reſcript. vbi Felin. Archi. in cap. 1. de conſtit. in 6. Gomes. in prohę. reg. cancell. q. 5. latè per Card. Iacob. in tract. de cócilio lib. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Conc. Trid. interpretatione, & exequtione extat aliquorum Illuſtriſſimorum Dominorum S. R. E. Cardinalium congregatio inſtituta à Pio 4. fol. 896. in bullario incip. Alias nonnullis.

Sixtus 5. iſtius Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23. Martij 1584. Incip. Immenſa.

Gregor. 13. priuilegia regularibus conceſſa à Pio 5. reduxit ad terminos Conc. Triden. incip. In tanta negociorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirũt approbationem à Sede Apoſtolica antequam publicentur.*
2 *Quid ſit Concilium Prouinciale, per quem cõuocetur, ad quem finem, & quoties.*
3 *Quomodo, & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
7 *Quomodo poſſint compelli, & de pœna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & iudices ſint, & quo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Conciliũ Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſi allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo, & quid in eo præcipuè agendũ.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Qui nam habeant poteſtatem abſoluendi à cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſia Archiepiſcopales, & Epiſcopales Regni Neapol. quæ ſint, & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

1 PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per conſtitutionem Sixti V. † Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata eorum ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſs. D.N. Papã, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & exequtione Conc. Triden. recognita, & approbata deinde publicantur vt patet ex conſtitutione eiuſdẽ Sixti Romę publicata die 23. Martij 1584. incip. Immenſa,

Immenſa. Et quoniã de Concilio Prouinciali ego Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impreſſum de anno 1586. qui cum non facile reperiatur hic inſerendum eſſe cenſui. Congruit tit. de cõſtitu.

Inter cæteras ſollicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare, ſcilicet Conciliũ Prouinciale de quo breuiter, vtiliter, & ordinate ſcripturus nõnullas ponam quæſtiones ex ſacris canonibus, varijſq; doctoribus ac locis non ſine maximo ſtudio, labore, atque vigilijs elaboratas,& collectas ad inchoationẽ dicti Concilij illiuſq; progreſſum, atq; tractatum & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diuino igitur inuocato auxilio dicimus

2 † hanc Concilij Prouincialis conuocationem ad Metropolitanum ſpectare c. ſi epiſcopus c. ſi quis epiſcoporum c. quoniam c. propter 18. diſt. c. ſicut olim de accuſat. c. 1. de pænis in 6. ipſe namq; eſt caput huius cõgregationis & propterea ad ipſum ſpectat huiuſmodi conuocatio Card. Alex. ſiue Præpoſi. in d. c. ſi quis epiſcoporum, & Conciliũ Prouinciale dicitur quia repręſentat eccleſiam Prouinciæ Abb. in cap. graue in fi. de præben. & in d. c. ſicut, vbi etiam de triplici conciliorum differentia poſt gloſ. in ſum. 17. diſt. quorum etiam diffinitiones ponit Io. Paul. Lancell. lib. 1. inſtitu. iur. cano. in tit. de eccleſ. conſtit. & declarat in ſua gloſ. vel appellatur, quia regulariter fit & congregatur in prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui omnibus epiſcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur Bero. in c. 1. de iudi. & ſine authoritate Metropolitani non licet inferioribus illud congregare Card. Alex. notat in d. c. propter el 1. Sede tamen Metropolitana vacante epiſcopi prouincię ſe congregare poſſunt ad illud celebrandum Archid. & Gemin. in c. placuit nu. 2. & in d. c. propter vbi Io. de tur. crema. Card. S. Sixti nu. 8. ac Card. Alex. in c. de concilijs in 3. notab. & in d. c. placuit 18. diſt. Petrus de monte epiſcopus Brixien. in tract. monarchiæ conciliorum c. 2. nu. 9. Vgonius epiſcopus Phamaguſtanus in tract. quem inſcripſit de Concilijs Synodia Vgonia in præludijs q. 5. & in 3. par. fol. 134. Henri. Boczeus de ſynodo epiſc. par. 1. nu. 43. ad quem tamen finem, quoties, & quid ſit tractandũ in eo habetur in d. c. propter c. quoniam 18. diſt. & c. ſicut de accuſat. iuſta

etiam cauſa illud conuocandi eſt cum aliqua magna oritur dubitatio, quæ alias comode non poſſet diffiniri Card. Alex. in c. multis in 4. notab. 17. diſt. etiam poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo prout in c. 1. 34. diſt. & quando immineret neceſſitas poteſt congregari ante tempus ſtatutum idem Card. in d. c. de concilijs Boſt. in d. par. 1. nu. 54. ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem pallij illud cõuocare c. quod ſicut §. præterea de elect. & ex his patet reſponſio ſaltem remiſſiue ad primam quæſtionẽ, quæ erat præmittenda videlicet, quid illud ſit, per quem cõuocetur, ad quem finem & quoties, & de concilijs Prouincialibus vide quod nouiſſime fuit decretum per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 2.

ADDITIO. Verba Conc. Trid. ſunt iſta videlicet. *Prouincialia Cõcilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, controuerſijs componẽndis, alijſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos, ſeu illis legitime impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauã Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio cõmodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat ſynodum in prouincia ſua cogere; quo epiſcopi omnes & alij qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debẽt, exceptis ijs quibus cum imminenti periculo transfetandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligant in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoq; diœceſanæ quotannis celebrẽtur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur; ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarũ, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunq; illi ſint, ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quàm epiſcopi, & alij ſuprascripti negligentes*

gentes fuerint, pœnas, ſacris canonibus ſancitas, incurrant. hactenus verba Conc. Trid. Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus epiſcoporum coactus ab habente poteſtatem congregandi vocatis vocandis de iure, vel conſuetudine Nauar. conſ. 4. nu. 3. de verb. ſignif. in antiq. vbi etiam inquit poſſe Concilium Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas ex mente Innoc. in c. graue nu. 7. de preb. itidem ex verbis Conc. Triden. ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac ſuffraganeos conuocandi licet ante ipſum Concilium Trid. id poterat vt per Pauin. in tract. de offic. & poteſt. cap. Sed. vac. par. 1. q. 7. ſub nu. 3. & Boſt. de ſino. par 1. nu. 43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exempto, vt ad eius ſynodum Prouincialem conueniat poſſit poſtea mutari. Reſp. quod non, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſq; electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro † quomodo & qui vocandi. Reſp. Metropolitanum conuocare concilium ad ſtatutam diem per literas, & ſufficere vnicam citationem c. ſi epiſcopus, & ibi gloſ. 18. diſt. Gemin. & Franc. in c. 1. de pœnis in 6. & epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt, & ire tenentur vt in præall. iuribus habetur, ex quo tex. in d. cap. ſi epiſcopus notat Card. Alex. quod ſuffraganei non tenentur venire ad Concilium Prouinciale, niſi à Metropolitano ſint vocati, in tantum quod ſi ſuffraganeus videret omnes alios epiſcopos cōſuffraganeos ire ad concilium, ſi ipſe non eſſet vocatus non tenetur ire, niſi in præcedenti concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando cum aſſignatione loci & temporis, tunc qui fuiſſent præſentes non forent neceſſario vlterius vocandi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tract. de concilio lib. 2. art. 4. q. 5. fol. 102. & ratio eſt quia in ijs in quibus eſt neceſſaria denūciatio prout hic non ſufficit ſcientia, vbi vero ſola ſcientia eſt de ſubſtantia non requiritur de neceſſitate denunciatio, & ita procedit reg. eum qui de reg. iur. in 6. quæ potuiſſet obſtare vt ibi per Io. And. & Fran. formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis vide in fine Concil. Prouinc. Mediolan. 4. & 5. & in cerem. epiſc. lib. 1. cap. fin.

Tertio quæro quid de Abbatibus. Reſp. quod Abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali c. ex ore de priuileg. cap. vt apoſtolicæ eod. tit. in 6. & an accedere teneantur vide

Gemin. & Card. S. Sixti, & Alex. in cap. epiſcopus 18. diſt. Boct. in d. tract. par. 2. ſub nu. 4.

ADDITIO. Quando tamen habent populum, & membra non exempta, à quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt, quod tenentur accedere vt in iurib. prealleg. & Abbates habentes populum, & territorium proprium, iuriſdictionemq; epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius Prouinciæ ad Cõcilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur epiſcopi Cõprouinciales, & poſſunt dici ſuffraganei nam cum habeant iura epiſcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per ſe ſynodum diœceſanam dicuntur ordinarij locorum, & appellatione ordinarij comprehenduntur gloſ. notab. iuncto tex. in c. ordinarij de off. ordin. lib. 6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinent plurima caſtra de quibus per Frecc. in tracta. de ſubfeud. ſub rubr. de origine baronum c. 3. nu. 28. & iſti funguntur vice trium perſonarum ſcilicet Abbatis in monaſterio erga monacos, Prælati, ſeu Antiſtitis erga populum, & domini iuriſdictionis temporalis ciuilis, ſeu mixtę (ſi habent) erga laicos, qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur arg. tex. in cap. 1. de ætat. & qual. plene per Lancellot. Conrad. alios cumulantem in templo omnium iudic. lib. 2. c. 7. nu. 18. quibus competere poſſunt nõ ſolum ea, quæ ſunt dignitatis & iuriſdictionis epiſcopalis, verum etiam ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis de quibus in c. quamuis Chorepiſcopis 68. diſt. in c. quanto de conſuetud. in c. aqua de conſecr. eccleſ. vel altar. & in c. accedẽtibus vbi Panor. de exceſſ. prælat. præter tria videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas & altaria, & conficere chriſma, prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus à Sede Apoſtolica conceſſis. Inſuper iſti in Cõcilio ſedent poſt epiſcopos vt per Petr. de monte in tract. monarch. concil. quæſt. 5. nu. 4. & per Campeg. in tract. de auctor. Sac. Conc. c. 7. & tanquam locorum ordinarij in Concilio Prouinciali habent vocem deciſiuam, & tunc de eis in decretis debet fieri mentio, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina celebrata de menſe Ianuarij 1567. Manfredoniæ, attento proemio tenoris ſequentis videlicet. Nos Ptolemeus Gallius S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Cardinalis Comenſis, ac Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſimorum DD. Epiſcoporum, Abbatum, & aliorum noſtræ Prouinciæ Ordinariorum in Prouinciali Synodo Sipõtina hæc ſtatuimus & ſancimus & infra. Ampliatur vt accedere teneantur etiam ſi in capite eſſent exempti vt notat Gemin. in d. c. vt Apoſtolicæ nu. 4. Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentibus proprium territorium, curam animarum, ac epiſcopalem iuriſdictionem ex adductis per Nauar. in conſil 4. nu. 2. de fil. præsb. & conſ. 5. de ſponſal. in antiq. limita vt non omnes Abbates, ſeu commendatarij habeant vocem deciſiuam in Concilio Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem epiſcopalem, & alia vt ſupra, licet habeant inſignia epiſcopalia ſcilicet, vſum mitræ & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico, cum habere vocem deciſiuam ſit etiam iuriſdictionis, Campeg. in d. tract. c. 7. & 15.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem, à quorum ſententijs immediate ad Sedem Apoſtolicam appella-

appellatur, & non ad Archiepiſcopum teneantur ad concilium Prouinciale accedere, & videtur dicēdum quod ſic, ſiquidem epiſcopi exempti à quorum ſententijs ad S. Pontificem appellatur tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Conc. Trid. ſupra relati, ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam an ſcilicet mens Conc. Trid. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de Capitulis eccleſiarum, Reſp. quod Capitula cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum Concilij non autem ad decidendum, & poſſunt comparere per procuratores cap. fin. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſ. cap. vbi Abb. nu. 4. dicit procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula, & Card. Zab. in d. c. graue q. 5. de præb. tenet ſemper vocandos eſſe ad Concilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori Boct. in d. tract. par. 2. nu. 42. habetq; capitulum vocem conſultiuam, formulam literarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur vide in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ. fol. 359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis concilij Prouincialis vacaret ſedes, Capitulum Cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per Vicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis quæ tranſit in capitulum Sede vacante, vt ſatis abundè fuit demonſtratum ſupra, & in verbo capitulum Sede vacante. Notandum etiam eſt quod Sacra Congregatio cenſuit Capitula Collegiatarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Concilium Prouinciale nedum debent venire epiſcopi, verum etiam alij inferiores qui ſe læſos eſſe exiſtimāt, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d. cap. propter vbi Card. Alex. in 1 notab. 18. diſt.

Sexto quæro qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij Innoc. Hoſt. & Zab. in d. c. graue de preb. Abb. in diſputat. 1. num. 29. & ſequuntur communiter doctores, vt refert Card. Alex. in d. cap. propter el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra epiſcopos adeſſent alij ordinarij locorum habētes epiſcopalem iuriſdictionem vt dixi ſupra in addit.

in addit. ad tertiam, & 4. quæſtio. Item vbi fuiſſet prouiſum de epiſcopo qui non dum eſſet conſecratus licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem gloſ. in clem. dignum de celebr. miſſ. & per plura citata à Felin. in c. ex im te de reſcript. Nauar. in man. confeſſ. cap. 27. ſub nu. 67. ſi tamen eſt electus & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus poterit intereſſe concilio & votare arg. tex. in cap. tranſmiſſam vbi gloſ. de elect. & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſſ. prælat. Campegi. de Concil. cap. 15. eiq; & ſi nondum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Boct. de Synod. par. 1. & ideo erit de neceſsitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſp. quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Concilium ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor Card. Iacob. in d. tract. de conc. lib. 2. art. 4. q. 6.

Octauo quæro, quid ſi epiſcopus non reperitur in diæceſi, Reſp. quod epiſcopi qui non ſunt in ſuis diæceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad conciliũ Prouinciale Card. Alex. in c. peruenit in 4. notab. 18. diſt. verum in Prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius Capitulo vt tranſmittat, & proponere edictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale Felin. in cap. poſtulaſti nu. 1. de for. compet.

4 Nono quæro † de tempore & loco, Reſp. non debere Concilium Prouinciale celebrari temporibus quibus abſtinẽtiæ, ſeu contemplationi eſt vacandum vt in quadrageſima & in diebus quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſollemnitatum præcipuarum c. habeatur vbi Card. Alex. in fin. 18. diſt. Boct. de ſynodo par. 1. nu. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio vt hij, qui vocati ſunt non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes & conuentus in loco non multum remoto, imo proportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio tẽporis vt non in hyeme maxima fiant cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio Card. Alex. in c. quoniam 18. diſt. Boct. in d. pat. 1. nu. 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum, Reſp. quod vocati ad Concilium debent venire infra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum c. placuit, & c. ſi epiſcopus 18. diſt.

ſed

ſed quandiu concilium nõ erit abſolutum poterit epiſcopus moram purgare, & non punietur pæna canonica doct. in d.c. ſi epiſcopus Card. Iacoba. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro quid ſi venit & diſceſſit illicentiatus, Reſp. quod epiſcopus qui venit ad cõcilium & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur debet excommunicari, & excõmunicatus à ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prę latos ſynodi, ſed ab ipſa ſynodo tantum cap. ſi quis 18. diſt. vbi Card. Alex. notat paria eſſe non venire & ante abſolutum concilium recedere facit tex. in c. certum 11. q. 3. & c. 1. de iudic. in tantum quod ſi vocatus ad conciliũ expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet puniretur tanquam contumax non expectato fine Concilij Card. Iacoba. in d. art. 5. fol. 112. & 113. Synod. Vgo. in 4. par. folio 144. & contumax dicitur ille qui illicentiatus recedit Dec. in cap. 1. de iudic. nu. 43. in r. lectu.

5 Duodecimo quæro quid ſi non oẽs venirent. Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato conuincuntur de negligentia & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero pauciores Card. Iacoba. in d. tract. lib. 5. art. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videtur c. cum nobis vbi Panor. nu. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux. gloſ. in clem. quod circa eod. tit. vnde faciunt quod totum ius reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de monte in præalleg. tract. de concilio quæſt. 6.

6 Decimotertio quæro † de excuſationibus non venientium. Reſp. quod ẽps qui non poteſt intereſſe concilio debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & nõ eſt neceſſe apud totum Concilium illam allegare Card. Alex. in d. c. placuit 18. diſt. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 4. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum vide gloſ. in d. c. placuit.

Decimoquarto quæro quæ nam excuſatio requiratur. Reſp. nõ quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum vt nõ teneatur venire

venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipienda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali c. epiſcopus cum ſeq. & ibi Cardin. Alex. ac etiam in c. peruenit 18. diſt. vbi gloſ. in verbo neceſſitatibus ponit multa quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Campeg. de conc. c. 11. & formula literarũ quibus epiſcopi à Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperitur impreſſa in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ. fol. 359. de quibus excuſationũ cauſis latè Bœ̃ct. de ſyno. par. 2. ſub nu. 56.

Decimoquinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gloſ. in c. 1. in ver. vniendo in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium. Reſp. quod accedendo ad vnum poteſt mittere procuratorem ad aliud.

ADDITIO. Similis gloſ. eſt in c. & temporis ver. vnire 16. q. 1. & arg. tex. in c. 2. de relig. dom. & vide Caccialup. in tract. de vnion. artic. 8. nu. 11. & in Regno Neap. extãt aliqui epiſcopi qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis vniti qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Cõpſanum. Et facit in ſimili quod dicit gloſ. fin. in c. ex ore de priuileg. Imol. in cap. quod ſuper his de maior. & obed. Bœct. in d. tract. par. 2. ſub nu. 42. & Franc. Aret. in conſ. 151.

Decimoſexto quæro Quid de vocato ad concilium à Metropolitano, ſi eodem tẽpore vocetur à Rege ad quem potius accedere debeat vide gloſ. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & in c. cum parati de appellat. vbi Innoc. & Abb. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. fol. 117. Lancell. Conrad. in tẽpl. omn. iud. lib. 1. c. 2. §. 3. nu. 9. & Bertach. in tract. de epiſc. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conſ. 72. Campeg. de conc. c. 11.

7 Decimoſeptimo quæro. † An poſſint epiſcopi compelli vt veniant ceſſante impedimento, & quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt veniant ad Concilium Prouinciale Abb. in cap. quod ſuper his de maior. & obed. in 3. not.

Decimo octauo quæro de pœna contumacium. Reſp. quod epi-

ſcopus qui impedimento canonico ceſſante nõ venit ad concilium debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſq; ad futurum concilium ſi fuerit contumax cap. ſi quis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 3. not. 18. diſt. faciunt etiam c. non oportet c. peruenit in fi. c. ſi quis autem c. placuit, & c. ſi quis epiſcopus diſt. eadem; vnde non erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum cæteris epiſcopis & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus à communibus negotijs cum alijs epiſcopis, nec poterit intereſſe ſcrutinio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum & alijs communiter pertractandis cum Metropolitano & epiſcopis gloſ. in d. cap. placuit, & Card. Alex. in fine Card. Iacoba. in d. art. 5. in princ. fol. 111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludendo à communione fideliũ & erit in electione Archiepiſcopi; quod ſane debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit procedet prædicta pæna, ſi iterum & tertio monitus non venit poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto, ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pæna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pænam inferendam ſufficit vnica monitio d. c. ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia tunc poterit excõicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio à communione de qua in dd. iuribus non eſt cẽſura eccleſiaſtica, ſed pæna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excommunicatione quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c. quærenti de verb. ſignif. & nõ poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri cap. ſacro de ſent. excom. c. 1. eod. tit. in 6. ad prædicta facit in ſimili quod notat lo. And. in c. 1. de exceſſ. prælat. vbi dicit ad inferẽdam pænam ſuſpẽſionis non requiri monitionem, quando profertur vt pæna, quando autem profertur vt cenſura trina monitio debet præcedere, ita reſidet Card. Alex. in d. c. ſiquis epiſcoporum, cuius dictis addo etiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tãquam contumax, ſed prius debet admoneri, & requiri & tandem citari ad videndum ſe declarari

c. propter el 1. 18. diſt. & ibi gloſ. Card. Iacoba. in d. tract. lib. 1. art. 5. in princ. fol. 114. Campeg. de conc. c. 13. facit id quod dicit Innoc. in c. cum olim in fi. de teſti. quod contumax in proceſſu iudicij citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex. 3. relatam in c. 2. de off. deleg. in 6.

8 Decimonono quæro † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium. Reſp. quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſijs ſubiectis, vt conferant expenſas Bellencinus Rotæ auditor in tract. de charita. ſubſid. q. 21. Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 111. quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas vt per eundem Card. Iacob. in d. art. 5. fol. 101. col. 1. Rebuff. in tract. concordat in rub. de public. concubinarijs §. quia vero, quod charitatiuum ſubſidium non exigendum eſt à pauperibus, & ille dicitur pauper clericus qui ex reditibus non percipit vltra decentem victũ ſuum. Bellenci. in d. tract. q. 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenc. in d. tract. vide Afflict. in conſtit. Regni quamplurimum nu. 2. Boer. deciſ. 133. cum tribus ſeq. & Petr. duen. reg. 89. in verbo charitatiuum ſubſidium, & reg. 253. in verbo epiſcopus, & quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio vide Menoch. de arb. iud. cent. 6. caſu 520. nu. 10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo. Reſp. quod Archiepiſcopus non debet petere aliquid à prælatis venientibus ad Concilium alias teneretur in quadruplum c. quoniã 18. diſt. qui tex. loquitur quãdo Archiepiſcopus expetierit, ſi tamen ipſo nõ petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid daret de ibi contentis non incurreret in pænam quadrupli Archiepiſcopus, cum hanc pænalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum, peccaret tamen cum abſtinere debeat à muneribus ſecundum Card. Alex. in d. c. quoniam vbi tenet quod ex ſola petitione incurrit in dictam pænam de rigore iuris, ſed de æquitate non, ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pæna autem applicabitur eccle-

eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet illa quærere nec ea ſponte oblata reſpuere cap. de eulogijs 18. diſt. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimo primo quæro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum. Vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, & nouiſſime ceremo. epiſc. lib. 1. cap. 22.

Vigeſimo ſecundo quæro de ordine in ſedendo. Reſp. quod epiſcopi, ſecundùm ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conſedendum, ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent c. fin. 17. diſt. conſeruato Metropolitani primatu c. placuit 18. diſt. dicit tamen glo. in c. per tuas de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeant in meliori loco, ſed an præferantur non exemptis, primò promotis vide Abb. ibidem, ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani; licèt ſit poſterius ordinatus præponitur alijs glo. in d. c. fi. & de Abbatibus, an debeant præcedere canonicos tractat Felin. in c. paſtoralis nu. 9. de off. deleg. Card. Iacob. in d. lib. 1. art. 8. fol. 72. ſynod. Vgo. fol. 88. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d. c. fin. 17. diſt. tenet, quod clerici ſeculares regularibus, regulariter ſemper præferendi ſunt. quomodo autem ſe habere debeãt in cócilio reſidentes vide cap. in loco benedictionis 5. quæſt. 4.

ADDITIO. In ſeſſione vero & ordine proferendi vota inter epiſcopos, dignitates, Canonicos, Abbates, commendatarios, procuratores, & cæteros attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio quæ habetur in d. ceremo. epiſc. lib. 1. c. fin. & eod. lib. cap. 3. habetur epiſcopos in congregationibus concilij Prouincialis corã Archiepiſcopo vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozetta.

Quid in Archiepiſcopo ſiue titulari, ſiue alias prouiſo ac translato ad eccleſiã ſuffraganeam an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores. Reſp. quod ſic arg. tex. in l. 1. ff. de albo ſcrib. & rubr. C. vt dignitat. ordo ſeruetur lib. 12 & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris quem geſſit; ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat Felin. in c. quæ in eccleſiarum nu. 81. de conſtit. eſt, & alia ratio quia Archiepiſcopus translatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceſſit loco & non dignitati. arg. text. in cap. 1. de ordin. ab epiſc. qui renunc. epiſcop. & in cap. poſt translationem de renunt.

10. Vigeſimo tertio quæro † quis in eo eſt præſides. Reſp. quod Archiepiſcopus in concilio Prouinciali eſt præſidẽs d.c. placuit. glo. in c. Paſtoralis in verbo exceptis, de off. ord. & eſt caput concilij Abb. in c. graue nu. 8. & Imol. nu. 10. de præben. Card. Alex. in c. ſi quis epiſcoporum 18. diſt. qui omnibus epiſcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur Bero. in c. 1. de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur Bonifa. de vitalinis in clem. 1. nu. 45. de ſent. excom.

Vigeſimo quarto quæro, qui nam iudices ſint. Reſp. ne dum Archiepiſcopum, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices, c. 1. vbi Abb. in primo nota. & Maria. Socc. in 2. nota. de libell. oblatio gloſ. in ſum. 9. q. 8. ſine quorũ conſenſu non iudicat Archiepiſcopus Abb. in c. 1. nu. 14. de iudic. Card. Iacoba. in d. tracta. lib. 5. art. 11. fol. 292. Syno. Vgo. in 3. par. fol. 108. col. 3. Metropolitanus ergo eſt coniudex licet tamquã maior ſedeat Card. Alex. 3. q. 8. in ſum. & epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegium c. 1. 34. diſtin. Ancha. & Felin. in cap. ſicut olim de accuſa. Henr. Boẽt. de ſyno. par. 2. nu. 48. & totum concilium eſt iudex non autem ſingulares Abb. in c. non poteſt. nu. 18. de ſent. & re iudic. in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & illam vt per Boẽt. in d. tracta. par. 1. ſub num. 32. ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio Prouinciali ad generale Cardin. Iacoba. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 345.

Vigeſimo quinto quæro quis eſt principalis iudex. Reſp. quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis, c. 1. 34. diſt. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum Card. Alex. in cap. de eo 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionẽ ordinariam d.c. ſicut olim. Suffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices in diffiniendo vt aſſeſſores Card. Alex. in c. propter el 1. 18. diſt. Imol. in c. graue de præb. Boẽt. de ſyno. par. 1. nu. 33. & par. 2. nu. 48. Synod. Vgon. c. 9. ſed ſiue ſint iudices ſiue aſſeſſores non valet quod fit eis non vocatis Innoc. & Hoſtien. in d.c. graue. nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia requiritur conſenſus ſuffraganeorum d.c.

ſicut

ſicut olim de accuſat. cum ſimil. eorum enim qui participes ſunt officij debet attendi conſenſus Abb. in c. cum olim nu. 4. de arbi. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diæceſis ſuæ tantum c. Romana & ibi gloſ. in ver. ſententiæ de ſent. excom. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorũ, & ad ſuam diæceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorũ niſi conſentirent Card. Alex. 18. diſt. in ſum. Felin. in c. paſtoralis nu. 7. de off. ord. Lancell. Conrad. in templo omn. iud. lib. 2. c. 4. nu. 22.

Vigeſimò ſexto quæro, quomodo ſit pronunciandum. Reſp. quòd Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu & conſilio ſuffraganeorum vel maioris partis pronũciare debet Io. And. poſt Hoſtien. in c. 1. de libell. oblatio. idem Card. Hoſt. & Zaba. in c. graue de præben. nu. 6. vbi Imo. nu. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imo. in d. c. 1. in vltimo not. & ſub nu. 21. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 8. fol. 288. & faciũt c. ſanè 65. diſt. c. nec epiſcopi de temp. ord. cap. ſicut de accuſa. & ſic in praxi obſeruari patet ex principijs nonnullorũ cõciliorum prouincialium, quæ ſunt impreſſa videlicet Mediolanẽ. Coſentin. Neap. Tranẽ. & aliorum.

Vigeſimo ſeptimo quæro, de modo in ſtatuendo. Reſp. quòd Abb. in c. 1. de pac. notat modum, & practicã condendi legem in concilio Prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet ſtatuunt illam confirmãdo vel reſtringendo, ſeu ampliando.

Vigeſimo octauo quæro, an alij præter epiſcopos in d. concilio ſint vocales. Reſp. quòd in concilio Prouinciali Metropolitano multo plus quàm alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere electiſſimos quoſq; ſacerdotes, vt præter epiſcopos habeant in concilio vocem conſultiuam, & deciſiuã, vt latè demonſtrat Doctor Michel Thomaſius Hiſpanus in diſputatione de ratione habendi concilia Prouincialia Romæ impreſſa anno 1565. à fol. 81. vſque 99.

A D-

ADDITIO. Intellige vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam vt fuit determinatum per Gregor. 13. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitã à Concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in d Concilio. imo requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum, nec ſufficit maior pars faciunt dicta per Campeg. in tract. de conc. c. 7. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltim vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur Abb. in 1. quæſt. ſub nu. 29. ſuffraganeus autem legitime impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnum ex ſuffraganeis cum ſpeciali mandato ad decidendum Nauar. in conſ. 3. de off. deleg. in antiq. de alijs non epiſcopis habentibus vocem deciſiuam dixi ſupra q 3. 4. & 6.

Vigeſimo nono quæro, quid ſi Metropolitanus à maiori parte in iudicando, vel ſtatuendo diſſentit. Reſp. quòd Metropolitano diſcrepante præualet Prouincialis concilij ſententia ſententiæ Archiepiſcopi dicit Card. Iacob. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 329. Henri. Boct. de ſyno. par. 3. nu. 137. nam cõcilium Prouinciale reputatur vt collegium Anchara. & Feli. in c. ſicut olim de accuſa. & in agendis à collegio ſi diſcordãt ſtatur maiori parti c. ſanè & ibi Card. Alex. 65. diſtin. glo. in c. ſi Archiepiſcopus de temp. ordi. Nauar. in conſ. 1. de his quæ fiunt à maio. par. cap. in antiq. ſtandum eſt in diſpoſitionibus concilij iudicio plurimorum Abb. in c. 1. de pac. & in c. in ſingulis nu. 5. de ſtatu mo. & ideo concilij Prouincialis iudicium integrũ dicitur quia plurimorum *a* ſentẽtijs comprobatur clem. 1. de ſent. excom. vbi Bonifa. de vitali in 10. nota. nu. 45. dicit quòd ſtabilius & firmius eſt ſtatutum per concilium Prouinciale, quàm per ſententiã præſulis prouinciæ ſicut eſt Archiepiſcopus licet auctoritate Archiepiſcopi celebretur, Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit à maiori parte Abb. in c. non poteſt ſub nu. 16 de ſent. & re iudi. deniq; Metropolitani ſuffragium nõ poteſt niſi vim vnius habere Doctor Thomaſius in dicta diſputatione fol. 89. & ſi non præualeret maioris partis ſententia poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorũ contra prędicta in ſuperioribus quæſtionibus 24. 25. & 26 non obſtat c. ſi quis epiſcopus cum ſeq. 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in condẽnatione vel abſolutione epiſcopi vt ibi dicit glo. & in c. epiſcopis 65. diſtin.

AD-

a ADDITIO. Adde tex. in c. extra conſcientiam 64. diſt. & in c.prudentiam de off. deleg. Afflict. deciſ. 1. & ibi Vrſill. in annotat. limita vt opinio ſingularis præualeat communi, quando ratione fortiori nititur per tex. in c.cappellanus & ibi Panor. nu. 3. ab omnibus receptus de feriis, Felin. in c. 1. ſub nu. 54. de conſt. Petr. de monte in tract. monarch. conc. quæſt. 7. Nauar. conſ. 17. nu. 8. de priuileg. in antiq.

Trigeſimo quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis. Reſp. tunc puto eſſe recurrẽdum ad ſummum Pontificem per ea quæ dicit gloſ. in cap. ſanè 65. diſt. in vlt. dicto & in c. fin. in verb. iudic. 63. diſt.

Trigeſimo primo quæro quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in c. nec epiſcopi de tempor. ordin. quod vitiabitur factum & facit id quod in ſimili dicit gloſ. not. in cap. 2. in ver. cum conſilio. de corpore vitiat.

11 Trigeſimo ſecũdo quæro de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium Prouinciale, quam iuriſdictionem habeat & ſuper quos. Reſp. quod concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ c. propter, & ibi Gemin. notat 18. diſt. & habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia Abb. in c. graue nu. 4. de præben. & cognoſcit, & examinat delicta nõ ſolum ſuffraganeorum ſed etiam ſubditorum ſuorum d. c. graue c. ſicut olim vbi Hoſtien. de accuſat. & d. c. propter Philip. Franc. in c. fin. de cenſi. in 6. Lancell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 4. nu. 2. & habet iuriſdictionem ordinariam Card. Alex. in c. experientiæ 11. q. 1. & 3. q. 8. in ſum. Bero. in c. 1. nu. 125. de iudi. & cognoſcit de oĩbus cauſis nedum per appellationem ſed etiam per ſimplicem quærelam Card. Alex. in cap. de concilijs 18. diſt. & in rub. de appellat. nu. 34. & in c. cum ſpeciali nu. 27. eod. tit. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 11. fol. 298. Lancell. Cor. in d. templo lib. 2. c. num. 20. & debent audiri quærelæ omnium læſorum d. c. propter & ſecundum Innoc. quem ſequuntur Io. Andr. Imol. Card. Zab. in d. c. graue Abb. in c. 1. nu. 15. de iudi. & Card. Alex. in d. c. de concilijs 18. diſt. etiam non citati tenentur reſpondere de quærelis ciuilibus ac ſi citati eſſent, de criminalibus autem nõ niſi ſint citati, & expoſita crimina ſuper quibus accuſantur

tur,habent tamen ius reuocandi domum accuſati.ſi pro ſpecialibus negotijs fiat conciliũ, & petatur quod reſpondeant pro alijs arg. c. fin. de for. compet. alias ſecus ſi in diſtinſte fiat concilium pro omnibus negotiis emergentibus; etiam competit ius reuocandi domum ſi conciliũ ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in cõcilio ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Boſt. de ſyno. par.3. in princ. num.41. & 42. Card.Iacob. in d.lib.5. art.8. fol.289. Synod. Vgo. in prælud. c.10. in fine fol.10. & in 3. par. fol.108. col.1. in fine,epiſcopi in Prouinciali cõcilio congregati loco ordinarij ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad cõcilium referuntur, ad illum autem qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omnium, vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra quæſt. 26. Concilium inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ Abb. in c.1.nu.5. de iudic. vbi Bero. nu. 67.& prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere,epiſcopum tamen deponere non poteſt Abb.in d cap. graue num.4. de præben. quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata Abb. in c. Paſtoralis in princ. de off. ordi. Feli. in c.1. nu.23. de iudi. dicit tamen Abbas in c. 2. nu.3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam ſed non diffinire, idem dicit Anchar.in d.c.graue nu.18. & Imol.ſub nu.19. ſolum enim interdicitur concilio poteſtas *b* deponẽdi epiſcopos Abb.in c.1.de iudi.ſed circa hoc vide quod fuit decretum per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab. gloſ. in c. quod translationem de off.lega. & in clem. quia contingit de relig.domi. & enumerat Card. S. Sixti in c. huic ſedi 17. diſtin.& Pauin. de viſit. par. 1. q. 10. Habes ergo quod concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos, & clericos, itẽ poterit cognoſcere de omnibus cauſis clericorum,dummodo factum ſit notorium vel ſi res non patiatur dilationem, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de concilio vel maioris partis c.nec epiſcopi de tempor. ordin.& c. ſicut de accuſat. Card.

Iacob.

Iacob. in d. lib. 5. art. 8. fol. 288. in quo concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero d. c. ſicut, & c. propter 18. diſt. & ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens, quod multa remanent incorrecta de his quæ cõcernunt eccleſiaſticum ſtatum ut pertinet 18. diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem tẽporis, de his quæ ſunt notoria vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi, de dubijs vero delictis non eſt inquirendum, ſed ſunt committenda Hoſt. & Zab. in d. c. graue ſub num. 3. & ibi Imol. ſub nu. 19. Boct. de ſyno. par. 3. ſub num. 45. debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri fama non præcedente ſecundum Abb. in d. c. graue nu. 9.

b ADDITIO. An Cõcilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Pontificem. Reſp. quod hodie de iure nouo nõ ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ ſed etiam omnimoda cognitio & examinatio cauſæ depoſitione digna, ita quod inferiori Papa hoc denegetur, prout habetur in præallegato Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 5. per quod Capitulum crimen hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione & priuatione digna exequantur quoad hoc. Nauar. conſ. 1. de for. compet. in antiq. amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam gloſ. in c. inquiſitores de hæret. in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur vt minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel à deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro num deputandi per Concilium ad terminandas illas cauſas debeant eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp. quod non eſt neceſſe vt ſint epiſcopi, quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat ſi prius. i. ante Concilij abſolutionem cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c. relatum & cap. gratum de off. deleg.

Trigeſimo tertio quæro an cognoſcat de Metropolitano. Reſp. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c. graue de præben. ſed tamen poteſt ex charitate reprehẽdere gloſ. in c. ſi autem & ibi Card. Alex. 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrandam ſupplere

Cc poteſt

poteſt Concilium Prouinciale cap. ſi Metropolitanus, & ibi Card. Alex. 6.q.4. & poteſt cognoſcere de cauſis appellatio-num interpoſitarum à Metropolitano gloſ.in c. multis in ver bo ad maiorem 17. diſt. in c. omnis oppreſſus 2.q. 6. in c. ſi-cut el 2. in verbo hortâmur 2.q.7. Hoſt.in d. c. graue in fine Roma. conſ. 521. nu. 3. Syno. Vgo. in prælud. cap. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolita-ni ſpectantibus gloſ. in d. c. ſicut, de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi Prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopũ vt ſe corrigat,& ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denunciandi Summo Romano Pontifici d. c. graue de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus 11. q. 1. non tamen poteſt ſe in-tromittere ad effectum iudicandi de eo vt notat gloſ. in d. c. ſicut per ea quæ habentur in c. cũ inferior de maior.& obed. & in c. inferior 21. diſt. & ibi gloſ. & gloſ. fin. in c. 1. de ra-pto, ita diſtinguit Bellamer. in d. cap. ſicut ſub num. 11. vbi Card. Alex. 2. q. 7. & ratio eſt quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo Concilio tanquam inferiori non debet iudicari Imol. in d. cap. graue nu. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari à Concilio Prouinciali contra opinionem quam tenet Nauar. in conſ.7. de off. ordin. in antiq. nam contradicit textui in d. cap. graue nimis, & iuribus prælleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimo quarto quęro † an ab eo poſſit appellari & ad quē Reſp. quod à concilio Prouinciali appellatur ad Papam c. ſi-cut excellentiam 23. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. nu. 34. Felin. in cap. 1. nu. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. cap. multis, & ſynodus Vgo. in prælud. q. 10. Nauarr. conſ. 3. de appellat. in antiq.

Trigeſimo quinto quęro an totum Concilium Prouinciale poſ-ſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſu-ſpectus poſſit recuſari propter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus vel aliqui de cõcilio, vide Abb. in c. ſi quis contra clericum ſub num. 21. de foro compet. & in c. 1. ſub nu. 14. de iudi. & ibi Dec. num. 66. in 1. & 2. lectura. Felin. nu. 6. Ripa nu. 40. Card. Alex. in c. quia ſuſpe-

ſuſpecti 9. q. 5. & in rubr. de appell. col. 12. & in c. cum ſpeciali eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. deciſ. 269. Capi. deciſ. 138. Menoch. in tract. de arbit. iudi. lib. 2. centu. 4. caſu 458. Synod. Vgo. fol. 108. col. 3. cõmunis tamen eſt opinio totam ſynodum poſſe recuſari Card. Alex. in d. c. cum ſpeciali, & Dec. in d. c. 1. nu. 66. in 1. lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur etiam ſi non det votum ſuum Capi. in d. deciſ. nu. 5. Caraui. in ritu mag. Curiæ Vic. 265. ſuſpitionum vero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ, & approbatæ, & minor cauſa repellit iudicem quam teſtem gloſ. in c. accedens vt lit. non cõteſt. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor poſt ſpeculat. refert. Card. Alex. in cap. poſtremo de appellat. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiue in d. c. ſi quis contra clericum nu. 24. Maran. alias 40. refert in ſpeculo par. vlt. à nu. 25. vſque 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent quam in iure expreſſæ, & relinquũtur arbitrio iudicis, qui ſi male arbitratur appellari poteſt Io. Andr. in d. c. cum ſpeciali col. 3. Ancha. nu. 13. Abb. nu. 9. & ceteri ſequuntur in d. tit. de appellat.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nauar. conſ. 1. de appell. in antiq. & totum Concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum ex allegatis per Grauet. in tract. de antiquit. tẽpor. par. 1. nu. 80. & per Menoch. loco cit. nu. 16. poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio prout etiam colligitur ex mente Ripæ in c. 1. nu. 41. in fine de iudic. ſ. quod aut caput cõcilij amoueri non poteſt, quin totum Concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectũ, totum Concilium redditur ſuſpectum, cum ab eo pendeat, ipſoq; amoto non detur Concilium, aut vero caput Concilij amoueri poteſt, Concilio ipſo ſubſiſtẽte, & valente ſine eo de cauſa illa cognoſcere, & tunc ſolum caput eſſet remouendum, & illius loco alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

13 Trigeſimo ſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Cõcilia prouincialia neq; diffiniendi, neq; generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantum curandi, vt id ſeruetur, quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter, ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18. diſt. in ſum. c. ſicut olim de accuſa. Io. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iuris cano. in tit.

de eccleſ. conſti. §. Prouincialia, & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali debent eſſe canonicæ & iuſtæ, canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem notat Card. Alex. in cap. multis 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta clem. 1. de ſent. excom. Anchar. & Felin. in d. c. ſicut olim quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorum c. veſtra de locat. & conduct. neque contra ius canonicum c. inſtitutionis 2. q. 2. c. quod ſuper de maior. & obed. vbi Felin. notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius cõmune. ſ. apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel grauando pœnam à iure impoſitam c. innotuit, & ibi Abb. & Ancha. de eo qui fur. ord. ſuſcep. c. 2. de conſtit. in 6. gloſ. in clem. ne Romani in verbo tolli de elect. Abb. in cap. cum dilectus nu. 10. de conſuetud. & in c. à nobis el 1. nu. 2. de ſent. excom. Gemi. Card. Alex. & cæteri doct. 18. diſtin. in ſum. vbi dicit idem Card. non valere ſtatutum quod non poſſit à ſententia appellari, de quibus cõcluſionibus latiſſime per Henri. Boct. de ſyno. par. 3. art. 1. ac reaſſumit Duen. in regula 249. cum ſeq. Lancell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 5. §. 3. nu. 55. & ſtatuta concilij Prouincialis ligant etiã ſubditos epiſcopi ſuffraganei abſentis Card. Alex. in c. epiſcopus ſynodum 18. diſtin. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali cap. fin. 18. diſtin. vbi Doct. Boct. de ſyno. par. 3. art. 2. ſub num. 3. qui ibidem num. 102. dicit quod abſtinere debent epiſcopi à nimia multitudine ſtatutorum & debent eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere. Quæ etiam deberent obligare quoad pœnam tantum temporalem, & non quoad culpam Panor. in c. cum olim ſub nu. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mẽtem ſuam declarare Boct. de ſyno. par. 3. art. 1. concluſ. 16. in fine. Item in dictis conſtitutionibus raro eſt vtendum pœnis cenſurarum ne ex frequentia contẽnantur & in vilipendium ducantur iuxta Panor. in c. clericos notab. 2. de cohab. cler. & mulier, eoq; magis vbi præuideri poteſt illas non proficere Hoſt. in c. Romana §. ſed nec de ſent. excom. in 6. quem ſequuntur Io. Andr. & Gemin. in c. conſtitutionem eod. tit. & lib. Iaſon in l. quod iuſſit nu. 42. de re iudic. Conar in ini-

tio cap. alma mater ſub nu.10. de ſent.excom.in 6. ideoq; illas mitigari, & ipſarum loco pænas temporales imponi debere docet Boſt. in d. art.1. concluſ.13. nu.113.

ADDITIO. An autem Concilium Prouinciale poſſit ſtatuere ne ſignum crucis pingatur vel ſculpatur in aliqua re humi iacente vide Nauar. cóſ. 3. de relig. & vener. ſanct. in antiq. & quod ſtatuta concilij Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumq; loca habetur per eúdem in conſ. 2. de ſepult. in antiq. à ſententijs tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut ſynodalia promulgatis, nequaquam abſoluere poſſunt alias inciderẽt in Papalem excõmunicationem clem. 1. de priuileg. non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti ſubdito epiſcopi ſuffraganei eligendi cõfeſſarium non approbatum à ſuffraganeo ipſo ita declarauit Sac. Congreg. die 16. Martij 1581.

Trigeſimo ſeptimo quæro quibus præcipuè ſit in eo vacandum, & quid ſtatuẽdum in eo, ac etiam de illius poteſtate præſertim ex decretis Sacri Concilij Tridẽtini. Reſp. quod epiſcopi in Concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione euangeliorum, & canonicorum præceptorum ac in ſollicitudine ipſorum cuſtodiendorum c. nõ oportet c. quoniam vbi Card. Alex. notat 18. diſt. ex quibus infert quod illis tẽporibus non debent prælati intendere conuiuijs, nec ludis, vel alijs actibus ſæcularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis præſertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quæ ſtauta ſunt in generali Concilio Lateranẽſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pænam trãſgreſſoribus infligendo c. ſicut olim de accuſat. conſtitutiones in d. generali Concilio editas enumerat Hoſt. Io. And. & Io. de Anan. in d. c. ſicut, ſunt enim 71. quæ oẽs reperiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgõ. in prælud. c. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſt. in d. c. ſicut, quod ſi Archiepiſcopus in Concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoq; vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſt. in d. c. ſicut.

f Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, e & ſi non ſunt,

ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere & fide habetur in d. c. ſicut vbi late per gloſ. Hoſt. Abb. Anchar. Felin. cæteros doctores, & per Boſt. de ſyno. par. 3. à nu. 57. vſque 76. Synod. Vgo. in præluд. c. 9. & per conc. Prouinc. Mediolanenſe quartum par. 3. ſub rubr. de teſtibus ſynodal. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Conc. Trid. & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem Concil. ſeſſ. 25. de refor. cap. 2.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro cōmiſſione cauſarum à Sede Apoſtolica iuxta cap. ſtatutum de reſcript. in 6. ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 25. de refor. c. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſq; prouinciæ vtilitate & moribus certam cuiq; formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deq; congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro cōueniendi & permanēdi, ſimulq; de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. conc. ſeſſ. 24 de refor. generali c. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redituum inuicem vnire vel nouis prouentibus augere expediat, confectaq; de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roma. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari ad beneficia curata obtinēda, quorum examinatores in Synodo Prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem Conc. ſeſſ. 24. de reformat. generali c. 18.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidētibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23. de refor. c. 1. quòd decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij

minarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilij ſeſſ. 23. de refor. cap. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam à Sanctiſs. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdē locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur, circa promouendos ad cathedrales iuxta decretum eiuſdem concilij ſeſſ. 24. de refor. generali c. 1.

Cauſa cognita & approbata in Concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare Cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialium, & eorum diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali c. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedētes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiam alijs pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſq; vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdē concilij in loco præallegato.

Quando non cōſtat, quæ cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſeculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti cōcilij ſeſſ. 24. de refor. generali c. 9.

Supplet & coercet negligentiam epiſcoporū in exequendis decretis Sac. Conc. Trid. in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs ipſis in decretis d. cōcilij ſpecialiter commiſſis, & prouidit etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilij ſeſſ. 25. de regula. c. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factis iuxta formā decreti eiuſdē concilij ſeſſ. 25. de refor. cap. 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſs. Rom. Pont. ex decreto eiuſdem concilij ſeſſ. 24. de refor. generali c. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi quæ irrepſerunt epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſs. Rom. Pōtifici referri debent ex ſeſſ. eadem in fi. de indulgētijs, & circa noua mira-

miracula, nec non nouas reliquias recipiendas vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquijs.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantũ prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autẽ grauiores ex decretis eiuſdem concilij ſeſſ. 24 de refor. generali c. 5. & ſeſſ. 13. de refor. c. 8. & quænã cauſa requiratur vt epiſcopus poſſit citari vt compareat perſonaliter vide in ſeſſ. 13. c. 6. vbi in c. 7. habetur quænam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

côc. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 3.

Debet à concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primam, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur à collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilij nunciandum d. c. graue de præben. vbi Imo. poſt Io. Andr. in d. c. graue nu. 17. dicit quòd epiſcopi delinquẽtes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi negligens eſt tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per concilium Prouinciale compeſcatur ſi quis Iudæos, vel paganos officijs publicis præfecerit dicitur in c. cũ ſit de iude.

ADDITIO. Qui teſtes ſynodales an denũciare teneãtur crimina quæ probare non poſſunt vide Syluest. in verbo fama in fine.

14 Trigeſimo octauo quæro quandiu durabit. Reſp. quod congregati in concilio non morantur ſimul niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus Hoſtien. in d. c. graue col. 3. de præben. & non debet concilium prouinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iuſtam cauſam poſſet vlterius differri propter imminentia negotia Card. Alex. in cap. propter el 1. 18. diſt.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione. Reſp. quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diœceſibus ſuis ea quæ in concilijs prouincialibus ſtatuta ſunt c. ſi. 18. diſt. vbi Card. Alex. dicit quòd de his ſex menſibus ſubducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & quòd deberent ex latino vulgarizari vt illa idiotæ intelligerent,

rent formulam autem acclamationũ in fine concilij Prouincialis faciẽdam, item formulam literarum de monitionibus, quæ epiſcopis à concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamq; formulam literarum quibus concilium Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem. Itemq; formulam literarum ad epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius. Imprimi fecit Card. Sãctæ Praxedis in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolañ. fol 353.

15 Quadrageſimo quæro qui nã habeant poteſtatem abſoluendi à cẽſuris per illud latis. Reſp. quod Archiepiſcopus & ordinarius poſſunt abſoluere à ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem doct. in d.c. graue vbi Anchar. nu. 12. & quod abſoluere poſſint ſuffraganei *b* à ſentẽtijs per concilia Prouincialia latis tenet etiam Boct. de ſyno. par. 3. art. 5. num. 2. poſt Archid. & cæteros doct. 17. diſt. in ſum. quãdo tamen quis eſſet excommunicatus à concilio Prouinciali per viam ſententiæ non poteſt abſolui niſi de mandato concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti Card. Alex. in cap. propter el 2. 18. diſt. deniq; ex præcedentibus habetur quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quoad concilium Prouinciale quæ eſt in eo conuocando prout in 1. & 2. q. diximus. Item in recipiendo excuſationes epiſcoporum non valentium venire vt in q. 13. in procedendo contra contumaces prout in quæſt. 18. in ſedendo, præſidendo, & pronunciando tãquam caput, prout in quæſt. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo prout in quæſt. 28. item vt concilium non iudicet de eo vt in quæſt. 33. & in abſoluendo vt in præſenti quæſt.

b ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card. Zab. in clem. 1. §. ſi quis q. 6. de reb. eccleſ. non alien. Io. Gutierrez c. 5. canon. quæſt. nu. 22. Sbroz. de vic. epiſc. lib. 2. quæſt. 174. nu. 11. quam amplia etiam poſtquam conſtitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit apposita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmatæ Panor. & Zabar. in c. ex frequentibus de inſtit. Felin. in c. paſtoralis §. præterea col. 1. de off. ord. Burgaſ. de irregular. par. 6. rub. de abſolut. à maior. excom. ſub nu. 33. & ratio eſt quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariam vt notatur in c. 1. de confirm. vtil. vel inut. Panor. loco cit. nũ. 12. Secundo amplia vt non ſolum poſſint abſoluere ſuffraganei ſed etiam alij ſacerdotes, & confeſſarij inferiores Boct. in d. par. 3. art. 5. concluſ. vnic. num. 2. niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint Duen. reg. 252.

16. Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas & Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani, quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt, & vltra deſcriptionem Conſiliarij Marini Frecciæ in tract. de ſubfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio, & ſunt.

Archiepiſcopus Neapolitanus. Huic eccleſiæ præfuit primus eps Neapolitanus S. Aſpren, qui à Sancto Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano ſub die 3. Auguſti, vbi die 4. Septembris de Sãcta Candida quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper Ciuitas Neap. multos alios ſanctos epos in eodẽ Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Gregorius Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de conſtit. Gregor. 3. in c. 1. de ſtat. monach. Innoc. 3. in c. ad noſtram el 3. de iureiur. Gregor. 9. in c. fin. de ſeru. non ordin. Fortunato epiſcopo Neap. ſcripſit Gregor. in c. monaſterijs 19. q. 3. & in c. fraternitatem 71. diſt. Greg. vniuerſis militibus Neap. in cap. Summa 73. q. 1. Idem clero, & nobilibus ciuibus Neapolitanis in c. Petrus 39. diſt. in c. de Petro 47. diſt. in c. nec nouum 8. q. 1. in c. ſtudij 61. diſt. & in c. priuſquam 28. diſt. In Sardicen. Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus, & Vincentius Capuanus epiſcopus, & Ianuarius Beneuentanus, & Calepodius Neapolitanus S. R. Eccleſiæ legati extiterunt vt habetur in cap. prima el 2. §. quarta. 16. diſt. Gregorium primum in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe patet ex decretalibus eiuſdem, qui in d. c. fraternitatem, & c. monaſterijs ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in cap. primo de relig. dom. dicit Victori Archiepiſcopo Neap.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit Concilio ſub ſymacho anno 500. idem interfuit ſub Symaco in Concilio quarto; Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſextæ ſub eodem.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Puteolanus S. Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratribus mãſit apud eos dies ſeptem vt legitur in actibus Apoſtolorum c. vlt. vnde verſus. O vere Campania felix, quæ Petro Neapoli, & Paulo Puteolis gloriaris. eſt ad Regiam præſentationem. 2. Epiſc. Nolanus. 3. Epiſc. Acerrarum qui eſt ad Regiam præſentationem. 4. Epiſc. Iſclanus, ſeu Aenarius. 5. Epiſc. Auerſanus exemptus. Huic ſcripſit Honorius 3. in cap. fin. de cler. ægrot. Gregor. Guitmundo Auerſano epiſcopo ſcripſit in c. ſi conſuetudinem 8. diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſpõderit, à quo conſecrationis, & confirmationis conſueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere patet ex lib. primo decretalium atq; aliarum epiſtolarum Innoc. 3. Romæ impreſſo fol. 199. ſcribẽtis epiſcopo, & Capitulo Auerſan. hodie autem eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopũ Neap. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 2.) acceſſit ad Concilium Prouinciale Neapolitanum, erat tamen antea in facultate

ipſius

ipſius Auerſani epiſcopi, ſi maluiſſet accedere ad Capuanũ Archiepiſcopum eadem vicinitate coniunctum, & hæc modo electio ligat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ad Illuſtriſs. D. Cardin. Borromæum die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epiſcopo exempto ad cuius ſynodum conueniat ligat ſucceſſores, ſimiliterq; ligat ſucceſſores electio facta à prælatis nullius diœceſis pro viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus. Inter Capuanam Prouinciam, & Piſanam eſt Prouincia Romana cap. tua nobis & ibi Abb. in 3. notab. de off. vicar. gloſ. in c. vnic. in ver. ſede vacante de ſchiſmat. in 6. Pauin. in tract. de off. & poteſt. cap. Sed. vac. par. 2. quæſt. 10. ſub nu. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3. in c. cum inter de elect. Gregor. in c. quoniam 61. diſt. meminit de Feſto Capuanæ eccleſiæ epiſcopo, Honorius 3. de Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in c. illa ne Sed. vac. & Innoc. 3. in c. cum cauſa de offic. & poteſt. iudic. deleg. Anno Domini 964. in Archiepiſcopalem ſedem erigitur vt colligitur ex chronica Caſſinenſi lib. 2. c. 9. fol. 39. vbi quomodo, à quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3. c. 24. fol. 93. de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4. c. 3. fol. 135. de Senne cap. Archiep. & eod. libro c. 71. fol. 155. de Othone Archiep. Capuano, fuerunt multi ſancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrogio Rom. vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus, Pamphilus, Paulinus, Victor, Caſtrenſis, Bernardus, & Germanus, nouiſſime autem præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Robertus Bellarminus S. R. E. Cardinalis, & Illuſtriſs. Religionis Societatis IESV ſingulare ornamentum, vitæ probitate, & doctrina celeberrimus, cuius ſcripta, & facta teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſi ſcripſit Stephanus Papa V. prout in c. de manifeſta 2. q. 1. & in c. 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in c. Romanus 81. diſt. præfuerunt huic eccleſiæ Sancti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Rom. 2. Epiſc. Caluenſis. 3. Epiſc. Caſertanus. 4. Epiſc. Calatinus, ſeu Caiacienſis. 5. Epiſc. Caleni ſeu Calimenſis ſeu Carinolæ, ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in c. illa ne Sed. vac. 6. Epiſc. Aeſernienſis, vbi ortus fuit S. Petrus de morrono poſtea Celeſtinus Papa V. de quo in Martyr. Rom. ſub die 19. Maij. 7. Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio 3. in d. c. illa. 8. Epiſc. Venafranus, de Leone Venafrano epiſcopo chronica Caſſinen. lib. 4. cap. 8. fol. 327. & de Graciano eccleſiæ Venafranæ diacono tranſlato in Diaconum Cardinalem Neap. eccleſiæ habetur in c. fraternitatem 71. diſt. 9. Caſinenſis vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen. ſcripſit Petrus diaconus vt refert Chronica Caſſinen. lib. 4. c. 68. fol. 154. Nũc eſt cænobium celebre nullius diœceſis, de quo extat d. chronica, & de electione Caſſinen. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in c. licet de offic. lega. Decano Caſſinen. ſcripſit Alex. 3. in cap. quia de præſumpt. idem Caſſi-

neñ. Abbati in c. 1. de conſang. & affi. 2. & Innoc. 3. in d. lib. epiſtolarum fol. 192. 10. Aquinas epiſcopus prætēdit non eſſe de Prouincia Capuana vt D. Freccia ponit, ſed Romana. Aquinati epiſcopo ſcripſit Innoc. 3. in c. ex literis de pignor. & in d. lib. epiſtolarū fol. 131. De Sancto Conſtantio epiſcopo dictæ Ciuitatis prophetiæ dono multiſq; virtutibus claro vide Martyrol. Rom. die 1. Septembris, & S. Greg. in 3. lib. dialog. cap. 8. cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopū ſcripſit vt refert Chron. Caſſinen. lib. 4. cap. 68. 11. Fundanus epiſcop. etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, neq; Theatina vt Freccia ponit ſed Romana, De Benedicto fundanæ ciuitatis epiſcopo chron. Caſſinen. lib. 4. c. 55. ac de Andrea eiuſdem Ciuitatis epiſcopo quomodo fuerit liberatus à carnis tentatione lege Sanctum Greg. in 3. lib. dialog. c. 7. 12. Gaietanen. epiſc. etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana neq; Theatina vt Freccia ponit, ſed Romana Alex. 3. huic ſcripſit in c. cum P. Mancōnella de accuſat, & in c. 1. de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. epiſcopo Chron. Caſſinen. lib. 4. c. 9. fol. 128. & huius ciuitatis epiſcopus præſentatur à Rege. 13. Soranus epiſc. Ioanni huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c. certum de conſecr. diſt. 1. & Alex. 3. de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniens el 1. de ſponſa. De Roffrido Sorano epiſcopo Chron. Caſſin. in d. lib. 4. c. 8. fol. 127. qui etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana neque Theatina, vt idem Freccia ponit ſed de Romana, quam Vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob vitæ innocentiam, tum etiam ob egregie Reip. Christianæ in eccleſiaſtica hiſtoria nauatā operam, (quam multis, & rerum, & temporum erroribus implicitam maximo ordini, ſuæque veritati, qua fieri potuit, reſtituit) à Sanctiſs. D. N. Clemente viij. in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationē. Alex. 3. Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c. cum tu de vſur. & in c. de quarta de præſcript. & in c. clericos de cohab. cler. & mulier. & in cap. de cætero cū ſeq. de teſti. & in c. licet de ſponſa duorū, & in c. 1. de cognat. ſpirit. & in c. verum de conuerſ. coniugat. & in c. ad hæc de præb. & in c. 1. de corp. vitiat. prout habetur in decretali Romæ impreſſo: Honor. 3 in c. 1. de off. iud. Greg. 3 Archid. Salernit. in c. 3. de off. Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt. 1. Epiſc. Caputaquenſis. 2. Policaſtrēſis. 3. Sarnenſis. 4. Acernenſis. 5. Marſicenſis. 6. Campanienſis. 7. Nucerinus, de quo Greg. Papa meminit in c. 2. de relig. dom. & Felici epiſcopo Nucerino ſcripſit Innoc. 1. in c. laici diſt. 33. 8. Epiſc. Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano legitur apud Martyro. Rom. die vlt. Auguſti. 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus; & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura epiſcopalia in d. ciuitate, & caſalibus ante erectionem epiſcopatus, quo tempore in anno Milleſimo, Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exēptum cum eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano, & ab Vrbano Papa 2. in anno 1092. Abbati Cauenſi fuit data facultas

Hic Pontifex fuit

exer-

exercendi omnia Pontificalia, & Spiritualia exceptis tribus.ſ. conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma, quæ hodie exercet extra tamen diœceſim Cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. 3. in c. inſuper de teſtib. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum de Cauenſi ordine introducto in monaſterio montis Regalis lege epiſtolam Innoc. 3. directam Archiepiſcopo montis Regalis fol. 145. De hoc monaſterio legitur etiam apud Chron. Caſſinen. lib 2. c. 30. & lib 3. c. 3. De poteſtate huius Abbatis extant litteræ Sacræ Congregationis tenoris ſeq. eiuſdē ordinis, & dictā eccleſiā conſecrauit.

Nos Hieron. Sancti Euſtachij diaconus Cardinalis Matthæius nuncupatus fidem facimus, & atteſtamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruātur adnotatum eſſe Illuſtriſs. Card. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis alias coram Congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Cauę omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſq; eſſe diœceſis, & proprium habere territorium; In quorū fidem has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus. Datum Romæ Idibus Martij 1591. Hier. Card. Matthæius.

Locus ſigilli.

Sequitur tenor alterius decreti. Die 13. Auguſti 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Cauæ nō poſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 25. c. 13. de regular. cogi ad proceſſiones, cum quia non poſſunt dici exempti, qui nunquā ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum à Sede Apoſt. quod non tollitur per c. 22. de regul.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ Eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa 2. in c. de conſanguinitate 35. q. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia fit mentio in c. 1. de off. iud.

Suffraganai ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Capritanus. 2. Scalenſis. 3. Minorenſis. 4. Litterenſis. 5. Epiſc. Rauellenſis, qui eſt exemptus.

Archiepiſcopus Surrentinus. De eo mentionem facit Innoc. 3. in c. conſtitutis el 1. de teſti. De Surrentino epiſcopo Gregor. meminit in c. 2. de relig. dom. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam. De Sancto Antonino Abbate dictæ Ciuitatis Protectore legitur apud Martyrol. Rom. die 14. Febr. vbi die 19. Martij de S. Martyribus, Quincto, Quintilla, Quartilla, & Marco cū alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Aequenſis, ſeu Vici. 2. Lubrenſis, ſeu Maſſæ. 3. Stabienſis, ſeu Caſtelli ad Mare qui à Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Muranus. 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi epiſcopo. 3. Laquedonenſis. 4. Epiſc. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis vniti. 5. Epiſc. Montis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor de teſti. & in c. fin.

de

de colluſ. deteg. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in c. cum olim de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit vt in eius epiſtolis fol. 366. quo tempore Cancellarij vicem agebat vt legitur in fine dd. epiſtolarum fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem 96. diſt. 2. Epiſc. Anglonenſis. De huius eccleſiæ canonicis fit mentio in d. c. cum olim de cler. coniug. 3. Potentinus qui eſt ad regiã præſentationem. Apud hanc Ciuitatem legitur ſucceſſiſſe miraculum de ſacris ſtygmatibus S. Franciſci in perſonam Canonici Rogerij, vt ſcribit S. Bonauentura in eius vita c.16 §. 5. 4. Epiſc. Grauinenſis. 5. Tricaricenſis de huius eccleſiæ cantore habetur ind. c. cum olim de cler. coniug. 6. Lauellinus. 7. Epiſc. Montis Peluſij qui eſt exemptus vt dicitur.

Archiep. Tarentinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Gregor. in c. 2. de cler. percuſſ. & in c. habuiſſe 33. diſt. Eccleſiæ Tarentinæ mentio habetur in cap. ex parte el 2. de reſcript. Clero & plebi Tarentſcripſit Gelaſius Papa in c. venerabilis de conſecr. diſt. 4

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam præſentationem. 2. Epiſc. Caſtellaneri. 3. Epiſc. Oriæ, ſeu Vritanus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Lucius 3. in c. præterea el primo de tranſact. prout legitur in 2. collectione decretalium.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Clero & Ordini, & plebi Brunduſij dirigitur cap. conceſſo 12. q. 2. Suffraganeus eſt. 1. Epiſc. Hoſtunenſis. 2. Epiſc. Heritonenſis alias Nardonenſis exemptus. 3. Epiſc. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. Deeo legitur in c. cum ſecundum de temp. ord. Suffraganei ſunt videlicet. Epiſc. Lycienſis alias Lupien. 2. Leucéſis, & Alexanenſis. 3. Caſtrenſis. 4. Gallipolenſis. 5. Epiſc. Vgentinus qui duo ſunt ad regiam pręſentationem.

Archiep. Barenſis, & Canuſinæ Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerunt Alex. 3. in c. ſuper hoc de eo qui dux. in matrim. & in c. 2. de coniug. leproſ. Innoc. 3. in c. licet de off. legat. & Gregor. 9. in c. conſultationi de tempor. ordin. & in c. fin. de colluſ. deteg.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Botontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſc. Menarunni. 5. Epiſc. Cuperſani, ſeu Conuerſanen. 6. Epiſc. Bitecti. 7. Epiſc. Melficten. exemptus vt aſſeritur. 8. Epiſc. Iuuenatienſis qui eſt ad regiam præſentationem.

Archiepiſc. Tranenſis & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſibus fit mentio in c. licet de off. legat. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. 3. in c. debitores de iureiur. in c. cum ſit de ſimon. in c. ſponſam de ſponſal. in c. quia nos de teſtamen. & in c. ſuper eo de cognat. ſpirit. & ab Vrbano 3. in c. 3. de ſecund. nupt. 2. Epiſc. Andrien. de eo legitur in c. conſuluit de iurepatr. Hæc patria eſt celeberrimi Decretorum doctoris, & lectoris caſuum conſcientiæ primarij, Illuſtriſſimæ familiæ & Religionis Societatis Ieſu P. Marij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publice

legit

legit, ſacrãq; paginam expoſuit, ad quem omnes tanquam ad oraculum confugiunt.

Archiep. Sipontinus alias Manfredoniæ. De eo habetur in c. te referente de celebr. miſſ. in c. 2. de adulter. in cap. ſi cuſtos 27. q. 1. vbi Gregorius ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipõtino, Paſchalis 2. erexit in Archiepiſcopalem ſedem. Suffraganeus eſt Epiſc. Veſtanus. 2. Epiſc. Melphien. & Rapollen. vniti eſt exemptus, & de eo fit mentio in c. cum clamor de teſti. eiq; ſcribit Lucius 3. in c. requiſiuit de ſponſal.

Archiep. Beneuentanus. De Ciuitate Beneuẽtana legitur in c. Frater epiſcopus 17. q. 4. Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innoc. 3. in cap. cum cauſa de teſti. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in cap. cum à nobis eod. tit. & Canonicis Beneuentanis in c. ex tenore qui fil. ſint legit.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Auſculanus de eo in c. ſicut ne cler. vel monac. 2. Theleſinus. 3. Epiſc. S. Agathæ de eo in c. præterea de ſponſal. in c. cum dilectus de ijs, quæ vi metuſue cauſ. fiunt. 4. Aliſanus. 5. Epiſc. Montis Marani. 6. Auellinen. & Frequẽtinus vniti. 7. Triuicanus. 8. Arianus qui eſt ad regiam præſentationem. 9. Boianen. 10. Epiſc. Bouin. 11. Vulturarien. & montis Coruini. 12. Larinen. 13. Ep. Termularum. 14. Epiſc. Sãcti Seueri. 15. Epiſc. Troianus exemptus de eo in c. 3. de auct. & vſu pal. & in c. niſi de off. lega. Epiſcopo Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innoc. 3. vt in eius epiſtolis fol. 380. 16. Epiſc. Guardien. Alpheriæ.

Archiep. Theatinus à Clemente 7. anno Domini 1526. erigitur in Archiepiſcopalem ſedem. De eo fit mentio in c. tenor de ſent. & re iud. eſt etiã Comes, nec repugnat eſſe comitem, & epiſcopum Abb. in c. inter dilectos ſub nu. 5. de fide inſtrum. Suffraganeum vnicum tantum habet, & eſt Epiſc. Orthonen. & Complenſis, ad quam Ciuitatem reliquiæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex India trãſlatæ ſunt vt legitur apud Martyrol. Rom. ſub die 3. Iul. de certitudine dictarum reliquiarũ in d. Ciuitate exiſtentium teſtatur Sãcta Birgitta lib. 7. reuelationum cæleſtium cap. 4. & extat libellus eius vitæ, & translationis deſcriptus à Io. Baptiſta de lectis de Orthona impreſſus apud Firmanam Ciuitatem anno Domini 1577. 2. Epiſc. Ciuitatis Pinnæ, & Hadrien. vniti, de eo habetur in c. qualiter de elect. & in c. nuper de teſti. 3. Epiſc. Valuenſis, & Sulmonen. vniti. 4. Aquilanus, qui eſt ad regiã præſentationem. 5. Marſicanus. 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c. bene 61. diſtin. dicitur Princeps Therami, & Comes Biſegnæ. 7. Epiſc. Ciuitatis Ducalis, hi omnes prædicti nunquam fuerunt ſuffraganei.

Archiep. Lancianenſis à Pio 4. ex epiſcopali fuit erecta in Archiepiſcopalem ſedem, nullum habet ſuffraganeum, & eſt ad regiã præſentationem. Ep ſc. Triuentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Concilium Prouinciale Lancianen. eligens.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in c. cum cauſa de off. & poteſt. iud. deleg. & ab Honorio 3. in c. venerabili eod. tit. Archidiacono Rheginenſi ſcribitur à Gregorio 9. in c.

in c. cum olim de maior. & obed. Suffraganei ſunt. 1. Epiſc. Cathacē-ſis, alias Cathanzarij. 2. Epiſc. Cotronien. qui eſt ad regiam præſentationem. 3. Epiſc. Tropienſis, qui eſt ad regiam præſentationem. 4. Oppidenſis. 5. Bouenſis. 6. Neucaſtrenſis. 7. Nicotirenſis. 8. Ieracen. 9. Epiſc. Squillacen. de quo in c. Afros 99. diſt. & in c. paſtoralis 7. q. 1. directo Ioanni epiſcopo Squillatino. 10. Epiſc. Mileti exemptus de eo habetur in c. expoſuiſti. de corp. vitiat.

Archiep. Conſentinus. De eo in c. continebatur de homicid. & in c. venerabili de offi. & poteſt. iud. deleg. vbi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentino. Epiſc. Marturanen. Suffraganeus. 2. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſc. Maluitan. 3. Epiſc. Biſinianen. exemptus. 4. Epiſc. Caſſanen. exemptus, qui eſt ad regiam præſentationem de eo in c. relatum el 2. de teſtam.

Archiep. Roſſanen. nullum habet ſuffraganeum de eo in c. quod ſuper de conſang. & affin. & in c. cum cauſa de off. deleg.

Archiep. S. Seuerinæ. De eo in c. dilectus de cōceſſ. præb. Titulus Archiepiſcop. eccleſiæ eſt S. Anaſtaſiæ virginis, & martyris Romanæ cuius Capitulo ſcripſit Innoc. 3. vt in eius epiſtolis fol. 8. Suffraganei ſunt. 1. Ep. Vmbriaticen. 2. Bellicaſtren. 3. Inſulanus. 4. Gerentinen. & Cariaten. vniti. 5. Epiſc. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales numero viginti, quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem, & Cathedras epiſcopales num. centum, & treſdecim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

CONTRACTVS CENSVALIS.

Congruit tit. de empt. & vend.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt quod vltra extrauag. communes Martini V. & Caliſti 3. in tit. de empt. & vendi. ſuper annuorum cenſuum emptione & venditione confirmatas per Paul. 3. fol. 441. in Bullario habemus conſtitutiones Nicolai v. Pij v. & Greg. xiij. Nicolai v. eſt tenoris ſequentis in Bullario fol. 72.

Nicolaus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SOlicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi, iuris moderando rigorem per optima prouiſionis remedia, quantum ex alto nobis permittitur, ſalubriter conſulamus ſanè (ſicut fide dignorum relatione didicimus)

dicimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominijs, & terris cariſſimi filij noſtri Alphonſi Aragoniæ, & vtriuſq; Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeò excæcauit, vſurariaq; prauitas illis in partibus tantùm excreuit, quod incolæ & habitãtes partium illarũ pecunijs indigentes eas vix, aliter quàm fæneratorũ opera (quaſi inauditũ fœnus exercentium) cõſequi poſſunt & cum eas acceperint, ſi in tẽpore percepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum voragine miſerabiliter conſumuntur, & ꝙ in dominijs & terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videlicet in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ, & Comitatibus Roſſilionis, & Ceritaniæ, vniuerſitates & ſingulares perſonæ tam eccleſiaſticæ, quàm ſæculares huiuſmodi pecunijs indigentes, vt cum minori incommodo etiam habere poſſint, per venditiones annualium cenſualium, (quæ mortua nuncupãtur) ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter ſuper omnibus bonis, redditibus, emolumentis, iuribus, & rebus eorum, (mediante tamen inſtrumento, gratiæ redimendi onera eorũ,) ſibi vt plurimum proſpicere & conſulere conſueuerunt; Quod in prædictis eiuſdem regni partibus & Regnis vltra montes conſtitutis, non ſolùm in longam conſuetudinem, (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more vtentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum & partium iura, per Regem ipſum, ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium bracchiorum, (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata, ſpecialiter confirmatur. Cum itaq; multis incolis & habitatoribusq; partium & dominiorum eiuſdem Regis vltra montes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cenſualium venditiones [illegible] ſubueniri, ipſiq; fœneratorum vſuris eximi poſſint, ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus, more præmiſſo, ſuccurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorum quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitatis ſuæ, quã plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis, atq; magis opprimi & vexari, Nobis fuit humiliter ſupplica-

tum vt eis paterno compatientes affectu, in primis de opportunæ prouiſionis opere ſuccurrere, præfataſq; cenſualium venditiones, cum clauſulis & cautionibus ad earum valitudinem inter venditores & emptores, mutuo conſenſu, ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra & vltra Farum fieri poſſe, decernere, & declarare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito Paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncti, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indẽnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum, quantum, cum Deo, poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum, cenſualium, authoritate Apoſtolica, pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidẽ Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra & vltra Farum, omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem iuſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem, non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indẽnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumq; proprietates, redditus, iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia & ſingula mobilia, & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, etiam quaſcũq; alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicunq; foro, ꝑtecnon renũciationes, promiſſiones, ſtipulationes, pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcunq; de quibus inter emẽtes & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem, decernentes & declarantes eoſdem incolas & habitatores, ac ciuitatũ, & terrarum vniuerſitates cenſualia prædicta, modo præmiſſo in Regnis ipſis Siciliæ citra & vltra Farum liberè, & licitè contrahere, ac emere & vendere poſſe, neq; propterea vſurariam prauitatem

tatem committere (dummodo aliàs quàm vt præmittitur, quodlibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus, ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis) pro totali redemptione, præter principalem ſummam, nihil vltra percipiatur ab emptore, vel exbibeatur à vẽditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quadringenteſimo ſecundo, pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragmat. Regni Neap. ac eam cõmentauit Petr. Foller. in praxi cenſuali; & vide Io. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. 9. 2.

Cõſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cẽſus fuit Romę publicata die 29. Ian. 1569. fol. 1042. in bull. incip. Cũ onus & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuũ redditum creari, conſtituiue nullo modo poſſe, niſi in re immobili, aut quæ pro immobili babeatur, de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum niſi vere in pecunia numerata, præſentibus teſtibus ac Notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro, iuſtoq; pretio. Solutiones, quas vulgo anticipatas appellãt fieri, aut in pactum deduci probibemus. Conuentiones directe, aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus, non teneatur, nullo modo valere volumus. Quemadmodum nec pactum auferens, aut reſtringens facultatem alienandi rem cenſui ſuppoſitam, quia volumus rem ipſam ſemper, & libere, ac ſine ſolutione laudemij ſeu quinquageſima, aut alterius quantitatis, vel rei, tam inter viuos, quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda ſit, volumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eiq; denunciari conditiones, quibus vendenda ſit, & per menſem expectari. Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium, ſeu certas expenſas, aut certa ſalaria, ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu, ſiue aliũde acquiſitum perdere, aut in aliquam pænam cadere, ex toto irrita ſint & nulla. Imo & cenſum augeri, & nouum creari ſuper eadem, vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſona per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis vel

præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure, & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos nō ſolum re in totum vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum vel pro parte effecta, volumus ad ratam perire, ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili, immo centum, & plurium annorum præſcriptione, non obſtātibus aliquibus pactis directe, aut indirecte talem facultatem auferentibus, quibuſcumq; verbis aut clauſulis concepta ſint. Cū vero traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dādum erit, & poſt denuntiam, intra annum tamen, etiā ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium nec volens intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quādocunq; redditum extingui poſſe, præuia tamen ſemper denuntia de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idq; obſeruari mandamus etiam quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet, nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia precium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito, aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus. Contractuſq; ſub alia forma poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea nō obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, à Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocunque tempore alienando, modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo, & in omnibus ſeruari volumus. Declarantes precium ſemel cenſui conſtitutum, nunquam poſſe ob temporū aut contrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens, nec quo ad vltimo contrahentes minui vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iā celebratos non extendamus, illos tamen omnes, in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſuræ bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. confeſſ. cap. 17. ſub nu. 234. & Io. Lup. in d. l. 2. §. 2. nu. 84. C. de pact. inter empt.

empt. & vend. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. à fol. 101. vſque 109. & fol. 31. nu. 15. eamq; exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 389. cum plurib. ſeq.

Sequitur conſtitutio Greg. xiij.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam, quæ à Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationẽ pro ſuorum vtilitate Regnorum maximè ad tollendam peccati occaſionẽ matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Cõſtitutionibus poſtea æditis, minimè obſtantibus, illibata ſeruentur, rationi valdè conuenire videtur; Cum aliàs itaq;, Nicolaus Quintus felicis recordadationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus Alphonſi Glorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ, & Siciliæ Regis inclinatus, per ſuas literas, tam ipſi Regi, quàm Regnorum Siciliæ citra, & vltra Farum, omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis, & facultatibus, & emolumentis, eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio, illa redimendi, mediante, conſtituere, abſq; vſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit, dummodo annualis cenſus, decimam partem precij non excedat, & alia decreuerit, vt latius in his literis continetur, quæ receptæ, & per centum, & vltra annos obſeruatæ fuerunt, deinde verò recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiã Prædeceſſor noſter, cui ſugeſtum fuit, multas in venditione, & emptione cenſuum, fraudes committi, multaq; pacta illicita apponi, literas ediderit, quibus illud in primis cauetur, vt cenſus, nõ generaliter ſuper omnibus bonis, ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaq; in eiſdem ad iuſtitiam contractus minimè neceſſaria conſtituerit, contractuſq; ipſos emptionis, & venditionis cenſuum, ſuarum literarum forma non ſeruata, factos, feneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur; Quas cum dilecti filij Regis Siciliæ vltra Pharum Miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent, eaſq; exequutioni demandare, tanquam obedientiæ filij decreuiſſent, experientia cõpertum eſt, eas literas, non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe; Quare totius Regni prædicti nomine,*

nomine ad eũdem Pium V. Prædeceſſorem noſtrum acceſſit dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis, nonnullas ab eo ſuarum literarum declarationes, & moderationes reportauit. Quas, vt Regni neceſſitatibus, minimè ſatisfacere compertum eſt; Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus, Regni ſui indemnitati proſpicere volens, tam ſuo, quàm ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optimè inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit; qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarũ Pij V. ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, ex illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tam Regis, quàm ipſius Regni nomine, nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quàm ſi literæ Nicolai V. illæſæ in Regno illo conſeruarentur: Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſideratis, & re maturè diſcuſſa, cum literæ Nicolai, nihil in ſe contineant; quod à ratione ſit alienum, diuq; in Regno Siciliæ prædicto, magna cum incolarũ tranquillitate obſeruatæ fuerunt, literas verò Pij Quinti tã primo, quàm ſecundo loco emanatas, eidem Regno minime expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias, in his præſertim quæ ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omninò credendum eſſe duximus, ſupplicationibus prædicti inclinati, vt tam Regi ipſi, quàm omnibus, & ſingulis Regni Siciliæ vltra Farum incolis, & habitatoribus, & locorum ciuitatum, & terrarum, vniuerſitatibus, præſentibus, & futuris, cenſus iuxta Nicolai Quinti Conſtitutionem facere, emere, & vendere, liceat, eoſq; ſic conſtitutos cenſus, validos, & licitos, non autem fœneratitios eſſe, perinde, ac ſi literæ Pij V. prædicti non emanaſſent: tenore præſentium Apoſtolica authoritate cõcedimus, declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, vt in cenſuũ emptione, & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarum ſuper qua, vel quibus, cenſus ipſe conſtituatur expreſſè, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus cõtractibus huiuſmodi

iuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis, & præteritis, in quibus fortè prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt, quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Præterea ſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatẽ redimendi cenſum, tam annualem, quàm perpetuum iuxta dicti Nicolai, & Pij V. literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringãt eas omnes, harum authoritate literarum, quas perpetuò valere volumus abolemus, literis Pij V. & quatenus literis Nicolai V. aduerſantur, vel aliud præterea decernũt, & alijs contrarijs, quibuſcunque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 7. Ianuarij 1574. Anno ſecundo.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas in verbo vſura ſciendum eſt Sixtum V. edidiſſe conſtitutionem ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeãt vt patet ex eius conſtitutione pubicata Romæ die 25. Octobris 1586. fol. 154. in bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies & infra. *Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones, poſthac incundos, ſeu ineundas, per quos, ſeu quas cauebitur perſonis, pecunias, animalia, aut quaslibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, vt etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam, damnum, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa ſeu capitale ſemper ſaluum ſit, & integrum à ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate vel ſumma in ſingulos annos, aut mẽſes durante ſocietate reſpondeatur: Statuimuſq; huiuſmodi contractus, conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum non licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent, de certo lucro, vt præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare: neq; etiam ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint, ſocios,*

Congruit tit. de vſuris.

cios, qui ea recipient, ad ſortem ſeu capitale ſaluũ & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare: Ac ne de cætero ſocietates ineantur ſub huiuſmodi pactis, & conditionibus, quæ vſurariam prauitatem ſapiunt, diſtricte interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniam, animalia, aut alias res, & bona, alter vero operam, vel induſtriam confert, pure, ſincere, & bona fide ſicut decet, iuſtis, & æquis conditionibus, & pactis, ſecundum iuris diſpoſitionem, ac ſine vlla prorſus fraude, palliatione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione ineundas, ſeu contrahendas eſſe, ita vt non ad certam ſummam aut quantitatem, ab omni periculo & damno, vt præfertur, immunem, lucri nomine perſoluendam, neq; ad capitale, ſi caſu fortuito perit, reſtituendum, ſocius accipiens teneatur. Si vero finita ſocietate ipſum capitale extat, ei qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac præterea ijdem contrahentes, fructus, expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum & iuſtum fuerit ſibi communicent atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem conſtitutionem noſtram damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, aut in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborati fuerint, obligationem ciuilem aut naturalem oriri, nullamq; actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium, neq; aliud quodcunq; ius cuiquam competere, neq; quoad ſortem, ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quoad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos, aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui vero in poſterum ſub prædictis conditionibus, & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſq; durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu Capitalis, ſiue illius precij, & valoris, poſtquã illud in toto vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ

miſſa in futurum, procedere auſi fuerint, eos vniuerſos, & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios, & fœneratores à ſacris canonibus, & Concilijs generalibus latas, & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, via iuris, aliiſq; opportunis remedijs procedi poſſe, & debere: ſicq; omnibus, &c.

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL gratia obtinenda à Sede Apoſtolica.

PRÆTER Summiſtas in verbo excommunicatio ſciendum eſt, qualiter per Greg. xiij. fuit facta innouatio cenſurarum, & pænarum quas fel. record. Bonifacius Papa viij. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ vel iuſtitiæ, & ipſarum extenſio, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die 8. Nouembris 1574 incip. *Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quàm maximè poſſumus enitimur, atque contendimus vt domus & curia noſtra à ſordibus expurgetur. Cui rei ſalubri conſilio incumbens fel. recor. Bonifacius Papa octauus excommunicauit, & anathematizauit omnes clericos, Religioſos, & laicos vtriuſq; ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue vndecunq; alios qui aliquid pactum facerēt, ſeu quid paruum, vel magnū promitterent, vel promiſſionem reciperent, aut ex pacto vel promiſſione occulta, vel manifeſta ſiue ſub verbis generalibus, & plenè non expreſſis, ſiue ſpecialibus & aperte expreſſis facta, quicquam darent aut reciperent pro iuſtitia ſiue gratia, ſiue pro ſe, ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunq; alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſque & recipientes duxit extendendam. illos etiam qui ſibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſq; ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere niſi in mortis articulo con-*

Congruit tit. de ſent. excom.

Extrauag. 1. de ſent. excom.

lo conſtitutus: ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero, ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ nullius prorſus eſſent roboris vel momẽti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit: ac reſeruans ſibi abſolutionem eorũ cum prædictis ad pænas ſimiles in oĩbus obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductũ eſt vt pleriq; cupiditate improbi quæſtus potentiorũ ſuffragationibus adnixi huiuſmodi negotiorũ expeditiones hac illac conquirentes turpiſſimè nũdinentur. Alij alios quos gratia præſtare arbitrantur, donis pollicitationibuſq; ambiant. Quidam etiam ſe talium operã atq; induſtriam prætio & muneribus quæſiſſe affingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſimè offendant; in eos qui talia agunt animaduertendum forè arbitrati, Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris & pænis omnibus innouamus: eaſdemq; omnes extendimus ad audentes qualecunque horum facinorum quæ adſcripſimus, danteſq; illis, & alijs ſupradictis auxilium, conſilium, vel fauorem. Quin etiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico & ſæculari ſiuè temporali, ſiue perpetuo, ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe declaramus, & præterea infamia ſubiectos perpetuò ac inhabiles ad illa & alia eſſe volumus. A quibus etiam prout quæq; res erit, tales pænæ exigantur quæ cæteris ſint exemplo. illis tamen qui rem adhuc incognitam, compliceſq; ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris Pontificatus noſtri Anno tertio.

M.Datarius. Cæ. Glorierius.

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

Congruit tit. de fer.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit ab exemptis omnibus etiam Regularibus ſeruentur extat etiam conſtitutio Pij Quinti in bullar. fol. 925. incip. Cum

Cum primum & infra. *Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos; qui ex eorum inobſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonum ſtatuta renouantes mandamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſeruentur, & omnes in diebus præfatis eccleſias frequentẽt, diuinis officijs deuote intendant, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negociationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit: præter diuinam vltionem, & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autem locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuum, ita vt præuentioni locus ſit. Quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent; illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.* c.1. & fin. de ferijs.

ADDITIO. Congregatio Concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas. Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fin. de ferijs, & dicta per Syluest. in verbo Dominica quæſt. 7. Neapoli vero contra inobediẽtes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tãtum tres caroleni pro pæna cum reſtitutione animalium & bonorum interceptorum, quæ pena applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes relaxatur vti pauperibus.

DVELLVM.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt ꝙ Gregorij xiij. conſtitutione Romæ publicata die 24. Decẽb. 1582. f. 1319. in bul. extenditur & ampliatur decretum Cõc. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de refor. generali, vt in d. Conſt. incip. Ad tollendum & infra. *Auctoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos, qui ex condicto ſtatuto tempore &* Congruit tit. de pug. in duel.

in loco conuento monomachiã commiſerint, etiam ſi nulli patrini, ſocijue ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullaue prouocatoria litera, aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris & pœnis omnibus à d. Concilio propoſitis teneri perinde ac ſi publico, & conſueto abuſu ſingulare certamen iniuiſſent: Volentes etiam locorum dominos, ſi certamen ex condicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſq; illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, cõſilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſeſe præbentes eiſdem cenſuris, & pœnis ſubiacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur: non obſtantibus, &c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum, videlicet Iulij 2. fol. 155. incip. Regis &c. Leonis 10. incip. Quam Deo. fol. 232. Clemen. 7. Conſueuit. fol. 298. Iulij 3. Cum ſicut. fol. 558. ac Pij 4. Ea quæ. fol. 686.

Nouiſſime autem adeſt Sanctiſſimi Domini N. Clementis viij. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Concilij Tridentini, contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Necnon contra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut ſcripta, quæ dicuntur manifeſta, eorumq; fautores, & complices. Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris ſeq.

Illius vices, licet immeriti, gerentes, qui, vt animas ſuorum fidelium à peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cælo deſcẽdens, humana carne aſſumpta, ne proprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ipſum in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit; in hãc præcipuè curam ſummo ſtudio incumbimus, vt eaſdem animas inæſtimabili prætio redemptas, aduerſus Sathanæ fraudes, quantum in nobis eſt illæſas præſeruemus; præſertim verò totis viribus nobis à Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atq; enormia peccata, quibus Diuina Maieſtas grauius offenditur, quæq; eodem fabricante humani generis hoſte inuenta, atq; introducta ſunt, vt ex cruenta corporum morte animarum etiam ſimul interitus, ac pernicies.

pernicies ſequatur. Rectè ſiquidem & ſalubriter fel. rec. Pius Papa iiij. prædeceſſor noſter poſt alios cõplures ſuos, noſtroſq; prædeceſſores, qui d. teſtandum, diuina, naturaliq; lege, ac ſacris canonibus damnatum duellorum abuſum ſuis etiam Conſtitutionibus ſeuere prohibuerãt, graueſq; pænas contra quoſcũq; temporali ditioni S. R. E. mediate, vel immediate ſubiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes inflixerant, cupiens non ſolum in terris prædictis, ſed alias vbilibet, animarum periculis obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in ſuis dominijs id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni eccleſiaſticæ ſubiecta, huiuſmodi duella, ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes deſuper facientes, ac id inuitantes, prouocantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, illiſq; aſtãtes & intereſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribentes, aut publicantes, ſeu de illis ſe intromittentes, ſingulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac (ſi eccleſiaſtici fuerint) vltra eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, inhabilitatiſq; ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pænis ſubiacere, eaſq; incurrere voluit, à quibus non niſi à Rom. Pont. abſolui poſſint. Sed & poſtmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminandũ penitus ex Chriſtiano orbe hoc malum ſtatuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint, eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione & dominio Ciuitatis, Caſtri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent, priuati intelligantur, & ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pænam incurrant, & vt homicidæ, iuxta ſacros canones, puniri debeant: Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careant eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quàm facto dederint, aut alia quacumq; ratione ad id quemquam ſuaſerint necnon ſpectatores, excommunicationis, & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur. Quas pœnas nouiſſimè piæ mem. Gregorius Papa xiij. pariter prædeceſſor noſter

ſter extendit aduerſus illos etiam omnes, qui nõ publicè, ſed priuatim ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſiſſent, etiam patrinis, ſocijſuè non vocatis, & loci ſecuritate non habita, & prouocatorijs literis minimè præcedentibus, etiam contra locorum Dominos, ſi id (quantum in ſe fuerit) non probibuiſſent, cæteroſq; ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpectatores, etiã ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſent, ſi ad locum acceſſiſſent pugnaturi, & per eos non ſtetiſſet quominus pugnarent: Verum quia cum magna animi noſtri moleſtia intelleximus adbuc in quibuſdam, præſertim tranſalpinis ac remotis regionibus, & potiſſimũ vbi bella vigent, caſtrenſi quadam, & militari licentia, ſeu verius audacia pernicioſum boc ſcelus inter fideles exerceri, quaſi fas ſit in ſolo boſtili vbi Chriſtiani nominis, ſeu Catholicæ fidei boſtes tyrannidem exercent, ſiue bæreſes; & ſchiſmata impunè graſſantur, ſiue inter ſigna & caſtra militaria in caput ſuorum fratrum impios conuertere mucrones, quos multo ſalubrius cõtra Chriſti aduerſarios ſtringi par eſſet: Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad continendos in officio fideles nobis præcipuè ipſius Domini autboritate tradito retundere, atq; à ceruicibus gregis Domini noſtræ curæ crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti poſſumus, propulſare cupientes; prædictas omnes Conſtitutiones ac Decretum Concilij Tridentini cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pænis, decretis, extenſionibus, quarum, & quorum omnium tenores præſ ntibus baberi volumus pro expreſſis, & ad verbum inſertis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac inſuper auctoritate & tenore præmiſſis decernimus, & declaramus eaſdem Cõſtitutiones, ac decretum locum babere vbiq; gentium & terrarũ, inter quaſcunq; perſonas, etiam armatas, & in caſtris ſeu propugnaculis militantes, etiam vbi noſtrorum & S. R. E. aut Catholicæ fidei boſtium furor impunè graſſatur, vel in Dominijs per eos occupatis, & detentis. Idem quoq; iuris cenſendum eſſe, ſi publico & forſan iuſto bello indicto miles aliquis cõtra alterum in aduerſariorum exercitu militantem, ſiue alias in boſtium caſtris, præſidijs, aut terris degentem, priuatas ſimultates atq; inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendo, etiam ducum permiſſu ex condicto ad

Digitized by Google

ad ſingulare certamen deſcendat, aut illum prouocet. Necnon iiſdem pœnis, decreto, & Conſtitutionibus teneri eos, inter quos pactiones initæ ſint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, ſeu ſanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinq; illatus fuerit, vel ſi conuenerint, vt non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent: Et non ſolum locorum Dominos, ſed etiam magiſtratus, præſides, Locumtenens, aut etiam militum Duces, & Capitaneos in Caſtris, vel extra ea, in alieno, vel hoſtili ſolo, vel cum militibus exercitus aduerſariorum monomachiam in quocumq; caſu per præſentem, vel alias Conſtitutiones huiuſmodi prohibito, permittentes: vel quantum in ipſis eſt non prohibentes, aut poſt admiſſum crimen, veniam & impunitatem concedentes. Præterea pari ratione prohibemus omnia & ſingula eius generis ſcripta manifeſta, ſeu fides vulgo appellata, quæ etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen, tamen quaſi præparatoria quædam ad chartulas, ſeu libellos prouocatorios, & ad duellum, illorumq; veluti radices, aut ſemina, vt plurimum laceſſendi aliquem ad pugnam, & ſuſcitandæ ſimultatis, atque inimicitiæ materiam, & occaſionem præbent. Dum ſcilicet in illis per modum epiſtolæ, libelli, aut publicæ atteſtationis, & intimationis, ſiue per authentica documenta, ſiue per vnius, pluriumue chirographum, ſubſcriptiones, aut relationes ſub prætextu, proprij, vel alieni honoris, & famæ, more militari, atq; vt vulgo dicitur cauallereſco, tuendi, aut lædendi, ſiue ad illatæ, propulſatæue contumeliæ, aut iniuriæ probationem, ſeu tollendam illius ſuſpitionem rei alicuius geſtæ ad id pertinentis, vel verborum, aut reſponſionum ſeries, & ordo, narratur. Vel ex ſimili abuſu hac de cauſa aliquid tale adeo firmiter aſſeritur, aut negatur, vt qui contradixerit, is, ſiue nominatim ſiue in genere mendacij arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam conſuetudine quæritur, declaratur, aut reſpondetur, qua mēte, aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi, quod ad ſuperius expreſſa ſpectet, geſtum dictumuè ſit. Vel deniq; offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunq; ad probandum armis, & verificandum etiam inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel non fuiſſe. Necnon quaſcumq; etiam ſine ſcripto factas talium re-

rum

rum ſupradicta quoquomodo concernentium, & huiuſmodi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volentes eos omnes, & ſingulos, qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictum eſt, prædicta, vel his ſimilia, multoq; magis ad certandum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas, earumuè exempla dictauerint, compoſuerint, ſcripſerint, miſerint, detulerint, diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel etiam verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quiue alijs ad ſingulare certamen, publicè vel occultè ineũdum, vel ad prouocandum aliquem ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta, quæ manifeſta, quæq; chartulæ prouocatoriæ appellantur, ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operã vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorum aliquo ſe quolibet immiſcuerint, etiam ſi neq; pugna aliqua, nec certamẽ aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neq; expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerit, neq; ſcriptiones prædictæ, quæ manifeſta dicuntur, in publicũ prodierint, aut cuiquã intimatæ extiterint ſi per eos non ſteterit, quominus publicatio, aut denunciatio fieret, Nihilominus cenſuris & pænis omnibus in præſenti, & alijs prædictis Conſtitutionibus & Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis, quàm ſi alijs etiã maioribus eccleſiaſticis vel mundanis dignitatibus, gradibus, & præeminentijs excellant. Quinimo de nouo etiam per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathematizamus, maledicimus, & execramur omnes, & quoſcumq; publicè vel priuatim, palam, vel occulte, in quibuſcumq; locis, modis, & formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel alijs prædictis conſtitutionibus, ac Decreto comprehenſis, ſingulare, certamen (quod duellũ vulgo dicitur) ex compoſito incuntes, necnon id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem præſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes, aut comitantes, vel circa chartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcumq; alia ſcripta huiuſmodi quomodolibet peccãtes; huiuſq; delicti ſocios, de induſtria ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quæcũq;

tam

tam ſuperius expreſſa, quàm alia eccleſiaſtica vel mũdana præfulgeant dignitate, ita vt ſingulares etiam perſonæ cuiuslibet communitatis, vniuerſitatis, collegij, aut Reipub. quæ huius criminis participes quoquomodo fuerint nequaquam excuſentur, ſed ſupradictos omnes, eorumq; ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitione, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ mucrone perculſos, & damnatos harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuò priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Caſtra, & loca, in quorum territorijs id facinus ſcientibus, & tacitè, vel expreſſe permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut magiſtratibus, vel Senatu, aut Populo, admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excommunicationis abſolutionem, ab alio, quã à nobis, aut pro tempore exiſtente Romano Põtifice pænitentia, & ſatisfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumq; ordinis, aut militiæ, ſtatus, gradus, aut conditionis exiſtentibus, quàm laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia inſignitis, per Sedem Apoſtolicam in genere, vel in ſpecie conceſſorũ. Quæ omnia, quoad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pænis alijs tam ſpiritualibus, quàm temporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiã armorum & exercituum, Marchiones, cæteroſq; Principes Chriſtianos, necnon Dominia, Potentatus, Communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Oppidorum, & Caſtrorum, illorumq; Domicellos, & Dominos temporales, ac etiam Militum & copiarum tam equeſtrium, quàm pedeſtrium Ductores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuſcũq; etiam nobis & S. R. E. temporali iuriſdictioni non ſubiectis locis conſtitutos, cuiuſcumq; gradus, præeminentiæ, & nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus, & obteſtamur per viſcera D. N. Ieſu Chriſti, vt eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & à quo principatus acceperunt, pietate, atque

erga nos, & ſanctam hanc ſedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant, nec vllo modo conniueant, ſed hoc malum omni ſtudio, diligentia, & auctoritate exterminare totis viribus procurent, & contra quoſcunque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pænis grauiſſimis animaduertant, & per ſuos officiales, & Curiæ miniſtros procedi curent: ſcituri ſe obſequium Deo pergratum, perq; acceptum præſtituros, ſi quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulſandos perditorum conatus ſunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad ſumendas de huiuſmodi criminis reis debitas pænas exercuerint: contra verò memores, ſi in re tã graui malè ſe geſſerint, ſe in diſtricto Dei iudicio rationẽ in nouiſſimo die reddituros, volumus autem vt præſentium tranſumptis, &c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica ſanctio incip. Nouis occurrentibus morbis, ſtatuens pænã mortis naturalis ipſo iure incurrendam non ſolũ per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios intermedios, & aſſiſtentes ſimilibus pugnis & duellis, excipiũtur vero duo caſus, in quibus dicta pæna minoratur vt in d. Pragmat. ſuper qua extant commentaria Petri Follerij, & Io. Franciſci Scaglioni.

ELECTIO.

Congruit tit. de electio.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, *per Greg. 11. fuiſſe ſtatutum, ne de eccleſiis, aut monaſterijs vacantibus, prouiſi aut tranſlati apud ſedem Apoſtolicam conſtituti, ipſarum prouiſionum vel tranſlationum nuntiatoribus aliquid per ſe, vel per aliũ dent aut promittant, ſeu promiſſum perſoluant, & imponitur excommunicatio latæ ſententiæ ipſo facto, cuius abſolutio reſeruatur Papæ, vt patet ex eius conſtitucione incip. Solicita, fol. 46. in Bullar.*

Contra ineuntes ſpõſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium, extat Gregorij xiiij. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata per quam annullantur dictæ

a *dicta ſponſiones* a *ſeu excommiſſæ, ac illicitæ & inualidæ declarantur, etiam illæ, quæ factæ reperirentur ante d. conſtitutionem, quarum exitus adhuc penderet, ſed ſtatim acquiſitæ intelligantur pijs locis, epiſcopi conſcientiam onerando, qui opportunis remedijs tranſgreſſores ad hoc compellat, diſponens etiam vt ab ipſis locis pijs pœna integraliter exigatur, prohibendo ſuper ea fieri compoſitionem, concordiam, vel illius remiſſionem in aliqua parte, & ſi fuerint perſonæ eccleſiaſticæ ipſo facto priuantur beneficijs cum inhabilitate, & datur facultas ordinarijs collatoribus illa libere conferendi, etiam ſi aliquo modo eſſent reſeruata vel affecta prout in ea latius continetur, vbi etiam imponitur excommunicatio lata ſententiæ ipſo facto, eiuſq; abſolutio Papæ reſeruatur.*

Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunq; ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes, ad officia & dignitates aſſumi
b *non poſſunt, eoſq; ſcienter* b *eligentes iure eligendi, ac voce actiua, & paſſiua priuantur per conſtitutionem Pauli iiij. incip. In ſacra fol. 634. in bullar. Romæ publicatam die 22. Iulij 1559.*

Electio quorumcunq; ſuperiorum, & officialium Regularium debet fieri per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita erit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 6.

a ADDITIO. De huiuſmodi ſpõſionibus, ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu vide Dec. conſ. 115. Couar. in reg. peccatum par. 2. §. 4. nu. 2. Lud. Molin. de contract. diſput. 508. & in terminis Vincent. de Franch. deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticæ ſanctiones ſimiliter fieri prohibentes excommiſſas ſede vacante, & ſuper creatione Summi Pontificis, necnon & excommiſſas ſuper pueris mulierum prægnantium ſub pœnis ibi contentis ſub tit. de ſponſionibus mercatorũ.

b Quãdo eligens indignum ad officium eccleſiaſticum, ad effectum vt eligendi facultate priuetur, præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad caſum 511. nu. 9. vſque in finem.

EXEMPTIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt. *Pium 4. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe, vt iuriſdictionem habeant contra clericos ſæculares, & etiã Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos vt in eius conſtitutione incip. De ſalute 9. & inſuper fol. 678. in bullar. quæ fa-* Congruit tit. de priuil.

cultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata, ſiquidem dicti Concilij vigore poſſunt epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi contra exemptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo Compellere opportunis remedijs, vt lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint ſeſſ. 5 de ref. cap. 1. 2. Prouidere vt Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſollennibus & ſi ipſæ eccleſiæ eſſent nullius diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent vt delegati d. ſeſſ. 5. cap. 2. poſt princ. 3. Procedere contra prædicatores etiam ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent d. c. 2 circa finem. 4. Deputare vicarios, & prouidere ne animarum cura negligatur in eccleſijs etiam exemptis eorum, qui priuilegia, indulta, aut diſpenſationes habent de non reſidendo ſeſſ. 6. cap. 2. 5. Viſitare, punire, & corrigere clericos ſæculares priuilegiatos, vel regulares extra monaſteria degentes, ſi deliquerint d. ſeſſ. 6. c. 3. 6. Viſitare, corrigere, & emendare toties, quoties opus fuerit, capitula exempta ead. ſeſſ. 6. c. 4. etiam quando extra viſitationem procedit iuxta præſcriptum cap. 6. ſeſſ. 25. de refor. 7. Examinare vniones à 40. annis citra factas ſeſſ 7. c. 6. 8. Viſitare quaſcunq; eccleſias, quomodolibet exemptas & prouidere vt reparentur d. ſeſſ. 7. cap. 8. 9. Cognoſcere cauſas mercedum, & miſerabilium perſonarum ead. ſeſſ. 7. c. 14. 10. Viſitare hoſpitalia iux. formam clem quia contingit de relig. dom. ead. ſeſſ. c. 15. 11. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionum conceſſarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cæperat, aut remiſſione pænæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat ſeſſ. 23. c. 5. 12. Cognoſcere, & punire exceſſus clericorum ſæcularium exemptorum, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione, quàm extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſiis reſideant ſeſſ. 14. cap. 4. 13. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum etiam dignitatum, canonicatuum, perſonatuū, portionum, & officiorum Cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones, vel ita tenues vt veriſimi

riſimiliter negligantur ſeſſ.21. & 22. c.3. 14. Præſcribere Dignitatibus, perſonatibus, & officijs cathedralium, & collegiatarũ eccleſiarum competens ſeruitium ab eis perſonaliter adimplẽdum pro diſtributionibus lucrandis d. c. 3. ſeſſ.22. 15. Nouas parochias erigere, & in erectis miniſtrorum numerum, prout opus fuerit augere ſeſſ.21. c. 4. & vniones facere ead. ſeſſ. c. 5. illaſq; quæ à 50. annis citra facta ſunt, reuidere, & examinare ſeſſ 7. cap. 6. 16. Coadiutores dare Parochis minus idoneis ſeſſ.21. c. 6. 17. Transferre beneficia, & eccleſiarum refectionem procurare d. ſeſſ. 21. c.7. 18. Commendata monaſteria, in in quibus non viget regularis obſeruantia, & beneficia quæcũq; qualitercunq; commendata viſitare, & curare vt reficiantur, quæ reſtauratione indigent, vt animarum cura, & alia debita obſequia recte exerceantur ſeſſ.21. c.8. 19. Viſitare, & corrigere Regulares in commendatis monaſterijs, in quibus regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt; cum ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint, & correxerint d. c.8. ſeſſ.21. 20. Cognoſcere, an in diſpenſationibus, quæ à Sede Apoſtolica conceduntur, & in commutationibus vltimarum voluntatum preces veritati nitantur ſeſſ.22. c 5. & 6. 21. Exequi omnes pias volũtates ſeſſ.22. c.8. 22. Viſitare Hoſpitalia, Collegia, Confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas vocant, nõ tamen, quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Montes pietatis, ac omnia loca pia d. c.8. ſeſſ.22. 23. Notarios examinare, & ſuſpendere ſeſſ.22. c.10. 24. Viſitare eccleſias exemptas, & quæ in in nullius diæceſi eſſe dicuntur ſeſſ.24. cap 9. 25. In omnibus, quæ ad viſitationem, & morum correctionem ſpectant, procedere ſeſſ.24. c.10. 26. Procedere contra Capellanos regios, & habentes titulum Prothonotariatus, & contra oblatos Militiarũ, & hoſpitalium, præterquam eos, qui actu inſeruiunt ſeſſ. 24. cap.11. 27. Prohibere ne in conſequtione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum &c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapientia ſimoniam, & turnorum lucra, quæ in vſus pios non conuertuntur ſeſſ. 24. c. 14. 28. Redigere in Congregationes Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec ad Metropolitani inſtantiam ſe redegerint,

epiſcopis

epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ.25. de regular. cap.8. 29. Monaſterijs monialium ſedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis præeſſe d. ſeſſ 25. cap.9. 30. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis vt Monialium clauſura reſtituatur, vbi violata fuerit, & vbi inuiolata eſt conſeruetur iux. c. periculoſo de ſtat. regular. in 6. renouatum ſeſſ. 25. de regular. cap. 5. 31. Reſcindere conceſſiones iurispatronatus ex augmento dotis, vel alia ſimili cauſa a 40. annis citra acquiſitas, & in poſterum acquirendas ſeſſ.25. de ref. c. 9. 32. Procedere & punire Concubinarios, poſtquam admoniti non reſipuerint iux. formam traditam ſeſſ.25 de ref. cap.14.

Quibus ſic in vnum recollectis ſciendum eſt præterea extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis viij. ſuper executione decreti Conc. Trid. ſeſſ.25 cap. 14. contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, nõ reuocantes Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Congruit tit. de regular.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea, quæ in Sacro Trid. Concilio prouide conſtituta ſunt, ab ijs, ad quos ſpectat, inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſane conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunq; regularis non ſubditus epiſcopo, intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuere puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, ipſe à ſuo item ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab epiſcopo puniri poſſit. Verum quia experientia compertum eſt, interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſſe procedi, cum enim epiſcopus inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, à ſuo ſuperiore puniri, ſæpe fit, vt ſuperior regularem delinquentem ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diæceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atq; etiam ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec viterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſcopum certiorem reddat: Vnde nec Regularis delinquens tunc ab

ab epiſcopo puniri poteſt, cum extra ipſius diœceſim exiſtat, ne ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur: Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decreti executioni, quantum cum Domino poſſumus, fauere, & præmiſſis malis, (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volẽtes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium prædicti Concilij interpretum ſententia; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnibus, & ſingulis cuiuſcunq; ordinis, & inſtituti regularium, etiam mendicãtium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipſorum regularem non ſubditum epiſcopo, intra clauſtra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, epiſcopo inſtante, intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat, ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretum ipſum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atq; auctoritate decernimus, vt ſuperior inſtante epiſcopo, intra terminum ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterũ obtinenda, ac vlterius priuationis actiuæ & paſſiuæ vocis, ad quas à nemine præterquam à nobis, & à Romano Põtifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem à loco, ad quem tranſmiſſus fuit, reuocare, & in quo deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt ordinarius loci, ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus, prædictum Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem ſeuere animaduertere poſſit, & debeat.

Decer-

Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunq; iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales, & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbiq; iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in iure communi cap. omnes baſilicæ 16. q.7. c. cum perſonæ de priuileg. in 6. ſuper omnes de diœceſi exceptis exẽptis c. ſane, & ibi gloſ. de exceſſ. prælat. & proprie Sedis Apoſtolicæ eſt eximere gloſ. in c. 1. in ver. exẽptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſibus iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciũtur gloſ. in d. c. 1. in ver. inſtituta, & in clem. 2. §. fin. in ver. puniri de pænit. & remiſſ. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium eſt tex. in c. Ne aliqui de priuileg. in 6. & quãdo ex verbis priuilegiorum diſcerni poſſit ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum vide tex in c. ex parte de priuileg. & in c. Si Papa eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. cõcluſ. 713. An autem pendente lite inter epiſcopum & aliquem ex ſuis clericis, exemptus exiſtat clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel. Caſſador. deciſ 6. ſub tit. de priuileg.

EXCOMMVNICATIO AD FINEM reuelationis.

Congruit tit. de ſent. excom.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt Decreto Sacroſ. Concilij Trident. ſeſſ. 25. de refor. generali cap. 3. ſalutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hæc verba. *Quãuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaq; circunſpectione exercendus eſt: cum experientia doceat ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur magis contemni, quam formidari, & pernitiem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excõmunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, à nemine prorſus, præterquã ab epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non vulgari, cauſaq; diligenter, ac magna maturitate per epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas*

cuiuſuis

cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur; ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. Et extat Pij V. ordinatio incip. *Sanctiſſimus in Christo Pater, fol. 1189. in bullar. volens, quod mandata, quæ in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in præſentia ſuæ Sanctitatis ſignatæ fuerint) Quæ ſupplicationes rem ipſam de qua agitur, reiq; valorem, nominatim & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro eccleſiis, locis pijs, communitatibus, Vniuerſitatibus, Collegijs, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa perſonarum qualitate expreſſa, ita demum ferri poterit quædam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neq; nimis vaga, & incerta, atq; adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipue in omnibus attẽdendum eſt) minime vulgares exiſtere, &c.*

ADDITIO. Practica monendi generaliter malefactores & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfaciãt vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, nec non & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in extrauag. com. vnic. lo. 22. ſub titulo de furtis. Et ad materiã literarum monitoriarum generaliũ ad finem reuelationis ſub excõmunicationis pæna, vide Card. Zab. Imol. & alios in clem. diſpendioſam de iudic. vbi præfatarum literarum formam notant, luculentiſſime ſcripſerunt Ioan. de Neuiza. in ſua Sylua nuptial. lib. 3. in verbo Monitoriæ, Philip. Prob. ad Ioan. Monach in cap. 2. de conſtitut. in 6. Nauar. in repet. cap. inter verba concluſ. 6. corrolar. 66. 11. q. 3. licet etiã aliqua pauca ſparſim tangat in Man. & in conſil. 7. de ſentent. excom. in antiq. Ioan. Gutierrez. lib. 1. canon. quæſt. cap. 11. per totũ, Henriquez in ſum. lib. 3. de excom. c. 18. quædam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip. in tract. de peſte in fine à num. 121. vſq; 128. & nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montis Marani in ſua praxi cap. 1. & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur à reuelando, numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæſtio illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare; & deniq; traditur communis praxis eius quod agẽdum eſt, receptis reuelationibus, An autem quis compelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur præter dict. in cap. 1. de probat. vide Sot. in 4. diſtin. 22. quæſt. 1. art. 2. caſu 3.

Nauar. in conſ. 3. de céſib. in antiq. Herniquez diſtincte & notab. in præalleg. cap. 18. nu. 1. & 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

Congruit tit. de ſenten. excó.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari tamen hodie attenditur extrauagans Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo ſeſſ. 11. fol. 179. à ter. in antiquis, & in Bull. f. 212. tenoris ſequentis. *Statuimus inſuper quod ad euitandum ſcãdala, & multa pericula, ſubueniendumq; conſcientijs timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunq; diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunq; ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit vel contra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam, aut locum certum, aut certam à iudice publicata, & denunciata ſpecialiter & expreſsè, aut ſi notoriè in excõmunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione celari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum à communione illius abſtinere volumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quolibet ſuffragari.*

ADDITIO. Hanc extrauag. inter alios recitant, & declarant Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 35. Couar. in c. Alma mater, par. 1. §. 2. nu. 7. de ſent. excom. in 6. Henriquez in ſumma lib. 13. de excom. cap. 5. latiſſime Ioan. Guti r. lib. 1. canon. quæſt. cap. 1.

FIDEI PROFESSIO.

Congruit tit. de iureiur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ꝙ publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de cathedralibus, & alijs quibuſcũq; beneficijs eccleſiaſticis curam animarum habentibus ex Conc. Trid. decreto ſeſſ. 24. c. 1. & 12. de refor. gener.

In

In Concilio Prouinciali, & Synodo diæceſana emittitur etiam ab his qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. genera. Quicunq; de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuſcunq; locis regularium quoruncunq; ordinum, etiam militiarum quocunq; nomine vel titulo prouidentur ex Pij 4. conſtitutione de anno 1564. Idibus Nouembris Incip. Iniunctum. Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione, & promotione doctorum, & per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius conſtitutione prouidit eodem die, & anno, incip. In ſacroſancta, fol. 829.

Forma autem dictæ profeſſionis Fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur videlicet; Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorum cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium, & in vnum dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula Deum de Deo, lumen de lumine Deum verum de Deo vero, Genitum non factũ, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtrã ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cælum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cui regni non erit finis, & in Spiritumſanctum dominum, & viuificantem qui ex patre filioq; procedit. Qui cũ Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas & vnam ſanctam catholicam, & apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiuſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum admitto; nec eam

vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoq; ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramenta noua legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atq; ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmũ, Confirmationem, Euchariſtiam, Pænitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaq; gratiam conferre, & ex his baptiſmum, confirmationem, & ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerũt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atq; in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq; conuerſionem totius ſubſtãtiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinẽ, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atq; integrum Chriſtum, verumq; ſacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & ſanctos, vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atq; inuocandos eſſe, eoſq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atq; eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumq; vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoq; Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac

ac Ieſu Chriſti vicario, veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia a ſacris canonibus, & œcumenicis concilijs, ac præcipue à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas. Sciendũ eſt, quod Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo Latino loci ordinario, in quo degunt cap. quòd tranſlationem de temp. ordin. facit tex. in c. quoniã de offic. ord. & ſacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio contracto in laicali habitu, vel dum erant in minoribus c. cum olim de cler. coniug. c. quæſitum de pæn. & rem. & ibi gl. mores tamen ac ritus Græcorum tolerandi non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & eccleſiaſticæ derogant honeſtati c. fin. de baptiſmo. Et de reformatione Græcorum, eorumq; erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Conſtitutiones tenoris ſeq. Congruit tit. de Sũ. Trin. & fi. catho.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus Græcorum ad Reuerẽdiſſimos Patres DD. Epiſcopos Latinos in quorum ciuitatibus, vel diœceſibus Græci, vel Albanenſes Græco ritu viuentes degunt, ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos gręcos, & eorum ritus pertinentes, nec non forma profeſſionis Fidei orthodoxę à Græcis ad vnitatem S. R. E. venientibus faciendæ. Mandato Sanctiſs. D. N. D. Clementis Papæ viij. ſimul

ſimul excuſſæ Romę apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quæ ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν etc. vſq; ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt & poſt orationem etc. (vbi habetur forma huius conſignationis) vſq; ad verba: Poſtea facit ſacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos à presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirmēt: & tutius videtur vt cum cautela, & ſub conditione id faciant (videlicet N. ſi es confirmatus ego te non confirmo, ſed ſi non es confirmatus ego cõſigno te ſigno crucis ✝ & confirmo te chriſmate ſalutis ✝ in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti) præſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem ſacramentum toto anno. ſi tamen aſſeruatum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquendi, vel alias exiccandi ſpecies Sacramēti ſacra Euchariſtiæ feria quinta Cœnæ Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab epiſcopis latinis conſecrata benè erit, ſin minus tolerentur eorum thioni ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti latini habeant, niſi thionis etiam pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pœnitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci catholici poſſint Latinos abſoluere.

Vtantur forma abſolutionis in generali Concilio Florentino præſcripta, & poſtea ſi voluerint dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollen-

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque uxor ſimul & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta, conſeruetur in eccleſia, vt illa fideles aſpergantur.

Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta, præter Chriſma ab epiſcopis latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum, & ſacramētorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicantur. Chriſma autem, quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benedici poteſt, cogantur accipere. Probibeatur vero ab epiſcopis Græcis externis ſchiſmaticis ſeu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus illud accipere, vel eo uti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, alias ritè ordinatis ſeruata debita forma, recipiunt quidem ordinem, ſed non executionem.

Proinde ipſi ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, correcti, vel emendati reconciliandi ſunt, & abſoluendi cum pœnitentijs ſalutaribus, dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatoris abiurēt in iudicio, vel publicè, vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias ritè ſuſceptis miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta, auctoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatū.

Non ſunt admittēdi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro alijs ſacramentis conferendis, ſed detinendi quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſuper conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini Diœceſani ad ſacros ordines promoti, ſuſpenſi ſunt, & ſi ſuſpēſi in ſuis ordinibus miniſtrauerint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem à ſanta ſede Apoſtolica obtineri oportet.

Si epiſcopus Latinus Græcū aliquem ordinare voluerit, qui à presbytero Græco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit cōſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione videlicet N. ſi es confirmatus &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonij.

Curent ordinarij locorum, vt decretum Sacri Generalis Conc. Tri-

de *tini*

dentini de reformatione matrimonij vertatur in linguam græcam vulgarem, & in locis & parochijs Græcorum, & Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter cõiuges græcos dirimi, ſeu diuortia quoad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & ſi qua de facto proceſſerunt nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus, vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequatur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit, quiſq; coniugum in ſuo ritu, Catholico tamen, manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina.

Presbyter Græcus coniugatus ante ſacrum Sacrificium, ſeu ſanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam à filio Spiritum ſanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam, quia tunc oporteret etiam pronunciare.

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſeculares Græci abiuratis ſciſmate, & erroribus atque in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbathi, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorũ, & inter eos tantum.

Item tolerãdum eſt vt ad ieiunium eodem die Sabbathi in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed dumtaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel alias à Diœceſanis vel in Iubileis à Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbathi in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, Apoſtolica auctoritate Sanctiſsimi D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viij. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed non cogantur cum

ipſi

ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta, & feria ſexta ieiunēt. Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habēdum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & Inſularum adiacentium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantùm concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mādauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporum Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretales, ſeu literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes: ac etiam profeſſio orthodoxæ fidei, à Græcis, qui ad vnitatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctū Marcum, die 31. Menſis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. *Iul. Ant. Card. S. Seuerinæ.*

INNOCENTII PAPÆ IIII. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculañ. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quę extant in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholica profeſſione fidei, atq; cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos cæteris noſtræ mētis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis præcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro ineſtimabilis gaudij rorem infunderet ſi varias gentium nationes eiuſdē obſeruantia fidei in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtiq; anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad Ca-

tholicam reduceret vnitatem, vt cũ reliquis orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent, tunc ipſi Eccleſiæ proueniret magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſupernæ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis; tunc per vniuerſam eccleſiam inundantis gaudij erumperet plenitudo; tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valdè bonũ, & iocundum exiſteret fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata lætitia noua iocunditatis canticum perſonaret. Verum quia nonnulli Græcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reuerenter obediunt, & intendũt, licet, & expedit, vt mores, ac ritus eorum quantum cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruimus: quamquam in his, quæ animarum periculum parerẽt, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus. Sanè inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiã, & turbationem fore ſubortam, & eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plenè, ac prouide per tuas literas intimãſti, ſolicitè requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriem, & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cætera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his, prout rei qua-
1 *litas exigebat. Circa hæc itaq; ſic deliberatio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdẽ Regni in vnctionibus, quæ circa baptiſma fiunt,*
2 *morem Eccleſiæ Romanæ teneant & obſeruent. Ritus verò ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat, ſiue non, quantum ad baptiſmi efficaciam*
3 *vel effectum nõ multum referat, toleretur. Nec refert etiam vtrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem vim, & effectum in vtraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur.*

Cap. vnico §. quia vero de ſacr. vnct.

4 Soli

4 *Soli autem Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptiza-*
tos, quia huius vnctio non debet, niſi per Epiſcopos exhiberi:
quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices gerunt Epiſcopi, per ma-
nus impoſitionem, quam confirmatio, vel frontis chriſmatio re-
5 *præſentat, Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur. Singuli*
quoq; Epiſcopi in ſuis Eccleſiis in die Cœnæ Domini poſſunt ſe-
cundum formam Eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem
& oleo oliuarũ. Nam Spiritus ſancti donum in Chriſmatis vn-
ctione confertur: Et columba vtique, quæ ipſum deſignat ſpiri-
tum, oliuæ ramum ad arcam legitur retuliſſe: ſed ſi ſuum anti-
quum ritum in hoc Græci potius ſeruare voluerint, videlicet q;
Patriarcha vna cum Archiepiſcopis, & Epiſcopis eius ſuffraga-
neis, & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma
6 *conficiant, in tali eorum conſuetu line tolerentur. Nullis au-*
tem per Sacerdotes, vel Confeſſores pro ſatisfactione pœniten-
7 *tiæ vnctio aliqua ſolummodo iniungatur. Infirmis vero iu-*
xta verbum Iacobi Apoſtoli, vnctio exhibeatur extrema.
8 *Porrò in appoſitione aquæ, ſiue frigidæ, ſiue calidæ, vel tepidæ,*
in altaris ſacrificio, ſuam ſi velint conſuetudinem Græci ſequã-
tur, dummodo credant, & aſſerant, quòd ſeruata Canonis for-
9 *ma conficiatur pariter de vtraque. Sed Euchariſtiam in die*
Cœnæ Domini conſecratam, vſque ad annum, prætextu infir-
morum, vt de illa videlicet ipſos communicent, non reſeruent,
liceat tamen eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti cõficere, ac per
quindecim dies, & non longiori temporis ſpatio conſeruare, ne
per diutinam ipſius reſeruationem, alteratis forſitan ſpeciebus,
reddatur minus habile ad ſumendum: licet veritas & efficacia
ſemper eadem omnino remaneat, nec vlla vnquam diuturnitate,
10 *ſeu volubilitate tẽporis euaneſcat. In celebratione verò ſo-*
lemnium, & aliarũ Miſſarum, & de hora celebrandi eas, dum-
modo in confectione, vel conſecratione formam verborum à Do-
mino expreſſam & traditã obſeruent, & celebrando non tranſ-
grediantur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinem permit-
11 *tantur. Sacerdotes autem dicant horas canonicas more ſuo,*
ſed Miſſam celebrare, prius quàm officium matutinale comple-
12 *uerint, non præſumant. Promouendi verò ad Sacerdotium*
& Presbyteri, qui præficiendi fuerint Eccleſiarum regimini,
examinentur antea diligenter, ſi præcipuè de horis canonicis, &

Miſſarum officijs, ſecundum diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non niſi digni & idonei
13 *admittantur. Ceterum vnuſquiſq; ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolùm, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet, habens corporale de lino candidum & nitidum, & altare mundis veſtimen-*
14 *tis opertum, vel decentibus paramentis. Mulieres autem ſeruire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellan-*
15 *tur omnino. De ieiunio verò diei Sabbathi Quadrageſimali tempore, quamquam honeſtius & ſalubrius, Græci agerent, ſi ſic toto illo tempore abſtinerent, vt nec vnico die inſtitutum ieiunium violarent, teneant, & ſeruent pro libito morem ſuum.*
16 *Sacerdotes quoq; coniugati, & alij quibus parochiarum cura, vel eccleſiarum parochialium regimen per epiſcopos ſuos cōmititur, licitè, ac liberè poſſint parochianorum ſuorum confeſſiones audire, ipſiq; pænitentiam iniungere pro peccatis: quia cui licet, vel conceditur quod eſt maius, competit nimirum, nec negari conuenit quod eſt minus: liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis viros alios idoneos coadiutores, & cooperatores habere in audiēdis confeſſionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac ceteris quæ ad*
17 *ſalutem pertinent animarum. Ipſiſq; in his per eorum diœceſes abſq; Sacerdotum ipſorum præiudicio, & grauamine committere vices ſuas, cum propter occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit contingere, quòd nequeant per eaſdem*
18 *diœceſes officium ſuum exequi per ſe ipſos. De fornicatione autem quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cùm tam fornicarios, quam adulteros à regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos.*
19 *Ad hæc volumus & expreſsè præcipimus, quod epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morem Eccleſiæ Romanæ de cætero cōferant, cum hucvſque tres de minoribus circa ordinandos neglexiſſe vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem, in ſic*
20 *ſuſceptis ordinibus tolerentur. Quia verò, ſecundum Apoſtolum, mulier mortuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam habeat facultatem, ſecundas, & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illas approbent inter perſonas, quæ aliàs licitè ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.*

21 Se-

21 *Secundò tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant.*
22 *Et quoniam apud eos conſueuerunt contrahi matrimonia inter*
perſonas contingentes ſe iuxta eorum cõputationem octauo gra-
du, qui ſecundum computationem, & diſtinctionem graduum,
quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſuma-
tur deinceps firmiter prohibemus: diſtrictè præcipientes, vt cũ
in vlterioribus gradibus licitè matrimonia contrahantur, in
prædicto quarto conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari
vlterius non præſumant, ſtatutum in hoc generalis Concilij ob-
ſeruantes. Illos tamen qui iam in gradu huiuſmodi contraxe-
runt, diſpenſatiuè permittimus in ſic contracto matrimonio re-
23 *manere. Deniq; cum veritas in Euangelio aſſerat, quod ſi*
quis in Spiritum ſanctum blaſphemiam dixerit, neq; in hoc ſe-
culo, neq; in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi quaſ-
dam culpas in præſenti, quaſdam vero in futuro poſſe ſeculo re-
laxari, & Apoſtolus dicat quod vniuſcuiuſq; opus, quale ſit,
ignis probabit, & cuius opus arſerit detrimẽtum patietur, ipſe
autẽ ſaluus erit, ſic tamen quaſi per ignem, & ipſi Græci verè,
ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, animas illorum,
qui ſuſcepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui ſine mortali
peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari
poſt mortem, & poſſe ſuffragijs Eccleſiæ adiuuari. Nos, quia
locum purgationis huiuſmodi dicunt non fuiſſe ſibi ab eorum
doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illum quidem
iuxta traditiones, & auctoritates Sanctorum patrum Purga-
torium nominantes, volumus quòd de cætero apud ipſos iſto no-
mine appelletur, illo enim tranſitorio igne peccata vtiq; non
tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ prius per pænitentiam
non fuere remiſſa, ſed parua, & minuta purgantur, quæ poſt
24 *mortem etiam grauant ſi in vita non fuerint relaxata. Si*
quis autem abſq; pænitentia in peccato mortali decedit, hic pro-
culdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuò cruciatur.
25 *Animæ verò paruulorum, poſt baptiſmi lauacrum, & adulto-*
rum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſa-
tisfactionem aliquam pro ipſo tenentur, ad patriam protinus
26 *tranſuolant ſempiternam. Ordinationes demum, & inſti-*
tuta regularia Sanctorum patrum de vita, & ſtatu Monacho-
rum præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabi-
liter

liter obſeruari. Fraternitatem itaq; tuã hortamur attentè, per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præfati Regni ſeriatim, & diligenter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicitè attendere, ſtudioſè tenere, ac efficaciter obſeruare procurent, & à ſuis faciãt ſubditis obſeruari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius ſuffraganeis latinis firmiter auctoritate noſtra præcipias, vt eoſdẽ Græcos ſuper præmiſſis contra huiuſmodi prouiſionem, & deliberationem noſtram non inquietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores eadem auctoritate, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo, & ſuffraganeis, vel quibuſcunq; alijs à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Lateran. ij. Non. Martij, Anno 11.

LITERÆ PII PAPÆ IIII. In forma Breuis per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, Ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officij debito maturè reuocare conſueuit. Sanè nonnulli locorum ordinarij nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quampluribus Regni Siciliæ citra & vltra Pharum, & alijs Chriſtiani nominis Ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum & ſecularium clericorum, quàm laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum ordinarijs ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorumq; priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forſan alios Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, & dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorũdem ordinariorum iuriſdictione & ſuperioritate exemptos

eſſe

eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreticas, nefariaſq; opiniones & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos iuriſdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiiſq; Patribus ordinatas, non obſeruantes, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia & pluſquam barbarica è ſepulchris eruentes, igneq; comburentes: Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemq; contemnentes & eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi alijſque ſuis opinionibus erroneis atque ſacrilegis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exemptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus abuſibuſq; conſeneſcunt, & immoriuntur, in ſuarum vicinorumq; populorum, præſertim ſimplicium, animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouidè conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exemptionem aliudùe priuilegium à ſe conceſſum iri, vt inde ſcelerum impunitas & animarum periculum emergat, abuſibus & periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiuè obuiare volentes, ac quarumcunq; exemptionum, aliorumq; priuilegiorum dictis Græcis, eorumq; Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & alijs, tam Sancti Baſilij & alterius ordinis regularibus, quā ſecularibus, ac etiam laicis perſonis quocunq; nomine nuncupatis, per præfatos, & alios quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam in genere, vel in ſpecie hactenus conceſſorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum, literarumq; deſuper confectarum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio. & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes & ſingulas exemptiones, ac prout illas concernunt, deſuper confectas literas præfatas, ad hoc videlicet vt ipſi locorum ordinarij quaſcunq; Græcorum Eccleſias, Monaſteria, Prioratus,

tus, & alia pia loca, tam ſecularia, quàm cuiuſuis ordinis regularia, eorumq; Prælatos, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac maiori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, miniſtros, & quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus, & diœc. conſiſtentia, quoties opus fuerit, viſitare, ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem, plenamq; & omnimodam ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, & animarum ſalutem hæreſumq; extirpationem concernunt, exercere & exequi liberè, & licitè valeât, reliquis ipſorum Græcorum in diuinis celebrandis, alijſq; ritibus à Sede Apoſtolica approbatis, necnon priuilegijs & gratijs Apoſtolicis intactis remanentibus; auctoritate Apoſtolica, tenore præſentiũ perpetuò reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac reuocatas, caſſatas, & annullatas eſſe, nec ipſis Græcis clericis, vel laicis eorumue Prælatis, Eccleſijs, Cœnobijs, aut alijs pijs locis in aliquo ſuffragari. ſed illos omnes & ſingulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni, iuriſdictioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſque tãquam ſuperioribus ſuis, ſuarumq; animarum paſtoribus humiliter obedire, & ſic per quoſcunq; Iudices, & Cõmiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate, iudicari, & definiri debere; ac quicquid ſecus à quoquã quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac Cõſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Per hoc tamen non intendimus, quòd ipſi Græci ab eorũ Græcanico ritu abſtrahantur, vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria, circũferri, volumus & eadem auctoritate ſimiliter decernimus, quod earundem præſentium trãſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutæ ſigillo ſignatis, plenaria & indubia, eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio & extra, quæ præſentibus adhiberi deberet, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 16. Febr. 1564. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Anno

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona, die vero tertia Octobr. Pontificatus Sanctiſs. D. N. ſ. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno primo. Retroſcriptæ literæ affixæ. lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ,& Acie Campi Floræ, per me Io.Freile, præliba-ti S.D.N. Papæ Curſorem. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA SANCTÆ REC. PII PAPÆ V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas,ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarũ.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA *Romani Pontificis plurimum circunſpecta, nonnunquam ea quæ certis ſuadentibus cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationabilibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in domino conſpicit expedire. Sanè cum ad notitiam noſtram peruenerit, quòd nonnulli presbyteri tam Græci, quàm Latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quàm aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates, Miſſas, & alia diuina officia Græci latino more, ac Latini græco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore Pœnitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrarunt, illiſq; iampridem vtuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumq; patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab Eccleſia Dei extirpantes, & ſubmouere volentes, omnes & ſingulas licentias & facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio vel quorumuis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas & alias literas deſuper cõfectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate ex certa ſcientia hac præſenti noſtra perpetuò valitura conſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris, tam Græcis, quam Latinis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis pœnis diſtrictiùs inhibentes, ne deinceps presbyteri Græci præcipuè vxorati la-*

tino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quouis prætextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obediētiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus, & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcunq; Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaslibet inuiolabiliter obſeruari faciant, Contradictores quoslibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcunq; etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, eiſdem Eccleſiis, Monaſterijs, Domibus, & locis, illorumq; Capitulis, Conuentibus, Superioribus, & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum inſtantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio & certa ſcientia, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expreſſis habentes, ſpecialiter & expreſsè derogamus, illaque, quo ad præmiſſa, caſſamus penitus, & annullamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quòd præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorum Principis, & Cancellariæ noſtræ, ac in acie Cāpi Floræ publicentur, & inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuò valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæq; loca deferri, volumus & etiam declaramus, quòd earum tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, annullationis, irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis in-

Digitized by Google

tis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, tertiodecimo Kalen. Septemb. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Cæ. Glorierius. H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis Septemb. Pontificatus autem Sanctiſsimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius primo, præſentes infraſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Bartholomæum Sottocaſa, & Io. Andreã Rogerium, præfati Sanctiſs. D. N. Papæ Curſores. Nicolaus de Matthæis Mag. Curſorum.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. Papæ III. Vt Sacramentum Confirmationis, baptizatis, nonniſi à ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſsè traditur ſupra in literis Innocentij Papæ IIII, §. Soli autem Epiſcopi. Ac quæ illis ſuffragantur.

Decreta generalium Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, c. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi à ſolis Epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS, &c. De conſignãdis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab Epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum Spiritum tradant, non ſolùm conſuetudo Eccleſiaſtica demonſtrat, verùm & illa lectio Actuum Apoſtolorum, Act. 8. *quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum ſanctum. Nam presbyteris, ſeu extra Epiſcopum, ſeu præſente Epiſcopo baptizant, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab Epiſcopo fuerit cõſecratum; non*

Digitized by Google

tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cùm tradunt Spiritum paraclitum. Verba verò dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quàm ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur à S. Iſidoro de Eccleſiaſticis officijs, cap. xxvi. & vltimo, & Albino Alcuino in libro de diuinis officijs, cap. de Sabbatho Sancti Paſchæ. & Beda in acta Apoſtolorum, cap. viij. Tomo 5 & ab alijs ſcriptoribus Eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſecrat. diſtinct. iiij. cap. Presbyteris, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, proximè citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro ij primi Tomi eius regeſti impreſſi, fol. 398. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. Tit. 4. de conſuetudine, c. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate Sedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto tibi eſt ſolicitius procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, nō declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quòd non minus re quàm nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſanè ad audientiam noſtram, quòd quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramēta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore ritè fuerunt ſolis Pontificibus reſeruata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem cōferre, ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomētum ſolam conſuetudinem prætendentes cùm diuturnitas temporis peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tāto grauiora exiſtunt, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. Volentes igitur hæc, & alia, quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiēdo mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris apud Conſtantinopolim conſtitutis, diſtrictè prohibeas, ne talia de cætero ſua temeritate præſumant: quæ licet non ſint à fidelibus contem-

contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoque ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo, & exemplo pariter inuitare: quibus quales pro te literas deſtinemus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter. Datum Laterani 16. Kal. Decemb.

DECRETVM EVGENII PAPÆ IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum §. ſecundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt; Signo te ſigno Crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc nonniſi Epiſcopus debet conferre; quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quòd per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cùm enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem: qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum ſanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantùm erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili & vrgẽte admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum, &c. Act. 8.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione canone iij. ita diffiniuit.

Si quis dixerit S. Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

PRO-

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A Græcis facienda, iuſſu ſe. re. Greg. Papæ xiij. edita.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, viſibilium omniū & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri; per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine; & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcendit in cælum: ſedet ad dexteram Patris. Et iterum vëturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem: qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur: qui loquutus eſt per Prophetas. Et vnam Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiã. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionẽ peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen.

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra œcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidẽtalis, & Orientalis Eccleſiæ diffiniuit & declarauit, videlicet; quòd Spiritus ſanctus à Patre, & Filio æternaliter eſt; & eſſentiam ſuam, ſuumq; eſſe ſubſiſtẽs habet ex Patre ſimul & Filio; & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica Spiratione procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe, ſecundum Græcos quidem, cauſam, ſecundũ Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut & Patrem. Cumque omnia quæ Patris ſunt, ipſe Pater vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem; hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter habet, à quo æterna-

æternaliter etiam genitus eſt. Illamque verborum illorum, Filioq; explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tũc neceſſitate, licitè ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo, ſiue fermentato pane triticeo corpus Chriſti veraciter confici: Sacerdoteſq; in altero ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemq; ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi verè pænitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pænitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari: & vt à pœnis huiuſmodi releuentur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia; orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri cõſueuerunt ſecundũ Eccleſiæ inſtituta. Illorumq; animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullã omnino peccati maculam incurrerũt, illas etiam quæ poſt contractã peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus, prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deũ trinum & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe beati Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium totiuſq; Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem ac doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam à Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis ſacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica Eccleſia, etiam vltra contenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda ac recipienda propoſuit atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq; eiuſdẽ Eccleſiæ obſeruationes, & Cõſtitutiones firmiſſime admitto & amplector.

Item

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum ſcripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoq; ſeptem eſſe verè, & propriè ſacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimoniū; illaq; gratiam conferre: & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato Originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti; fieriq; cōuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrū Chriſtum, verumq; Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe, animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos vna cum Chriſto regnātes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſq; orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam

Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanã Eccleſiam, omnium Eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoq; Pontifici, Beati Petri Apoſtolorũ Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, ſimulque contraria omnia & ſchiſmata atque hæreſes quaſcunque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſq; ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorũ cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem. Spondeo, Voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 14. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt Abb. in cap. fin. de cler. cõiug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum & tonſuram, & ſeruiant in diuinis *a* etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 6. & c. 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonſura per clericos ſeu milites beneficia vel penſiones obtinentes deferendis, & pænis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ianuar. 1589. incip. Cum ſacroſanctam, & infra. *Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunq; clericis non ſolum in ſacris, ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantum tonſura inſignitis,*

a Congruit tit. de vita & honeſt. cleric.

tis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunq; etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus & in illis vel ad ea ius habentibus, verum etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarũmuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium, & aliarum quarumcumq; eccleſiarum, ſeu Abbatialium, Capitularium, & Cõuentualium menſarum, nec non Monaſteriorum, Præpoſiturarũ, Præpoſitatuum, Prioratuum, Præceptoriarum, Hoſpitalium, Canonicatuum, præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcumq; eccleſiaſticorum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorum diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionibus vniuerſis ſibi reſeruatas, aut fructus ipſos, prædiaue, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunq; conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus, etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri in Concil. Trid. innouatam priuilegijs clericalibus vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi & eorum quilibet quantumuis exempti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunq; dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeat omnino qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra montes intra quatuor menſes, qui deniq; vltra montes conſtituti ſunt, intra octo mẽſes, à die publicationis præſentium literarum, in Rom. Curia facienda, tonſuram, & habitum clericalem, veſtes ſcilicet talares, aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus, aliaue bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ cõuenientem quaẽũq; remota excuſatione aſſumere & iugiter deferre. In futurum aũt non niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & Militibus infra dicendis in militari incedẽtibus ſuæ Militiæ propria, aut alia quæcunq; eccleſiaſtica etiam ſimplicia beneficia reſpectiue conferantur, aut commendentur, aut penſiones fructuſue, aut bona eccleſiaſtica reſeruentur. Alioquin ipſos & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum clericalem, & militarem ſupradictũ, lapſo huiuſmodi tempore eorum vnicuiq; vt ſupradictum eſt, præfixo, noſtris huiuſmodi præcepto, &

mandа-

mandato, nunc & in poſterum perpetuis futuris tẽporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pænas contra eos inflictas, etiam quibuſcunq; dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam ſimplicibus, & præſtimonijs, per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus, ac prædijs, boniſq; eccleſiaſticis huiuſmodi, quocunq; modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omniq; iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deq; Apoſtolica poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, & libere alijs conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras & pænas aliquas incurrere non poſſe, nec debere decernimus: ipſaſq; dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, necnon canonicatus, & præbendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom Pont. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunque iudices, & Cõmiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtãtia iudicari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Ceterum Milites quarumuis Militiarum ſub regula aliqua approbata canonice inſtitutarum, vel alios Roma. Cur. officiales, qui non vti Clerici, ſed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & diſpẽſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ 5. prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quæ incipit, Sacroſanctũ, etc. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum Eccleſiarum, & benefi-

ciorum ſæcularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiũt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint: qui vero clerici ſunt, etiam ſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militijs officiorum Rom. Cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuiq; reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonſura Clericali deferendis, nolumus cõprehẽdi: ſed ijs permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. Cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliaue predia aut bona eccleſiaſtica ex diſpenſatione. ſeu priuilegio Apoſtolico percipiant, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ vel pœnæ eccleſiaſticæ incurſu licite vti valeant: & nihilominus tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineant, quam etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus. ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tẽpore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno pridie Kal. Febr. faciendo indultum, deferendi habitum nõ clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro omnibus penſiones &c. non vltra 60. duc. percipientibus, ac prorogatio termini ad alios xv. dies pro perſonis in vrbe degentibus vt patet ex eius conſtitutione fol. 167. in Bull. incip. Paſtoralis & infra. *Omnibus & quibuſcunq; clericis, tam in Romana Curia, quàm extra eam vbilibet gentiũ, & locorum conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel pluribus vicibus reſeruata, & conceſſa ſummam, ſeu valorem annuum ſexaginta ducatorum auri de Camera inſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum: Ac præterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdam inferioribus miniſterijs, quales ſunt qui à pedibus, ſeu parafrenarij, menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores vulgo dicuntur, & alijs his ſimilibus ſeruitijs actu miniſtrantibus, quiue in futurum inſeruient: necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio noſtro Apoſtolico inſeruientium familiaribus, continuis*

tinuis commenſalibus, præſentibus, & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonaue eccleſiaſtica loco pẽſionum, vſq; ad quamcumq; ſummam, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi & eorum quilibet in habitu, & tonſura clericali incedere minime teneantur: ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint, quo ſua munia promptius, expeditiuſq; obire valeant, nec pœnis in eadem conſtitutione inflictis ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, omnibuſq; & ſingulis alijs tam clericis, quã militibus beneficia fructuum, vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tempus quindecim dierum in dicta conſtitutione præfixum, nec dum elapſum ad alios quindecim dies à fine primo dicti termini computandos extendimus, & prorogamus Ac demum Militibus, tam Militiarum canonice inſtitutarum, quam Rom. Cur. officialibus, qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs vti valeant, atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus penſiones, aut fructus, bonaue aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunq; ſummam reſeruata, aut reſeruari conceſſa ſunt, vel poſthac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus, niſi poſtquam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere ceperint, vel per eos ſteterit quominus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Concilij Trid. conſuluit, Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte Marchio Marchoni, Regens Regiam Cancellariam, & de Conſilio ſuæ Maieſtatis Catholicæ reſponſo 24. ſuorum conſiliorum, clericum primæ tonſuræ remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clerico, qui deſeruiret alteri eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret cappellæ exiſtẽti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laycorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ Congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſerui-

tio

tio diuino, quod clericus non continuatum, ſed aliquo impedimẽto neceſſario interpellatum præſtiterit, vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo l. ſi cui ff. de ſeruitut. & doctores tam in proem. decretal. quàm ſexti notent, id dici cõtinuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit, & eadem Sacra Congregatio declarauit. Tertio intellige non procedere in clerico, qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idq; amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendũ ita de mente Concilij fuiſſe cenſuit Sacra Congregatio ſuper d. cap. 6. ſeſſ. 23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, & primo in clerico qui ex iuſta cauſa timoris habitũ clericalem poſtponere & transformari exegerit ex tex. in cap. clerici de vita & honeſt. cleric. Secundo ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret ex Imol. in clem. 2. nu. 9. eod. tit. Tertio vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia vt publice exiſtimetur laycus Proſper Farinac. in pract. crimin. tit. de inquiſit. quæſt. 8. nu. 68. ex Conſil. Chriſtoph. de Caſtellio, ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem Cappel. Tholoſ. deciſ. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quæ veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes & vere clericales; ſiquidem præd. conſtitutio quoad hoc nil aliud prouidet niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cetero circa ipſarum qualitatem, hoc neque per illam, neque per alia iura canonica præfinitum ſeu cautum reperitur, præterquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur, de quibus in præallegatis cap. clerici & clem. 2. & ibi doctores, Diaz. in prax. crimin. can. c. 75. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. centur. 4. caſu 392. & quod clerici ſeculares non habeant certum & determinatum habitum teſtatur gloſ. notab. in clem. 1. in fine de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illæ cenſentur clericis veſtes honeſtæ, & quibus induti, in habitu clericali incedere dicendi ſint, quæ à communi vſu & conſuetudine illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint, ita poſt gloſ. in c. ſi quis virorum 30. diſt. & in d. c. clerici ver. deauratis, alios quamplures allegantes concluſiue tenent Couar. lib. pract. quæſt. cap. 31. ſub nu. 7. Iul. Clar. in pract. crim. qu. 36. nu. 11. Foller. in pract. crimin. in verbo audiantur excuſatores num. 42. Ignat. Lopez ad Diaz. loc. cit. & dicentes in hoc attendendam eſſe prouinciæ conſuetudinẽ, intellige ideſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis Proſp. Farinac. loco præalleg. nu. 69.

HABRE-

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt quod per S. D. N. Clementem viij. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ iiij. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionẽ de Spiritu ſancto, aut eius mortem vt nos redimeret, aut Virginitatẽ Beatiſs. ſemper Virg. Dei genitricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Conſtitutionis ſeruanda, ne de cætero illius ignorãtia à quoquam quouis prætextu poſſit allegari, publicata Romæ die 14. Februarij 1603. tenoris ſequentis.

CLEMENS *Papa viij. Ad perpetuam rei memoriam.*

Dominici gregis Diuina prouidentia nobis, licet meritis imparibus, commiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatem conſeruandam, & impios homines, ac prauarũ hæreſum aſſertores debitis pœnis plectendos pertinent innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarũ in eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumant. Cũ itaq; fe. rec. Paulus Papa 4. Prædeceſſor noſter, ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant, ſuoque exemplo multos in interitum animæ trahebant, quadam ſua perpetuò valitura conſtitutione, quæ incipit, Cum quorundam hominum prauitas: vt huiuſmodi homines à ſuis erroribus intra certum eis tũc præfixum tempus reſipiſcerent paterna monitione, & requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcentium à quibuſcunq; cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit, vt quicunq; tam eatenus lapſi fuiſſent, & intra tempus præfixum non reſipuiſſent, quàm qui in poſterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita omninò, indiuiſaq; vnitate ſubſtantiæ, & vnum vna met ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu

Congruit tit. de hæreti.

ritu ſancto, aut eundem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperq; Virginis Mariæ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eundem Dominum & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe acerbiſſimā crucis mortem, vt nos à peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitā æternam reconciliaret, aut eandem Beatiſſ. virginem Mariā non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuò poſt partum, pro ſubuerſis, & relapſis in hæreſim haberi, & vt relapſi curiæ ſæculari tradi, & per ipſam curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi verè, & realiter in hæreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret, prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno primo edita plenius cōtinetur: Eò tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis, ac pœnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illis minime ſubiacere nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes (vt idem quoq; Paulus prædeceſſor benè animaduertit) huiuſmodi errores tam graues, ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorſus excuſationem habeant, ſed ſubuerſi potius & immanes, quàm hæretici meritò dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omninò puniantur, nec à præfatis erroribus vlla excuſatione de cætero ſe tueri valeant. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, deq; Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius conſtitutionem prædictā quoad pœnas in ea contentas innouantes, ac perpetuo confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes & ſingulos, qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt, aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcunq; dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, nulla illis etiam ignorantiæ ſupradictæ conſtitutionis excuſatione ſuffragante, pro ſubuerſis & relapſis in hæreſim haberi & tanquam relapſos Curiæ ſæculari tradi, ac per eandem Curiam debitis

pœnis

pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, Non obſtantibus omnibus illis quæ prædictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque vt præſentes omnibus innoteſcant, volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innoteſcant, necnon pro potiori cautela volumus, vt Inquiſitores contra hæreticam prauitatem, in ijs ciuitatibus, terris, & locis in quibus conſtituti ſunt, vbi verò huiuſmodi Inquiſitores non ſunt, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis & ſingulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs, nec non dilectis filijs Inquiſitoribus præfatis contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus; & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mãdamus, vt per ſe, vel aliũ, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquàm earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries prout eis magis expedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij locorum ordinarij in eorum Cathedralibus, & maioribus reſpectiuè Eccleſiis Ciuitatum, Oppidorum, & locorum quorumcumq; eorum Diœceſum vbi Inquiſitores non fuerint, vbi vero Inquiſitores fuerint, ipſimet Inquiſitores in eiſdẽ Eccleſiis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, & faciant. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus eſſet deferri, volumus, & ſimili auctoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij

publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcunq; perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem vbiq; in iudicio & extra, fides habeatur, quæ ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtēſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, Die 3. Februarij 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo. M. Veſtrius Barbianus.

HORAE CANONICAE.

Congruit tit. de celebr. Miſſ. & diu. off.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateraneñ. vltimi ſub Leone 10. fol. 194. in bullar. tenoris ſequ. *Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cum cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quo ad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſa de dicta omiſſione reddituri rationem. quæ pœna in habētibus plura beneficia reiterabilis totiens ſit, quotiens contrafacere conuincatur.* Quod decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitant Romæ datū ſub die 12. Kal. Octob. 1571. f. 1134. prout ſequit. *Ex proximo Lateraň. Concilio, pia & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicunq; habens beneficium eccleſiaſticum, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorũ ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſuos non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos, in fabricas ipſorum beneficiorum,*

vel

vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus, vt qui horas omnes canonicas, vno vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficij ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tantum, dimidiam, qui cæteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei amittat; tametſi aliquis choro addictus non recitans omnibus horis canonicis cũ alijs præſens adſit, fructuſque, & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ſibi lucrifeciſſe prætendat: Is etiam præter fructuum, & diſtributionum amiſſionem, item ille, qui primis ſex menſibus officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat admiſiſſe. Declarantes præſtimonia, præſtimoniales, portiones, & qualiacunq; alia beneficia, etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. At quicunque penſionem, fructus, aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicẽdum officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumq; ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

ADDITIO. Ad quorum ſtatutorum ornatum & declarationem videndi ſunt Domin. à Soto lib. 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6. Nauar. in man. cap. 25. nu. 122. & ſeq. & de orat. & horis canon. c. 7. nu. 31. & infra, & in conſ. 12. & 14. de celebr. miſſ. in antiq. Symanc. de cathol. inſtitut. tit. 9. nu. 208. Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 54. auctor Catecheſ. Neap. lib. 4. à cap. 2. vſque ad 8. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 5. caſ. 429. iunctis his, q̃ dicit in addit. nouiſſime impreſſis ad præd. caſum 429. quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. (in quam fere omnes conueniunt) aſſerentis clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex menſes à die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet, ipſe tamen cõcluſiue tenet, quod cum primum quis habet beneficium, quæcunq; horarum omiſſio illum ad fructuum reſtitutionem obligat, & monetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operæ & laboris, vt habetur Numer. cap. 18. ibi: Filijs leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio, quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat non manducat. 2. Theſſalonic. cap. 3. & tũc an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pœna

ad eius arbitrium; & voluntatem adde Sot. loc. ſuperius citato; qualiter vero illa rata fructuum, de qua in conſtitutione Pij V. ſit reſtituenda, ſcilicet an pro aliqua parte vel in totum vide Card. Toled. in ſum. lib. 2. ſub cap. 12. & Henriquez in ſum. lib. 13. de excomunic. c. 13. ſub nu. 2. & vt ceſſent pænæ, de quibus in prænar. ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes à recitatione horarum, poſt Nauar. in man. cap. 25. nu. 100. & ſeq. & latius illas diſcutientem de orat. & hor. canon. cap. 11. per totum, breuiter, & ſub compendio illas recenſent Menoch. in præalleg. addit. ad caſum 429. & Toled. in præd. lib. 2 cap. 14 ſub rubr. de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo & de tempore horarum canonicarum, adeſt inſignis tractatus Marcelli Francolini presbyt. & Doct. Bodianſ.

Prætere a ſciendum eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit, canonicos collegiatæ omnino eſſe ad reſidendum, atq; ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellendos, niſi collegiata eſſet ruralis, ac deſtituta, in qua antea nunquam ſupra hominum memoriam ſolitum ſit reſideri, & canonicos non habentes aliunde vnde viuant alere non poſſet; & niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul concurrant, canonicos ad id incunctanter compelli debere.

Quando vero canonicus non reſidẽs ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, & quas diſtributiones vide infra in verbo Reſidentia.

I L L E G I T I M I.

Congruit tit. de filijs presbit. & alijs illeg. natis.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum religionis.

De ordinibus & beneficijs habetur in titulo de filijs presbyt. in decre. & in 6. & quantum ad ordines remanet ius antiquum intactum vt dicam infra in verbo ordo. Sed in beneficijs de iure antiquo per conſtitutionẽ Alex. 3. poterant ſuccedere mediatè tñ per Clem. 7. fuit reuocata in anno 1533. incip. Ad canonum conditorem fol. 339. in bull. & filij illegitimi excluduntur à ſucceſſione in beneficijs parentum tam mediata, quam immediata de qua meminit Rebuff. in prax. benef. par. 2. ſub tit. de diſpenſat. ſuper defectu natal. nu. 24. eamq; refert Nauar. in c. ſi quando except. 21. de reſcript. & ampliatur per Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 15. de ref. per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendũ aliquod beneficium in eccleſia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud; vel aliud ſimile aut diſſimile, quod decretum refert & declarat Nauar. in fine d. cap. filius vero legitimus

Digitized by Google

mus poteſt ſuccedere mediate non autem immediate cap. ad extirpandas, de fil. presb. Quantum vero attinet ad ſuccesſionem bonorum. illegitimos inhabiles prorſus & incapaces reddidit Pius V. per eius conſtitutionem Romæ publicatam die 2. Martij 1571. in bullar. fol. 1159. tenoris ſequent.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe, & ſcandalum obijcere perbibentur, neceſſe eſt è medio, ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incommoda, quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominioſe conſumatur, ne ue illorum cauſa eccleſiis, & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunq; priuilegia, licentias, diſpenſationes, & indulta faciendi teſtamenta, donationes ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis, legata & quaſcunq; alias diſpoſitiones, de dominijs, terris, caſtris, domibus, & quibuslibet alijs bonis, & rebus immobilibus; mobilibus, & ſe mouentibus, necnon pecunijs, iuribus, & actionibus ex beneficijs, fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis qualibuſcunq; confectis, acquiſitis, & alias quomodocunq; prouenientibus, nec non de peculio, & alijs etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocunq; alio modo partis, cuiuſcunq; qualitatis, quantitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcunq; illegitimos ſiue ſuos ſiue extraneos, etiam legitimatos, eoſdemq; ex toto vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant; cæteraſq; huiuſmodi facultates & permiſſiones, ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in bonis, & rebus feudalibus, & emphiteoticis ab eccleſiis, monaſterijs, & pijs locis profectis, quibuſcunq; perſonis ſæcularibus; & quorumcunq; ordinum, necnon militiarum, & hoſpitalium, Regularibus ac Rom. Curiæ officialibus, & alijs curialibus, curiamq; ipſam ſequentibus, & etiam Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes, cenſus, aliaque bona in ea, eiuſq; diſtrictu habentibus, noſtris quoque & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, eccleſiarum prælatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & alijs cuiuſcunq; dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumq; & alijs eccleſiis, capitulis, conuentibus, ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus, collegijs, officijs, & locis, ac prædicta Vrbi, alijsq; ciuitatibus, prouin-

cijs,

cijs, & dominijs, eorumq; dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fel rec. Sixtum 4. Innocentium 8. Alexandrum 6 Iulium 2. Leonem 10. Clementem 7. Paulum 3. Iulium 3. Paulum 4. Pium 4. & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, eiuſque legatos etiam de latere, nuncios notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modũ ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, derogatoriarum derogatorijs, alijsq; fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimilii poteſtatis, plenitudine, ac prædictorũ Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnon conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum vel ablatorum, nauata militia contra hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu & frequentatione, ac quibuſcumq; alijs vſibus, ac etiam neceſſarijs & pijs cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocumque tempore pacificè obſeruata, quoad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiam ſi illa contineant, quod omnes curiales, curiam ſequentes, & alij ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus & prædia vrbana vel ruſtica ædificauerint, aut cenſus, aliaue bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad miliaria decem, ex bonis ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſq; hæredes & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodq; per quaſcunq; reuocationes, derogationes, aut alias contrarias diſpoſitiones, illis, quorum intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatum, aut derogatũ quoquo modo apparuerit, ius quæſitum

ſitum, ablatum, & literæ reuocationum, & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiuè cenſeātur. Sicq; per quoſcumq; iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri; Ac pariter tollimus & abrogamus omnes & quaſcumq; facultates ſimilia concedendi, legatis; nuntijs, notarijs, comitibus, collegijs, officijs, & alijs ſupradictis, quorum omnium tenores, ac ſi ad verbum inſererentur habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorum, diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatũ, indultorum, & aliorum ſupradictorum ſic reuocatorum, ac etiam literarum legitimationis prætextu, nullus, omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecunijs, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in commodum & fauorem illegitimorum vtriuſque ſexus, ſiue etiam filiorum, ſiue conſanguineorum, affiniumue, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſeculari procreatorũ, ac legitimati quacumque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res & bona, eiuſq; ſucceſſionem teſtato vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocumq; titulo, & pio opere (exceptis in cõmuni, ac omni fraude, conuentione, ſeu compoſitione ceſſante, hoſpitalibus expoſitorum & orphanorum) diſponere, nec illegitimi ipſi, in eis ab inteſtato, ſiue protinus, ſiue per interpoſitas perſonas, ac quomodocunq; ſuccedere, aut illa alias ad eos etiam per quemcumq; circuitum multiplitatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, omnia & quæcunq; facta hucuſq; teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſiones, non tamen litigioſas, quæ plenarium non ſunt effectum ſortitæ. Dehinc verò diſtrictius prohibemus ne talia, ſiue in prædictos illegitimos vtriuſq; ſexus, ſiue in illorum coniuges, ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos, ſiue viuentibus, ſiue defunctis ipſis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cuiuſcũq; pij operis intuitu fiant, neue ipſi vnquam in rebus, bonis, pecunijs, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus prædictis, ſiue totis, ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos, quauis diſpenſatione fulfultos, etiam per prædictum circuitum deueniant, neue de eis vlla in alium, ſeu alios conceſſio, donatio,

natio, translatio, aliaue diſpoſitio fiat, aut alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis, aut alijs ſupradictis concedantur. Quòd ſi prædictorũ quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamentum, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiam quoad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate & indulto prædicto eiuſque vſu & commodo etiam in cæteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quãtumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integrã illorũ reſtitutionem quocumq; tẽporis lapſu non obſtãte debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſijs, monaſterijs, & beneficijs ſucceſſores, tam coniunctim, quàm diuiſim, quiſq; videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primus cæteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit, ei ſoli res tota meritò vẽdicetur. Nullis verò huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio, aliàs quàm ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarij, tam conceſſorum & relictorum illegitimis, eorumq; cauſa, quàm quorumcumq; aliorum bonorum immobilium, mobilium, & ſe mouentium, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, aliàs ſub dictis teſtamentis, donationibus, legatis, & diſpoſitionibus comprehenſorum, corporalem poſſeſſionem, amotis inde & expulſis quibuſcunq; detentoribus, ſiue incapacibus, ſiue capacibus, per ſe vel alium ſeu alios, liberè apprehendant, & apprehenſam huius ſedis nomine cuſtodiant, donec ipſa ſedes de illis, vti tum tulerit piorum operum neceſſitas, duxerit prouidendum. Bona verò res, & iura feudalia, vel emphiteutica (alijs legitimis ad ea forte vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta, & iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarum, & locorum reſtituta, & cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramus. Decernentes irritum & inane quicquid ſecus per quoſcunq; ſcienter vel ignorãter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Quam conſtitutionẽ idem Pius V. die 5. Martij 1572 per aliam conſtitutionem fol. 1159. incip. Ad Romanum &c. declarauit loqui, & intelligi debere etiam de quibuſcunq; bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quàm immobilibus & ſe mouentibus, iuribus, & actionibus quibuſcunque.

A D-

ADDITIO. Pro quarum Cõſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214. par. 2. diuerſorum Aldobrandini, tunc Auditoris nunc Summi Põtificis die 29. Octob. 1584. fol. 122. vbi refert ex d. bullæ diſpoſitione fuiſſe conclutum & iudicatum, non prohiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus, & laicalibus nullam habentibus mixturam cum bonis ab eccleſia profectis, ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus, item & laicos, quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis, vt ſunt emphiteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laici ex priuilegio aliquando obtinent.

Quoad illegitimos volentes ingredi Religionem, & de eis iam ingreſſis vide infra in verbo Monaſteria, ſeu conuentus Regularium.

I V D E X.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod *Iudices, & cõſeruatores à ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati nõ fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur*. Leo decimus in Conc. gener. Lateranẽſ. decreuit, fol. 188. in bullar. Congruit tit. de off. iudi.

L I B R I P R O H I B I T I.

PRÆTER Sũmiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres à Tridẽtina Synodo delectos, auctoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero à Sixto V. auctus, & nunc demum S. D. N. Clementis Papæ viij. iuſſu recognitus, & publicatus. inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deq; ſincerè emendandi, & imprimendi libros ratione. Congruit tit. de hæreti.

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemq; fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis auctoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpictionem damnata, atque prohibita legerit, habueritùe, ipſo iure in excõmunicationis pænam incidat, eamq; ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſu-

ſpectum inquiri, & procedi liceat: præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſq; Canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit habueritue, præter peccati mortalis reatum, epiſcoporũ arbitrio ſeuère ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij iiij. die 24. Martij 1564. incip. Dominici. fol. 803. in bulla. & eſt impreſſa etiã in d. Indice. Qui libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine auctoritate Summi Põt. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè vel occultè quouis ingenio, vel colore, ſunt etiã excommunicati in Bulla Cœnæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

LITANIAE.

Congruit tit. de diu. off.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare Decretum S. D. N. Clementis Papæ viij. circa litanias obſeruandum. *Quoniam multi hoc tempore, priuati etiam homines, prætextu alendæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam propè innumerabiles formæ Litaniarum circumferantur, & in nonnullis ineptæ ſententiæ, in alijs (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapientes inueniantur. Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa viij. pro ſollicitudine ſua prouidere volens, vt animarum deuotio, Deiq; ac ſanctorum inuocatio, ſine vllius detrimenti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, & communibus litanijs, quæ in Breuiarijs, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnon litanijs de Beata Virgine, quæ in Sacra Aede Lauretana decantari ſolent: quicunq; alias litanias edere, vel iam editis, in eccleſiis, ſiue Oratorijs, ſiue Proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum rituũ recognoſcendas, & ſi opus fuerit corrigendas, mittere teneantur, neque ſine licentia prædictæ Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præſumant, ſub pœnis (vltra peccatum) arbitrio Ordinarij, & Inquiſitoris ſeuerè infligẽdis. Præſens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Monte Quirinali*

coram

coram prædicto Sanctiſſimo Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, octauo Idus Septembris, Anno à Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti. M D C I.

Quintilianus Adrianus. Notarius.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Conc. Trid. reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniens vltra diſpoſita in tit. de cognat. ſpirit. in 6. & per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatiq; patrem, & matrem, & quaſcunq; alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quàm baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19. Decem. 1566. fol. 953. in bullar. incip. Cum illius vicem & infra. *Sane licet ex eo, quod in Conc. Trid. decretum fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi, qui ſuſcipiunt, baptizatũ de Baptiſmo, ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatiq; patrem, & matrem, in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur: adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, necnon inter maritum vel vxorem ſuſcipiẽtis, & patrem, ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorũ fauori (quãtum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, à præciſis verbis Concilij minime diſcedendum in premiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea* Congruit tit. de cogna. ſpiri.

nullum amplius impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunq; alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licite, & libere contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari &c.

Quantum ad impedimentum publicæ honeſtatis attinet vltra diſpoſita in c. ſponſam de ſponſal. & in c. vnic. eod. tit. lib. 6. cum alijs concord. attenditur hodie decretum Sacri Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quod fuit declaratum per bullam Pij V. Romæ publicatam die 21. Iulij 1568. fol. 1018. in bullar. incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. *Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitent, an decretum æcumenici Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari, de ſpõſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaq; vt omnis difficultas, dubitatioq; tollatur, attendentes, quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi improprie matrimonium verbis de præſenti conceptis contractum continetur, quodq; agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum dumtaxat procedendum eſt, præſertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto, quam in ſponſalibus de futuro vigere à nemine dubitetur: idcirco Motu proprio auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Cõcilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro dumtaxat, non autem in matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentũ in omnibus illis caſibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus,*

Congruit tit. de ſpõſal.

mus, atq; ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vſq; ad quartum gradum, c. quædam cum pluribus ſeq. 32. q.7. & tot. tit. de eo qui cogn.conſang.vxor ſuæ, ſed per Concilium Trid. fuit reſtricta vſq; ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Conc. Trid. ſeſſ. 24. c.4. de ref. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente publicata Romæ die 19. Decembris 1566. fol.954. in bulla. incip. Ad Romanum Pontificem, & infra *Sane poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non ſolum Matrimonium contrahi prohibetur, ſed etiam poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo, & ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, à pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus, eſt dubitatum, an licet in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonii contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes. Declaramus, & Apoſtolica auctoritate decernimus nullum hodie impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere, & licite Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.*

Congruit de cōſang. & affi.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, q̃ vltra decretum Concilj Lateranenſis relati in c. cum infirmitas de pænit.& remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Martij 1566. fol. in bullar. tenoris ſequentis. *Supra gregem dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigilis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea per quæ animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat libenter intendimus, vt Chriſtifideles poſt baptiſmum in peccata lapſi, per ſacramentum pænitentiæ Deo reconcilientur. Sanè cum infirmitas*

Congruit tit. de pæni.& remiſſ.

tas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat dicēte domino languido quē ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouidè fel. recor. Innoc. tertius prædeceſſor noſter medicis præceperit, vt cū eos ad ægrotos vocari contigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animarum medicos vocent, ne cū eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur, in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionem præfatam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia peccata ſua iuxta ritum S. R. E. confiteantur, neque tertio die vlterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo confeſſor ob aliquam rationabilem cauſam; ſuper quo eius conſcientiam oneramus, conceſſerit, & eis per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quàm coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant & inducant. Quòd ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pænas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuò ſint infames, & gradu medicinæ, quo inſigniti erant, omninò priuentur, & à Collegio ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, ac pæna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur, volumus & eadem auctoritate præcipimus & mandamus, vt nullus poſthac vbiq; locorum in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas à quouis Collegio & vniuerſitate concedatur; niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico & teſtibus obſeruare in eorum manibus vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quòd ſi collegia & vniuerſitates præfatæ non recepto à promouendis iuramento huiuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promouerint,

aut

aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pænam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant. Mandantes in virtute ſanctæ obediētiæ omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus, & Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum à Medicis iam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus, omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquoſ ad medendum in ciuitatibus, & diœceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem iuramentum huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare ac iuramentum huiuſmodi iam præſtitum exhibere recuſantes, gradu Medicinæ & omnibus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim quàm diuiſim eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſcũ etiam Romanos Pontifices priuēt, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Nō obſtantibus præmiſſis priuilegijs, indultis, literis apoſtolicis, quibuſuis perſonis, collegio & vniuerſitati ſub quibuſuis verborũ formis & tenoribus conceſſis. Quæ oĩa quoad effectum validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares ac alios Dominos & magiſtratus temporales rogamus, requirimus & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum nihilominus iniungentes, quòd in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur &c.

M I S S A.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ꝙ vltra decretum Conc. Trid. ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ. ibi (debitis horis celebrẽt) extat Pij V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi miſſas veſpertino tempore, publicata Romæ die 29. Martij 1566. fol. 924. in bullar. tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius diuina Congruit tit. de celeb. miſſa.

proui-

prouidentia Papa quintus ad cuius notitiã peruenit, quòd nonnulli Cathedralium, etiam forſan Metropolitanarum, collegiatarum & aliarum eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, conuẽtuum, domorum, & aliorum Piorum locorum ſæcularium, & diuerſorum ordinum, ac Militiarum regularium, Prælati, capitula, clerici, fratres, alijq; ſuperiores, & perſonæ antiquum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias & facultates miſſas, quæ media nocte, & ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari conſueuerãt, de ſero etiam forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatum earundem in ſuis eccleſijs, & cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica ſede vel eius legatis, ac etiam maiori Pænitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt, illiſq; iampridem vtuntur, hoc ab antiquo catholicæ eccleſiæ inſtituto, ſanſtorumq; Patrum decretis deuiare cõſiderans, ac propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei ſubmouere volens omnes, ac ſingulas licẽtias, et facultates huiuſmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica auctoritate, ex certa ſcientia reuocauit, ac omnino caſſauit, & annullauit hac præſenti perpetuo valituraconſtitutione, quibuſuis Prælatis, capitulis, clericis, fratribus, alijsq; ſuperioribus, & perſonis earundem eccleſiarum, monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licẽtiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant; ac mandans locorum ordinarijs vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prædictis, & alijs ſibi beneuiſis pœnis per quoſcũq; Prælatos, capitula, clericos, fratres, ſuperiores, & perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

MON-

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Montes Pietatis licitos eſſe, & contrarium prædicãtes excommunicationis latæ ſententiæ pænam incurrere Leonis X. Cõſtitutione caueri in bullar. fol. 189. incip. Inter multiplices & infra. *Sacro approbante concilio declaramus, & diffinimus Montes Pietatis antedictos per reſpublicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos, & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate aliquid moderatum, ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſeruationem (vt præfertur) pertinentium, pro eorum indemnitate duntaxat vltra ſortem abſq; lucro eorundem montium, recipitur, neq; ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari, quinimo meritorium eſſe, ac laudari & probari debere, tale mutuum minime vſurarium putari, licereq; illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare etiam cum indulgentijs à ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis: Ac deinceps alios etiam ſimiles montes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoq; ſanctius fore ſi omnino tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, huiuſmodi montium miniſtrorum ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem, medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigẽdos, Chriſtifideles maioribus indulgentijs inuitãdos eſſe decernimus. Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſeculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſanctionis formam de cætero prædicare, ſeu diſputare verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pænam priuilegio quocumq; non obſtante incurrere volumus. Non obſtãtibus, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateraneñ. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.*

Congruit cit. de vſuris.

Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 17. nu. 213. & Io. Lup. in repeti. cap. nauiganti, commentario 3. §. 3. de vſuris folio 117. &

Digitized by Google

alij hanc conſtitutionem declarant, & extat tractatus Cardin. Caiet. de Monte Pietatis.

MONASTERIA ET CONVENTVS REGVlarium virorum.

Congruit tit. de regular. ſeu de ſtatu regular.

PRÆTER Summiſtas, quantum ad clauſuram attinet, ſciẽdum eſt Pium V. per eius conſtitutionem reuocaſſe omnes licẽtias ingrediendi monaſteria, & domos Chartuſieñ. & aliorum quorumcumq; Regularium ordinum, etiam Mendicantiũ, quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 24. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis 1566. fol. 952. in bullar. tenoris ſeq. *Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarunt, pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt, curam noſtram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas à diuino cultu auocet, præpeditæ, ſecundum ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij, tranquillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igitur, & Chartuſienſium ordinis, & aliorum Regularem vitam profeſſorum quies nõ parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matronalis oblitæ, domos, ac monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta, prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant, ipſis etiam Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus, non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, ſi quando admitti nimis facile videantur: huic rei prouidere volentes Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediendi monaſteria, ac domos Chartuſienſium, & aliorum quorumcunq; regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieribus cuiuſcumq; ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & quacumq; dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, ſub quibuſcunq; verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſcunq; etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis; Nec-*

non

non irritantibus decretis ab Apoſt. ſede quomodocunq; conceſſas, quarum tenores perinde ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtricte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pæna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non poſſint niſi à nobis, aut à Rom. Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui, præterquam in mortis articulo: ne dictas domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorum, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs Præſidentibus, quocunq; nomine vocentur: & eorum Monachis, Canonicis, & Fratribus, ſiue mendicantibus, ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorum, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia omnia, & ſuſpenſionis à diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis pænis, nec eas introducere, admittereue præſumant. Non obſtantibus, &c. Quam reuocationem confirmauit Gregor. XIII. extendens etiam quoad monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ, folio 1239. in bullar. de qua infra in verbo Monaſteria monialium, ſuper qua reuocatione ab eodem Pio V. edita fuit declaratio in eum, qui ſequitur modum. *Nos Alexander miſeratione Diuina Tituli Sancti Ioannis ante portam latinam Presbyter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidē facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionē ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1566. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus, quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantibus decretis prohibebatur, non ſolum comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunq; mulieres alias tam in genere quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus*

D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas ſuas literas non intellexit, nec intelligit quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt, & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quando diuinum verbum in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur, vel propter aliam quamcunq; cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit, & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſæcularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedãt ad portam, qua exitur à monaſterio, non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigilliq; noſtri, quo in talibus vtimur, impreſſione cõmuniuimus. Datum Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno à Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. Die vero 28. menſis Ianuarij, Pontificatus prælibati Sanctiſs. D. N. Pij V. Anno tertio.

Alex. Card. Cribellus. *Robertus Fontanus loco ✝ ſigilli.*

ADDITIO. Adde Nauar. in man. cap. 27. ſub nu. 150. & in c. ſtatuimus nu. 62. in 4. notab. 19. q. 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Greg. xiij. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pœnitentiariæ, idem teſtatur auctor Catecheſ. Neap. lib. 3. c. 12. f. 208 qualiter vero ad hũc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & ſacriſtiæ, item in quibus caſibus mulieres, illaſq; admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, pleraq; alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum, & declarationis Pij V. ſupra relatæ, reperies

periculo annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R. P. F. Hieronymum à Sorbo ordinis Capuccinorum in Compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorum, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cætera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt, quod Illuſtriſs. Card. Alexãdrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabricantur, adhuc Conuentus ad ibi morãdum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitauerint Fratres, pro Fabricæ potius ſeruitio, quam aliter, Clauſuram nullam eſſe talem, vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemq; debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt, quod per Greg. xiij. ex ſent. Congregationis Conc. Trid. religioſo fratri ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula quærenti. An per ſuprad. dictũ Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiã omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare, ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quoad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat.

Quantum verò attinet circa qualitatem recipiẽdorum ad religionem, & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios, ad aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſq; ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis, præcipuam geramus ſollicitudinem, tum verò illud præter cætera nobis cordi eſt, vt à Regularium perſonarum Congregationibus, quas tanquam Deo dicatas maximè candor, ſanctitaſq; decet, cuiuſcunque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quamlongiſſimè arceãtur. Siquidem res ipſa nos admonet, quàm indecorum ſit, & ab ea, qua diuinæ Maieſtati, eique conſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienum; ſi eiuſmodi homines, qui propter Congruit. tit. de regular. & trãſeunt. ad Relig.

ſua

ſua ſcelera, pænas graues ſibi in ſæculo propoſitas timẽt, quiuè propter immunditiam, & peccata ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore, & à paterna hæreditate repelluntur, ijdem omnipotenti Deo, tanquam hoſtiæ offerantur; atq; ad habitandum in domo, quam decet honor & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacuque profana præeminentia multò nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quòd ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitimè genitos, qui vt plurimùm parentũ vitia & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo à Religione alieno ſuſceperunt ab inſtitutis Religioſis alienam, plerumq; cum dedecore & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſq; corruptis moribus, & malis exẽplis, quietem & ſtatum cæterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt deniq; homines, qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendos eſſent propenſiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuæ proli hoc quoq; refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione diſtrictè interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi, procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia auctoritate, legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcunq; ordinum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum, Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorũ regularium Congregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem

nem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quòd ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in futurum receperit, vel profeſſionem poſtbac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem & profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam & inualidam, nulliuſq; roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut ex huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe; quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuò inhabiles ſint, quamprimū exui, & ab ipſa Religione eijci, exterminariq; debere. Et nihilominus quicunq; Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorū, Collegiorum, & locorum regularium, quàm etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcunq; Religionum Prouinciales, vel Generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genitos poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quàm Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu, Deo, & Religioni ſeruire, & pænitētiam agere intra Monaſteria vel domos regulares, cupiunt, ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittimus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſtu, aut ſacrilegio geniti ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in Monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur, & in ipſis Monaſterijs, ſeu domibus regularibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen conditione, vt ad habitum religioſorum, vel ad profeſſionē quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, necnon ad omnes non modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterem, deniq; ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis porta perpetuò clauſæ, & obſeratæ.

Quo ad reliquos verò non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales, etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere niſi prius illorum

rum

rum vita & moribus diligenter cognitis, & circunſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo, pietate, integritate, & doctrina fide dignis teſtimonijs adeò commendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præſeferant, ac tot merita eis ſuffragentur, vt defectum natalium ſuppleant, eorumq; receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali vel Prouinciali Capitulo, matura deliberatione habita, Generalis vel Prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint: & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuò inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit auctoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpẽſatum. Si quis autem eorum alias quàm vt præfertur, recipietur, profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuari, & à Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Cæterum quoniam ſæpè ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditam, vt ratiocinia effugiant. Alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliaue facinora patrata, etiam bãniti aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum & iudiciorum ſeueritatem, quia tuto in ſæculo viuere non poſſunt, tunc demum quærunt à Religione auxilium, quãdo aliunde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animum Religioni inimicum & inueterata vitia retinent, neque alios, qui ſancta vocatione vocati ſunt, patiuntur tranquillè diuinis obſequijs inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum: vt his quoq; ſubterfugij & impunitatis ſpes omnis tollatur, auctoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuò ſtatuimus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parentibus, patria, deq; anteacta vita & moribus dilig͂eter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide

& fide dignà relatione compertum & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neq; ingenti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa, lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit ne inferatur: Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis feruore, vitam Religioſam ſpontè, & ex animo elegiſſe: Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali Capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quàm Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem, & quoſcunque, vt dictum, eſt criminoſos vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles declaramus. Et ſi qui eorum cōtra præſentē a noſtram conſtitutionem temerè admittentur, tam ſuſceptionem habitus, quàm profeſſionem, & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribuſq; & effectu carere decernimus: ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & à Religione expelli: & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vt prius iuris & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunq; inſtantiam, vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtum procedere. Quare volumus, vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis à ſæculo ad Religionem b tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali vel Prouinciali Capitulo, vt ſupra ordinatū eſt, pro tempore fiant, necnon Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius Capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunq; Religioſos, eorumq; Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua & paſſiua, necnon officijs, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuſcunq; per eos obtentis eo ipſo in perpetuum

priuamus, & tam illis priuatos, quàm ad illa, & alia quæcunque d *in poſterum obtinẽda perpetuò inhabiles, eorumq; incapaces decernimus, & declaramus.*

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callidè transfigurat, ac perditi quidam, & facinoroſi homines, quod ſæpè vidimus & experti ſumus, inſtigãte antiquo Pacis & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere, ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſtifideles incautos, & nihil mali à Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcularis, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent; & contigit aliquando ipſos Sicarios, Religioſis veſtibus indutos, à veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe; Probibemus eodẽ modo atq; interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſterium, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit, niſi à Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona, nullus omninò dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoq; præcipimus vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumq; Vicarijs in ſpiritualibus generalibus, vt vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas per ſuas Ciuitates vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri, num huiuſmodi literas obedientiæ, ſeu commẽdatitias ſecum deferant, quòd ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint, poſſint contra ipſos etiam, tanquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tamdiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt, ij qui etiam pietatis vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ & paſſiuæ,

2.Cor.11.

ſuæ, necnon officiorum, graduum, honorum & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudicari debere. Necnon irritum & inane, ſi ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, dictorum ordinum, Congregationũ, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac locorum ordinarijs præfatis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorum vnuſquiſque, per ſe vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis, ordinarij verò in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuũ regularibus locis, curent præſentes literas publicari, eaſq; perpetuò firmiter, & inuiolatè obſeruari; Inobedientes, cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſq; etiã iteratis vicibus aggrauãdo, Inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtant. &c. Dat Ro. 6. Kal. xb. 1587.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admictendis ad habitum & profeſſionem Regularibus declaratio in forma perpetuo valituræ conſtitutionis, Datum Romæ xij. Kalen. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum Canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim verò ſalubriter conſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto piè inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare. Congruit tit. de reg. & trãſeun. ad relig.

Sanè poſt editam noſtram Conſtitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus eccleſiaſticis ordinibus, &c. Super modo & forma recipiendi, & admittendi eos qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cũ variæ ſint exortæ dubitationes & quæſtiones, eæq; poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tol-

lendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs & conſultationibus per nos inſtituta matura deliberatione, de illorum conſilio & aſſenſu præſentem noſtram perpetuò valituram declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaq; inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitimè genitis loquitur, comprehendat etiã eos qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni auctoritate Apoſtolica tenore præſentium.

Declaramus illegitimè natos ex ijs parentibus, inter quos tempore quo ipſi geniti ſunt, matrimonium ritè conſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minimè comprehendi, ſed eos tam quo ad emittendam profeſſionem quàm quo ad conſequendos gradus, bonores & dignitates ſui ordinis, æquo iure cum illis qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos verò etiam ex ſoluto & ſoluta, qui antequam noſtra conſtitutio emanaret profeſſi, vigore ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi eorumue ſuperioribus in genere vel in ſpecie conceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores ſiue alios quoslibet etiam ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales vel miniſtros quauis præeminentia vel auctoritate etiam Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, bonores & dignitates habilitati, ſeu reintegrati, & illis alias perfuncti ſunt: Volumus poſthac non obſtantibus quibuſcunq; tam antiquis priuilegijs, aut literis Apoſtolicis, quàm alijs indultis ſeu declarationibus, etiam ſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſimè edita fuiſſe aſſerantur, bonores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes & legitimationes, quaſcunq; eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter & nominatim cum eorum ſingulis fuerit ſuper natalium defectu ad bonores, gradus, & dignitates obtinendas ante vel poſt ingreſſum religionis per Rom. Pontificem immediatè, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum, deq; diſpenſatione ſeu mãdato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltem per patentes literas

ras Cardinalis Protectoris de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitimè conſtiterit.

Eos pariter qui tempore publicationis noſtræ conſtitutionis in ſuis Religionibus ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione officia, honores & dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen vt in poſterum nec tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modò ſimiles, verùm etiam neque ad inferiores, aut altiores & maiores dignitates honores, gradus aſcendere poſſint, perinde ac ſi id ipſum in præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuiſſet.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim ſacræ Theologiæ ſtudijs, & Religioſis profectibus ſegniores fiãt, atque eorundem pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quòd ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina vitæq; & morum ſanctitate excellere reperietur, deq; eorum probitate & præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immeritò ſperari queat, eorum doctrinam & operam ipſi Ordini, & ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui & commodo futuram, tunc demum indulgentiam & benignitatem noſtram facilè experientur.

Quoniam verò à multis quæſitum eſt ſub nomine bonorum, graduum & dignitatum à quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum: Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, Appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris veluti lectoris, confeſſarij, ſtudiorum & ſacræ Theologiæ magiſtri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & cæteris huiuſmodi, immo etiam à voce actiua, à ſacris ordinibus ſuſcipiendis ipſorumq; miniſterio ipſos illegitimos, dũmodo ex ſacrilegio vel inceſtu geniti non ſint, nequaquã arcemus.

Cum verò in quibuſdam Religionibus Capitula Prouincialia, aut numquam, aut non quotannis, ſed rarius celebrentur: quædam etiam monaſteria, aut domus huiuſmodi in remotiſſimis regionibus

Digitized by Google

nibus Hæreticorum, aut Infidelium tyrãnidi finitimis ſita ſint: ne ij, quos extra Capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tẽpus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus & indulgemus.

Vt in qualibet Prouincia ſaltem duo, vel ſi commodè fieri poterit, tria, aut plura monaſteria ſeu domus regulares deputẽtur, quarum ſeu quorum ſuperiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitijs faciendam & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiendos, & ad alia quæ in ipſa conſtitutione continentur peragenda inſimul congregentur.

Quòd ſi paucitas, aut nimia diſtantia monaſteriorum ne id quidem patiatur, ſaltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monaſterij, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas & auctoritas per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel Prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum in ijs Monaſterijs, domibus & locis regularibus, quæ aut nondum in Congregatione redacta, aut aliàs nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus vt trina Capitula Cõuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandem in recipiendis Nouitijs per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant auctoritatem, quæ per noſtram Conſtitutionem Capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque verò ſi in Generalibus vel Prouincialibus Capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi à diffinitorum conſenſu aliquis diſcrepauerit, idcirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari debebit: ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium & ſuffragiorum numerus legitimus à iure, vel per cuiuſcunq; ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quòd de Capitulo Prouinciali aut Generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus ſi quæ Religiones non Capitulorum ſed Congregationum, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quàm eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt, quia tunc domum verè & propriè religioſi effici dicuntur cum profeſſionem emittunt; Declaramus eos qui ante prædictam noſtram editam Cõſtitutionem habitum ſuſceperint,

&

& poſt ipſius promulgationem cupiunt profiteri, non aliàs ad profeſſionem admittendos eſſe, quàm facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum, qui poſt dictam promulgationem etiam ignoranter non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quòd in quibuſuis ordinibus & religionibus, neque etiam tacita profeſſio quorumcunq; religioſorum induci poſſit, nec inducta intelligatur, niſi in receptione conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis verò ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacitè profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitè profeſſionis dubitatio aliqua oriat.

In ijs autem qui in locis à ſua patria longiſſimè remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis, vel Infidelibus miſere oppreſſa detinetur, voluerint ſe diuinis obſequijs ſub regulari habitu dicare, vt in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas elucefcat, quæ cunctos mortales, præſertim verò exteros ex longinquis regionibus ad eam aſſiduè confluẽtes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi & aduenas, quamuis non liquidò conſtet de ijs omnibus quæ in cõſtitutione noſtra requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quòd ſi quis ante vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines vel ad honores, gradus & dignitates promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum notã, quæ prius ignorabantur detegi contigerit: Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quàm iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos verò, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea Iudicibus & curijs ſecu-

laribus

laribus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locum habere volumus, & non aliter, cum actis publicis conſtiterit ipſo Iudices & curiam ſecularem ante ſuſceptionem habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Cæterum quæ à nobis circa Religioſos viros in præfata cōſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremò dum interdicimus ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod Monaſterium, domū, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquam hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi à ſuperiore loci vbi reſidebat, & à quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit; id obſeruari volumus non ſolùm in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in ijs quoq; qui proficiſcuntur de vuo in aliud eiuſdem Prouinciæ monaſterium tam ſui quàm alterius ordinis. Quòd ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina à ſuis Superioribus ſibi illata, & ideo ab ipſis ſuperioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide dignorum teſtimonio de petita ab licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit,

In Alma vero Vrbe noſtra Religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotijs Regularium à nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vbi ipſis auditis pro rerum & perſonarum qualitate quid agendū ſit ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur. Volumus perpetuò firma & valida, & in ſuo robore permanere; ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid à nobis alicui ordini aut Religioni præter aut cōtra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum aut conceſſum fuit, id omne ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus, ac ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & aliàs nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunq; iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium fuit facta à Greg. decimoquarto, Idus Martij 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ea, quæ rationabilibus cauſis, auctoritate Apoſtolica ſancita fuerũt, ipſa rerum experientia ſuadente, ex alijs interdum nõ minus iuſtis cauſis moderatur & immutat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè licèt alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates modũ, & formam admittendi Religioſos ad quoſcumque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datum ſexto Kalendis Decemb. Anno Tertio, & altera ſub datum Duodecimo Kalendis Nouembris, Anno Quarto ſui Pontificatus editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſu comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quæ ea quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minimè potuerunt. Vnde quamplures literis, & pietate inſignes viri à ſancto propoſito regularem ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in Religione verſati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum non modico Religionis, & ordinum huiuſmodi detrimẽto repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea qua docuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta confirmare: quæ verò moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunq; tenores etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negocijs, & conſultationibus Regularium deputatis, matura deliberatione, de eorũdem conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo ibi expreſſo damnato thoro, vel complexu ad quamcunque Religionem, neq; ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in Monaſterijs, alijſq; locis regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt di-

etiam Conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitimè genitos, etiam ante ipſas Conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuiuis ordini Religioni, Monaſterio aut Congregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſi per ingreſſum Religionis, vel per eoſdem Superiores legitimatos, ſeu ad gradus, bonores, & dignitates babilitatos ſeu integratos, ab bonoribus, gradibus, & dignitatibus quibuſcunq; tam antiquis, quàm alijs priuilegijs, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi; ac diſpenſationes quaſcunq; aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum bis niſi à Sede Apoſtolica, Priuilegijs, quibuſcunq; non obſtantibus diſpenſare poſſe voluit; auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ad terminos iuris reducimus, & moderamur, ac omnes diſpenſationes, & babilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini Religioni Monaſterio, aut Congregationi, eorumue Superioribus in genere, vel in ſpecie, vt præfertur, conceſſorum, quæ tempore conſtitutionum buiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis alijs reuocationibus comprebenſæ erunt per quoſcunq; eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & reintegramus. Volentes iiſdem Cõſtitutionibus non obſtãtibus, eos qui quouis modo illegitimi procreati fuerint ad babitũ, & profeſſionem regulares admitti poſſe quemadmodum admitti poterant ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunq; illegitimè natis, ad babitum, & profeſſionem Ordinum quorumcunq; agetur, ij ad quos buiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant, & ita demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præſeferant, ac tot eis merita ſuffragentur, vt Natalium ſuppleant defectum, eorumq; receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper boc ipſo ij ad quos, vt dictum eſt, pertinet buiuſmodi receptio matura deliberatione babita ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater,

Cap. 1. de filijs preſbyt.

ſiue

ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſſe prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec alias ſub vllis reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis cũ Generali Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo, & non alias ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quæcunq; vt antea valere & tenere, perinde ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent. Cæterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & Ordinum, præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur: Ideoque receptio nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat, quæ etiam Monaſteria, vt plurimum inter ſe longè diſtant, nec generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli prahabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaq; Religione, aut Monaſterio iuxta eius conſtitutiones recipiendus interrogari ſolet, aliquã informatione ſuper his, quæ in dictis cõſtitutionibus continentur, ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequam ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſtea ab his, à quibus in prædictis Monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes, quòd Superiores prædicti cum eorum Capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi Capitula cum tribus, aut quatuor, ad id in Generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eãdem in recipiendis nouitijs habeant auctoritatem, quæ per dictas cõſtitutiones Prouincialibus Capitulis eſt attributa. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, &

Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoq; & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis, reſtitutionis, reintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contrarire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotẽtis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo, Idus Martij, Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat. M. Veſtrius Barbianus. A. de Alexijs.

Decretum Sanctiſſimi D. N. D. CLEMENTIS Papæ viij. de Nouitijs ad Regularem habitum non recipiendis niſi in monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus monaſterijs, & conuentibus, ijſq; præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad Religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quo magis varijs conſtitutionibus male affectas radices, euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie

tidie ſuccreſcāt; cumq; ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur ſanctitas ſua omnes regulares ad vetus ſuæ cuiuſq; Religionis inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis admitteretur, profitereturue quouſq; monaſteria, & conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet cōmodius regularis obſeruantia ſecundum reformationem à Sanctitate ſua inſtitutam introduci: quia tamen non obſtante tali probibitione cognouit non nullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis probibitio ad illorum notitiā non peruenerit, receptos & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum: Idcirco huic malo proſpicere volens ne licentiarum ac facultatum huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sāctitatis ſuæ irritum reddatur; Nunc denuò diſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcunq;, cæteriſq; ſuperioribus conuentuum monaſteriorum ac domorum quocunq; nomine appellentur, intra Italiam & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcumq; ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthuſianorum fratrum Minorum deſtrictiori obſeruantia, nec non Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici; Diſcalciatorū ordinis Carmelitarum, nec non fratrum cōgregationis folienſis Ciſtercienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camalduenſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum; Societatis Ieſu, Sācti Pauli decollati, & aliorum Deſomaſcha Miniſtrorum infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus ſeu congregationibus nūcupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit probibitionem hanc ad illa nullo modo extēdi;) Ne ſub cuiuſuis licentiæ & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis dumtaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos, niſi in conuentibus, Monaſterijs, & domibus, auctoritate eiuſdem S. D. N. propediem in vnaquaq; Prouincia deſignandis, recipere aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimo contra primam probibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiam

etiam ſi imperfectum habitũ, aut ſine caputio gerant poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem omnino eijcere debeant?

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, & profeſſiones quaslibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumq; effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines comprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria à ſe probata pro Nouitiorum receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras verò licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat & annullat?

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatum ita prædictorũ ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium minime obſtantibus. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij. 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulij 1599. Supradictæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis ſolitis & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem. *Proſper Spada Mag. Curſ.*

Romæ Apud Impreſſores Camerales 1599.

Decretum S. D. N. CLEMENTIS PAPÆ VIII. Super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens Diuina prouidentia Papa viij. Qui aliàs pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Nouitios in poſterum reciperēt, receptoſue ad profeſſionem admitterent, quouſq; in aliquibus cuiuſuis Ordinis Monaſterijs, ſeu Conuentibus, (in quibus Nouitiatus pro recipiendis, & educandis Nouitijs deſignarentur

rentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moreſq; reſtituerent, & componerent: certior deinde factus quoſdam (omniũ ferè Ordinum) Conuentus ſeu Monaſteria ad priſtinã illam Regularem viuendi formam & diſciplinam, quã diutiùs deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſterijs & Conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijq; recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia à Cõgregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet,) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione & inſtitutione, de mandato Sãctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterum accuratiùs, & exactiùs obſeruentur; vltra formam traditam in Conſtitutionibus fæl. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis S. ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Cõgregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis & approbatis, ſeu in poſterum deſignañ. & approbandis, Nouitij ad habitũ vel profeſſionem recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel ab eorum Ordinarijs, & ab illis etiam, in quorum diœceſi Nouitiatus exiſtunt, in quibus Nouitij recipiendi fuerint, exprèſsè & nominatim Nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad ſcripturã, conceden.) obtinuerint. Monet autem Sanctitas S. eoſdem Ordinarios omnem curam & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, cæteraſq; qualitates in ipſis Nouitijs requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ & publicatæ, Neque aliter nec alio modo aliquem ad habitum vel profeſſionem recipi permittant. Ordinariorum ipſorum conſcientiam onerando: ſi quempiam approbauerint vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus, & iuxta Conſtitutiones, & Inſtitutiones prædictas, approbandus, & admittendus. Firmis nihilominùs remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcunq; Ordinum, qui, in admittendis ad habitum & profeſſionem Nouitijs, formam Conſtitutionum & Inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, tua Nouitium aliquem,

quan-

quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio Conuentu, loco, ſeu Monaſterio, præterquam in hactenus à S. Sanctite, vel à dicta Congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu alias præmiſſis quouis modo contrafecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, vel aliàs, quauis auctoritate à quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſſimi D. N. Anno Vndecimo.

Acharisius Viſitationis & Reformationis Apoſtol. pro Secr.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, & educatione Nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis. S. D. N. CLEMENTIS Papæ viij. iuſſu æditæ.

CVM ad regularem diſciplinam in ſingulis Religioſorũ Monaſterijs propagandam, Nouitiorum inſtitutio maximè vtilis ſit, & neceſſaria; & nihil ad grauem illã, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quàm, vel nimiam in recipiendis Nouitijs facilitatem ſupra numerum, quem capere atq; alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an verè eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel deniq; incuriam in eis educandis, atq; inſtituendis. Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in Magiſtri, & aliorum Miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris Canonibus, & Decretis præſertim Concilij Tridentini, Summorum Pontificum, & cuiuſcunque Ordinis, aut Inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in aliàs deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis Monaſterijs, & Conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolatè obſeruari, & exequi perpetuò curent.

Primum

Primùm, quòd attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vnius cuiuſq; natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipuè eorum, qui ſextumdecimum ætatis ſuæ annum excedent, an criminoſi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam Conſtitutionis fel. rec. Sixti Quinti, & moderationũ ſubſecutarum, illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulò perquirant, vt quibus in Monaſterijs, & Conuentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parentibus natus non ſit, & alias conditiones ſacris Canonibus, Summorumq; Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas nõ habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quiſq; recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantiũ, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur regularia inſtituta, & ordinationes requirunt; eam verò literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, vt minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in Conuerſorum tantùm, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur; Ipſi autem Cõuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum; & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo, ac D. N. liberiùs famulari poſſint, an potiùs leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituant.

Prouideant quoq; vt omnes, etiam Conuerſi recipiẽdi, priuſquam ad habitum regularem admittantur; ab ijs quibus munus hoc incumbit, de regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuq; regulari, & alijs cuiuſq; Ordinis peculiaribus Inſtitutis, & Conſtitutionibus diligenter inſtruantur, Et quia

quarundam Religionum moris eſt, nedum Conuerſos ad profeſſionē admittendos, verùm, & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum Oblatorum receptionem vnaquęq; religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialiaq; inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitij ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem vniuſcuiuſq; Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Cōuentus, & Monaſterij, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atq; diſtinctus: habeatq; tot ad dormieñ. cellulas ſeparatas, quot erunt numero Nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commodè ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſq; ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructioneſque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne communi recipiant.

Oratorium inſuper, ſeu Capella, ſi commodè fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremonijs, eccleſiaſticiſq; functionibus exercendos.

Hortus quoq; peculiaris ad honeſtam recreationem benè concluſus, atq; munitus adſit, ſin minùs, hortum cæteris Fratribus cōmunem recreationis tempore ingrediantur. Ipſis verò Nouitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris auctoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterij Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſq; ſocio, ac etiā Monaſterij, aut Conuentus Superiori; ſi quandocunq; ingrediendum ſibi neceſſariò exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illiq; ſoli liceat ex graui tantùm cauſa ingreſſum illuc alicui permittere; ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Non-

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his quæ ad Nouitiatus regimen ſpectant, dicto Magiſtro immediatè ſubiectus exiſtat, eliganturq; tam Magiſter, quàm ſocius per Prouinciale Capitulum, per triennium ad minùs onus huiuſmodi ſubituri. Quod, ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocij huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios, de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu, fieri permittitur, idemq; ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumq; vrgenti aliqua de cauſa in alijs locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeant.

Tam Nouitiorum Magiſter, quàm ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribuſq; vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium à profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius verò trigeſimum annum excedat, ſintq; ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vita etiam anteacta exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateq; referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præſeferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quàm longiſſimè alieni, & tales demùm, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quàm reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiã localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulò exerceantur, agnoſcantq; præcipuè diuina (qua digni

-facti ſunt) vocationis præſtantiam, & excellentiam, quæ vera ſit atq; perfecta votorum ſolěnium, & quàm neceſſaria cuiuſq; Ordinis Conſtitutionum obſeruantia, modum in oratione, tùm vocali, tùm mentali, fructuoſè perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata omni tempore prona eſt atq; procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam (confeſſionis præſertim) quæ bis, ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus, diuturnumq; ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidiè orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſq; ſecundùm propriam capacitatem, & ordinem ſibi à Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſq; examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, Nouitiorum confeſſiones audiendi, cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel perſeipſum, vel per alium ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidiè Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in Choro, nocturnis diurniſq; diuinis officijs aſſiſtant.

Exercitationibus, etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales, modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltem hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatq; ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multùm inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atq; eo tempore cuiuſque, in quam natura feratur propenſionem ſcrutentur.

Non liceat eis, durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in Choro, in Eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in cænaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis Profeſſos domos exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſq; neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt, vnus ex Nouitijs ipſis, ætate, moribuſq; prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente) omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris

mo-

momenti prouiſio intra Nouitiatum committi poterit.

Cum autem (licèt Clericorum benè inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua) Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt; iſtorum etiam, cùm regulam profiteantur eandem, eorum perfectam educationem, tùm Religioni decorem, & ornamentum, tùm alijs Chriſtifidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre: Conuerſis ipſis à Clericorum Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantùm commodè fieri poterit) aſſignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum iuxta cuiuſq; Ordinis ſtatuta & Conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, à quo non tantùm circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verùm etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodiùs fiat, ad Capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitijs fieri ſolent, accerſiri debeant, & in Eccleſijs ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Tempore verò probationis elapſo, ij tantùm, qui non ſolùm religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum, quoad Clericos decimum ſextum, quo verò ad Conuerſos vigeſimum primum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet Conuentus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur, illamq; Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint ſubſcribant.

Conuerſus verò literarum ignarus profeſſus, in eorũdem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, præſentia propria manu ſignum crucis apponat, aſſeruetur que liber, & cuſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu Conuentum pertinentes reponi conſueuerunt.

Quia

Quia verò in quibuſdam Ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licèt decretum ſit, vt Nouitijs educandis certa Monaſteria, aut Conuentus deſignata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & Cõuentuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxtà cuiuſq; Ordinis conſtitutiones adſcribere; ſicque adſcriptos, cum iuxta præſentes Inſtitutiones, & aliàs ſeruatis ſeruandis ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatuum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tanquam dictorum Conuentuum, ſeu Monaſteriorum filij, eorundem nomine, & inſtantia recipi, ac in Nouitiatu probari, & deinde antequàm ad eadem Monaſteria, ſeu Conuentus filiationis huiuſmodi remittãtur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porrò, ne loca vnius Monaſterij, ſeu Conuentus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Prouincialis partes erunt, numerum præſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire, ac ſingulis Cõuentibus, & Monaſterijs præſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitij iam in Profeſſorum numerum (ſic vt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu, regularíſq; diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Conuentibus, aut Monaſterijs pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecũdi Nouitiatus, ſiue Profeſſorij ab eo, qui Nouitiorum eſt, atque antiquorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi Monaſterium, aut Conuentus eos alere queat, ſin minùs, in alium commodiorem Conuentum, aut Monaſterium trãsferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ, ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſu nouos Profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, idipſum facere poſſint, ſi id rationi ac Religioni magis expedire dijudicauerint, quibus

in

in locis degant ſub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quã ſeruent antiquiores Profeſſi, ita ꝙ in negotijs Monaſteriorum, aut Conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obediẽtiæ officium exercere debeant, ibiq; permaneant quouſq; ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientẽ deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarũ ſtudijs operam nauare ſub directione ac regimine Superioris, qui eas qualitates babeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quòd propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiẽdi Nouitios, niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter Religioſos gradu, & ordine Superiores ſunt, & alij ad quos ſpectat in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium quæ tunc obtinebunt priuationem, grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas, ſe ſubituros certò ſciant. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 19. Martij 1603.

A. Acharifius Viſitationis, & Reformationis Apoſt. pro Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

Decretum Sacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiuè ex cauſa accedentes abſq; eorum Superiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio, ſiue dum imminentem admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis conſtitutionibus, aut aliàs debitam, ſibi metuunt, falſa & commentitia grauamina cauſati non ad immediatè ſui ordinis Superiores, ſcilicet à grauamine Prioris ad Prouincialẽ; à Prouinciali ad Generalem: à Generali ad Protectorem, prout cuiuſq; Religionis conſtitutionibus diſponitur; ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur. Prælati contemnuntur, & ipſi indies audaciores euadunt. Placuit Sacræ Regularium Congregationi,

gationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſiquis Regularium in poſterum temerè, leuiuè, ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſq; ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Georgius Palearius V. I. D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladij Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit. S. Pancratij S. R. E. Presbyter Cardin. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de obſeruantia Protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcunq; occaſiones tranſgreſſionum tollantur; ordinamus, ac decernimus, vt quando à Generali, ac Miniſtris Prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, alijſq; Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus, diſciplina vel alia pœnitentia in Refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus talis pœnitentia iniungitur, ad Nos, ſiue ad Alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Siquis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane, & aqua ieiunet. Itemque ſi quis pœnitentias impoſitas à prædictis Superioribus reuelauerit alijs, quàm ſuis Superioribus, pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem, &c. Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.

Hier. Card. Matthæius Protector.

Locus Sigilli. *Angelus Pianus Secret.*

Romæ, apud Impreſſores Camerales. 1603.

ADDITIO. Cætera de Regularibus vide in Conc. Triden. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſq; declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſq; ſexus habes ſupra in verbo caſus reſeruati ſub nu. 6.

MO-

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd quantum attinet ad Clauſuram vltra conſtitutionem Bonifacij octaui, in cap. vnico de ſtatu Regula. in 6. & Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regula. extat etiam Conſtitutio *Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunq; Monialium Romæ publicata die 9. Iunij. 1566. fol. 930. in Bullario tenoris ſequentis.*

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Circa Paſtoralis officij nobis, meritis licet imparibus, deſuper commiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilantes, aſſidue ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim fæminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentibus ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & diuinam merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurritur, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhærentes etiam conſtitutioni fel. rec. Bonifacij Papæ octaui, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Concilij Tridentini, ſuper clauſura Monialium æditis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales præſentes, atque futuras cuiuſcunq; religionis, ordinis, vel militiarum, etiã Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſterijs, ſiue domibus recipient, & tacite, vel expreſſe, religionem profeſſæ, etiam ſi cõuerſæ aut quocũq; alio nomine appellentur, etiam ſi ex inſtitutis, vel fundationibus, earũ Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earum monaſterijs, ſeu domibus, etiã ab immemorabili tempore, ea ſeruata non fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſterijs, ſeu domibus de cætero debere permanere clauſura, iuxta formã dictæ conſtitutionis fel. rec. Congruit tit. de ſtatu Regula.

Ss *Bonifa-*

Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Periculoſo, in ſacro Concilio Tridentino approbatã, & innouatã, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctetur, ordinarij vna cum ſuperioribus earum omnibus iuris & facti remedijs compellant eaſdem tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præciſe ſubeundum dictam clauſuram, & perpetuo obſeruandum. Mulieres quoque, quæ tertiariæ, ſeu de pænitentia dicuntur, cuiuſcunq; fuerint ordinis in congregatione viuentes, ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita, vt ſolemne votum emiſerint, ad clauſuram præciſe, vt præmittitur, & ipſæ teneantur. Quòd ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubijciant; quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint ſcãdaloſe viuere, ſeueriſſime puniantur. Cæteris autem omnibus, ſic abſq; emiſſione profeſſionis, & clauſura viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorſus in ſuum ordinem, Religionem, Congregationemue recipiant. Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porrò ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clauſuram, detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maxime in pertinētibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur, auctoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per conuerſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monaſterium degant, & non ingrediantur clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus ex earum conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non

non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis; Niſi de licentia Ordinarij, vel earum ſuperiorum, & de cetero nulla alia Conuerſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus Monialium & Mulierum Tertiarum prædictarū ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum Monialium, & Mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem, & pro vt eis congruentibus expedire videbitur prouideatur, & ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerum exceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur inhærentes, etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto, Monialibus prædictis, & illarum ſuperioribus, & ordinarijs diſtricte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant, & admittant, ſiue recipi, & admitti permittant quam ex proprijs redditibus ipſorum Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac in monaſterijs Monialium ſibi ordinario iure ſubiectis, in his vero quæ ad Romanam mediate, vel immediate ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, vna cum ſuperioribus eorūdem Monaſteriorū clauſuram, (vt præmittitur,) quamprimum poterint ſeruari procurent. Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Ac vt hoc tam ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdem in re-

Seſſ. 25. de regul. c. 3.

Digitized by Google

miſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs Monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac impedientes pænis, etiam temporalibus afficiãt. Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam per ſedem Apoſtolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs, vel domibus, & Monialibus ſub quibuſcunq; verborum formis, & clauſulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiã ſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, cõtrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exẽptis ordinarij locorum quoad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quod præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis, & in Cancellaria noſtra in acie Cãpi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur; & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunq; loca deferri volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadẽ prorſus fides vbicunq; adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſecrationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere,

vel

vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, quarto Kalen. Iunij. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Ad prædictæ Conſtitutionis maiorem declarationē aliam Conſtitutionem ædidit Greg. xiij. de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtādis Romæ publicatam die 21. Ianuarij 1573. fol. 1205. in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſeculi diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent remoueantur, tum etiam vt eis in cultu Dei caſte, ac religioſe permanentibus, quæ ad victum neceſſaria ſunt ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. rec. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit Periculoſo, renouatur, prohibēs ne aut ipſis Monialibus ex Monaſterijs ſuis egredi, aut vlli cuiuſcunq; ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs verò ſedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoq; & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eadēq; omnia etiam in Monialibus quarumcunq; militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, omnibuſq; alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet; ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & iampridem conuerſas, quæ in domibus contiguis, extra

extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent; ita tamen; vt prædictæ Conuerſæ neq; clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſi ne hoc quidem ſufficere videretur idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs, & ſuperioribus, vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi, aliaq; arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur ſub ſollemni religionis voto perpetuaq; clauſura degentes, aliaq; talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes; multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant; neque vſq; ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ tertiariæ citra vllum ſollemne hucuſque votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorumue domos neutiquam rediture eſſent, ſed ſub ſollemni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent, ſi earum congrue ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus; certioreſq; facti ſumus in multis Ciuitatibus, oppidis, villis, aut alijs locis, tam in eccleſijs, & monaſterijs, quàm Hoſpitalibus, collegijs, confraternitatibus, & alijs locis pijs etiam quæ à priuatis hominibus, tum eccleſiaſticis, tum laicis, multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari; Cõſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe Charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam, à Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoq; cogitantes, ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria eccleſiæ, loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis alijs pauperibus eodem cõcurrentibus ſolent vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientis ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicumq; Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi,

piſcopi, Epiſcopi, & alij eccleſiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij eccleſias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & Sancti Benedicti, Sancti Auguſtini, Ciſtercieñ. Cluniacen. Præmonſtraten. Cartuſien. Camaldulen. Sãcti Baſilij, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini, Seruorum Beatæ Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcumq; aliorum tam virorum, quàm mulierum, etiam Mendicantium ordinum, & congregationũ, et militiarum regularia etiã de Iure patronatus laicorum, etiam nobilium, Ducum, Regum, & aliorum Principum exiſtentia, in titulum, commendam, adminiſtrationem, & alias quomodocunq; obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, cõfratres, adminiſtratores cæteriq; oẽs, qui ratione illorum necnon capitulorum, conuentuum, menſarum, hoſpitalium, etiam laicorum, & per laicos adminiſtrari ſolitorum, Chriſti fidelium confraternitatum, ſcholarum, collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunq; nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis, menſibus, hebdomadis, vel diebus ex eccleſiarũ, monaſteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum, ſcholarum, collegiorum piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino, edulijs, pecunia, ſeu alijs ad victum vel veſtitũ pertinentibus, etiam ad ſupplicationem & preces, & per cedulas, & bollettina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore cenſeuerunt, aut alio quocunque iure tenentur ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quo ad hoſpitalia prædicta ex ijs, quæ ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererint, necnon quæcunque perſonæ particulares, etiam laicæ, vel vniuerſitates, etiam laicorum, quæ teſtamento, vltima voluntate, vel alia diſpoſitio-

ne,

ne, etiam inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenentur; dimidiam partem omnium, & quarumcunq; eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi quocunq; nomine nuncupatarum, quocunq; tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunq; diſpoſitione diſtribuendæ ſint, (dũmodo non incertas perſonas, nec ad certos vſus pios alios quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarũ Monialium, etiam Tertiariarum ſub ſolemni religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viuentibus, & in terris, & locis, quorum pauperibus huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuuntur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, & conquiſitione, aut alia deſuper à nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare atq; diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia, cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſq; per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis Ciuitatibus & diœceſibus procedens, ab Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac proportione, vt ordinarijs ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis Pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monaſterijs huiuſmodi ſuarum Ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi alijs ſuperioribus ſubiecta ſint, cum effectu diſtribuãt. Nos enim eiſdem locorum ordinarijs, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quàm alium, vel alios præmiſſa faciendi ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas ac in ſubſidiũ ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, quacunq; appellatione poſtpoſita, reſpectiue compeſcendi, auxi-

liumq;

liumq; brachij ſecularis inuocandi, aliaq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ij, qui ipſis Monialibus, etiam Tertiarijs indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitum, charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorũ ordinarijs committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſq; perſuadere ſtudeant, parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſeculo permãſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent multo amplius quam ingredientibus Monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc Domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur quibuſcunq; vijs ipſis bene viſis inducant, vt Monialibus, etiam Tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniant, ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Cæterum quod attinet ad Conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis cõditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra Monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum Monialium quotidianis laboribus cõputatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, eaſdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs Monialibus reducant, neque à ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas verò non profeſſas, & profiteri nolentes dimiſſo habitu domum remittant, neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub perpetua clauſura manſuras in Monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autẽ idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra Monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, do-

nec numerus Monialium, etiã Tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum ordinarios etiam in monaſterijs ab eorũ cura, & regimine quomodocunq; exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus monaſteriorũ ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commode ſuſtentare queant, ſuper quo eorundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamen vt decedentibus ſingulis ex tribus earundem Monialium partibus, tertia quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguatur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Quænam loca Monaſterij moníaliũ extra clauſuram eſſe declarantur.

Declaramus præterea nullis Monialibus, etiam Tertiarijs licere habere oſtiũ. per quod ex Monaſterio introiri poſſit in ipſarum Monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſecularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere Monialibus, etiam Tertiarijs egredi à ianua Monaſterij, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterij etiam ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, quam patere ſolet aditus ſecularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad Crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ: quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſecularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt. Inſuper quoſcunq; dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præſtent & exhibeant. Ipſis denique Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus; & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate,

uitate, & diœceſi publicent, ac publicari, eaſq; iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac alijs prædicti Pij Quinti, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, conſtitutionibus, & iuſſionibus, pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d. cap. ſtatuimus nu. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regular. quæſtio. q 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Triden. ſeſſ. 25. de regula. cap. 5. prouiſum eſt his verbis. *Ingredi intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſarijs, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunq; facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi*, Hactenus verba Concilij.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionē Greg. xiij. publicatam Romæ die 30. Dec. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbijs quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in conſtitutione fel. recor. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, nonis Iunij Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunij Pontificatus noſtri anno quarto editis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſarijs ſepta Monaſteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui auctoritate officij utuntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam à concilio præſcriptā, nos omnem exitationis materiam tollere & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti Congruit tit. de ſta. regula.

conſulere volentes, harum tenore auctoritate Apoſtolica declaramus prælatos omnes tam ſæculares, quàm regulares quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe ſi id faciant in caſibus neceſſarijs, & à paucis iiſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati, quo circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, nec quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunque ſuperiores regulares ſerio monemus, vt facultate huiuſmodi qui eam habent, præterquam in caſibus vt præfertur neceſſarijs, ne vtiquam vtantur, quod ſi contrafecerint eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda à munere pontificali, & à diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excommunicatos exiſtere. Regulares verò omni offici ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Qui tamen habent licentiam à ſuperioribus ingrediẽdi monaſteria Monialium in caſibus neceſſarijs, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione & inhabilitatione, & extẽditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. xiij. Romæ publicatam die 24. Iunij 1575. fol. 1239. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licentias tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Congru:t tit. de ſtatu regula.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur: expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillati conſulere, ac omnia quæ illas à ſpiritualium rerum cogitatione & exercitio auocant impedimenta tollere, periculaq; & ſcandala ab eis remouere cupientes, auctoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunq; licentias, ac facultates ingrediendi Monaſteria, domos, & loca Monialium,

ac

ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & alijs cuiuſcunq; ſtatus & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunq; licentias ingrediendi Monaſteria, domos, & loca ipſarũ ſanctimonialium, quibuſcunque viris, etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam à prædeceſſoribus noſtris, quem etiam à nobis, & ſedis Apoſtolicæ legatis, aut alijs ex quibuſuis quantumcunq; vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunq; tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatorijs, reuocatorum reſtitutorijs, alijſq; efficacioribus clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atq; ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumue Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renouatas; Caſſamuſq; & annullamus literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua à nemine niſi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu Monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi audeant. Abbatiſſis vero, necnon Abbatibus, Conuentibus, & alijs Monaſteriorum vtriuſq; ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtricte præcipimus, ſub eadem excõmunicationis pœna, necnon priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunq; perſonis eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam Mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſarijs tantum ex Decreto Concilij Tridentini tribuitur, ne monaſteria ipſa Monialium pro libito ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neue Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis &c.

ADDITIO. Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta Monaſterij non habentes licentias ex declaratione, & mẽte Pij V.

&

& Greg. xiij. relata per Nauar. in c. ſtatuimus ſub nu.62. in 7. nota. 19.
q. 3. cómeta 4. de regula. & in Manuali confeſſ. cap.27. ſub num.150. in
impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius auctoris, vt
dixi ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum in prima additione
fol.292. qui vero intrauit ad malum finem non poterit abſolui à cófeſſa-
rijs habentibus facultatem abſoluédi à caſibus ſedi Apoſtolicæ reſerua-
tis vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio à caſibus
reſeruatis relatá ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen di-
ctas conſtitutiones Pij V. & Greg. xiij. contra intrantes abſq; licentia
per decretum Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de regula. excommunicatio
nó erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo cap. nu-
per de ſent. excom. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. to-
mo 1. quæſt. regular. q.47. in plures articulos diuiſa.

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum à ſacra Congregatione D.
Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine ex ſa-
cra Congregatione Cardinalium Trid. Concilij interpretum Amplitu-
dinis tuæ nomine quæſitum eſt, An Puellæ in monaſterijs Monialium
educationis cauſa permanere poſſint, ij vero ſic cenſuerút ad te ſcriben-
dum, iamdudum ab eadem congregatione ſtatutum eſſe nullo concilij
decreto prohiberi quominus Puellæ in monaſterijs Monialium educen-
tur; ſi tamen eadem monaſteria ante concilium conſueuerint huiuſmo-
di Puellas recipere, ſicque à ſuperioribus monaſteriorum ſcriptam licé-
tiam impetrarint; atq; Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus
acceſſerit; tum vero hæ ipſe Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromit-
tantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat, nullamq; ſecum
famulá adducant, nec manere in eis poſſint niſi vſq; ad ætatis ſuæ annum
vigeſimum quintum, atq; in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ le-
gem, quam Moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea
reuertendi facultatem. Proindè congregatio his literis impertiendam
tibi hanc facultatem duxit, vt quotieſcunq; in iſta tua Ciuitate, & diœ-
ceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit; poſſit permitte-
re Puellas in Monialium monaſteria, in quibus pie & honeſtè inſtituan-
tur introduci adhibitis tamen conditionibus ſupraſcriptis, & benè in
domino valebit. Romæ die vltimo Auguſti 1575. Amplitudinis tuæ vti
Frater. Philippus Boncompagnus Card. Sanct. Sixti.

Decem & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium cir-
ca receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quoad educationem,
& manſionem in monaſterijs recenſet Emanuel Roderic. tomo 1. quæſt.
regular. q. 46. art. 10.

Mulieri nuptę permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an
repugnet cap. vnicum de ſtatu reg. in 6. Concil. Trid. d. ſeſſ. 25. c. 5. &
conſtitutio Pij V. vide Nauar. in conſ. 5. de diuor. in nouis cú apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum Monialium vltra
dictam Conſtitutionem Bonifacij viij. in c. vnico de ſtatu re-
gul. in 6. & Cóc. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. de regula. (per hæc verba.

Nemini

Nemini aut ſanctimonialiũ liceat poſt profeſſionem exire à monaſterio etiam ad breue tempus, quocumq; prætextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda: indultis quibuſcunque, & priuilegijs non obſtantibus. Hactenus verba Concilij) extat etiam conſtitutio Pij V. Romę publicata die 27. Febr. 1570. fol. 1069. in bulla. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Decori, & honeſtati omnium ſanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuperedificantes, in ipſo feliciter inhabitare valeant conſulentes ea quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent decet nos conſulto ſummouere. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, nec non monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiã eis ſubiecta viſitandi, aut infirmitatis cauſa, alioue prætextu à monaſterijs exire, & per ſecularium perſonarum domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoq; honeſtatis, & pudicitiæ decus, in diſcrimen committunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes, etiam decreto ſacri Concilij Tridentini de clauſura Monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumue Monialium, etiam Cartuſiẽn. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcunq; aliorum ordinum, etiam militiarum, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentium, etiam à Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum de cætero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, etiam eis ſubiectorum, aut domorũ parentum, aliorumue conſanguineorum viſitandorum, aliaue occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidimiæ; quã tamẽ infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumberet, etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta mona- Congruit tit. de ſtatu regula.

ſteria

ſteria ab epiſcoporum, & ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſſe in ſcriptis approbata ſit, à monaſterijs præfatis exire: ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunq; concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſeculares, vel eccleſiaſticas conſanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſq; alia declaratione ſubiacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quàm Præſidentes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus per eas, & eos tunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi à monaſterijs, & extra illa ſtandi à nobis, ſeu alio Romano Põtifice prædeceſſore noſtro, ac ſedis Apoſtolicæ Nuntijs, & legatis, etiam de latere, ac maiore Pænitentiario, aut ordinum prædictorum ſuperioribus alijſq; perſonis ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, alijſq; efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſq; & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel alias quomodolibet conceſſa (quæ prorſus abolemus) ac literas deſuper confectas, & in poſterum concedendas, & conficiendas nullas, & inualidas, nulliuſq; roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita per quoſcunq; Iudices, & commiſſarios quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, &

alijs

alijs locorum ordinarijs virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas in Ciuitatibus, & diœceſibus proprijs, quolibet anno publicent, omniaq; in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilij, quod incipit Bonifacij octaui, diligẽter, & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis, alijſq; præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis obſeruent, & obſeruari faciant, & procurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, etiam alijs pœnis, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, nec non legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis.

ADDITIO. De monialibus an ex alijs cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Conſtitut. Pij V. poſſint à monaſterijs exire poſt Nauar. in c. ſtatuimus 19. q. 3. commentario quarto de Regularibus ſub nu. 47. vbi hanc extrauag. declarat. latè differit Ioan. Guttierez lib. 1. cano. quæſtio. cap. 14. & Emanuel. Rodericus in libro quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 49. art. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura & pœna impoſita à iure communi, ſed tantum per edicta ordinariorũ locorum, & epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem inquit Abb. in cap. monaſteria de vi. & hon. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet non poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD Monialium Monaſteria, cuiuſcunq; Ordinis accedere prohibentur, nouiſſimè reformatum.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Cardinales, Sacræ Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, aliiſque iuſtis, & rationabilibus cau-

ſis animum ipſorum piè mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli poſthac Religioſo, cuiuſcunq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (ſuperiore, cui monaſterij, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus, confeſſarioq; ordinario, & extraordinario, cũ ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quarumcunq; Monialium, vel ſororum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Verbũ Dei, vel ad celebrandas miſſas in ipſarum Monialium, ſeu ſororum eccleſiis, ſiue oratorijs exterioribus, ſiue extra clauſtra exiſtentibus mitti contigerit, probibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonã, intra clauſuram degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs aũt ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monaſterij, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororũ contiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant, neue extra tempora generalium confeſſionum (quibus ſoli tantùm confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quo degit, à monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo nimium diſtat niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibũ ſumant Quæ omnia & ſingula ſub pænis priuationis officiorũ, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurren. alijſq; eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis RR. Patribus Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorũuis monaſticorum, & mendicantium, ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus, ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis, à die quo præſens decretum, ipſis notificatum fuerit, cõputandi, debeant eiuſdem decreti copiam, cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſterijs, domibus, & conuentibus intimare & notificare, ac intimaſſe,

&

Digitized by Google

& notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut pratendere quoquo modo poſſint. Roma Nonis Maij. 1590.

F. Michaelis Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum Impreſſorem Cameralem. 1590.

ADDITIO. Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulares S. Ioannis Hieroſolymitani, vt Sacra Congregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim vere religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, iux. tradita per Nauar. in conſ. 21. nu. 1. de regular. & conſ. 1. num. 2. & 3. de conuerſ. coniugat. ac gaudent priuilegio clericali nempè canonis, fori, & immunitatis vt per Emanuel. Roderic. tomo 1. quæſt. regularium q. 1. art. 6. dum tractat vtrum profeſſi in ordinibus Militaribus ſint religioſi. vbi refert quòd prædicti habent ex priuilegio pontificio, vt non comprehendãtur ſub iure aliquo religioſorum quantum ad odia & rigores, ex Petr. de Aragon. 2. 2. q 88. art. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de regularib. & quoad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum, quia quando agitur de euitando animorũ periculo etiam in pænalibus, & odioſis admittitur extenſio Panor. in c. ex tenore num. 6. qui filij ſint legit, Grauet. de antiquit. tempor. par. 4. ſect. Videamus nu. 10. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. nu. 10. & dixi ſupra in verbo caſus reſeruati nu. 3. fol. 138.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptæ ordinationes tenoris ſequentis.

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVſtriſſimos, & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reueren. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salernit. ſub die 2. Iunij. 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſimos DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij. 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur, &c.

1 *IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quàm vna, aut ad ſummum duæ.*

2 *Hæ nullo modo in eccleſiis ſint, ſed extra eas tantum.*

3 *In Monaſterijs verò, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutorijs ponantur bina crates*

ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis Muri, necnon ſpiſſæ ſeu ſtrictè adeo vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit; Inq; exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locuturi facies illi nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 *In feneſtellis Confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, è quibus, nec ipſæ Moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec à quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.*

5 *Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Eucharistiæ Sacramentum percipiunt alta ſit dimidiato palmo, lata verò integro, quæ binis fariculis totidemq; ſeris, & clauibus alteris intrinſecus, alteris forinſecus occludantur.*

6 *Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quàm in profeſſione emittẽda velo ſuſcipiendo, vel conſecratione Monialium, in quibus Monaſterijs Ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecrentur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona vel aliud quidlibet ſingularibus, vel particularibus Monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid à cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur; ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceat; ſpiritus corporiſq; recreatio concedatur.*

7 *In quouis Monaſterio eligatur quotannis Magiſtra Nouitiarum, cui vni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis Matertera, ſeu Amita, vel quæuis alia, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.*

8 *Ad ianuam Monaſterij veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod Moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam Moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.*

9 *Collocutorium interius locus ſit ſeries occluſus, in quem nulla Monialium ingrediatur niſi vocata, & à ſua ſuperiore venia ei data, ibiq; auſcultatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant: Quæ quicquid dicatur audire debeant, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbi-*

arbitris, permitti poſſet.

10 *Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſcilicet, Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ, nec dent, neuè ad eas miſſas, recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.*

11 *Presbyteris Confeſſarijs ab Abbatiſſis, Prioriſſis, vel alijs Præfectis Monaſteriorum ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſiue prouiſio, quæ ære communi Monaſterij perſoluatur; ijs autem viciſſitudo Munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum Monialibus poſſint intercedere omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quàm quorũuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.*

12 *Nulla Monialis, vel Conuerſa, dona munera, et pecuniam, aut aliud quippiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſiue intuitu, cuicumque perſonæ, tribuat, donet, aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquod dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id à Præfecta, ſeu Superiori Monaſterij, è re communi fiat.*

13 *Præſertim verò caueatur, ne qua Monialis, vel Cõuerſa quicquam ex bonis monaſterij det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignantur, niſi de licentia Abbatiſſæ.*

14 *Neq; vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offulas, confectiones, & ſirupata, vel alia ſimilia quæcumq; conficiant, aut coquant, vt illa venditent, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modica impẽſa, & in conſanguineos tantum.*

15 *Moniales, officiales monaſterij, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterij expendant.*

16 *Denuntietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori & decedere proprietarias, illiſq; cenſuris, & pœnis à ſacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monaſteriorum Conſtitutionibus, atq; alijs ordinationibus contra proprietarios æditis, & promulgatis ſubiacere, ac obſtrictas eſſe: Ideoq; cõtractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum monaſterio emunt annuos redditus, quoad ipſæ vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia, nullius ſunt roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde ijs deſ unctis cuncta omnino monaſterio incorporentur.*

tur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 *In quouis monaſterio ſit infirmaria communis, & vbi non fuerit, à Superioribus extrui, vel fieri quamprimum curetur; etiam ſi res poſtulat, ſub cēſuris, & pœnis eis beneuiſis, in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, omnes Moniales, & Conuerſæ, tam Profeſſæ, quàm Nouitiæ ægrotæ, quibus opus ſit medico, nec medicus quampiam ſecundo inuiſat, nec inuiſere permittatur à Præfecta monaſterij, neq; medicinam præſcribat extra infirmariam, ſub pœna excommunicationis. Neq; etiam extra illam confeſſarij monialium deputati cuiuſuis audiant confeſſionem, ſub pœna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorum quorumuis cōfeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant: Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam: Ordinarius, ſiue Superior viſitet monaſterium, & illis præſcribat certum locum, & aſſignet ſpacium temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quamprimum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.*

18 *Aegrotantibus autem, & Infirmis, in Infirmaria decumbentibus ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra; aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & alijs rebus neceſſarijs ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.*

19 *In ea verò nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere, quo circa Viſitatores, & exinde Superiores in monaſterijs, in quibus huiuſmodi ſubuentiones non ponuntur in cōmuni depoſito, aſſignabūt huiuſmodi Infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterij, quàm ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.*

20 *Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate præſtans, quæ ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterq; pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.*

21 *Ei autem cōſtituantur tot Moniales conuerſæ auxiliares, quot vide-*

videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 *Nulla audeat accedere ad Infirmariam tãquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de conſilio Medici, qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.*

23 *Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus Moniales foras ſpectare, aut ſpectari poſſint, omnino occludantur, permiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendũ neceſſarijs, quæ tamen talia ſint, ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.*

24 *Monialibus, & earum eccleſijs, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus: ac præterea, etiam ex omnibus monaſterijs omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittuntur) tollantur.*

25 *Solæ Moniales officium diuinum in ſuis eccleſijs celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſonã, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantũ Sacerdotes & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, ſiue Superiore, pro celebrandis Miſſis, in die ſolemnitatis monaſterij, ad ea ſua munera obeũda, quæ ſint, ex vſu neceſſario eccleſiæ, cuiuſmodi ſunt Miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per Moniales expediri non poſſunt, accedant.*

26 *Nulla Monialis, vel Conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiã quæ nõ ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi Miſſas celebrari facere in eccleſiis monaſteriorum monialium, præter eas, quæ à Cappellanis deputatis communibus impẽſis monaſterij celebrandæ ſunt.*

27 *Quia verò in quibuſdam monaſterijs quamplurimæ Miſſæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel relictis, & alijs diſpoſitionibus, & nihilominus defectum Cappellanorum, aut monaſteriorum paupertate, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Viſitatoribus, & ſucceſſiue Ordinarijs, & Superioribus, vt ei rei opportune prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti generalis Conc. Trid. & Prouincialis Synodi Neap. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.*

28 *Nulla Monialis, vel Conuerſa cum aliquo Aduocato, Procu-*

ratore,

ratore, Sollicitatore, Exactore, alioq; negotiorum Geſtore quodcumq; negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis ijs, qui pro communibus negocijs, cauſis, & litibus Monaſterij procurandis, & defendendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterij.

29 Vectores, qui vinum pro vſu monaſterij, vel etiam aquam Balneorum pro Infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

30 Ad conficiendum Panem, vel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, iſtiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abijciantur è Monaſterijs omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annis non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices, Confeſſarios, Medicos, Chirurgos, & alios, qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omninò aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Concilij Tridentini, quem quæuis Monialis adire teneatur, cui tamen liberum ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Ne quicquam commodato accipiant pro ipſarum eccleſiis, vel Oratorijs ornandis, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec alijs commodent.

37 Omnes conuerſæ rei communi monaſterij inſeruiant, Conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur, & quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi cui, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterij, ex eiſdem Conuerſis cõmunibus vnam, pluresue aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam, vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſq; ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquã illarum quempiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut dici poſſit.

38 Conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures

tertia

tertia parte aliarum Monialium, vel ad ſummum non niſi dua ad rationem quinque Monialium; vbi verò conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus Conuerſarũ, ea, vtpotè laudabilior, obſeruetur.

39 Famulæ ſeculares, quæ in Monaſterijs pro illorum ſeruitio, & miniſterio degunt, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiãt, niſi prius extra Monaſterium dimiſſæ ab Ordinarijs illarum voluntas fuerit explorata iuxta prædicti Sacri Cõcilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proximè definitum.

40 Tam Moniales, quàm Conuerſæ, ſuam quæq; cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſed ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur Monialis, vel Conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis Monialibus, & Conuerſis propriè Cellæ, quæ ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi Dormitorio diſtinguantur; aſſignatæ ſint, & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in Monialem, vel Conuerſam.

42 Viſitatores, numerum Monialium, ac etiam Conuerſarum iuxta ſupradictam rationem in quolibet Monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus, quæ à monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in Monaſterijs Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis Monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos aut pro ſingulis Conuerſis, quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi Monaſterium aliquas in Moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint Cellæ pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynãm à ſingulis aſſignetur, præſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetæ in abſolutum monaſterij commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus; In monaſterijs verò Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, cæteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem redditum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in Monialem, niſi prius, parentes,

fratres, vel ij, ad quos eius cura ſpectat promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterij conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cedat, ea verò ſequuta, ſucceſſionis iure integer acquiratur.

45 *Cum verò regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via, qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilq; proprij poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſq; conceditur; diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ Moniales huiuſmodi Sanctam, & regularem viuendi rationẽ elegerint, & omnia bona, redditusue quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata à ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ Præfectæ monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monaſterij bonis, & redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis præcipuè prouidere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel ſi qua intra, vel extra monaſterium talem piumviuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouiſmodo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, præſumpſerit, Superiores in eum, eamue maledictionem æternã, & excommunicationis ſententiã, etiam ipſo facto incurrendam comminari, & infligere poſſint. Quinimo omnibus dictorum Monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum Monialium piè & Religiosè viuẽtium ſingularem curam gerant, vtpotè, quæ ſub ſpeciali protectione Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, & noſtræ Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur, de cætero, in prædictis monaſterijs, Nulla ingreſſura monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in Monialem, vel Conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & iuxta illud perpetuò viuere; vbi verò ingreſſa fuerit, vnà cum alijs Monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant Moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.*

46 In

46 *In monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ monaſterij, ſius depoſitariæ ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ pro ſuis Religioſis neceſſitatibus, quæ verò ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in communes vſus monaſterij. Ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem à Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas transgredientes grauiter animaduertant.*

47 *Vt autem ad Dei gloriam, & Monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem, ſupradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiatur, Vniuerſis & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac Monialibus, & Conuerſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & paſſiuæ, atq; alijs cenſuris eccleſiaſticis & pœnis, etiam ipſo facto incurrendis, reſpectiuè (in caſibus tantum à Congregatione præſcribendis; quoad cenſuras, ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.*

48 *Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus, & temporalibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici, necnon & alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc oĩa inuiolabiliter obſeruentur. Tranſgredientes verò prædictis cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis, ac alijs prout eis videbitur, iuris & facti remedijs opportunis coerceant, & caſtigent; cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias Præfectas culpabiles repertas incurriſſe in pœnas etiam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea, atq; illas ſic declaratas deponendi, & puniendi, ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi, & ſufficiẽdi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint, & velint.*

49 *E monaſterijs Sanctæ Mariæ Angelorum, Sãctæ Mariæ Conſolationis, Sancti Antonij de Padua, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Ciuitatis emittantur omnes, & quæcumq; puellæ, atq; aliæ ſæculares mulieres, quæ educationis, vel aliaquauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcunque.*

50 *In monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorũ, Sanctæ Mariæ Conſolationis, & Sancti Antonij de Padua, nulla de cætero admittatur in Monialem vel Conuerſam, nec Religionis habitum ſuſcipiat, ſub pœna priuationis, ipſo facto, officiorum, & vocis actiuæ & paſſiuæ, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas, quæ huic rei auctoritatem, vel aſſenſum præbent, incurrenda. Ac inſuper illius receptio, & profeſſio inde ſequuta irrita ſit, & inanis: ac nullius ſit roboris, vel mométi, ſed & quæ de facto imposterum iam recepta fuerit, de monaſterijs eijciatur.*

51 *Idem quoque obſeruetur in monaſterio Sanctæ Mariæ Magdalenæ, cum propter loci inſalubritatem, & alias iuſtas ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipſi, habita ratione reddituum, tam cõmunium, quàm particularium, ſeu in proprios vſus aſsignatorum, tantum ex redditibus Conuentui, ſeu Menſæ Monialium tribuatur, quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem, quod autem ſupereſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur. Datum Romæ in ſacra Congregatione ſuper Regularibus instituta, habita Domi Illuſtriſsimi & Reuerẽdiſsimi Domini Cardinalis Sanctæ Seuerinæ, Die 2. menſis Iulij 1589.*

F. Michael Bonellus Card. Alex. Epiſc. Albañ.

Georgius Palearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum Impreſſ. Cameralem. 1592.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prædictorum capitum tenoris ſequentis.

M. D. C. Die 6. Maij. Facta relatione Sanctiſsimo D. N. decreuit. Ad primum, & ſecundum vt curet Illuſtriſsimus D. Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari, & executioni mandari, præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 3. & quæ de vita communi in 45. & 46. diſponuntur, hoc addito vt Moniales teneantur præſtationes

tiones omnes ipſis aſſignatas; ſuperioribus fideliter notificare, & conſignare in certo libro notandas, & per communes officiales monaſterij exigendas, ad hoc vt in vſum ipſarum Monialium pro ſingularum religioſis neceſſitatibus de mãdato Abbatiſſæ, ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos, & communes Monaſterij, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotannis erogentur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad Quartum vnicuiq; Monaſterio vnicus tãtum Confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad praſcriptum Sacri Concilij Tridentini offeratur.

Alex. Cardinalis Florẽ. Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISSIMO Signor mio oſſeruandiſſimo.

Noſtro Signore iſteſſo hà voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V. S. Illuſtriſs. e date à nome delle Monache ſopra l'oſſeruanza de' Decreti della riforma de Monaſterij di coteſta Città; Et eſſendo aſſai chiari li Capitoli 45. & 46. dell' Ordinationi generali; Sua Santità vuole, che s'oſſeruino come cantano, nè ſi aggiunga obligo doue non è. E circa la difficoltà, che conſiſte intorno l'vltimo Decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare, Sua Beatitudine hà ordinato ſi dichiari à V.S Illuſtriſſima, che ſia lecito all' Abbadeſſa, e ſuperior à ciaſcuno Monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che li vengono date ſenza paſſare per le mani de miniſtri communi de Monaſterij, e ſenz'obligo d'hauerne à rendere altro cõto, come ſaria à ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, pur che s'oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intenda Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, le quali non la eleggano volontariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il Sudetto Capitolo 45 così commanda, che non ſi riceuano nell' auuenire in modo alcuno Monache all' habito, nè alla profeſſione ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune; e così in ciaſcuno de' ſudetti caſi V. S. Illuſtriſs. ſi cõpiacerà ordinare che ſia eſſeguita la Sãta mente di Sua Beatitudine, Literæ ad Dominũ Card. Archiepiſc. Neap.

e le

e le bacio humilmēte la mano. Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.
Di V. S. Illuſtriſsima, e Reuerendiſſima
Humiliſs. Seruitore. Il Cardinale di Firenze.

S*Anctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa viij. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione Capitulorum 45. & 46. Conſtitutionum ſuper regimine Monialium Ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit Capitulum 45. obſeruandum fore totum, vt iacet in Monaſterijs in quibus iam fuit introducta, & acceptata à maiori parte Monialium vita communis: In alijs vero, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones in illa parte tantum, in qua mandatur, vt ſi quæ Moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorum bona à ſe abdicauerint, & Monaſterio ceſſerint, ſuperior Monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis prouidere teneatur: Moniales verò, quæ poſt eaſdem Conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admittentur in eiſdem Monaſterijs, in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuitæ cogātur ad vitam cōmunem, ſed teneantur obſeruare Capitulū 46. cum declarationibus inde ſecutis ſub die 6. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. Illæ autem moniales, quæ in eiſdem monaſterijs reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſeruare non placuerit, priuatæ ſint omninò voce paſſiua, donec reſipiſcētes tàm ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdē porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in cæteris oībus obſeruari, & executioni demandari. Romæ 26. Iunij 1062.*

Alex. Card. Floreñ. *Locus Sigilli.*
Hieronymus Agucchius Secret.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS vtriuſque ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, q̄ extat Conſtitutio S. D. N. D. Clementis Papæ viij. de largitione munerū vtriuſq; ſexus regularibus interdicta publicata Romæ die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

Reli-

RELigioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurandas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam quæ optimè fundata, & conſtituta ſunt partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, partim Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtententur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium Ordinū diſciplina, aut labefactata in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum nos veſtigijs pro eodem officij munere inſiſtere, & Paſtoralem illorum ſollicitudinem (quantū poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à pluribus Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſuis hominibus quauis ex cauſa ſæpè tribuuntur grauia incōmoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant, præcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunq; ordinis Mendicantium, vel non mendicantium bona immobilia & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcumq; largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula Capitula, Conuentus, & Congregationes, tam ſingulorum Conuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quàm Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis Societatis, aut inſtituti: eorumque vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcunq; Officiales, & ſingulares perſonas: Ipſos etiā Ordinum, Congregationum, & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcumq; dignitates obtinentes, etiam Generales, & Prouinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocumq; nomine Præfectos, necnon Conuentuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcumq; Abbates, Priores, Præ-

Congruit tit. de ſtatu mona. ſeu regula.

Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atq; Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quàm Locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superioribus ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeo, vt nemo vnquam eorum vel earum directè, vel indirectè palam, vel occultè, tam communi, quàm particulari, & proprio nomine, etiã ſub quouis Statuti, vel cõſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumq; cauſa niſi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re maturè diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumq; permiſſu cauſa approbata fuerit quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, vt neq; omnino fas ſit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrãtur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quàm ex pecunijs, etiam, quæ à ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congerantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo à ſuis Superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à pijs Chriſtifidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributa, ſeu quoquomodo per quẽlibet religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut Loco acquiſita, eique vt ad libitum de eis diſponat per Superiores cõceſſæ fuerint: Præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tãtum numquam verò particulari nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed & huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verumetiam per alios, tam directè, quàm indirectè prohibitas declaramus.

Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiam ſi munera miſerit, cuius perſona Laica, vel Eccleſiaſtica cuiuſcumq; ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis,

ditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verumetiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio Loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſura, aut Profeſſionis Monialium, tam ſibi ſubditarum, quàm non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis Monaſterij, Prioratus, domus, aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunq; officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumq; etiã ſimplici, & particulari Religioſo. Ita ut inter ipſos quoq; Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro cõſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quaecunq; largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum, de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquo modo erogare in alicuius etiam Benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarij bonorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratiq; animi teſtificationẽ, ſeu pro praedictis perſonis quauis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorificè, lautè, & opipare excipiendis, ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdẽ, aut cuiuis alteri quacumq; occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut compotationibus quibuſuis perſonis, tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij, domus, aut loci, quàm extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis, etiam pijs intra Eccleſias, Monaſteria, & Domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis, etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piè geſtae, etiam in memoriam Paſſionis Dominicae populis ſpectandae proponuntur, aut aliàs in praedictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad Pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti Pauperum indigentijs, ſeruato in hoc charitatis Ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & conſenſu Superiorum ſubleuandis, aut aliàs in rebus licitis, & per Ca-

pitulum Generale, aut Prouinciale non probibitis, vel Taxã ibi forſan præſcriptam non excedentibus ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem, & Apoſtolica doctrina ſacriſq; Canonibus commendatam hoſpitalitatem præſertim erga pauperes & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimmo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum Monaſteriorum, ordinum, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus ſiue aliàs applicati aut donati ſunt, eos omnino (vt decet) integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe; & præſertim in Monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longius remotis; vbi tamen pauperum & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus, ſiue aliàs ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eò diuertere contigerit eos ſanè deceret Refectorio communi cum Religioſis, menſaq; & ferculis communibus, nequaquam à cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis Laicus aliàs, quàm vt ſuperius dictum eſt, vel Clericus ſæcularis, vel regularis quocunq; honore, præeminentia, nobilitate aut excellentia etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus etiam Protector, Viceprotector, loci ordinarius, Prælatus Generalis, Prouincialis aut Monaſterij, Domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumue affines, propinqui, familiares, aut Miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam contra hanc ſuperius expreſſam probibitionem recipiant.

Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à ſuperiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocumq; officio fungente, aut à Conuentu, Capitulo vel Congregatione; ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quicquàm receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſq; aliqua monitione, Iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroq; foro teneantur: adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neq; etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionẽ fieri volumus non priuatim ei Religioſo,

qui

qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur: ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel vt in Pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus coniunctim, cum cæteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mandatorum tranſgreſſor fuerit; ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pœnas, etiam tamquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs à iure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis, Monaſterij, Domus, aut loci, ſtatuta, vel conſuetudines cõtra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus Locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, & Officialibus, necnon quorumcũq; Ordinum, Prioratuum, Monaſteriorum, & Domorum Superioribus, etiam Generalibus, ſeu Prouincialibus, cæteriſq; ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus; quatenus ipſi, & eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentia, auctoritate, & vigilantia præ-

ſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolatè obſeruari, & contra inobedientes, vel tranſgreſſores cōdignis pœnis animaduerti: Eoſdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, dictorumq; Monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ Conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus, & abrogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque.

Volumus autem, vt præſentes literæ in Valuis S. Ioan. Lateraneñ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicētur affixis inibi earũ exemplis, & dimiſſis. Quodq; earum exempla, ſeu illorum compendia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quo ad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſq; Religionis ſermonem verſa) & à Loci ordinario, qui id quàmprimum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltem quotannis in Capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſq; earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies à die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquamque citra Montes, vltra Montes vero poſt quatuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuiq; perſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſent.

Quodque earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat

hanc

Digitized by Google

hanc paginam noſtrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, ſtatuti, mandati, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario cõtraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo quarto, Tertio decimo Kal. Iulij Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

ADDITIO. Hanc extrauag. publice explanauit P. Marius Andria, & latiſſime Deo dante, & vita comite habebitur in commentario de largitione munerum cum alijs ab eo edendis.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt extare conſtitutionem S. D. N. D. Clementis Papæ viij. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati in quocunq; Tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendendis Romæ publicatam die 22. Martij 1593. tenoris ſeq. *Litium diſpendijs, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictioni noſtræ, etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in nobis eſt, cupientes, ſtatutum fel. rec. Pij Papæ 4. prædeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendãt, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes, & quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, Magiſtratus, & officiales, in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, Prouincijs, & Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis quãcumque iuriſdictionem exercentes, & quauis auctoritate, & dignitate fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocumq; Tribunali, aut Curia ſeculari, vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari, ſicq; & non aliter per quoſcunq; ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales, ac legatos etiam de latere, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacumq; cauſa, & inſtantia* Congruit cit. de iudicijs.

etiam

etiam nunc pendente, aut in futurum mouenda, eccleſiaſtica propbana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicari, & diffiniri, & quibuſcunq; nullitatibus præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis, ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus. Decernentes irritũ, &c. Non obſtantibus, &c.

ORDO.

Congruit tit.de tempo.ord. & tit.de ętate,& qual.

PRÆTER Summiſtas in hoc vèrbo ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones, ac per Concil. Trid. præſertim ſeſſ. 23. à cap.2. vſque ad 18. & ſeſſ. 21. cap.2. & ſeſſ.7. cap.10. & 11. (cuius Conc. Trid. decreta referuntur per extenſum in Pôtificali nouiſſime ædito iuſſu S. D. N. D. Clem. viij. In princ. in titu. de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pontificum Conſtitutiones nempe Pij 2. Pij 5. Sixti 5. & Clementis 8. & eiuſdem declarationes editæ per Sacrã Congregationem, quas referam. Prima eſt Pij Secundi contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs in Bullar. fol,79. tenoris ſeq. *Cum ex ſacrorum ordinum collatione, caracter inuiſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione exceſſus graues, tanto magis plectendi ſunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaq; (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora à iure ſtatuta; quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri: nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, vt alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur; auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuo valitura. ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis, etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc vltimo*

timo caſu per Cameram Apoſtolicam, iuxta illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) à ſuorum ordinum executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quod præſens noſtra conſtitutio, in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies; abſentes vero Italicos poſt duos menſes; alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Dat. Romæ 1461.

ADDITIO. Colliguntur ex d. Pij 2. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines, circa quæ plura cõſideratione digna, & vſu frequentia ex diuerſorum Doctorũ dictis ad communem vtilitatem breuiter & diſtinctè annotare, & in vnum redigere curaui. Primũ ergo requiſitum eſt vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum Sacroſ. Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 12. per quod diſponitur vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur tex. in clem. generalem de ætat. & qualit. & ſufficit annum eſſe inceptum Nauar. in manua. cap. 25. ſub nu. 116. & in conſ. 6. de ætat. & qualit. in antiq. & hoc fauoris cauſa l. ad rempublicam §. annus ff. de mun. & honor. Imol. in d. clem. generalem nu. 14. in fine, Syluest. in verbo Aetas ſub num. 4. qui igitur ante dictam ætatem ad aliquem ex prædictis ordinibus ſacris promouetur eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare efficitur irregularis prout ſancitur ĩ hac extrauag. Quam amplia primo vt non tantum ſit ſuſpenſus vſq; ad legitimam ætatem ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux. tex. in cap. vel non eſt compos de temp. ordinat. & communem eſſe opinionem fatetur Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu. 4. de homicid. ſed per hanc extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficium conſequatur prout animaduertit Rebuff. in prax. benef. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. male promot. gloſ. 4. num 3. Toled. in ſum. lib. 1. cap. 61. Secundo amplia in accipiente presbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, antequam ipſe ſolus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine preſbyteratus, poſtquam illum aſſumpſit, concelebrando & conſecrando cum Epiſcopo, irregularis iudicandus eſt Nauar. in conſ. 4. de cler. excom. miniſtr. in antiq. ita teſtaĩ Lopez ad Diaz. in Pract. crim. can. c. 26. tenuiſſe quoſdã grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam

eſſe

eſſe inquit F. Hier. à Sorbo in Compen. Priuileg. Mendic. in verbo ordines ſacri verſ. Item notandum ſecundo, ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinum.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ætatem ordinantis à collatione ordinum per tex. in d. cap. vel non eſt compos, & gloſ. & doct. in d. clem. generalem, ſi interim celebraret fieret irregularis vide Philip. Franc. in cap. 1. §. ſciturus ſub nu. 4. de ſent. & re iud. in 6. Rebuff. loco cit. gloſ. 2. num. 7. & Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 30. nu. 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit, de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ. in comment. ad regul. Cancell. Reg. 18. à quæſt. 4. vſq; ad 10. Maſcard. tom. 2. de probat. concluſ. 667. & pluribus ſeq. & Menoch. lib. 2. de præſumpt. præſumpt. 51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum, quod eſt vt dicti ordines ſacri recipiantur temporibus à iure ſtatutis & concordat Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 8. quæ qualia ſint habes in can. fin. 75. diſt. & in c. de eo de tempo. ordin. & de ratione, quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam alijs ordines ſacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quàm alijs diebus, vide per Rebuff. loco prælleg. gloſ. 1. nu. 8. & infra, & Lopez loco etiam cit. & in Cathechiſmo ad Paroch. in tit. de ordinis ſacram. fol. 206. in magnis. Amplia vt non ſuffragetur, neque vllam obtineat firmitatem conſuetudo, qua contrarium eſſet introductum cap. ſane de tempor. ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per breue fuerit facultas epiſcopo conceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouẽdo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuf. ibidem nu. 12. & ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare teſtatur Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 14. nu. 9.

Quoad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quæ in terminis præſentis conſtitutionis ſunt quoddam medium, per quod quis ab alieno epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe epiſcopum ordinarium, qui illas concedere valeat iux. tex. notab. in c. cum nullus de tempor. ordin. in 6. originis, beneficij, & domicilij, & quoad primum non ſufficere originem paternam, de qua plura tradit Cæſar de Graſ. deciſ. 15. ſub tit. de probat ſed intelligi de propria, & ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus doct. in d. c. cum nullus, qui ante factum cõſulunt ita eſſe tenendum, & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis tam ordinantem, quàm ordinatum.

Circa ſecundum ratione beneficij intellige primo etiam ſi beneficium non eſſet tale, propter quod quis eximeretur à iuriſdictione primi epiſcopi, vt quia beneficiũ non requirat reſidentiam ita ſcribentes in d. tex. & præter eos Henriquez in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 22. ſub §. 1. in gloſ. & nos d. text. in hac parte locum habere intelligimus dũmodo beneficium, quod poſſideret ſit ſufficiens ad victum iux. decretum Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. nam lex noua declarat veterem l. nõ eſt nouum ff. de legi. quod ſi beneficium eſſet tenue, & ordinandus vellet adiungere patrimonium, ita vt vtrumq; ſimul eſſet ſufficiens, vtiq; poſſet & tex. in d. ca. p. cum nullus procederet, ita tenuit communis Præceptor P. Marius

rius Andria, in lectura de ſacram. in tit. de Ordine. Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna diœceſi, ſed eſſet ſubiectũ alteri Epiſcopo, niſi eſſet ſubiectum etiam quoad iura epiſcopalia vt ex mente Imolæ ibi ſub nu. 5. aduertit Gemin. ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hãc licentiam ad ordines, & non ad illum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem Franc. ibidem ſub numero 3.

Circa tertium ratione domicilij aſſerunt ijdem doct. quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium, quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco, expreſſe declarando ſe habere animum ibi perpetuo manendi & domicilium cõtrahendi, ſed Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 150. nu. 8. par. 2. dicit non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quod emerit domum, Socci. optime in cap. fin. num. 25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendam, quando ſcilicet ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conſtitutum videndi ſunt Abb. in cap. fin. de Parroch. Felin. in c. dilectus el 2. de reſcript. Petr. de Vbald. in tract. da canon. Epiſcop. & Parroch. cap. 7. Maſcard. de probat. concluſ. 534. Menoch. de arbitr. iudi. lib. 2. centur. 1. caſu 86. & aliqua tradit Afflict. deciſ. 384. & Henriquez in ſuprad. cap. 22. §. 2. Sed quantum ad hunc effectum ordinandi idem P. Marius in publica lectura de ſacramentis in tit. de ordine, Neap. habita in templo Societatis IESV, tenuit quod Epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilij, quando in eum locum cõmigrauerit ibi habendo, vel transferendo maiorem partem bonorum animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramẽto declarari poteſt, vel in eo loco domum emerit, & per aliquos annos habitauerit; ſi vero nõ habeat bona requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi l. 2. C. de incolis lib. 10. Hoc tamen intellige, quando quis ratione domicilij habens alia requiſita à iure vellet initiari prima tonſura, vel ordines minores ſuſcipere, vel ad ſubdiaconatum promoueri, nam ſi eſſet primo ad Subdiaconatum ordinatus ab Epiſcopo originis ad titulum beneficij requirentis reſidentiam, vel ad titulum patrimonij pro neceſſitate & vtilitate eccleſiæ, & alibi domicilium transferret, non poſſet ab Epiſcopo ratione domicilij contracti vt ſupra ordinari ad Diaconatum, & Presbyteratum ad eundem titulum, niſi audito primo Epiſcopo, an cauſa ob quã fuit ordinatus adhuc duret, quia tunc ad eundem remitti debet, vt inſeruiat eccleſiæ, cui fuit aſcriptus.

Quando Eṗs poſſit conferre ordines ratione domicilij, & vide etiam Nau. ĩ cõſ. x. & xi. de temp. ord. in antiq. & 2. & 3. in nouo.

Vertitur tamen dubium, an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſorijs Vicarij generalis ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpondeo negatiue & omiſſis citationibus, quamplurimorum doctorum, quos pro hac parte tuenda congerere poſſem, quod, inquam, ad officiũ Vicarij huiuſmodi facultas non extendatur tenet in ſpecie Rebuff. in prax. benef. par. 1. tit. de forma Vicar. num. 47. Sbroz. de Vicar. Epiſc. lib. 2. q. 41. & latè comprobat Mandoſ. contraria diluendo in commẽt. in regul. Cancell. Apoſt. tom. 2. regul. 24. q. 2. quæ concluſio primo li-

Licẽtiam ordinandi an Vicari' poſſit concedere.

mitatur quando Vicarius haberet ſpeciale mandatum ab Epiſcopo, vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacroſ. concedere poſſet gloſ. in d. c. cum nullus §. inferiores in ver. non extendat, & fatentur præd. doct. quibus adde, quod tale mandatum præſumitur præcedere quando Vicarius publicè pro habente hâc auctoritatem reputaretur, veluti quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præſente & ſciente Epiſcopo Creſcent. deciſ. 1. nu. 4. ſub tit. de offic. Vicar. imo cum per curantes huiuſmodi licentias impetrare, non ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem, an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatum vel ne, iſta bona fides, vniuerſalis credulitas, ac reputatio debet ſufficere ſaltè ab excuſando à pœnis huius conſtitutionis, & in alijs iuribus contentis ita Mandoſ. d. q. 6. nu. 7. qui etiam inferius nu. 15. arbitratur vt ad hanc excuſationem non ſufficiat ſimplex credulitas, ſed tūc demum, quando veniret iuſtificanda ex eo, quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinari cum literis aliorum Vicariorum generalium, quibus eam facultatem habere, haſq; licentias concedere ſolitis, ſucceſſiſſet præſens Vicarius, qui ei hanc tribuit licentiam. Secundo limitatur quando Epiſcopus ageret in remotis vt clare liquet ex d. cap. cū nullus §. Epiſcopo, vbi gloſ. in ver. remotis, Creſcēt. d. deciſ. 1. nu. 5. licet Sbroz. vna cum Rebuff. tutius exiſtiment vt etiam in caſu abſentiæ Epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur, & intellige vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ à Vicario conceſſæ, etiam mortuo ipſo Epiſcopo in remotis agente, ſi de eius morte non conſtabat Henriq. d. cap. 22. ſub §. 3. in gloſ. An vero hoc poſſit Vicarius capitularis Sede vacante tractatum fuit ſupra in verbo Capitulum Sede vac. quæſt. 10. fol. 165.

Licentia ordinandi ab alieno epiſcopo eſt de neceſſitate vt præcedat.

Amplia hanc extrauag. vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirātur in promouendo ad ſacros ordines ab Epiſcopo alieno, etiam ſi eſſet perſona cognita, & eius qualitates ſupponantur, cum non ſit facienda differentia inter cognitum & alios, ex eo quod hæc conſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma, quæ inducta videtur, cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo, ſed vltra procedat ibi. ſ.à ſuorum ordinum executione Dec. conſ. 455. nu. 7. & quando eſt data forma ſemper, & omnino eſt ſeruanda cap. cum dilecta de reſcript. & ita concludit Mandoſ. in d. reg. 24. quæſt. 3. Secundo amplia vt pœnæ huius conſtitutionis non tollantur per ſuperuenientem ratihabitionem proprij prælati, quam partem ex pluribus ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ. loc. cit. quæſt. 4. & Rebuff. in prax. benef. par. 1. tit. de formula dimiſ. liter. nu. 11. & 29. & veriorem arbitratur Ignat. Lopez. loco ſuperius alleg. dicens, quòd opinio contraria anſam præſtaret Epiſcopis, vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promouerent, & inde innumerabilia damna orirentur. ideoq; dicendum per hanc conſt. non procedere iura antiqua, item & dicta gloſarum & doctorum de ratihabitione conualidante ordinationem, Neq; per hoc inferimus ipſam ratificationem omnino ſupervacaneam eſſe. operabitur enim aliqua de quib. per Nauar. conſ. 25. & 43. de tempor. ordin. in antiq. Maiol. de irregul. lib. 4. cap. 20. nu. 1. &

Pariſ.

Pariſ. de reſignat. benef. lib. 4. q. 2. nu. 87.

Limita in eo, qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſq; dimiſſorijs proprij Epiſcopi, dũ-modo ſtatim, & ſine fraude ei beneficium conferatur ex decreto Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 9. quod primo intellige procedere, & locũ obtinere in illis familiaribus, qui cum Epiſcopo cõmorantur, id eſt præſentes ſuis obſequijs aſſiſtũt, alioquin ſecus ſi abſentes fuerint in regione remota, etiam ſi ipſius ſumptibus viuant Maiol. lib. 4. de irregul. c. 2. nu. 5. Lopez ad Diaz. d. cap. 26. qui doctores rationem afferunt, cum propter hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium ad hoc eſſe præfixum à Concilio. Secundo intellige vt ipſa collatio beneficij, ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis eodem tempore concurrere debeat vt in d. cap. 9. Conc. Trid. & ratio quare Cõcilium requirat beneficij collationem eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro, ſitq; ei ſubditus Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 731. nu. 15. vol. 1. quæ colligitur ex Gemin. & Franc. in cap. cum nullus de temp. ordi. in 6. illamque prædicti Domini de Rota aſſerunt militare etiam in prima tonſura, & Sacram Congreg. Cardinalium Concilij Trid. interpretum cẽſuiſſe d. decretum habere locum tam in minoribus, quàm in maioribus ordinibus & vtroque caſu opus eſſe beneficij collatione habetur in eadem deciſ. nu. 3. & illud idem innuere videtur Nauarr. in conſil. 24. nu. 1. de temp. ord. in antiq. Et per eandem Congreg. diffinitum fuiſſe refert Pariſ. lib. 4. de reſignat. benef. q. 2. nu. 92. non ſatisfeciſſe prædicto decreto eum, qui ordinauit, & poſt elapſos vndecim menſes cõtulit beneficium. Tertio intellige vt quamuis Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen diſpenſare ſuper interſtitijs temporum, neque ſi eſſet illegitimus ad minores ordines illum habilitare vt per plura in vtroq; negatiuam partem ſuſtentando deducit Nauar. in conſil. 27. & 28. de temp. ord. in antiq. Quarto & deniq; intellige nõ habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium, à quibus nec ad primam tonſuram promoueri poſſunt, etiam prætextu familiaritatis continuæ, & commenſalitatis ſuæ, abſque proprij prælati expreſſo conſenſu, & literis dimiſſorijs ex eod. Conc. Trid. ſeſſ. 14 de ref. cap. 2. & ratio eſſe poteſt cum iſti titulares non habeant diœceſim, in qua ordinatus fiat domiciliarius Henriq. loc. cit. in gloſ.

Quando epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuũ non ſubditum.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt, ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia habetur in cap. 2. de temp. ordin. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 8. in quibus iuribus diſponitur vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringantur tantum quoad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Io. Monac. in d. cap. 2. nu. 6. & Gemin. ſub nu. 5. vbi Io. Andreas, nu. 2. inquit. Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus

Pœna epiſcopi ordinãtis non ſubditum.

Digitized by Google

eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas à Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus verò cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis amplia rurſus extendendo totã huius extrauag. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſeculares, ſed etiam regulares & monacos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idq; ex pluribus comprobat Mandoſ. in d. reg. 24. quæſt. 2. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionem ordine ſacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putans, alioquin non facturus Nauar. in cap. accepta oppoſit. 8. ſub nu. 34. de reſtit. ſpoliat. & hoc propter verbum præſumpſerit in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter, aut imprudẽs, ſeu inanimaduertens facit iux. doctrinam ſingularem Cardin. in clem. 1. quæſt. 39. de priuileg. D. Author ſupra in verbo Alienatio ſub nu. 9. fol. 7. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit non incurrit vllam pænam, neq; eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat inquit idem Nauar. conſ. 50. de temp. ord. in antiq. qui tam in d. cap. accepta, quam etiam in man. cap. 27. nu. 156. idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pænitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couar. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. num. 4. in fine de homicid. & Ignat. Lopez d. cap. 26. Fuſcus vero in tract. de viſitat. lib. 2. cap. 28. ſub nu. 37. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod non deceat ignorare quod communiter omnes ſui ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur à tanto non à toto, & Toled. in ſum. lib. 1. cap. 48. verſ. Quarta habetur illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ex probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pænitentiarij. Secundo limita ex com. Doctorum ſententia hanc conſtitutionem non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione & verbis clare colligatur Rebuff. in prax. benef. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ord. male promot. gloſ. 3. Mandoſ. in ead. reg. 24. quæſt. 1. Lopez & Toled. locis citat, ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus fuerit minime ſuſpenſionis pænam incurrat, voluit etiam Nauar. in man. cap. 25. num. 70. & in pluribus alijs locis. Verum vigore decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 5. & ſeſſ. 14. c. 2. ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſorijs proprij prælati ſiquidem ipſo iure eſt ſuſpẽſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorũ, nec gaudet priuilegio clericali præſertim in criminalibus ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 10. de refor. ex quo ſequitur, quod iſte talis exer-

Qui nam excuſẽtur à pænis huius extrauag.

Pęna ſuſcipientis primam tonſurã & minores abſque d miſſoriis.

exercendo ſolemniter actum ordini minori deputatum, proprium, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpēſat Nauar. in man. cap. 25. ſub nu. 76. & cap. 27. ſub num. 163. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando vt ibi per eū, ſecus ſi exerceret non ſollemniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceāt officium minorum ordinum idem Nauar. in d. cap. 27. ſub nu. 242. & 244. idq; ex D. Thoma, & D. Antonino. Tertio limita vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientię, ſi delictum eſt occultum vigore facultatis conceſſæ à Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 6. & quando dicatur occultum iuxta terminos Concilij declarant Nauar. in man. cap. 27. nu. 255. Maiol. lib. 5. de irregular. c. 51. nu. 4. Henriq. in ſum. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Toled. in ſum. lib. 1. cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pæn. quæſt. 21. num. 7. quod intellige & primo vt reſpectu eius, qui eam contraxit propter ætatis defectum, non poſſit niſi impleta ætate, ſiquidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia accedente etiam Burgaſ. de irregular. par. 6. cap. 2. nu. 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pænæ, ſi diſpenſare poſſet inquit Vitalin. in clem. fin. nu. 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige niſi ipſe Epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub nu. 4. de temp. ord. Burgaſ. d. cap. 2. par. 6. nu. 27. & 32. vbi intelligit de factis ab alijs & non à ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet & abſoluat, nam talis cōfeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi Maiol. notab. lib. 2. de irregul. cap. 2. ſub nu. 12. Henriquez lib. 14. de irregul. cap. 18. ſub §. 3. & alij ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quæ facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez. in 3. par. D. Thom. tom. 4. diſput. 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta à me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopi authoritas, fol. 43.

[Margin: Quando eps poſſit diſpēſare, & abſolue re male promotos.]

[Margin: Epiſcopū malè promouētem quando eius cōfeſſarius poſſit abſoluere, & diſpenſare.]

SEcunda Conſtitutio eſt Pij Quinti extendentis decretum Concilij Trid. ſeſſ. 21. de reg. cap. 2. ad regulares non profeſſos Romæ publicata dia 12. Nouemb. 1568. tenoris ſeq.

[Margin: In Bullar. fol. 1034.]

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum auctor, & interpres. illa quæ in huiuſmodi Concilijs, à prudentibus patribus in Spiritu ſancto legitime cōgregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtora-

Congruit tit. de æta. & quali. ordinan.

paſtoralis officij debito dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet ſicuti declarare & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cũ non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, Sacro Trid. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem. Cum autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleſte accepimus) certorum ordinum Religioſi, ſeu canonici vel clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu nonniſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire libere & licite poſſunt, Religionis prætextu abſq; titulo ſufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorem, ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & à nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde plerunq; illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & à clauſtro exeuntes, & per ſæculum vacantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quamplurimorũ Chriſtifidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione, decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunq; ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & alijs prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna inter-

interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præſtatione talium Ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi, contra ipſius decreti Cōcilij Trid formam, etiam cuiuſuis licentia illis ab Apoſtolica Sede, vel illarum ſuperioribus cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus bonore præfulgeant conceſſa, prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicq; promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſq; in dicto decreto contentas pænas eo ipſo incurrere, à quibus niſi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſecularis ordinatus in ſacris abſq; titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus, hanc quæſtionem difficilem, & & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pænitentiariæ prętorio teſtatur Nauar. in conſ. 1. quæſt. 16. de conſtit. & negatiuam ſententiam tenent Toled. in ſum. lib. 1. cap. 48. verſ. Decima octaua habetur & latius Henriquez in ſum. lib. 13. de excom. cap. 37. Pariſ. lib. 2 de reſignat. benef. quæſt. 6. nu. 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem; Cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nau. in præd. q. 16. Maiol lib 4. de irregular. cap. 15. in princ. quem ſequi videtur Lopez ad Diaz. in pract. crim. canon. cap. 18. nu. 1. ideo has opiniones conciliando iuxta com. præceptoris ſententiam P. Marij de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens vel ſcire debens abſolute illum abſq; titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopū vel ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio cap. accepimus de ætat. & qualit. cap. Epiſcopus, &c cum ſecundum Apoſtolum de preb. cap. ſi Epiſcopus eod. tit. in 6. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intelligenſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 17. ſub §. 4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacante, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem ei non debentur

An ordinatus abſq; titulo ſit ſuſpenſus.

tur alimenta, d. cap. Epiſcopus, vbi Decius de preb. Pariſ. loc. cit. nu. 23. & infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatũ ſed ipſe tantundem crediroribus debebat an ſit ſuſpenſus adde Nauar. in conſ.13. de temp. ord. in antiq. & conſ.18. in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficiētem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Conc. Trid. diſpoſitionem, ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue, quo non obſtante Epiſcopus ſciens vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt contra Epiſcopum ad ſupplementum gloſ. in capit. tuis de preb. Franc. in d. cap. ſi Epiſcopus ſub nu. 3. quo ſupplemento nō habito non debet aſcendere ſeu promoueri ad Diaconatum & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo, Primũ, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda an ſit ſufficiens vel ne, vt ſatisfiat decreto Conc. Trid. & cum non poſſit dari certa regula ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprij Epiſcopi, cōſiderata qualitate ſeu dignitate perſonæ, loci, & temporis. Alterum eſt, quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deficeret parum, ſiue quantitas, quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri ex Nauar. in conſ. 18. de temp. ordin. in antiq. & conſ.23. in nouis.

Tertius caſus eſt, quando ordinatus fuit in culpa exponendo patrimonium ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem & mēdacia deceperit Epiſcopum affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialem ſufficientem, aliqua demōſtrando, per quæ ordinator probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem à iure impoſitam in cap. neminem. & cap. ſanctorum diſt. 70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar. adductis in conſ.14. & conſ. 47. de temp. ord. in antiq. & conſil.46. in nouis. quem in vtroq; ſequitur Pariſ. in d.lib.2. quæſt.6. licet Toled. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu procedat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Conc. Trid. in princ. d. cap. 2. ſeſſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere.) Vnde ſequitur quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem à ſolo Papa delebilem cap. 1. de ſent. & re iud. in 6. cap. 1. de ſent. excom. eod. lib. declarando vt per Nauar. in man. cap. 27. nu.244. & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultũ vt ſupra tractatum fuit, cum hodie nō obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N D. Clementem Papam 8. de qua infra.

Quotidianus caſus eſt de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renuntiauerit & retrodauerit in fauorem parentum vel alterius, fecitq; poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram & irregularitatem. Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renuntiatio ſeu remiſſio eſt inualida & prorſus nulla per decretum Concilij

Concilij Trid. d. ſeſſ. 21. de ref. c. 2. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure ; & ſic haberetur d. renuntiatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure non ſortitur effectum ex regula non præſtat de reg. iur. in 6. & ita concludit Nauar. in conſ. 16. & conſ. 42. de temp. ord. in antiq. & conſ. 17. in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf. in App. f. 557.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus gl. in c. 2. de præb.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſacro.

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis ſeu beneficio ordinato ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecũdo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem, qui prius erat in ſacris conſtitutus ex tex. in d. cap. Epiſcopus vbi Decius in 1. notab. de præben. Secundo intellige niſi epiſcopus tituli inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono vel examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum gloſ. notab. in c. ad hæc in ver. examinentur de off. Archid. & in d. cap. cum ſecundum Apoſtolum in ver. ſucceſſores Sylueſtr. in verbo Archidiaconus q. 8. Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. c. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam probatæ, & examinatæ à proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum tex. in cap. ſi epiſcopus de præb. in 6. Maiol. lib. 4. de irregul. c. 13. ſub nu. 8. neq; examinare perſonam, ſi verò ſciret eum indignum peccaret ordinando Innoc. & Panor. in d. c. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & benè faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Nota contra examinatores.

Secundò extende ad Capitulum ſede vac. ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare per ea, quæ diximus erga initium huius additionis à fortiori, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponat clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſq; expreſſo conſenſu totius Capituli ad id conſultò cõgregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe; Nec enim deſunt Doct. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem Capituli ſede vac. non poſſe litteras commendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de off. & pot. Cap. ſede vac. par. 2. q. 10. ſub n. 17. & Mandoſ. in commen. ad reg. 24. Canc. q. 6. ſub n. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. li. 2. can. q. c. 17. ſub n. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendũ eſt, quod beneficium obtinẽs tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrũq; ſimul eſſet ſufficiens ad uictum poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruandis, vt tenuit & ita ſe declarando admodum Reuer. P. Marius Andria ſupra alleg. fol. 360. quodd ſi beneficium tenue eſſet extra propriam patriã, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab epiſcopo illius beneficij abſq; dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpitionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doc. in d. c. nullus, & glo. in c. eos in verbo ſignento de

temp. ordin. in 6. quæ fraus detegeretur ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatoris de proximo poſt ordinationem.

Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti V. inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi D. N. D. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos malè promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

CLEMENS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Congruit ti. de æta. & qualit. ord.

Romanum Pōtificem decet, ea, quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt, cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſanè emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri contra Clericos malè promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes, tenoris infraſcripti videlicet, SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam Sanctum, & ſalutari Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino. & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut generalium Conciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in veteri teſtamento tam multa de integritate & munditia Sacerdotum & Miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiam Prophetam, Labia Sacerdotos cuſtodient ſcientiam & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certè multo maior ratio & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti conſtituuntur; prout de his ipſis, & diuino verbo, & Beatorum Apoſtolorum præceptis, nec ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta eſt cuncta-

rum

rum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores & Præſules Eccleſiarum, quorum proprium munus eſt perſonas idoneas Clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſq; ordines ritè promouere, auctoritate noſtrâ duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio attentiùs poſthac inuigilent; canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neue eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonica Clericorũ ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis & pietatis, rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen & inordinatè, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrum ſibi proponentes; vel nimia ſimplicitate & imperitia, malitiaue aut fraude ad ſuſcipiendum Clericalem characterem, alioſq; ordines, ante ætatem legitimam, vel à non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine & approbatione, ſiue aliàs minus ritè, vel etiam temerè ſe ingerant: Debet ſanè Epiſcopi paterna charitate & prudentia eorum ſaluti, qui ſæpe neſciunt quid petant, melius etiam quàm ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent, quam quid expediat cõſiderare: ſumma verò diligentia prouidere, tum in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſorijs tum in recognoſcendis ipſis literis, ne falsò, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ vel alienæ diœc. perſonis ad Clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum Canonum requiruntur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modò in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoq; ſæculo Rom. Pontifici ſuæ villicationis rationem fore reddituros; Præſenti Conſtitutione perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel

Digitized by Google

etiam Patriarchali dignitate præfulgẽs; aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos à Sede Apoſtolica auctoritatem habens, quemcunq; ſecularem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel abſq; veris dimiſſarijs ſui Ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiuè, aut quoad ſeculares ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta prima tonſuræ, aut cuiq; ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus, ad plures Ordines Sacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concil. Tridentino præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charactere non legitimè inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel Sacros, vt præfertur, vel alias malè promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, à collatione quorumcumq; ordinum, atq; adeò ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, alijſq; grauioribus pœnis noſtro, & pro tẽpore exiſtentis Rom. Pont. arbitrio puniatur.

Quò ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temerè ingeſſerit, etiam à regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & à perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcũq; beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſionem, eo ipſo incurrat, eiuſq; interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem; aut pœnarum remiſſionem ab alio, quàm à Rom. Pont. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij 2. & aliorum Rom. Pont. noſtrorum prædeceſſorum, qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi Clericos malè promotos, diuerſas pœnas inflixerunt, veſtigijs inhærentes, eoſdem Clericos poſthac malè promotos ab executione, miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe & facultate

aſcen-

aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuò ſuſpenſos declaramus; & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos ſic irregulares effectos, omnibus & quibuſcunq; per eos in titulum, commendam, aut aliàs obtentis dignitatibus, officijs, & beneficijs Eccleſiaſticis cum cura & ſine cura, quomodocunq; qualificatis, ſecularibus; vel cuiuſuis ordinis aut militiæ regularibus; ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint, actiua & paſſiua voce, ipſo facto priuamus; & ijs priuatos atq; ad illa & alia ſimilia vel diſſimilia in poſterum obtinẽda, in perpetuum inhabiles & incapaces eſſe decernimus & declaramus; dignitatum, officiorum & beneficiorum huiuſmodi, ſic pro tempore vacantium, diſpoſitionem nobis & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes.

Vt autem homines, qui nimia indulgentia & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata & præcluſa ab his abſtineant, & caueant in futurum tam abſoluendi, quàm diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis, etiam in foro conſcientiæ nobis & ſucceſſoribus noſtris dumtaxat, auctoritate & tenore præmiſſis, perpetuò reſeruamus; Inhibentes ne à quoquam ſeculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis auctoritate fungente, nec per quæcunq; Iubilea, & indulgentias, etiam pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros, anno Iubilei, aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ, vel quocunq; alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcumq; Principum, Regũ, aut Imperatoris inſtantiam, eorumq; contemplatione, & intuitu, cum quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatorijs clauſulis conceſſa, vel in poſterum concedenda, nec vigore aut prætextu facultatum, aut Priuilegiorum Mare magnum, aut aliàs quomodolibet nuncupatorum, quibuſuis ordinibus, Congregationibus, aut perſonis regularibus, aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio ſacræ Pœnitẽtiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus, aut etiam Maiori Pœnitentiarijs noſtris. & Roma. Pont pro tempore exiſtentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore conceſſorum, Perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes, tam ſcilicet Antiſtes, ſeu Abbates promouentes, quàm Clerici male inſigniti ſeu ordinanati à reatibus, & exceſſibus præfatis abſolui, præterquam in

in mortis articulo poſſint, aut debeant, nec cum ijs ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiam ſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpenſari.

Verùm enimuerò quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum, ac temporum qualitates leges ſunt immutandæ, pœnæq; aggrauandæ & emolliendæ, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente, hominumq; fragilitate aſſentiente, videatur iam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe: Ideo, vt homines ſaltem pœna timore, & proprij honoris confuſione, à peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare: Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem & diſpenſatione huiuſmodi petent, ſemper quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pœnitentiariæ, ſed à nobis & pro tempore exiſtente Rom. Pontifice in vtroq; foro abſolutionem petere teneantur; alioquin ipſæ conceſſiones & abſolutiones, etiam cum clauſula, quod præſentis Conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, prorſus nullæ, irritæ & inualidæ exiſtant, ac nemini penitus ſuffragentur.

Congruit tit. de ſimon.

Cæterùm ſi quis Antiſtes vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis & cæteris omnibus, quæ in ipſius tonſuræ & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles & idoneas, ſed tamen recepta ab ijs, quibus tonſuram, aut ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio ſimoniacè in futurum inſigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pœnas contra ſimoniacè ordinantes & ordinatos à ſacris Canonibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis alias inflictas & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus & promotis locum habeant: Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunq; Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilei plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus, minimè comprehendi; ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri: ſicq; in præmiſſis vniuerſis & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarũ Palatij Apoſtolici, Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis & co-

rum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui verò extra eam & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt intra octo menſes à die publicationis huiuſmodi computan. perinde afficere & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium litterarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibita, vel oſtenſa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum & mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo octauo, Nonis Ianuarij, Pontificatus Noſtri Anno Quarto. Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè, quo ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi, vltra id, quod in ſacris Canonibus, & in Concilij Tridentini decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pœnas, & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares, quàm cuiuſuis ordinis, inſtituti & militiæ regulares malè promotos conſtitui, abſolutionemque & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & aliàs ſicut in præfatis literis continetur, conſideranteſq; tam promouentes, quàm eos, qui ad dictos ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pœnis

huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeò vt Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit, omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis re. me. Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij Tridentini reſtringimus, & reducimus, necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque, præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos, inflictas, quas volumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pij II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis & firmis remanentibus) moderamur & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunq; Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus &c. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595. Pridie Kal. Martij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Hanc bullam Clem. 8. recitat cū duabus annotationib. Sayr. li. 4. Theſ. cas. conſc. c. 17. in fi.

Quantum verò ad regulares attinet vltra prædictas Conſtitutiones, & decreta Concil. Trid. præſertim in d. ſeſſ. 23. c. 12. & 13. & ſeſſ. 7. c. 11. de refor. extat ſequens decretum.

De mandato S. D. N. Clementis Diuina prouidentia Papæ viij. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularium ſuperioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis

nis Concilij Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis.

Congreg. Concilij cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterij, in cuius familia, ab ijs, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam; & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum à ſuperioribus regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtiq; huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe. Quod qui non fecerint officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſs. D. N. Papæ reſeruatas pœnas incurrent. In quorũ fidem, &c. Datum Romæ die 15. menſis Martij 1596.

Notandum quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 10. de ref. ſtatuitur videlicet, *Abbatibus, & alijs quibuſcunq; quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſurã, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſæcularibus, vt ab alijs ordinentur concedant. Ait ipſa Congregatio, quòd Abbates Regulares, habentes ius baculũ deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalem ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſæcularibus, epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: Si modo ipſius epiſcopi conſenſus accedat; & à dicto epiſcopo quiſq; literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit, id generatim ab epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.*

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines conferre alijs Regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac præterea alijs ſæcularibus,

Digitized by Google

qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarij, vt ſupra) confirmationis ſacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prædicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Præſcriptæ declarationes reperiuntur etiam impreſſæ in compendio Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicãtium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1590. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

Ita declarauit ſacra Congreg. Conc. die 7. Septem. 1593. vt teſtatur Io. Bapt. Confect. us in collect. priuileg. ſacr. ordi. fol. 136.

ADDITIO. In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attenta neceſſitate, vel vtilitate eccleſiæ ſeu religionis prout refert Sorb. in Compen. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum auctoritate Concilij Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs, & An Epiſcopus ſi tacite aliquem promoueat, non expectato anni circulo, diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. lib. 3. de irregul. cap. 24. nu. 13. ad Lopez ad Diaz. cap. 25. in ver. vna eadem die, & ad Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 6. caſu 564. qui doctores vno ore illa determinant, & Nauar. de primo regis in conſ. 27. nu. 2. de tempor. ordin. in antiq. Item quæ dicatur eccleſiæ neceſſitas & vtilitas, vt ſufficiens cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar. in cap. quæris de ætat. & qualit. hoc & alia egregie reſoluit Sorbus loco præalleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab vno ad alterũ ordinem ſacrum attendendum eſſe annum eccleſiaſticum non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit eos, qui ad Subdiaconatus ordinem quatuor tẽporibus Quadrageſimæ promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit; cum futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſs. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ octaui Conſtitutio contra eos qui cùm ad ſacrũ Preſbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem temerè ſibi aſſumentes, Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pœnitẽtiæ Chriſtifidelibus miniſtrare præſumunt: Romæ publicata die 5. Decembris 1601. tenoris ſequentis.

ET ſi alias fel. rec. Paulus Papa IIII. prædeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem ſibi temerè aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramẽtum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes à Sanctæ Inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniendos, & poſtea re. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti decretum innouari, ac ſeriò obſeruari mandauerit, eò tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrum Presbyteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes, non ſolum actus idololatriæ ſaltem extrinſice, ſeu per externa, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt efficere, vt Chriſtifideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè conficere Sacramentum Euchariſtiæ idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet Panem, & Vinum tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes, non ſolum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verumetiam Chriſtifideles decipere, dum ſcilicet iniquè ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem abſoluẽdi à peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, vt grauiſſima hæc ſcelera committentes, poſthac debito ſupplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine S. Inquiſitionis iudicum conſcientiæ cõſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponẽda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorũ prædeceſſorum noſtrorũ veſtigijs inhærentes, hac perpetuò valitura Cõſtitutione decernimus, atq; ſtatuimus, vt quicunq; non promotus, ad ſacrũ Presbyteratus ordinem, repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalem confeſſionem audiuiſſe à Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis,

Congruit cit. de clerico non ord. miniſtran.

ſitionis, vel locorum ordinarÿs tanquam Eccleſia miſericordiæ indignus à foro eccleſiaſtico abÿciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſeculari tradatur per Iudices ſeculares debitis pœnis plectẽdus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilÿs, etiam generalibus editis, etiã in corpore iuris clauſis: Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrarÿs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atq; vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateraneñ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque ÿs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaq; huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem, qui verò extra eam, & citra Montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earumdem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarÿ publici ſubſcriptis, & Sigillo Officÿ Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtẽſæ. Dat. Romæ paud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

PAROCHIALIVM BENEFIC. COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones nempè in cap. cum in cũctis §. inferiora de electio. ad cuius materiæ declarationẽ extant c. licèt canon. c. nemo deinceps, c. ſtatutum, cap. cum ex eo. & c. commiſſa d. tit. in 6. & vide cap. cum ſit ars artium de æta. & quali. cap. graue nimis de

præben.

præben. cap.cum in illis d.tit. in 6. & Conc.Trid.ſeſſ.24. de refor.gene.c.18. extat poſtremò Pij V. Cõſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarum. Romæ publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes, in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam, in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiãdo fraudibus contrauenientium, ſecunda ibi ſed quoniam res humanæ, &c. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus eccleſijs perſonis dignis & habilibus, quæ in loco reſidere, & per ſeipſos curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi oporteat. Alexandri III. in Lateranen. & Greg. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum editæ conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrẽte vacatione Parochialis eccleſiæ etiã generaliter vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reſeruatæ vel affectæ, debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui Iuſpatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regẽdum eccleſiam idoneos Examinatoribus, iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominet, & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato & electo de eccleſia prouideatur, aliàs prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat ac debitæ executioni demãdet, & verendum ſit ne propter Cõſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo quod per concurſum fieri debet ex Concilio Triden-

Congruit tit. de electio. ſeu tit. de ęta. & quali. ac tit. de præben.

dentino, vel etiam examine rite ſeruato, perſonis minus dignis, carnalitatis aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis inditium ſequentes contuliſſe, & de iis prouidiſſe: volentes quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi ac etiã futuris periculis occurrere, eorumdem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones præfatas etiam innouando, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones, & quaſuis diſpoſitiones parochialium eccleſiarũ ab eiſdem Epiſcopis & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis vel nuncijs præter & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas ac nullius roboris vel momenti fore, & eſſe, nullumque prouiſis ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere; & parochiales eccleſias huiuſmodi vt prius ante collationes huiuſmodi vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus & declaramus, eaſq; omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ & ſedis Apoſtolicæ; ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum quarumcumq; parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas; & quoſuis alios ordinarios collatores in menſibus ordinarijs collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis prouiſio & collatio ſpectat & pertinet, de quibus ijdem Epiſcopi & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpatium à die vacationis earundem perfecto examine iuxta formã Concilij Tridentini præfati non prouiderint; ac illarum etiam quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu affectæ exiſtunt, aut alijs ex indulto ſedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Epiſcopi & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridentini formam approbatas & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis vel ſucceſſoribus noſtris, aut ijs ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra qua-

tuor

tuor menſium ſpatium à die illius vacationis nō ſignificauerint, necnon parochialium eccleſiarum ſimilium que Iuriſpatronatus eccleſiaſtici vel laicorum ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit, ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis à iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Concilij approbatus petatur inſtitui, inſtitutioq; ipſa per duos menſes à die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem nobis & ipſi ſedi ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochialibus Iurispatronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit ipſis ordinarijs illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem ordinarium, aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibentes etiam eiſdem ordinarijs ne tempus decem dierum eiſdem ordinarijs, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant vel præſumant. Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanum Pontificem aut alios indulto huiuſmodi obtinentes vt præfertur, quacunq; ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de huiuſmodi beneficijs ſic reſeruatis vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilij decretum parochiales eccleſiæ conferantur, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij qui reiecti fuerint, à mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac præelectum ad nouum examen coram ipſo appellationis Iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio eoque reuocato, parochialis magis idoneo per eundem Iudicem appellationis auctoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopū à quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per Iudicem appellationis approbato conferenda remit-

Puteus deciſ. 190. lib. 1. & cenſuit ſacra Congreg. in vna hebdomadaria collegiatæ eccleſiæ S. Ioannis maioris de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc. Trid. in princ. d. cap. 18. adiecta, quibus aperte ſignificatur prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam, etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat, & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ vel Epiſcopo incumbat, & ab ipſo eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda & adminiſtranda committitur in hoc caſu verificari verba Conc. Trid. vbi vero promiſcue, confuſe, & indeterminate cura beneficij, ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur, & eccleſiæ vel Epiſcopo non incumbat, tunc locum eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligen. vt non repugnet decreto Conc. Trident. Secundus caſus vt non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarando vt per Pariſ. in d. quæſt. 4. nu. 95. Tertius vt non oporteat ſeruare formam examinis per côcurſum in collatione canonicatus, cui vnita ſit Parochialis prout fertur cenſuiſſe ſacram Congregationem. Quartus in reſignatione Parochialis factæ in manibus ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur in forma dignum, iuxta quam opinionem pluries in facto contingenti reſpondiſſe ſacram Congregationem refert Pariſ. lib. 10. de reſignat. benef. quæſt. 7. & illa verba in Concilio poſita ibi. ſ. (per reſignationem etiam in curia) intelligi de reſignatione ſimpliciter facta & non de ea quæ fit in fauorem, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

In Eccleſijs vero Parochialibus, quæ ſunt de iurepatronatus laicorum ſeruanda eſt diſpoſitio d. decreti Conc. Trid. niſi aliter in ipſa fundatione cautum exiſteret, quod ſi iuſpatronatus eſſet eccleſiaſticum, vel mixtum etiam ſi pro duabus partibus ad laicos pertineat, & pro vna tantum ad eccleſiam, poterit Epiſcopus vltra nominatos à patrono eccleſiaſtico alios etiam clericos ad concurſum admittere, niſi aliter in inſtitutione, ſeu fundatione cautum ſit, tunc enim debebit tantum præſentatus examinari citra concurſum, & approbari ab Ordinario, ita habetur in d. Archiepiſc. Bononien.

Quarto quæritur. Quando incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datum ex pred. Pij V. conſtitutione. Reſpondeo quod non incipit currere niſi à die habitæ notitiæ vacationis ita in terminis huius bullæ vnanimiter concluſum fuit per Dominos de Rota in deciſ. diuerſ. deciſ. 481. vol. 1.

Deniq; quæritur in quibus caſibus poterit Epiſcopus terminum decem dierum in edicto præfixum ad alios decem dies prorogare. Reſpôdeo quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quominus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, ſiue etiam ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cauſa, ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus reper-

Digitized by Google

tus fuerit, tunc aliud edictum erit proponendum, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tūc omiſſo edicto atque concurſu, præcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare, ſi infra terminum vnus tantum ſe exhibuerit, nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hæc & alia habentur in d. Archiep. Bononień.

Et quoniam Conc. Trid. & præfata Pij V. Conſtitutio præcipere videntur tale examen, vt poſtea poſſit de digniori & magis idoneo ad vacãtis beneficij regimen electio fieri, ad ſciendum quæ ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus & præfici poſſit eccleſiaſticis beneficijs vide Io. de Sylua in tract. de benef. par.3. q.5.

Item an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficientes literas habens, eſſet tamen magis idoneus moribus, & prudentia adde D. Tho. 2.2. q 63. art.2.& Rodriquez in noua ſum. caſ. conſc. par.1.c.106. nu.2. & An patroni ſalua conſcientia præſentabunt dignum & idoneum, cum præſentare poterint digniorem & idoniorem, ac teneat huiuſmodi præſentatio late Lambert. de iure patron. lib. 2. par. 1. quæſt. 10. art.3. Item in quibus caſibus liceat conferre beneficia eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito, poſt Sot. lib.3. de iuſt. & iur. abunde tradit Nauar. in miſcellan. 38. de orat. & Rodriq. in præalleg. cap.106.

Item An & quomodo iuxta terminos Conc.Trid.d.cap.18 minus dignus in beneficio competitor, cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare à peccato idem Nauar. optime in Miſcellan. 40. & An eligens dignum prętermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactionem, & cui, poſt Caiet. in ſum. in verbo Acceptio perſonarum, & Sot. lib.4. de iuſt. & iur. q. 6. art. 3. verſ. Ad ſextum argumentum, diſputat hanc quæſtionem Couar. qui alios citat in regula peccatum par.2. §.7. nu.6. de reg.iur. in.6. Et deniq; quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem teneatur videndi ſunt D.Thom. & ibi Caiet. 2.2. q.62. art.2. ad 4. Syluest. in verbo Reſtitutio 3. §.12. Couar. loc.cit. & Nauar. in Man. cap. 17. nu.74. & in præd. Miſcellan.40. nu.16. qui in vtroq; loco loquitur in materia concurſus.

PRAECEDENTIA.

Congruit tit. de maio. & obedien.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod per Gregor. xiij edita fuit declaratio circa Præcedentiã Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius Conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1583. fol. 1323. in Bullar. incip. Expoſcit paſtoralis officij, & infra. *De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quicunq;*

ex

ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de praecedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum praedictarum, inter quos lites, & cauſae praemiſſorum occaſione ortae iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione praecedentiae, ac iuris praecedendi ſunt, ij, (quibuſcunq; reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis) in proceſſionibus tam publicis, quàm priuatis praecedere debeant, quãdo vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione praecedentiae buiuſmodi, inter fratres quidem Mendicantes ij, qui antiquiores in loco controuerſiae, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quàm priuatis praecedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint, ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit praecedat. Praeterea quia inter praedictos ordines, plerumque alia in proceſſionibus, & alia in concilijs generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum praecedẽdi ſeruatur, nolumus per praeſentes praerogatiuis dictorum ordinum, quoad praecedẽtias buiuſmodi quae proprijs ordinibus, praeterquam in proceſſionibus praedictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Cõuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod praeiudicium generari. Sicq; per quoſcunq; Iudices, &c. Non obſtan. &c.

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortae fuerunt multae lites ideo die 26. Auguſti 1593. *Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum & Reuerẽdiſſimorum DD. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum & Regularium praefecta, ad tollendas omnes lites, & controuerſias, quae inter Regulares, plerunque ſolent oriri, ſuper eorum praecedentia in proceſſionibus, caeteriſq; actibus tum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruandum cenſuit, quod in hac Alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.*

Die 30 Auguſti 1593. Illuſtriſſimus & Reuerendiſſ. D. Card. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Cõgregationis ſententiam

ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eã in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Greg. xiij. quæ incipit. Expoſcit, alijſq; contrarijs quibuſcunq; non obſtantibus.

Habentur iſtę declarationes impreſſæ in Priuilegijs ordin. Camalduenſ. fol. 218. & in collectione Priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium, & non Mendicantium per Io. Bapt. confectium fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

ADDITIO. De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſeculares plura tradit Præpoſ. in cap. concilia 9. Epiſcopos 17. diſt. & ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 13. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in cap. quando 38. diſt. & Felin. in cap. dilectus, nu. 7. de off. ordin. & quid in Religioſis vide Panor. in cap. nimis praua el 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Conc. Trid. d. c. 13. ſancitũ eſt vt exempti omnes tam clerici ſeculares, quam regulares, etiam monachi, ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, ijs tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt. Et publicæ proceſſiones dicerentur veluti ſi pro bono publico indictæ eſſent, vel alias eſſent conſuetæ & publicæ, vt declarauit Sacra Congregatio, vel etiam vt inquit Abb. loc. cit. nu. 5. quando proceſſio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante d. decreto Conc. Trid. cap. 13. cenſuit Sacra Congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidium milliare à ciuitate diſtarent, non eſſe vtiq; compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones.

Circa Confraternitates laicorum, quæ vulgo Confratariæ nuncupantur, an ſint loca religioſa, deq; alijs in propoſito late tractat Io. Gutierrez lib. 1. canon. quæſt. cap. 35. Item in quibus Epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint circa has confraternitates & laicorum collegia vide Pariſ. notabiliter in conſ. 34. vol. 4. & Nauar. in conſil. 5. de foro compet. in nouis, quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de ref. cap. 8. & 9. Item an poſſint compelli ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi vt accedant ad publicas proceſſiones. Reſpondeo pluries per Sacram Congregationem fuiſſe decretum non poſſe compelli, vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis theſaurarij Magiſtri, & Confratres Confraternitatis Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis conſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proceſſiones vocati morem geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere deteſtauerint, neq; ab amplitudine tua cõpelli, neq; vllis propterea cenſuris diſtringi, atq; innodari debuerunt,

quod

quod ſæpius alias conſulti reſponderunt Illuſtriſsimi Patres Sacri Conc Trid. interpetres, itaq; interdictum hac de cauſa latum protinus tollas oportet, ac de cætero à ſimilibus cōpulſionibus omninò abſtineas Deus amplitudinem tuam incolumen ſeruet. Romæ die 6. Maij 1597.
Amplitudinis Tuæ vti frater. Cardinalis Matthæius.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concilium Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Concil. Trid. & per eius Sacram Congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremò per Conſtitutiones præſertim Pij 4. & Greg. xiij. quas referam. Moderatio priuilegiorum per ſedem Apoſtolicam Fratribus mendicantibus, & alijs religioſis conceſſorum per Leonem Decimum facta in Concilio Lateranenſi habetur in Bullario, fol. 217. Incip. Dum intra mentis arcana, & infra.

Sacro approbante Concilio, ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alij Prælati præfati, Parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad Parochianorum curam, & ſacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemq; pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci. Seculares vero præsbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquã ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

c. per exẽ ptionẽ de priuile. in 6. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 11.

Ac tam prælati quàm præsbyteri ſeculares, qui vinculo excõicationis ligati non fuerint, miſſas in eccleſiis domorum eorundem; deuationis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac ab eiſdem Prælatis ad Proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum miliare à ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Conc. Tri. ſeſſ. 25. de regul. c. 14 & extat de clar. congreg. Cóc. vt infra.

Necnon ſuperiores eorũdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem Prælatorum pro tempore elegerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint, alioquin eorum Vicarijs (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere

Clem. dudum de ſepul. & vide de Conc.

Trid. ſeſſ. 23. de ref. cap. 15. ac declaratio nem concilij ſupra relatam in ver. côfeſſor, & aliâ vt infra.

dere non cogantur) omnino teneantur. Poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia duntaxat examinari. Talibuſq; præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis, cōfitentes, conſtitutioni, quæ incipit, Omnis vtriuſq; ſexus, quoad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres, etiam forenſium, confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſeculares à ſententijs ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Clem. 1. de priuile.

Eucharistiæ verò, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus propriū ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres & Prælatos, atque curatos pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutum Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante parochiano præsbytero, & tunc ſine eius, ac ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur.

Volentes quoque ſepeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Côc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 12 vide declarationem côcilij ſupra relatā in ver. ordo ſ. 377.

Quodque Fratres ipſi ad ordines, promouendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorū eccleſiis, ſeu domibus, aut alijs eorum locis ab alio quàm à diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo à diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeant. Nec

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cimiterij benedictionem petere, ſeu in eccleſiis per eos pro tempore ædificãdis primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant. Côc. Trid. ſeſſ 24. de refor. mat. cap. 1.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quam alij clerici ſeculares, etiã ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant. Vide ſupra in ver. cã- pana.

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſiis, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue ſolemniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinarijs requiſiti fuerint, in eccleſiis, domorum ſuarum publicare, ac ſeruare. Cle. 1. de ſent. excô. Côc. Trid. ſeſſ. 25. de regu. c. 12.

Et vt animarum vtriuſq; ſexus Chriſtifidelium ſaluti vberius cõſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcumq; ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum quotam, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſq; etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur. Cap. 1. de deci. in 6. clem. cupientes de pœnis, Côcil. Tri. ſeſſ. 25. de refor. c. 12.

Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à ſede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegijs ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus. Vide declaratione Concil. vt infra.

Excommunicati quoq; ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operarij eorundem Fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint; & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dede-

dederint: aut dantibus, conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

Car. Zab. in clem. cũ ex eo de ſen. excõ. vbi gloſ. clem. 1. de relig. domi. Capi. deciſ. 115. & faciant c. cũ plantare §. fin. & ibi glo. ĩ ver. nullatenus c. vt priuil. & c. quidam de priuile. & clem. 1. §. fin. eo. tit. Conc. Tri. ſeſſ. 24. de refor. c. 11 vbi de oblatis.

Fratres autẽ, & Sorores Tertij ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochare, Cordellati, & alij quocunq; nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, ſepulturam vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraq; eccleſiaſtica ſacramenta (pænitentiæ ſacramento duntaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro ſeculari coram iudicibus ſecularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, ijdem dicti Tertij ordinis ad diuina audienda in eccleſiis ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dãtibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres ord. cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant. Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorumcunq; extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atq; decernimus. Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tam Epiſcoporum, quàm Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum ordinum, iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, &c. Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deinde per eundem Leonem X. vt per eius conſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio, & infra, *Cum autem ſicut accepimus à quibuſdam nimium curioſis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto ſollemni religionis intelligatur, cum illud*

illud tria ſubſtantialia comprehendat, obedientiam ſcilicet, paupertatem & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem ſeu caſtam vidualem vitam ducentes de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harũ ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſſis de voto ſollemni religionis minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitã ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domibus, vel ſeorſum habitantes, priuilegijs & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dicta conſtitutione noſtra volumus non obſtare. Cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri anno Quinto.

ADDITIO. Reperitur hæc declaratio impreſſa in collectione priuilegiorum per Io. Bapt. Confec. fol. 119. & in priuileg. Minimorum f. 78. De Tertiarijs mulieribus in congregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pij V. incip. Circa in ver. mulieres quoq; & conſtit. Greg. xiij. incip. De oſacris, quæ fuerunt relatæ ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. 321. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium 5. vt in eius conſtitu. incip. La eſt officij noſtri ratio fol. 1019.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Concil. Trid. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium Priuilegia, & ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni, & ex d. Concilio aliqua recollecta habes ſupra in verbo exemptio; reliqua patent ex d. Conc. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

DECRETVM SACRÆ CONGREGATIONIS Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. DD. S. R. E. Cardinalium Sacroſancti Tridentini Concilij interpretum ſuper intelligentia & obſeruatione cap. 12. verſ. Dies etiam feſti. ſeſſ. 25. de Regular. & quædam aliæ Deciſiones eiuſdem Congregationis ad Regulares ſpectantes.

CONgregatio Concilij cenſuit Decretum capit. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ 25. de Regular. ita eſſe intelligendum, vt Regula-

gularium Ritus illis diebus feſtis ſemper permaneat, quoad miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum eccleſijs perſoluenda. Nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo, quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe; Quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad Conciones & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangelijs & Epiſtolis, quibus clerus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilij cenſuit, Regulares, qui abſq; licentia Epiſcopi prædicauerint in eccleſiis, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi Decreto eiuſdem Concilij cap. 21. ſeſſ. 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantum à ſuis ſuperioribus Regularibus.

Congregatio Concilij etiam cenſuit, Regulares monaſterij vltra medium miliare à ciuitate diſtantis, non poſſe ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilij cenſuit Epiſcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiuſuis Decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in monaſterijs, domibus, & eccleſiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitandi ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cætera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum aſſeruatur. *Hier. Card. Matthaius.*

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnanus Sac. Congreg. Conc. Secr.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ. 1602.
Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam Sacra Congregatio die 2. Iulij 1587.

Regulares, qui quoad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinarijs eorumuè examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indiſtinctè abſq; aliqua limitatione temporis, certorumuè locorum aut generis perſonarum admittãtur in Diœceſi propria. De cæteris verò qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinarijs magis expedire videbitur, probare & admittere. Qui autem

in

in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim Parochum admonere teneatur, & fidem auditæ cõfeſſionis pro medico aduениente relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex. Georgius Palcarius Secret.

Inſuper ſciendum eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione Sacri Conc. Trid. & Regularium iuſſu Greg. xiij. declaratum fuit nempè, quòd *Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes ſibi conſeruatores eligerent coram quibus conuenirentur, ac ſemel electos non niſi in capitulis prouincialibus mutarent, eorumq; nomina intra menſem à die electionis Epiſcopis locorum ordinarijs indicerent, alioquin coram ipſis ordinarijs conueniri poſſent.*

ADDITIO. Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in ſummario priuileg. ord. Mend. tit. 17. cap. 4. fol. 154. & tit. 4. cap 9. fol. 73. & notandum quod quidam ſunt conſeruatores ſecundum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in cap. 1. & cap. fin. vbi Io. Andr. alijq; doctores de off. deleg. in 6. & in Conc. Trid. ſeſſ. 14. de ref. cap. 5. quidam vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularium, de quibus poſt Guid. Papam in deciſ. 18. & deciſ. 247. Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. Conſeruatoriæ, Nauar. in man. cap. 27. nu. 125. & in conſ. 1. de off. deleg. in antiq. & 3. in nou. latiſſime de eis agitur per Soib. in Compen. priuileg. Mend. in verbo Conſeruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 65. & Confect. loco proxime citato, quam declarationem de conſeruatoribus eligendis per regulares habes etiam in Conc. Prouinc. Mediolan. quinto ſub tit. de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro fol. 126. in volumine actorum eccleſiæ Mediolan.

Decretum, quo declaratur, Epiſcopis, in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere Baldachinum erigere.

Decet, Epiſcopis, pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt, reuerentiam & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorundam immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſiis in Pontificalibus intereſſentibus, non modo renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, Baldachinum erigere, verùm id etiam iuſſu ipſorummet Epiſcoporum curantes, prohibere &

 arcere

arcere auſos fuiſſe: Atq; ideo Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sãctiſſimo Domino Noſtro Clemente Papa viij. ac de Sanctitatis Suæ ſpeciali, & expreſſo mandato, hoc præſenti decreto, perpetuis futuris tẽporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mãdat, vt de cætero Epiſcopi, vbi tàm ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex ſacrorum Canonũ conſtitutionibus, & Pontificalis Romani præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſinenſium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſiis, intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportuno & congruo, Baldachinum attollere: Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia, ſupra Epiſcopale ſolium, ſeu Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atq; ſub eo ſedere & ſtare, quemadmodum in proprijs & Cathedralibus eorum Eccleſiis ſtare & ſedere ſolent: eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificales eiuſmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobediẽtes & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id, per cenſuras & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute, cogi & compelli poſſe, alijſq; pœnis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum, quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumq; tenoribus & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus & alijs decretis, in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis & approbatis: quibus omnibus

& ſingulis, etiam ſi talia eſſent, quæ ſub generali expreſſione & derogatione non venirent, ſed de illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens eadem Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſtin. *Hier. Aguechius Secret.*

ADDITIO. Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo de priuileg. quia antea non poterant prohiberi ab exēptis Card. Zaba. in d. Clem. §. ſimili; imò etiam eis inuitis poterant exercere ea, quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos poſſunt hodie cōpelli cenſuris, & pænis eccleſiaſticis vigore huius decreti, nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum idem Card. in d. Clem. §. fin. in fine & dictum fuit ſupra in ver. Archiepiſcopi auctoritas in 30. auctoritate fol 81.

Quaſdam alias declarationes habes ſupra in verbo confeſſor & quantum ad quartam funeralium attinet, apud Conuentum Sancti Aloiſij, ſeu Sancti Ludouici de Neap. ordinis Minimorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis. In verbo caſus reſeruati. fol. 145.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſs. DD. Fratrum Minimorum Sancti Frāciſci de Paula Sacra Religio à ſuis primordijs gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecūdum Pont. Max. Anno Domini. M D V I. ſui vero Pont. 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tam conſtructa olim, quam in futurum cōſtruenda nedum decimas ex Noualibus, Prædijs, Hortis, verum etiam nullam Parrochis eccleſiarum quartam funeralium teneri ac debere perſoluere vt in dicto Priuilegio latius eſt videre, ad huius effectum huic Sacræ Congregationi præſentatum. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parrochi, & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25 cap. 13. ſenſum, ſeu illum in eorū fauorem retorquentes nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem ſeu quartam extorquere, quoties Cadauer aliquod apud ipſorum

rum Fratrum monaſteria ſepeliri cõtingit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus à mera Prouincialis miniſter dictæ Religionis Minimorũ Sancti Franciſci de Paula in Caſtellæ Prouincia Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites dignentur declarare, an per d. ſacrum Conc. Triden. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quoad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes & liberos cenſeri. Quas D. Opt. Max. Congregatio Concilij cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam declarationem habes impreſſam in 1. tomo Regular. quæſt. Emanuel. Roderici art. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Congregatio Concilij cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata à quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præſuppoſito quod huiuſmodi monaſteria ſint eius religionis, cui à ſede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Caraſa.

Publicato Concil. Trid. pro eius obſeruatione fuerunt editæ à Pio 4. duæ conſtitutiones derogando etiam priuilegijs Regularium in his, in quibus ſtatutis, & decretis dicti Concilij contrariantur, quæ relatæ fuerunt ſupra in verbo Cõcilium Trid. fol. 183. de quorum priuilegiorum abrogatione habetur per Emanuel. Roderic. tomo 1. quæſt. regul. q. 8. Et cum per Pium V. fuiſſent editæ tres conſtitutiones pro Regularibus prima incip. Et ſi Mendicantium fol. 982. in bullar. ſecunda incip. Ad hoc nos decus fol. 1135. Tertia incip. Ad exequendum fol. 999. tandem per Greg. xiij. fuit facta reductio dictarum conſtitutionum pro Mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trid. Romæ public. die 23. Martij 1573. fol. 1208. incip. *In tanta rerum & negociorum mole, qua Rom. Pont. ex omnibus mundi partibus aſſidue premitur, vix vitari poteſt, ne aliqua interdum exiliant, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt*

eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaque aliàs fel. rec. Pius Papa V. prædeceſſor noſter, auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ab ordinarijs locorum, & Parochialium eccleſiarum Rectoribus multis modis inferri dicebãtur; ſuper ſacris concionibus, & lectionibus habendis, confeſſionibus audiendis, pænitentijs iniungendis, fratribus ad ordines promouendis, celebratione Miſſarum, Cura animarum, ſacramentorum adminiſtratione, ſepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemoſynis, collectionibus, alijſq; huiuſmodi iuribus, necnon decimis, & diuerſis oneribus, ac etiã ſuper ſtatu, & regimine ſanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarum, formatione proceſſuum, cenſurarum publicatione, proceſſionibus, præcedentia, locorum acquiſitione, certiſque alijs rebus tunc expreſſis, multa per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit, ſed & quæ iã in Conc. Trid. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaq; præterea priuilegia eiſdem decimoſeptimo Kal. Iunij, Pontificatus ſui anno ſecundo, & deinde ea omnia diuerſis alijs ordinibus & congregationibus Regularium non Mendicantium, etiam per modum communicationis cõceſſerit. Poſtea per quandam ſuam conſtitutionem de vicarijs perpetuis in parochialibus eccleſiis vnitis per ordinarios locorum inſtituendis, & portione illarum vicarijs aſſignanda editam, alia ſuper cõſtitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarũ in eius parochialibus eccleſiis, quæ domibus & locis ſuis vnita ſunt decreuerit; Demum animaduerſo quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magniſq; difficultatibus obſtructa multas magnaſq; diſſenſiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios & fratrum ipſorum ordines, non ſine graui diuini cultus, & animarum detrimento ac populorum ſcandalo concitauerant, contra ac ipſe ſperabat, & præter ſuã expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter, alioq; ſenſu à ſe prolata fuiſſe, quam literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia quæ regularibus aliorum ordinum, quàm Mendicantium communicauerat, & ſecundum præmiſſa conceſſerat Motu proprio reſtrinxerit: Deinde plenius prouidere volens prioribus literis à ſe quoad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis, & omnes & quaſcunque

Digitized by Google

alias literas, quæ de alijs ordinibus & congregationibus extra Mendicantiū ordines de obſeruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit, cauſas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad ſe aduocando, lites extinguendo, ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſq; ſententias annullando; quemadmodum alijs ſuis literis in regiſtro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur: Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiam Mēdicantium approbationem iuxta Concilij prædicti decretum faciendam, etiam lectores in theologia graduatos, & certos alios tunc expreſſos comprehendi debere declarauerit. Nos hac tanta varietate cognita; quæ etiam ex multiplici literarum, & conſtitutionum editione procedi, præſentibus & futuris diſcriminibus occurrere volentes, De nobis attributæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus de prædictis & alijs omnibus literis, & cōſtitutionibus, quæ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus pro quorūcunq; Regularium, etiam Mendicātium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus & quibuſcunq; in eis contentis, eam deinceps diſpoſitionem atq; deciſionem pro ſubiecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris d. Concilij decretis, ſiue aliàs legitimè ante dictarum literarum, & conſtitutionum editionem erat, & ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem, & deciſionem, ſuumq; priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus, & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, nec non prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcunq; alia ipſis literis, & conſtitutionibus appoſita & alias eorum occaſione, vel cauſa factis, his noſtris ſtatuto, ordinationi, & reductioni aduerſantia, quibuſcunq; illa ſint concepta formulis, ac præſeruationibus, declarationibus, modificationibus, reſtitutionibus, mentis atteſtationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficaciſſimis, & inuiolabilibus clauſulis; etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia etiam pro conſeruatione ſtatus regularis, & ex quibuſcunq; alijs vrgentiſſimis cauſis quotieſcunq; roborata. Decernentes illa omnia pro nullis, & infectis haberi, omneſq; ſupradictos illarum vſu, commodo, & effectu carere, ac omnes lites, & cōtrouerſias, quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinarijs, ſiue cōmiſſarijs, etiam

cauſarum

cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere legatis, prædictarum literarum, & conſtitutionum occaſione ſuper præmiſſis iam motæ ſunt, nec dum deciſæ, aut finitæ, vel etiam quæ iam deciſæ ſunt, ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum, eaſq; rurſus, & inter quoſcunq; excitari in poſterum contingat, ſecundum prædictam diſpoſitionem, nec aliter decidendas: futura vero dubia & difficultates quandocunq; & vbicunq; orientur, ad nos & ſedẽ Apoſtolicam vbi & cætera, quæ ad decreta dicti Concilij pertinent quotidie declarantur, omnino referenda eſſe; necnon irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his per quoſcunq; ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus &c. Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Kal. Martij. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum V. fuit facta confirmatio Priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum Minorum, & Monialium Sancti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertij ordinis de pænitẽtia, die 3. Octobris 1587. cum clauſula in his omnibus, in quibus decretis Conc. Trid. non aduerſentur, vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mendicantium ordines fol. 244. in bullar. cætera ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clare etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 25. de regula. cap. 20. in fi. ibi (in cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorũ perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa) vt per Emanuel. Roder. in d. to. primo, quæſt. Regul. q. 8. art. 8. & per Io. Bapt. Confect. in d. Summario priuileg. tit. 3. cap. 4. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum, ſeu contrariũ vſum, aut per præſcriptionem tollãtur, quæ clauſula eſt clarior illa Greg. 13. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonibus & decretis ſacri Conc. Trid. non aduerſentur ſub die 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. Benigna.

Inſuper Greg. 13. non ſolum reuocauit tres cõſtitutiones prædictas Pij V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pij V. ſub die 29. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos de-

Vide ſupra in verbo monaſteria monialium fol. 339. Greg. xiii.

cretorum Conc. Trid. qui milites cum etiam regulares ſint, dictam conſtitutionem inferendã eſſe cenſui, quæ habetur in bullar. fol. 1295. incip. Circumſpecta & infra. *Motu proprio & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera noſtra voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, dequè Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, gratias, & indulta Magiſtro, Conuentui, Militibus & Militiæ dicti hoſpitalis per quoſcunq; Romanos Põtifices prædeceſſores noſtros, & ſedem prædictam in genere vel in ſpetie quomodolibet conceſſa, & confirmata, nec non dicti Pij V. literas ſuper eorundem confirmatione emanatas ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 29. Nouemb. 1568. Põtificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilij decretorum terminos tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilq; ex ipſis priuilegijs, exemptionibus, gratijs, & indultis ordinarijs locorum detractum eſſe quominus ipſorum militum Vicarij, Capellani, miniſtri, ſeruientes, aſcripti coloni, procuratores & familiares militum huiuſmodi, quibus ea iam conceſſa ſunt, & in poſterum concedi contigerit, ab ipſis ordinarijs tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis etiam extra viſitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari, puniri, & corrigi poſſint, ipſorumq; ordinariorũ iuriſdictioni plenè in prædictis ſubiecti exiſtant. (Exceptis tamen ijs, qui eccleſiis, alijſq; locis dictorum militum actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ac ſub eorum obedientia viuunt, quæ omnia debere ſimul concurrere intelligantur, ſiue ijs, qui legitimè & ſecundum regulam prædictæ Religionis profeſſionem fecerint, de qua loci ordinario conſtare debeat;) & ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices &c. Non obſtantibus, &c.*

Seſſ. 24. de ref. gen. cap. 11.

Eiſdem Pij Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maximè quòd voluit prædictorum militum priuilegia, illorumq; confirmationem non comprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his, quæ ad curã animarum pertinent, ſed in his dicti Concilij Triden decreta omnino ſeruari debere, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouemb. 1580. Pont. noſtri anno nono.

Seſſ. 25. de regular. cap. 11.

Per

Per eundem Greg. 13. die 7. Ianuarij 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi, & corrigendi loca, & perſonas Militiæ, & hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani in his dumtaxat, quæ concernunt curam animarum, aut ſacramentorum adminiſtrationem, in quibus Conc. Trid. decreta, & conſtitutionem fe. rec. Pij V. ſub die 22. Septembris 1571. æditam ſeruari omninò voluit fol. 1326. in bullar. incip. Conſueuit, & vide cap. per exemptionem de priuileg. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regula. cap. 11. & dicta Pij V. Conſtitutio ſequens eſt.

Breue per quod datur forma Epiſcopis, & alijs locorum ſuperioribus, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S. Ioan. Hieroſolymitani in his dumtaxat, quæ curā animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hoc gratis abſq; vlla impenſa, & onere fol. 1134. in bullar. incip. Expoſcit & infra.

Decernimus, declaramus, ſtatuimus, omnes & ſingulos locorum Epiſcopos, & alios ſuperiores tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatos omnes, & quaſcunq; parochiales eccleſias, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatum, & diœceſ quibus animarum cura imminet, ad dictam religionem, eiuſq; Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores, quomodolibet pertinen. etiam quod in eis epiſcopalem, & temporalem iuriſdictionem religio, & milites prædicti haberent, eorumq; eccleſias, Rectores, Vicarios, & Miniſtros quoſcunq; (in his tamen dūtaxat, quæ animarum curam, illiuſq; exercitium, & ſacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt) viſitare, omneſque actus viſitationem concernentes exercere poſſe, & debere, ac rectores, cæteroſq; huiuſmodi Miniſtros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, ſiquidem adnutum amouibiles ſint, ſtatim amouere, ſin vero titulares ſint, illico ſuſpendere, ac ſuperiores eorum monere, vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios idoneos prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios ſuperiores examinatos & approbatos, titularibus vero ſuſpenſis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt ſupra in coadiutores, ſeu Vicarios iuxta decretū Concilij, ſeſſ. 21. cap. ſexto. Interea vero dum hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat, ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores pro neceſſitate curæ animarum pro- Pij V.

uideant arbitrio ſuo, quodſi ſuperiores dictorum rectorum, & miniſtrorum intra tẽpus præfixum non ſubrogauerint, aut deputauerint vt ſupra, tunc dicto termino elapſo ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores alios præuio examine iuxta eiuſdem Concilij formam idoneos repertos in locum amotorum ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputẽt iuxta dictum capitulum ſextum, ſeſſ. 21. qui tamen in dictis parochialibus perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis ſuperioribus religionis, & militum prædictorum fuiſſent. Volumus autẽ, quod Epiſcopi, & alij ſuperiores prædicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tãquam delegati Apoſtolicæ ſedis, & gratis, & abſque vllis dictæ religionis rectorum, & miniſtrorum impenſa, & onere faciant, in collatione item ordinum, necnon conſecratione eccleſiarum, & ſacrorum vaſorum, ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem concernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiſdem militibus ad beneficia, aut approbatione, ſeu confirmatione, quas ab eiſdem fieri harum præſentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates à concilio requiſitas non habeant, ac præuio examine iuxta eiuſdem Concilij decreta idonei non exiſtant. Nolumus autem Epiſcopos, & alios ſuperiores locorũ ſupraſcripta facultate viſitandi vti, qui cum eadem religione, & militibus ſuper iuriſdictione Epiſcopali in locis viſitan. coram quibuſcunq; Iudicibus litigant, niſi ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tunc iure vtriq; illæſo in petitorio, ſed quod Epiſcopi, & alij ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullumq; intereſſe prorſus prætendentes facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curã animarum habentia, quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemuſq; expreſſe dictis Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa alio vtantur modo, quam præſcripto, ſicque per quoſcunque Iudices, &c. Datum Romæ apud Sãctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 22. Septemb. 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione Priuilegiorum Religionis Sãcti Ioannis Hieroſoly-

roſolymitani facta à Sāctiſs. Clemen. viij. die 27. Iunij 1592. in fine addita eſt hæc clauſula, volumus autem quod fel. rec. Pij V. 22. Septemb. anno ſexto, ac Greg. 13. prædeceſſorum noſtrorum literis, ſub annulo Piſcatoris 25. Nouēbris anno nono Pontificatuum ſuorum expeditis, in ſuo robore & efficacia permanentibus, præſentes literæ non comprehendant, neq; eccleſias neq; perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Conc. Trid. huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremò animauertendum eſt, qualiter vtriuſq; ſexus Religioſis perſonis ordinum Mendicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab exactionibus, Gabellis, Pedagijs & vectigalibus vt per eius conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1566. fol. 944. in bullar. incip. *Dum ad vberes, quos ſacri mendicantium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attentè reſpicimus, & attentè conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorū religionis ſynceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotum altiſſimo præſtant famulatum; Dignum, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis quibuslibet grauaminibus promptiores eiuſdem altiſſimi inhæreant ſeruitijs. Hinc eſt quòd nos volentes, eoſdem Mendicantium ordines, ad dilectos filios eorum fratres, & monachos, cæteraſq; perſonas, ac etiam moniales quaslibet eiuſdem Ordinis ſub illorum cura degētes ſpetialibus fauoribus, & gratijs proſequi; Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de ſede Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes, & ſinguli Mendicantium ordinum huiuſmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſq; ſexus perſonæ regulares vbilibet per totum Chriſtianum orbem diffuſi, & conſtituti, illorumq; monaſteria, Cœnobia, domus, Conuentus, Eccleſiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac in quibuſcunq; rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarij, locatarij, & affictuarij,*

Pij V.

In fauorē oīnm clericorū vide c. quāquam de cenſ. in 6. & clem. c. præſenti eod. tit. & Cōc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 20.

Has immunitates ēt omnes alij regulares per ſua priuilegia dicuntur habere, vt ſunt Benedictini, & etiam per extenſionem factā à Pio V.

ſtuarij, negotiorumque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro tempore, exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quàm ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, pedagijs, vectigalibus, Collectis, impoſitionibus, & Oneribus ordinarijs, & extra ordinarijs, ac tam realibus quàm perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac focularibus, equorum taxis, militumq; hoſpitijs, ac aliàs quibuſcunque nominibus nuncupatis, quauis auctoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac alijs quibuſuis quomodolibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunq; mercium, & rerum cuiuſcunq; generis, vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecunque, & quomodocunq; pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcunq; mortuorum, & viuorum, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcunq; rebus, tam in alma vrbe noſtra, quàm extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon à contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & veſtitu, quàm quocunq; alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo quàm vendendo, & alias quomodolibet negotiãdo, necnon etiam à ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus, prædijs, & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac à contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, & vijs, aquaductibus, muris, mœnibus, alijſue machinis, ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcunq; fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta vrbe, quam extra eam, vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque, immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur, quodq; terræ, agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cœnobia, aliaq; omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunq; militum, tam equitum, quàm peditum hoſpitijs,

Exemptio à quadrante carnis pro ſingulis libris carnium.

Hic corrigitur L. ad iſtruct. cũ glo. Doct. C. de ſacr. ſanc. eccl. & olim correcta fuit per Auth. itẽ nulla cõitas C. de epiſco. & cler. & pro eodem faciunt cap.

tijs, quemadmodum magno cum noſtro do'ore hucuſq; in pleriſq; locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. Et inſuper quòd fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunq; bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quam à Syndicis & procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus, alijſq; perſonis præfatis exigi, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcunque, quouis nomine cenſeantur, nec in alium, quàm præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem aliàs ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut Curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctesij, aut alias nuncupati, de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quòdq; idipſum etiam de eleæmoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat; Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas, eorumq; monaſteria, Cœnobia, conuentus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, Colonos, Arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiſdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus; Mandantes propterea dilectis filijs modernis, & pro tẽpore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & clericis, ac commiſſarijs, agentibus, & officialibus quibuſcunque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quàm mulierum monaſterijs mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali, mediatè vel immediatè conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradictione remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeãt, realiter, & cum effectu. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna, Baſilicæ Sancti Petri de vrbe, & pro altera, medietatibus, ſingulis

nõ minus, & cap. aduerſus, de imm. eccl. & c. quam quam, de ceoſ. in ſexto & c. ſi. de vit. & hon. & alia ſuperi dicta.

gulis monaſterijs, & locis præfatis qua moleſtari, ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis. Inhibentes &c.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. 13. incip. In tanta fol. 396. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij V. vt animaduertunt auctor Catecheſis Neap. fol. 302. & Sorbus in d. Compen. fol. 541.

Hæc breuiter de priuilegijs Regularium dixiſſe ſufficiat, cætera particularia ſatis abundè habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum Minimorum pręſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Bapt. Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, Collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicãtium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes. alter vero ſic. Sũmarium materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegijs & literis Apoſtolicis, necnon iure communi, ac decretis ſac. Conc. Triden. deſumptum, & ſub ſuis titulis & ordine in vnum congeſtum atq; redactum, Impreſſ. Florentiæ anno 1597. Nouiſſimè vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticæ Impreſſ.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTITUTIONES *Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.*

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigijs inherendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volens, in craſtinũ aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, videlicet, die vltima menſis Ianuarij, Anni ab Incarnatione Domini, Milleſimi quingenteſimi nonageſimi primi, Reſeruationes, Conſtitutiones, & Regulas infraſcriptas fecit, quas, etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti

Sancti Laurentij in Damaſo Diaconus Card. Montaltus, Sanctæ R. E. Vicecancellarius, die 6. menſis Februarij dicti Anni, in Cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 *In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ xij. quæ incipit, Ad regimen. continentur, & illas innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicæ Sedis officiales ante obitum eorum eſſe deſierint, quoad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarij erant, etiam dimiſſis ipſis officijs, & quandocunque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutionem Ioannis xxij. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarij, & alij collatores, contra Concilij Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum.* Sub tit. de preb inter extrauag. com.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac tempore vacation. Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 *Itē reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi extimatione exceden. Et voluit quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem, & quācunque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnon Abbatū, & aliorum quorumcunq; Collatorum, & Collatricum ſecularium, & regularium, quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem, pertinentia, quæ poſt illorum obitum, aut Eccleſiarum ſeu Monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionem ſucceſſorum, ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica auctoritate faciendam, & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant,*

& vacabunt in futurum.

Reſeruatio Dignitatum, necnon ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum.

3 *Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione exceden. principales in Collegiatis Eccleſiis, Reſeruauit etiam Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & Præceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E viuentium nunc, & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus, ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel aliàs receſſerint, Declarans dignitates, quæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel aliàs quouis modo in collegiatis Eccleſiis principalem præeminentiam habere noſcuntur. ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.*

Reſeruatio beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 *Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum, illa videlicet beneficia dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus, ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.*

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 *Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunq; etiam à dicta Curia remoto.*

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & Curſorum.

6 *Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum, & Curſorum ſuorum.*

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateranen. & S. Petri,

S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardin. à Curia abſentium.

7 *Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quæcunq; canonicatus, & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, in S. Ioannis Lateranen̄. & Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe Eccleſiis; necnon ad collationem, prouiſionem, & præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem S. R. E. Cardinalium à Rom. Cur. abſentium, ratione ſuorum Epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum, ſpectantia, quamdiu abſentia ſua durauerit, canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraq; beneficia eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura vacantia, & in antea vacatura tam in eadem Vrbe, quàm in Eccleſiis, Ciuitatibus, & Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum, &c.*

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum, & de Alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 *Item cupiēs idem D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis, prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, qualitercunq; qualificata, & vbicunq; exiſtentia, & ſingulis, Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Auguſti, Octobris, & Nouembris, mēſibus, vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum, extra Romanam Curiā, aliàs quàm per reſignationem, quocumq; modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunq; collatorum, & collatricum ſecularium, & quorumuis ordinum regularium (nō tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum ſub concordatis inter Sedem Apoſtolicam, & quoſcumq; alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſorum) quomodolibet pertinentia, diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit. Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus, etiam Motu proprio, fient de menſe, in quo vacauerint, diſpoſitiuè mentionem fieri: alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines, etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſferendi de hu-*

iuſmodi beneficijs, aut quòd illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis, & collegijs cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minimè ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis, quandiu apud Eccleſias, aut diœceſes ſuas verè, ac perſonaliter reſederint dumtaxat, de omnibus, & quibuſcumq; beneficijs eccleſiaſticis cum cura & ſine cura, ſecularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum dumtaxat (non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut aliàs) pertinentibus, quæ in antea in menſibus Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dummdo aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) liberè diſponendi facultatem conceſſit: ac etiam voluit, vt, ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Maij, Iunij, Septembris, & Nouembris, vacaturorum (quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, aliàs quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe, intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimentum quoquo modo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo priuati exiſtant; ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi verò, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationem huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoque ſigillo munitas, & in ſua quiſq; ciuitate, vel diœceſi datas, declarare, & literas ipſas hùc ad Datarium Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prædictis omnibus per quoſcunq; &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

De

De literis in forma rationi congruit expediendis.

9 *Item voluit idem D. N. Papa, quòd conceſſa per fel. re. Gregorium Papam xiiij. & Innoc. ix. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato, expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quo ad conceſſa per pia me. Greg. xiij. Sixtum Quintũ. & Vrbanum vij. etiam prædeceſſores ſuos, ad ſex menſes dumtaxat, ab ipſo die Coronationis incipiendos, obſeruari voluit.*

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 *Item declarauit, omnium, & ſingularum Eccleſiarum Cathedralium, & Monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui, ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant; (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorundem prædeceſſorum vacabant, aut Eccleſia ipſa, vel Monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationẽ, & decretum affecta, nullumque de illis, præter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquo modo. Decernens irritum, & inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel impoſterum contingeret attentari.*

Reualidatio literarum prædeceſſoris, gratiæ, & iuſtitiæ, infra annum conceſſarum.

11 *Item prædictus D. N. omnes, & ſingulas ab ipſis Vrbano vij. & Gregorio xiiij. ac Innocen. ix. prædeceſſoribus ſuis infra annum, ante diem obitus eorum conceſſas, gratiæ, vel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus, ſeu Iudicibus non præſentatas, omninò reualidauit, & in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtenta, quò ad hoc plenariè reſtituit, ac decreuit, per exequutores, ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.*

Reuo-

Reuocatio vnionum.

12 *Item rationabilibus ſuadētibus cauſis, ipſe D. N. omnes vniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmembrationes, etiam perpetuas de quibuſuis Cathedralibus, necnon alijs Eccleſiis, Monaſterijs, dignitatibus, perſonatibus, Officijs, & beneficijs eccleſiaſticis, eorumue domibus, prædijs, & locis, per ceſſum vel deceſſum, aut quamuis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, qualiacunque fuerint, inuicem, vel alijs eccleſiis, monaſterijs, & menſis, etiam capitularibus, dignitatibus, perſonatibus, officijs, beneficijs, ac pijs, & alijs locis, vniuerſitatibus, etiam ſtudiorum generalium, & collegijs, etiam in fauorem S. R. E. Cardinalium, ſeu eccleſiis, monaſterijs, & beneficijs per eos obtentis, quomodolibet, Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilij Tridentini) auctoritate, necnon pro fundatione, ſeu dotatione, augmento vel conſeruatione collegiorum, & aliorum piorum, & religioſorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationem, bonarumq; artium cultum; inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortita effectum; Ac quæcunq; conceſſiones, & mandata ſuper vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & alijs præmiſſis taliter faciendis; reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſq; decreuit exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcunq; clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis, etiam quæ Motu proprio, aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt, & emanauerunt literis, etiam ſi in eis decretum eſſet, illas ex tunc effectum ſortitas eſſe, aut ius quæſitum fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationem, & irritationem huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.*

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 *Item reuocauit quaſcumque facultates conceſſas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Prælatis, & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis Nuncijs, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorū Collectoribus, de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & de incapatibilibus beneficijs eccleſiaſticis inſimul retinendis, necnon de Notarijs publicis creandis, ac de diſponēdo quo-*

modo-

modolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis, & aliàs præmiſſis, officia ipſorum Nunciorum, & Collectorum directè non concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriarum derogatoriæ, & aliæ efficaciores, quas pro expreſſis haberi voluit, quoad omnia, in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi, Nuncijs eiſdem dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas. Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 *Item reuocauit quaſcunq; facultates, & literas deſuper confectas, per quas quicũq; ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure, vel conſuetudine habentibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus, honore fungentibus, quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant, aut quamdiu viuerent, vel ſuis eccleſiis, ſeu monaſterijs præeſſent, aut ad aliud tempus, de beneficijs eccleſiaſticis generaliter reſeruatis, ſeu affectis, ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantibus, diſponere liberè, & licitè valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarij perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.*

De Dictionibus numeralibus.

15 *Item, vt in Apoſtolicis literis cõmittendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio, voluit ſtatuit, & ordinauit, quòd dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kalend. immediatè poni conſueuerunt, per literas & ſyllabas extenſæ deſcribantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullariam nullatenus mittantur.*

De concurrentibus in Dat.

16 *Item voluit, quòd de concurrentibus in data eiuſdem diei ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficijs, illi, quibus gratiæ Motu proprio conceduntur, cæteris ſimili modo gratias non habentibus, aliàs graduati non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos*

priùs

prius graduati, necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus, ac inter perſonas aliàs in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes non beneficiati beneficiatis, & ſimiliter inter abſentes, cæteris paribus, oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano. In reliquis verò ſinguli, qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorum exequutoribus præſentauerint, alijs, in ipſorum, de quibus agi contigerit, beneficiorum aſſecutione præferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item, ne per varias, quæ pro commiſſionibus, ſeu mandatis, & declarationibus habendis in cauſis, plerumq; fiunt ſuggeſtiones, iuſtitia poſtponatur, idem D. N. decreuit, & declarauit ſuæ intentionis fore, quòd deinceps per quamcunq; ſignaturam, ſeu conceſſionem, aut gratiam, vel literas Apoſtolicas, pro commiſſionibus ſeu mandatis, aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem, à Sanctitate ſua emanauerint, vel de eius mandato, faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quòd ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignauerit aliquod beneficium, ſiue ſimpliciter, ſiue ex cauſa permutationis, vel aliàs dimiſerit, aut illius commẽdæ ceſſerit, ſeu ipſius beneficij vnionis diſſolutioni conſenſerit, etiam vigore ſupplicationis, dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies à die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus, computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit, & ipſum beneficium quauis auctoritate conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio huiuſmodi ſit nulla, ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit, quòd ſi contingat ipſum, alicui perſonæ de parochiali Eccleſia, vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorum quomodolibet habente prouidere, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat idioma loci, vbi Eccleſia, vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio, ſeu mandatum, & gratia deſuper, quoad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris vel momenti.

De

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 *Item, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficioi quocumque, tamquam per obitum alicuius, licèt tunc viuents, vacante prouideri, & poſtea per obitum eius vacet, prouiſio, & quæuis diſpoſitio, dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi, denuo facienda, nullius ſint roboris, vel momenti.*

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 *Item voluit, quòd petentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecūdùm communem extimationem, tàm beneficij vniendi, quàm illius, cui vniri petitur: alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus, diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcumque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus vnionum ſingularumq; diſpoſitionum huiuſmodi.*

De Mendicantibus transferendis.

22 *Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. recor. Martini Papæ Quinti prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupiditatis, &c. firmiter obſeruari.*

De male promotis.

23 *Item, de Clericis extra tēpora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros Ordines ſe promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit cōſtitutionem piæ mem. Pij Secundi ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ libro deſcriptam, quæ incipit, Cum ex ſacrorum ordinum, &c. pari modo obſeruari.*

De moneta.

24 *Item declarauit idem D. N. quòd libra Turonen. paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literis, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimar debeant.*

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & Monaſteria.

25 *Item prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quòd quæcumque cōceſſiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu*

Ggg proprio

proprio & cum derogatione huius conſtitutionis, quæ ab eo pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidendo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcunq; ad Eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones, & mandata diem promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint, necnon quæcumque collationes prouiſiones, & diſpoſitiones pro tempore faciendæ de præmiſſis, ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis ſecularibus, & regularibus, quæ per promouendos, vel aſſumendos ad quaſcunque Prælaturas, inter illarum vacationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempora, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis vbicumque reſignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſq; roboris vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſed literarum expeditarum.

26 *Item, cùm ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quòd Iudices in Romana Curia, & extra eã pro tempore exiſtentes, etiam ſi ſint S. R. E. Cardinales, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, vel quicunque alij, non iuxta ſupplicationum ſignatarum ſuper quibuſuis impetrationnibus, (niſi in dicta Curia dumtaxat ſint commiſſiones iuſtitiam concernentes, per placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium, iuxta facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus confectarum tenores, & formas iudicare debeant. Decernens irritum, &c. & ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel aliàs minùs benè expeditæ reperiantur, ad illorum, quorum intereſt, inſtantiam ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt, per eius Officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.*

De regulis Cancellariæ producendis.

27 *Item attendens D. N. Papa, quòd ſuper habendis de Cancellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus inibi deſcriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quòd ſuper earundem regularum, & conſtitutionum, quæ iuxta varietatem occurrẽtium cauſarum, & negociorum aliquoties*

ties immutari conuenit, probando tenore, vel effectum teſtium, plerumq; tenacem deſuper memoriam non habentium, depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd deinceps quilibet ex Auditoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs, (etiam ſi S. R. E. ſint Cardinales) in ipſa Curia pro tempore deputatis, auctoritate Apoſtolica, Iudicibus, etiam in cauſis actu pendentibus, ſuper huiuſmodi tenore, vel effectu probando dumtaxat, ſtet, fidemque adhibeat cedulæ, ſeu ſcripturæ deſuper à duobus de maiori parco, quod danda ſit, à tergo ſignatæ, & etiam à duobus alijs literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria auſcultatæ, & D. Vicecancellarij, ſeu dictam Cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ, vt moris eſt. Quicquid autem ſecùs fieri contigerit, nullius ſit roboris, vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 *Item D N. cupiens litiū ſuccidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduerſarij dentur, prouidere, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd quoties deinceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, ſi quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit, ſurrogari conceſſerit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſtquam illud per triennium pacificè poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure, ſiue tunc vacet, vel cùm vacauerit, impetrationes, vel conceſſiones, etiā Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſenium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus faciliùs ſubrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, quòd illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetrāti nullatenus ſuffragetur: quod etiam ſtrictiſſimè obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem, & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus forſan perpetratis,*

Ggg 2 *etiam*

etiam ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam, quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam, proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 *Item voluit, & ordinauit, quòd omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura, vel ſine cura, ſecularibus, vel regularibus, per obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus effluxerit, quòd interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiã eiuſdem D. N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.*

Non valeant commiſſiones cauſarum, niſi literis expeditis.

30 *Item, quòd omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum dumtaxat Apoſtolicarum de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum, ſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.*

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 *Item voluit, quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulum ipſius Cardinalis, & ſi ille in curia fuerit, eius ad id accedat aſſenſus, aliàs deſuper gratia ſit nulla, & idem ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares eſſe deſierint, ſeu ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quoad beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quòd quoad illa, Cardinales, quorum priùs familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarans præſentem conſtitutionem locum non habere in illis beneficijs, quæ familiares ipſi tẽpore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel affecta fuiſſe apparerent. Nec non illos, quoad effectum dictæ conſtitutionis, familiares eorũdem Cardinalium cenſeri, qui ipſorum Cardinalium familiares continui commenſales ad minus per quatuor menſes,*

etiam

etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum, &c.

Super eadem familiaritate.

32 *Item idem D. N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd ſi beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quoad hoc, vt in prouiſionibus talium beneficiorum, ſuper expeditione literarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, liberè ſpectare cenſeantur: & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſuper expeditione literarum, illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quẽ eorundẽ collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, pertinere deberet.*

Signatura, per Fiat, præferatur alteri per Conceſſum.

33 *Item voluit idem D. N. quòd concurrentibus eadem die ſuper quocunque beneficio, per Fiat, & Conceſſum, ſignaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per Conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnatiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ eſſent clauſulæ.*

De Annali poſſeſſore.

34 *Item Sanctiſſimus D. N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediatè præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris eiuſdem, & quot annis illud ipſe poſſederit, ac ſpecificam, & determinatam, ex qua clarè poterit conſtare, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, & infra ſex mẽſes, ipſum poſſeſſorem, ad iudicium euocari facere, cauſamque*

ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde ſequuta nullius exiſtant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorem præfatum propterea contingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſtè, friuolè, & indebitè moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius, quàm præmiſſæ vacationis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut aliàs ſibi, quoad hoc, vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudq; nullatenus inantea litigioſum propterea cenſeatur: quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcumque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel aliàs propter cōmiſſa exceſſus, & crimina vacantia, vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

36 *Item ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quòd ſi quis, quæcūque beneficia eccleſiaſtica qualiacunque ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerint, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, nec non impetrationes quaslibet de beneficijs ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.*

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

36 *Item idem D.N. vt finis litibus celeriùs imponatur, & litigātium parcatur ſumptibus, & expenſis, ſuorū prædeceſſorum conſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo, ſtatuit, & ordinauit, quòd in cauſis pendentibus, & quas in poſterum cōtigerit agitari, nulli ante diffinitiuam ſententiam liceat appellare, nec appellatio, ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interloquutoria, quæ vim habeat diffinitiuæ, vel à grauamine minimè con-*

cernente

cernente negocium principale, quod non poſſit per appellationem à diffinitiua ſententia reparari, nullaque cauſæ appellationum committantur, niſi in commiſſione exprimatur, quòd interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamen ſit tale, quòd in appellatione à diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes, & commiſſiones in poſterum, & quicquid inde ſequutum fuerit, nullius ſit roboris, vel momenti, commiſſionibus appellationum iam iudicibus præſentatis, & exhibitis, in ſuo robore permanſuris, in quibus, latis ſuper eiſdem ſententijs, ſecundo, vel vlteriùs ab eis non liceat appellare. Appellantes verò, & appellationes, etiam ab interloquutorijs, & grauaminibus huiuſmodi, ſuo, vel alterius nomine proſequentes, ſi ſuccubuerint, vltra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non ſtetur commiſſioni poſt concluſionem.

38 *Item ſtatuit, & ordinauit, quòd in commiſſionibus de iuſtitia, ſeu mandatis, etiam conſiſtorialibus, per eum ſeu de eius mandato, vel auctoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat, in poſterum concedendis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicitè, vel explicitè mētio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſsè.*

De literis Religioſorum expediendis.

38 *Item voluit, & ordinauit, quòd ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutū amouibile, cum clauſula, quòd exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſint, literæ, quoad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D. N. ponat in ſignatura, quòd non poſſit amoueri, vel ad partem clauſulam ipſam concedat.*

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 *Item ſi committatur alicui beneficij reſignationis receptio, ponatur clauſula, Attentè quoque prouideas, &c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula. Quòd neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.*

De

De ſupplendis defectibus.

40 *Voluit, quòd ſi petatur ſuppleri defectus in genere, nullatenus literæ deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.*

De derogatione Iuriſpatronatus.

41 *Item voluit, quòd ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iurepatronatus laicorum non expediantur literæ, niſi ponatur expreſsè, quòd tale beneficium tanto tempore vacauit, quòd eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitimè eſt deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præſentandũ à iure præfixum lapſum exiſtat, aut ad id patronorũ ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuriſpatronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiuè, ac ſpecificè, & determinatè, non autem conditionaliter fiat; & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.*

De commendis.

42 *Item voluit, quòd nulli ſeculari de regulari, nec religioſo de ſeculari, beneficijs commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.*

De reformationibus.

43 *Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd ſuper quibuſcumque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quòd literæ ſuper prima data expediri poſſint, ſi ex huiuſmodi expeditione ſub tali data cuiquam videatur poſſe fieri præiudicium, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediãtur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.*

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus

44 *Item voluit, & ordinauit, quòd ſuper reſignatione cuiuſcunque beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis, vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans vel cedens, ſi præſens*

præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadem Cancellaria expreſsè conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & ſi ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarū ſucceſſiuè conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quòd primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data expedita pro tempore, nullius ſint roboris, vel momēti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis, etiã Motu proprio, cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficij fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu Religionis.

45 Item non dētur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quòd ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quòd quotieſcumque per ſignaturam ſuam, vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus, cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediãtur cum expreſſione, quòd idem iudex executionem faciat per ſe ipſum.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quòd in literis diſpenſationū ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut aliàs prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit: Et ſi ſcienter; ponatur clauſula addita in quaterno.

Super defectu natalium.

49 Voluit, quòd in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quòd poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula. Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quòd per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nulla-

nullatenus diſpẽſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel aliàs nihil conferat, aut operetur.

Nulli ſuffragetur diſpenſatio, niſi literis confectis.

51 *Item, cùm conceſſiones ſuper gratijs diſpenſationum quarumcumque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum conceſſarum, vel concedendarum, per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſint prouidè limitatæ, licèt aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſſionibus oblatis multa ſint petita, ne quis talium conceſſionum prætextu, id diſpenſatiuè tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendant, voluit idem D. N. quòd nulla talis diſpenſatio cuiquam in iudicio, vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literæ Apoſtolicæ ſint confectæ.*

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 *Item voluit, quòd in literis Indulgentiarum ponatur, quòd, ſi eccleſiæ, vel capellæ, vel aliàs, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit; huiuſmodi literæ ſint nullæ.*

De Indulgentijs conceſſis ad inſtar.

53 *Item voluit idem D. N. quòd literæ ſuper Indulgentijs non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificentur.*

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 *Item voluit, quòd in gratijs, quas quibuſuis perſonis, de beneficijs vacantibus, ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, quæ dictæ perſonæ tunc obtinuerint, ſeu de quibus eis fuerit prouiſum, vel conceſſum, aut mandatum prouideri; verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundùm communem extimationẽ exprimantur, niſi perſonæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipſarum oblationes, aut aliàs, dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratijs, quas à Sanctitate ſua Motu proprio emanare contigerit, quò ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut aliàs diſponitur, ac literis per quas pro tempore ad*

ad eccleſiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſecularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſſint.

De clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 *Voluit, & ordinauit, quòd quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tūc dari poterunt clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &c. ſeu per conſtitutionem Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, etſi pro collitigante, vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &c. petente; ſi tunc lis ſpecificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiuè, niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſſa, ac purè, & non ſub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reſeruationes ibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis inde literarum, generalis reſeruatio huiuſmodi probari non poſſit, aut in nouis prouiſionibus, ſeu pro collitigantibus, ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quòd ab aliquibus aſſeritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum ſubcollectorem, abbreuiatorem, vel familiarem, notarium, aut dictæ Sedis officialem, fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quòd talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris, notarius, aut dictæ Sedis officialis, fuit, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum: in reliquis verò nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſignata ſit, aut reſeruatio, vel aliàs ſpecialiter habeatur.*

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 *Item voluit, quòd ſuper beneficijs eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſq; immineat cura animarum, & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumi, mentio fiat, aliàs gratiæ deſuper factæ ſint nullæ, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiuè, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſsè deſuper fiat in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas conſueuerint habere.*

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 *Item, ſi reſeruetur beneficium per cōtractum matrimonij, non dentur alij modi vacationū de futuro, nec cenſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter vel affectū, niſi ſequatur matrimonium: ſed in beneficijs per promotionem, aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis, ponatur clauſula, etiam ſi non petatur. Cùm beneficia huiuſmodi præmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam ſi vacent.*

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 *Item voluit, quòd ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturam fiat, receptio huiuſmodi dumtaxat detur, adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicum non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur, niſi expreſsè concedatur; & ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur, poſſintque executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionem emiſſionis profeſſionis, non expectato probationis anno, procedere.*

De translatione Religioſorum.

59 *Item, ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quòd alterius Monaſterij, vel loci religioſus ſit, licèt ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.*

De clauſula, ſi eſt ita.

60 *Item, quòd in literis ſuper beneficijs, per conſtitutionem Execrabilis, vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcumq; narratis informationem facti requirentibus.*

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 *Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.*

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 *Item reuocauit quaſcumque decimarum, ſubſidiorum vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ à prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIIII. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa, etiam in ſubſidium expeditionis contra Turchas, & orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſ-*

cumque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione, quibuſuis fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorũ Collectoribus, & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prædeceſſoribus, conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, quaſcunque plenarias Indulgentias, ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, cõceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenariè abſoluant, & alia faciant ad earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſque facultates ipſas Indulgentias quomodolibet cõcernentes, præterquam quoad ea, in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui, implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi, iam cõſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenariè in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quin facultate ipſa vti poſſint in futurum: decreuit quoq; irritum, & inane, quicquid, facultatem reuocatarum earundem prætextu, impoſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 *Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium, in toto, vel in parte, ac quaſuis conceſſiones, & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innocentium Papam Nonum prædeceſſorem ſuum de dictis officijs, etiam ex die collationum, conceſſionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarum, eccleſiarum, monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum menſarum etiam perpetuò, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, conceſſas, & factas, quoad officia, quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarũt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.*

Itẽ, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcunque Infeudationes, Inueſtituras, gratias, & conceſſiones quoquomodo, etiã in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuum, etiam Motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarũ derogatorijs, (extra tamen Conſiſtorium,

&

& ſine S. R. E. Cardinalium conſilio, & conſenſu) à die Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ Quinti prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S. R. E. ſub data Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, Quarto Kal. Aprilis, Pontificatus ſui Anno ſecundo, vſque in præſentem diem, per quoſcunque Romanos Pontifices ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel auctoritate eorum, quomodocumque, ac qualitercumque, & quouis colore factas, & conceſſas, de Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, Arcibus, & locis S. R. E. & Sanctæ Sedi Apoſtolicæ tam mediatè, quàm immediatè ſubiectis, tūc videlicet de tempore dictarum infeudationum, Inueſtiturarum, gratiarum, & Conceſſionum, nōdum deuolutis; Necnon quaſcumque prorogationes, & extenſiones quarumcunq; Infeudationum, Inueſtiturarum, gratiarum, & conceſſionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, Arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore dictarū prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis, ac præeminentiæ, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis, perfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocumq; titulo etiam oneroſo; & per quaſcūque, tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis ſub Annulo Piſcatoris, aut etiam aliàs quomodocunque, & qualitercumque, expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omniū tenores Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſimè extenden.

Quòd fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 *Item, cùm nonnulli in impetrationibus beneficiorum eccleſiaſticorum pro tempore vacantium & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorū fructus, & certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, nonnumquàm obtineant à Sanctitate ſua, vt huiuſmodi valorem annuum augere poſſint, vt veriùs poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis impoſterum haſitari contingat, declarauit, prætextu conceſſionis huiuſmodi, valorem ipſum vſq; ad tertiam partem valoris expreſſi, & in prima, quæ deſuper fiet literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe,*

poſſe, & eas, quas, literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto, denuo deſuper expediri contigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris, vel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ, & diſpoſitiones quæcumque à Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 *Item, ne perſonis, pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabunt, ob generalem abſolutionem à cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita, præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi, & inſordeſcendi in illis, ſtatuit, & ordinauit huiuſmodi abſolutionem, & clauſulã in literis, quas in futurum cum illa concedi continget, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarum, falſificatoribus, & falſificari procurantibus literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtentibus, receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario, Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequentes, impedientibus, qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine, per quatuor menſes, ſcienter excommunicationis ſententiam huiuſmodi ſubſtinuerint, & generaliter quibuſcumque alijs, qui cenſuris aliquibus, etiam aliàs, quam vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annũ continuum inſorduerint.*

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 *Item, idẽ Dominus Noſter exactionibus, quas Sanctitas ſua, non ſine diſplicentia, plerumq; fieri intellexit per Officiales Romanæ Curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quæ obtinent, non contenti, vltra, à proſequentibus negociorum quorundam expeditionem in eadem, exigere non verentur, obuiare volens, diſtrictè præcipiendo inhibuit omnibus, & ſingulis, quæuis officia in eadem Curia obtinentibus, ne de cætero quicquam, prætextu Officiorum, quæ obtinent, quouis colore, etiam celerioris expeditionis, vltra emolumenta huiuſmodi, exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum,*

quæ

quæ eis incumbunt, malitioſè differre, ſub excommunicationis, & præter illam, ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtre, & pro ſecunda ad annum, & pro tertia vicibus, quibus ſic excederent. priuationis Officiorũ, per eos obtentorum, in quibus ſic exceſſerint, pœnis. Ac voluit, quòd Sãctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipſos, reſpectiuè prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, vt præmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere, & contra eos, per prædictas pœnas, & aliàs prout meliùs expedire viderint, procedant.

Quòd Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 *Item, cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ipſi Sanctiſſimo Domino Noſtro aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. Noſter ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quòd in quibuſcumque Conſtitutionibus, & Regulis per Sanctitatem ſuã impoſterum, poſt hanc primam editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Cardinales, niſi illæ eorundem Cardinalium fauorem concernant, vel ipſæ Conſtitutiones edendæ, de eorundem Cardinalium, vel maioris partis eorum conſilio, editæ fuerint.*

De poteſtate Reuerendiſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 *Primò, quòd poſſit cõmittere abſolutionem illorum, qui ignorãter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.*

Item, quòd poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, non tamen eorum, quibus gratia, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quòd poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quòd proceſſus Apoſtolica auctoritate decretos aggrauare poſſit, cum inuocatione brachij ſecularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non aliàs.

Item, quòd poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referenda-

rendariorum, ſignatas, de beneficijs eccleſiaſticis, ſecularibus, & regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen. paruorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundùm communem æſtimationem, valorem annuum non excedat. * Sup Regulis Cancellariç vltra Gloſã, ſcripſerũt Rebuff. Gomeſius & Mandoſius.

Item quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri, & ſubrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit, ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc à iure ſtatuta tempora, in quibus ſic arctati, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur Hip.

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ, Ordinationes, & Conſtitutiones, Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, die ſexta menſis Februarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D. N. Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ Cuſtos.

* RESIDENTIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, vt in tit. de cleri. non reſiden. & Conc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. cap. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de refor. cap. 1. ac ſeſſ. 24. de refor. generali cap. 12. Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Romæ publicatam die 15. Iunij 1568. fol. 1021. in bull. incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſtifidelium animarum ſaluti, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parochialibus eccleſijs ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debitè, & laudabiliter deſeruiri, inhærēdo etiam decretis Sacri Concilij Tridentini, Motu proprio & ex mera deliberatione certaq; ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis Pij V.

 pleni-

plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & praeminentiae fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Dioeceſibus, ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes, qui parochialem Eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt Pontificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralibus, ſeu collegiatis Eccleſiis, ſeu aliud quodcumq; beneficium eccleſiaſticum, etiam quarumcunq; diſpenſationum, à Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris ſeu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarũ titulo, quas omnes hac praeſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocumq; alio praetextu obtinent, cum prima, & praecipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in Eccleſia Parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorum ordinarios etiã tanquam Apoſtolicae Sedis delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunq; beneficiorum poenis, quacũque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & debere auctoritate Apoſtolica tenore praeſentium ſtatuimus, praecipimus, & ordinamus. Eos tamen ſic reſidentes in Eccleſijs parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui, vel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcunq; beneficij, exceptis dumtaxat quotidianis diſtributionibus, & alijs quae ex iuxta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Haec conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel praebendae parochialis ſit annexa cap. extirpandae §. qui verò de praeb. & c. ſuper eo eod. tit. lib. 6. & quid ſi tũc animarum curae incumbere voluerit vide Concil. Trid. ſeſſ. 22. de refor. cap. 3. verſ. quod ſi alicui.

Quod autem communis opinio aſſerit Clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cen-

cenſetur vt præſentes, cap.de cætero, & cap.ad audientiam de cler.non reſid.c.1.eod.tit.lib.6.non autem diſtributiones quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis Canonicis,& diuinis officijs,vt d.c.1.& cap.cum non deceat de elect.in 6.& c.licet de præb.Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionibus proprijs & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus; Aliæ enim quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni,non dicuntur proprie diſtributiones: & in his non procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones glo. ver. perceperint d.c. 1.de cler.non reſid.lib.6.& ibi Domin.Gemin.in §.qui verò, & in c.licet de præbend.ver.diſtributiones enim propriæ,extrauag.Ioan.22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ Calder. conſil. 21.de præbend.& in conſ.1.de cler.non reſid. Abb. in d.c.licet,& in c.olim de verb. ſignif. optimè declarat Card. Pariſ. in conſ.32. vol.4. Itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt litteris operam nauaret in aliquo publico ſtudio,vel academia bonarum Artium Iuris Diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur,nempè cenſus & fructus ſeu decimas,vel alios redditus decimarum loco aſſignatos eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti; non autem mortuaria,cæterauè emolumenta in dies obuenientia, quæ intereſſentibus tantùm pro labore diſtribuuntum dietim.

Abſenti ex iuſta cauſa quænã diſtributiones debeātur.

ADDITIO. *Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Felyn. in conſ. 18 loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuff. in conſ 134. nu. 3. loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi, ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuidnntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum auctoritate gloſſæ notab. in extrauag vnic. in ver. in totum ſub tit. ne ſede vac. inter com. quam ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 330 ſub nu 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. regulam Cancell. § 7. proœm. nu. 205. dicentis diſtributiones quotidianas proprie eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias, tum ratione nam in pluribus eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas diſtinctas, alioſue fructus præter memoratas diſtributiones, in quibus duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſque loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniunt*

optime Philip. Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac. in c. vn, num 60. de cler. non reſid in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis in conſ 43. nu. 13. vol. 1. quaſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi; eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg. tex. in c. in his de priuileg, & in c. ſi Papa eod. tit. lib. 6. Rebuf. in praxi tit. de de differ. inter priuileg & reſcrip. nu. 11. & in ſpecie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuil. ſcholar. priuil. 98. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. in inſtit. nou. rei beneſ. c 7 ſub nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de diſtribut. quotid. par. 2 q. 10 nu. 24 & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto, ferturque etiam Sac. Conc. Trid. Congregationem illud declaraſſe in eum, qui ſequitur modum videlicet, Congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit, nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas. Eadem Sacra Congregatio declarans, c. 3. Conc Trid. Seſſ. 21. de ref. (referente Gonzalez in præcit. §. 7. nu. 179) cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorum, etiam obtenta à Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum: quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt. Et de Canonico ſacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux. formam c. 1. Cōc. Trid. Seſſ. 5 de ref. habendo idem Doctor nu. 180 ſubnectit eiuſdem Sac. Congregationis declarationem ſub his verbis, Idem cenſendum eſt de docentibus in eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus; ſed ex gratia diebus, quibus legunt habendi ſunt, ſicut præſentes in choro, & inſeruientes, non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet Domini de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. nu. 8. ſub tit. de cler. non reſid. voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicarum, cui dicto annuit etiam Mandoſ. de Signar. grat. tit. Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ. 15. nu. 3. illud intelligendum eſt, vt ſint tales impropriæ ſumptæ ſecundum diſtinctionem à D. Authore præhabitam. Accedit pr[illegible] xta
eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna ſala[illegible] atus,
& præben. concluſum teſte Caputa quæri, deciſ. 29. [illegible] con-
demnatione fructuum perceptoru[illegible]
tur diſtributiones quotidian[illegible] pro ſerui
tio perſonali, illæ verò [illegible]
beantur, & in ſent[illegible] Canoni
quam ſuper Ca[illegible] atus
fructus colliti[illegible] ext
siones quot[illegible]
Mon. in [illegible]
perius [illegible]

Verum reuocatur in dubium, an vt canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpõdeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. c. 25. n 121. imò quod de conſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licẽtia non petatur, nec requiratur, poſt Pan in c. tuæ ſub nu. 5. de cler. non reſid. affirmant Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de non reſid. n 25. Mandoſ. de ſignat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus &c. & Greg. Toloſ. loco præalleg ſub nu. 10 & ratio eſt quia ius eam concedit ad tex in c. ſi. de magiſtr. Conc Trid. Seſſ 5. de ref. c. 1. in fi. & fruſtra precib. impetratur, quod iure communi conceditur ad tex. in l. 1. C de theſaur. lib 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuri Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nau. loco cit. Lopez ad Diaz in pract. can. crim. c. 52.

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtudij intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum, ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere & dijudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura, & ad quam ſcientiam adipiſcendam, qui etiam tanquam ſuperior licẽtiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco: ad quem ſe transferre deſtinauerit regatur & vigeat generale ſtudium ad tex. in c. 2 vbi Doct. de priuil. in 6 an minus competens ſtudiorum exercitium c tuæ de cler. non reſid. Item Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ, ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu arg. tex in c pen. de cler. non reſid. Pan. in d c. tuæ ſub nu. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14. ſub nume. 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret, tunc poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan. in c. relatũ n. 6. & in eo. c. tuæ n. 3. vbi etiã Card. Zab. q 4. de cler. nõ reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet ad quinquenniũ, & non vltra d. c ſi. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet. Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij, à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo cæpit ſtudere; quam declarationem refert Lopez vbi sup[...] driqa[...]ſum par. 2. c. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto per[...] ctu[...] abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe v[...] ode [...] collegio videndi ſunt Hoſt Panor. & alij in c. ad audien[...] on r[...] ſid [...] Horat Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

[...]s vt [...]legiata, ac prærogatiua digna abſentiæ ra[...] um ſi[...] caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vica[...] ſubſtitu[...] quia defectus ipſius abſentis poteſt ſupple[...] de Cap[...] ingere poſſet, quod detracta portione ſub[...]l ſibi r[...] c. licet. n. 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ [...]on ſeru[...] ſ 220. nu. 3.) qui proficiendo in ſtudio litterat ſe, v[...] rſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg. c. cũ[...]

Limita

Limita vt non ſufficiat Canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit, in ſtudio morari, & ſcholas ingredi: qui re ipſa non proficeret, operamq; daret, vt addiſceret, ſed otioſe viueret, ita ſentire videntur Abbas in d.c. fi. n. 6. & Felyn. ſub n. 3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeant fructus beneficiorum ſine labore reſidentia in l. & qui data opera ſub n. 1. ff. ex quib. cauſ. maior. &c. Sfortia Oddi in tract. de reſtit. in integr. par. 1. q. 7. art. 14. n. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. Seſſ. 23. de ref. cap. 1. §. eadem omnino, non poſſunt ſtudiorũ cauſa abſentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Canc. gl. 6 n. 251. ſic dicens], Obtinẽtib. Parrochiales Eccleſias poſt Cõc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt, eſſe ratio ſecundũ præf. Doct. nam cũ hodie Parrochiales Eccleſiæ prouideantur per cõcurſum, præſupponitur, quod ille, qui tamquam idoneor, Parrochialem eccleſiam per concurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit. iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius 4 quadam ſua conſtitut. Romæ in Cancellaria Apoſ. publicata die 24. Nouemb. 1564. fol. 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Pij 4. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius diuina prouidentia Papa iiij. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidenti requirentia beneficia obtinentes. ſub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concilij Trid. per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat geneale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primi illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorũ aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter ſtudentes beneficijs per eos obtentis, per Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructunm beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminẽtem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur; nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam, Sanctitatis ſuæ ſignaturam ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indul-*

geri

geri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Concilij etiam Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpẽſationes, & indulta hactenus cõceſſa, ac tam ipſius Pænitentiariæ, quàm Apo- S. ſſ.23. c. 1. de ref.
ſtolicas, & alias deſuper confectas & conficiendas literas, proceſſusq; habitos, & habendos, per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

In quæſtione illa An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in Epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dummodo interueniat ipſius Epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non ita indiſtincte à Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quando ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat, vel ſcilicet vtilitas in ſpeciali ſuis eccleſiæ, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. Andr. in cap. 1. ſub nu. 4 de cler. non reſid. in 6. Puteus deciſ. 194. in fine lib 3. vel vrgens neceſſitas ipſius Epiſcopi ex Panor. in d. cap. ad audientiam ſub num 8. & Nau etiam addit & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignatur, cum non ſit tanta communio inter Epiſcopum & clericos inferiores, ſicut eſt inter Epiſcopum & Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad tex. in cap. requiſiſti de teſtam. accedit etiam, quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſiis, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda, quam relaxanda Abb. in cap. cum dilectus num. 7. de cler. non reſid.

Cap. de cetero, & c. ad audientiã de cle. non reſid.

decif. 222. d uerſ. par. 2.

Item propoſitionem illam, quæ ſe habet, nõ debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officijs interſint, amplia & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 12. §. præterea) abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, ſicuti cenſuit Sacra Congr. referente Pariſ. lib. 1. de reſign. benef. q. 10. nu 65. Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab eccleſiæ ſeruitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe & colligitur ex eodẽ tex. Concilij ibi. §. (quauis colluſione aut remiſſione excluſa,) ſequitur Menoch. in addit. ad caſum 429. num. 6. de arbitr. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem ad limitationem in miſcellan. 59. de orat. Cæterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitanda foret, deq; alijs ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores & præſertim Philip. Prob. in d. cap. 1. adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent. regula 206. Couar. lib. 3. var. reſol cap. 13.

Cap. 1. de cler. non reſid. in 6.

Nauar.

Nauar. in conſil.9. & ſequ. de cler. non reſid in antiqu. & Hoied. in tract. de beneſ. incompatib. par. 1. cap. 17.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes à perſonali reſidentia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire, plures enumerantur per Ioan. de Sylu. in tracta. de beneſ. par. 4. q. 6. & poſt eum de illis agunt Rebuff. Lopez, & Hoieda locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputatur, quando grauet ſuperuenirent inimicitiæ, ita vt non poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere gloſ. in cap. fin. ver. excuſationem de cler. non reſid qua inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licētia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium conſtituere debet, vt dictæ eccleſiæ inſeruiat, aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ Cōgregationis relata à Lopez vbi ſupra, & interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere an culpa ipſius Parochi factum ſit, quominus inter annum reconciliatio proceſſerit, quia nulli debet ſuus dolus patrocinari cap. audiuimus de colluſ. deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia & odium præſumatur nouiſſimè ſcripſit Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 43. Cauſas autem, ob quas Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. cap. 1. permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſſe, in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 4.

Ante publicationem Concilij Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ pubicatam die 13. Septembris 1560. fol. 678. in bullar. incip.

Pij 4. *De ſalute gregis Dominici nobis ex alto commiſſi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorū præſeruetur à noxijs, & Indeuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt Paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant opem, & operam efficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam: ſed de noſtra mera deliberatione; Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ab Eccleſijs, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtrictè præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet morā trahentes, intra vnum*

extra

extra eam verò in Italia intra duos, extra vero Italiā exiſtentes, intra quatuor menſes à die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Siquis autem à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocūque titulo, nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morando abſuerit quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quòd ſi per alios ſex mēſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat: creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitan. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Romano Pontifici denūciare teneatur: qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit ſua ſupremæ ſedis auctoritate animaduertere, & Eccleſiis ipſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas Eccleſias, ſeu in earum Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequi volentes, vt liberius & commodius eorum officio fungi valeant, eis eorū cuilibet, vt quando reſederint etiam prætextu quorumcunque delictorum & exceſſuum, etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra, vel Romani Pontificis pro tempore exiſtentis ſignatæ, trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atq; aliter factas citationes, & cenſuras in eis appoſitas, ac inde ſecuta quacunque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minimè afficere,

Côc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 1. & ſeſſ. 23. de ref. cap. 1.

aut arctare ſtatuimus & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus & ſingulis decimis, ſubſidijs, & alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs quomodolibet nuncupatis per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac etiam conſiſtorialiter, etiam ad inſtantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quamtumuis vrgentiſſima, iuſtiſſima ac pia, & neceſſaria cauſa, etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumq; ſolutione, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id à Dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtentibus S. R. E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerũ huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunq; priuilegiorũ indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionẽ huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus illiſq; & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtræ indignationis, nec non excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, ne eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſiis, vel earum Diœc. reſidentes, quandiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionẽ decimarum, ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumant diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam à dicta ſede delegati in quibuſcunq; ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra

Cõc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. c. 3. & ſeſſ. 7. de refor. cap. 14. & ſeſſ. 25. de regular.

contra quoſcunq; clericos ſeculares particulares, ac etiam ex- tra eorũ monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quo- modolibet exemptos auctoritate noſtra procedere, & cauſas ip- ſas cognoſcere, fineq; debito terminare, ac quicquid terminaue- rint exequi, & obſeruari facere; ipſoſq; exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrige- re, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opor- tuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus in omni- bus, & per omnia facere, exercere, & exequi liberè & licitè va- leant, plenam & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſe- dem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellatio- nes quaſcunq; contra præſentium tenorem quomodolibet inter- poſitas minimè cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitio- nes etiam cum quibuſuis cenſuris, & pœnis eis à quibuſuis or- dinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlte- riorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum corre- ctione agetur etiam legitimam executionem minimè impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicq; in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

c.4 §. Nec liceat, & ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 11.

Côc. Trid ſeſſ. 13. de refor. c. 1. & ſeſſ. 24. de refor. gen. c. 10. & 20. & ſeſſ. 22. de ref. c. 1.

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis d. concilij decre- tis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius Quartus pro exequutione decretorum d. concilij cõtra non reſidentes alteram ædidit conſtitutionem Romæ publi- catam die 4. Decemb. 1564. fol. 833. Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficienti- bus diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos dominicos greges; ſed etiam ſingulorum paſto- rum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtu- dium efficax, operamq; ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhi- bere; vt quẽadmodum operoſum Sac. Conc. Trid. progreſſum fe- licemq; exitum; Domino cooperante præſtitimus; Ita ſanctiſſi- ma illius decreta; ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſollici- tudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia non

plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diœceſibus, ac alijs Chriſtiani Orbis partibus conſiſtentes, qui parochialem Eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt Pontificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralibus, ſeu collegiatis Eccleſiis, ſeu aliud quodcumq; beneficium eccleſiaſticum, etiam quarumcunq; diſpenſationum, à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſeu etiam à nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarũ titulo, quas omnes hac præſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocumq; alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in Eccleſia Parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorum ordinarios etiã tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatos, ſub ſententijs, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunq; beneficiorum panis, quacũque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & debere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſic reſidentes in Eccleſijs parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui, vel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcunq; beneficij, exceptis dumtaxat quotidianis diſtributionibus, & alijs quæ ex iuxta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcumque iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa cap. extirpandæ §. qui verò de præb. & c. ſuper eo eod. tit. lib. 6. & quid ſi tũc animarum curæ incumbere voluerit vide Concil. Trid. ſeſſ. 22. de refor. cap. 3. verſ. quod ſi alicui.

Quod autem communis opinio aſſerit Clericis abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cen-

cenſetur vt præſentes, cap.de cætero, & cap.ad audientiam de cler.non reſid.c.1.eod.tit.lib.6.non autem diſtributiones quotidianas, quæ non dantur niſi intereſſentibus horis Canonicis,& diuinis officijs,vt d.c.1.& cap.cum non deceat de elect.in 6.& c.licet de præb.Hoc quidem ſanè intelligendum eſt, vt locum habeat in diſtributionibus proprijs & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus; Aliæ enim quæ non actu diſtribuuntur, ſed in fine anni,non dicuntur proprie diſtributiones: & in his non procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones glo. ver. perceperint d.c.1.de cler.non reſid.lib.6.& ibi Domin.Gemin.in §.qui verò, & in c.licet de præbend.ver.diſtributiones enim propriæ,extrauag.Ioan.22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ Calder. conſil. 21.de præbend.& in conſ.1.de cler.non reſid. Abb. in d.c.licet,& in c.olim de verb. ſignif. optimè declarat Card. Pariſ. in conſ.32. vol.4. Itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt litteris operam nauaret in aliquo publico ſtudio,vel academia bonarum Artium Iuris Diuini & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur,nempè cenſus & fructus ſeu decimas,vel alios redditus decimarum loco aſſignatos eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iuſta cauſa abſenti; non autem mortuaria,cæterauè emolumenta in dies obuenientia, quæ intereſſentibus tantùm pro labore diſtribuuntum dietim.

Abſenti ex iuſta cauſa quænā diſtributiones debeātur.

ADDITIO. *Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Felyn. in conſ. 18 loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij, & Rebuff.in conſ 134.nu.3 loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi, ſcilicet quod fructus,qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuidnntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum auctoritate gloſſæ notab. in extrauag vnic.in ver.in totum ſub tit.ne ſede vac. inter com. quam ſequitur Rota diuerſ.deciſ.330 ſub nu 5. par.1. & Hieron. Gonzalez in comment. ad 8.regulam Cancell.§ 7.proœm.nu.205. dicentis diſtributiones quotidianas proprie eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias, tum ratione nam in pluribus eccleſijs Cathedralibus, & Collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas diſtinctas, alioſue fructus præter memoratas diſtributiones, in quibus duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſque loco ſuccedunt, ac fructuum nomine veniunt*

optime Philip. Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac. in c. vn, num 60. de cler. non reſid in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis in conſ 43. nu. 13. vol. 1. quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi; eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu, nihilque eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg. tex. in c. in his de priuileg, & in c. ſi Papa eod. tit. lib. 6. Rebuf. in praxi tit. de de differ. inter priuileg & reſcrip. nu. 11. & in ſpecie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuil. ſcholar. priuil. 98. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. in inſtit. nou. rei beneſ. c 7 ſub nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de diſtribut. quotid. par. 2 q. 10 nu. 24 & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto, ferturque etiam Sac. Conc. Trid. Congregationem illud declaraſſe in eum, qui ſequitur modum videlicet, Congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit, nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas. Eadem Sacra Congregatio declarans, c. 3. Conc Trid. Seſſ. 21. de ref. (referente Gonzalez in præcit. §. 7. nu. 179) cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorum, etiam obtenta à Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ, ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum: quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt. Et de Canonico ſacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux. formam c. 1. Conc. Trid. Seſſ. 5. de ref. habendo idem Doctor nu. 180 ſubnectit eiuſdem Sac. Congregationis declarationem ſub his verbis, Idem cenſendum eſt de docentibus in eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus; ſed ex gratia diebus, quibus legunt habendi ſunt, ſicut præſentes in choro, & inſeruientes, non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet Domini de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. nu. 8. ſub tit. de cler. non reſid. voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat, non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicarum, cui dicto annuit etiam Mandoſ. de Signar. grat. tit. Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſ. 15. nu. 3. illud intelligendum eſt, vt ſint tales impropria ſumptæ ſecundum diſtinctionem à D. Authore præhabitam. Accedit præterea, iuxta eoſdem terminos fuiſſe per Dominos de Rota in vna ſalamantina canonicatus, & præben. concluſum teſte Caputa quæri, deciſ. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicem facta, licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quæ dantur intereſſentibus qualibet hora pro ſeruitio perſonali, illæ verò, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiã vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant; quod vltimum ſcilicet, An Canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur, ſuccumbens, condemnatus ad relaxandos fructus collitiganti à die motæ litis, dicta condemnatio ſe extendat ad diſtributiones quotidianas præter loca inſinuata in appen. fol. 571. tangit etiam Alex. Mon. in præalleg. tract. par. 1. q. 6. n. 16. & diſerte explicat Gonzalez loco ſuperius indicato nu. 155. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi. Reſpōdeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. c. 25. n 121. imò quod de conſuetudine ferè vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur, poſt Pan in c. tuæ ſub nu. 5. de cler non reſid. affirmant Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de non reſid. n 25. Mandoſ. de ſignat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus &c. & Greg. Toloſ. loco præalleg ſub nu. 10 & ratio eſt quia ius eam concedit ad tex in c. ſi. de magiſtr. Conc. Trid. Seſſ 5. de ref. c. 1. in fi. & fruſtra precib. impetratur, quod iure communi conceditur ad tex. in l. 1. C de theſaur. lib 10. Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuri Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo Nau. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. can crim. c. 52.

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtudij intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quoad diſceſſum, ſeu ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere & diiudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura, & ad quam ſcientiam adipiſcendam, qui etiam tanquam ſuperior licētiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illi ingenium & natura repugnent, ac reſiſtant an in loco: ad quem ſe transferre deſtinauerit regatur & vigeat generale ſtudium ad tex. in c. 2 vbi Doct. de priuil. in 6 an minus competens ſtudiorum exercitium c tuæ de cler. non reſid. Item Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ, ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu arg. tex. in c pen. de cler. non reſid. Pan. in d c. tuæ ſub nu. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14. ſub nume. 27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret, tunc poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam idem Pan. in c. relatū n. 6. & in eo. c. tuæ n. 3. vbi etiā Card. Zab. q 4. de cler. nō reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet ad quinquenniū, & non vltra d. c ſi. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſanè ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet. Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij, à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata à die, quo cæpit ſtudere; quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq. in ſum par. 2. c. 38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt Panor. & alij in c. ad audientiam de cler. non reſid. quib. adde Horat Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

Prædicta amplia vt in tantum ſit priuilegiata, ac prærogatiua digna abſentis ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non tenetur Canonicus loco ſui Vicarium, ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo, tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret Panor in c. licet. n. 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ dicitur non ſeruire, (inquit Oldr. conſ 220. nu. 3.) qui proficiendo in ſtudio litterarū parat ſe, vt ipſi, imo & vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg. tex. in c. cùm ex eo de elect. in 6.

Limita

Digitized by Google

Limita vt non ſufficiat Canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit, in ſtudio morari, & ſcholas ingredi. qui re ipſa non proficeret, operamq; daret, vt addiſceret, ſed otioſe viueret, ita ſentire videntur Abbas in d.c. fi.n.6. & Felyn. ſub n.3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeant fructus beneficiorum ſine labore reſidentia in l. & qui data opera ſub n.1. ff. ex quib. cauſ. maior. &c. Sfortia Oddi in tract. de reſtit in integr. par.1.q.7.art.14.n.131.

Item limita in Parochis, qui hodie poſt Conc. Trid. Seſſ.23. de ref. cap.1. §. eadem omnino, non poſſunt ſtudiorũ cauſa abſentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Canc. gl.6 n.251. ſic dicens], Obtinētib. Parrochiales Eccleſias poſt Cõc. Trid. ſtudendi licentia, ac in abſentia ſtudior. cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt, eſſe ratio ſecundũ præſ. Doct. nam cũ hodie Parrochiales Eccleſiæ prouideantur per cõcurſum, præſupponitur, quod ille, qui tamquam idoneor, Parrochialem eccleſiam per concurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit. iam prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitium d... fraudetur. Hinc Pius 4 quadam ſua conſtitut. Romæ in Cancellaria Apoſ. publicata die 24. Nouemb. 1564. fol. 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij n... valeant ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Pij 4. *Sanctiſſimus in Christo Pater, & Dominus noſter D. Pius diuina prouidentia Papa iiij. ad cuius aures nuper peruenit, non nullos curata vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidenti... requirentia beneficia obtinentes. ſub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concilij Trid. per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat geneale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum, per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primi illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorũ aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter ſtudentes beneficijs per eos obtentis, per Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructunm beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminẽtem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur; nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam, Sanctitatis ſuæ ſignaturam ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indul-*

geri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Concilij etiam Trid. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpẽſationes, & indulta hactenus cõceſſa, ac tam ipſius Pænitentiariæ, quàm Apoſtolicas, & aliàs deſuper confectas & conficiendas literas, proceſſusq; habitos, & habendos, per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat; Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Seſſ.23. c. 1. de reſ.

In quæſtione illa An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in Epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dummodo interueniat ipſius Epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non ita indiſtincte à Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quando ſolum occuparentur in ſeruitio perſonali ipſius Epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorum concurrat, vel ſcilicet vtilitas in ſpecie illius eccleſiæ, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. Andr. in cap. 1. ſub nu. 4. de cler. non reſid. in 6. Puteus deciſ. 194. in fine lib. 3. vel vrgens neceſſitas ipſius Epiſcopi ex Panor. in d. cap. ad audientiam ſub num 8. & Nau. etiam addit & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignatur, cum non ſit tanta communio inter Epiſcopum & clericos inferiores, ſicut eſt inter Epiſcopum & Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad tex. in cap. requiſiſti de teſtam. accedit etiam, quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſiis, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda, quam relaxanda Abb. in cap. cum dilectus num. 7. de cler. non reſid.

Cap. de cetero, & c. ad audientiã de cle. non reſid.

deciſ. 222. d uerſ. par. 2.

Item propoſitionem illam, quæ ſe habet, nõ debere canonicos abſentes diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officiis interſint, amplia & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reſ. cap. 12. §. præterea) abeſſe licet, etiam ſi conſuetudo eſſet in contrarium, ſicuti cenſuit Sacra Congr. referente Pariſ. lib. 1. de reſign. benef. q. 10. nu 65. Secundo amplia vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab eccleſiæ ſeruitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe. & colligitur ex eodẽ tex. Concilij ibi. ſ. (quauis colluſione aut remiſſione excluſa,) ſequitur Menoch. in addit. ad caſum 429. num. 6. de arbitr. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem a. limitantem in miſcellan. 59. de orat. Cæterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitanda foret, deq; aliis ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores & præſertim Philip. Prob. in d. cap. 1. adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent. regula 206. Couar. lib. 3. var. reſol cap. 13. Nauar.

Cap. 1. de cler. non reſid. in 6.

Nauar. in conſil.9. & ſequ. de cler. non reſid in antiqu. & Hoied. in tract. de benef. incompatib. par.1. cap.17.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes à perſonali reſidentia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire, plures enumerantur per Ioan. de Sylu. in tracta. de benef. par. 4. q. 6. & poſt eum de illis agunt Rebuff. Lopez, & Hoieda locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputatur, quando graues ſuperuenirent inimicitiæ, ita vt non poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere gloſ. in cap. fin. ver. excuſationem de cler. non reſid qua inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licētia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium conſtituere debet, vt dictæ eccleſiæ inſeruiat, aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ Cōgregationis relata à Lopez vbi ſupra, & interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere an culpa ipſius Parochi factum ſit, quominus inter annum reconciliatio proceſſerit, quia nulli debet ſuus dolus patrocinari cap. audiuimus de colluſ. deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia & odium præſumatur nouiſſimè ſcripſit Menoch. in tract. de præſumpt. lib.5. præſ.43. Cauſas autem, ob quas Conc.Trid. ſeſſ.23. de refor. cap. 1. permittit Epiſcopus in propria eccleſia & diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſſe, in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat Tolet. in ſum. lib.5. cap. 4.

Ante publicationem Concilij Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ pubicatam die 13. Septembris 1560. fol.678. in bullar. incip.

Pij 4. *De ſalute gregis Dominici nobis ex alto commiſſi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorū præſeruetur à noxijs, & Indeuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt Paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur commodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant opem, & operam efficaces impendimus prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam: ſed de noſtra mera deliberatione; Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ab Eccleſijs, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtrictè præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet morā trahentes, intra vnum*

extra

extra eam verò in Italia intra duos, extra vero Italiã exiſtentes, intra quatuor menſes à die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Siquis autem à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocũque titulo, nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morando abſuerit quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quòd ſi per alios ſex mẽſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat: creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitañ. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitañ. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Romano Pontifici denũciare teneatur: qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit ſua ſupremæ ſedis auctoritate animaduertere, & Eccleſiis ipſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas Eccleſias, ſeu in earum Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus & gratijs proſequi volentes, vt liberius & commodius eorum officio fungi valeant, eis eorũ cuilibet, vt quando reſederint etiam prætextu quorumcunque delictorum & exceſſuum, etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra, vel Romani Pontificis pro tempore exiſtentis ſignatæ, trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atq; aliter factas citationes, & ceſuras in eis appoſitas, ac inde ſecuta quacunque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minimè afficere,

Cõc. Trid. ſeſſ. 6. de ref. c. 1. & ſeſſ. 23. de ref. cap. 1.

aut arctare statuimus & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus & singulis decimis, ſubſidijs, & alijs oneribus ordinarijs & extraordinarijs quomodolibet nuncupatis, per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac etiam conſiſtorialiter, etiam ad inſtantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex quauis etiam quamtunuis vrgentiſſima, iuſtiſſima ac pia, & neceſſaria cauſa, etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumq; ſolutione, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimas, & liberamus, nec ad id à Dilectis filijs modernis, & pro tempore exiſtentibus S. R. E. Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerũ huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunq; priuilegiorũ indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionẽ huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus illiſq; & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtræ indignationis, nec non excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, ne eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſiis, vel earum Diœc. reſidentes, quandiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionẽ decimarum, ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumant diſtrictius inhibemus. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis, ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam à dicta ſede delegati in quibuſcunq; ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra

Cõc. Trid. ſeſſ. 6. de refor. c. 3. & ſeſſ. 7. de refor. cap. 14. & ſeſſ. 25. de regular.

contra quoſcunq; clericos ſeculares particulares, ac etiam extra eorũ monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos auctoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, ſineq; debito terminare, ac quicquid terminauerint exequi, & obſeruari facere; ipſoſq; exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus in omnibus, & per omnia facere, exercere, & exequi liberè & licitè valeant, plenam & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcunq; contra præſentium tenorem quomodolibet interpoſitas minimè cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones etiam cum quibuſuis cenſuris, & pœnis eis à quibuſuis ordinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem minimè impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi ligari, aut irretiri cenſere. Sicq; in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

c.4 §. Nec liceat, & ſeſſ.24. de ref. gen. cap.11.

Cõc. Trid ſeſſ.13. de refor. c.1. & ſeſſ. 24. de refor. gen. c.10. & 20. & ſeſſ.22. de ref. c.1.

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis d. concilij decretis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius Quartus pro exequutione decretorum d. concilij cõtra non reſidentes alteram ædidit conſtitutionem Romæ publicatam die 4. Decemb. 1564. fol. 833. Incip.

In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos dominicos greges; ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamq; ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere; vt quẽadmodum operoſum Sac. Conc. Trid. progreſſum feliceмq; exitum, Domino cooperante, præſtitimus; Ita ſanctiſſima illius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſollicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia non

 tepide

tepide, neque diſſimulanter exequamur. Sanè licet in concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & ſinguli Venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati apud eccleſias ſpõſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen (quod non ſine animi noſtri mærore referimus) adeo ſui, gregumq; quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt, vt etiam nunc in Alma vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſq; eccleſias ſolemniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocunq; ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorũ, ac perniciosum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam tẽporalis pœnæ metu frangendam, ſeu conuincendam eſſe cenſentes; Motu proprio, & ex certa ſciẽtia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcunq; beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis eccleſijs reſidentiã facere tenerentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij cõtentas, etiam ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac alijs noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio imponendis pœnis, diſtricte præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſiis iuxta formam, & tenorem dicti concilij perſonaliter reſideant; Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam cæteri in ſuis eccleſiis reſidentes exiſtant; hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & ſingula mobilia, immobilia, etiam in vrbe, vel

eius districtu exiſtentia, & ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtãt ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, & praeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam; ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoſcunq; beneficiatos curam animarũ habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum eccleſiarum, ac quarumcunq; Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura ſecularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiamſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias libere diſponendi à nobis, & quibuſcunque alijs Romanis Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris etiam cum clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari nõ queant alijſq; irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamq; diſpoſuerint, tãquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitime pertineant. Liceatq; dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæq; Cameræ deputatis in euẽtum deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaq; prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæq; Cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilibus etiam in recompẽſam laborum, & obſequiorum, etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæq; ſedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habẽtes in euentũ obitus huiuſmodi, etiamſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra

ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit ex nunc pro ut ex tunc & e contra, in dictæ cõtumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis pleni tudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus: Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaq; teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaslibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, & inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore, neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcunq; iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiã S. R. E. Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis alias iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorũ, & aliorum beneficiatorũ, etiam in ſuis Eccleſijs, aut Diœc. reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu, ibiq; reſidentes, & decedentes ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neq; quicquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt anteæ manere volumus, præterquã quoad eos, qui in ſuis eccleſijs iuxta formam prædicti Concilij reſederint. & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint: hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtãdi eis quãquam reſidentibus minimè ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali, ſi quã habuerint, tueri ſe poſſint. Cæterum etc. Non obſtan, etc.

S I M O N I A.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra committentes ſimoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in extrauag. com. Pauli Secundi de Simon. declarata per Nau. in Man. confeſſ. cap. 27. ſub nu. 105. per Card. Pariſ. in conſil. 29. num. 12. & infra vol. 4. per addentes ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 91. & late per Io. Guttier. lib. 1. canon. quæſt.

quæſt. cap. 9. eius pænæ fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex conſtitut. ædita Kal. Aprilis 1566. folio 924. in Bullar. incip. Cum primum & infra.

Et vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorũ contra ſimoniacos editas, & præſertim Pauli II. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione, quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pænis noſtra auctoritate afſici volumus. Quicunq; igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quaſcumq; alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuũ omnium, quos perceperit reſtitutionem teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea, & quæcumq; alia beneficia eccleſiaſtica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries cõmiſiſſe conuictus fuerit, præter ſupradictas pænas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio eijciatur. Qui verò ordines, & beneficia ſimoniace contulerint, pænis à iure ſtatutis puniantur cuiuſcunq; gradus, conditionis, & dignitatis, etiam ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant præterea quicunque, ne in ſacramentorũ exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin grauiſſime puniãtur per locorum ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Conc. Trid. ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pænas addidit contra promouẽtes & promotos ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura, vt in eius conſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per Sãctiſs. D. N. Clemen. viij. quam habes ſupra in verbo Ordo fol. 370.

ADDITIO. Præd. extrauagantem Pauli 2. nouiſſimè explicat Rodriquez in ſum. par. 2. cap. 58. concluſ. 6. & Barthol. Vgolin. in tract. de Simonia tab. 4. cap. 3. & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum conſtitutionis Sixti V. quam ad verbum recitat, reperies; & id quod paſſim præalleg. Doctores, alijq; ab eis citati affirmãt. l. d. extrauag. Pauli 2. habere

Vide etiã Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 49. & lib. 5. c. 93.

bere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de Rota prout continetur in deciſ. 408. diuerſ. vol. 1. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. extrauag. Pauli 2. diſputat & reſoluit Nauar. in conſ. 58. de ſimon. in antiq.

Contra prauas conſuetudines recipiendi à prouiſis de beneficijs Vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta à Pio V. Romæ publicata die 13. Iulij 1570. fol. 1080. in bullar. incip.

Durum nimis, & incommodum arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in ijs, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patiantur. Quo circa cum hanc ad rem, ſimulq; prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatẽ, editas ante hac ſanctiones minimè ſatis eſſe intelligimus, nouæ conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaq; alias ex plurium eccleſiarum Cathedralium, & Collegiatarum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius Cathedralis eccleſiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationeſue illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quæcũq; huiuſmodi quæ in vſus pios nõ conuerterentur, atq; ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſiq; diligẽter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerẽt, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reijcerent. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quàm alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perpe-

perperam eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſque conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia & quęcunque priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarumcunq; eccleſiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac maiorum, necnon collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo ac quantocunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſoluendis eccleſiarum, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorum oneribus, ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentiſſimis cauſis conceſſa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarum Eccleſiarum dignitatibus, Canonicatibus, præbendis, portionibus, beneficijs, & officijs, fructus, ac etiam quotidianæ diſtributiones ex eis prima ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiam breuiore tempore prouenturi, Menſæ Epiſcopali, ſeu Capitulari, alioue loco integre, vel partim remaneant, ſeu applicentur; aut in communes vſus cedant, ſeu inter alios canonicos, & perſonas eccleſiæ, ſeu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica auctoritate prouiſus in canonicum recipi, aut ad dignitatem, ſeu portionem, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs, conſuetudinibus, & ſtatutis iuramentum præſtiterit, & obtenta illorum derogationi, ac fructuum & diſtributionum perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prædictis ceſſerit, ſeu (vt appellant) dulciaria, aut quid aliud præſtiterit. Quorum omnium tenores cauſas, & effectus habemus præſentibus pro expreſſis, quibuſcunque illa concepta ſint formulis, necnon irritantibus, & alijs decretis roborata. Volentes ea omnia vires & effectum de cætero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnibus Epiſcopis, Capitulis, Collegijs, & perſonis ad quos id pertinet, ne poſthac fructus, aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllam eorum partem retineant, ne ue ipſorum ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quemquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica auctoritate prouiſum, ad præſtandum huiuſmodi iuramentum inducant, aut illi prædicta non facienti

poſſeſſionem impediant, vel remorentur. Quicunq; contrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtes, tam diu à Pontificalis offi. ÿ exercitio ſint ſuſpenſi, donec ſatisfactione præuia illis per ſedem Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quæcunq; eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonæ in excommunicationis ſententiam incurrant. A qua, niſi in mortis articulo conſtituti, ab alio quam à Rom Pont. abſolutionis beneficiū nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi præſtita iuramenta non tenere, nec quemquam illis obligari; quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunq; huiuſmodi fructus, & diſtributiones fabricæ, vel ſacriſtiæ, aut alterius pÿ loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiūtur conceſſi, horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ, vel fabricæ, aut pro loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiati prædicti integre percipiant. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrarÿs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, Decreto prædictæ ſynodi, ac etiam conſtitutione fel. rec. Ioannis Papæ xxÿ. quæ incipit, Suſcepti, & alÿs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore duraturis. Cæterum per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis, Collegÿs, menſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionem prouenientes ex ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quominus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarÿ publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſue Curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet præſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel

vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotẽtis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo, pridie Kal. Iuly. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide cap. veniens, & c. Iacobus & extrauag. com. Vrbani 4. d. tit. de Simo. & Conc. Triden. d.ſeſſ. 24. de refor. generali. c. 14. & adde ad extrauag. com. vnicam. ne ſede vacan. quæ eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO. Huius decreti Concilij Trid. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſ. 15. de Simon. in antiq. non licere Epiſcopo pro expeditione litterarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere. & proinde ad reſtitutioné teneri. Eiuſdem decreti virtute conſuluit idé conſ. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia Secretarium Cardinalis, conſuetudine non obſtante, percipere ſcuta duo vnum. ſ. pro ſubſcriptione, & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficij eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione, ſeu appenſione ſigilli nullum alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quoad hoc ſacram Congregationem declaraſſe non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum, in illis accipere ſuam mercedem niſi ſuo labori conuenientem, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & cæris computatis vnum aureum non excedat, dummodo ipſis Cancellarijs ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directè, vel indirectè accipiant. Poteſt vero in adeptione poſſeſſionis alicuius beneficij ſeu canonicatus, vbi talis adeſt conſuetudo, aliquid ſolui conuertendum tamen in aliquem pium vſum ex Panor. in cap. Iacobus de ſimon. quem communiter receptum, idque per prælleg. Conc. decretum confirmari fatetur Nauar. in Man. confeſſ. c. 23. ſub nu. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes & recipiẽtes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Concil. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. de refor. ex quo tex. notat inter alia Tolet. in Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Conciliũ generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere.

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 18. §. *Caueantq; ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant,*

 alio-

alioqui Simoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant; à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio eſſe videtur, quia per approbationem factam in concurſu acquiritur approbato ius ad beneficium; & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus Nauar. conſ. 58. verſ. Ad quartum de Simon. in antiq. qui etiam in Miſcell. 41. de oratione, inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinet, agit Vgolin. in tract. de Simon. tab. 1. cap. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt Simonia ex ſequentibus, & Primo ſi duo concurrentes ad beneficium, alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt à concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat Maiol. lib. 5. de irregular. cap. 45. num. 3. Secundo ſi fieret pactio, quod alter alteri in concurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior iudicaretur beneficium haberet, & ſolueret alteri penſionem annuam cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ Nauar. conſ. 3. nu. 1. de Simon. in antiq. Flamin. Pariſ. in tract. de confid. benef. prohib. quæſt. 47. nu. 9. Tertio ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metum alijs inferret, vt à concurſu ceſſent. Vgolin. in d. §. 3. ſub num. 5.

Eſt, & alia certa Simoniacæ prauitatis ſpecies, quã beneficiorũ confidentiam vocant, de qua extat Pij iiij. cõſtitutio contra quoſcumq; eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumq; in confidentiam retinentes, ſeu recipientes. Romæ publicata die 4. Decemb. 1564. fol. 820. in Bullario incip.

Pij iiij. *Romanum Pontificem in excelſa militantis eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentiam domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim, quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit Altiſſimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ contagione, verùm etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes conſeruare decet, vt qui cæteros illuſtris officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcantur. Sanè licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitatis ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocãt, & in Ro. Cur. atq; adeò in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium, quaſi*

per

per cuniculos irrepſiſſe, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, familiarumque precibus adductos, beneficia eccleſiaſtica in confidētiam huiuſmodi recepiſſe, & frequenter recipere, intelleximus, hanc illicitā beneficentiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam, à tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in conſiſtorio noſtro ſecreto, non ſemel admonuerimus, huic aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neue illa hoc pacto reciperent, vtque ſic recepta admitterent. Nihilominus nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos, monitionis noſtræ, immò potiùs ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodianda receperāt, beneficia non dùm tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Eccleſias, Monaſteria, dignitates, & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignata, ceſſa, vel alias dimiſſa, acceptaſſe, aut de illis, per obitum, vel aliàs vacantibus, à nobis, & prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præſentationē, ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, ſibi in titulum cōmendam, vel adminiſtrationē, aut alias dicta auctoritate conceſſa quandoq; in reſignantium, vel cedētium, ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe, vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarum, Monaſteriorū, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, ēt aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliā diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum, ad earundem eccleſiarum, monaſteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus ad eccleſias, etiam Cathedrales, monaſteria, ac alia diuerſa beneficia eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ad hoc videlicet, vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum, vel cōmunis dicti Collegij, & annatæ, aliorumque iurium dictæ Cameræ debitorum, ſolutionem eludant, integriſque beneficiorum, etiam in menſibus Apoſtolicis vacantiū, aut aliàs diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum

Digitized by Google

vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi, etiam laici, penſionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis fruantur, & gaudeant ſeu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum ſuarum periculum, & pernicioſum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem, in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tàm illorum, quàm cæterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcunque indignam fallaciam, conniuentibus oculis diutius minimè diſſimulandam; ſed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem eſſe cenſentes: Et quoniam hanc ipſorum, qui monitioni noſtræ non parentes, beneficia huiuſmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebitè, vel percipiendo, vel per alios nomine ſuo, etiam per ſimulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remiſſiones percipi ſinendo, grauiter exceſſerunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, quàm aliquo præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus; idcirco omnes, & ſingulas eccleſias, ět Metropolitanas, & alias Cathedrales, & Monaſteria, etiam conſiſtorialia; prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, etiam maiores, & principales, etiam Conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia cæteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illuſtrium, etiam ex fundatione, & dotatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ Eccleſiæ etiam Epiſcopos, Cardinales, & quoſcunq; alios, etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam eiuſdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut aliàs, in huiuſmodi confidentiam iure probibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruãtes, ipſo iure à die receptionis eorundem, vacauiſſe, & vacare; Ac fructuum & penſionum reſeruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas,

ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & euſdē Cardinales, ſeu quoſuis alios, à prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citrà fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac penſiones prædictas, indebitè percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illique deberi, ac ipſos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tàm eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinalibus etiam Epiſcopis, quàm Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas Eccleſias, Monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iure patronatus, vti præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſtmodum cedentibus procurandarum, recipere præſumāt, Cardinalibus videlicet, et alijs Prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis verò ſub maioris excommunicationis latæ ſentētiæ pœna, per contrafacientes eo ipſo incurrenda, à qua, niſi à nobis, aut Rom. Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunque collationes, prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi & ingrediendi, ac alias diſpoſitiones, de eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs, eorumq; fructibus & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, etiam motu proprio, ſeu conſiſtorialiter, aut etiā per ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorundem præſentationem, & aliàs quomodolibet, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, expreſſè, ſiue occultè, ac de iure præſumpto, & alias contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, vel momēti fore, neque cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, dignitates,

ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſque, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe, & cenſeri: Sicq; in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices, & Commiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas & eorum arbitrio (cum aliàs confidětias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus, &c.

De confidentijs beneficialibus, earumq; caſibus, præſumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat etiam Pij V. Cōſtitutio Romæ publicata die 6. Auguſti 1569. fol. 1051. in Bullario incip.

Pij V. *Intolerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas Conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpè illarum auctores in neceſſitatem adducit cautius prouidēdi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Benè quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa Quartus prædeceſſor noſter ad tollendam fiduciariæ mācipationis beneficiorum eccleſiaſticorum corruptelam, ſtatuit, & decreuit, vt ipſo iure vacarent eccleſiæ, monaſteria, cæteraque beneficia eccleſiaſtica in confidentiam à quibuſcunque, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, cuiuſuis perſonæ contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum diſpoſitionem ſibi, & Apoſtolicæ ſedi reſeruando; Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum, nec penſionum reſeruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediēdi ſeu accedendi ad eccleſias, monaſteria, beneficia ſupradicta. Illaque recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorundem indebitè perciperent, Prohibens quibuſcunq; etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis, ne quid huiuſmodi amplius auderent. Ac etiam decreuit omnes, & quaſcunq; prouiſiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias diſpoſitiones de eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, rerum, & iurium*

iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſque facultates, ſiue per ſe, ſiue futuros Romanos Pontifices, etiam motu proprio, ac conſiſtorialiter, ſiue etiam per ordinarios collatores, etiam ad patronorum præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi, ſiue expreſsè, ſiue occultè ac de iure præſumpto, & aliàs contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, & beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſſe, ſicque per quoſcunque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias eorum arbitrio procedendo (cum alioqui confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtaret) iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane quicquid ſecus contigeret attentari, quemadmodum confectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Veruntamen propter improbas multorum cupiditates, prædicta quæ ad purgandam hac pernicie eccleſiam, & animarum ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidentiarum expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicunque, & inter quoſcunque motas ad nos aduocauiſſemus, ac omnimodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarum, rerumq; omnium ex ipſis reſultantium cognitionem nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet, varijs inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultè irrepſiſſe, ſed in pleriſq; cauſis præſumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minimè ſufficere, eiuſque rei cauſa plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs confidentias ipſas contempta conſtitutione prædicta, eccleſias, monaſteria, & beneficia ſic recepta vt prius retinere: alios fructus, penſiones, & alias res percipere: alios eorum exemplo ad ſimilia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeuntes: alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiſcantur, vt inimicos occidant:

dant; alij vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces; quidam vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in pleriſque fructus ipſorum aut eis miniſtrantur, aut quibus ipſi ſtatuunt, ſæpè laicis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel infirmi, vt beneficia in domibus ſuis perpetuent, illa renunciarunt, & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant, vel illa etiamnum infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdum circuitu retroceſſionis, cum reſeruatione fructuum, & aliarũ rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtandorum iuriũ Cameræ Apoſtolicæ ſunt immunes: alij aut incapaces, aut alijs beneficijs eccleſiaſticis onuſti, aut eccleſiaſtico ordini ſeſe mancipare refugientes, aut mere laici beneficia eccleſiaſtica alijs conferenda procurant, vt de illis poſtmodum ad libitum ſuum diſponatur, fructus etiã percipientes illorum. Ad hæc pleriq; ordinarij, & alij collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus, ſeu penſiones capiant eorundem, alijſue faciant miniſtrari. Alia item permulta eiuſcemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impiè violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirumpitur, & iminẽs patratur exitium animarum. Quare nos volentes periculoſam talium audaciam noui iuris ſubſidio cohibere, præſentium auctoritate ſtatuimus, vt ſi quis quacunque auctoritate eccleſiam, vel monaſteriũ, aut aliud beneficium eccleſiaſticum qualecunq; ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſcunque perſonæ ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis cum regreſſu, vel acceſſu, etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiam in euentum regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittendi vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alij, vel alijs concedantur, vel penſiones ſoluantur, ex eiſdem hæc confidentia cenſeatur. Itidem ſi ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem, vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem vel quos

idem

idem collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel alium ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit perſoluat, & pariter ſi a patrono etiam laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ Cameræ, aut Cardinalis, aut alius à ſolutione iuriũ ipſius Cameræ, vel etiam Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus, poſt reſignationem, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio, vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe Apoſtolica, vel alia auctoritate factam, & admiſſam, illam, vel illud etiam confectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione apprehenſa in eundem reſignantem vel cedentem, modico ſpatio interiecto, veluti duorum, aut trium menſium retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterij, aut beneficij, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illam, vel illud, ipſi clerico, vel Cardinali, aut alij exempto ſit, fueritue conceſſus. Poſtremò ſi quis crimine aliquo abſolutus, aut cum quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuò receperit, quacunque auctoritate eccleſiam, monaſterium, vel aliud beneficium eccleſiaſticum, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut contractam irregularitatem dimiſerit, in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſuſq; huiuſmodi literis prædictis comprehendantur, ac ſi illis ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen à alterius tantum partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probãdum verò plenè confidẽtiarum abuſum inter alias etiam hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitime videlicet, ſi quis poſt ceſſam à ſe eccleſiam, vel monaſterium, aut beneficium, & publicatam reſignationem, ſeu ceſſionem, captamque à ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa, vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicunque ſucceſſor illi, vel eius propinquis ipſos, aut partem aliquam remiſerit eorundem. Si recipiens beneficium conſtituerit dimittentem, vel eius parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus beneficij dimiſſi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis, donationem fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalibus menſariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ perſonam recipientis concernit proſecuta ſit: ſimulque expenſa pro ea neceſſaria ab

Mmm 2 illo

illo facta fuerint. Denique ſi quis pro conceſſione alicui facta quacunque auctoritate de beneficio eccleſiaſtico per ſe, vel alium ſeu alios interceſſerit, vel alias in negotio conceſſionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficij de facto, etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit ſeu de illa poſtmodum ad voluntatem interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocunque. Teſtes autem de quaq; re ſingulares ſingulas probare valeant præſumptiones, & coniecturas, pluresque huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Cæterum criminoſi, & cæteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt, ad prædicta omnia admittantur. Sed ne quiſquam etiam vana fiducia fratus, non intendendi contrà ſe iudicij, in crimine perſeueret, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaque prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui huc uſq; eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus, penſiones, aliaſue res, intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt, ac retinẽt, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi proſpexerint, & qui quid tale admiſerint in futurum, etiam omnibus, & ſingulis alijs eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus, adminiſtrationibus, officijs, & beneficijs obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & alijs rebus eccleſiaſticis, ac etiam Romanæ Curiæ, & alijs officijs temporalibus præſentiũ auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidium excommunicationis ſententia innodamus, à qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio, quam à Romano Pontifice, abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentiũ, nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur, ac etiam ijs quas ratione eccleſiarum, & monaſteriorum, quorum diſpoſitio in cõſiſtorio fieri conſueuit, aut debet, itemque contra ordinarios collatores Epiſcopos, & alios ſuperiores, prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, vti iam alijs noſtris literis ſtatutum eſt, audiendis, decidendis, & terminandis,) harum ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum

ſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicunque quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbiq; iudicare, interpretari, & diffinire debere, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus in prædictos per quoſcunque, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa omnibus locorum ordinarijs diſtrictius iniungimus, vt in ſuis quiſque eccleſijs, ciuitatibus, diœceſibus, & locis etiam exemptis, ad prædicta ſtudioſè attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes ſeuere animaduertant, ſi diuinæ maieſtatis iudicium, dictæque ſedis cenſuram voluerint euitare. In cæteris verò cauſis, & negotijs (nobis, & prædictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdem locorum ordinarios præſentium auctoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque, cum venerit vſus, contra prædictos omnes ſub ipſa exceptione comprehenſos diligenter inquirant, ſuoque inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prædictam ſedem quàm primum trāſferant, vt nos, & prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedentes, quod iuſtum fuerit decernamus. Nos enim ſingulis ordinarijs ipſis prædictos omnes, & quoſcunque alios, etiam exemptos, etiam per edictum publicum, conſtito prius ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto ad illos acceſſu, citandi, & monendi, eiſque ac iudicibus ordinarijs, & delegatis, alijſque perſonis quibuſcunque, ne prædictorum executionem quoquomodo impediāt vel alias in illis ſeſe interponant, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemque, ac alios contradictores, & rebelles quoſcunque per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij ſecularis, quandocunque opus erit, inuocandi, cæteraque in prædictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenam & liberam tenore præſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus, &c. literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autem &c.

ADDITIO. *Præfatæ conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, quæ tota die practicantur, ſiquidem poſt relationem tenoris conſtitutionis Pij 4. quam fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum vt in verſ. Multi enim &c. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus*

caſus, quot ipſe confidenti eles iudicat, qui continentur in §. Quare nos volentes, & c. in ſecunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas, ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſſa conuincitur in §. Ad probandum, & c. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtiũ. ſ. vt ad probandum hoc confidentiæ crimen teſtes ſingulares ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in §. Teſtes autem, & c. Et quoniam præd. caſus, & coniecturæ, quib. hæc Simoniæ ſpecies. ſ. confidentia detegitur poſt Nauar. in man. cap. 23. num. 109. & ſeq. reaſſumuntur per Maiol. libr. 5. de irregular. cap. 45. Maſcard. in tract. de probat. concluſ. 1307. Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ 9. Bartholom. Vgolin in tract. de Simonia tabula prima cap. 22. latiſſime, ac pleniſſime explicantur per Flamin Pariſ. in tract. de confident. benefic. probib. præſertim quæſt. 27. & ſeptem alijs ſeq. non erit propterea inſiſtendum; addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanã tales iudicatas, quarum prima eſt quando reſignans cum eſſes infirmus conuenit cum reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret, ipſa beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua ita habetur in deciſ. 337. diuerſ par. 3. lib. 3. Altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis, in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem, ob id; quod ipſe tanquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his, quæ difficilem habent probationem, ſicuti in confidentia, quæ ſecrete tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtantiam ſufficere ad probandam confidentiam ita Caputaq. deciſ. 200 part. 1.

Quartam igitur, & poſtremam huius conſtitutionis principalem partem aſſumendo, ſ. circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in § ſed ne quiſquam, & c. breuiter, & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et primo quod ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas extrauagantes illata, quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur, nota caſum ſpecialem, cuius meminimus nos ſupra fol. 106. verſ. Huius occaſione & c. in quo quis in foro conſcientiæ tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat ſententia declaratoria & ratio eſt quia in illis non videtur iuſte intitulatus Pariſ. in præalleg. tract. quæſt. 58. num. 15. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit Nauar. in man. cap. 23 ſub nume. 111. optime Rodriquez in ſum. cap. 58. concluſ. 6. notab 8. part. 2. Et Vgolin. in tract. de Simon. tab 4 cap. 6. §. 1. num. 2. Amplia vt poſtquam illa dimiſerit non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere Caputaq. deciſ. 201. num. 2. par. 1. & expreſſe ſtatuitur in quadam conſtit. Pij IIII. edita ad reformandum officium Pœnitentiariæ fol. 744. in bullar. incip. In ſublimi §.

Declaratio circa pęnã priuatiõis beneficiorum.

Caueat autem Pœnitentiarius nè in abſolutionibus a Simonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnquam concedat, vt ipſi Simoniaci, beneficia, ſuper quibus Simoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde poſt commiſſam Simoniã perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint; Quinimo & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula,

quod

quod vterq; ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IIII. per quæ verba vt aſſerit Tolet. in ſuum lib. 5. cap. 93. d. Summus Pontifex reſeruauit ſibi diſpēſationem in retinendo beneficio, & fructibus per Simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundo amplia vt d. priuatio cenſeatur ipſo iure facta non ſolum de beneficijs, ſuper quibus eſt commiſſa confidentia, ſed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ. in eadem quæſt. 58. num. 31. & infra, quod nota quoad multos effectus, qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatib. benef. cap. 13. num. 59. & ſequ. par. 1 Declara ſecundum Henriquez lib. 13. de excom. cap. 57 ſub § 5 prope finem. hoc procedere in foro exteriori. verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito, & abſolutus ab excommunicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis; & ita in gloſa lit. c. inquit temperandum eſſe rigorem extrauag. Pauli II. & Pij V. de confidentia, vbi rationem affert, quia bonis proprijs, & iure quæſito, ac poſſeſſione nemo in pænam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia vt ad euitandam hanc priuationis pænam non ſuffragetur allegare ignorantiam præd. conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ, quam opinionem veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinendo voluit Decius in c. 2. num. 35. de conſtitut. & ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alias de ſe damnati, & illiciti Panor. in c. à nobis el 1. num. 9. de ſent. excom., quam opinionem ſectando Pariſ. quæſt 21 num 30. alia ratione comprobat, quia alias daretur cauſa committendi confidentias, & deludendi præfatas conſtitutiones, ideoq; hanc viam non eſſe aperiendam.

Limita & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum conſanguineus procurat vt alicui ex ſuis coniunctis conferatur ſeu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiuſq; fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis ſeu reſignantis, vel & ſecundo cum beneficia aſſeruantur pro quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilibus fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his, qui illa habuerunt in confidentiam; quæ limitatio ſane eſt intelligenda, & primo non quidem ad effectum, vt in foro exteriori priuari non poſſint ipſis beneficijs, ſuper quibus commiſſa eſt confidentia, quamuis inſcij illius facti, & ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcumq; tranſit res tranſit cum vitio Panor. in c. ex inſinuatione nume 6. de Simon, ſed dumtaxat quoad pænas priuationis aliorum beneficiorum iuſte obtentorum, & declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit. inducuntur, eſſet enim contra omnem legem vt quis ex delicto ab alio commiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d. quæſt 21. ſub num. 47. ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales ne incipiant ligari his, & alijs pænis in præd. extrauag. adiectis ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc ſ. de confidentia ab alio commiſſa, debent ſtatim illa beneficia dimittere, quam concluſionem approbaſſe Rotam Romanam aſſerit Gomeſ. in regula de Triem. poſſeſſ. quæſt. 12. verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt, &c. Nauar

in.

in conſ.15. num.6. & conſ.65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4 §. 1. nu.1. & eſt comm. opinio vt per Pariſ. in ead quæſt. 21. nume.52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod alias erat illicitum Doct. in c. at ſi clerici §. de adulterijs. de iudic. Caputaq. in prælleg. deciſ. 201. nume.3. part. 1. & deciſ. 238. par.3. Tertio limita vt per has conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidentia, ipſa reſignatione non ſequuta, vel etiam ſi fuiſſet ſequuta ſed non eo modo vt fuit tractatum, ac etiam ſi facta fuiſſet traditio chirographi continentis promiſſionem illicitorum, à quibus poſtea receſſum fuerit ex Nauar. in conſ.48. num.3. de Simon. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. conſtitutionum apparet illas loqui in caſibus, in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ prout conſiderat Pariſ. in d. tract. quæſt.3.

Declaratio quoad pœnam reſtitutionis fructuum.

Altera pœna quæ ex his extrauag. & præſertim Pij IIII. in verſ. in eoſdem Cardinales, & c. colligitur, eſt, Confidentiarios, eorumq; hæredes in vtroq; foro teneri ad integram fructuum perceptorum reſtitutionem ex beneficijs, quos habuerunt in confidentiã à prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendam; & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tanquam à lege prohibitæ, arg. tex. in c. qui contra iura de regul. iur. in 6. vnde cum cauſa confidentiæ commiſſæ reddidit eorum titulum inutilem, & ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic vt quidam fures rem alienam detinere videntur Redoan. in tract. de Simon part. 4. c.14 ſub nume. 19. & diceretur integre fieri reſtitutio quando plenarie, & vſque ad vnum quadrantem fieret arg. tex. in c commiſſum, & c. tua nobis de decim. Bald. in c. conquerente num.1. de reſtit. ſpoliat. Amplia vt tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolum fructus qui potuiſſent à quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam, & ſollicitudinem, deducta tamen huius ſollicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Couar. in relect. regulæ peccatum par 2 § 2 nu.4. de regul. iur. in 6. Declara hoc eſſe intelligendum deductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus, & illis, qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ D. Thom. 2.2. qu.100. art 6 in ſolut. ad 3. Burgaſ. in tract. de irregular. par.6. tit. de Simonia n.85. & Vgolin in præalleg. tract. tab.4. cap.6. §.2. num.4. & cap.7. § 2 num 3. Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata, nequeant Confeſſarij hos Confidentiarios abſoluere, niſi facta pred. fructuum reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequã præciperent eam confitenti ad id parato, peccarent, et remanent obligati ad reſtituendũ, quia fuiſſent in cauſa ne alienum reſtituatur Roſel in verbo Reſtitutio 2. §. 5. Angel. in eod verbo vlt. §. 5. declarando vt per Nauar. in man ca. 17 n.22. Limita vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab ijs, qui ad beneficia aſſequuti ſunt per confidentiam à tertio commiſſam, ipſis tamen ignorantibus ex dictis per Nauar. in conſ. 30. nume 3. & 4 & conſ. 60. de Simon. in antiq. quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, ſecus vero de perceptis poſt eius notitiam ex rationibus per eun-

dem

dem Nauar. adductis in conſ. 61. num. 7. eod. tit. 2. intellige de perceptis & quibona ſide conſumpti reperiuntur ante d. ſcientiam vitij confidentiæ, ſecus verò de fructibus extantibus tempore ſcientiæ, & dimiſſionis faciendæ ipſorum beneficiorum ex D. Thom. loco præcit. quem ſequi videtur Couar. in regul. peccatum par. 2. §. 8. ſub num. 8. de regul. iur. in 6. & Rodriq. in ſum. par. 2. cap. 68. concluſ. 3. Vgolin. in d. c. 7. §. 2. Pariſ. verò in præalleg. tract. quæſt. 21. num. 50. nulla habita diſtinctione in hoc caſu in terminis huius extrauag. Pij V. tenet fructus perceptos eſſe reſtituendos, mihi verò æquius, & probabilius videtur eius opinionẽ eſſe moderandam, ac intelligendam ſecundum præſentem, & prænarratam declarationem. tu autem cogita. Secundo limita quoad fructus ſic male, & indebite perceptos, condonatos ſeu remiſſos ipſi beneficiario, ſiue in totum ex gratia, ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit, vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere, & reliquos condonare, vt colligitur ex Nauar. in comment. de Spol. cler. §. 12. ſub num. 4. & Mandoſ. de ſignat. grat. tit. Abſolutio à mala fruct. percept. quæ compoſitio dicitur quædam gratuita conuentio. Rebuf. in tract. de decim. quæſt. 13. nume. 14. qui beneficiarius vt ſit tutus in foro conſcientiæ debet exprimere verum valorem fructuum exactorum Nauar. conſ. 73. de Simon. in antiq. etiam ſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quantitatis, cum eius taciturnitas gratiam ſurreptitiam redderet Puteus deciſ. 131. lib. 1. Mandoſ. loc. cit. Pariſ. in eod. tract. quæſt. 60. numer. 35. & infra, quo loco etiam inſinuat formam, & praxim hodiernam circa hanc fructuum reſtitutionem ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pæna, quæ per has extrauag. infligitur ſ. excommunicatio ipſo facto incurrenda, cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Amplia, & primo vt de eius ſubſtantia non requiratur, ſeu expectetur iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidant, eaq; ligentur, & ratio eſt quia immediate trahit ſecum executionem c. paſtoralis §. verum de appellat. Felin. in c. Rodulphus ſub num. 38. de reſcript. Decius conſ. 45. num. 4. Sot. lib. 1. de iuſt. & iure q. 6. art. 6. Roderi. Tom. 1. quæſt. regul. q. 8. art. 5. Ceſar de Graſ. deciſ. 2. num. 13. ſub tit. de ſent. excom. Secundo hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator, ſeu interceſſor, qui ipſam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum committere, vt adnotant Gemin. & Franc. in c. mediatores de teſtib. in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit in excommunicationem vt expreſſe cauetur in extrauag. 2. §. ſtatuentes ſub tit. de Simon. inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ arg. tex. in l. illud ff. ad legem Aquil. & in l. à Titio de verb. oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, ſeu confidentiæ non requiritur, quod ipſe ob eam aliquid percipiat, ſibiq; quærat, ſed ſatis eſt vt mediator fuerit vt illa fiat, ſicuti probatur in d. extrauag. 2. & tradit Nauar. in conſ. 59. de Simon. in antiq. Vgolin in eod. tract. tab. 4. cap. 8. vbi de iſtis proxenetis, & mediatoribus, poſt Redoan. in tract. de Simon. par. 4. cap. 10. agit, & ad pænas ad quas teneantur; Vbi vero huiuſmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere, & confidentiæ delictum committere, alijs vtiq; pænis afficietur præter illam excommunicationis Pariſ. in eod. tract. quæſt. 22. ſub

Declaratio quoad pænam excómunicationis.

num.14. dicens id aperte liquere ex verbis d. extrauag. Pij V. in verſ. Denlq; ſi quis, & c. Limita vt in hanc excommunicationis pœnam non incidant tam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea, quæ ſcribit Nauar. in pluribus conſilijs ſub tit. de ſent. excomm. & præſertim in man' cap.27 nume.274. vbi neruoſius quam alibi huius concluſionis rationes tangit, etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito, & tradit Tolet. qui alios citat in ſum. lib.1.cap.8.verſ. Aduerte rurſus prope finem, quam etiam ignorantes confidentiam ab alio commiſſam, in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ. in d.tract. quæſt.21. num.43. quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita vt neq; irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione à Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent. quia ignorantia ac bona fide attenta ab irregularitate excuſarentur, cum ſine dolo non contrahatur ex allegat. in proprijs terminis per Nauar. in conſ. 18. num. 5. de Simon. in antiq. Sed extra caſum violatæ cenſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis, ſ. confidentiæ in beneficio commiſſæ efficiatur quis irregularis, & quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat lambert. de iure-patron. par.1.lib.2. quæſt.9.art.10. Maiol. de irregular. lib.5.c.45. ſub num. 1. & firmat Achil. de graſ. deciſ. 2. ſub tit. de Simon. Veruntamen Nauar. in conſ.34. & ſeq. eod. tit. in antiq. ſentire videtur, quod non ſolum iure antiquo attento, ſed etiam nouo extrauag. Pij V. incip. Cum primum. ob crimen Simoniæ in beneficio commiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis, & inhabilitatis pœnas non contrahat ante ſententiam condemnatoriam, & Henriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio non fieri irregularem, quia nullo iure exprimitur, nec ſit crimen depoſitione dignũ, in terminis vero huius conſtitutionis Pij V. Pariſ. in præalleg. tract. quæſt.61. num.9. affirmatiuam opinionem veriſſimam, ac in iudicando, & conſulendo tenendam exiſtimat ponderando inter alia ipſam in eo, quod confidentiarios beneficijs obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri conſtare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit, vt irregulari non poſſint beneficia conferri Doct. in c. cum noſtris de conceſ. præb. Cardin. Pariſ. in conſ.136. num.40. vol.4. alijq; citati per Didac. Couar. in præd. §.8 ſub num.6.

An per cõfidentiæ crimen cõtrahatur irregularitas.

SODOMIA.

PRÆTER Summiſtas Sciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concilio Lateranenſi ſub Alex. 3. relato in c. clerici de exceſſi. prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutiones Pij V. quarũ prima eſt ſub Datum Romæ Kal. Aprilis 1566. in bullario fol.924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei

Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ ſeculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubyciatur.

Altera vero conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſeculari, eſt eiusdem Pij V. publicata Romæ die tertio Septẽbris 1568. ſol. 1028. in bullario incip.

Horrendum illud ſcelus, quo polluta fœdataque ciuitates tremendo Dei iudicio conflagarunt, acerbiſſimum nobis dolorem inurit, Pij V.
grauiterq; animum noſtrum commouet, vt ad illud quantum poteſt comprimendum, ſtudia noſtra conferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicunque Clerici, c. Clerici de exceſ. prælat.
illa incontinentia, quæ contrà naturam eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehenſi fuerint laborare, à Clero deÿciantur, vel ad agendam in Monaſterÿs pœnitentiam detrudantur. Verùm ne tanti flagitÿ contagium, impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat, Clericos huius nefarÿ criminis reos, grauius vlciſcendos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horreſcunt, hos certè deterreat ciuilium legum vindex gladius ſecularis. Itàq; quod nos iàm in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus, plenius nunc, fortiuſque perſequi intendentes, omnes, & quoſcunq; Præsbiteros, & alios Clericos ſeculares, & regulares, cuiuſcunque gradus, & dignitatis, tàm dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, & beneficio eccleſiaſtico preſentis Canonis autoritate priuamus, Ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradati, poteſtati ſtatim ſeculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, & c.

ADDITIO *Præſentis conſtitutionis diſpoſitionem, & pœnas ampliamus non ſolum in clerico Sodomita maſculorum concubitore, ſed & in eo qui fœminam præpoſtera venere cognouerit cum in hoc caſu Sodomia proprie committi dicatur, ſicuti præ alÿs voluerunt Afflict. in conſtitut. regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42. num. 13. Iul. Clar. qui de comm. opinione atteſtatur libr. 5. recept. ſent. §. Sodomia num. 2. eamq; ſequutus eſt Menoch. de arb. Iud. lib. 2. caſu 286. num. 5. & in addit. ad eundem caſum num. 40. Couar. in epitome de ſponſal. & matrim. par. 2. §. 5. num. 7. Secundo ampliamus in Clerico, qui vitium*

beſtialitatis commiſerit cum brutis luxuriæ cauſa turpiter ſe commiſcendo, vt in ſpecie notat Rodriq. in ſum.par.1. cap. 209. ſub num.2. ratione de qua ibi per eum.

Illam vero in pluribus limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto quoad ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione, & per conſequens quoad irregularitatem ſi in illis miniſtraret, & quamuis in contrarium ſe habeat quamplurimorum Doctorum auctoritas, etiam poſt peractam pœnitentiam ante diſpenſationem, prout eſt videre apud Lambert. de iure patron. par.1.lib.2 quæſt 9. art 18. Couar. in Clem. ſi furioſus par.1. §. 1.nume. 6. de homicid; & huic opinioni adſtipulatur Lopez ad Diaz cap.86. & ita propter criminis grauitatem practicandum eſſe inquit Foller. in pract. crim. can. in miſcellan. cap.37.num 11. Oppoſitum tamen ex pluribus defendit, ac demonſtrat Nauar. in man.cap 27. nu.249. & latius in comment. de neceſ.defend. prox.num. 37. Vgolin in tract. de irregular. cap.43. §. 3. num. 4. idq; etiam ſtante præfato Pij V. motu, Henriq. in ſum.libr. 13. de excomm.c.36. in fine in gloſ. l. r. & clarius lib. 14. de irregular. cap.5. ſub §. 1. concurrit Rodriq. in præalleg. c. 209. concluſ.2. ſecus vero in notorio, & publico ex pred. doct. quo caſu vt aduertit Tolet in ſum. lib. 1. cap. 74. huiuſmodi irregularitas non dicitur prouenire ex delicto, ſed ex infamia, & ſcandalo, quæ ex delicti notorietate oriuntur; minuſq; dicendum eſt irregularitatem per laicos contrahi, de quibus hæc extrauag. non loquitur ex eiſdem Nauarro, Toleto, & Vgolino. Secundo limita procedere tantum in clerico habente copulam Sodomiticam, quæ non alias conſumari dicitur, niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur arg. tex. in c.fin. de Sponſ. & ita declarat Nauar. vbi ſupra, quem ſequitur Lopez, & Rodriq. nam in ſum. quam in tom.1 quæſt. regul. q. 30. art. 13. Vgolin. loco prox cit. ſecus autem ſi extraordinariam pollutionem cum puero haberet, quamuis inter actus Sodomiticos computetur. Tertio conſequenter limita in Clerico, qui, attentauerit hoc ſcelus perpetrare ex allegatis per Menoch. lib. 2. de arbitr. in addit. ad caſ. 286 num. 37. etiam ſi ad actum proximum deueniſſet, non tamen delictum perfeciſſet; Vnde ſciendum, quod dicitur attentari pueri pudicitia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat c. ſi quis iam fœminam de pœnit. diſt. 1. idq; verificari, & exiſtere poteſt duob. modis, & primo quando proceſſum eſſet ad aliquem actum, do per ſe ordinatum de præſenti ad ipſum factum ſceleſtiſſimum, veluti ad leuandum veſtes, & alia preparatoria, de quibus per Cardin. Pariſ. in conſ. 163. vol 4. Secundo modo quando peruentum eſſet ad actum magis proximum, & immediatum, qui tunc talis diceretur, quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur ex dictis per Boer. deciſ. 316. & ſic vt neutro modo clericus pœnis per hanc conſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniendus veniret, niſi tale delictum perfeciſſet, & omnino conſumaſſet, idq; probatur ex eo, quia hodie de generali conſuetudine totius Italiæ, imo totius mundi, (per quam iuri communi abrogatum eſſe cenſetur) introductum eſt; vt etiam in atrociſſimis, & grauiſſimis attentatum pro conſumato non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectu, etiam ſi ad actum proximum deuentum eſſet, ita vt licet puniatur eadem lege, non tamen eadem pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus, ſeu mitius, & extraordinarie, de qua conſuetudine præter alios, quos recenſere poſſem, atteſtantur Aſflict. in

conſt.

Digitized by Google

conſt. regni aſperitatem par. 1. rubr. 11. num. 2. Gram. deciſ. 2 num 8 & infra, & deciſ. 74 nu. 9 & 30. idem Gram. in voto 19. num. 4. & voto 20 nume. 8. Iul. Clar. in pract. crim. quæſt 92. ſub num. 2. tutius hoc eſſe exiſtimans, & nouiſſime Proſper Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua pract. crim. tit. de delict. & pæn. quæſt. 17. num. 49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res pernicioſi exempli arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) quod vbi clericus conatus fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum ſeu directum in ſceleris conſumationem perueniſſet, deinde propria pœnitentia ductus ſua ſponte, & à nemine impeditus à crimine ceſſauerit incæpto, ex doctrina Couar. loco infra citando debere predictas pœnas in alias mitiores commutari arg. tex. in l. qui falſam ff. de falſ. & gloſæ in l. qui ea mente ff. de furt. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, ſed aliquo exteriori impedimento fuerit impeditus, quominus crimen perageret, exequeretur, & in totum conſumaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ob aliorum ſuperuenientiam, vt in hoc caſu veniat puniendus pœnis in d. conſtitutione contentis, & expreſſis. Et ad ita decidendum mouent me ſcripta per Felin. in tract. quando conatus puniatur. & in c. 1. de præſumpt. & præciſe tradita per Couar. in d. Clem. ſi furioſus par. 2. in initio num. 6. & infra, ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. caſu 360. num. 60. & Rodriq. in d. cap. 209. aſſerens in Regnis Hiſpaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quamuis impediti copulam non conſumaſſent. Quarto limito vt huius extrauag. pœnæ ſaltim quoad forum conſcientiæ procedant in clerico, qui ex iteratis actibus vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi continuato id exerceret, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſſit, ex alleg. per Nauar. d. cap. 21. num. 250. non autem in eo qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pœnitet, ideoq; minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez loco præalleg qui vnicum lapſum ſufficere prætendit Nauarri opinionem impugnando, & reprobando, de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis, eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipſe reſpondet, & ego ne inutiliter membranas occupem referre omitto, à tam pia, & tanti viri opinione recedat, Gregor. XIII. auctoritate confirmata. Sed quoniam prædictarum qualitatum difficilis eſt probatio, niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium, cum huius delicti natura ſit, vt ex communiter accidentibus ſecrete, & occulte committi ſoleat dubitari poſſet, An & quando dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiam paſſi faciat inditium ad torturam contra ſtuprantem ſeu agentem; Ad cuius dubij reſolutionem præ alijs videndi ſunt Egid. Boſ. in tit de indit. & conſid. ante tort. P. Lot. in conſ. 132. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. deciſ. 40. nume 16. Cardin. Pariſ. conſ. 163. volu. 4. & nouiſſime ac notab. Proſper Farinac. qui communem Doctorum opinionem, & praxim inſinuat in pract. crim. tit. de indit. & tort. quæſt. 43. num. 89 & infra. Quinto, & deniq; limito præſentem conſtitutionem quoad pœnas in ea contentas ipſo facto incurrendas quantum ad forum interius; quia clericus tali vitio irretitus non tenetur ſtatim commiſſa culpa dimittere beneficia, officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſq; eo quod præcedat iudicis ſententia, non enim tenetur eſſe executor dictarum pœnarum contra ſe ipſum, cum hoc natura abhorreat

ex comm. & frequentiori ſententia vt per Symanc. de cathol. inſtit.c 9. num. 209. Nauar. in comment. de dat. & promiſ. notab.3 1. num. 41. in fine, Molina in tract. de iuſtit. diſput 96. late Gutier. lib. 1. can. quæſt. c. 1. ſub nu. 22. concludens, quod ſententia tenentium contrarium eſt à communi Scholæ Theologorum, & canoniſtarum explosa, quippe quia à veritate deuiet, quod. ſ. vtrum legum pœnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pœnas ipſas ſubire teneantur, examinat etiam Rodericus tom. 1. quæſt regular. quæſt. 6. ar. 16. quinimo quod d. extrauagans tantum reſpiciat forum exterius, & quoad forum conſcientiæ in praxi recepta non ſit innuit Henriq. & Tolet. locis ſuperius cit. & ex pluribus demonſtrare nititur Graſ. par. 1. lib 2. deciſ. aurear. cap 90 nu. 5. & infra & ita refert Vgolin. in tract de irregular. cap. 43. § 2. ſub nu. 4. in fine teſtatum fuiſſe quendam ex Societate Ieſu Illuſtr. Cardin. Sabellium Rom. Pontificis Vicarium, cum de hac re Romæ contentio eſſet, conſultum reſpondiſſe, hancq; ſententiam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, & c. ſit ipſo iure ab hac extrauag. impoſita propter illa verba. ſ. (præſentis canonis auctoritate priuamus) quæ cum ſint præſentis temporis inducunt pœnam ipſo iure ex allegatis per Nauar. in man. c. 27 9. ſub num. 24. non erit neceſſaria ſententia priuatoria, & ſic vt feratur ſuper pœnam, quæ longe diſtat à declaratoria, in qua per ſimplicem criminis declarationem venit ipſo iure priuatio Sot. lib. 1. de iuſt. & iur. quæſt. 6. ar. 6. concl. 3. Rota diuerſ. deciſ. 728. par 3. ſub num. 2. ſed requiritur declaratoria tantum ad factum non autem ad ius Achilles de graſ. deciſ. vnic. num. 4 ſub tit. de pœnis, & alibi diximus alios citantes. Deducitur ſecundo, quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaq; acceptare etiam ante d. ſententiam ex comm opinione vt inquit Mandoſ. qui quam plurimos Scribentes in hoc conuenientes cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 16. lit. A. idem Achil. de graſ. in eadem deciſ. nume. 2. ipſe vero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione, à qua inauditus amoueri non poteſt ex veriori & com. ſententia vt teſtatur Hoieda de beneſ. incōpat. par. 1 c. 4. ſub num. 9. vel antequam ſententia declaratoria promulgetur ad tradita per nos ſupra fol. 106. imo neq; poſt datam ſententiam, ni ipſe reus d. poſſeſſione expolictur Henriq. optime lib. 13. de excom. cap. 56. in fine § 3.

SPOLIA CLERICORVM.

Congruit tit. de peculio Clericorum.

PRÆTER Summiſtas Sciendum eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones, quarum prima eſt. Pauli III. Declaratio, & conſtitutio ſuper Spolijs ad Cameram APoſtolicam ſpectantibus ab antiquiſſimo tempore citra fol. 240. in bullario incip. Romani.

Iulij 3. Declaratio quòd fructus beneficiorum, tempore obitus beneſi-

neficiatorum inexacti debeantur ſucceſſoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, & c. Incip. cum ſicut nobis nuper fol. 504.

Declaratio regulæ, ſiue conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorum inexactis. fol. 505. *Eiuſdem.*

Quòd conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorum inexactis edita locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe conſueuerunt fol. 506. & ſic limitatur diſpoſitio c. fin. de off. ord. in 6. & c. quia ſæpæ de electio. in 6. & Clem. ſtatutum eo. ti. & c. cum vos de offi. ord. quia non reſeruantur vacantibus Eccleſijs earum ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fructibus pendentibus, & maturatis, & à ſolo minime ſeparatis, ſeu nondum exactis vſque ad diem apprehenſionis poſſeſſionis per beneficiatum ſpectantibus ad Cameram Apoſtolicam Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memoriam. *Eiuſdem.*

Cum ſicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore exiſtentem noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna, & clerum ſingularum ciuitatum, & diœceſum eiuſdem Regni, qui ſuper ſpolijs clericorum, & præsbyterorum beneficiatorum, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium cum nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumq; hæredes prætendentes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum, clericorum, & præsbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedentium, tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, ac etiam à ſolo minime ſeparatos, ſeu à quibus id contingit nondum exactos ad clerum, ſeu capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi, non autem Cameram prædictã ſpectare, quamuis in cedulis trãſactionum ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſq; noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorũcumq; benef. Eccleſiaſt. in quouis menſe pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruare, eoſq; à die obitus beneficiatorum vſq; ad diem captæ poſſeſſionis per illorũ ſucceſſores in dictis beneficijs decurrẽdos, eidẽ Cameræ applicare, in dies oriri ſoleant, Nos igitur pro noſtri Paſtoralis *Sixti V.*

Officij

Officij munere dubitationes, & contentiones, ſeu controuerſias huiuſmodi è medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcumq; beneficiorũ Eccleſiaſt. cum cura, & ſine cura ſecularium, & etiam quorumuis ordinum regularium in dicto Regno conſiſtentium, etiam in quocunq; menſe pro tempore vacantium, tam ante obitum illorum poſſeſſorum pendentes, & maturatos, ac etiam à ſolo minime ſeparatos, ſeu non dum exactos, quam etiam poſt eorum obitum vſq; ad diem captæ poſſeſſionis dictorum beneficiorum per ſucceſſores in eis maturandos, & ſeu decurrendos pro rata temporis à die adeptæ poſſeſſionis eorundem beneficiorum, ad ipſam Cameram noſtram ſpectare, illoſq; eidem Cameræ applicandos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antonium Epiſcopum fulginatenſem modernũ, & pro tempore exiſtentem Nuncium Apoſtolicum in Regno prædicto pro eadem Camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac etiam pro faciliori illorũ exactione ſi videbitur in fine anni cum ſucceſſoribus in dictis beneficijs computandi, diuidi, & illorum ſic diuiſorum, quemlibet eorundem Nuntij, ſeu ab eo deputatorum commiſſariorum in dictis beneficijs ſucceſſorum ratas partes modo, & forma præmiſſis in dictis beneficijs reſpectiue tangentes, etiam percipere, exigere, & leuare poſſe, & debere declaramus, ac de cætero perpetuis futuris temporibus ita, & non aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, omneſq; & ſingulas lites, cauſas, quaſtiones, & controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna, & quouis Cleros hæredes, & ſucceſſores dictorum beneficiatorum defunctorum coram quibuſuis iudicibus, etiam ordinarijs, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, & ad huc indeciſas pendentes partibus, ex altera in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eiſdem iudicibus ad nos aduocamus, illaſq; penitus extinguimus, & annullamus ſicq; per quoſcunq; iudices, & c. Non obſtantibus litis pendentia, & alijs præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, & quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq; contrarijs quibuſcunq; Volumus autem & c. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 1. Ian. 1589. Pont. noſtri ann. 4.

Appli-

Applicatio R. Cam. Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in Regno Neap. Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum à die vacationis vſq; ad diem, quo prouiſi à Rom. Pontifice poſſeſſionem capient de manu Nuntij Apoſtolici in eodem Regno. fol. 691. incip. Cupientes, &c. *Pij IIII.*

Reſeruatio, & applicatio ad R. Cameram Apoſtolicam fructuum omnium beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſeu affectorum pro tempore vacantium fol. 700. incip. Cupientes malitijs, &c. *Eiuſdem.*

Quod clericorum bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum nomine veniant fol. 685. incip. Decens, &c. *Eiuſdem.*

Declaratio literarum ſuper bonis ex illicita negotiatione acquiſitis editarum fol. 695. incip. Romanus, &c. *Eiuſdem.*

Et ad maiorem declarationem. Per procedere ſopra l'illecita negotiatione nel Regno di Napoli, non oſtante le compoſitioni fatte, etiam, che non ſia cominciata la lite, in vita del negotiante, extant literæ Sixti V. tenoris ſeq.

MONSIGNOR Glorierio Chierico della noſtra Camera Apoſtolica, & noſtro Nuntio nel Regno di Napoli. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte compoſitioni di Spogli con diuerſi Capitoli, & Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtrumenti ſopra ciò in piena Camera Apoſtolica ſtipulati appare. & in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici, non ſi poſſa procedere dopò la morte di eſſi, non eſſendoſi cominciato il giuditio in vita loro: Et intendendo, che da queſto, loro ſi fanno più arditi à contrauenire alli Sacri Canoni, & Conſtitutioni Apoſtoliche, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiationi; & che di qua loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente. Perciò volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che è il noſtro principale intento. Per la preſente Apoſtolica auttoritate, & di certa noſtra ſcientia, & Motu proprio dechiaramo, che quando coſterà, o in vita, ò dopoi morte loro, trouandoſi in eſſere la mercantia, ò prouandoſi di voce, & fama publica, o per proue euidenti, & preſenti, & non mendicate, che loro habbiano negotiato illecitamente: detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtrumenti di compoſitioni non oſti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto à voi, quanto all'altri Nun- *Sixti V.*

tij Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme à queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando, & à voi, & ad eſſi, & à qualunq; altra perſona qualſiuoglia autorità, & facoltà di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete, che tale è mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtromenti ſopra eſſe, etiam di ordine noſtro ſtipolate, e le regole di Cancellaria de non tollendo iure quæſito, & qualſiuoglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche di eſſe biſognaſſe farne qui eſpreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficienter eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il dì 16. d'Aprile M.D.XC.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO, Quæ huc pertineret examinare Clericos negotiatores, & alienæ rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne bis idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal.

Pij V. Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neap. pro tempore vacantium à die vacationis vſq; ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem cæperint de manu Nuncij fol. 1008. in bul. incip. Cupientes, &c.

Pij V. Declaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine Spoliorum Romæ publicata die 18. Septembris 1567. fol. 995. in bullar. incip. *Romani Pontificis prouidentia circunſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis Eccleſiis debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minimè ſubtrahantur. Cum itaque ſicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu Commendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris, & ſalutis immemores, etiam prætextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarum, in eorum vltimis voluntatibus, res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, non Eccleſiis, & Monaſterijs, ac beneficijs, quibus præfuerant, ſeu à quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pro vt rationi, & honeſtati conſentaneum foret, ſed alijs locis, etiam aliquando non pijs,*

pijs, ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant, tanquam eiuſdem Cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum Religionis dedecus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum, ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet ſaluti conſulere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cetero omnia, & ſingula ornamenta, & paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia, & gradualia, ac cantus firmi, & muſicæ, alijque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcumq; Patriarchas, Archiep. Epiſcopos, Abbates, ſeu Commendatarios, & alios quoſcumque quæcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſecularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, ad vſum, & cultum diuinum, etiam in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel Oratorijs deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & alias diſponendi, de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcumq; Rom. Pont. prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac nos ſub quibuſuis tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiã motu proprio et alias quomodolibet conceſſis, & concedendis minime comprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniant, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. etiam Conuentu carentia, et beneficia huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint omnino ſpectent, & pertineant, ac ſpectare, & pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem Eccleſiis, Monaſterijs, & beneficijs, etiam ſi in Romana Curia, & procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nunquam acceſſerint, etiamſi antea Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini

ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renunciauerint, eo ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur. Ità quod liceat illis defunctis, in eiſdem Eccleſiis, Monaſterijs, & beneficijs ſucceſſoribus, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum huiuſmodi capitulis, & Conuentibus, reſpectiue illa propria authoritate libere apprehendere, ac eorum Eccleſiis, & Sacriſtiis applicare, & incorporare, ac quæcunque donationes, ac relicta, & legata, teſtamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmiſſa nulla, & inualida, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis etiàm pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcunque in quarum, ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint minimè ſuffragentur, nec per ea eiſdem perſonis, ſeu locis, vel alijs Eccleſiis huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimmò res ſacras, ac alia bona prædicta, quocumque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa Eccleſiis, & Monaſterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis, vt præfertur iuxtà præſentium tenorem realiter, & cum effectu reſtituendum, & conſignandum, quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minimè attentis, omnino teneantur, & ad id per cenſuras, & pœnas, etiàm furti, & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli poſſint, & debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, vel ſubcollectorum aliquas Eccleſias, nec hominum quemquam damno, & iniuria affici, nec cuiquam decetero vertatur in dubium, quæ res habendæ ſint nomine ſpolij; ſimili modo ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quòd quæcumque ſcamna, Cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ, ac quæcumque dolia ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica per quoſuis præsbiteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes tempore eorum obitus in Eccleſiis, ſeu eorum Domibus Eccleſiarum earundem, vel alibi vbiuis locorum relicta, etiàm ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint, præterea quod nullum

ſpolium

Digitized by Google

ſpolium Cameræ præfatæ, fieri, nec quicquam à quibuſuis ſpoliorum Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel ſubcollectoribus, exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret, vnum, vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorum inſimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorē Annuum non exceſſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is ſe ab omni illicita negociatione, & à ſacris Canonibus prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint prætextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere, aut alias, contra præſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalem bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiam per ſimiles cenſuras, & pœnas cogi, & compelli poſſit, & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorum Collectoribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ, & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris, nec non ſupellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorum inuentarijs tanquam ſpolia redigant, ſeu deſcribant ſed ornamenta, & paramenta, necnon vaſa, & libros, aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſiis, Monaſterijs, Cappellis, & alijs beneficijs huiuſmodi, eorumque Rectoribus, & alijs præfatis libere dimittant, & conſignent, ac conſignari faciant, cum effectu. Ac ſuppellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relinquant. Ac decernentes, ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper ijs à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali auditori, & ſingulis locorum ordinarijs, ac maiorem dignitatem, poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanis pro tempore obtinentibus

per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus, ipſi, vel duo, aut vnus eorum præſentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcumque in præmiſſis intereſſe habentium, vt præfertur fuerint requiſiti ſollemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos literæ ipſæ concernunt illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus; Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non Eccleſiarum, & Monaſteriorum huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, facultatibus teſtandi, alijſque priuilegijs indultis, & litteris Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in reliquis in ſuo robore permanentibus; cæteriſq; contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod ſi aliquis ex Patriarchis, Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatarijs, & alijs beneficiatis præfatis pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſterijs, pro tempore ſimul, vel ſucceſſiue præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta, ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis, quo eadem beneficia poſſedit omnino pertineant, & proportionabiliter inter ea diuidantur; quodq; præſentes literæ in Cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo, &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant vide in commiſſionibus generalis Theſaurarij præſertim Sixti V. fol. 1367. in bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationibus Nauar. in commentar. de Spol. Cleric. §. 8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſ. 4. de donation. in antiq. Cujus dictis adde, quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligenda ſ. deducto prius ære alieno, & debitis quibus alias minime ſatisfieri poſſet Roderic. in ſum. par. 2, cap. 34. concluſ. 4. & tom. 1. quæſt. regular. qu. 30. art. 11. ex Ioan. Gutierrez. lib. 2. pract. quæſt.

Digitized by Google

quæſt.cap.94.in fine. Et in dubio Bona, quæ Prælatus habet, an cenſeantur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, & poſt obtemptam dignitatem, & an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct. in c.3. de pecul.cler. & alios videndi ſunt Andreas Barbat. in tract. de præſt. Cardin par.1.quæſt.3. Bertacchin.in tract.de Epiſcop. lib.4.part.4.num.6. Didac. Gouar.in c.1.num 6. & infra de teſtam. Iul.Clar. lib.3 receptar. ſentent. quæſt.27.num.3. Maſcard. in tract. de probat. concluſ.202. Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 53. & Molin. in tract. de iuſtit. diſput. 147. in fine; Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſiæ, & de bonis, ac diuitijs proprijs Epiſcopi prædefuncti, ſemper bona, quæ reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſiæ, præſumuntur potius quæſita ex bonis Epiſcopi, quam Eccleſiæ Rota Rom. quæ alios allegat deciſ. 582. diuerſ. par.3. lib.3.

Declaratio, quod Bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, & quod in omnibus ſpolijs eadem Camera eſt vere, & proprie hæres fol. 254. in bullar. tenoris ſeq. *Officij noſtri partes ſedulo præſtare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus falſo ſub prætextu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicæ præiudicium tendunt, declaratione noſtra dilucidentur. Nuper accepimus, quod, ſ. ſ. fel. rec. Pius Papa IIII. prædeceſſor noſter conſtitutionem, & quæcumq; in illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam IIII. etiam prædeceſſorem noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cætera decreuit, bona quæcumq; mobilia, & immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiam de licentia ſuorum Superiorum degentes, tempore quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiam ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura per eos obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento, ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorum, affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcumque aliorum factæ eſſent non fiſco, aut Cameræ Apoſtolicæ, ſed Religioni, aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus primo profeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam reduxerit: Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur, degentium, ſiue mendicantium, ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam ſi loca, & canonicales portiones, aut dignitates in Cathedralibus,*

Greg. xiij.

Vide gloſ. in c. voic. in fine de infant. & languid. expoſ.

vel Collegiatis Eccleſiis cuiuſuis Ordinis, regularibus obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali Primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate, poſt eorum obitum ad eandem Cameram Apoſtolicam, & iuxta conſtitutionem fel. rec. Pauli Papæ III. ſuper ſpolijs, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij, Pontificatus ſui anno tertio promulgatam legitime ſpectent, & pertineant, idq; per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, dum Collector generalis ad recuperandum ſpolia regularium ſpecifice deputatus fuit, aperte demonſtratum extiterit; ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito ſemper fuerit: nihilominus nonnulli vano ſub dictæ conſtitutionis Pauli IIII. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint: Nos omnem circa prædictam dubitandi occaſionem dimouere, ſimulq; æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdem Cameræ indemnitati, ne in dies moleſtijs, & incommodis afficiatur, conſulere volentes, præſentium auctoritate, Declaramus res, & bona quæcumque per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum, domorum, & quorumcumque regularium locorum degentes, quocumque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterum acquirenda, vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis conſiſtant, niſi ijdem, ad quos illa ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtandi, aut de illis diſponendi facultate ſuffulti, eaq; legitime vſi fuerint, ad eandem Cameram pleno iure pertinuiſſe, & ſpectare, ac bona quæcumque eorundem ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Cameram, eiuſq; nomine, à quibuſcumq; occupantibus, & detinentibus recuperari, ac vindicari potuiſſe, & poſſe, ac iuxta Pauli III. & aliorum prædeceſſorum noſtrorū literas eidem Cam. Apoſt. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa Camera, quæ cæteris hæredibus, & ſucceſſoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuiq; merito magis fauendum eſt, dum in eam rerum, & bonorum dominium, ac poſſeſſio nulla traditione præcedente tranſeat in quacumq; bonorum, & ſpoliorum, ſiue ad ſeculares, ſiue ad regulares dum viuerent ſpectantium ſucceſſione, quibuſcumque in rebus, ſiue pecunijs illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa deſignanda

eſſent,

eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerūt & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpolijs habere, illiuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegijs & iuribus in quibuſcumque bonis, pecunijs, iuribus, & actionibus vti ante hac potuiſſe, & nunc poſſe idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtra etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe auctoritate præſentium declaramus: ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis, etiam per appellationē, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attētatum forſan eſt hactenus, vel in poſterū contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. *Huius extrauag., ac intentionis d Pontificis in ipſa edenda meminit Nauarr. in conſil. 15 num. 14. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionem, quam declarando proſequitur in commentarijs ſuper c. non liceat Papæ 12. qu. 2. §. 1 num. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſiaſticæ perſonæ, quæſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditus eorum debiti, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata; de quibus ante eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt., & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat grat tit. licentia teſtandi & ſpoliorum conceſſio, & eundem Nauarr. in conſ. 5. de donat & conſ. 14. de regular. in antiq, ac Molinam in præalleg diſputat. 147.*

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciēdum eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorum ſuper eiſdem pro tempore interpoſitorum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis. *De ſalute gregis Dominici noſtra cura diuina diſpenſatione crediti, prout*

Con ruit tit de torneamen.

ex debito Paſtoralis officij aſtringimur, ſolicite cogitantes, fideles cunctos gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sanè licet deteſtabilis Duellorum vſus à diabolo introductus vt cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilij Tridentini probibitus fuerit: Nibilominus adbuc in pleriſque Ciuitatibus, et alijs locis, quàm plurimi ad oſtentationē virium ſuarum, & audaciæ. in publicis, priuatiſque ſpectaculis cum tauris, & alijs feris beſtijs congredi non ceſſant: vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes bæc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, à pietate, & charitate Chriſtiana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaque dæmonum, & non hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis Principibus Chriſtianis quacunque tàm Eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nnncupentur, vel quibuſuis Communitatibus, & Rebuſpublicis hac perpetuò noſtra Conſtitutione valitura ſub excommunicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrēdis, probibemus, & interdicimus ne in ſuis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, et locis huiuſmodi ſpectacula vbi Taurorum, aliarumque ferarum, beſtiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque, cæteriſque alijs perſonis, ne cum Tauris, & alijs beſtijs in præfatis ſpectaculis, ipſi tàm pedeſtres, quàm equeſtres congredi audeant interdicimus. Quòd ſi quis corū ibi mortuus fuerit Eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tàm Regularibus, quam ſecularibus beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, vel in ſacris Ordinibus conſtitutis, ſub excommunicationis pœna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter probibemus, omneſque obligationes iuramenta, & vota, à quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel Collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione, etiam vt ipſi falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis Eccleſiaſticarum ſollemnitatum, & feſtiuitatum (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus

libus

libus gaudijs pijſque operibus, non huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debent) hactenus factas, & facta, ſeu in futurũ fienda (quæ, & quas omnino prohibemus) caſſamus, & annullamus: ac pro caſſis nullis, & irritis haberi perpetuò decernimus, atque declaramus; Mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S.R.E. feudatarijs, ſub pœna priuationis feudorum, quæ ab ipſa Eccleſia Romana obtinent: Reliquos verò Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, vt pro Diuini nominis reuerentia, & honore, præmiſſa omnia in ſuis dominijs, ac terris huiuſmodi exactiſſimè ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedem tàm boni operis recepturi; ac vniuerſis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijſque locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Ciuitatibus & diœceſibus proprijs præſētes noſtras literas ſufficiētēr publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, et cenſuris Eccleſiaſtiſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus &c.

ADDITIO. *Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Nauarr., qui eam ad verbum refert in man. cap. 15 num. 18. & tribus ſequ. Ioan Gutier. lib. 1. canon quæſt. c. 7. Petr. Nauarr. in tract. de reſtitut. lib. 2. cap 3. num. 300. & ſeq. & Rodriq in Sum. par 2 cap 7 ;. Neque ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quoad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunque Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint,) reuocatæ fuerunt per Greg. 13 duabus adhibitis conditionibus ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon preuiſo per eos, ad quos ſpectabit, ꝙ exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis à Pio 5. ſancitis nihil immutatur, vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingent ſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Auguſti continetur, quarum literarum ſeriem, & tenorem recēſet Ignat. Lopez ad Diaz in pract. crimin can cap. 72. Et inſuper in eiſdem Hiſpaniarum Regnis duntaxat, ac cum eiſdem conditionibus Sanctiſſimus D. N. Clemens 8. abundantius prædictas pœnas, & cenſuras in Pij 5. conſtitutione contentas ſuſtulit, & amouit, ſcilicet, quoad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, cæteriſque regularibus cuiuſcumque Ordinis & inſtituti,) illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando. Monet tamen Sua*

Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſeculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in ſacris Ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos ibi exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto die 13. Ianuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 3. quæſt. regular. quæſt. 68. art. 2.

VECTIGAL.

Congruit tit. de im. eccl. ſeu tit. de cen. ſib.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter illi, *qui collectas decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorũ bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouẽtibus huiuſmodi abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, &* diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiã à ſpõte dãtibus, & cõcedentibus recipiũt. Nec non, qui per ſe, vel alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxiliũ, conſiliũ, vel fauorem præſtare non verentur; cuiuſcumque ſint præminentiæ, dignitatis, ordinis, &c.* Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt in Bulla Cœnæ c. 18. vbi etiã c. 5. ſunt excommunicati, *qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt, vel augẽt, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.*

ADDITIO. *Firmiſſima, & Generalis ſtatuenda eſt Regula, quod Clerici, & qualibet perſonæ Eccleſiaſticæ gaudent immunitate gabellarum, collectarum, & huiuſmodi, eorumque bona à ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe exempta, eſt enim priuilegium eis à iure conceſſum, ita vt à laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas, vectigalia, datia, &c. cap. non minus vbi Abbas num. 3. & 17. & c. aduerſus de immunit. Eccleſ. idem Abbas in conſ. 13. par. 2. c. quamquam de cenſ. in 6. clem. præſenti eod. tit. cum alijs concord. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de ref. c. 20. vbi immunitates, & priuilegia Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur, & confirmantur. Soto in 4. ſent. diſt. 25. q. 2. art. 2. Alfonſ.*

de Ca

de Caſtro lib.1. de lege pæn.c.12. late Medina in Cod.de reſtit.q.15.Nauarr.deciſionem hanc amplificans in Man. cap 17. n.202. Quam amplia & primo vt non ſolum ſint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti, verum etiam Clerici primæ tonſuræ, dummodo incedant in habitu, & tonſura Clericali, & inſeruiant in diuinis Couarr. notab. cap.31. practicar. quæſt. ſub num. 9. (prout de Clericis primæ tonſuræ adeſt in hoc Regno) Capitulum incip. Item ſtatuimus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum alijs in Collectis. & exactionibus alijs quibuſcumque, nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitime contingentibus, quo loco per addentes declaratur, qui dicantur clericaliter viuere. Secundo amplia, vt Clerici Græci quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt vere, & quoad omnia perſonæ Eccleſiaſticæ Doct. addentes ad præd. Regni cap. Clerici autem Latini coniugati illas ſubire, & præſtare tenentur gloſ. celebris in c vnic. in ver.in cæteris de cler. coniug. in 6. Bertacchin. in tract de gabel par.7.n.12. Guido Papa deciſ.383. & eſt communis Doctorum opinio in c.ex parte eod.tit. de qua teſtatur Couarr.loco præcit. Tertio amplia, vt etiam poſſint Clerici donare, & vendere ſiue totum, ſiue id, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata ſicuti communis vſus comprobat. Quarto amplia, vt nec teneantur Clerici ſoluere datia vini, carnium, panis, & huiuſmodi declarando vt per Sylueſt. in verbo Immunitas 1. ſub n.22., quem refert, & ſequitur Ludou Lopez in inſtructor. conſcient. par.2. c.40. q.9. & Rodriq.in ſum. par.2. c.75. concl.14. Quinto amplia, vt abſque gabellæ ſolutione vendere, ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum, oleum, & ſimilia habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus, quam beneficialibus non ſolum in pondere magno, ſeu ad groſſum, ſed etiam ad minutas menſuras Bertacchin. in tract. de gabel par.7. col.4. verſ. An autem &c. Campan. in repet. extrauag. Clem. 7. contra Cler. non incedentes in hab. & tonſ. ſub n.128. Roland. à Valle in conſ.71 n.9. lib.4. quia cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta non dicuntur negotiari Panorm.in conſ 6. prope fine, par.1. Grauet. conſ.153. n 3. Roland. ibidem n.11. Tolet. in Sum. lib.1. c.38. verſ. vndecima habetur &c. Extende vt id eis liceat non obſtante prohibitione de hoc publice facta Ignat. Lopez ad Diaz, in pract. crim. can. cap.55. quem ſequitur Matthæus Bois in Addit. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſt. ſecular in Eccleſiaſt. regula 2. fallent 32. Neque ex hoc infertur poſſe Clericum tenere tabernam, & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſiæ colligit, perſonaliter & per ſeipſum vendere, licet poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium vendere Gem. & Franc. in c.vn. de vit. & honeſt. Cler. in 6. Sexto & denique amplia, vt neque poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites l.1. & ibi Bald. notab.3. C. de Epiſc. & Cler. & in hoc Regno adeſt Capitulum incip. Item ſtatuimus, quod domus Prælatorum, &c., & quoad monaſteria extat etiam Bulla Pij 5. incip. Dum ad vberes relata ſupra fol. 405. & de exemptione Religioſorum quoad tributa, & exactiones late loquitur Roderic tom. 2. quæſt.

2. quæſt. regul. q. 65. quo loco etiam de fratribus Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus tertij Ordinis B. Franciſci agit. Eandem limita, & primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum aſſumentes habitum Clericalem, ſine vlla intentione clericandi arg. tex. in l. qui ſub prætextu. C. de ſacroſ. Eccleſ. Secundo limita, vt neque illa gaudeant Clerici in rebus eis fraudulenter donatis à patre, fratre &c. Bart. in conſil. 180. n 3. lib. 1. Luc. de Pen. in l. vlt. in fine. C de annon. & tribut. lib. 10. Petrus Duen. regula 100. num 5 qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico. videndi ſunt Speculat. in tit. de Cler. coniug. n. 17. lib. 4. & Syluest. in verbo Excommunicatio q ſub num. 14. quæ fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere omnia damna illata vniuerſitati cum ſit ficta donatio, ſecus vero ſi quis donaret filio animo transferendi dominium. & donatio non eſſet immoderata, & vltra virilem, quamuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas, cum enim in hoc caſu ſit vera donatio, excuſatur filius Clericus à collectis, quia cauſa motiua, ſiue cauſa ſine qua non vitiat actum, probatur hoc in ſimili de iure congrui, quod non habet locum quotieſcumque ſit donatio iuxta conſtitutionem Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit, quod ſit vera, licet cauſa impulſiua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu, ſeu iure congrui, quia eſt cautela à lege conceſſa. Tertio limita, quod quamuis Clerici de iure Regni hac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data, ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij iuxta decretum Conc. Trid. cum non deceat ſeſſ. 21. de ref., quia cenſentur Eccleſiaſtica Feln. in c. Eccleſia S. Mariæ n. 10. de conſtitut. Decius in cap. Epiſcopus n. 20 de preben. Nauar. in conſ 5. ſub n 1 de immunit. Eccl. in nou. Quarto limita, quando ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexam annuam præſtationem tributi, ſeu cenſus qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio ad eos peruenerit l. Imperatores ff de publican. & vectigal. c. tributum 23. q 8. & arg. tex in c. ex literis de pignor. cum concord. idque intellige [illegible] modo illud onus eſſet ordinarium, perpetuum, & inuariabile, ſecus ſi eſſet extraordinarium, temporale, & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit. n 101. & ſeq. veluti in collecta, quæ ſecundum varietatem negociorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori, & interdum in minori quantitate imponitur, quia tale onus cum non ſit perpetuum, neque certum non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatam Panorm. & Imola in c. fin. n. 12. de vita, & honeſt. Clericorũ Syluest. in verbo Immunitas primo ſub n. 19 optime addentes ad Capitulum Regni primo citatum, & notab declarat Campan. vbi ſupra nu. 104. in fine, & ſub n. 109. Quinto limita, vt teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (etiam non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum per Panor. in c. non minus ſub n. 20. de immun. Eccleſ. Bertac-

Hanc Panor. doctri

chinus

ebinus in præd. tract. par. 7. col. 5. verſ. Sed limita verum &c. Syluest. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. ſub nu. 113. Rodriq. in Sum par. 2. cap. 75. concluſ. 13 Sexto limita, niſi S. Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum pium tranſtuliſſet, eiq. applicaſſet.

na ſequitur etiam Natta in conſ. 63. n. 9. tom. 1.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationem, tria animaduertenda proponimus. Primum eſt, quod Clericus non eſt iudicandus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionem, & venditionem, ſed qui plures negotiationes feciſſet ex gloſ. & ibi Bart. in l. 1. §. licet in ver. Omnes ff. de tribut. act. Panor. & Ripa in c. 1. de iudic. dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem, AnchRaran. Gem. & Franc. in c. vnic. de vit. & honeſt. Cler. in 6. Philipp. Prob. in c. vnic. n. 1. de Cler. coniugat. in 6. Ignatius Lopez qui alios memorat in eodem cap. §5.

Secundo animaduertimus, quod in propoſito noſtro, ſub prohibitione ſacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum, nempe conſtituti in ordine ſacro, & Clerici beneficiati, cæteri vero in minoribus Ordinibus conſtituti, vel primæ tonſuræ quoad hoc habentur vt laici, vt non ſit eis interdicta negotiatio Panor. in c. 1. n. 12. ne Cler. vel monach. ſecul. negot. ſe immiſc. Nauar. in conſ. 3. n. 2. de ſucceſſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Ignat. Lopez vbi ſupra. Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 1. concluſ. 2. cuius rationem affert Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſ. quæſt. 2. n. 61. quia poſſunt impune ſeculariter viuere, & ad ſeculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare, & ſi non verbo, ſaltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Tertio, (quatenus ad id, de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus, quorum alterum eſt, quando emitur res aliqua, & in ſua forma integra, qua empta eſt, lucrando reuenditur, & hæc propriiſſime dicitur negotiatio, Alterum eſt, quando emitur res, ſeu rudis materia, vt inde ſit occaſio operãdi, & mutata forma vendatur charius, & tunc potius dicitur artificium, ſeu induſtria, quam propriè negotiatio, quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra, & intacta, ſed ex artificio, quo mediante ſecundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta Feder. de Senis in conſ. 207. n. 2. Panor. in c. fin n. 10 de vit. & honeſt. Cler. Archid Ioan. Andr. Gemin. & Franc. in c. quamquam de cenſ in 6. Imola, & Vitalin in Clem. præſenti eod. tit. Syluest. in verbo Excommunicatio nono ſub quæſt. 21. Capyc. in inueſt. feud. fol. 116. in princ. Redoan. in pred. quæſt. 2. numero 36. & infra, & Molina de contract diſputatione 339. numer. 3.

Idem Panor. conſ. 6. ſub. n. 2. par. 1.

Quibus ſic prælibatis veriſſima eſt propoſitio, quod cum negotiatio mere lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta, quæ ad primum genus pertinet ſit Clericis prohibita, prout Canones 88. diſt. perlegenti manifeſtum apparebit, cuiuſque exercitium ipſis ſub pœna anathematis interdicitur iux. tex. in c. ſecundũ inſtituta ne Cler. vel Monac. huiuſque prohibitionis ratio eſt indecentia maxima ratione perſonæ, & dignitatis Eccleſiaſticæ, ideoque cum de peccato ſuo, ac facto indecenti, & contra Canones, non debeant commodum reportare, neque eis ſit fauendum in eo, in quo iura violant,

vt per

vt per Card. Zabarell. in conſ. 12. n. 3. huiuſmodi Clerici negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas ſoluere c. fin. de vita, & honeſt. Cler. d. c. quamquam, & d. Clem. præſenti de cenſ. à contrario ſenſu, Duen. in d. reg. 100. n. 11. Quam amplia, & primo vt in conſcientia ad d. gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti, antequam ter ſint admoniti abſtinere à talibus commercijs Gemin. & Franc. in d. c. quanquam Campan. loco ſuperius cit. ſub num. 112. optime Molina de contract. diſputat. 342. num. 4. & ſeq. cui opinioni etiam adhæſit vberrimus Iuris fons noſter, & communis præceptor P. Marius Andrea, quicquid in contrarium dicat Ludou. Lopez in inſtructor. conſcient. par. 2. c. 41. cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum. par. 2. cap. 75. concluſ. 9. in fine moti per tex. in d. cap. fin. cuius intellectum ad defenſionem huius ampliationis recte indicant præalleg. Doctores, quem ipſi non ſatis animaduerterunt. Secundo amplia etiam ſi per manus alienas d. negotiationem exercerent, tum quia & in eis interuenire videtur aliquid fœditatis, & indecentiæ ratione ſtatus Clericalis vt inquit Molina, tum quia maximam bonorum temporalium cupiditatē præſeferat vt ait Ignat. Lopez in pred. cap. 55. fallit ſi adeſſet circumſtantia paupertatis ſui, ſiue familiæ, quæ eum excuſaret, quæ quando eſt vera mutat naturam rei, & operatur vt licite illa per alios fieri poſſit Medina in Cod. de reſtitut. quæſt. 30. imo etiam per ſeipſum quando non ſit ad locupletandum, ſed ad propriam, ſeu ſuorum inopiam ſubleuandam ex Imola in c. fin. ſub n. 13. de vita, & honeſt. Clericor. & Nauarr. in Man. c. 25. ſub n. 110. & in conſ. 3. n. 3. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. & conſ. 5. in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, vbi per ipſum Clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſubſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu totius anni, & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licite vendi iuſto pretio tunc currenti licet maiori, quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens non eſt in conſideratione D. Thom. 2. 2. quæſt. 77. art. 4. Nauar. in præd. c. 25. ſub eodem num. 110. eritque immunis à gabellæ ſolutione, quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez loco præcit. idque extende vt in præfato caſu, quando ſcilicet emerit neceſſaria ad proprium, ſuorumque vſum abſque animo reuendendi, accreſcente poſtea pretio, ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe Clericus attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles,) liceat ei illa vendere charius, quam emerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione ex com. omnium ſententia, de qua teſtatur Molina loco prox. cit. n. 11. eoque maxime ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attenditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Rodric. tom. 3. quæſt. regul. q. 74. art. 8. ſub 3. concluſ.

Difficultas verſatur in his, quæ de ſecundo genere emptionis, & venditionis ſunt, videlicet quando Clericus emeret lanam, vt per miniſtros, ſeu operarios ſua impenſa conductos, illique rei aptos ex illa pannos conficiat, quos vendat quæſtus faciendi cauſa, aliaque ſimilia exempla ad hoc ſe-

cundum

cundum genus ſpectantia, quæ recenſet Molina ibid. num 6 & infra, & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his Clericus immunitatis priuilegio non gaudeat. idem fatetur Roderic. in præl. qu. 74. art. 8. concluſ. 2. quod & ante ipſos pronunciauit Bonif. de Vital. in præd. Clem. præſenti n. 59 & ſeq., ſcilicet, vt non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id Clericus faceret cauſa lucri, & cupiditatis, ſecus vero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic vt in primo caſu debeatur gabella, in ſecundo vero non, idque, vt prædixi, intellige quando per manus perſonarum mercennariarum faceret, vt in ſimili habetur per Ancharan. in d. c. quamquam n. 5. quem ſequitur Syluest. in ver. Excom. 9 ſub n. 47. & Nauarr. in Man. c. 27. ſub nu. 128. quia tunc nulla verſatur induſtria Clerici, alias ſecus, & ideo excipitur ab hac concluſione negotiatio improprijſſima, veluti quoties Clericus, aliquam rem emendo, & poſtea ſua opera, & induſtria mutatam vendendo vellet aliquo artificio vti, vt aliquid lucretur præſertim ad neceſſaria vitæ comparanda iuxta textum in can. clericus ab inſtanti 21. quæſt. 1. gloſ. in Sum 14. q. 3. in fine, Albert. Trotius lib. 2 de vero, & perfecto Clerico cap. 52. n. 5., tuncque ei licitum erit duobus concurrentibus, ſcilicet; modo ea de cauſa non ſe ſubtrahat ab his, quibus incumbere ex Clericali officio tenetur c. Clericus 91. diſt. Syluester in verbo Clericus 3. nu. 2., & dummodo artificium inhoneſtum, ſeu illicitum non reddatur ratione rerum, quas conficeret; vt ſi eſſent chartæ luſoriæ, taxilli, arma bellica & ſimilia, vel ſi eſſet artificium ſordidum, & immundum veluti pelles, & coira aptare, & huiuſmodi.

Et quia poſſet oriri controuerſia inter publicanum, & Clericum viatorem de rebus, quæ inuehuntur, an ſcilicet deferantur cauſa negotiandi, vel ne, & an ſint ſuæ, vel alterius; quid igitur erit in caſu iſto agendum. Reſpondeo ex mente gloſæ notab. in d. Clem. præſenti in ver. non negotiandi & ibi Doctores, quod cum graue eſſet ſemper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda, teneatur gabellæ exactor ſtare nedum ipſius Clerici iuramento, ſed & ſuorum nunciorum, niſi de contrario fides haberetur in promptu, vel perſonarum qualitas diſſuaderet iuramentum, vt quia malæ conditionis eſſent, ſeu de mendacio conuincerentur, vt per Roland. in præalleg. conſ. 71. n. 34. quam gloſam ſequitur etiam Campan. vbi ſupra ſub n. 129. & communiter receptam fatetur Nauar. in conſ. 1. n. 4. de immunit. Eccleſ. in antiqu. & conſ. 4. in nou. & ideo ſi aliter eum compelleret, grauiter peccaret.

Quæritur an inter negotiationes Clericis prohibitas computentur aliena prædia conducere. Reſpondeo affirmatiue quoties propter cupiditatem, & lucri cauſa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis exercetur can. 1. & 3. 21 q. 3. & proinde ex venditione fructuum inde collectorum gabellam ſoluere tenerentur Molina in præalleg. diſput. 342. ſub n. 7. Limitatur duobus modis, & primo quando conductori ſuccederent, quia tunc licite

 in illa

in illa conductione permanere vſque ad præfinitum locationis tempus poſſent gloſ. & Pan. in c. 1. ne Cler. vel monach. firmat Sylueſt. in verbo Clericus 3. ſub n. 2. & Redoan. in præf. quæſt. 2. n. 12. Secundo limitatur inſtante neceſſitate, eo quod propria eis, ſuiſque non ſufficerent, aliterque commode viuere nequirent, tunc enim id eis permittitur, vt ipſimet excolant, ſoluendo certam fructuum, ſeu pecuniæ portionem gloſ. in can. peruenit in verb. conductiones 86 diſt. & in c dilecti in ver. conduxiſtis de decim. & eſt de mente omnium Doctorum.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus pertineret, quando Clericus emeret equos, boues, iuuencos, oues &c., & agros alienos conduceret, vt in illis ſeminet ad d. animalia paſcenda, & poſtea vendenda, vel ſi emeret vt illa ad incrementum traderet, ſecus vbi d. animalia empta in proprio territorio nutriret, vt poſtea illarum fœtus, & fructus, vel cùm creuerint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata charius vendat. Item non eſſet negotiationis genus ſi proprium iumentum, quod ſibi inſeruit alijs locaret, ſecus autem ſi iumenta emeret ſolum, vt ea locet Molin. loco præallegato ſub num. 14.

Et quoniam ſupra in verbo Spolia Clericorum oſtenſum eſt ex varijs Summorum Pontificum conſtitutionibus conſtare, quod bona; quæ à Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur, ſub nomine ſpoliorum veniunt, non immerito dubitare contingit; An ſuccedentes Clerici in prædictis bonis, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumque titulum acquirant. Reſpondeo quod hanc quæſtionem decidunt Nauar. in conſ 10. de teſtam. in antiq. & conſ. 3. in nouis Molina de iuſtitia diſput. 147. ſub concl. 5. & Rodriq. in Sum. par. 2. ca. 1. concl. 4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiuſmodi à Clericis; incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata, requiritur illarum impoſitio expreſſe facta quoad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas, ita recentiores illam exponentes ex ea communiter annotant Gregor. Sayr. in theſauro caſ. conſc. cap 22. num. 10. Barbol Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont. reſeru. par. 2. poſt §. 5. n 8 & 9 vbi vero in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtincte exigerent tam à laicis, quam à Clericis, tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in c. quamquam de cenſ. in 6. quæ cum, vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum. in verbo Excommunicatio cap. 39. & Nauarr. in Man. cap. 27. n. 61. in fine, & in conſ 6 n. 8 de cenſib. in nou. habetur, ſummo Pontifici non ſit reſeruata, poterit ab ea Epiſcopus præuia ſatisfactione abſoluere ad tex. in c. nuper de ſent excom. Intereſt etiam inter primum, & ſecundum caſum, ſiquidem in principio recipientes gabellas à Clericis, etſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrerent prout ex lectura eiuſdem bullæ clariſſime patet, in ſecundo vero caſu ſecus eſt, Syleſt. in verbo Excommunicatio 9. n 48. in fine, & eſt communis opinio teſte Nauarro in Man. cap. 27. ſub n. 128, in quo aduerte quatenus in hac bulla ſit extenſio etiam ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præ-

cedente

Digitized by Google

[illegible] petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitum eſto vis non adhibeatur, vt docet Caietan. loco prox. cit. quem ſequitur Nauar. in d. cap. 27. ſub num. 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur, cum hoc non ſit prohibitum, ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, & coactione præter exactionem, & impoſitionem dantur, adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocunque modo accipiantur hæc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cenſuris in communi diſput. 21. de cenſuris S. Pontifici reſeruatis in bulla Cœnæ Domini ſect. 2. cenſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani iter morentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare, aliquid eis vltro offerre, & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere.

Item ex eiuſdem bullæ verbis colligunt præfati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes, & exigentes gabellam, & ſimilia onera ſuper bonis, quæ Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficijs habent, verum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum Tolet in Sum. lib. 1. cap. 29 Sayr. in eod. cap. 22. num. 9. Vgolin. in præd. cap. 18. § 3 n 1.

Contrariũ aſſeuerare videt Suarez loco præcit. & diſp. 23 ſect. 4. pag. 452.

Item huius bullæ cenſura vendicat ſibi locum, nedum quando prædicta onera directe ipſis Clericis, & eorum bonis, ſed etiam ſi alijs, quorum damna ad ipſos redundarent, imponerentur, veluti ſi fieret ſtatutum, quod Coloni clericorum, vel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum ſtatutum Clericos per indirectum, ſeu obliquum afficeret, & grauaret arg. tex. in cap quanto de priuileg. & c. fin. de immunit. Eccleſ. in 6. & ita Vgolin. exemplificat in eod. c. 18. ſuper verſ. directe, vel indirecte, &c.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum, & arrendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam Ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiam à Clericis exigerent arg. tex. in c 2. de conſtit. in 6 Nauar. loco prox. cit. Vgol. in eod cap. ſuper verſ. & diuerſis etiam &c. nu. 4. in fine.

Item Bulla hæc non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediate ſpectaret etiã ad bona ipſorũ Clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda via penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum Clericorum, propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, nec per illa eorum plauſtra duci poſſent, & alia ſimilia, in quibus ipſorum vtilitas principaliter verteretur, vt tunc teneantur ad expenſas contribuere ex dictis per Panor. in c. non minus ſub n. 16 Item dico &c. de immun. Eccl. & Sylueſt. in verbo Immunitas 1. ſub n. 19 verſ. Sunt tamen aliqua onera &c., ac per Campan. in ſuprad repet. ſub nu. 118. & Nauar. in Man. cap. 27. ſub n. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin. in eod. c. 18 § 3. in fine.

Clauſulam vero v. Bullæ Cœnæ Domini ſupra narratã nouiſſime poſt Na-

uar. in Man. c. 27. n. 61. & in conſ. 6. ac duobus ſeq. de cenſibus non declarant Tolet. in Sum lib. 1. cap. 21. Gregor. Sayr in theſauro caſ. conſc. lib 3. cap 9. late Bartholom. Vgolin. in præd tract. de cenſuris S. Pontifici reſeru. c. 9. Franc. Suarez loco præcit. cenſura 5.

VSVRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt qualiter de vſura circa cambia extat Pij 5. conſtitutio Romæ publicata die 7. Feb. 1571. fol. 1154. in bullar. incipien. In eam & infra. *Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca nominantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, ſeu ad alia loca cambia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidem ſuas cambij tradunt, ſed non mittuntur, vel ita mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant, inanes referantur, aut etiam nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nam inter dantes, & recipientes vſque à principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quiſquam eſt, qui in nundinis, aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiam illud eſt, cum pecuniæ, ſiue depoſiti, ſiue alio nomine ficti cambij traduntur, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed, & in ipſis cambijs, quæ realia appellantur, interdum (vt ad nos perfertur) campſores præſtitutũ ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantummodo promiſſo, differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus, & ne fiant diſtrictius prohibemus. Porrò ad tollendas quoque in cambijs, quantum cum Deo poſſumus, occaſiones peccandi, fraudeſq; fœneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue à principio, ſiue alias certum, & determinatum intereſſe, etiam in caſu non ſolutionis paciſci, neque realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illa celebrantur, vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorũ vſum exercere,*

cere, abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecundis, & deinceps nundinis ſiue terminis exercendi. Curandum autem erit in terminis, vt ratio habeatur longinquitatis, & vicinitatis locorum. in quibus ſolutio deſtinatur, ne dum longiores præfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hanc noſtram conſtitutionem commiſerit, pœnis à ſacris Canonibus contra vſurarios inflictis, ſe nouerit ſubiacere. Eos vero, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vndique pecuniam ita ad ſe redegerint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videātur pœnis, quæ à iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus &c.
Hanc bullam refert, & declarat Nauar. in Man. c. 17. ſub nu. 299. in fine.

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

APPENDIX.

IN fol.4. ſub nu.3. ibi neceſſitas, & vtilitas æquiparantur in iure &c. adde quod inter alienationẽ ex cauſa neceſſitatis,& illã quæ fit ex cauſa vtilitatis cõmuniter diſtinguũt DD. & ſic vt in primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cæptam, ita quod Eccleſia non ſit in damno, illiq. ſtetur qualemcumque exitum habeat, in ſecundo vero non ſufficit illam vtiliter eſſe cæptam niſi effectus ſequatur, & contrarium non euenerit, ſcilicet quod Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Federic. de Sen. in conſ.249. ſub n.2. Rebuf. in compend. alienat. nu.72. approbat Rota Rom. in deciſ.65. diuerſ. nu.4. & 23. vol.2. ſequitur Ioan. Anton. Lanar. in conſ.50. n.6. & 7. & perilluſtris D.Fabius de Anna Regius Conſiliarius in conſ.38. n.36. vol.1.

ALIENATIO RER. ECCL. Diff. inter alienat. ex cauſa neceſſitatis, et ex cauſa vtilitatis.

In fol. 5. nu.6. vbi agitur de Prælatis, qui iurant non alienare &c. Dicunt DD.& primo vt nõ incurrat pœnã periurij Prælatus, qui res Eccleſiæ ad longum tempus locauerit, quamuis ſub prohibitione alienationis rerum Eccleſiæ veniat etiam locatio ad longum tempus, vt in Clem. 1. & ibi Doct. de reb. Eccleſ. non alien., huiuſmodi enim prohibitio intelligitur ad effectum inualiditatis locationis, & non ad effectum incurſus pœnæ, vt firmat Couar. lib 2. var. reſol. c.16. n.2. & Rota diuerſ. dec.26. n.2. vol.2. vbi plura enumerantur, quæ ad effectum euitandi pœnas admittuntur, quæ alias non admitterẽtur. Secundo aſſerunt, vt poſſit Epiſcopus (iuramento illo non obſtante) de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis donare, & alienare Capitulo ſine ſolemnitatibus Oldrad. conſ.182. ſub n.1. Doctores in c. nouit de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. Capit. vbi Cardin. Zabar. q.7. Bertacchin. in tract. de Epiſcop. par. 4. q. 45. in princ. & huius ratio aſſignatur per Dominos de Rota in deciſ.756. diuerſ. nu.3. vol. 2. quia non poteſt dici ab eccleſia alienatum, quod ſemper in dominio Eccleſiæ retinetur. An autem alienatio vtilis Eccleſiæ facta à Prælato, qui de conſuetudine, & ſtylu Curiæ Romanæ iurauit non alienare inconſulto Romano Põtifice, valeat, quamuis ipſe ſit periurus tradit Redoan. in tract. de reb. eccleſ. nõ alien. q.55. nu.41. & An præficiendus parochiali eccleſiæ hoc iuramentum præſtet. Reſpondeo, quod in nonnullis prouinciæ Mediolan. eccleſijs eſt conſuetudo, vt inter alia parochus iuret Epiſcopo ſe iura illius eccleſiæ pro viribus conſeruaturum, ac defenſurũ eſſe, & bona eiuſdem ſe abſque legitima auctoritate non alienaturum; quæ vero antea ab ijs, qui illius curam geſſerunt, iniuſte, vel vendita, vel alio quouis nomine

Hæc DD. opinio nõ videtur tuta, quia ex forma iuramẽti, quod hodie Prælati præſtant, expreſſe ſe ſubijciũt pænis Paul ob quamlibet alienat. ſpeciem, vt habetur in Põtif. nouiſſime edito, cuius verba referuntur in præd. fol. 5. nu. 6. Creſcentius deciſ. 3. ſub tit. de iure iur.

alienata

alienata ſunt, ea, quantum in ſe eſt, recuperaturum, prout habetur apud acta eccleſ. Mediolan. par. 1. tit. de Parochis fol. 98. in magnis Mediolani impreſſis anno 1599.

Quid operetur in alienatione Papæ auctoritas cũ declaratione.

In fol. 6. nu. 7. ibi qui aſſenſus Appoſtolicus ſupplet &c. Inde elicitur concluſio illa Doctorum, quod licentia obtenta à Summo Pontifice alienandi res eccleſiæ operatur, vt non requirantur aliæ ſolemnitates, Cuius ſententiæ ratio eſt, quia Papa dicitur eſſe dominus & diſpenſator bonorum eccleſiæ, & ob id ad libitum poteſt de eis diſponere Menoch. in addit. nouiſſime impreſſis ad lib. 2. de arbitr. iud. caſu 172. nu. 37. in fine. Quam concluſionem intellige & primo quando Papæ auctoritas legitime, & valide interponitur, at ſecus ſi fuerit ſurreptitia, & conſequenter nulla vt declarat Decius in conſ. 142. ſub nu. 5. & Ruin. conſ. 157. nu. 4. & 11. eſſet enim talis, quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter licentiam non conceſſiſſet, vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſe, Menoch. in præſ. tract. cent. 3. caſu 201. nu. 24. Rota diuerſ. in proprijs terminis. deciſ. 65. nu. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt ibi per eum D. de Anna in præcit. conſ. 38. nu. 43. & infra. Secundo intellige quando d. auctoritas ſimpliciter, & abſolute obtinetur, & conſtet confirmationem factam fuiſſe de certa eius ſcientia, ſcilicet, quod Papa habuerit notitiam tenoris rei confirmatæ ita Ioan. Bapt. Ferret. in conſ. 249. nu. 11. vol. 2. ſecus vero in eius mandato dato ad confirmandum, cum clauſula quatenus per diligentem informationem &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt, referendo ſe ad ſupplicata Anton. Maria de Canibus in quodam conſilio adiecto poſt deciſ 46. Borgn. Caualc. par. 1. nu. 399. Tertio intellige, quod etſi Papæ auctoritas interueniens ſolemnitates ſuppleat, non tamen ſupplet defectum cauſæ Redoan. in ſuo tract. de reb. eccleſ. non alien. quæſt. 22. nu. 75. Rota diuerſ. deciſ. 178. nu. 2. volum. 2. Quarto intellige vt procedat concluſio, ſcilicet, vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus facta etiam per Papæ Commiſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor, vt innuunt Doctores per Dominum authorem allegati in d. nu. 7. quibus adde Ferret. in conſ. 248. nu. 2. vol. 2. Menoch. vbi ſupra nu. 39. & Amæd. à Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare poſſ. ſub nu. 149.

In fol. 7. nu. 12. ibi quæ dicatur euidens eccleſiæ vtilitas, & quo tempore conſiderari debeat &c. Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf. conſ. 111. nu. 8. & conſ. 112. nu. 13. & ſcripta per Menoch. in prælleg. addit. ad caſ. 172. nu. 22. & infra, late & notab. Borgnin. Caualcan. deciſ. 45. nu. 34. & ſeq. par. 1. Anton. Mar. de Canib. loco cit. nu. 121. & infra, ex cuius dictis, num. 160. cum pluribus ſeq. perbelle colligitur, quæ regula ſit obſeruanda, quoties ex aliorum atteſtationibus adeſſet variatio circa verum rei eccleſiæ valorem liquidandum, & po-

ſtremo

ſtremo præ cæteris diligenter examinat D. de Anna in præf. conſ. 38. nu. 5. & infra. Item quando in vtilitatem eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes tradit Eman. Roderic. tom. 1. quæſt. regular. q. 27. art. 8. Id vero, quod in hac materia à Doctoribus reſpõdetur, nempe, quod vt de euidenti eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit, ſpectari debeat tempus ipſius alienationis declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ, quæ diſtraheretur tempore belli, peſtis, & alterius ſimilis calamitatis, vt ſi propter dictos caſus inſolitos, & raro contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti ſi ager qui alienatur per ceſſationem culturæ ſterilis, & infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſuccisæ eſſent, vt tunc attendatur valor ſeu æſtimatio temporis contractus, ſi vero nullũ paſſa ſit damnum, ſed in eodem ſtatu permanſerit, tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum, & verum valorem, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota in deciſ. 65. diuerſ. vol. 2. & ex eadem deciſ. annotat Menoch. loco cit. & adducitur ratio, quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum, & perpetuam cauſam habens, ſed momentaneum, & breui duraturum non attenditur Caualcan. deciſ. 45. nu. 53. & deciſ. 46. num. 26. par. 1. Secundo declaratur ampliando idem procedere, ſcilicet, vt debeat etiã attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ non autem tempus anterius, vel poſterius, Calderin. conſ. 5. ſub tit. de rer. permut. Ruin. conſ. 35. ſub nu. 35. lib. 1. Iaſ. in conſ. 54. num. 20. vol. 1. ſequitur Rota diuerſ. deciſ. 18. nu. 4. vol. 2. quæ eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ. 677. par. 3 lib. 3. erit probanda ex communi æſtimatione non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtringatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tẽpus anterius, & poſterius per multos annos Afflict. deciſ. 316. nu. 6. Rota in præalleg. deciſ. 65. n. 13. & 20. par. 2. ſequendo theoricam Bartholi, & aliorum in l. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, Quis iſtorum ſit præferendus? Reſp. quod cum hic caſus contigiſſet Vincent. Caroc. in ſuis deciſ. & proprie in deciſ. 99. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ, ipſe vero ex multis cumulatis circa id, quod eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ contrarium ſenſit.

Quo tempore attẽdendus ſit in alienatione valor rei eccleſ. cum declaratione.

In fol. 8. ſub nu. 12. ibi & licet decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate eccleſiæ &c. Declara & primo quod licet in dubio pro decreto Commiſſariorum præſumatur, ſecus tamen ſit quãdo non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita,

Quando pro decreto non præſumatur.

eòque magis, vbi in commiſſionibus breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales iuxta tenorem, & formam à Caualcano deſcriptam in deciſ.45. ſub nu.77 par.1. quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctorie, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationem, ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa, vt per eundem ibidem nu.81. concluditur, & in deciſ. 46. nu. 28. eadem par. 1. quem ſequitur Maſcard. de probat. concluſ. 1317. nu.37. Anton. Mar. Canis cum alijs ab eo allegatis in præd. conſ. num. 281. & 374 cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum late Ruin. in conſ.68. nu.5. lib.1. In quo animaduertendum, quod vbi Papa committeret alicui, vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliunde conſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter committeret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia diſtingũt Domini de Rota in deciſ. 716. diuerſ. nu.4. vol.1. in cuius finalibus verbis habetur, quod ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſ. 160. nu.7. & 8. vol.2. Secundo declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum, ſeu indagatum, ſed per nimiam accelerationem, nimiſque propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet, nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio, ipſos Commiſſarios minus diligenter, nec rite ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos, circa loci viſitationem, & inueſtigationem expoſitorum in ſupplicatione ad tradita per Octau. Simoncel. in tract. de decretis lib.3. tit.7. inſpect. 3. nu.47. Præfatus de Canib. in eod. conſ. nu. 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tract. de præſumpt. lib.2. præſ.75. nu.35. quo loco agit an & quando decretum in alienationibus bonorum Eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod non fuberit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, imò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione Gemin. conſ.48. nu.9. quia tunc non verificatur conditio, ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidentem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ. Rota diuerſ. deciſ. 178. nu.3. vol. 2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectione Alciat. in tract. de præſumpt. reg 3. præſ. 10. limit. 4. & late per Hyp. Rimi. in conſ. 5. nu. 162. & infra; volens vero probare contrarium, oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde elata per teſtes valde graues Alex. de Neuo in conſ. 30. nu. 3.

In fol. 10. ſub nu. 16. ibi & in dubio præſumitur emphyteoticus potius quam

quam cenſualis &c. Et quia valde intereſt an iudicetur cenſus, vel emphyteuſis, adde quod magis recepta opinio eſt in contrarium, de qua atteſtatur Menoch. doctores in hoc conuenientes longa ſerie recenſendo in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 106. nu 3. quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent. deciſ. 1. ſub tit. de cenſibus, in eam etiam deſcendit Nauar. tam quod forum interius, quam exterius in commentar. de vſur. nu. 109. eamque amplectitur Molina de contract. diſput. 38. nu. 6. nec caret ratione de qua ibi per eos, & vendicat ſibi locum etiam ſi ageretur de re eccleſiæ Corbulus in tract. de iure emphyt. tit. de cauſa priuat. ob non ſolutum canonem limit. 34. nu. 3. Couar. lib. 3. var. reſolut. c. 7. ſub nu. 1. Molina loco cit. declaratur non procedere quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in emphyteuſim Iaſ. in l. 2. nu. 165. C. de iure emphy. Aluar. Vallaſc. in tract. de iure emphyt. quæſt. 32. nu 35. Maſcard. de probat. concluſ. 281. nu. 7. Et vt clare diſcerni poſſit an ſit iudicandus contractus cenſualis vel emphyteoticus quatuor caſus diſtinguendo proſequitur Borgn. Caualcan. deciſ. 30. nu. 103. & infra par. 2. vide per eum.

Contractus in dubio cenſualis potius, quã emphyteot. diiudicandus cum declaratione.

In fol. 11. ſub nu. 18. ibi erit tamen in totum nulla &c. Hunc articulum An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta in aliquo teneat, late tractat Ioan. Gutier. lib. 2. canon. quæſt. c. 13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium an in totum reſcindatur, & vitietur, an ſaltim ſuſtineatur, & valeat per infra triennium, vide Doctores citatos per Dominos de Anna in ſingul. 327. & diſputat ad vtramque partem Lap. allegat. 80. magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quoad triennium permiſſum de qua teſtatur Vincent. Caroc. in tract. loc. & cond. par. 3. cócluſ. 9. ampliat. 4. quamuis ſuperius concluſ. 6. num. 20. & ſeq. contrarium aſſeueret; Verum vt perpendi vtraq; opinio eſt ſuſtentabilis, & priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroc. in præd. concluſ. 9. nu. 97. niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam per locatorem, vel conductorem locaturam, vel conducturam fuiſſe, aut ſit conuentum vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totũ locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract. lignag. §. 23. glo. 1. nu. 12.

Quando locatio rei eccleſiæ vltra triennium in totũ vitietur.

In fol. 12. nu. 19. ibi locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare &c. Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi ex communi opinione Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. ſub nu. 6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. lib. 1. de reſignat. benef quæſt. 16. nume. 47. Secundo amplia, quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur condu-

ctor perſeuerare in d.conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc.cum alijs ab eo adductis in d.par.3.concluſ.20.nu.78.Limita in Prælato adminiſtrationem habente,qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata, contraxiſſet Soc. regula 388.dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ Rota deciſ.332.incip. ſi Prælatus in nouis ſub tit.de locat.& cond.poſt Calder.conſ.279.ſub ead.rub.Vincent.de Franch. deciſ.163.nu.14.& ſeq.Rota diuerſ.deciſ.805.nu.4.vol.1.Borgn.Caual. deciſ.34.nu.31.par.1.faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio ſub quæſt.11.& eſt communis opinio referente Caroc. in d. par. 3.concluſ.2.in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti Rector dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum ipſiuſq; rei locatæ reditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus & ſummo iudicio præditus Didac. Couar. loco prox. cit.& iuxta ipſius mentē præd.ctis cōcurrentibus haberet locū præſens limitatio etiā ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet,licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autē ſucceſſor Prælati,vel alterius beneficiati teneatur ſtante locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ late tradit Ioan. Gutier. lib.1.can.quæſt.cap.36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino remittimus lectorem ad Hierony. Grat. conſ.96.nu.23.Petr.Duen.reg.240.nu.9.Aluar.Valaſc.deciſ.40. Luſitan.tom.1.& Gutier.lib.2.can.quæſt.cap.8.n.66.& ſeq.Inter alios enim caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono, quos proſequitur Caroc.in præd.tract.par.3.concluſ.11.& quatuor ſeq.enumerantur videlicet.Quando S.Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor à nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat.grat.tit.Indultum locandi verſ. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incæpto ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono Franc.Marc.deciſ.delphi.196.col.ſi.par.2. Borgn.Caualc.d.deciſ.44.n.32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam,& in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau.Cacheran.deciſ.pedem.182.ſub nu.10. & hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem,ſcilicet, vt pro anno cæpto non poſſit recedere à locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum Franc. Marc. deciſ.102. in fine par.1. Caualc.ibidem nu. 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono,ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt Franc.Marc.deciſ.144.par.1.Caroc.loco cit. concluſ. 14. per quem etiam in concluſ.20.n.75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid. Seſſ.25.de ref.cap. 11. vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus,afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem,tenetur locator refundere id, quod accepit,

Caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.

accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres ne locupletetur cũ aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem Caualcan. loco præcit. nu. 9.

In fol. 13. nu. 20. ibi amplia etiam In tranſactione, & in cõpromiſſo &c. Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio, ipſa ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris, litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolemnitas Panor. in c. 1. ſub nu. 8. de depoſito, Caputaq. deciſ. 106. par. 1. Hinc etiam ſit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis, vt per Pariſ. conſ. 134. nu. 11. lib. 4. & Caualcan cum alijs ab eo relatis deciſ. 45. nu. 34. par. 1. Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſequutum non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus prout reſolutum fuit per Rot. Rom. teſte eodem Caputaq. deciſ. 165. par. 1.

In fol. 15. ſub nu. 28. ibi non comprehendũt Hoſpitalia, & c. adde Mandoſ. de ſignat. Gratiæ tit. ſi in euidentem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17. nu. 65. par. 2. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi auctoritate ædificatum poſt Ioan. de Sylua, in tract. de benefic. par. 1. quæſt. 6. nu. 17. late agit Maſcard. de probat. concluſ. 869. & adeſt egregia Rotæ Rom. deciſio in deciſ. 725. diuerſ. par. 1. & ſi neſciretur an auctoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet docet Feder. de Senis in conſ. 130. ſub nu. 2.

In fol. 16. nu. 29. ibi verum etiam in ipſa Eccleſia, (ſeu Oratorio pij loci &c. Quando autem Eccleſiæ, & Oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi auctoritate conſtructa præſumantur poſt Maſcard. de probat. concluſ. 583. habetur per Menoch. in tract. de præſump. lib. 6. præſ. 79. vbi nu. 9. & intra agit, quę dicantur Oratoria publica, & quę priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt, Lambertin. de iurepatron. par. 1. lib. 1. q. 11. art. 12. & Remig. in tract. de immunit. eccleſ. par. 1. ampliat. 2. Item cui debeantur oblationes, & eleęmoſine factę in huiuſmodi Oratorijs vide Dec. conſ. 148. nu. 2. & Caualcan. qui alios commemorat deciſ. 17. nu. 71. par. 2. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum, ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſollemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commentar. de recuper. poſſeſſione remedio 15. nu. 34 & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huius nodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat, quod ſi Oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant, & poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare, tunc

Bona confraternitatum laicorum an, & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

illa

illa bona ſeu reditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint ſic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum col.2.verſ.2.quæro, C.de ſacroſ. eccleſ. & in l. Id quod pauperibus, quæſt.21.C.de epiſc.& cler.Balb.in tract.de præſcrip. particula prima 5.par.princip.verſ.amplia.5.& Pariſ.in conſ.34.nu.19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum, vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max.dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tẽdentia, tanquam loci religioſi iudicanda ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus,& proinde non poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi auctoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quę ſcribit Petr.Rebuf.in commentar.Regiarum conſtitut.tom.2.tract.de Confratrijs,nu.9. Zabarel.in conſ. 13. in princ.Panorm.in conſ. 31. ſub nu.1. verſ. Sed his non obſtantibus lib.1.& Socin.ſen.in conſ.82.ſub nu.34. vol.4.

Contractus in eccleſiæ vtilitatem non ſeruatis ſolemnitatibus initus ſuſtinetur cũ ratione & declaratione.

In fol.19.nu.34.ibi Contrarium tenent &c. Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic.tom.1.quæſt.regular.q.27.art.9. & ratio eſt, quia in hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones Rebuf.in conſ.109.nu.13.& conſ.111.nu. 9.& ſeq.poſt Albert.Brun.in tract.de forma & ſolemnit. actus rubr. de cauſis formæ & ſolemnit. Declara & primo vt ibidem tangit D. author, quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio [illegible] i, quam ab ipſa eccleſia. Innocent.cuius dictum ſequunt[illegible] b. & alij in c.1.in princ.de his quæ fiunt à præl.fine conſ[illegible] c. diuerſis fallacijs nu.6.de cler.coniug.Dec. in c. qu[illegible] m nu.31.in fine de conſtitut.Rota Rom.in deciſ.diuer[illegible] um. 11.& ſeq.vol.2.& deciſ.262.nu.9.par.3. lib.3.ita [illegible] ente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius di[illegible] m nullum Menoch.qui alios congerit in addit.ad c[illegible] & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum co[illegible] ſtare volens, parata & ſollicita ſit adhiberi facere [illegible] mnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faci[illegible] contractus validitate obtineat, ne cond[illegible] petuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſe[illegible] ſignis deciſionis Vinc.de Franch[illegible] à Ponte in commentar.ad tit. [illegible] declara prout tetigimus in [illegible] rint ſolemnitates iuris p[illegible]

tuta conſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec cõtractus in foro exteriori caſſetur, ob defectum ſollemnitatum, vt præter iar-ment. quem ibi adduximus voluerunt etiam Abb. in c. 1. in f. de re-ſtit. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub num. 6. Re-doan. in præd. tract. quæſt. 46. nu. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. quæſt. 27. art. 10.

In fol. 20. in addit. lit. d. ibi de Theſauro inuento &c. adde ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict. in conſtit. Regni Dohana [illegible] recentiores ſcribentes videlicet Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 30. nu. 5. & infra. Petr. Nauar in tract. de reſtitut. lib. [illegible] nu. 72. & ſeq. Ludouic. Lopez in inſtructor. conſcientiæ [illegible] & latius Molin. de iuſt. & iure diſput. 56. et de Theſauro in [illegible]eccleſiæ reperto vide Borgn. Caualc. deciſ. 61. par. 2.

In eod. fol. Circa ea quæ annotauimus in addit. lit. H. [illegible] probare creditor etc. Hoc videlicet quando [illegible] beat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem [illegible] ſia ex mutuo ſuſcepto à Prælato, vel ab eo [illegible] tur poſt Redoan. in præſ. tract. quæſt. 56. [illegible] ter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. [illegible] et in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. [illegible] ex quibus id probari poſſit, cuius dictus [illegible] pit pecuniam conuertendam in certam [illegible] monaſterij, obligat monaſterium [illegible] ſam ex com. opinione de qua teſtatur [illegible] lari. 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet [illegible] tatem eccleſiæ non credatur [illegible] eius aſſertione probetur tra[illegible] [illegible]mpo- ſiæ, ſed de eo fieri deber[illegible] [illegible] e cum Domini de Rota deciſ. 7 [illegible] primo, præd. tractatus probetu[illegible] [illegible]tium ex tur, habito colloquio e[illegible] [illegible]dum ſi in fectum, neque ſuffice[illegible] [illegible] mora fuiſſet tio per relationem [illegible] [illegible]lem præſum beatur Hier. Magon[illegible] [illegible]o conſtaret ſo autem debeat fieri [illegible] [illegible]aſſador. deciſ. 3. rum monaſterij tr[illegible] [illegible]agis com. opinio mam vero, ſeu ſo[illegible] [illegible]ſ. 29. ſub nu. 24. rioris ec[illegible] [illegible] aſſenſus Apoſtolici

Propter temporis diuturnitatem præſumitur ſolemnitatē interueniſſe cum declaratione.

[illegible] declaratione &c. ſup-[illegible]entem vacationem [illegible], [illegible]uerſus alienantes bona

Digitized by Google

deus à Ponte in commentar.ad tit.qui feud.dare poſſ.à nu.155. vſq; ad finem. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari præter Doctores à D. authore citatos videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud.reintegrat. ſub rubr. Res ſolita concedi quando dicitur n.11.& infra Præfatus à Ponte loco cit.nu.151.& ſeq. & Anton. Maria de Canib.in quodã alio ſuo conſ.collocato poſt 30.deciſ.Caualc.par.2.nu.95.119.173.& 185.cum ſeq.probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40.annorum aut per vnam ſolemniter factam prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Rom.ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ.160.diuerſ.nu.5.vol.2. vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis,ſed eſſet noua conceſſio diuerſa à prima, vt in eadem deciſ.nu.9. habetur,& per Caualcan.deciſ.30.nu.87.& ſeq. par. 2. ac ex adductis per Cacheran.deciſ.pedem.23.nu. 22. & infra ſatis comprobatur.Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus, ſeu forma conſueta alteraretur, vt declarat Vrſil. in annot. ad deciſ. Affl.cti 305. nu.8.& latius d. Amæd.ibidem nu.144.& eſt com.Doctorum ſententia referente Ripa.reſpon.2.nu.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt. Caualcan.deciſ.25.nu.13. par.2. ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum, quæ tanquam accidentales non eſſent in conſideratione Calder. in conſ. 11. ſub rubr.de feud.eſt communis concluſio referente Alex. in conſ.9. nu.2. lib. 3. Hieron.Magonius deciſ.14.Rotæ Lucenſis nu.30.& 39.& ibi addentes ſit.E. Inſuper ſupra affirmata concluſio,videlicet,quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolemnitatis obſeruatio, inter cæteras,quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa,eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicque prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint Creſcent.deciſ.1.nu.5.ſub tit.de reb.eccleſ. alien. vel non poſt Zabarel.in c.2.q.12.de feud.Menoch.lib.2.de arb. ind. cent. 5. caſu 433.quo loco,& in tract.de præſump. lib. 6. præſ. 87. exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur poſt Redoan. in præd. tract. q. 62.& Parid.de Puteo vbi ſupra nu.6.& ſeq.Amæd.à Ponte loco cit. nu.160.notab. Maſcard. de probat. concluſ.203. late præd.Anton. Mar.in præalleg.conſ.nu.194.& infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper cap.1.qui feud.dare poſſunt,& per Redoan. quæſt.61. de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet,vt Bona ad eccleſiam reuerſa, quotieſcũque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus nõ poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter

Res ſolita cõcedi qualiter probetur.

Quando non procedat concluſio, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolemnitatum obſeruatio.

riter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ.360. diuerſ. vol.1.

In fol.23.ſub nu.41.ibi Nota,quod tex.in d.cap.terrulas, & c. adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij, ſcilicet, neque conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc.Trid.decretum derogaſſe diſpoſitioni cap.terrulas 12.q.2.

In fol.24.nu.43.ibi & Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis,& c.adde quod hanc opinionē ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77. Luſitan. nu.2. tom. 1. amplexi ſunt etiam Domini de Rota vt liquet in deciſ.233.diuerſ.n.6.par.3.lib.3.iuncta deciſ.284. nu.9.eod. lib. Et ad obiectionem illam ſcilicet, quod quando Prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quam ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſ.170.col.2. vol.1. non enim poſſet cedere,niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe,& ita potius eſſemus in acquiſito, quam in acquirendo, & per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina,tanquam abſque ſolemnitatibus per eā requiſitis factæ, ſiquidem per eoſdem Dominos in alia deciſ. 30.par.3.lib.2.iuncta deciſ.Putei 519. li.2.reſpondetur,quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirendum, & adeundum principaliter,ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit,non eſt in conſideratione; licet verior & tutior ſit opinio cōtraria,vt fatetur D.Author fol.14.ſub nu.23.ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate, quæ vltra ab eo allegatos corroboratur ex deciſ.Caputaq.359.par.2.

In fol.25.num.46.ibi ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis &c. adde quod hanc concluſionem multorum auctoritate comprobat Nauar.in conſ.3.nu.7.de cenſib. in antiq. Declara & primo, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Socci.iun.conſ.56.ſub nu.13.& 14.lib.1. ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30. annorum ſuper ea per partes aliqua lis mota fuiſſet Rota diuerſ.deciſ.160. nu 6. vol.2. Secundo declara talem præſumptionem numquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam Caſſador.deciſ.3. nu.7.de procurat.Redoan.quæſt.39.ſub nu.29.eſt magis com.opinio referente Caualc.qui alios concordes adducit deciſ. 29. ſub nu. 24. par.2.Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici dicam paulo inferius.

Propter temporis diuturnitatem præſumitur ſolemnitatē interueniſſe cum declaratione.

In fol.28.ſub nu 49.ibi etiam ſi dicatur abſque declaratione &c. ſupple,quod d. verba addita per Paulinam inducentem vacationem, ſeu priuationem beneficiorum ipſo facto aduerſus alienantes bona

Exponuntur verba illa Paulinæ, ſcilicet abſq; alia declaratione.

eccleſiarum contra illius formam communiter exponuntur abſque alia declaratione, id eſt, abſque alia ſententia pœnæ declaratoria, videnturq. adiecta ad terrorem &. pro foro exteriori, intenditq. per illa leg ſlator magis explicare ex abundanti id, quod aliæ leges dicũt pœnam, ſcilicet incurri ipſo facto, adeo vt nihilominus requiratur noua ſententia facti declaratoria, illiuſque executio per iudicem Henriq. in proprijs terminis huius Paulinæ lib. 13. de excom. cap. 56 §. 3. in tex. & gloſ. lit. Q, licet nullibi ſeruetur quantum ad pœnam priuationis beneficiorum ſicuti etiam affirmat Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 91. verſ. Dico tertio &c.

Traditur plena elucidatio illius articuli, Num 5. ex temporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

In fol. 30. in addit. lit. I, ibi ex curſu 30. annorum &c. Vt huius articuli, qui admodum frequẽs, neceſſarius, & difficilis eſt, veritas liqueat, amicorumq. votis morem geram, idcirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus, quod de ſtylu, & obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur, niſi præuia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum, qui videant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & ſi ita apparuerit illas confirment, alias non, de qua obſeruantia teſtatur Vincent. de Franch. in deciſ. 235. nu. 1. quæ commiſſio ſolet expediri in forma breuis, ſeu per bullam, de quibus reſcriptis, eorumque clauſulis eſt videre apud Staphil. de reſcript. in forma breuium nu. 20. & infra in 2. editione, Gomeſ. in tract. breuium, nu 22. & ſeq. Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidentẽ, & latius apud Redoan. in præd. tract. quæſt. 20. nu. 89. & pluribus ſeq. Quæritur modo an præd. Aſſenſus Apoſtolicus, (cuius conceſſio paſſim fit per diploma ſeparatum vt prædixi,) ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo, quod iſta difficultas fuit propoſita pro cauſa in d. noſtra additione mentionata in Rota Rom. vt habetur in deciſ. 179. diuerſ. vol. 2. Cuius integrum tenorem, vt cunctis innoteſcat, huc inſerere curauimus, prout ſequitur? NEAPOLITAN. FVNDACI LVNAE, PRIMA IVNII M. D. LXXVIIII.

Deciſionis Rotæ integra relatio.

Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38. vel 39. annorum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Put. & Aug. de reb. eccleſ. non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis. Quoad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate, vel Collegio, in quo

requi-

requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar. in §. emphyteuſis q. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio Hugo Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probaretur etiã, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alex. in conſ. 9. num. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut ſub nu. 33. verſ. Benefateor de ſent. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Grauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſil. 628. nu. 80. vol. 5. Redoan. in præſ. tract. quæſt. 48. nu. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. nu. 2. com. opinio, de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. deciſ. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum affictorum ſolutione prout Romæ iudicatũ fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel conſ. 88. nu. 18. & ſeq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hęc ſit magis com. opinio etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſ. 249. nu. 26. vol. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitioné clauſulæ videlicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat,) per quam ſignificatur ipſarum partium voluntatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat, & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet ad tradita per Ruin. in conſil. 68. nu 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt communis opinio, vt docet Berous conſ. 19. nu. 14. & conſ. 90. nu. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub nu. 23. par. 2. aſſerens

hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cætera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaque de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit contractum &c. ex Ferretto in præalleg. conſ. 248. nu. 24 qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile Grauet. loco præcit. nu. 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra in eod. nu. 71. in fine. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in conſil. 21. num. 36. cum ſequen. & conſil. 89. num. 25. lib. 2.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30. aut 40. annorum intelligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue imò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet is, qui ſe fundat in d. præſumptione prout colligitur ex dictis per Caualcan. decif. 46. ſub nu. 29. par. 1.

Quando nõ apparet de decreto Cõmiſſarij, an ex temporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitãdi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur; An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta à S. Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem &c. & de ipſa confirmatione, ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi præſens dubium à Doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, ex relatis à nobis ſupra fol. 497. declar. prima, compellor negatiue reſpondere, nempe, quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequuta, ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet.

In eod. fol. 30. in addit. lit. K, Propoſitionem illam limita & primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roderic. tom. 1. quæſt. regular.

gular. quæſt. 9. art. 5. in fine. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua aufertur, & reprobatur, quia tunc ſimiliter, & immemorabilis ſublata, & reuocata cenſetur Couar. cum alijs ab eo citatis li. 3. var. reſolut. cap. 13. ſub nu. 5.

Conati ſumus quoad potuimus, per huius appendicis ſupplementum, hanc eccleſiarum rerum alienationis materiam, quæ moleſta, oblonga, ac ſatis implexa, & inuoluta eſt, in compendium redigere, quæ, & in ſequenti appendice narrata (iuxta B. Iacobi Apoſtoli verba, & admonitionem in eius epiſt. cap 4.) ſi Dominus voluerit, etſi vixerimus, in ſecunda huius operis impreſſione, ſuis coaptabuntur locis.

In fol. 93. Non ſuperfluũ ad verbũ Abſolutio annectere viſum fuit Ioan. xxij. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg Ordin. Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendum, præſertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. ſub nu. 91. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt. *Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem; Ad quod, cum ſit facti potius, quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depillationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem vt in theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur. Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus,*

Abſolutio.

Io. xxij.

vel

ctor perſeuerare in d.conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc.cum alijs ab eo adductis in d.par.3.concluſ.20.nu.78. Limita in Prælato administrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolemnitate ſeruata, contraxiſſet Soc. regula 388.dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ Rota decíſ.332.incip. ſi Prælatus in nouis ſub tit.de locat.& cond.poſt Calder.conſ.279.ſub ead.rub. Vincent.de Franch. decíſ.163.nu.14.& ſeq.Rota diuerſ.decíſ.805.nu.4.vol.1.Borgn.Caualc.decíſ.44.nu.31.par.1.faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio ſub quæſt.11.& eſt communis opinio referente Caroc. in d. par. 3.concluſ.2.in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti Rector dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus à iure permiſſum, ipſiuſq; rei locatæ reditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus & ſummo iudicio præditus Didac. Couar. loco prox. cit.& iuxta ipſius mentẽ præd.ctis cõcurrentibus haberet locũ præſens limitatio etiã ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet, licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autẽ ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtante locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ late tradit Ioan. Gutier. lib.1.can.quæſt. cap.36. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino remittimus lectorem ad Hierony. Grat. conſ.96.nu.23. Petr.Duen.reg.240.nu.9. Aluar.Valaſc.decíſ.40. Luſitan.tom.1.& Gutier.lib.2.can.quæſt.cap.8.n.66.& ſeq. Inter alios enim caſus in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono, quos proſequitur Caroc.in præd.tract.par.3.concluſ.11.& quatuor ſeq.enumerantur videlicet. Quando S.Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante Conductor à nemine, nec à ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mandoſ. de ſignat.grat.tit.Indultum locandi verſ. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incæpto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono Franc.Marc.decíſ.delphi.196.col.fi.par.2. Borgn.Caualc.d.decíſ.44.n.32. qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau.Cacheran.decíſ.pedem.182.ſub nu.10. & hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cæpto non poſſit recedere à locatione, vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum Franc. Marc. decíſ.102. in fine par.1. Caualc.ibidem nu. 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt Franc.Marc.decíſ.144.par.1.Caroc.loco cit. concluſ. 14. per quem etiam in concluſ.20.n.75. declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid. Seſſ.25.de ref.cap. 11. vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit,

Caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono.

accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres ne locupletetur cũ aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem,& eius hæredem Caualcan.loco præcit.nu.9.

In fol. 13.nu.20.ibi amplia etiam In tranſactione, & in cõpromiſſo &c. Hinc eſt,quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio,ipſa ſuper re immobili eccleſiæ facta, ſeu ceſſio iuris, litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolemnitas Panor.in c.1.ſub nu.8.de depoſito,Caputaq. deciſ. 106.par. 1. Hinc etiam ſit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis,vt per Pariſ.conſ. 134.nu.11. lib.4. & Caualcan cum alijs ab eo relatis deciſ.45.nu.34.par.1.Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi,& Papæ,& laudum illius vigore ſubſequutum non præiudicat Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus prout reſolutum fuit per Rot. Rom. teſte eodem Caputaq. deciſ.165. par.1.

In fol. 15.ſub nu.28.ibi non comprehendũt Hoſpitalia,& c.adde Mandoſ.de ſignat.Gratiæ.tit.ſi in euidentem, verſ. limitari poſſunt, &c. & Borgn. Caualc. deciſ. 17.nu.65. par.2.Et ad ſcieudum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi auctoritate ædificatum poſt Ioan. de Sylua, in tract. de benefic.par.1.quæſt.6.nu.17.late agit Maſcard.de probat.concluſ.869. & adeſt egregia Rotæ Rom. deciſio in deciſ.725. diuerſ. par. 1. & ſi neſciretur an auctoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet docet Feder.de Senis in conſ.130.ſub nu.2.

In fol.16.nu.29.ibi verum etiam in ipſa Eccleſia,(ſeu Oratorio pij loci &c.Quando autem Eccleſiæ, & Oratoria ſolemnitate, & Epiſcopi auctoritate conſtructa præſumantur poſt Maſcard. de probat. concluſ.583.habetur per Menoch.in tract.de præſump.lib.6.præſ.79.vbi nu.9.& intra agit,quę dicantur Oratoria publica, & quę priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt, Lambertin.de iurepatron.par.1. lib.1. q.11.art.12.& Remig.in tract.de immunit. eccleſ. par.1. ampliat.2. Item cui debeantur oblationes, & eleęmoſine factę in huiuſmodi Oratorijs vide Dec. conſ.148. nu.2. & Caualcan. qui alios commemorat deciſ.17.nu.71. par. 2. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum,ſeu Congregationum Laicorum poſſint ſine ſollemnitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menoch.) in commentar. de recuper.poſſeſſione remedio 15.nu. 34. & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huius nodi diſſolutionem eſſe ſentiens,tandem ſic determinat, quod ſi Oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt,eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant,& poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare,tunc

Bona confraternitatum laicorum an, & quando ſine ſolemnitate alienari poſſint.

illa

illa bona ſeu reditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint ſic intelligendo, Bald. in Auth. Hoc ius porrectum col.2.verſ.2.quæro, C.de ſacroſ. eccleſ. & in l. Id quod pauperibus, quæſt.21.C.de epiſc.& cler.Balb.in tract.de præſcrip. particula prima §.par.princip.verſ.amplia.5.& Pariſ.in conſ.34.nu.19.lib.4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum, vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max.dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tẽdentia, tanquam loci religioſi iudicanda ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus, & proinde non poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi auctoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quę ſcribit Petr.Rebuf.in commentar.Regiarum conſtitut.tom.2.tract.de Confratrijs, nu.9. Zabarel.in conſ. 13. in princ.Panorm.in conſ.31. ſub nu.1. verſ. Sed his non obſtantibus lib.1.& Socin.ſen.in conſ.82.ſub nu.34. vol.4.

Contractus in eccleſiæ vtilitatem non ſeruatis ſolemnitatibus initus ſuſtinetur cũ rationeq́ꝫ declaratione.

In fol.19.nu.34.ibi Contrarium tenent &c. Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolemnitatibus ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic.tom.1.quæſt.regular.q.27.art.9. & ratio eſt, quia in hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolemnitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones Rebuf.in conſ.109.nu. 13.& conſ.111.nu. 9.& ſeq.poſt Albert.Brun.in tract.de forma & ſolemnit. actus rubr. de cauſis formæ & ſolemnit. Declara & primo vt ibidem tangit D. author, quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia in cuius fauorem ſolemnitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent.cuius dictum ſequuntur Hoſt.Zab. & alij in c.1.in princ.de his quæ fiunt à præl.ſine conſ.cap.Pan.in c. diuerſis fallacijs nu.6.de cler.coniug.Dec. in c. quæ in eccleſiarum nu.31.in fine de conſtitut.Rota Rom.in deciſ.diuerſ.deciſ.133.num. 11.& ſeq.vol.2.& deciſ.262.nu.9.par.3. lib.3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum Menoch.qui alios congerit in addit.ad caſ.172. nu.62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initum contractum, illi ſtare volens, parata & ſollicita ſit adhiberi facere legitimas ſolemnitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc.de Franch.in deciſ.35. quem ſequitur Amæd. à Ponte in commentar.ad tit. qui feud. dare poſſ. nu. 148. Secundo declara prout tetigimus in additione fol.30.lit. L.quod licet defuerint ſolemnitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit

tuta

tuta conſcientia poterit quis res eccleſiæ detinere, donec cõtractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſollemnitatum, vt præter ſarment. quem ibi adduximus voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſtit. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub. num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. nu. 4. & ſeq. & Roderic. in præd. quæſt. 27. art. 10.

In fol. 20. in addit. lit. d. ibi de Theſauro inuento &c. adde ad pleniorẽ illius explicationem poſt Afflict. in conſtit. Regni Dohanæ ſecreti. recentiores ſcribentes videlicet Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſ. 30. nu. 5. & infra. Petr. Nauar in tract. de reſtitut. lib. 4. cap. 2. nu. 72. & ſeq. Ludouic. Lopez in inſtructor. conſcientiæ par. 2. cap. 2. & latius Molin. de iuſt. & iure diſput. 56. et de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto vide Borgn. Caualc. deciſ. 62. par. 2.

In eod. fol. Circa ea quæ annotauimus in addit. lit. H, ibi quod tenetur probare creditor etc. Hoc videlicet quando creditor probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem, et quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto à Prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur poſt Redoan. in præf. tract. quæſt. 56. cum duob. ſeq. cap. diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arbitr. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, et in tract. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. differit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniam conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet non conuerterit in illam cauſam ex com. opinione de qua teſtatur Ioan. Vincent. de Anna ſingulari. 1. Et quod ibi ſubdimus, ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni Prælati, amplia vt nec ex eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam docent ex multis Domini de Rota deciſ. 716. diuerſ. nu. 2. et 3. par. 1. Extende vt neq. præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrmento alienationis diceretur, habito colloquio et tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret ſi in d. inſtrumento fieret de tractatu mentio per relationem ad aliud inſtrumentum, niſi producatur, et exhibeatur Hier. Magonius deciſ. 12. Rotæ Lucenſis n. 24. et 25. Qualiter autem debeat fieri, et præcedere tractatus circa alienationem bonorum monaſterij tradit Roderic. tom. 1. quæſt. regul. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolemnitatem, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli deſcribit Menoch. in prælleg. addit. ad caſ. 172. num. 28. et infra.

Non creditur Prælati aſſertioni interueniſſe tractatum in alienat. rei eccleſ. cum extſionibus.

In fol. 22. ſub nu. 39. Concluſionem illam nempe, quod Prælatus bona concedi ſolita ad eccleſiam reuerſa, poſſit iterum ſine aliqua ſolemnitate concedere ſeu infeudare notabiliter ampliat et limitat Amædæus

deus à Ponte in commentar.ad tit.qui feud.dare poſſ.à nu.155. vſq; ad finem. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari præter Doctores à D. authore citatos videndi ſunt Paris de Puteo in tract.de feud.reintegrat. ſub rubr. Res ſolita concedi quando dicitur n.11.& infra Præfatus à Ponte loco cit.nu.151.& ſeq. & Anton. Maria de Canib.in quodã alio ſuo conſ.collocato poſt 30.decif.Caualc.par.2.nu.95.119.173.& 185.cum ſeq.probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40.annorum aut per vnam ſolemniter factam prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Rom.ac eſſe communem opinionem traditur in decif.160.diuerſ.nu.5.vol.2. vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua conuentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis,ſed eſſet noua conceſſio diuerſa à prima, vt in eadem decif.nu.9. habetur,& per Caualcan.decif.30.nu.87.& ſeq. par. 2. ac ex adductis per Cacheran.decif.pedem.23.nu. 22. & infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus, ſeu forma conſueta alterearetur, vt declarat Vrſil. in annot. ad decif. Affl.cti 305. nu.8.& latius d. Amæd.ibidem nu.144.& eſt com.Doctorum ſententia referente Ripa.reſpon.2.nu.17.& 18.ſub tit.de iure emphyt. Caualcan.decif.25.nu.13. par.2. ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolemnitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet quoad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum, quæ tanquam accidentales non eſſent in conſideratione Calder. in conſ. 11. ſub rubr.de feud. eſt communis concluſio referente Alex. in conſ.9. nu.2. lib. 3. Hieron.Magonius decif.14.Rotæ Lucenſis nu.30.& 39.& ibi addentes ſit.E. Inſuper ſupra affirmata concluſio,videlicet,quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolemnitatis obſeruatio, inter cæteras,quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa,eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicque prima ſua natura amiſſa nouam aſſumpſerint Creſcent.decif.1.nu.5.ſub tit.de reb.eccleſ. alien. vel non poſt Zabarel.in c.2.q.12.de feud.Menoch.lib.2.de arb. iud. cent. 5. caſu 433.quo loco,& in tract.de præſump. lib. 6. præſ. 87. exprimit coniecturas ex quibus id conijciatur poſt Redoan. in præd. tract. q. 62.& Parid.de Puteo vbi ſupra nu.6.& ſeq. Amæd.à Ponte loco cit. nu.160.notab. Maſcard. de probat. concluſ.203. late præd. Anton. Mar.in præalleg.conſ.nu.194.& infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper cap.1.qui feud.dare poſſunt,& per Redoan. quæſt.61. de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet,vt Bona ad eccleſiam reuerſa, quotieſcũque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus nõ poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum,vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter

Res ſolita cõcedi qualiter probetur.

Quando non procedat concluſio, quod in bonis eccleſia concedi ſolitis remittatur ſolemnitatum obſeruatio.

riter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ.360. diuerſ. vol.1.

In fol.23.ſub nu.41.ibi Nota,quod rex.in d.cap.terrulas, & c. adde quod hoc cenſuit Sacra Congregatio Concilij, ſcilicet, neque conſtitutionem Pauli ſecundi,neque Conc.Trid.decretum derogaſſe diſpoſitioni cap.terrulas 12.q.2.

In fol. 24. nu. 43. ibi & Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis,& c.adde quod hanc opinionẽ ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77. Luſitan. nu.2. tom. 1. amplexi ſunt etiam Domini de Rota vt liquet in deciſ.233.diuerſ.n.6.par.3.lib.3.iuncta deciſ.284. nu.9. eod. lib. Et ad obiectionem illam ſcilicet, quod quando Prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quam ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem tanquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſ.170.col.2. vol.1. non enim poſſet cedere,niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe,& ita potius eſſemus in acquiſito, quam in acquirendo, & per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina,tanquam abſque ſolemnitatibus per eã requiſitis factæ, ſiquidem per eoſdem Dominos in alia deciſ. 30.par.3.lib.2.iuncta deciſ.Putei 519. li.2.reſpondetur,quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirendum, & adeundum principaliter,ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit,non eſt in conſideratione; licet verior & tutior ſit opinio cõtraria,vt fatetur D.Author fol.14.ſub nu.23.ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio à ſolo Prælato abſque ſolemnitate, quæ vltra ab eo allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaq.359.par.2.

In fol.25.num.46.ibi ſed præſumuntur propter diuturnitatem temporis &c. adde quod hanc concluſionem multorum auctoritate comprobat Nauar.in conſ.3.nu.7.de cenſib. in antiq. Declara & primo, quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Socci.iun.conſ.56.ſub nu.13.& 14.lib.1. ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30. annorum ſuper ea per partes aliqua lis mota fuiſſet Rota diuerſ.deciſ.160. nu 6. vol.2. Secundo declara talem præſumptionem numquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret ſolemnitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam Caſſador.deciſ.3. nu.7.de procurat.Redoan.quæſt.39.ſub nu.29.eſt magis com.opinio referente Caualc.qui alios concordes adducit deciſ. 29. ſub nu. 24. par.2.Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici dicam paulo inferius. *Propter temporis diuturnitatem præſumitur ſolemnitatẽ interueniſſe cum declaratione.*

In fol.28 ſub nu 49.ibi etiam ſi dicatur abſque declaratione &c. ſupple,quod d. verba addita per Paulinam inducentem vacationem, ſeu priuationem beneficiorum ipſo facto aduerſus alienantes bona

Sſſ eccle-

Exponuntur verba illa Paulinæ, ſcilicet abſq; alia declaratione.

eccleſiarum contra illius formam communiter exponuntur abſque alia declaratione,id eſt, abſque alia ſententia pœnæ declaratoria,videnturq. adiecta ad terrorem & pro foro exteriori,intenditq. per illa leg ſlator magis explicare ex abundanti id,quod aliæ leges dicũt pœnam,ſcilicet incurri ipſo facto, adeo vt nihilominus requiratur noua ſententia facti declaratoria, ill iuſque executio per iudicem Henriq. in proprijs terminis huius Paulinæ lib. 13. de excom. cap. 56 §.3. in tex.& gloſ. lit. Q, licet nullibi ſeruetur quantum ad pœnam priuationis beneficiorum ſicuti etiam affirmat Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 91. verſ. Dico tertio &c.

Traditur plena elucidatio illius articuli, Num 5. ex temporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

In fol. 30. in addit. lit. I, ibi ex curſu 30. annorum &c. Vt huius articuli,qui admodum frequẽs,neceſſarius,& difficilis eſt, veritas liqueat, amicorumq. votis morem geram, idcirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus,quod de ſtylu,& obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur, niſi præuia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum,qui videant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem,& ſi ita apparuerit illas confirment,alias non,de qua obſeruantia teſtatur Vincent.de Franch. in deciſ.235.nu.1. quæ commiſſio ſolet expediri in forma breuis,ſeu per bullam, de quibus reſcriptis, eorumque clauſulis eſt videre apud Staphil. de reſcript. in forma breuium nu.20.& infra in 2. editione, Gomeſ. in tract. breuium, nu 22. & ſeq. Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidentẽ,& latius apud Redoan. in præd. tract. quæſt. 20. nu. 89. & pluribus ſeq. Quæritur modo an præd. Aſſenſus Apoſtolicus, (cuius conceſſio paſſim fit per diploma ſeparatum vt prædixi,) ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo,quod iſta difficultas fuit propoſita pro cauſa in d. noſtra additione mentionata in Rota Rom. vt habetur in deciſ. 179. diuerſ. vol. 2. Cuius integrum tenorem, vt cunctis innoteſcat, huc inſerere curauimus, prout ſequitur? NEAPOLITAN. FVNDACI LVNAE, PRIMA IVNII M. D. LXXVIIII.

Deciſionis Rotæ integra relatio.

Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38. vel 39. annorum cum continua quaſi poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ. Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſsione præſumi beneplacitum ex Put. & Aug. de reb. eccleſ. non alien. & alijs plurib. in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo, coram D. de Rubeis iſto anno allegatis. Quoad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate vel Collegio, in quo requi-

requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar. in §. emphyteuſis q. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d. q. 10. Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio Hugo Celſ. in conſ. 111. num. 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit in conſ. 248. nu. 12. & ſeq. vol. 2. Limitatur primo quando cum præd. temporis decurſu probaretur etiã, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiam illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alex. in conſ. 9. num. 8. lib. 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut ſub nu. 33. verſ. Benefateor de ſent. & re iud. Afflict. deciſ. 107. in fine, Grauet. in tract. de antiq. temp. par. 3. in princ. Ioan. Cephal. conſil. 628. nu. 80. vol. 5. Redoan. in præſ. tract. quæſt. 48. nu. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. nu. 2. com. opinio, de qua per Menoch. in tracta. de præſump. lib. 3. præſ. 132. num. 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. deciſ. 4. nu. 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum afflictorum ſolutione prout Romæ iudicatũ fuiſſe atteſtatur ex quibuſdam deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hieron. Gabriel conſ. 88. nu. 18. & ſeq. vol. 1. quibus conformatur prænarrata à nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hęc ſit magis com. opinio etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſ. 249. nu. 26. vol. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionẽ clauſulæ videlicet, (ſi & quatenus beneplacitum, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat,) per quam ſignificatur ipſarum partium voluntatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt à d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat, & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet ad tradita per Ruin. in conſil. 68. nu 17. & 18. lib. 1. & per Ioan. Cephal. in conſ. 447. nu. 88. & infra vol. 3. & eſt communis opinio, vt docet Berous conſ. 19. nu. 14. & conſ. 90. nu. 4. vol. 3. Ioſeph. Ludic. deciſ. 52. Rotæ Lucan. num. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualcan. deciſ. 8. ſub nu. 23. par. 2. aſſerens

Sſſ 2 hoc

hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cætera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaque de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit contractum &c. ex Ferretto in præalleg. conſ. 248. nu. 24. qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile Grauet. loco præcit. nu. 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra in eod. nu. 71. in fine. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioan. Vincent. Hondedeo in conſil. 21. num. 36. cum ſequen. & conſil. 89. num. 25. lib. 2.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30. aut 40. annorum intelligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue imò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet is, qui ſe fundat in d. præſumptione prout colligitur ex dictis per Caualcan. deciſ. 46. ſub nu. 29. par. 1.

Quando nõ apparet de decreto Cõmiſſarij, an ex temporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitãdi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur; An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta à S. Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem &c. & de ipſa confirmatione, ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi pręſens dubium à Doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, ex relatis à nobis ſupra fol. 497. declar. prima, compellor negatiue reſpondere, nempe, quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequuta, ad illa pręſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima pręſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus & euidens eccleſię vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet.

In eod. fol. 30. in addit. lit. K, Propoſitionem illam limita & primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur Roderic. tom. 1. quęſt. regular.

gular. quæſt. 9. art. 5. in fine. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua aufertur, & reprobatur, quia tunc ſimiliter, & immemorabilis ſublata, & reuocata cenſetur Couar. cum alijs ab eo citatis li. 3. var. reſolut. cap. 13. ſub nu. 5.

Conati ſumus quoad potuimus, per huius appendicis ſupplementum, hanc eccleſiarum rerum alienationis materiam, quæ moleſta, oblonga, ac ſatis implexa, & inuoluta eſt, in compendium redigere, quæ, & in ſequenti appendice narrata (iuxta B. Iacobi Apoſtoli verba, & admonitionem in eius epiſt. cap 4.) ſi Dominus voluerit, etſi vixerimus, in ſecunda huius operis impreſſione, ſuis coaptabuntur locis.

In fol. 93. Non ſuperfluũ ad verbũ Abſolutio annectere viſum fuit Ioan. xxij. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg Ordin. Mend. & non Mend. fol. 22. mouit nos ad hoc agendum, præſertim, quia Nauar. in Man. cap. 27. ſub nu. 91. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. cap. 18. nu. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant. Præd. extrauag. tenor talis eſt. *Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem; Ad quod, cum ſit facti potius, quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depillationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriandi circa hoc diligentius attendatur; & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem vt in theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria conferatur. Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus,*

Abſolutio.

Io. xxij.

vel aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur: per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia diſſerātur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hæc proceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius, quam vltra eas circa abſolutionem talium procedatur; ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim, aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum *imagine quadam abſolutionis, (quod non ſit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum; cum vmbra quadam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.* Hactenus verba literarum Ioan. xxij. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio indicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar. & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

Archiep. auctoritas.

Quãdo Vicarius dicitur in officio delinquere.

In fol. 40. ibi & hoc in ijs, in quibus Vicarij delinquunt in officio &c. adde pro terminorum declaratione, quod tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando authoritas officij eſt in cauſa, vt delinquat, & ſic quoties prætextu, fauore, contemplatione, & colore officij delinqueret Paris de Puteo in tract. Syndic. in verbo Officialis offenſa ſub nu. 6. Proſper Carauita ſuper Ritu 49. Mag. Cur. Vic. ſub nu. 27. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 754. nu. 2. & 3. vol. 1.

Quando ab Epiſcopo etiam vti delegato appelletur ad Archiepiſcopum.

In fol. 52. verſ. Similiter reſpectu appellationis &c. Concluſio illa videlicet, quod quando Epiſcopus pronunciauit non tanquam Iudex Ordinarius, ſed tanquam delegatus, tunc ab illa ſententia non ad Archiepiſcopum, ſed ad delegantem appellatur, reſtringitur in illis caſibus, in quibus Epiſcopus tanquam delegatus à Concilio Trid. ſententiam protulit, atque antea poterat in eiſdem vti Ordinarius procedere ex declaratione Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij interpretum in vna Terraconen. his verbis; quando legitime appellatur à ſententia Epiſcopi, qui eam tulit, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, ex facultate decretum Concilij, nihil eſt derogatum auctoritati Metropolitanorum: & aliam ſimilem

ſimilem etiam nos adduximus in addit. in fol. 66. idque clarius expreſſum, & declaratum reperitur inter decreta V. Concilij Prouincialis Mediolanen. ſub rubr. de Epiſcopo, Epiſcopali iuriſdictione, & foro, & habetur apud acta eiuſdem Eccleſiæ pag. 282. col. 1. in hæc verba, Quoties Epiſcopus etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ ex decretis Concilij Trid. delegatus, ſententiam in ijs cauſis tulerit, in quibus ante Concilium tanquam Ordinarius eadem iuriſdictione, poteſtateve vti poterat; ſi ab illius ſententia ad Metropolitanum appellabitur, non propterea, quia ſententia tanquam à Sedis Apoſtolicæ delegato pronunciata eſt, à Metropolitani iuriſdictione ſubterfugiatur, ſed apaellationis cauſæ cognitio omnis libere eidem permittatur. Hæc ibi, quæ omnia etiam recenſet, & confirmat eximius Doctor Dominus Io. Hieronymus Căpanilis in ſuis eruditis annotationibus, ſuper ritibus Archiep. Curiæ Neap. & proprie ſuper ritu 36. ſub nu. 17.

In fol. 55. nu. 19. ibi ideoque ſi appellatur propter ſuſpitionem Epiſcopi ſuffraganei &c. Hinc dubitari poſſet an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuæ eccleſiæ, ſeu ad Epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue prout expreſſe, & indiſtincte tenet glo. in can. ſi quis erga verſ. priuetur 2. q. 7. & Innoc. in c. noſti n. 1. de elect. Puri deciſ. 210. nu. 3. lib. 2. quam gloſam communiter receptam fatetur Nauar. in conſ. 20. ſub nu. 9. de reſcript. in nou. & eſt com. canoniſtarum ſententia, de qua teſtatur Redoan. in tract. de reb. eccl. non alien. quæſt. 78. cap. 8. nu. 4. & 5. Quam Concluſionem declara, & primo, vt tamen conſultius ſit alij committere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rubr. C. ne quis in cauſa ſua nu. 3. Secundo declara, vt non procedat quando commodum venit ipſi Epiſcopo applicandum ex Panor. in c. venerabili n. 4. de cenſib. Tertio declara vt poſſit nihilominus recuſari, & propter præſumptam affectionem vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abbatem, Franc. & Dec. in c. poſtremo de appel. concludit Stephan. Aufret. in tract. de recuſat. nu. 8. ex comm. & veriori opinione Marantha in Spec. aduocat. par. 6. in 2. actu princip. nu. 51. Cæſar de graſ. in deciſ. 4. nu. 1. ſub tit. de except. & Capyc. deciſ. 137. nu. 6. *An Epiſcopus ſit legitimus iudex in cauſa ſuæ eccleſiæ cum declaratione.*

In fol. 57. ibi, An ſuſpitio epiſcopi tangat Vicarium &c. Receptam & veriorem opinionem illam, nempe quod exiſtente Epiſcopo ſuſpecto, & eius Vicarius ſuſpectus allegari poſſit, cum Epiſcopus Vicario præcipere poſſit, & vnum, & idem faciant conſiſtorium, & tribunal iux. tex. in c. 2. de conſuet. in 6. limita in Vicario ab alio, quam ab Ordinario deputato, vel ab eo ſeorſim habitante Felyn. in c. inſinuante ſub nu. 1. de offic. deleg. Franc. in c. dilecti nu. 54. de appellat. Rota Rom. in deciſ. diuerſ. deciſ. 2. nu. 23. par. 2. Item illud, quod eadem ratione ſuadetur non poſſe à ſententia Vicarij ad Epiſcopum appellari, limita procedere in Vicario generali, & vt ſecus ſit à ſententia Vicarij foranei, ſeu deputati ad certam partem diœceſis, ſicuti per *Quădo ſuſpitio Epiſcopi non tangit Vicarium.*

ti per eandem Rotam communiter reſolutum fuit prout habetur in deciſ. 1131. diuerſ. par. 3 lib. 3. de quibus Vicarijs Foraneis conſtituendis, & in quibus eorum munus præcipue verſetur legitur apud acta eccleſ. Mediolan. par. 1. fol. 22.

Epiſcopus in qualibet ſuæ diœceſis parte poteſt in ſubditos iuriſdictionem exercere cũ declaratione.

In fol. 60. ſub nu. 20. Opinionem illam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt ampla, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco lõginquo, ſed debet vel ipſe accedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, non amplectitur Rota Rom. vt patet in deciſ. 297. diuerſ. nu. 7. par. 2. ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in c. nonnulli col. 1. de reſcript. Amplia vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis. non poſſit communitas, ſeu vniuerſitas dicti loci contra Epiſcopum intentare petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaq. deciſ. 306. par. 1.

Declaratur concluſio, ſcilicet non poſſe Religioſos appellare à correctione.

In fol. 63. verſ. Quinto quæro, ibi aut morum correctione agatur &c. Concluſionem, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare non poſſe à correctione in eos facta per ipſorum ſuperiores declara & primo, vt intelligatur denegata eis appellatio à correctione, quæ fit ſecundum ſtatuta ordinis, non autem ab ea, quæ contra ſtatuta fieret ex deductis per Pariſ. in conſ. 28. nu. 15. & infra vol. 4. Secundo declara vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quando correctionis modus excederetur veluti, quia ob aliquod leue peccatum ſupra modum grauarentur, vt præter Doctores per eundem Pariſ. ibidem nu. 21. allegatos comprobat Nauar. in conſ. 4. ſub num. 3. de appellat. in nou. & apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo habet vim appellationis, neque id vetare Cõcilium Trid. Seſſ. 25. de regular. cap. 4. docet idem Nauar. in commẽt. ſuper cap. non dicatis 12. q. 1. nu. 61. etiam ſi præd. acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris ratione de qua ibi per eum, & concinit Roderic. tom. 1. quæſt. regul. q. 30 art. 3. aſſerens opinionem Dom. Bagnes ad D. Thom. 2. 2. q. 12. art. 1. procedere poſſe caſu, quo non conſtaret de iniuſtitia grauaminis, & hoc ratione ſcandali, qui Roderic. in q. 29. art. 2. eiuſdem tomi refert per ſacram Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe impoſitum decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur, à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, à Protectore ad Sacram Congregationem.

Idem iudicium fit de grauamine reparabili,

In fol. 67. in addit. lit. K, vbi diximus appellari poſſe ab interloquutorijs continentibus grauamẽ irreparabile adeo, quod ante inhibitionem ligẽtur manus Iudicis a quo, quod quale ſit ibi etiam deſcripſimus. Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile

parabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, num. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoch. in còment. de adipiſc. poſſ. remed. 4. n. 866. Lancellot. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104 Hier. Gonzalez in còmen. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. f. 282. nu. 177. qui alios etiam caſus refert. *ſed cũ magna difficultate, & de irreparabili.*

In fol. 66. in add. lit. d. aduertendum eſt in hac materia appellationum extare literas ſacræ Congregationis, quas habuimus collationatas ab originali à Reuerendiſs. Epo Lycienſi, & ideo iuxta ſequentem tenorem legendę ſunt, & ſic corrige, & ſupple ea, quæ in d. fol. 66. mendoſe habentur, & deſunt.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationũ, et prioris inſtantiæ iudices, non ſine partiũ diſpendio, curſuſq; iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cum ſcandalo oriuntur; Sacra Congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita, facta prius relatione Sanctiſſimo D. N. Clementi Papæ VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viua vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat: Decretum ſacrę Congregationis.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumuè ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuntij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus à iure non prohibitis per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſequutam.

Nec dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur; nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur, etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur, receptam nõ concedantur, niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla, eiſque impunè non parere liceat.

Si appellans aſſerat ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede, actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur; Caueat tamen Iudex à quo, ne, ſi verè appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretorum S. Concilij Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt vti Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nuntiorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis verò viſitationis ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantùm admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

Cum à grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminata appellatur, non, niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcere permanebit, quoad iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi à Iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per Iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad Iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo Archiuio conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncq; ſi conſtiterit eam iuſtam eſſe, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamq; emendationem præſtiterit, obtineat, ſi verò iniuſtam eſſe clarè appareat, ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur honeſtius eſt vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur, licet etiã ſuperior hoc caſu in idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelam non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel à iure ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die xvi. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren.

Hieron. Agucchius Sec.

In fol.

In fol. 121. in verbo Beneficiorum Poſſeſſio. Dum citatur Breue Pij V. illud iuxta ſui integrum tenorem tanquam ſcitu neceſſarium referendum duximus. Cuius verba ſunt videlicet; *Cupientes malitijs nonnullorum, qui fructus Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruatorum vſurpare non verentur; occurrere, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ indemnitati, quantum cum Deo poſſumus, conſulere, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris; deq. Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ac iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque quomodolibet; & qualitercumque nuncupata omnium, & ſingulorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura ſecularium, & quorumuis Ordinum regularium, & Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium nobis, & Sedi Apoſtolicæ, tam per Conſtitutiones Apoſtolicas, quam Cancellariæ Apoſtolicæ regulas editas, & edendas, ſeu alias quomodolibet, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruatorum, ſeu affectorum in Regno Neapolis, & quibuſuis illius Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis conſiſtentium per obitum, & alias quouis modo, præterquam per ceſſum illa obtinentium pro tempore vacantium, à die ipſorum beneficiorum, & Monaſteriorum vacationis pro rata temporis, vſque ad diem, quo prouiſi per nos de eiſdem beneficijs, & Monaſterijs vigore literarum noſtrarum ſub plumbo illorum poſſeſſionem de manu dilecti filij Magiſtri Pauli Odeſcalchi Notarij, & in dicto Regno Nuncij, & collectoris noſtri, quem per alias noſtras literas Commiſſarium ad capiendum poſſeſſionem beneficiorum, & Monaſteriorum huiuſmodi deputauimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta poſſeſſio nullius ſit roboris, vel momenti, ac prouiſis ipſis nullum ius per eam acquiri, neque eis vllatenus ſuffragari poſſit, eidem Cameræ Apoſtolicæ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium applicamus, incorporamus, & appropriamus, illaq. applicata, incorporata, & appropriata eſſe, & fore, & ad illam ſpectare, & pertinere, nullumque præter nos, & dictam Cameram, aut ipſum Paulum Nuntium, & Collectorem, aut ab ipſo deputatos* Pij V.

ſubcollectores, ea percipere, exigere, aut alias ſe in illis intromittere poſſe, aut debere, ſtatuimus, & ordinamus: & nihilominus ne aliquod impedimentum huic noſtra ordinationi occurrat, quibuſuis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub ſuſpenſionis à diuinis, & interdicti ingreſſus Eccleſiæ quoad Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quoad vero alios inferiores, etiam ſub excommunicationis, & alijs arbitrij noſtri, & quoad omnes, ſub priuationis facultatis conferendi beneficia in eorum menſibus pro tempore vacantia pœnis, diſtricte præcipimus, & inhibemus, ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta prædicta quouis prætextu, cauſa, aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouidere quoquo modo audeant, vel præſumant: ſicq. in præmiſſis omnibus &c. Non obſtantibus &c.

In fol. 123. ibi quamuis liceat beneficiario &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti, poſt Doctores in c. dilectus el 1. de Simon. vide Pariſ. in conſ. 135. nu. 20. vol. 4. Burgaſ. in tract. de irregular. par. 6. tit. de Simon. n. 58. & Rebuffum plene declarantem in praxi par. 2. tit. de Simon. in reſignat. nu. 17. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. cap. 23. ſub nu. 102.

In eod. fol. verſ. Inter alia requiritur &c. Vltra ea, quæ ibi circa omiſſionem profeſſionis fidei annotauimus, addendum eſt quod refertur Sacram Congregationem Conc. cenſuiſſe ſcribendum eſſe ad Nuntium Hiſpaniarum, Ei, qui profeſſionem fidei nõ emiſit poſſeſſionem non ſuffragari quoad faciendos fructus ſuos tantum, quoad cæteros autem effectus, commodo poſſeſſionis, & cæteris iuribus, ſi quæ habet, non priuari; ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum, & vocem in Capitulo, & ius præcedendi habere à die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

In fol. 124. in addit. lit. D, Quamuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iurepatron. par. 2. lib. 2. q. 5. art. 11. appareat aliqualiter controuerſum. Num diſpoſitio tex. c. Auaritiæ de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe adminiſtrationi ante inſtitutionem, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub tit. de iurepatron. quo loci à nu. 12. & infra plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. tex. traduntur.

In fol. 131. de Blaſphemis, & eorum pœnis, deq. alijs ad id pertinentibus luculentius, quam alij à nobis citati differit Farinac. in pract. crimin. tit. de delict. & pœnes quæſt. 20. vbi ſub nu. 63. recitat ipſam Bullam Pij V. ad cuius propoſitum illud ſilentio prætereundum non duxi, quod ex Cepolla, & Alciato tradit Menoch. li. 5. de præſumpt. præſ. 2. nu. 27. quod ſi quis calore iracundiæ pluries vno in inſtanti blaſphemat, præſumitur, quod ſemel tantum blaſphemauerit. Viſum eſt inſuper ſtatutum Gregor. XIII. quod in eodem fol. citatur iuxta ſui continentiam recenſere, cuius verba ſunt videlicet. *Blaſphemia.*

Antiqua iudaeorum improbitas, quæ diuinæ bonitati ſemper reſtiterunt, tanto execratior conſiſtit in filijs, quanto ipſi ad cumulandam patrum ſuorum menſuram in Dei filio repudiando, eiuſque in mortem nefarie conſpirando grauius deliquerunt: qui propterea ſuis effecti maioribus nequiores, proprijs ſedibus expulſi, atque in omnes diſperſi Orbis terrarum regiones ſeruitutiq. perpetuæ mancipati, non maiorem in cuiuſquam ditione clementiam, quam in Chriſtianorum Prouincijs, maxime vero in Apoſtolicæ pietatis gremio inuenerunt, quæ pro eorum conuerſione laborans, eos miſericorditer excepit, atque in cohabitatione vna cum filijs ſuis ſuſtinuit, ad veritatiſq. lumen allicere pio ſemper ſtudio conata eſt, rebuſque ad vitam neceſſarijs iuuit, iniurijs, & contumelijs prohibuit, multis deniq. beneficentiæ ſuæ priuilegijs communiuit: illi vero nullis beneficijs manſuefacti, nihilque de ſuo priſtino ſcelere remittentes, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in cælo triumphantem adhuc in Synagogis ſuis, & vbique perſequuntur; Chriſti quoque membris infenſiſſimi non deſinunt in Religionem Chriſtianam horrenda facinora quotidie magis audere; quibus nos; ne pietatis noſtræ puritas polluatur, aut à fœdis mancipijs Chriſto, Chriſtianorumue nomini impune illudatur obuiare volentes, ſtatuimus, ac etiam declaramus, Inquiſitores hæreticæ prauitatis libere procedere poſſe in omnibus cauſis, & caſibus, qui ſequuntur. *Gregorij xiij.*

Si quis Iudæus, aut infidelis in ijs, quæ circa fidem cum illis nobis ſunt communia, veluti Deum vnum, & æternum Omnipotentem, Creatorem omnium viſibilium, & inuiſibilium, & ſimilia non eſſe aſſeruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui inſinuauerit.

Si

Si dæmones inuocauerit, conſuluerit ue, aut eorum reſponſa acceperit, ad illosue ſacrificia, aut preces ob diuinationem, aliamue cauſam direxerit, aut quid eis immolauerit, vel thuris, alteriuſue rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obſequia præſtiterit.

Si Chriſtianos verbo, facto, vel exemplo, aut alio quouis modo nefaria huiuſmodi docuerit, vel ad ea perpetranda perduxerit, aut perducere attentauerit.

Si Saluatorem & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum purum hominem, vel etiam peccatorem fuiſſe, Matremue Dei non eſſe Virginem & alias huiuſmodi blaſphemias, quæ per ſe hæretica dici ſolent, in Chriſtianæ fidei ignominiam, contemptum, aut corruptionem impie protulerit.

Si cuiuſuis eorum opera, auxilio, conſilio, vel fauore aliquis Chriſtianus à fide deſciuerit, quamque ſemel ſuſceperat, abnegauerit, vel ad Iudæorum, ſeu aliorum Infidelium ritus, cæremonias, ſuperſtitiones, vel impias ſectas tranſierit, vel redierit, ſeu in hæreſim aliquam inciderit, aut qui, vt Chriſti fidem abneget, ſeu in hæreſim incidat, opem, conſilium, auxilium, vel fauorem quomodocumque præſtiterit.

Si quis Cathecumenum, vel quemcumque ex Iudæis, aut infidelibus Deo inſpirante ad fidem Chriſtianam venire volentem, poſt declaratam nutu, verbo, facto, aut quocumque alio modo eius voluntatem à fide, vel fidei inſtructione, aut à Sacri Baptiſmi ſuſceptione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit.

Si quis apoſtatas, hæreticosue ſcienter domi ſuæ acceptauerit, aluerit, commeatu iuuerit, ſeu quouis modo eis cibaria vbicumque præbuerit aut dona, vel munera dederit, vel miſerit, aut de loco ad locum deduxerit ſeu aſſociauerit, vel deducendos ſeu aſſociandos curauerit, aut ſumptus miniſtrauerit, duces, comiteſue illis adiunxerit, vel ne ab eis perpetrata deprehendi, aut inueſtigari queant, fecerit: Quique dictos apoſtatas, aut hæreticos ſcienter aliquo modo receptauerit, occultauerit, defenderit; aut eis opem, conſilium, auxilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterit.

Si libros hæreticos, vel thalmudicos, aut alios Iudaicos quomodoli-

dolibet damnatos, aut alias prohibitos tenuerit, cuſtodierit, vel diuulgauerit, vel in quacumque loca detulerit, aut ad eam rem operam ſuam accommodauerit.

Si Chriſtianos deriſerit, redemptioniſque noſtræ Hoſtiam ſalutarem in ara Crucis immolatam, Chriſtum Dominum ludibrio & deſpectui habens, quandocumque, maxime verò in ſacro Paraſceues die agnum, ſiue ouem aut quid aliud cruci affixerit, aut appenderit, in eamue conſpuerit, ſeu quodcumque contra ipſam fecerit.

Si nutrices Chriſtianas contra ſacrorum Canonum ſtatuta, diuerſorumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ſanctiones adhuc retinuerit, aut eas retinens die, qua ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, lac vno, vel pluribus diebus in latrinas, cloacas, vel alia loca effundere coegerit.

In quibus caſibus vniuerſis, & ſingulis omnes prædictæ prauitatis Inquiſitores omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum Vniuerſi Orbis Chriſtiani Iudices in ſuis quemque locis perpetuò delegamus, vt ſuper his contra Iudæos aut Infideles quoſcumque ſimul, vel ſeparatim; prout in cauſis Fidei, iuxta ſacrorum Canonum formam, necnon Officij Inquiſitionis huiuſmodi conſtitutiones, diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo, vel aliquibus horum flagitiorum exceſſibus culpabiles repererint, in eos pro culpæ modo, ac etiam pro criminum numero, vel multiplicatione, aut conſuetudine delinquendi, flagra, remigia, etiam perpetua, rerum quoque publicationes, exilia, aliaque atrociora decernant, & alias de eis exempla edant, quæ ſceleratos illos deterreant ab huiuſmodi flagitijs in poſterum admittendis.

Nos enim venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus Inquiſitoribus generalibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Prælatis, ac etiam alijs prædictis Inquiſitoribus, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipimus, & mandamus, vt præſentes noſtras literas in Ciuitatibus, & locis cuique ſubiectis publicare, & iuxta illarum tenorem procedere, ipſaſque debitæ executioni mandari procurent. Decernentes irritum &c. Non obſtantibus &c.

Terminum

Cap. Sede vac. Terminum octo dierum poſt mortem Epiſcopi præſcriptum Capitulo ad conſtituendum Vicarium ex decreto Conc. Trid. ſeſs 24. c. 16. refertur ſacram eiuſdem Concilij Congregationem declaraſſe currere Capitulo etiam à die ſcientiæ translationis Epiſcopi ad aliam Eccleſiam, quando tamen à Summo Pontifice fuerit Epiſcopus abſolutus à vinculo prioris Eccleſiæ, quia tunc dicitur propriè vacare ſedes per translationem etiã ante adeptam poſſeſſionem ſecundæ Eccleſiæ, Hoſt. in ſum. de translat. Epiſc. ſub nu. 8. Abbas in conſ. 101. par. 2. Franc. Marc. deciſ. delph. 1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cenſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum, quicquid dicat Alphonſ. Hoied. in tract. de beneſ. incompar. par. 1. cap. 3. num. 15. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari Capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiuè poſſe de per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed nè Eccleſia, Ciuitas, Diœceſis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt Capitulum deputet perſonam, quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies, abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum ſit idoneus, & attentè conſiderare an expediat illum ad certum tempus conſtituere, an verò durante Sedis vacatione, an cum omnimoda poteſtate, an verò aliqua reſeruare, & quæ, & pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habentes vocem in Capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſultò per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu ſancto.

In caſu verò in quo Vicarius conſtitutus non eſſet Doctor, poteſt Capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt prædiximus folio 170. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi beneuiſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus Capitulis reſcriptum, vt nequeat Capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

In folio 159. quæſtione ſecunda. Ex illa emanat dubitatio, An Capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Concilij Tridentini, ſeſſione 24. de reformat. cap. 6. Reſpondeo, quòd affirmatiuam ſententiam tenet Henriq. in Sum. libro 14. de irregular. cap. 20. §. 1. in fine, rationem aſſignans, quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis. Idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. libro 1. can. quæſt. cap. 3. nu. 10. Sed Suarez oppoſitum ſenſit,

ſcilicet

ſcilicet Capitulum non ſuccedere in vſu huius facultatis in caſibus ſpecialiter conceſſis Epiſcopis in iure, niſi ipſummet ius, vel ſufficiens conſuetudo ita declaret talem Epiſcopi facultatem, mouetur tum ex eodemmet Concilij decreto adiuncta Illuſtriſſimorum Cardinalium interpretatione dicente illam eſſe facultatem ſolius Epiſcopi priuatiue quo ad omnes alios, ergo ſecundum eum excludit etiam Capitulum Sede Vacante, tum etiam quia hæc facultas non conuenit Epiſcopo iure ordinario, ſed extraordinario, & Capitulum per ſe loquendo ſolum in ordinaria Epiſcopi iuriſdictione ſuccedit. Hæc ille de cenſur. diſput. 41. ſect. 2. pag. 748. col. 2. *An Cap. ſuccedat in facultate diſpenſãdi in irregularitatibus.*

In fol. 161. quæſt. 6. ſub hac q. cadit alterius deciſio an ſcilicet in Capitulum Sede Vacante tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia à menſa Prælati, Ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tunc ex ea ſucceſſori nullum paretur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet cõſuetudo talia infeudandi, quando ipſa Prælato vacaret, ita concludit Amæd. à Ponte in comment. ad tit. Qui feud. dare poſſ. nu. 157. *An in Capitulũ trãſeat poteſtas infeudandi bona menſæ Epiſcopalis.*

In fol. 165. quæſt. 10. adde quod refertur Sacram Congregationem declaraſſe facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in cap. 11. 13. & 14. Seſſ. 23. de reſ. tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante.

In fol. 167. quæſt. 11. aduerte, quod Vicarius Capitularis Neap. Sede Archiep. vacante infra annum renuit concedere licentiam Epiſcopo in Ciuitate, ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis aſſerens viſum fuiſſe Sacræ Congregationi id non poſſe.

In fol. 168. nu. 3. Ad dubium illud. An ſcilicet Capitulum poſſit ad libitum amouere Vicarium alias per ipſum electum ſeu confirmatum placuit nobis pro norma, & exemplo aliarum eccleſiarum huc trãſcribere, quæ circa hoc & alia ſancita reperiuntur inter Conſtitutiones, & decreta Sexti Concilij Prouincialis Mediolanen. & habentur apud acta eiuſdem Eccleſiæ par. 1. pag. 306. & ſunt prout ſequitur. *Comprobatur concluſio non licere Capitulo ſine cauſa Vicarium amouere.*

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat, confirmetue, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit; quod ſi huiuſmodi vir in Collegio, Capituloue non extat, alium de Capitulo, qui quam maxime poteſt idoneus ſit, deligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo alium octo dierum ſpatio conſtituat: alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum, aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione verò in controuer-

ſiam aut in dubium adducta, is electus cenſeatur, qui à Capituli maiori parte delectus fuerit.

Nec vero œconomus, cæteriue Officiales ſemel electi à Capitulo mutentur, niſi ea electio etiam viuente Epiſcopo ad Capitulum pertineat.

Vicario autem, alijſue Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium non ad Capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliuſue Officialis à ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialeſue ad reddendam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non exſpectato nouo Prælato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent, animaduertere vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittendum; Neque huic concluſioni obſtabit auctoritas D. Antonini contrarium aſſeuerantis, ſiquidem non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo Capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere, neq; ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concilij Trid. omnino tenetur. Neque in præd. adminiſtratione erit illico remouendus niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quoue ſpiritu d. oppoſitio fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſ[illegible] ipſius obuiandum l. in fundo, §. cenſuimus, ff. de rei vend.

Quem locū in choro, & proceſſionibus habere debet Vicarius Capitularis non electus ex Canonicis.

In fol. 171. nu. 8. Illius dubij occaſione ſucceſſiue hæſitare contingit de duobus. & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum; Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe præferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchre recenſent Ioan. Andr. & Gemin. in c. pen. de off. legati in 6. determinantes, quod in Eccleſijs in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi Sede Vacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti temporalis, & breui duratura non facit eum haberi maiorem, ſequitur Felyn. in rubr. de maior. & obed. num. 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori par. 1. nu. 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. lib. 2. de Vicar. Epiſc. quæſt. 25. nu. 20.

An Vicarius de Capituli gremio electus Sede vac. debeat in abſentia fructus lucrari.

Dubitatur ſecundo Num Vicarius Sede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus Reſpendeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cum magis commodum ſit Eccleſiæ vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregandi totum Capitu-

lum, &

Digitized by Google

lum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pau. in. in tract. de off. & poteſt. Cap. ſed. vac. par. 2. q. 10. ſub nu. 5. cui concinit Rebuff. in praxi par. 1. tit. de Vicat. Epiſc. nu. 5. ſubnectens, quòd conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Rom. deciſ. 221. diuerſ. nu. 6. par. 2. Verùm in hoc caſu, quando ſcilicet Vicarius à Capitulo ſede vac. de ipſius corpore eligitur, dùm à choro abſens, exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere, dicendum putat Alex. Monet. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2 q. 11. nu. 83. rationibus de quibus ibi per eum.

In eod. fol. num. 9. Ad dubium illud, An Capitulum poſſit plures Vicarios conſtituere, adde, quòd refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. cap. 16. à Capitulo ſede vac. vnum tantum Vicarium eſſe eligẽdum, cæterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quòd quando duo Epiſcopatus ſunt vniti, & Capitula Cathedralium Eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo Vicarij, vnuſquiſq; in ſua Diœceſi.

In fol. 172. nu. 13. Ne dictis ibi per nos repugnare videatur deciſio Rotæ 182. inter nouiſſimas diuerſ. par. 2. quam allegat etiam Pariſ. lib. 7. de reſign. benef. q. 25 nu. 46. & ſeq. quæ in contrarium facere videtur, aduertendum eſt, quòd dicta deciſio fuit poſtea reuocata, & ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burgen. Canonicatus, vbi etiam fuit reprobata opinio tenentium, quòd ad hoc, vt per prouiſionem à Sede Apoſtolica de Prælato factã ceſſet vacatio Cathedralis Eccleſiæ, ſola expeditio litterarum ſufficiat, & ſola ſcientia, abſque illarum præſentatione, & intimatione Capitulo facta, prout atteſtatur Hieron. Gonzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 15. nu. 49. & in §. 2. eiuſdem gloſ. nu. 80. & infra, ſubdens hanc vltimam deciſionem fuiſſe poſtmodum ſæpius à Rota canonizatam, & ſic vt Capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis Epiſcopatus cum litterarum oſtenſione.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat, cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate Capituli, & eius Vicarij, cui, quoniam decet commiſſionem in ſcriptis facere, vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius etiam formam pro coronide ſubnectere cenſuimus, cui pro voluntate Capituli addi, vel minui poteſt. *N. Canonici, & Capitulum Cathedralis N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi &c. Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſq; in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant,* * *eorum munus erit viduatis Eccleſijs ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis incommoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta Eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus, & temporalibus*

Formula cõmiſſionis in perſonam Vicarij Capitularis.

* *præterquã in caſibus in iure exceptis,*

Digitized by Google

libus patiatur, Nos dictis ſacris Canonibus, & Concilij Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus, & ſingulis Canonicis, infra tempus à dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandum; Congregatiſq; ijs, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe, habitiſq; intereſſentium votis de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli te Reuerendum N. de cuius probitate, ſcientia, & ſufficientia confiſi, generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali, Ciuitate, & Diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus [per menſes . . . . . .] [vel Epiſcopali Sede vacante] cum omnibus, & ſingulis facultatibus, priuilegijs, honoribus, oneribus, præeminentijs, & prærogatiuis, ad huiuſmodi munus exercendum neceſſarijs, & opportunis: Dantes tibi plenam, & liberã poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles, quàm criminales, etiam hæreſis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi; cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ in ſententiando, & procedendo ad actus; quorum grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt; necnon ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiam ſi ſpeciale mandatum requirant; Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumq; inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum, officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ, regimen Seminarij, facultatẽ cognoſcendi de cauſis ſuſpitionum, & denegata iuſtitia, & conſtitis, (reſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus à Sacro Concilio Trid. Capitulo permiſſis.) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadrageſima, ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quoad temporum interſtitia; & caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis abſque expreſſo noſtro conſenſu capitulariter habito: Nec approbare Confeſſarios, ordinandos, & ad beneficia obtinenda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annotentur in libro. In caſu verò infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere non poſſis, vel cauſas delegare; ſed in his caſibus prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaque vniuerſo Clero huius Ciuitatis, & Diœceſis, alijſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium, Officialemque noſtrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmiſſis pareant, & obediant; Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores, & inobedientes pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cũ ſolutione ſalarij, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſsimus per Notarium noſtræ Curiæ, & manu propria ſubſcripſimus; Datum in noſtro Capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die &c. Anno &c.

Circa quam commiſsionem erit primò obſeruãdum, expedire Capitulo in ea aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicariũ ſimpliciter abſq; temporis præfinitione, eius officium durabit durãte Sedis vacatione, ſi verò cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis transferet in Vicarium, ſi ſimpliciter dicendo, Conſtituimus te Vica-

te Vicarium generalem in ſpiritualibus,& temporalibus,tunc dubiũ eſt an tranſeant ea, quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant diximus ſupra fol.160.ex Feder.de Senis in conſ.40. quẽ etiam ſequitur Pauin.in ſæpius cit.tract.par.2.q.10.n.17. Verum an hodie poſt Conc.Trid.hoc procedat,& ſimiliter dicendũ videtur nõ tranſire,nam Concilium eſt lex noua,& nihil ſancivit de hoc,ſed arctauit tantum Capitulum ad conſtituendum Vicarium infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris cõmunis; Dubiũ tamen hoc indigeret declaratione à Sacra Congregatione Concilij. *Seſſ.24. c.16.*
Item erit obſeruandum ex dictis ſupra f.172.nu.13.poſſe Capitulum in ipſo deputationis actu Vicarium ad certũ tempus conſtituere,& non poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare,vt prædiximus fol.169. non autem poſtea, & deceret reſeruare ea,quæ ſunt volũtariæ iuriſdictionis, quarum quædam ſunt expreſſa in formula dictę commiſſionis,cum non requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationẽ Capituli.Item in ipſa deputatione Vicarij Doctoris iuris canonici poteſt Capitulum,vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum,præſertim ſi Epiſcopus adhibebat; & vt in cauſis Canonicorum procederet cum voto certi conſultoris, quia vt plurimũ Vicarij Capitulares ſolent eſſe exoſi ijs,qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem.Item ſciendũ eſt decere Vicarium eſſe de corpore Capituli,vt dictũ eſt ſupra fol.85.ſed non eſſe de neceſſitate,vt in fol.170.Parochus tamen non poteſt eſſe Vicarius,vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporũ reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. Sciendum eſt etiam, quòd Vicarius Capitularis non poteſt dici propriè electus,cum electio cadat in eum qui indiget confirmatione, toto tit.de electio. & ideo non abſq; myſterio Conciliũ Trid. ſeſs.24. c.16.vtitur verbis,ſcilicet officialem conſtituãt & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat à Capitulo, cuius vices gerit,non poterit totum Capitulum ſuſpendere,& interdicere,& redundaret contra ſeipſum,quia vis officij, & iuriſdictionis Vicarij ab ipſo Capitulo dependet,& ſuſpenſo Capitulo,erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quãdo Vicarij deputatio eſſet facta per Metropolitanum,vel vicin orem Epiſcopum ob negligentiam Capituli.Suarez de cenſur.diſp.7.ſect.3.hinc eſt,quòd Vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto, cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad ordinarium,poterit abſolui de mãdato Capituli,c.vnico de maio. & obed. in 6.vel à ſuperiore Capituli. & aliud eſt Capitulũ, & aliud ſinguli de Capitulo,Feli.in c.cum acceſſiſſent,nu.22.de conſt.& Canonici capitulariter congregati non dicuntur ibi vt ſinguli, ſed vt collegiũ,& ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canon cos,quos poterit Vicarius excommunicare,ſuſpendere,& interdicere vigore ſuæ commiſſionis. Si verò aliqui de Capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati,nec auditi,nullitas hæc proponi poteſt corã ſuperiore Capituli,per quem ſi hoc prætextu fuerit

electio

electio irritata, poterit Capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra Congregatio ſuper cauſ'ſ Epiſcoporũ reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis archiuij Epiſcopalis Vicario Capitulari, habetur apud acta Eccleſ. Mediolan. in 14. decreto ſecundi Concilij Prouincialis par. 1.

Dies Feſtus.

In fol. 227. An & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolênes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tàm de iure cõi, quã ex decreto Sacræ Congregationis Concilij, adde D Stephanum Gratianum in deciſ. 21. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, quòd quoad nũdinas priuatas Sacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus ſancti, cũ à præfato decreto facto per Archiepiſcopũ fuiſſet habitus recurſus ad d. Sacrã Congregationẽ per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictorum Eccleſiarum.

Quo verò ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretũ, editum occaſione nundinarum, quæ in ciuitate Racatanen. conſueuerunt fieri ex indultis, & auctoritate SS. Pontificũ ab eodem Gratiano ibid. nu. 10. relatum, cuius tenor talis eſt. *Præceptũ de Dominicis, & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruandis ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarũ nullatenus eſſe violandum. Cæterum his diebus licere Agaſonibus, ac alijs iumentorũ vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumq; iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & cõtinuare: Non autem debere ſarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut apportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis, prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulq; populorum eo confluentiũ neceſſitatibus, quantũ ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit quod iure communi permittitur, in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; In quibus, & alijs iuriſdictionẽ conſultam nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones, & Summorum Pontificum, ſi quæ habent priuilegia, & allegatum breue fel. rec. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatutum.*

Decretum Sacræ Congregationis.

In fol. 235. Conſtitutio Gregorij XIIII. quæ inibi ſub breui quadam methodo recenſetur, ad pleniorem in illa contentorum notitiam habendam, iuxta ſui integralẽ formã recitatur, cuius tenor talis eſt.

Gregorij xiiij. contra ineũtes ſpõſiones, &c.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſeculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri Pontificatus ingreſſu ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cæca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ

Eccleſia

Eccleſiæ Dei mala, & ſcandala pernicioſa inſerre non perhorreſcunt. Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſenſimus manare ex frequenti ſponſionum illarum vſu, quæ excommiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S.R.E. Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam, quæ ne dum eccleſiaſtica, ſed & ſacra, & mere ſpiritualis eſt ſpectemus, profanatio quædam rei ſacræ, & ſacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dum electionibus, & promotionibus ſacris, ac plane ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nundinationis genus cohæret; ſiue grauiſſima peccata earum occaſione perpetrari ſolita, & detrimenta inde prouenientia, ſponſiones huiuſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt omnino damnandas, & prohibendas, atque à Chriſti fidelium commercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſiquidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directè, vel indirectè, per ſe, vel alium, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conantur: Alij eligendorum, aut promouendorum honorem famam, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionibus, aut diffamationibus lædere, ac dilacerare non erubeſcunt; Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tempore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionibus, ac promotionibus Spiritus ſanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cauſa impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certè deſiderant ſæpenumero, & procurant, vt eligantur non ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorum electione plurimum lucri ſe conſecuturos animaduertunt; Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias comminiſcuntur, dum ſponſionum precia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nonnulli quoque manifeſta iniuſtitia peccant, dum ferè certi eorum qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſponſiones ineundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dum vana

ſpe

Digitized by Google

ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam rediguntur; ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala & peccata atrocia conſequuntur; quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataq. diuinandi genera confugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineant: Illud deniq. omnibus notiſſimum eſt, magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum, & ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque etiam in Eccleſiaſticis, & Religioſis perſonis excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad paſtoralem noſtram ſollicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis, diuina fauente gratia, dirigamus; peſtiferi huius morbi contagionē, priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, necnon delicti, & ſcandali inde vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequenter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræq. omnibus interdicatur: fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributa nobis à Domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomine, aut vocabulo appellatas. Quas, ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per Menſariorum, aut Mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facto depoſito certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus forma, aut conditione in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani

Ponti-

Digitized by Google

Pontificis,tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentum promotionum S.R.E. Cardinalium,poſthac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, Dominijs,Prouincijs, Ciuitatibus,Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contigerit,ipſoſque contractus,ſponſiones,aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint,vel etiam antea,quarum tamen,vel quorum exitus adhuc expectantur,damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus & declaramus,illaq. ex nunc,prout ex tunc, & ècontra harum ſerie reſcindimus, & annullamus, ac ne de cætero fiant diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquàm damnatis & reprobatis, etiam ſi iuramento,quod pariter illicitum & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari,in hoc caſu, declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ,vel alias quomodolibet roborata fuerint: nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem,aut perſonalem,aut Iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud, nec etiam quoad forum conſcientiæ, prouenire,neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimò ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus nullum talium pecuniarum dominium,etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ,vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſuis alterius rei in contractus, ſeu ſponſiones huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel vt præfertur condonatum, aut etiam vt ab alijs ſoluatur mandatum exiſtat,eo ipſo pijs locis eius Ciuitatis,aut oppidi,vbi ſponſiones ipſæ initæ,vel vbi primum detectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem,ſiue elargitionem eiſdem pijs locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris,& facti remedijs, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus,ſeu adminiſtratoribus, ſed cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorum pro ipſis pecunijs conſequendis competere: Ita tamen, vt ſi plura loca

Digitized by Google

pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cæperit: nec componere, tranſigere, aut concordare cũ ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut condonare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis pijs exigatur: quod ſi de facto concordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint, tam ſeculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam S. R. E. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter ſupradictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas) omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficijs cum cura, & ſine cura ſecularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus, ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa & alia quæcumque impoſterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deq. illis libere per Sedem Apoſtolicam vel per ordinarios Collatores alijs prouideri poſſe; ac etiam ſi alioquin noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pontificis tantum, diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per Ordinarios Collatores, ad quos eiſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis, quæ hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regijs, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui id in Terris, locis, Ciuitatibus,

ac Dominijs, ſibi ſubiectis tacite, vel expreſſe fieri permiſerint, eorumq. Conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locatenentes, eorumque ſingulos, qui pariter conſenſum, auxilium, conſilium, vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcunque Proxenetas, vel mediatores: excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes ferimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, ſeu Iudicis decreto, aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus, à qua eorum nullus ab alio, quàm à Romano *Pontifice, pro tempore exiſtente (niſi in mortis articulo) quoad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam præuia reſtitutione integre pecuniarum eiuſmodi occaſione perceptarum, abſolui poſſit, aut debeat.*

Sicque in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis cauſa & inſtantia, iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque eccleſiis, Ciuitatibus, diœceſibus, & locis, ab omnibus inuiolate obſeruari curent; & contra quoſcumque præſentis Conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio bracchij ſecularis. Non obſ. antil. us &c.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Tridentini, ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur. *Onus Apoſtolicæ ſeruitutis ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ à ſacris, œcumeniciſque Concilijs pro communi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterque ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſeran* *Gregorij xiiij.*

tur; ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores Cathedralibus, ac Superioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & ſanctitate fideles ædificent multo certe magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit gregis ſalutem magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis praeclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo, magnaq. cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati, eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debita mandarentur, atq; vt id fieret pro virili parte curauimus: Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſijs qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernéceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate fideliter, ac ſerio inſtituatur, vt omnis fallaciæ fuco semoto certo confidere valeamus, tales à nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit

Seſſ. 24. de ref. gen. c. 1.

Seſſ 6. de ref. c. 1.

qui

qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit. & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcriberetur quibuſq. locis, & Prouincijs, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis facienda forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis, atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi à pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaq; Prouincia opus ſit, quidnè poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium ijs, qui à prædicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ videlicet ſedis Legatis, ſeu Nuntijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tempore exiſtenti Roman. Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertium gradum incluſiue promouendum contingeret, vt omnis ſuſpitio carnalis affectus à tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In Curia vero hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice deligenter,

Supra Seſſ. 24. eodē c. 1. §. quoniam.

vel

vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorũ apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Roman. Curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa à qua transfertur ſita erit, ad Metropolitanum ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue Miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere; quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſq. viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſam inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs qui ob conſanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiuſdem Sacri Concilij recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verùm, vt inquiſitio prædicta

Digitized by Google

prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares, qui tam ipſum, quam parentes, eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia, muneraque aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit, modo documentum publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſſe prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur; ſed viri tantum graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt ſupra diximus, ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum quàm ſint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad eius fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur, per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque

Cano-

Canonicis ſanctionibus continentur, probe cognita eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fidei puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos; niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur. & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint: ne

S. ſ. 22. de ref. c. 2 fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui

ordinis

ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes, ſiue definitores, aut viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimoniũ habent; vt videlicet ſerio inquiratur an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus, quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit; quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio, pertinebit; niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt à Prælato inquirente longe diſtet: tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda; ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem faciet de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur; Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem; vt Concilium ſtatuit, quamprimum clauſa, & obſignata in forma

 authen-

authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quã felicis record. Pius Papa IIII. Prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas, de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſona promouenda ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta

iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sācta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint anteprofeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Digitized by Google

Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, Idibus Maij Pontificatus noſtri, anno primo.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum c.3. & c. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar. plures explicans aſſertiones de teſtam. etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Concil. Trid. Seſſ. 22. de ref. cap. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij V. Bulla applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij 1569. fol. 1065. in Bullar. incip. Exigit & infra.

Pij V. *Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe noſtra, quam alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis, reperiuntur multa legata à pijs teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarum, & recitationis Diuinorum Officiorum, necnon erogationis eleemoſynarum diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaque legata hæredum auaritia, ſeu alias per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volenteſque &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c.* Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictæ Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpæ in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & Iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis, hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta non fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter à die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamq. fore in his Bullam fel. rec. Pij Papæ V. ſub Datum 11. Kal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur; & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo elapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis. *De relictis pijs certis pro vna vice.*

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis miſſarum, & Diuinorum Officiorum, erogatione eleemoſinarum, aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomolibet obligati erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non ſunt, tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta, fabricæ debeantur: In futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt. *De annuis relictiscum onere debitis ab hæredibus.*

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus à monaſterijs, Capitulis, Cappellanis, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorum Officiorum in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra; & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina officia in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiam minime celebrantur propter ipſorum legatariorum negligentiam, ſeu impotentiam, nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris à nobis deputatis, ſeu ab alijs ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant. *De relictis non adimpletis à legatarijs.*

Si autem ipſi legatarij, quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut à principio quidem capaces exiſtebant, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim *De relictis incapacibus, aut recuſantibus.*

ſub

ſarijs, vt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac alias iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, pœnes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, poſt annum à die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicque in præmiſſis &c. Non obſtantibus &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſis Fabricæ Sācti Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes; & commiſſiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Etſi omnium litium &c. fol. 1066. in Bullar. habetur.

De erectione Collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſq. Officialibus, facultatibus, iuriſdictione, indultis, & exemptionibus vide cōſtitutionem Clem. vij. incip. Admonet nos &c. fol. 292. in Bullar.

Fidei profeſſio. In fol. 243. Vbi fit mentio de duabus Pij IIII. conſtitutionibus, quarum altera diſponit, circa formam iuramenti profeſſionis fidei obſeruandam à prouiſis de beneficijs, ac dignitatibus Eccleſiaſticis, Monaſterijs, & alijs locis Ordinum Regularium, & Militiatum publicata Romæ die 9. Decembris 1564. fol. 832. in Bullar. incipiens.

Pij iiij. *Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus: Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romana Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quibus de Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſ-*

Seſſ. 24. de ref. c. 1. & cap. 12. §. prouiſi.

cunque

cunque locis, Regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes, in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſollemniter fieri auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtricte præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore. Ego N. &c. Qui tenor in præf. fol. 243. recitatur.

Altera eiuſdem Pontificis conſtitutio eſt, per quam eadem forma profeſſionis fidei emittenda præcipitur per quoſcunque ad Doctoratus gradum promouendos, alioſq; cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſores publicata Romæ eodem anno die vero 4. Decembris fol. 829. in Bullar. incip. *In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum vndecunq; caulis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam à magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidijs, per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium, & qui, vel in ſcientijs proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumque largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraq. ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem ſcientijs, doctriniſque quibuſlibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorũ adoleſcentium, res nouas audiendi cupidorum, ingenia, in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos*

Canonicis ſanctionibus continentur, probe cognitæ eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catbolicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Tbeologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fidei puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium babuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos; niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Tbeologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur. & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus babet, vt qui ſtudijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Tbeologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Tbeologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Eccleſias Catbedrales promouendi fuerint: ne
S. ſ. 22. de ref. c. 2 *fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium babeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis*

ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes, ſiue definitores, aut viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimoniũ habent; vt videlicet ſerio inquiratur an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus, quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit; quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio, pertinebit; niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt à Prælato inquirente longe diſtet: tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda; ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem faciet de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur; Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem; vt Concilium ſtatuit, quamprimum clauſa, & obſignata in forma

authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei ijſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quã felicis record. Pius Papa IIII. Prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſecularium præfecturas, de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſona promouenda ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum

iuxta

iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam proueheñda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sãcta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Digitized by Google

authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quā felicis record. Pius Papa IIII. Prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio babenda ſit; ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas, de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſona promouenda ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua babere teneantur, & tamen æquum ſit vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum

iuxta

iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sācta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affictu, aut ambientium cupiditatibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adÿciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint anteproſeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Digitized by Google

authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quã felicis record. Pius Papa IIII. Prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas, de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel ſæcularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſona promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum

iuxta

Digitized by Google

iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sācta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſapè, & ſapius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint anteproſeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorũ apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Roman. Curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa à qua transfertur ſita erit, ad Metropolitanum ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alioſue Miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere; quamuis ab huiuſmodi perſonis alijſq. viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſam inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de ijs qui ob conſanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiuſdem Sacri Concilij recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportere, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verùm, vt inquiſitio

prædicta

prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio ſi quam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares, qui tam ipſum, quam parentes, eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia, muneraque aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit, modo documentum publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque probibendum cenſuimus, ac expreſſe probibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur; ſed viri tantum graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi Eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum quàm ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit; dabit operam, vt quoad eius fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur, per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijſque

Cano-

Canonicis ſanctionibus continentur, probe cognitæ eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus Catholicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quoad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fidei puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos; niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur. & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint: ne
S. ſ.22. de ref. c.2 fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Tridentinum Concilium ſtatuit, vt regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos dumtaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis

ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes, ſiue definitores, aut viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſiue alij quocumque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem facient eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimoniũ habent; vt videlicet ſerio inquiratur an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudijs fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, alijſque neceſſarijs rebus, quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilij decreta fieri debet, profeſſio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit; quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio, pertinebit; niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt à Prælato inquirente longe diſtet: tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipienda; ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem faciet de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur; Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem; vt Concilium ſtatuit, quamprimum clauſa, & obſignata in forma

 authen-

authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quã felicis record. Pius Papa IIII. Prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit; ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinale, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeant antequam Eccleſiam proponat; vt quæ à referente Collega ſint audituri occulta fide quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas, de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monacorum, aut Canonicorum, Clericorumque regularium, vel ſecularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſona promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum ſit vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta

iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sãcta Sede nominandi, præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpè, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus; ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint anteprofeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, Idibus Maij Pontificatus noſtri, anno primo.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatum c.3. & c. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar. plures explicans aſſertiones de teſtam. etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Concil. Trid. Seſſ. 22. de ref. cap. 8. in princ. id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S. Petri, & extat Pij V. Bulla applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Dat. Romæ XI. Kal. Ianuarij 1569. fol. 1065. in Bullar. incip. Exigit & infra.

Pij V. *Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus, quod tam in alma Vrbe noſtra, quam alijs Ciuitatibus, Terris, Dominijs, locis, & Regnis, reperiuntur multa legata à pijs teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarum, & recitationis Diuinorum Officiorum, necnon erogationis eleemoſynarum diuerſis Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaque legata hæredum auaritia, ſeu alias per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volenteſque &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum, & facultatum ſibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernentes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c.* Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictę Fabricæ in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrentium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpæ in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & Iudicibus oriuntur, ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis, hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta non fuerunt vſque ad triennium computandum à die mortis, quinta pars tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter à die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamq. fore in his Bullam fel. rec. Pij Papæ V. ſub Datum 11. Kal. Ianuarij 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur; & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus, quæ intra ſtatutum à teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo elapſo triennium intelligatur cucurriſſe à die mortis.

De relictis pijs certis pro vna vice.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cum onere celebrationis miſſarum, Diuinorum Officiorum, erogatione eleemoſinarum, aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtatutis quibuſdam diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur: & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomolibet obligati erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu non ſunt, tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non ſoluta, fabricæ debeantur: In futurum vero decurrenda ipſis legatarijs cum onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

De annuis relictis cum onere debitis ab hæredibus.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus à monaſterijs, Capitulis, Cappellanis, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorum Officiorum in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra; & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina officia in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiam minime celebrantur propter ipſorum legatariorum negligentiam, ſeu impotentiam, nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum, & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris à nobis deputatis, ſeu ab alijs ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbitur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

De relictis non adimpletis à legatarijs.

Si autem ipſi legatarij, quibus à principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum incapaces erant, aut à principio quidem capaces exiſtebant, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis, præſertim

De relictis incapacibus, aut recuſantibus.

ſub

ſub die 18. Martij 1589. Declaramus huiuſmodi, quæ à principio perſonis incapacibus facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa à legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

De relictis annuis pro maritagijs puellarũ, & alias.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ, non autem affectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra concedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita vt ad Fabricam, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competunt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab Ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant iuxta priuilegia prædicta.

De relictis pro conſtructione Monaſteriorũ, & ſimiliũ.

Inſuper quia, vt accepimus, ſæpe huiuſmodi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſubſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſæcularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium hæredes ea adimplere curant: ex quibus ſi quinta, aut medietas reſpectiue pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negliguntur, aut ſine debita perfectione inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnis fraudis occaſio auferatur, dum huiuſmodi legatorum ſolutionem, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum piorum relictorum fructus percipiant, ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt: Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos teneri, & obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos à die mortis, quos realiter ex re legata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit: ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium

ſimilium relictorum, debitæ executioni demandari non poſſe, propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum; quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco à teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentia ab Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deſeratur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat, declaramus, vt grauatis certus competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis, aut pro obtinenda à Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter à Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt non vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut alias Fabricam ipſam defraudare: Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices, aut quouis modo culpabiles, omnibus iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas incidiſſe, mulctas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia. *Contra fabricãtes falſas Scripturas.*

Tandem teneri hæredes, qui intra ſtatuta à iure tempora, bonorum hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionem faciendam legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quominus etiam vltra vires hæreditarias teneantur; Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſeipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debent beneficio legis perfrui, quam contemnendam eſſe cenſuerunt, niſi à S.D.N. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerint. *Contra hæredes non conficientes legitimum inuẽtariũ.*

Ne autem de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & vt iuſtitia indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus, & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem etiam per ſecretarium noſtrum in membranis redigi, ſolitoq. ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo. Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ Octaui Anno eius ſeptimo.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IIII. per quem datur facultas Collegio, & Deputatis Fabricæ S Petri de Vrbe, cogendi quoſcunque Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum à die obitus teſtatoris fol. 328. in Bullar. incip. Etſi per diuerſos & infra. *De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Commiſſarijs,* *Pij iiij.*

ſarijs, vt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac alias iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, pœnes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, poſt annum à die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſecularis ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Sicque in præmiſſis &c. Non obſtantibus &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ per Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſis Fabricæ Sãcti Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes; & commiſſiones appellationum, quæ concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Etſi omnium litium &c. fol. 1066. in Bullar. habetur.

De erectione Collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſq. Officialibus, facultatibus, iuriſdictione, indultis, & exemptionibus vide cõſtitutionem Clem. vij. incip. Admonet nos &c. fol. 292. in Bullar.

Fidei profeſſio. In fol. 243. Vbi fit mentio de duabus Pij IIII. conſtitutionibus, quarum altera diſponit, circa formam iuramenti profeſſionis fidei obſeruandam à prouiſis de beneficijs, ac dignitatibus Eccleſiaſticis, Monaſterijs, & alijs locis Ordinum Regularium, & Militiarum publicata Romæ die 9. Decembris 1564. fol. 832. in Bullar. incipiens.

Pij iiij. *Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus: Cum itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romana Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quibus de Monaſterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuſ-*

Seſſ. 24. de ref. c. 1. & cap. 12. §. prouiſi.

cunque

cunque locis, Regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militiarum, quocunque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſollicitudinis partes, in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſollemniter fieri auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtricte præcipiendo mandamus huiuſmodi ſub tenore. Ego N. &c. Qui tenor in præf. fol. 243. recitatur.

Altera eiuſdem Pontificis conſtitutio eſt, per quam eadem forma profeſſionis fidei emittenda præcipitur per quoſcunque ad Doctoratus gradum promouendos, alioſq; cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſores publicata Romæ eodem anno die vero 4. Decembris fol. 829. in Bullar. incip. *In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum vndecunq; caulis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam à magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidijs, per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaque iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium, & qui, vel in ſcientijs proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignumque largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraq. ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem ſcientijs, doctriniſque quibuſlibet tum tradendis, tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim, conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorũ adoleſcentium, res nouas audiendi cupidorum, ingenia, in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos*

 impru-

Digitized by Google

imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; quod deinceps nullus Doctor, Magiſter, Regens, vel alius cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſor, ſiue Clericus ſiue Laicus, ac Secularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit, in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatibus, aut Gymnaſijs publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu alias, Theologiam Canonicam, vel Ciuilem cenſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuſcunque Ciuitatibus, Terris, oppidis, ac locis, etiam in Eccleſijs, Monaſterijs, aut Conuentibus Regularium quorumcunque, publice, vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectiones aliquas in facultatibus huiuſmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipſi, aut Vniuerſitatum ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, ſed nec etiam palatini Comites, aut alij particulares facultatem eruditos viros ad eoſdem gradus promouendi, etiam à nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecunque habentes ſcholares, tam Laicos, quam Clericos, & cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunque quantalibet eruditione prædítos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendum recipere, & admittere; Neque Doctores, Magiſtri, & Scholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuerſitatis, aut Gymnaſij procedere; Nec ipſi Scholares, vel alij quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, Niſi Doctores videlicet, ac Regentes, Magiſtri, & alij profeſſores iam ad Cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra ſex menſes à die publicationis præſentium computandos, reliqui vero ad Cathedras, & alias lecturas ibidem in poſterum aſſumēdi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum Superiorum, Eligendi autem in Rectores, vel Cancellarios ante illorum electionem, vel ſaltem admiſſionem ordinarij loci, vel eius in ſpiritualibus Vicarij; Ac promouendi Scholares: & alij præfati, ante illorum promotionem in eiſdem Ordinarij, ſeu eius Vicarij, aut Doctorum, aliorum-

aliorumue promouentium manibus, prauio etiam proceſſu, vel debita informatione, quantum eis ſufficere videbitur ſuper Religione, fideq. Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſollemniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentum publicum confici, ac de proceſſu ſeu informatione, & fidei profeſſione in Priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fidei debeat, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & alijs Superioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus, cuiuſcunque ſtatus gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quem in Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, vel alijs locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quo ad Antiſtites, quo vero ad inferiores ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omnium, & ſingulorum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius inhibemus: Ac quaſcunque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu, certaque de Religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate,

& auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Hæretici In fol. 271. Addenda eſt ad Verbum Hæretici, Conſtitutio Pij V. de impedientibus & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officij Inquiſitionis, eorumque, & filiorum, & complicum pœnis publicata Romæ die 2. Maij 1569. fol. 1046. in Bullar. tenoris ſeq. *Si de protegendis cæteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem, & clientelam noſtram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ auctoritatis huius ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exæquantur? Cum itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prædictum officium ſubuertere, miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur, eo iam nos detruſit neceſſitas, vt nefariam, & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo illuſtris, quemuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs, alijſue Miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi, aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei, quomodocunque productum, vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſias, ædes, aliaſue res, ſiue publicas, ſiue priuatas officij, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, literas, auctoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, aliaue inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata vbicunque poſita combuſſerit, diripuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis, ſiue capiendi, ſiue comburendi, ſiue ſuppri-*

ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cœtum, concurſumue fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret, omnes accommodauerit, ſiue alias auxilium, conſilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus, vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſucceſum, direptumue, nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis auctoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate, bonore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebuſque omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum: eius filij paterna infamia ſubiecti, omnis, & cuiuſcunque hæreditatis, ſucceſſionis, donationis, & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officij admiſerit; niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorumque filijs ſtatuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficijs, & officijs omnibus Eccleſiaſticis, præſentium auctoritate priuati, per iudicem Eccleſiaſticum, hæreticorum more degradentur, demum poteſtati ſeculari traditi, pœnis prædictis laicorũ inſtar ſubijciantur: Pontificum tamen cauſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra

eos

eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias intercedere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, ſupplicio liberetur. Cæterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem à prædictis criminibus, necnon habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionem ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium inquſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ precibus ſic non verificatis de cætero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus, niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata, vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & cæteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus, diæceſibus, & locis ſolemniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſaſque cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachy ſecularis. Non obſtantibus &c. Cæterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladij ſecularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quiſque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam

animad-

Digitized by Google

animaduerſione, interponere, vt eorum quoque præſidijs miniſtri ipſi tanti Officij munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum à Domino præmiũ recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit. Nulli ergo &c.

In fol. 281. Quamuis illa Pij V. conſtitutio reuocatoria facultatum teſtandi, & diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruanda tamen eſt ad tex. in l. proſpexit, ff. qui & à quibus, &c. Sed eſt rurſus cum hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdem terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet, cum omnibus illius clauſulis, vt ſcilicet ſonent, & reſtringantur quoad licentias, priuilegia, & indulta à iure ſpeciali prouenientia, non autem à iure communi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter non tollitur ius commune, quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad tex. in l. Eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſtam. tum quia à iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur argum. tex. in l. Præcipimus, §. fin. vbi gloſſa, C. de appellat. & per hanc extrauag. nulla mentio, neque receſſio à iure communi, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunque qualitatis vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicæ auctoritate impetratæ contra, vel præter ius commune, hoc præciſe intelligitur prohibitum, & reuocatum per hanc extrauag. Non autem quando Clerici ſeculares in Sacris conſtituti, vel obtinentes beneficia Eccleſiaſtica, (omni dolo, & fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes, & bonæ conditionis, ac famæ diſponerent ex cauſa alimentorum, vel dotis quæ loco alimentorum ſuccedit, vt hac conſtitutione non obſtante id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicam, & iuris communis diſpoſitionem contentam in c. cum haberet, & ibi Panorm. & Cardin. Alexandrin. de eo, qui dux. in matrim. quam pol. per adulter. late Anton. Gabriel lib. 6. com. concluſ. tit. de alimentis concluſ. 1. cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati, quæ declaratio clare colligitur ex Nauar. in commẽt. de ſpolijs, §. 18. num. 9. & ſeq quo loci hanc Pij V. extrauag. ad verbum plures ad illam adijciendo annotationes refert, & repetit ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione in conſil. 4. & 5. de teſtamen. in nou. & fuit ita deciſum per Rotam Roman. in deciſ. 487. diuerſ. volum. 1. quæ Rota ſub nume. 2. ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut alias, quam ex beneficijs acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus beneficiorum, ſeu penſionum &c. An vero filius Sacerdotis, ſiue Clerici Sacris Ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri, adde Didac. Couar. in Epitome de ſponſal. & matrim. par. 2. cap. 8. §. 3. nu. 17.

Illegitimi.

nu. 17. Vrſillum in annot. ad deciſ. Afflicti 96. & Molinam de iuſtitia diſput. 167. ſub 4. concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quæ per hanc Pij V. conſtitutionem fit non extendatur ad priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus, & regalia iura habentibus filijs Clericorum, quoad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia, extra tamen dominium temporale Papæ ex Nauar. in proprijs huius Bullæ terminis in præalleg. conſ. 5. nu. 6. & 7.

Denique declara vt præfata extrauag. quatenus annullat legitimationes, & vt ipſis non obſtantibus excludantur etiam ipſi illegitimi à iure ſuccedendi, tanquam exorbitans, reſtringatur, iuxta limites, ſeu terminos, de quibus loquitur, & ſic ad effectum tantum ne legitimationum prætextu poſſint mediate vel immediate ſuccedere, aut alias acquirere, non autem vt cenſeantur inhabilitati ſimpliciter, ſcilicet, vt illarum vigore non poſſint effugere turpitudinem, & maculam, ac fieri honeſti, & digni, cum iſta reſpiciant perſonam, & conſtitutio loquitur quoad bona, vt præfertur, vnde tanquam pœnitus diuerſa inductum in vno non porrigitur ad aliud, prout illam in hac parte ſic declarat Rota Rom. in deciſ. 505. diuerſ. vol. 1.

IVRAMENTVM.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra conſtitutionem Nicolai Tertij relatam in c. 1. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum, contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & Eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trid. aduerſantia publicatæ Romæ die 14. Septẽbris 1584. fol. 1354. in Bullar.

Gregorij xiij. *Verumtamen multi infirmi, cupidique ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis, & ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia, omne bonum in Eccleſijs, rebuſque publicis peruertunt, ea noua prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentium auctoritate innouamus prædictam conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes Canonicas ſanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgatas, voluműſque eas vbique ab omnibus etiam quoad præterita inuiolabiliter obſeruari, Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs ſupradictis, necnon Eccle-*

ſiarum

ſiarum Capitulis, & Monaſteriorum, cæteriſque Conuentibus, Ciuitatum quoque Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus, & perſonis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati eccleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocunque tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis quantocunque tempore obſeruatæ, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquo modo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel Eccleſiaſticæ libertati, aut decretis dicti Concilij obuiantia, exigere contenderint, Epiſcopos videlicet, & alios quoſcunque Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus à diuinis, Capitula vero, & Conuentus eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus, inhabileſque facimus ab obtenta, & alia obtinenda eo ipſo; nobiſque, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti relaxationem ſuſpenſionis, & interdicti; necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernentes eos qui talia iuramenta ſcienter præſtiterint, vſu, & commodo rei, & gratiæ cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe: alios vero ignorantes ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationem minime teneri. Necnon irritum &c. Non obſtantibus &c.

In fol. 287. Sciendum eſt, quod præter conſtitutionem Pij V. de medicorum Officio in curatione infirmorum ibi relatam, extat altera Gregorij XIII. quod Medici Hæbrei, vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur publicata Romæ die 5. Aprilis 1581. fol. 1303. in Bullar. incip. Alias piæ mem. Paulus Papa Quartus, & infra. **Medicus**

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus diſtricte prohibemus, & interdicimus, ne poſthac Iudæos, vel alios infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admittiue faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omni- **Gregor. xiij.**

bus, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, nec non dilectis filijs alijs locorum Ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſue animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſijs, quæ in illis Ciuitatibus, vel diœceſibus conſtitutæ ſunt, in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quamprimum ad eos perlatæ fuerint, & deinde ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent, aut publicari faciant, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, ſacramenta ei Eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam à regularibus exemptis: & ſic decedens Eccleſiaſtica careat ſepultura, quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit, & alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant: Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus &c.

Monaſteria Monialium.

In fol. 292. in addit. adiūcta etiam alia in fol. 333. in princ. Extenſionē, quam ibi ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarum Pij V. & Gregorij XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiarum, & facultatum, ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cenſur. diſput. 22. Sect. 6. excom. 6. aſſirmans, vt præf. Bullæ ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligendæ, nempe quoad ingredientes ſolum ex præſumptione, & prætextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quoad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tomo 1. quæſt. regul. q. 48. art. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorij XIII. ab ipſo Nauarro inſinuatæ non extent literæ authenticæ, virtute quarum fieri valeat præd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam, ſcilicet ad ingreſſum ex prætextu facultatum tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum præfatæ Bullæ ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe ex communi obſeruantia Prætorij Sa-

cræ

ctæ Pœnitentiariæ, cuius ibi meminimus, & quæ ſufficere debet ad illarum conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus Rom. Curiæ faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. nu. 6. de conſtitut. & in c. quam graui de crim. falſi.

In fol. 317. ibi Tempore vero probationis elapſo &c. ſciendum, quod ad declarationem Concilij Trid. Seſſ. 25. de Regular. c. 16. Relatione per Sacram Congregationem Concilij Pio V. facta. Sanctitas ſua dixit Decretum dicti Concilij procedere tantum in illis nouitijs, quos Superiores lapſo tempore nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt ſunt illi, qui nō bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas ſua conceſſit, quod Superiores poſſint prolongare illorum profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes; ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulenti ſibi à Neapoli 8. die Nouembris anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes.

In fol. 332. ibi Qui tamen habent licentiam à Superioribus &c. Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſque Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit. Reſpondetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab Epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati non poſſunt abſolui à ſuis Superioribus, ſed ab Epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Mendic. refert Roderic. tomo 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita ſed remiſſiue, quorum alterum eſt. An Epiſcopi poſſint declarare excommunicatos à iure, vel Apoſtolicis conſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione adde tex. in clem. 1. & ibi Cardin. Zabarel. nu. 24. & Panor. nu. 22. de priuileg. Felin. in c. non poteſt ſub nu. 3. de ſent. & re iud. & Henriq. in Sum. lib. 7. de indulgent. cap. 25. ſub §. 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publice perpetraſſent, an Epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſent. excom. in nou. Alterum eſt quæſitum: An ſtatutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſteria monialium intra diœceſim exiſtentia, ſed exempta, & ſubdita, regularibus valeant, ligentque tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes, Ad quod videndi ſunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico de ſtatu regul. in 6. Henric. Boct. in tract. de Synodo Epiſc. par. 3. art. 1. conclu. 13. nu. 40. examinat Iaſon in conſ. 83. nu. 6. vol. 1. & declarat Rolan. à Valle in conſ. 33. ſub nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Syluestr. in verbo Excom. 2. nu. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam pro

acceſſu ad huiuſmodi monaſteria monialium exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam adeundi ad colloquium cum monialibus Regularibus ſubiectis,ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta,vt huiuſmodi licentiæ,etiam quoad monaſteria, quæ regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur vt accedentes ad monaſteria etiam exempta petant licentiam à Vicario monialium.

Sed an liceat Epiſcopo licentiam dare matri, ſororibus, & conſanguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam,vel ſorores,quę graui aliqua infirmitate detinerētur. Reſpondetur negatiue etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacræ Congregationis,quam recenſet Roderic.tomo 1.quæſt. regul.q.46.art.11.

Ordo. In fol.359.ibi ſecundo amplia &c. Ampliatio illa innixa,& fundata ex Nauarri auctoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere, & ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem coadiuuatur etiam ex dictis per Didac.Couar.in relect.c. Alma mater par.2. §.3. ſub num.5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma lib. 14.de irregular. cap.3. ſub §.6. vt ſcilicet fiat ſuſpenſus ab Ordinis officio,ſed nō fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum,qua ratione motus Rodriquez in ſum.par.1.c.168. concluſ. 2. à Nauarri opinione recedit,& huic contrariæ inhæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr.lib.4. theſ.caſ.conſc.cap.16.nu.23.& lib.6 cap.12.nu. 11. & longe altius probabiliorem demonſtrat, & confirmat Suarez de cenſur.diſput.31.ſect.1.pag. 561. quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoque maxime cum praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſ.Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauū in ordine ſub eod. tit. de cler. excom. &c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt,vt Regularis,qui ante legitimam ætatem præsbyteratum ſuſcepit, non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione,& ſeſſione inter Sacerdotes,vel electione tam actiua, quam paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innoc.Panor.& alios in cap.fin.de exceſſ.prælat. Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis, eo quia non ſunt diuina officia, vt in terminis conſuluit Nauar.conſ.9. de cler. excom. miniſtr. in nou. & habetur per Roderic.tom.3.quæſt.regul.q.23.art.12.& in ſum. par. 1. c. 166.

concluſ.

concluſ. 5. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

In fol. 364 ibi aut iuris ignorantia fuit &c. Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignorando ætatem à iure præſcriptam ad Sacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia accedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud ius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt, ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pij II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quominus illa incurratur conferret tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret ita concludit Suarez de cenſuris diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare. An ſtante, quod Ordinatus præsbyter ante legitimam ætatem, propter bonam fidem à principio à ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, ſicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem, Huic dubitationi negatiue reſpondetur per Roderic. tomo 3. quæſt. regular. q. 23. art. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet, ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. c. 165. ſub nu. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit Ioan. Gutier. lib. 1. Canon. quæſt. c. 26.

An iuris ignorantia in ordinato ante legitimam ætatem ſit excuſabilis.

In fol. 365. Tres ibi ad Pij II. extrauag. limitationes accommodauimus, quod ſi vera eſt Suarez interpretatio loco infra citando, erit ſucceſſiue quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (à ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quibus tantum delinquitur, vt ipſa pœna ſit culpæ proportionata, & conſequenter vt taliter ordinatus ſit impeditus, ne vlterius aſcendat, non autem ne inferiori ordine vtatur ſi illum legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor cenſet de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 6.

In fol. 369. verſ. Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet, ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occulte facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, contentam in c. per tuas el 3. & c. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. c. 27. nu. 158. & poſt eum ſentit etiam Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. c. 18. nu. 12.

Nota quia frequenter accidit.

quam

quam valde probabilem ſibi videri inquit Say.lib.4.theſ.caſ.conſc. cap.15.nu.23.eamque & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines Suarez de cenſur.diſput.31.ſect.1.ſuſpenſ.7. ſub nu.35. quæ opinio quamuis ſit ſubſtentabilis, pluresq; vt præfertur, in eam conueniant, attamẽ re altius perpẽſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe, quia, cum caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat, & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſ.41.nu.3.de tempor.ordin.in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem ibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, complures Theologos, & V.I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum.lib.10.de Ordinis ſacram.cap.17.§.3.in glo.lit.O, & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ, itaque ſeruari teſtatur Toler. in ſum.lib. 1.cap.48.verſ. Quinta habetur in fine, & hanc poſteriorem ſententiam firmauit P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem retentis terminis) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Trid. decretum, prout ex dictis per Nauar. in eodem Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præindicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino & alijs in d.c.pen.ideoque remitti nequit ad tex. in c.ſi diligenti de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra nu.37.& proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in can. neminem, &c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinati cũ illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanilis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici rubr. de non ordinand. abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines, ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet, & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet; Vel & ſecundo quando à Patre, ſeu fratribus eidem Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudũ tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eum ſub

Seſſ. 21. de ref. c. 2

quup ficto

fićto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos in fol. 368. verſ. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat, à qua ſuſpenſione, quia il ſupponitur ſecrete commiſſum, poterit propterea Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contingeret donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatũ, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus, ſeu redditibus alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe non eſſet verus, & legitimus Dominus prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quibus infertur ſecundum præfatum Suarez ibid. num. 36. & nos libenter amplectimur, (quamuis Henriq. in ſum. lib. 13. de excom. cap. 37. ſub 2. 9. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimiſſorijs cum ficto titulo à proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret, duplicem incurreret ſuſpenſionem, vnam quia ſine vero titulo ordinatur, & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs, & ſuper ementito titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint non habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe minime talem conceſſiſſet facultatem, ideoq. ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda.

Hæc ſecunda ſuſpenſio incurritur vigore extrauag. Pij II.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione à Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione approbationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concil. Trid. Seſſ. 23. de ref. cap. 8. verſ. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex glo. in c. 1. verſ. furtiue de eo qui furt. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, & acclamauit publice docendo P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare inſinuauimus ſupra fol. 166.

An Ordinato Subdiacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcenſus ad altiores Ordines.

An vero ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & à ſuſpẽſione abſoluto ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcit. inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco nu. 39. firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem

dem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinem ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concil. Trid. quod diſtributiue, & in plurali loquitur, Ne quis Clericus ſecularis ad Sacros Ordines promoueatur &c. Et accepi à quodam grauiſſimo Doctore ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea à creditoribus euinci contigit, nulla eius culpa conſiderata. At quid ſi quis Sacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumque ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, & videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione à ſuſpenſione ſi fuerit occultum vigore Concilij Trid. Seſſ. 24. de ref. c. 6.

Seſſ. 21. de ref. c. 2

De intellectu cap per tuas el 3. et cap. pen. de ſimon.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum. An in caſibus propoſitis in prædictis textibus. 5. cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum; tum quia DD. textus ſunt ſituati, & collocati ſub rubr. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi Ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta Ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare ad tex. in c. veniens el 1. de teſt. b. & facit tex. in l. quinetiam in princ. ff. de calumniat. & tradunt Panorm. Zabarel. & Felin. in d. c. per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum vbi remittitur ius acquiſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtricte, & proprie, ſed large, & impropriè vt concludunt Anan. & Butr. in d. cap. pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi Ordinatori, & Præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa arguitur communiter à leuitate pœnæ ibi expreſſæ; cum Ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab Ordine tantum ſic ſuſcepto, Ordinator vero à Collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in Ordine ſimonia patrata eſſet, Ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab Ordinum collatione, & Ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs Ordinibus iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in Ordine à iure ſtatutas ex communi Doctorum ſententia, quam refert, & defendit Vgolin. in tract. de ſimonia tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ comminatæ contra ſimoniacos in Ordine per extrauag. Cum

deteſta-

deteſtabile ſub tit.de ſimon.inter communes, & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in Ordine, ſed in cõſequutione ad ipſum Ordinem, cum rei veritate inſpecta Ordinator volebat ordinare, & Ordinatus ordinari nullo dato Innoc. Io.Andr.Panor. & Zabarel.in d.c.pen.Vgolin.loco prox.cit.Nauar.in ſpecie in conſil.67.verſ.Tertio,quod qui ordinat & c.de ſimon.in nouiſ.Suppetit, & alia ratio relata à Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato,cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt,quamque merentur Ordinans, ſeu præſentans,& Ordinatus,implicite negat ipſos alijs pœnis afficiendos ex vulg. iuris regula,quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit, ergo affirmandum præſ.extrauag. non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt,An in caſu præd. c. per tuas,propter interpoſitam fidem ab Ordinato de non petenda portione à Rectore illius Eccleſiæ,ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltim ſimonia confidentialis,ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ,& cenſuræ extrauag. Pij V. relatæ ſupra fol.456. Reſpondeo, quod quamuis Parif.in tract. de confid. benef. prohib.quæſt.1.nu.93.& infra, ex pluribus per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſimet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauag. Pauli II. & non Pij V. ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit,vt fructus dētur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij V. extrauag. ita Nauar.in conſ.76.nu.6. de ſimon. in nou. ac tenuit P.Marius Andria,& ad caſum d.cap.per tuas neutrum applicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius Eccleſiæ collegiatæ,vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum Collegium repræſentando, Clericum Epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio d.Eccleſiæ collegiatæ,vt ad illius titulum ordinetur Subdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in d. Eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim à Doctoribus tactum, videlicet. In terminis d.c. pen.de ſimon.per Præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo,quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad Ordines de iure communi eſt Archidiaconus, Epiſcopi oculus appellatus,vel alia perſona in ſimili dignitate cõſtituta,cuius officium eſt ordinandos examinare,& inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare Epiſcopo Ordinatori ad tex. in c.vt noſtrum,& c.Ad hæc vbi gloſ.de off.Archid.& ita exponit Hoſtien. quem etiam refert Alex.de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in d.c.pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro Epiſcopo Ordinario faciente literas dimiſſorias ſuo ſubdito, vt promo-

ueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, (ex mandato Concilij Trid. Seſſ.23. de ref. c.3. dimittere debens,) præſentare videtur; vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. tex. in c. ſi Epiſcopus de præb. lib.6. ex interpretatione P. Marij de Andria in publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius tex. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Card. Zabarel. annuit in finalibus verbis, quia pœna ſuſpenſionis ab Ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

In fol. 388. in addit. ibi Hodie tamen per Concil. Trid. &c. An in caſu, quo Regulares exempti tenentur accedere ad proceſſiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſſit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non, ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt. legati à latere lib.8. cap. fin. nu.77. & Henriq. in ſum. lib.7. de indulgent. cap.25. ſub §.7. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent, an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpondeo, quod non, tũ quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volunt, & ſi nolunt abſtinere, tum quia precario videntur iuiſſe, & ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſ.8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felyn. in c. dilectus ſub nu.7. de off. ordin.

PRAEDICATOR.

Cõgruit tit. de priuileg. Leonis X

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod de Prędicatorum officio, eorumque examine, & approbatione extat Leonis X. conſtitutio in Concilio Lateranen. fol. 205. in Bullar. incip. Supernæ, & infra. *Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus ſecularis, quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quàm de conſuetudine, vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per ſuperiorem ſuum reſpectiue diligenter examinatus, (in qua re conſcientiam ipſius ſuperioris oneramus) ac morum honeſtate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocunque poſtea prædicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua*

te ſua

te ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris approbatoriſque, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs fidem legitime faciet. Mandantes omnibus, qui hoc onus ſuſtinent, quique in futurum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam iuxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorũ, quos Eccleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent, & explanent: nec quidquam eius proprio ſenſui contrarium, aut diſſonum adijciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus, rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere nequaquam præſumant, cum veritas dicat, Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate: ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mẽtitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam recte prædicantium auctoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet: inhibentes omnibus, & ſingulis Clericis ſecularibus, vel regularibus præfatis, cæteriſq; cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quæque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa à Spiritu ſancto, vel diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut alio quocumque modo tractanda aſſumant, ſed ex diuinæ vocis præcepto Euangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione enucleent & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam à Redemptore noſtro tantopere commẽdatam, vbique fauentes, non ſcindant veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorumque ſtatus ſcandoloſa detractione, quos coram Vulgo, & laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mordent, & ab eis male geſtorum expreſſis quandoque nominibus aperta, & manifeſta redargutione abſtineant. Denique conſtitutionem felicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quam tenore præſentium innouamus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari Clem. 1. de priui.

Digitized by Google

debere decernimus, vt hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam, & gloriam conſequi mereantur. Cæterum ſi quibuſdam eorum, Dominus futura quædam in Dei Eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per Amos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur: & tunc Spiritui ſancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſint probandi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo proueniant: volumus, vt lege Ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſtolicæ Sedis examini reſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet; tunc eodem ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt illi adhibitis ſecum tribus, aut quatuor doctis, & grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt (ſuper quo eorum conſcientias oneramus) licentiam concedere poſſint. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltra pœnas contra tales à iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, à qua non niſi à Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui poſſint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Trid. Decreta, in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur, nempe Seſſ. 5. de ref. cap. 2. Seſſ. 24. cap. 4. & Seſſ. 25. in Decreto de purgatorio, & inſtructiones Prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen. par. 4. pag. 473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes ſupra fol. 394. Quando vero poſſit Parochus hanc facultatem in ſua Parochia dare poſt Nauar. in Man. cap. 25. nu. 141. exprimit Henriq. in ſum. lib. 7. de indulgent. cap. 28. ſub §. 8. An autem prædicare ſit actus Sacri

Ordinis,

Ordinis, ita vt non poſſit per Epiſcopum alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari, vide eundem Nauar. in conſ.2. de tempor. Ordinat. in antiq. & conſ.7. de off. iud. deleg. in nou.

MAGISTER.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt qualiter Leo X. in Concilio generali Lateranen. decreuit fol.171. in bullar. incip. Apoſtolici, & infra. *Omnibus, & ſingulis philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generalium, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſoluere. & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi, & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur remouere: cum præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundũ verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quàm in veritatis elucidationem: Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſecularis vel regularis, aut alias ad illos à iure arctatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquennium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudijs inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis*

Leonis X Cõgruit tit. de magiſtris.

Cõgruit tit. ne cleric. vel monac.

poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos Canones per ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudij, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Leonis X Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretum obſeruandum à Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium, fol. 194. in Bullar. incip. Supernæ, & infra. *Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & à teneris aſſueſieri ad bonum, magni ſit operis, & affectus: ſtatuimus, & ordinamus, vt magiſtri ſcholarium, & præceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedum in grammatica, & rhetorica, ac cæteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vita, diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen. eoſque in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantum poſſunt teneantur, vt nedum ad miſſas ſed etiam ad veſperas, diuinaque officia audienda, ad eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere poſſint.*

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V. conſtitutione cauetur, quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentia pro confratribus pueros docentibus fol. 1163. incip. Ex debito, & per Gregor. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum à Pio V. ſocietatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipien. Vniuerſis fol. 1204. in Bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum Seſſione 24. de ref cap. 4. & Seſſ. 4. cap. 1. & Seſſ. 23. de ref. cap. 18.

PRIVATIO BENEFICIORVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij IV. conſtitutionem folio 682. in Bullar. tenoris ſequent.

Cupien-

Pij IV. Cōgruit tit. de præben.

Cupientes vnicuique iuſtitiam, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & omnem delinquendi occaſionem ab ipſius iuſtitiæ miniſtris. præſertim Iudicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus priuationem beneficiorum Eccleſiaſticorum cōcernentibus cauſis, tam à Sede Apoſtolica, & eius legatis, & & vicelegatis, quam alias quomodolibet, & à quibuſcunque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum cognitio tam de iure, quam de conſuetudine, etiam ratione eorum, quæ obtinent officiorum, & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, ſeu quibus cauſæ ipſæ tam Apoſtolica, quam alia auctoritate commiſſæ ſunt, & pro tempore committentur penitus remoueri, ac eorum fraudibus obuiare, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunq; iudices etiam S.R.E. Cardinales, necnon cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſeu Locatenentes, & vtriuſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiam legationis munere fungentes, ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſuper quibuſuis Eccleſijs, Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs eccleſiaſticis tam in Rom. Curia, quam extra eam quomodolibet hactenus motas, etiam priua tionem earundem concernentes, & in futurum mouendas, tam à dicta Sede, eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam ordinaria, aut alia auctoritate, & à quibuſuis in dicta Curia, & extra eam, vel alias vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur, ſpectat, & ſpectabit in futurum; aut quibus illas quouiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & vt præfertur, alias committi contigerit, necnon eorundem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, vt præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores, ſollicitatores, ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, &

benefi-

beneficiorum huiuſmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem, aut alias quomodolibet occurrenda vacatione, nullo vnquam tempore à nobis, ſeu Sede, aut alijs legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari, ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe, ſeu debere, ſed illos penitus ad illa in poſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunque impetrationes ſic ab eis etiam, vt præfertur, qualificatis, necnon collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones, aut alias conceſſiones de eccleſijs, monaſterijs, prioratibus, & beneficijs huiuſmodi etiam per nos, aut prædeceſſores noſtros, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilibus hactenus quomodolibet factas, & in poſterum faciendas, nullas, irritas, & inanes, nulliuſque roboris, & momenti exiſtere, nullumque per illas eis ius quæſitum fuiſse, fore, aut eſſe, ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore, aut alias Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, ſeu alias conſtitutiones eis aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe, prout nos harum ſerie priuamus, & amouemus, ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus. & ita &c. Non obſtantibus &c.

Priuilegia Regularium.

In fol. 390. §. Parochias autem, addendum eſt ſequens Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium propoſitæ Decretum, Ne liceat Regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti Parocho.

Decretũ ſacræ Cõgregationis.

Licet in Sacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, cæterique Religioſi Regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorundem ſuã elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante Parochiano presbytero, & tunc ſine eius, & Ordinarij præiudicio: Significatum tamen eſt Sacræ Congregationi S.R.E. Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium Propoſitæ, nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de Obſeruantia, cuiuſdam conſuetudinis prætextu, quam neque antiquitate vallari, neque obſeruantia viridi inniti, neque Pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum Parocho abſente, eoque irrequiſito, efferre & leuare; idq. haud leues controuerſias, & altercationes, aliquibus in locis,

non

non ſine populi ſcandalo,& Dei offenſione excitaſſe; Ideo volens eadē Sacra Congregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum, & ſcandalorũ materiam,& occaſionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam Parochi, quàm Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, qua par eſt charitate, vltima hæc Chriſtianæ pietatis officia defunctis præſtent, declarat,& huius decreti tenore ſtatuit, prædictis Fratribus Ordinis Minorum de Obſeruantia, alijſque quibuſuis Regularibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium,quàm non Mendicantium exiſtant,nullo modo licere, etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu, Parochias cum Cruce proceſſionaliter,aut aliàs ad efferenda,& leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare,& efferre, niſi vocato,& expectato proprio defuncti Parocho, eoq; ibidem præſente: ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſsè omnino recuſet. Atque ita obſeruari mandat, & diſtrictè præcipit, firmis cæteroqui, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerali, & canonica portione, alijſq; iuribus, ad ſepulturas pertinentibus à ſacris Canonibus, & Conciliorum decretis, Summorumq; Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita, & ordinata ſunt, vel alias ex particulari conſuetudine, vel alio iure obſeruantur. Romæ die xj. Ianuarij. M. DCIIII. Congruit. de ſepult. Vide ſup. fol. 390.

Alex. Card. Floren. Hieronymus Augucchius Secret.

Romæ, apud Impreſſores Camerales, M. DCIIII.

In Eccleſijs Parochialibus,& quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent, exſtauritis nuncupatis, ſacerdotalia munera, ac presbyterales functiones,quæ populi,& animarum curam quoquo modo concernere videntur, quales ſunt. Decretum ſac. Cong.

Candelarum, Cinerum, Palmarum,fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes,celebrationes Miſſarum feriæ v. in Cœna Domini,& Sabbati ſancti aſperſiones domorum,& quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt, quæq; circa cultum ſanctiſſimi Sacramenti Corporis Chriſti in 40. horarum oratione, & ſimiles non ad Cappellanos, ſeu Sacriſtam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos, ſed ad Parochum,ſeu Rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine,& alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum Rituum Congregatio, die 18. Maij 1602. Congruit. de celeb. Miſs.

Ptolomeus Cardinalis. Alex. Gratianus pro Secretario.

REVERENTIA DIVINORVM Officiorum, & Eccleſiarum.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quòd vltra diſpoſita in cap. decet, de immunit. eccleſ. in 6. & in decreto Concilij Trident. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, incip. Quanta cura, verſ. Ab Eccleſijs verò, &c. adeſt conſtitutio Pij V. fol. 924. in Bullar. incipien. Cum primum. §. Vt igitur, prædicta Vide infra fol. 601.

 inno-

Digitized by Google

innouantis, & inter alia ordinantis, ac ſtatuentis vt *Pauperes quoque Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumque diuinorum Officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Capitulis inſligenda pro qualibet vice, niſi eos eĳci curauerint, & Parochis dimidĳ aurei. Religioſis etiam clauſtralibus, ſiue regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt in Eccleſĳs ſuis deputent aliquem, qui tales eĳciat & ſi negligentes fuerint, grauiſſimè ab Ordinario corripiantur, quod ſi illi parere recuſauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſiue Superiorum.*

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſĳs, neque in earum porticis, de non ſepeliendis mortuis niſi in cæmeterĳs, ac tumbis, necnon de feneſtris Eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione Diuina tituli S. Mariæ in Coſmedin S.R.E. Presbyter Card. Sabellus S. D. N. PP. in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu, ac ſuburbĳs Vic. Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium, & aliarum dictæ Vrbis, & ſuburbiorum Eccleſiarum Archipresbyteris, Canonicis, Præpoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & Conuentuum cuiuſcunq; Ordinis in eadem Vrbe, & ſuburbĳs exiſten. Abbatibus, Prioribus & Guardianis, Capitulis, & Præpoſitis Hoſpitaliumq;, & Confraternitatum, aliorumq; piorum locorum Cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cætero ſub ducentorum ducatorum auri, totiens quotiens contrauentum fuerit perſoluendorum mandati executiui, & in Iuris ſubſidium excommunicationis, alĳſque cenſuris Eccleſiaſticis arbitrio noſtro imponendis, & erogandis pœnis, audeant, ſiue præſumant, aut aliquis eorum audeat, ſiue præſumat per ſe, vel alium, ſeu alios, in dictis eorum Eccleſĳs, & porticis fabricare, nec fabricari facere etiam ex cauſa cappellarum, altarium, & ſepulchrorum conſtruendorum, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſque quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentium, licentiam in dictis eorum Eccleſĳs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciendi, aut aliquid innouandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia in ſcriptis obtenta, neq; ſupradictas Eccleſias, & porticus, cæmeteria, aliquas ſtantias, manſiones, vel habitationes conſtruere, & conſtrui facere, aut id permittere, vel illas ad vſum priuatum concedere. Minuſq; mortuos, niſi tantũ in cæmeterĳs, tumbis, ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officiũ fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere, eoſdemq; prænominatos omnes requirimus, & monemus, ꝙ infra

Quę fabrica in eccleſĳs ſit int edicta

quinde-

quindecim dierum ſpatium à publicatione præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorũ debeat quaſcunq; feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum Eccleſijs ſupradictis etiam ipſorum introſpicientes dictas Eccleſias remouiſſe, obturaſſe, remuraſſe, remouerique, obturari, & remurari feciſſe, necnon infra terminum prædictum, vbi cœmeteria deſunt tumbas, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum Eccleſijs ad ſepeliendum capaces, & ſufficientes, locis tamen prius per nos, ſeu noſtrum Vicegerentem, aſſignandis, conſtruxiſſe, & conſtrui feciſſe. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & præmiſſa non obſeruãtes, procedere curabimus: volumus autem & decernimus, quòd præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde ac ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Datum Romæ, in ædibus noſtris, ſub anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto. Indictione nona, die vero vigeſima octaua menſis Nouembris Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto P. & D. N. D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Anno primo.

A. Binarinus Vicegerens. Triphon Victorellus Notarius.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo apte locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quæ in Alma vrbe Romana omnium magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

In fol. 437. ibi & denique ſecũdum eoſdem terminos &c. Ad ſciendum quando in condemnatione ad reſtitutionem fructuum veniant diſtributiones quotidianæ videndi ſunt Boer. deciſ. 340. nu. 3. Gambar. in tract. de poteſt. leg. à latere lib. 6. par. 2. nu. 17. Lancellot. in tract. de attentat. par. 3. cap. 31. nu. 28. & infra, & Rota Rom. in deciſ. nouiſſimis diuerſ. deciſ. 618. par. 1. & deciſ. 1170. par. 3. lib. 3. *Reſidentia.*

SEQVESTRVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod Pius Quartus tradidit facultatem Iudicibus lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia auctoritate nulliter collatorum, adijciendo pœnas deſuper litigantium, vt per eius conſtitutionem Romæ in Cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560. fol. 896. in bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu affecto, & dicta auctoritate, vel alias nulliter collato, tam in dicta Curia, quam extra eam litigare contigerit, & Iudici Ordinario, ſeu cui *Cõgruit tit. de Sequeſtr. poſ. & fruct.*

cauſa deſuper commiſſa fuerit, etiam ſummarie, & extraiudicialiter, quantum ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, conſtiterit beneficium ipſum in dictis menſibus vacauiſſe, aut alias, vt præfertur, reſeruatum, ſeu affectum, & nibilominus Ordinaria, ſeu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite detentum exiſtere, idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus, & prouentus beneficiorum ſic nulliter collatorum, & indebite detentorum ſequeſtrari mandet, & faciat, ac alia exæquatur in præmiſſis neceſſaria, & opportuna. Super quo eidem Iudici omnem poteſtatem, & auctoritatem impartitus eſt. Idéq; ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtantia coram eiſdem Iudicibus pendentibus ſimiliter obſeruari mãdauit. Præterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes, ſeu cedentes, & nibilominus lites buiuſmodi proſequentes, ne eorum malitia illis prodeſſe, & fouentibus bonum ius nocere valeat, ad fructuum, redditum, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem; ac expenſarum in litibus buiuſmodi factarum refectionem, omniaque, & ſingula damna, & intereſſe, in quibus condemnati fuerint, ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per Iudices tam Ordinaria, quam delegata, vel alia auctoritate fungentes, coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere, ac ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſque, ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, ſeu latarum, & decretarum, à quibus appellare non liceat, ad reſtitutionem, ſeu relaxationem poſſeſſionis, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, necnon refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe buiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ latæ, & literæ executoriales buiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententijs, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis, & fructuum, reddituum, prouentuum, necnon damnorum, & intereſſe buiuſmodi refectioni, alijſque præmiſſis realiter, & cum effectu paruerit, alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis &c.

Extat

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeat apud perſonam à Iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & canonici percipiant, publicata Romæ die 2. Iunij 1568. fol. 1013. in bullar. tenoris ſeq. *Cordi nobis eſt lites minuere, & à laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus, & ſtatutis, etiam à Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit, quòd occurrentibus litibus, & controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus, officijs, Canonicatibus, & præbendis portionibus, & præſtimonijs, cæteriſque beneficijs eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis, tam Ordinaria, quam Apoſtolica auctoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates, Canonicatus, & præbendas cæteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione, & receptione, & Capitulum, & Canonicos, cæteraſque capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed Capitulum, & Canonici illas, vel in ſuos vſus, & vtilitatem conuertendas, ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt, recipiant prout in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, quod fructus, redditus, & prouentus, & diſtributiones, cæteraque emolumenta, quæ vigore conſtitutionum, conſuetudinum, & ſtatutorum prædictorum à Capitulo, & Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius non ab eiſdem Capitulo, & Canonicis recipiantur, ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam, per Iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei, cui de iure po-*

ſita

ſtea reſtituenda fuerint. Sicque per quoſcunque &c. Non obſtantibus &c.

In fol. 466. Ad verbum Simonia addenda eſt Pauli IV. conſtitutio publicata Romæ die 27. Nouembris 1557. contra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent fol. 6014 in bullar. incipien. Inter cæteras curas & infra.

Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi Simoniacæ quãtum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cætero omnes, & ſinguli, qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendam occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulauerint, & tanquam tales ſe in examine ſuppoſuerint, aut beneficia pro perſonis id ignorantibus ſeu pro ſe, vel pro alijs cum oblatione alicuius penſionis annuæ, aut pro alijs, cum ſpe penſionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis conſequendi, vel pro ſe ipſis principaliter, animo, & intẽtione ea poſtmodum in fauorem aliorum, etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum, cum ſimili penſione, aut commodo, aut etiam ſine eo reſignandi obtinere procurauerint, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore ſeu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiam, à qua niſi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant, necnon priuationis omniũ, & ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolum ſummarie, & extraiudicialiter, quod ipſi contra tenorem præſentium aliquid fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem vel eius Locumtenentem

pro

pro talibus, & vt tales publicari poſſint, & nihilominus ſic, vt præfertur, obtentæ prouiſiones & commendæ, aliæq; diſpoſitiones nullæ ſint, irritæ & inanes, nullumq; alicui ius in ipſis beneficijs, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintque beneficia, tam ſic impetrata, quàm per eos antea obtenta, tanquam modo præmiſſo vacantia à nobis, & Rom. Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat liberè impetrari; volumuſq; ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtra huiuſmodi, etiam quoad Monaſteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus, &c.

Vide Gōzalez in comment. ad reg. 8. Cancell. glo. 15. ſub nu. 90.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCIENDVM eſt, quòd ne Sede vacante acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol. 111.b. in Bullario publicata Romæ die vltima Martij 1571. incip. *Muneris noſtri eſt aditum prohibere per quem ſalubris delictorum animaduerſio perperam diſturbatur. Neſarium etenim facinus in plerſque Epiſcopatibus Regni Siciliæ citra, & vltra Farum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus Eccleſijs Præſule viduatis, Vicarij à Capitulis conſtituti, gratia, timore, odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerum, & cauſarum criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio, vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malum, qua poteſt induſtria, coercendum, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus & futuris, vt deinceps inuentarium authenticum omnium, & quarumcunque ſuæ Curiæ querelarum, accuſationum, inquiſitionum, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum, cæterorumque actorum cauſarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ notarium fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti notarij manu ſubſcriptum, penes ſe cuſtodiant, donec ſuper eis fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit, illud [illegible] ſigillo ſuo obſignatum, fidei Sacerdotis cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea ſecuta proximus ipſum Prælato ac domui, ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis debeat reſignare, vt ab eis tutè, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul, cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci, ita vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint, recipiant ab eiſdem. Quicunque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, combuſſerit, ſuppreſſerit, aut tuſſerit id fieri, ſeu auxilium,*

Congruit tit. de off. ordin. ſeu tit. ne ſede vac.

conſilium,

conſilium, vel fauorem præſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium auctoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. Idem quoque, & pariter notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tanquam falſi reus declaretur, pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & conſtitutiones legitimas irrogatæ. Nulli ergo &c.

CAP. SEDE VAC.

AD maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra fol. 171. nu. 9. & fol. 172. ſub nu. 13. ac fol. 523. ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro Capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Conc. Trid. præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An Capitulum Sede vacante duos Vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad duas dubitationes libello his literis adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationi Cardinalium Conc. Trid. decretorum ex Sanctiſſimi D. auctoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quod ad primam attinet) reſpondit, ſi legitimè probetur immemorabilis conſuetudo, poſſe vtique Capitulum huiuſmodi Vicarios cõſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Conc. c. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundam reſpondit Capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroq; ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæq; ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino A. Card. Caraſa.

REGVLARIS CANONICVS.

SRaeter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quòd hodie nulli regulares, etiam ſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica, beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Cancell. glo. 7. nu. 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Conc. Trid. videlicet. Sanctiſſimus D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congreg. Lateranen. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

PARS

PARS SECVNDA.

PRAETER Caietan. & Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, Conſtitutionem Pauli 4. contra Apoſtatas à religione Pium 4. reuocaſſe, & ad terminos iuris reduxiſſe, vt in Bullar. fol. 654. incip. Sedis Apoſtolicæ, adeo, quod hodie attenditur diſpoſitio iuris communis, prout habetur in c. pen. & fin de apoſt. in c. fi. de regular. & in c. 2 ne cler. vel monac. in 6. De huiuſmodi Apoſtatis, item & de legitimè à religione expulſis, nouiſſime, & copioſè ſcripſit Eman. Roder. tom. 1. quæſt. regul. q. 30. per totam, quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum, vide ipſum in conſ. 75. de regular. in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur à ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularem, ſed coopertum, alio habitu publicè ſuperindutus incedens, ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quòd cùm caſus Venetijs accidiſſet, fuit pro tali dijudicatus, & punitus, referente Thoma Triuiſano lib. 2. deciſ. Venet. deciſ 19. tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis, & geſtare illum coopertum, perinde eſt ac ſi non ferret cùm non videatur; tum quia prædictus timor, cùm ſit reſpectu pœnæ benemeritæ, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſſione, etiam quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem, apoſtaſiæ crimen incurratur, videndus eſt Achil. de Graſ. deciſ vnica, ſub tit. de apoſtatis. APOSTATA.

PRAETER Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi anſam in quæſtione illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſia per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Ioan Gutier. lib. 1 can quæſt. cap. 27. ſatis apparet: An ſcilicet facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ, ſeu Iubilei, eligendi Confeſſarium quemcunque preſbyterum ſecularem, vel regularem ex approbatis ab Ordinario, intelligi debeat ab Ordinario illius loci, ſeu diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pænitentiæ, & ſic vbi pænitens Confeſſarium eligere vult vt confiteatur. An verò ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu; ſciendum eſt, quòd propter opinionum varietatem, & conflictū, teſtante Emanuele Roder. in explicatione Bullæ Cruciatæ §. 9. nu 5. Ioannes Ribera Archiepiſcopus Valentinus conſuluit Illuſtriſſimos Cardinales Concilij; eiq; reſcriptum fuit in hunc modum, videlicet, Congregatio Concilij reſpondet, approbatum ab alio, quàm à Valentino Archiepiſcopo in Diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario. Qua declaratione attenta, opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo verò ad perſonas regulares adeſt diſpoſitio S.D.N. Clementis Octaui, ſub Dat. Romæ die 23. Nouembris 1599. tenoris ſequenti. Ad perpetuam rei memoriam. CONFESSOR. Congruit i. de pœnit. & remiss. Clem. viij

Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis peten-

tium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum, & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ ſanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdam etiam, quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt, Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus vti præſumunt, & illorum prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos qui à ſuis Prælatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem ſanctæ Cruciatæ, & aliorum Indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcunque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet locorum minime habere, neque cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiam, quòd contra Confeſſores, qui in ſacris Confeſſionibus confitentem ad libidinem prouocauerint, cum male de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Franc Pegna in comment. ſuper director. inquiſit par. 2. q. 56. ac ita in ſacroſ Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crimin. can. cap. 82. quod & iuſtiſſimè ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pontif. Max. quadam ſua conſtitutione, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuo

chiuo

*chiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſiponen. copiam libri, in quo contine-
batur ſibi faciente Reuerendiſſimo D. Antonio de Norona Epiſcopo Eluenſi,
& Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert
Eman. Roderic. tom. 1. ſuarum quæſt. regul. q. 59. art. 4 fol. 557. in impreſſis
Salmanticæ, prout ſequitur.*

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa 4.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia, accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, et diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes, aut alias audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur; nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet, pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earũ audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando, ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios à te deputandum, ſeu deputandos contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos, tam ſeculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quàm ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta exceſſuum ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit facien- Pij 4.

dum, debita præcedente degradatione ſecularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan. &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimoprimo, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Ampliatur, nam licet ex contextu d. conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres, ut tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum, tum quia ratio in ipſa conſtitutione expreſſa conueniat etiam huic caſui, immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen, tum quia hæc conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, nõ excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immo grauioris. Roderic. loco præcit. & latius tom. 2. q. 26. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione, tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quòd non ſuffragatur vulgaris regula illa, nempe in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex gloſ. notab. in c. 1. in ver. Italiæ de tempor. ord lib 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus pijs audire confeſſarium committere id, quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit, quòd vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex communi DD. conſenſu, ex allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones, n. 25. C. de ſacroſ. eccl & alias diximus f. 138. & 139.

HAERETICI. CONSTITVTIO S.D.N. D. Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. *ut Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant. Sub Dat. Romæ die 26. Iulij 1596.*

Clem. 8. ***Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quamplures Chriſtifideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patrijs, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, abeant in longinqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed, quod peius eſt, Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur: quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſancta Miſſæ ſacrificio, alijsq; diuinis officijs, ac ſanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarũ animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & alijs malis, & periculis inde prouenientibus, quãtum cum Domino poſſumus, obuiare cupientes,***

cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cætero nullus Italus, ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catbolico non exiſtat, in qua liberè, & ſine omni periculo palam, & publicè celebrari & audiri poſſint ſacroſancta Miſſa, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum corpora ſepeliri, & cætera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ: Vtq; ijdem Itali abſtineant à Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios, niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præſumant. Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, nō vtantur. Cum verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu inhabitandum in partibus prædictis, id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, à quibus ſerio admoneantur, vt in eis perpetuò Catholicam, & orthodoxam Fidem conſtanter retinentes & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religioſè colant, atque omnem hæreſim, & errorem, hæreticos, ſchiſmaticos, & ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent: ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſima Eucbariſtiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant: ad quod & nos dictos Italos tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan. &c.

QVAE-

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

QVAESTIO illa, quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones, quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles reputandi ſint, vel ne, definita iam reperitur per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in forma breuis tranſmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri Epiſcopo Nouarien. noſtro, & Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuntio. Sixtus Papa V.

Sixti V. Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam & ſpadones, qui vtroq; teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe commiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licet ad generationem, & ad matrimonij cauſam minime aptum effundũt, matrimonia cum mulieribus, præſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſia ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducantur, requiſiuit à nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubijs ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quòd ſecundum canonicas ſanctiones, & naturæ rationem qui frigidæ naturæ ſunt, & impotentes ijdem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones, quas tanquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundum iactitant, quàm mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſtè viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu, & in figura matrimonij, turpes huiuſmodi commixtiones affectare quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant, ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quòd ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugijs nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebra, & incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mandamus, vt coniugia per dictos, & alios quoſcunque eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carentes, cum quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus, contrahi prohibeas, eoſq; ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles auctoritate noſtra declares,

Congruit tit. de frigi. & maleſi. & impot. ad coeund.

& tam

& tam locorum Ordinarijs, ne huiuſmodi coniunctiones de cætero fieri quoquo modo permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium contraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic jam contraxerunt, ſi appareat illos, non vt castè ſimul viuant contraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire conuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures: Nos enim ita in præmiſſis, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, quacunque auctoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quacunque cauſa & instantia iudicari, & diffiniri debere, & ſi ſecus ſuper his à quocunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut conſuetudinibus, quæ abuſus potius, & corruptela cenſendæ ſunt, etiam ſi ab immemorabili tempore obſeruatæ dicantur, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque. Dat Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacent, refert Io. Gutier. lib. 1. can. quæſt. cap. 16 ſub num. 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam. verba ſunt Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 5. in fine.

Hinc ſciendum quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcriptæ videlicet.

Congruit tit. de conſanguin. & affin.

Propter dotem.

1 *Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.*

Pro muliere indotata.

2 *Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſq. ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.*

Propter

Propter anguſtiam loci.

3 *Quod cum dicta Oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.*

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 *Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferen. propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.*

Clauſula etſi extra.

5 *Etſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos, quam ipſa habet, non eſſet competens, neque ſufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.*

Propter inimicitias.

6 *Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit quòd ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur, pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis Oratores prædicti cupiunt, &c.*

Propter lites.

7 *Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino componerentur, pro illis igitur &c.*

Pro confirmatione pacis.

8 *Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ vigerint, aliunde tamen quàm ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione Oratores prædicti cupiunt, &c.*

Pro Belgis.

9 *Quod cum Oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S.R.E. viuere intendant, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt, ne cõtingat eos cũ hæreticis contrahere, cupiunt &c.*

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 *Quod cum dictus locus ad litus maris ſitus continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtium expoſitus ſit, & propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, eo accedere velint, cupiunt &c.*

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 *Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet, non inuenit.*

Cauſæ infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 *Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur, dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.*

Quando

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſumarunt, deteċtoq; impedimento, abſtinuerunt.

13 *Quod ipſi alias ignorantes aliquod impedimentum inter eos exiſtere, quominus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimonium inter ſe per verba de præſenti publicè factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia, iuxta formam Conc. Trid. nulloq; detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudq; in facie Eccleſiæ ſolemnizarunt, & carnali copula conſumarunt, poſtmodum verò cum ad eorum peruenit notitiam, eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod à carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt; Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret, grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant &c.*

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quòd praxis Romanæ Curiæ, pariterque ſacra Concilij Congregatio cenſuit, quòd diſpenſationes factæ non expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionem Rom. Pontificis factam Ordinario de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur, ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Io Gutier. lib. 1. can. quæſt. c 15 ſub nu 24. & Apoſtilla ad conſ 9. Nauar. de conſang. & affin. in nouis, ac declarationem ad literam etiam refert Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram q. 56 art. 5 concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quòd diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandam conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quoad matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari quoad legitimationem prolis, prout in vna Siracuſan. illegitimitatis, die 19 Octobris 1573. reſolutum fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuerſ. par. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliam eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo deciſ. 483. incip. Matthæus Gabella, lib. 2. quod nota propter præiudicium venientiam ab inteſtato.

MISSA.

QVANTA circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licentijs, vt ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domus Oratorijs celebretur, attendendum eſt tum ex Concilio Trid. ſeſſ. 22. in decreto de obſeru. & euit. in celebratione Miſſæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet in Oratorio, aut altari ad diuinum cultum tãtum dedicato, vt profitetur Io. Gutierrez lib. 1. canon. quæſt. cap. 30. nu. 28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina,

Vide Nauarr. in man. c. 25. nu. 82.

ramina.ſeu clauſulas,videlicet, Vt Oratorium ad hoc decenter extructum & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab Ordinario loci etiam viſitandum,& approbandum. Item vt Miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſecularem,ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem. Item vt dicta conceſſio intelligatur,ſine tamen iurium parochialium præiudicio,ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Penthecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adÿci ſolet, vt alÿ, præter familiares illius perſonæ,cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrænare, ſeu reducere numerum Miſſarum à Fidelibus relictarum vbi tenues ſunt eleemoſinæ, & Miſſæ non dicuntur, deducitur ex Conc.Trid.ſeſſ.25.de reform.cap.4. Qua de re cum Capitulo Cathedralis Neap. pro tenui eleemoſina incumberet onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilÿ ſibi recurrendum foret,hæſitabatur tamen,eo quod in d.cap.4.de Miſſis tantum mentio fiebat,& non de anniuerſarÿs, & conſulti Illuſtriſſimi Cardinales, eis ſuper hoc ipſius Capituli nomine ſupplicatione porrecta, reſcripſerunt, vt ſequitur.

Perilluſtri,ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri,D.Archiepiſcopo Neap.

Perilluſtris, ac Reuerendiſſime Domine. Cum ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet Illuſtriſsimis Cardinalibus, qui ſacra Trid.Concilÿ decreta interpretantur,dubitari abs te,An eiuſdem Concilÿ decretum ſeſſ.25.c.4.intelligatur etiam de anniuerſarÿs,ÿ Amplitudini tuæ ſignificandum cenſuerunt, decretum prædictum in ſacrorum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouembris 1583.

Amplitudinis tuæ vti frater Philip.Boncomp. Card.S.Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit.commen.glo.5.nu.29. declarauit eadem Sacra Concilÿ Congregatio, vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum, quid iuris de illis qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit à quibuſdam, vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfiant? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

MONASTERIA, ET CONVENTVS REGVLARIVM VIRORVM.

REVOCATIO *indultorum, præter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum, recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris,publicata Romæ die 1.Decembris 1569.fol.1059. in bullar. incip. Quæcunque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta*

dulta præter iuris communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres, Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum Ordinum profeſſores, quibuſcunq; Ordinibus, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Militijs, & pijs locis, etiam S. Antonij Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacobi de Spata, Sancti Lazari Hieroſolymitani, eorumq; Eccleſijs, membris, ſuperioribus, & perſonis, per quoſcunque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, tam in ipſorum Monaſteriorum, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quàm deinceps quomodocunque, ac quotieſcunque, etiam per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutionibus, præſeruationibus, mentis atteſtationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijſq; fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deq; ſimili poteſtatis plenitudine, etiam pauperum infirmorum miſerabilium, & cuiuſcunque alterius pij operis intuitu, ac etiam ex quibuſcunque alijs cauſis, quantumuis grauibus, charitatiuis, & neceſſarijs, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon S. R. E. Cardinalium, deq; illorum conſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa, confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, vel etiam moderata. Caſſamus quoque, & annullamus quoad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper ijs confectas, ac proceſſus, & alia inde ſecuta quæcunque. Ac volumus ea omnia vires, & effectum de cætero non habere, ita, vt poſthac illorum ſic reuocatorum prætextu, Prælati, & ſuperiores prædicti, aut alij quicunque nullum prorſus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem tranſeundi ad ipſos licentiam (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem ad habitum, & profeſſionem regularem in ſuis quiſque Monaſterijs, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuò maneat, admittant, nec omnino quemquam recipiãt, vel retineant. Eos verò, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorũ tantum, ac præter iuris communis diſpoſitionem) iam habent tranſlatos ad eorum ſupe-

Pij V.

Congruit tit. de regulari.

Cõc. Trid. ſeſs. 14. de ref. c. 11.

riores, & loca eius Ordinis, vnde errant profecti, quamprimum remittant. Decernentes admiſſiones. receptiones, & retentiones huiuſmodi nulla firmitate ſubſiſtere, neminemque prorſus vlli voto, vliq; regula, vel obſeruantiæ, etiam iuramento, aliaue ſolemnitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus per prædictos, aut quoſcunque alios quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque verò aliquem contra huius noſtræ reuocationis tenorem admiſerint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædicto) tranſlatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingulis dignitatibus, adminiſtrationibus beneficijs, officijs, fructibus, & penſionibus eccleſiaſticis præſentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnibus locorum Ordinarijs, in quorum diœceſibus loca prædicta conſiſtunt, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios de tranſlatis prædictis auctoritate noſtra cognoſcentes in eos, quos contra hoc præſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac etiam recipientes, vel retinentes, reiecto quocunque exemptionis priuilegio animaduertant, ipſoſq; præterea tranſlatos, vel retentos, ad priores Ordines, & diſciplinam remittere procurent. Contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, cæteraq; iuris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione poſtpoſita. compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c.

Quoad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad aliam, in quodam libro priuilegioꝝ S. Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Domini 1589. referente Emanuele Roderico tomo 3. quæſt. regular. q. 52. art. 20. in fine, continetur quædam declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt quod tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, niſi cauſa cognita tranſeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idq; ex approbatione Capituli generalis. Item à Sacra Congregatione ſuper negotijs Regularium reſolutum refertur, quòd per licentias, quæ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad non clauſtrales, vt ſunt Militares, & Hoſpitalariæ, prout admonet apoſtilla ad conſ. 58. Nauarr. de regular. in nouis.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, vnius, ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ Conſtitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates profeſſionum; ſaluis pœnis contra Superiores Ordinum in receptione Religioſorum peccantes inflictis. Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis M D C I I.

In ſu-

In ſuprema Eccleſia Catholicæ ſpecula meritis, licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti, omnibus incommodis, quæ in eadem Eccleſia, non ſine Fidelium animarum periculo, & detrimento oriri poſſunt, ob variam, & ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum quas iuſtis de cauſis ediderunt, interpretationem, pro noſtri Paſtoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cum igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter ad integritatem, & candorem in Regularibus, & Religioſis Ordinibus in Eccleſia Sanctæ inſtitutis retinendum, & conſeruandum, quadam ſua, quæ incipit, Cum de omnibus Eccleſiaſticis Ordinibus, ſub Dat. ſexto Kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio, nonnulla circa modum, formam, & qualitates admittendi Religioſos ad quoſuis Regulares Ordines decreuerit. & deinde alia ſimili, quæ incipit, Ad Romanum ſpectat Pontificem ſub Dat xij Kalen. Nouembris, Pontificatus ſui anno tertio, quædam dubia ſuper dicta priori conſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ mem. Gregorius Papa XIIII. etiam prædeceſſor noſter alia ſua perpetuò valituris conſtitutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia ſub Dat. Idibus Martij, Pontificatus ſui anno primo reſpectiuè editis, Conſtitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiſdem Conſtitutionibus plenius continetur. Tamen, quia longo vſu, & experientia compertum eſt, ex nimia facilitate, & multitudine caſuum, in quibus profeſſio à ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordinis à dicto Sixto prædeceſſore nulla declaratur, multos hac occaſione arrepta fraudulenter petijſſe, & in dies petere vt profeſſio, quam in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta ſub hoc prætextu deſeruerunt: & idcirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos ea ſcandala, & incommoda, quantum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum cõſtitutionum prædictarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes matura ſuper his cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſuper negocijs Epi-

Clem. 8.

ſupra fol. 293.

fol. 299.

fol. 305.

eijs Epiſcoporum, & Regularium deputatis, conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Conſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quoad eam partem, per quam eorũ, qui formam in eiſdem Conſtitutionibus præſcriptam de cætero non ſeruauerint, & quoad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorum in quibuſcunque etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde ac ſi prædicta Conſtitutiones in illa parte edita non fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Cæterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium huiuſmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & profeſſionem, earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipſis Conſtitutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus; ſicq; & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An. ſ. renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, ſtante diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. cap. 16. valida ſit, vel ne; Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hunc modum, videlicet. Congregatio Concilij cenſuit decretum Concil. Trid. cap. 16 ſeſſ 25. de regul. & mon. non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hieronymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe ſuper precibus monaſterij Sanctæ Agnetis Ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitr. iud. caſu 436. ſub nu 3. qua attenta non eſt habenda ratio eorum, quæ in contrarium ſcripſerunt, Nauarr. in conſ. vlt. de donation. in antiq. & Molina de iuſtit. diſput. 139. in verſ Ambiget rurſus &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſ. 81. Nauarri ſub tit. de regular. in nouis.

Sequitur eiuſdem S D. N. Clementis PP. VIII. præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Clem. 8.

Congruit tit. de eccleſ. ædif.

Quoniam ad inſtitutam Regulariũ locorum, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruandã maxime pertinet, ut in quibuſq; domibus, & monaſterijs is tãtus numerus

Religio-

Religioſorum, qui commodè ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſque ciuitatibus, & locis noua domus, & Monaſteria, præſertim Mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem ciuitatibus, & locis, aliorum domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium, habita ratione, commodè ſuſtentari poſſe, dignoſcatur. Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro Paſtorali munere opportunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper conſultationibus, & negotijs Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum Ordinarios non poſſe licentiam ad nouos Conuentus cuiuſque, etiam Mendicantium Ordinis in ciuitatibus, & locis eorum Ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis, erigendos impertiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & alijs intereſſe habentibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe: Si verò ab eorum in huiuſmodi cauſis ſententijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quouſque à nobis, & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatum extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per præſentes in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus &c. Dat. Romæ apud S. Marcum ſub annulo Piſcatoris die 23. Iulij M D C I I I. Pontif. noſtri anno xij.

Decla-

Declaratio quomodo ſint ſoluendę eleemoſynę pro Monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

MONASTERIA MONIALIVM.

QVEMADMODVM ſacri olim Canones, & nouiſſime Sacrum generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decreuit, vt in Monaſteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari; ita quoq; Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, quæ negotijs, ac conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt, quàm ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorum Ordinarijs reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis Monaſteriis Monialium, etiam curæ Regularium, ſeu Militiarum ſubiectis, iuxta cuiuſq; Monaſterii facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupranumerariorum locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet Monaſterio definito decedentibus, in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadē Sacra Congregatio, quæ peculiariter ſuper ea re ſæpenumero reſcripſit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, Moniales, quæ ſupra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum recipiuntur, in locum Monialium decedentium intra numerum nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe, quin aliæ in locum earumdem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis Monaſteriis Moniales intra numerum poſſunt admitti; quinimmo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quoad hoc remanere, etiam ſi in cæteris ab aliis nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſq; Monaſterii inſtitutū eſſe debeant.

Decretum ſacræ Congregationis.

Congruit tit. de ſtatu regul. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplicis eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cuiuſque Monialis intra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum erogari pro tempore conſueuerit: ita tamen vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacra Congregatio diſtrictè prohibet, ne loca per obitum Monialium intra numerum decedentium pro tēpore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi ac in Monialis demortuæ locum, promiſſionem, aut receptionem in Capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda, & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum

recipiendæ

recipiendæ ſunt iam tunc cum eis loca vel promittuntur, vel dantur; ſi quid verò contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque Monaſteriorum ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint, priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ, aliiſq; arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictos, & obnoxios fore declarat, ſaluis etiam ſemper, & in ſuo robore permanentibus aliis quibuſcunque ipſius Congregationis decretis alias latis, præſenti decreto non contrariis, præſertim circa Monialium admiſſionem, & receptionem ad habitum, & profeſſionem, & circa eleemoſynarum depoſitionem, ſolutionem & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6 menſis Septembris M D C IIII.

Alex. Card. Florent.

Berlingerius Gyſſius Secret.

Romæ ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ M D C IIII.

ORDO.

ACCEPI à quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficii, ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitii in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat. Et reſpondendum videtur, quòd ſic, qui titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur. Maiol lib. 4. de irreg. c. 16. ſub nu. 2. & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ à nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis, teſte Pariſio lib. 2 de reſign. benef. q 6. nu 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. rec. Sixti V. quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtr. & Reueren. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Sixti V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Romanum Pontificem, quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſiduè inuigilare decet, vt in Eccleſiis magnarum, præcipuè Ciuitatum, non deſint, qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia, ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonii ſufficientis titulo carentes iuxta Conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingulorum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtilitatibusq; prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes & ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ætate, natalium legitimitate, & aliis qualitatibus à iure requiſitis, per te idonei

Digitized by Google

reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaq; bona non poſſideant. dummodo alicui Eccleſiæ dictæ Ciuitatis de conſenſu eiuſdem Eccleſiæ Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum, ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis à pijs Chriſtifidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem Eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint. & debeant, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorum exigentibus demeritis, ab ipſa Eccleſia amouendi veniãt; ad quatuor minores, necnon ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatiſq; Concilij Trid. decretis promouere liberè, & licitè valeas, licentiam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem, prædicta, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis. cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi vt in ſeſ. 23. cap. 11. & 13. diſpenſare ſuper temporum interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitijs Regularium ordinandorum: ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quoad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVONIAM *ſequens Rota Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt alijs innoteſcat, ideo communicari conſulendo illam, fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.*

Fuit dubitatum per Ill. & Reuerendiſſimum D. Seraphinum Oliuarium Razalium Rotæ Auditorem in cauſa Syracuſan. quartæ. An opera pia, in quibus conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata à iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano. & die Mercurij 5. Martij 1586. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates. Prima fuit an Reuerendiſſimo D Epiſcopo Siracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet

hebdomada

Digitized by Google

hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quòd de relictis pauperibus in genere nulla debetur quarta, gloſ. in c.2. in verbo decreuit, & ibi Innoc.nu.1. Abb.nu 8. de ſepult. Bal.in l id quod pauperibus, nu.30 verſ. addo tertiam rationem, C.de Epiſc.& cler. Rom.conſ.233. nu.2. verſ.tertio fallit. Petr de Vbald.de canonica Epiſcopali c.5.nu.10.& 11. & cap.7.nu.15.& 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem pijs locis, de relictis autem perſonis non detrabitur quarta Epiſcopalis, iuxta tex.in c.ex parte, il terzo, de verb.ſign. Inn. Abb Petr.de Vbal vbi ſupra. Fallit autem hæc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Io.And.limitat Abb.in d.c.2 n.3 & Pet.de Vbal.vbi ſup.

Secunda difficultas eſt: An de relictis pro reſtauratione Eccleſiæ matricis, ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorum debeatur quarta: & Domini cenſuerunt non deberi, iux.tex. in c.vlt.ibi, ſeu fabrica, de teſtam: & in d.c.ex parte, ibi, vel ad fabricam, Rom. d.conſ.233. in princ. Capyc.deciſ.23.nu.4. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas: An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſt. Io.And. Anch. in d.c. vlt. de teſtam. vbi Couar.exiſtimat eſſe magis communem opinionem; Contrarium verò tenuerint Goffred.Card.Barb.et ipſe Couar.per tex.in c.nobis 12.q 2.quia legatum Eccleſiæ non indigente, ſeruandum eſt in futuram Eccleſiæ refectionẽ, & reſtaurationem: Ideo in hoc conflictu attendenda eſt forma legati, ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos ſolui aliquid pro reſtauratione Eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia; ſi verò legat pro reſtauratione Eccleſiæ, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda; & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum & aliorum ad cultum diuinum pertinentium, ex his namque non debetur quarta, d.c fin. ſi verò vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta, d.c.ex parte, & c.requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt: An de relictis pro alijs operibus pijs in genere detrabatur quarta, & hæc pendet à futuro euentu, ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta Eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, d.c.fin.& c.ex parte, & Couar. in d.c.fin. num.7. quia diſtributio quam facit executor cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l.vnum ex familia, §.1.vbi Dinus, Bart.& Doct.de leg.1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis & pro vna puella conſanguinea; & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cùm legatum ſit factum perſonis & non locis; aut non ſunt pauperes, & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq.de priuil.piæ cauſæ in princ. Quare concluſum ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

Digitized by Google

SYNODVS DIOECESANA.

DECRETO Concilij Trid. ſeſſ. 24. de ref. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3.

Acta verò, quæ neceſſariò in Synodo fieri debent, ſunt videlicet: Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & ſucceſſiuè proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum, & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij ſiue Secretarij ipſius Synodi.

Secundo monendi, & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, et intereſſe debent, & contemnentes, per pœnas eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt, ac comparentes obedientiam, & reuerentiam exhibere debēt, iux. tex. in c. quod ſuper his, de maior. & obed. & contra abſentes, nec legitimas excuſationes adducere curantes, veluti contumaces procedi vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri, & promulgari decretum quod ſi contigerit quem in ſedendo, loco ſibi debito non ſtetiſſe, ſeu vocatum fuiſſe, aliudue egiſſe, quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium, ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœceſis Clerus vocetur.

Quarto debet apponi pœna ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa, ac benedictione obtenta, diſcedere præſumat.

Quinto moneri debent omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint, & ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideatur. Solent inſuper eligi Punctatores, & teſtes Synodales, aliaque agi, quæ Epiſcopo expedire videbuntur.

His peractis, alta, & intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in bulla fel. rec. Pij 4. incip. Iniunctum, & c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur, vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam, præſtitoq; iuramento decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij, ac debitæ reuerentiæ.

Seſſ. 25. de ref. c. 10. Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis, quibus cauſæ delegandæ committantur, illique, qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Seſſ. 24. de refor. gen. c. 18. Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilij de proponendis examinatoribus promouendorum ad Eccleſias Parochiales, pro quibus probandis ſuffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, de quibus examinatoribus in Synodo approbandis, extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilij ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr. & Reuerendiſ. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Conſultationi Amplitudinis tuæ ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Trid. Concilij interpres: nempe Examinatores, qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, à Synodo tam per vota ſecreta, quàm aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire

pedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſſimum precamur. Romæ die 11. Iulij M. D. XCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr. & Reueren diſs.

Vti frater Hieron. Card. Matthaius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorum Concilij Trid. ſuper perſonali reſidentia facienda c. 1. ſeſ. 6 de ref. & ſeſ. 23. de ref. c. 1. in cuius fine id expreſſe cauetur, vt in Epiſcopalibus Concilijs publicentur. Publicatio autem ſtatutorum Concilij Prouincialis fit in Epiſcopalibus Synodis ex diſpoſitis in c. ſicut olim, de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta, & conſtitutiones Synodales faciendæ. quæ poſtea publicè in Eccleſia promulgentur. illæ autem fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilii ſcriptæ tenoris ſeq.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſſime Domine vti frater. Sacra Congregatio Illuſtriſs. Patrum qui Trid. Concilio interpretando à S. D. N. præfecti ſunt, per libellum Amp. tuæ nomine porrectum conſulta reſpondit, eandem Amp. tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi niſi in caſibus à iure expreſſis: non obſtante, quòd ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana & Prouinciali Synodo expreſſe habeatur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ à Patribus per verbum Placet, confirmentur. Cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Domino, quem vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus muniis ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus. Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ,

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebrata in menſe Septembris 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur, fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus, iuxta modum, & formulam à Prælato præſcriptam, quibus terminatis, omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculum pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei: quod verò ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis, concordiq. voluntate, & pacis, atque charitatis ſtudio, quæcunque lecta, ſancitaue ſunt, ſollicitè exequantur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur.

Demum Epiſcopus ſolemniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificali libro contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœceſana antequam publicetur, ſit ad Vrbem tranſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per Sacram Concilii Tridentini Congregationem? Et reſpondeo, quòd non, prout ex ſequentibus literis manifeſtè deducitur.

Illuſtri, atque Reuerendiſs. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtun.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud Patres Illuſtriſſimos, qui Triden. Concilii decretis interpretandis præfecti ſunt

Diœce-

Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantum emendare. Quarè vt voluntati, vereq; Paſtorali Amplitudinis tuæ Zelo in tuæ Sinodi correctione quoquo modo ſatis per me fieret, illud pro mea in te, & in Eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimulque ea adnotarem, quæ notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſius Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus, inſpicere. Quod ſupereſt tu, Clerusq; tuus in tot ſalutarium conſtitutionum obſeruatione nouiter incumbite, memores vnam, optimamq; legem eſſe legum obſeruantiam. Valete in Domino. Romæ pridie Kal. Decembris 1586.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ

Vti frater ſtudioſus A. Card. Caraffa.

PRAETER *Summiſſas in hoc verbo rurſus ſciendum eſt extare infraſcriptas Sacræ Congreg Concilii declarationes relatas per Hieron Gonzalez in commentar. ad reg. 8. Cancell. Romæ impreſ. glo. 6 nu 254 et infra, et ſunt videlicet: An deficiente Magiſtro Grammaticæ in Ciuitate, poſſit in ea Curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato cum congrua mercede in Parochiali, dummodo ſolemnibus diebus interſit? Congregatio cenſuit non poſſe.*

Item an Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex Curatis ſuæ Diæceſis ex ipſorum Eccleſiis, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis Eccleſiis minime abeſſe cenſeantur? Congregatio cenſuit non licere. Et iterum

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur à reſidentia, dummodo cura ſuæ Eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item Epiſcopus non poteſt vti opera Parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diæceſis, niſi pro tempore duorum menſium à Concilio permiſſo, et idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, à reſidentia Parochiali non excuſatur.

Item obtinens Parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ, et habens liberum curæ exercitium, et omnium bonorum, fructuum, et prouentuum, ad dictam Eccleſiam Parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta Eccleſia.

Item, An Cappellani coadiutores Rectorum Parochialium inſtituti auctoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi? Congregatio cenſuit teneri. Quam declarationem narrat idem Doctor in præcit. commentgio 5. §. 9. nu. 17. qui etiam inferius nu. 30 atteſtatur eandem Sacram Concilii Trid. Congregationem cenſuiſſe, quod, propter deputationem Coadiutoris, Parochus cui datus eſt Coadiutor, non poterit abeſſe à reſidentia. Nam Parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt Epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Trid. ſeſſ. 21. de ref. c. 6. qui ſi tunc abeſſe poterit, ſequeretur quòd melioris conditionis eſſet ſtultus, quàm peritus, contra tex. in c. eum qui, de præb. lib. 6.

VICARIVS PERPETVVS.

S*CIENDVM eſt, quòd poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de ref. c. 7. et ſeſſ. 25. c. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuò vnitarum, emanauit conſtitutio fel. rec. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. f. 999. in Bull. incip. Ad exequendũ Paſtoralis officij, & infra. Motu proprio, et ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiã de ipſius Concilij mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos in aſſignatione portionis ipſis Vicarijs perpetuis ex prædicto Concilio ipſorum Prælatorũ arbitrio facienda ita ſe continere, & arbitrari debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentionibus communiter percipi ſolitis eis omnino aſſignetur, niſi Vicarijs temporarijs ſolitũ fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaq; numerata, fundo ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi conſtituatur, cuiuſcunq; valoris Parochialis Eccleſia vnita fuerit, et habita etiã ratione redditũum, & onerum loci, cui Parochialis ipſa vnita fuerit, ita quòd portiones vltra, vel infra dictas ſummas ſcutorum centum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterum forſan aſſignandæ quoad exceſſum et defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiuè cenſeantur, niſi tamen valor annuus ipſius Parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere ſummam annuam valoris dictæ Parochialis, ſed ſufficiat quòd omnes fructus eius dumtaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniã iniquum eſſet, eos, qui commodis priuantur, eadẽ onera, quæ prius ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod Eccleſiæ, Monaſteria, Collegia, beneficia, & pia loca huiuſmodi, in quorum Parochialibus Eccleſijs vnitis continget Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipſis Vicarijs perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem quindenniorum, quam nobis & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt, vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum Parochialium percipiuntur. Ita tamen, quòd Vicarij perpetui qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere à Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuæ deputationis, & ſol-*

& ſoluere annatam pro portione fructuum, redditnum, & prouentuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec alias ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & ſeruitium earundem Parochialium admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis noue prouiſionis, vt præfertur: alioquin integrum quindennium ſolui debere, nec Vicarij prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quòd dicti Vicarij perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorum Eccleſijs vnitis ponentur, cum ipſorum Ordinariorum, ſeu eorum Vicariorum præuio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ Parochiales vnitæ erunt Monaſterijs regularium Mendicantium, poſſint à ſuperioribus dictorum Monaſteriorum nominari ex ipſis Mendicantibus, quos ſi Ordinarij præuio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen Superiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemque etiam ſeruetur in regularibus Monachis tantum, dummodo in ea Parochiali, in qua vnus ex eis Monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltem quatuor alij ex dictis Monachis. Sicque per quoſcunque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum ne quis decipiatur, putans præfatam Pii Quinti Conſtitutionem reuocatam fuiſſe per Conſtitutionem bonæ memoriæ Gregorii XIII. incipien. In tanta rerum, & negociorum mole, &c. folio 1208 in Bullar. Nam vltra quòd dicta Gregorii Conſtitutio dumtaxat procedit quoad Vicarios Parochialium vnitarum Monaſteriis; Poſtea idem Gregorius XIII. ore reualidauit eandem Pii V. Conſtitutionem, dummodo cum Fratre, ſeu Religioſo Vicario ad nutum amouibili per Monaſterium pro ſubeunda animarum cura aſſignando, vnus duntaxat alius Religioſus extra clauſtrum maneat, & non plures, prout Sacra Concilii Tridentini Congregatio declarauit pro interpretatione d. cap. 7. ſeſſione 7. de reformat. adeo quod memorata Pii Quinti Conſtitutio eſt hodie ſeruanda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana Curia Aduocatus in comment. ad regulam 8. Cancell. gloſ. 5. §. 3. nu. 79. Romæ impreſſ.

REVERENTIA ECCLESIARVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quòd contra illicita in Eccleſiis facientes, vltra pœnas per ſacros Canones, & leges ciuiles comminatas, ſunt aliæ pænæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij V. ſub dat. Romæ Kal. Aprilis 1566. incip. Cum primum §. Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij Decimi prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta in Trid. Concilio obſeruari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, vt ad Eccleſias ſit humilis, & deuotus ingreſſus, quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis ſanctiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Eccleſiis ſeditionem faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumq; committat, ceſſent vana, fœda & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunque diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra Eccleſias deambulare audeat, ſiue præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui verò prædicta petulanti animo contempſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoque arbitrij pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoque Ordinarij in ſuis Eccleſijs facient obſeruari. Quicunque verò in Eccleſiis, dum ibi ſacrificium Miſſæ, et diuina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad ſanctiſſimum Sacramentum irreuerenter ſedere aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut diuina perturbet officia, facere præſumpſerit, pœnam vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas, & moderandas pœnas & qui non habet in ære, luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui verò in Eccleſijs cum mulieribus impudicis, ſiue etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis, & inhoneſtis verbis, aut ſignis vſus fuerit, aut alia fœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Eccleſiarum Capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacriſtis Oſtiarijs & alijs ipſarum Cuſtodibus, quatenus præfatos omnes in Eccleſijs delinquentes

Pij V.

Digitized by Google

quentes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis Ordinarÿs, vel Officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

cap. miror cū duobus ſeq. 17. q. 4 cap. inter alia, c. Eccleſiæ, & cap. fin. de imm. eccl.

Sciendum eſt etiam, quòd quæ ſanctiſſime ob honorem Dei, & vt Eccleſiis ſacriſq; templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, et ſtatuta eſt immunitas quoad tutelam perſonarum ad eas confugientium, vt inde per vim extrahi non poſſint, neque debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia nouiſſima emanauit Pontificia conſtitutio fel. mem. Gregorii XIIII. publicata Romæ die 28. Maij 1591. tenoris ſequen.

Gregorÿ xiiÿ.

Cum alias nonnulli prædeceſſores noſtri, & præſertim felic. record. Sixtus Papa Quintus, necnon Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiam in caſibus quibuſdam à iure non permiſſis ex Eccleſÿs criminoſos, & delinquentes, compluribus ſecularibus Principibus, eorumque Curÿs, & Magiſtratibus, ſub varÿs modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius continetur. Experientia poſtmodum docuit, tum ob diuerſitatem, & differentiam huiuſmodi indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiam latius quàm par erat, & ad ſuum libitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſque abuti cœperunt, ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationem, & confuſionem, alibi verò ne ipſos quidem laicos indultis huiuſmodi vti voluiſſe, aut potuiſſe, quod populis inueterata erga Eccleſias reuerentia deuotis, & aſſuetis, ſcandali potius, quàm quietis occaſionem præberent, illud etiam abſurdum ſæpenumero ſecutum eſt, vt infimæ interdum conditionis laici non modo iuris, ſed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſecularis in aliquo caſtro, aut oppidulo iuriſdictionem exercebant, facultatem, & indultorum huiuſmodi limites longè exceſſerint, eaque ſuo arbitratu in ſenſus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorſerint, & illorum prætextu, quicquid ſibi in mentem venit attentare præſumpſerint, in graue iuriſdictionis, & immunitatis Eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, & perſonarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipſius Diuinæ Maieſtatis offenſam, & ſcandalum plurimorum. Quare pro commiſſo nobis à Domino Paſtoralis officÿ munere, prædictis abſurdis, & ſcandalis obuiare, ac differentias

huiuſmodi

huiuſmodi ad vniformem regulam reducere, omnemq; dubitandi, ac perperam interpretandi occaſionem dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne Eccleſiaſtica iura planè conculcentur, & negligantur, opportunè prouidere decreuimus. prout etiam dictus Sixtus Prædeceſſor noſter iiſdem de cauſis motus ſtatuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit: ita tamen vt quando præſens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruerſorum hominum malitia id expoſcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, vltra id, quod priſca illa maiorum noſtrorum diſciplina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat in quibuſdam caſibus congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnia, & quæcunque priuilegia, indulta, & gratias tam per prædictum Sixtum, ac Pium Quintum, quàm alios quoſcunque noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, Sedemq; Apoſtolicam, eiuſuè Legatos, ſuper abducendis, vel extrahendis ab Eccleſiis, Monaſteriis, Sacellis, domibus regularibus, & ſecularibus, locisue ſacris, aut Religioſis, aliaſq; in caſibus à iure permiſſis hominibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudolentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex cauſis vrgentiſſimis, ac neceſſariis, & æquipollentibus caſibus in iure expreſſis, atque ex paritate, identitate, aut maioritate rationis extenſis, perpetuò, vel ad certum nondum elapſum tempus, ſeu ad vitam alicuius Principis, aut beneplacitum, ſeu alias quomodolibet conceſſa, etiã iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, et innouata, ac vſu recepta, literaſq; Apoſtolicas ſub plumbo, aut in forma Breuis, ſeu alias quomodocunque deſuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expenſis, ac ad verbum inſertis. ſublata penitus omni differentia; ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis ad Eccleſias, locaq; Sacra, & Religioſa prædicta confugientibus, ſi fuerint publici latrones, viarumque graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſidẽt, ac viatores ex inſidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorũ, quiue homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis, earumue cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſini, vel hæreſis, aut læſæ Maieſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis rei, immunitas

Eccleſiaſtica non ſuffragetur; Sed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, cæteriſq; Eccleſiarum & Monaſteriorum Prælatis tam ſecularibus, quàm cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtriƈtè præcipiendo mandamus, & præcipimus, vt laicos in caſibus prædictis delinquentes, ad eorum Eccleſias, Monaſteria, domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiuè confugientes, & in eis ſe recipien. atq; morantes, qui prædicta delicta, eorumue aliquod, iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando à Curia ſæculari fuerint requiſiti, et quilibet eorum fuerit requiſitus, miniſtris, & officialibus Curiæ ſæcularis, abſque irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem Curia ſæcularis, prædicti Miniſtri facultate illos per ſe, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi ſibi olim, vt præfertur attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaq; auctoritate decernimus, & declaramus, vt Curia ſæcularis, eiuſq; Iudices, & Officiales, ab Eccleſijs, Monaſterijs, lociſq; ſacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo, ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel eius Officialis, & eum interuentu perſonæ eccleſiaſticæ ab eo auctoritatem habentis, ad quos ſolos, & non alios Epiſcopis inferiores, etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat; Occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem deuoluatur hæc cognitio, et non ad alios; capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe Epiſcopus, & dicta perſona eccleſiaſtica requiſita illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, & carcerationi interuenire, & aſſiſtere recuſauerint; tuncq; reuerentia Eccleſiæ, & locis ſacris debitæ memores, prædictos delinquentes minori quod id fieri poterit cum ſcandalo, & tumultu, extrahere curent. Quodq; delinquentes laici prædicti, poſtquam vt præfertur, ab Eccleſijs, lociſue ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſecularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiæq; ſeculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius

per

per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum an ipſi verè crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncq; demum de mandato Epiſcopi per Iudicem Eccleſiaſticum Curiæ ſæculari, quacunque appellatione poſtpoſita, conſignentur. De crimine verò hæreſis cognitio ad forum Eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea Curia ſecularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti etiam probibemus, ne contra eccleſiaſticas perſonas ſeculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel Militiæ, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani regulares, quoquomodo, etiam vigore prædictorum priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad terminos Iuris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant; illasue ab Eccleſijs, Monaſterijs, Domibus, lociſq; ſacris aut religioſis, etiam in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, alias, quàm de iure, & per priuilegia eiſdem Ordinibus, aut Militijs conceſſa permittitur, quomodolibet præſumāt. Quod ſi quis quacunque dignitate, & auctoritate præditus, præmiſſorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter, aut contra huius noſtræ Conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit, declaramus eum ipſo facto, cenſuras & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris, & immunitatis Eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones, & Conciliorum generalium, noſtrorumq; prædeceſſorum Conſtitutiones ſunt promulgatæ: ſicque per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

De hac materia præter Doctores tam Ciuiliſtas, quàm Canoniſtas, varijs in locis tractantes, Summiſtas in verbo Immunitas, Böer. deciſ. 109. & ſeq. alioſque quamplures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Remigius de Gonni, & poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſimè lib. 2. var. reſol. cap. 20. Iulius Clar. in pract. crim §. fin. quæſt 30. Nauar in man c 25. nu. 17. & infra, aliqua Menoch in tract. de præſump: lib. 5. præſum 10. Anaſtaſius Germonius lib. 3 de ſacrorum im nunitatibus, cap. 16. Roderic in ſum. par. 1. cap 155. & tom. 2. quæſt. regular. q. 50. art 3. præfatam inibi Conſtitutionem recitans Salman. impreſ. & noſtris temporibus diffusè Proſper Farinac. in ſua praxi crimin. par. 1. tit. de carceribus, quæſt 28 per totam.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D. N. D. Pius diuina prouidentia Papa Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & ſingulis alijs præferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Idcirco omnibus, & ſin- Congruit tit. de maio. & obe.

gulis

gulis almæ Vrbis, eiuſq; diſtrictus Gubernatori, Senatori, Vicario, Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & quibuſcunque alijs Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ Sanctitati, & S. R. E. mediate, & immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & alijs miniſtris, necnon alijs locorum Ordinarijs cæteriſq; Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, et ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſten ſub excommunicationis latæ ſententiæ ac indignationis ſuæ Sanctitatis, & alijs arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges verò, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſeculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus Inquiſitoribus, eorumq; Officialibus faueant, auxiliumq; præbeant, & à ſuis Magiſtratibus ſubditis auxilium præberi faciant in negotijs ad dictum Officium ſpectan. Necnon carceratos quoſcunq; pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus, apud dictum Inquiſitionis Officium, quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carceres, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendos, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt ſcribentium concluſio in c. vt clericorum de vita, & hon. cler. addendo etiam Feli. in c irrefragabili, §. cæterum, de off ord. et Petr. Foller in pract. crim. can. c. 33. n. 126. Poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pæna pecuniaria punire. potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta glo in c licet, et ibi Panor. de pænis, videretq; alias pænas negligi, et paruipendi, et ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponenda modum excedat, ſed peccati qualitatem, et perſonarum conditionem attendere debet, et quod ipſis Doctoribus vti honeſtius (ſequenda Hoſtien. in ſum. de off. ord §. quid pertinet) viſum eſt, nempe vt illam pænam Epiſcopus, ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, et deputet, id expreſſè decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25.

ſeſſ.25.de ref.c.3.præcipitur,vt mulctæ pecuniariæ,eo ipſo quod exactæ fuerint, pijs locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Congregationem cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, et pænis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede; Super quo etiam Concilium Tolet.celebratum anno 1565.actio.2. cap.14.relatum ab Ignatio Lopez in addit.ad Diaz.in pract.crim.can.cap.145.diſpoſuit,vt ſequitur Pænæ pecuniariæ ſi quando à Iudicibus Ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, et pro executione iuſtitiæ,non pro priuata Epiſcoporum utilitate expendantur arbitrio Epiſcopi,vel eius Vicarij. Deputeturque ab eodem Epiſcopo,qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumq; rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concilij Tolet. Pluraq, imitatione digna circa dictarum pænarum iniunctionem, depoſitionem,adnotationem,ac diſtributionem faciendam, Gabriel Paleot. S.R.E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. par.4. tit.de cauſis in foro Epiſcop.fol.270. & latius par.6. tit.de adminiſtratione fori Archiep.fol.435 & ſeq. Illud ſanè concordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato ſub num.9.) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet, licitè poſſit dictas pænas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere; In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Boct. in tract.de Synodo Epiſc par 3 ſub nu 25.ibi, Puto tamen,&c. Couar.lib.2.var.reſolut.cap.9 ſub nu.9.ac Fuſc.de viſitat.lib.1.c.32.num.3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando ei redditus, & onera Epiſcopatus.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt,variè ſentientes in dubitatione illa,videlicet, Quando teſtator,præuia Ordinarij licentia,ex proprijs bonis Cappellaniam fundauit, diſponendo, quòd quotieſcunque vacaret,prouideretur Cappellanus,qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu menſe; An in hoc caſu Cappellanus præſentandus debeat neceſſariò eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate,quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere an verò teſtatoris voluntati ſatisfieret,etiam ſi præſentaretur non Sacerdos. qui per alium Miſſas celebrari curaret; ſciendum eſt, quòd poſteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non ſit ſacerdotalis, recepit ac pluries decidendo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in comment.ad reg.8.Cancell.glo.5.ſub nu.77.& infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſomet Cappellano, nec obligationem Sacerdotij. ſed potius ſunt poſita ad denotandum onus, quòd ipſe fundator Cappellæ imponebat, & ſufficit vt expreſſè non ſit ita impoſitum Cappellano, quod per alium expleri non poſſit; Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem, declaratio Congregationis ſacroſ.Conc.Trid in vna Piſtorien.ſub his verbis. Item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem Cappellaniam vt ipſemet celebret,licet in eius fundatione diſponatur,quod Cappellani celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatiſfit. Et ſimiliter eadem Sacra Congregatio declarauit vt ſequitur; Si fundatio Cappellæ eſſet ſub verbis teſtatoris,quod Cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuque, ſicut cæteri Cappellani faciunt, an Cappellanus hic debeat eſſe presbyter?

SERVITIVM CAPPELLANIAE.

Digitized by Google

preſbyter? Congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius Cappellæ, non inferri neceſſario, vt Cappellanus debeat eſſe preſbyter.

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſsè contrarium in fundatione cautum eſſet, ſcilicet quòd Cappellania ſit ſacerdotalis, & ad eam præſententur Sacerdotes, & non alii, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod Cappellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos; Cum enim hæc verba exploratam diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat, verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ætate, vt ſaltem intra annum ad preſbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos, cùm ei deficeret qualitas illa à fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda erit) excluſus, quæ cum ipſi ſenſui expoſita ſint, nullius probationis ope indigent; Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in c. cum acceſſiſſent, ſub nu. 19. & 20. de conſtit. poſſe Epiſcopum ex cauſa pro vna vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Concilium Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. de refor. eſſet conſulenda Sacra Congregatio. An autem Sacerdos obtinens Cappellaniam cum onere celebrandi certas Miſſas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Cappellania redditus ſuos facere nequiret, latè tradit Petr. Nauar. lib. 2. de reſtitut. num. 210.

RESIGNATIONES BENEFICIORVM

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. relatæ in fol. 104. ſciendum eſt extare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet. Nos Hieronymus tit. Sancti Pancratij S.R.E. Presbyter Cardinalis Matthaius fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatū eſſe, quod fel. rec. Gregorius XIII. declarauit beneficia iuriſpatronatus non comprehendi in §. cæterum contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationibus, quo §. prohibentur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum, aut reſignantium affinibus, conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthaius. *Locus ſigilli.*

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

SCIENDVM eſt, quòd ſuper modo, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes ſecularium, tam Vrbis, quàm aliarum Ciuitatum, & locorum, in Erectionibus, Inſtitutionibus, & Aggregationibus Confraternitatum, & Congregationum, & communicationibus Priuilegiorum, Indulgentiarum, Facultatum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, & Indultorum eiſdem Confraternitatibus, & Congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit conſtitutio à Sanctiſſimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24. Decembris 1604. tenoris ſequentis. CONFRATERNITATES.

Quæcunque à Sede Apoſtolica ad promouendam Chriſti fidelium ſalutem aliquando conceſſa ſunt, & ſi ea maturo conſilio, magnaq; prudentia, & cautione ſancita, & decreta ſint; tamen cum Romanus Pontifex de animarum ſalute ſolicitus progreſſu temporis animaduertit ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui Paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cùm itaque à pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, & forſan etiam à nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & inſtitutis, ac etiam Chriſti fidelium ſecularium, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diuerſarum nationum, nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quàm in alijs Ciuitatibus & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituendi in eorum, & alijs Eccleſijs, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs eis exiſtentes, eiſque priuilegia, Indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiuè communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſeruari debeat; propterea ſiue negligentia Superiorum Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentium, inſtituentium, aggregantium, & communicantium, quæ Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumque gratiarum prædictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus Clem 8. Congruit tit. de priuileg.

Hbbb ſeruari

ſeruari debitam, neque præſcribunt modum, quo priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias, & indulta prædicta conſequi debeant; ſeu ipſarum Confraternitatum, & Congregationum incuria, quæ non inquirunt ea, quæ præſtare oportet, vt illa conſequantur, nonnullæ prauæ conſuetudines irrepſerunt, multaq; incommoda inde prouenerunt, quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſollicitudinis officio, paternaque erga omnes Chriſtifideles charitate proſpicere volentes, hac noſtra Conſtitutione perpetuò valitura decernimus, atque ſtatuimus, vt in poſterum tam huius Almæ Vrbis noſtræ, quàm aliarum Ciuitatum, & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, quibus in eorum, & quibuſcunque alijs Eccleſijs, & Collegijs Confraternitates ſecularium erigendi & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Archiconfraternitatum, & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcunque Eccleſijs, Domibus & Oratorijs, tam ſecularium, quàm vt præfertur quorumcunque, etiam Mendicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quauis tam Ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtant, ſeu aliàs quouis modo introductæ reperiantur quibus aliàs Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi, ac ſibi aggregandi, illiſq; priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi poteſtas à Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, vel à Nobis, & Apoſtolica Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alij Officiales, ſeu Superiores quouis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum & Inſtitutorum vnam tantum Confraternitatem, & Congregationem, de conſenſu tamen Ordinarij loci, & cum literis eius teſtimonialibus, quibus Confraternitatis, & Congregationis erigendæ, & inſtituendæ pietas & Chriſtianæ charitatis officia quæ exercere cupit, apud eos commendentur in eorum, & quibuſcunque alijs Eccleſijs, & Collegijs erigere, & inſtituere cæterarum verò Archiconfraternitatum, & Congregationum in ſingulis Ciuitatibus, oppidis, vel locis vnam tantum Confraternitatem, & Congregationem dumtaxat, quæ Apoſtolica, vel Ordinaria auctoritate prius erectæ,

erecta, ac nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archiconfraternitati, & Congregationi eiuſdem, vel alterius nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit præuio ſimiliter loci Ordinarij conſenſu, & cum eius literis teſtimonialibus, quibus eiuſdem Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere conſueuit, apud eos commendentur, ſibi adiungere, & aggregare poſſint: Huic verò Confraternitati, & Congregationi erigendæ, inſtituendæ, ſeu aggregandæ ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti, inſtituenti, ac communicanti, ſeu Archiconfraternitati, & Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel ad inſtar, ſed expreſsè, & in ſpecie communicare valeant. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, ac communicantium, ſeu Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantium edita Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiunt, impartiri non poſſint, niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nibilominus eiuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remaneant. Inſuper volumus, & ordinamus, vt prædicti Ordines, Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicantia, necnon Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes certam erigendi, inſtituendi, aggregandi, & communicandi formulam à Nobis nouiſſimè approbatam diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis erigentibus, inſtituentibus, & communicantibus, ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus aggregantibus nominatim, & expreſsè, non autem per communicationem, neque ad inſtar, vt ſupra conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt, communicare poſſint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiuſdem dumtaxat nationis, & nominis,

Digitized by Google

Ordinis, Religionis, & Inſtituti, Archiconfraternitatis, & Congregationis, cui aggregantur, tam hactenus aggregata, quàm in poſterum aggreganda vtantur, potiantur, & gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, inſtitutarum, & aggregatarum, ac quibus communicationes factæ ſunt, Miniſtri & Officiales, & alij ſupradicti priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſq; ſpirituales gratias & indulta huiuſmodi, præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiuſdem Eccleſia Capitulo, illa iuxta Sacri Concilij Trid. decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare valeant. quibus etiam Miniſtris, Officialibus, & alijs prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtiana charitatis ſubſidia, iuxta modum, & formam per Ordinarium loci præſcribendam, remotis tamen menſis, peluibus & capſis, quæ in Eccleſijs, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publicè ad hoc exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines Religiones, Inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicantia, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes, tam Almæ Vrbis noſtræ, quàm aliarum Ciuitatum, & locorum quorumcunque, iuxta modum à Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiuè præſcribendum, obſeruare teneantur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationem, & ornatum Eccleſiarum, tam Ordinum, Religionum, Inſtitutorum erigentium, inſtituentium & communicantium, ac Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantium quam Confraternitatum, & Congregationum erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum & quibus communicationes fient, aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdem Vicarij noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiuè fideliter exponere, atque erogare procurent, vt omnes intelligant cœleſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus, aut alicuius lucri cauſa, ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, Chriſtifidelibus aperiri. Præterea volumus, vt Confeſſarij, qui vigore priuilegiorum ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis erigentibus, inſtituentibus, & communicantibus, ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus aggregantibus conceſſorum, ac Confraternitatibus, & Congregationibus aggregandis communicandorum pro tempore eligi poſſunt, & poterunt, ſeculares ſ. in Alma Vrbe

Seſſ. 21. de ref. c. 9.

Congruit tit. de pœnit. & remiſs. Et vide ſupra fol. 147.

à præ-

à prædicto noſtro Vicario, extra Vrbem verò à locorum Ordinarijs; Regulares autem non ſolum à prædicto Vicario noſtro, & à locorum Ordinarijs reſpectiuè, ſed etiam à ſuis ſuperioribus approbati ſint; vtque Confratres confitentes à criminibus, caſibus & cenſuris, iuxta dictorũ priuilegiorum (quatenus tamen ſint in vſu, & ſacris Cõcilij Tridentini decretis, ac Romanorum Pontificum prædeceſſorũ noſtrorum, & noſtris conſtitutionibus non aduerſentur, nec reuocata aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa ſint) formam, & tenorem dumtaxat abſoluere valeant. Decernimus inſuper, vt ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcunque gradus, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ, etiam ſi ſpeciali nota digna fuerint, à caſibus contentis in literis, quæ die Cœnæ Domini legi conſueuerunt, necnon violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ & clauſuræ Monaſteriorum Monialium; ſi videlicet ſine neceſſaria, & vrgenti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel etiam ſi cauſa & licentia conceſſa abutentes, prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint, necnõ violentæ manus iniectionis in Clericum, & ſingularis certaminis, ſeu duelli, ac ab alijs etiam caſibus tam à Nobis, quàm à prædicto noſtro in Vrbe Vicario, & locorum Ordinarijs reſpectiuè reſeruatis, & pro tempore reſeruandis, & etiam a quauis excõmunicatione, ab homine lata abſoluere, & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu prouenietibus, quàm occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorum nullo modo poſſint. Demum ſtatuimus, & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Congregationes vbiuis locorum, quauis auctoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutæ, & quibus communicationes prædictæ factæ ſunt, ac cuicunque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus vbilibet exiſtetibus hactenus aggregatæ, ab eiſdem reſpectiuè Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & Congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, cõmunicationum, & aggregationum literas, iuxta formam à Nobis nouiſſimè approbatam, infra annum, ſi in Europa ſint, & ſi extra Europam fuerint, infra biennium à die publicationis præſentium in Romana Curia faciendæ computãdos impetrare teneantur: alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones, inſtitutiones, & quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum, indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualiũ gratiarum,

& in-

& indultorum, & aggregationes illarum vigore ipſis conceſſæ nullius ſint roboris, & momenti, ac reuocatæ, & abolitæ cenſeantur eo ipſo. Erectionum autem, inſtitutionũ, communicationum, & aggregationum, tam hactenus factarum, quàm deinceps faciendarũ literæ ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus gratis omninò, ac nulla prorſus mercede, etiam à ſponte dantibus accepta expediri, & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocunque nomine nuncupati Ordinum, Religionum, Inſtitutorum, ſeu Archiconfraternitatum, Congregationum, & Confraternitatum huiuſmodi, quauis auctoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra præmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint, Erectiones, Inſtitutiones, & Communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, ſpiritualiumq; gratiarum, & indultorum, aliorumq; præmiſſorum conceſſiones, necnon aggregationes per ipſos faciendæ, ſeu renouandæ, nullius ſint roboris, & momenti, & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam, quæ ab alio, quàm à Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo. Decernentes præſentes literas perpetuò validas, & efficaces exiſtere, & fore, ac ab omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mentis, & intentionis exiſtere, & ita, & non aliter per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernunt, notitiam facilius deueniant, volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis, earundem exempla, etiã impreſſa ibi affixa relinqui, factaq; publicatione huiuſmodi, omnes Regulares Ordines, Religiones, Inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in Vrbe quidem poſt menſem, quæ verò in Europa, poſt decem menſes, quæ demum extra Europã fuerint, poſt octodecim menſes à die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, et arctare, ac ſi earũ cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſæ præſentes literæ notiores fiant, magiſque omnibus innoteſcant, vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus

tribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, in ſuis Cathedralibus, & maioribus reſpectiuè Eccleſijs Ciuitatum, oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſium, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari auctoritate noſtra mandent, ac faciant. Ceterum quia &c.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANAE

P*OST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VIII. de qua in c. vn. de cler. non reſid lib. 6. vbi quotidianarum diſtributionum materiæ ſedes reſidet, fuerunt aliqua per ſacroſ. Conc. Trident. circa illas ordinandas, augendas, diuidendas, & à quibus recipiendas, ſancita ſeſſ. 21. & ſeſſ. 22. de ref. cap. 3. ac ſeſſ. 24. de ref. cap. 12. § Diſtributiones verò, & c. 15. De Canonicis celebrantibus Miſſam priuatim tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopum extra Eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid Sacra declarauerit Congregatio meminerat D. Hieron. Gonzalez in cõment. ad 8. reg. Cancel. nu. 181 & 83. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna Hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi Horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si verò iuſſus fuerit à Superiore vt celebraret, tunc reciperet, Superior tamen debet cauere à tali iuſſione. Quoad ſecundum declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia Ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ nonniſi præſentibus, & inſeruientibus dantur.*

Carcerato, & abſoluto an debeãtur diſtributiones.

De Canonico iniuſtè ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniecto, veram, iuriq; conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vnà cum alijs Canonicis diuinis Officijs interfuiſſet; Cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philip prob. in addit. ad Ioan. Monac. in præd. c. vn. nu. 22. vbi etiam Gemin. ſub nu 5. Didac. Couar lib. 3 var. reſolut. cap. 13. ſub nu. 8. verſ. Vndecimo ex his colligitur & c. Franc. Monald. conſ 27. nu. 6. & nouiſſime Alex. Mon. in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſt. 5. nu. 80. Quam concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ, verum etiam & fructus certo modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar. in conſ. 10. de cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſarijs defunctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ in addit. lit. b. allegat. 42. & inter ſe

æquiparari

Digitized by Google

æquiparari communiter adnotant Scribentes in d.c.vn.in fine. Hinc ſi Capitulum inuitaretur ad funus, licet Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur verò caſus iſte de quo agimus, ſicut & alij excepti in d c.vnico, vbi Gemin.in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per ſententiam à crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar.conſ.9.de cle non reſid in antiq. & conſ.11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus, fuerit abſolutus & ad priſtinum ſtatum & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens extinguit, l.1 cum ſibi concord. ff.ad Turpill. Bald. in l.tale pactum, §.qui prouocauit, ff.de pact.& qui appellauit, non dicitur condemnatus, l.2 § fi. ff.de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab amiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionem ſub die 4.Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quòd quando penſio eſt impoſita auctoritate Apoſtolica ſuper fructibus. & diſtributionibus alicuius Canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, vel obitum Canonici, ſeu beneficiati, Capitulum iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, quod tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quòd nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D.Gonzalez in præcit. comment. gloſ.5. §.5. nu.44. etſi in contrariam opinionem inclinauerint, Nauar.in conſ.49.de præb.in antiq. & in conſ.1.& 3 ſub tit.de ſolut.in nou. Io.Gutier.lib 1.can.quæſt.cap.1.nu.109. & infra, ac Alex.Mon.in præf.tract.p 3.q.8.nu.17.& ſeq.

Prænarrata (de ipſius Auctoris licentia elucubrata) ac meipſum humiliter in omnibus, & per omnia Sacroſanctæ Rom. Eccleſiæ correctioni ſubijcio, paratus etiam (iuxta illud Diui Auguſtini in can.ſi habes 24.q.3.) ab anniculo edoceri, ego Proſper de Auguſtino V.I.D. Neap.

S. RAYMVNDVS.

Recollectio, extrauagantium, quæ à diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librũ extrauagantium communium emanarunt vſque ad S. D. N. D. Clementem Papam VIII. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſeriem titulorum Decretalium, ſic recollectæ à Stephano quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doctore Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, ita vt ad ſupplementũ quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ad exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacij Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cũ duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali, & de præſtantia, ac auctoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1586. quam modo huic ſummulæ acceſſionis iure iungendam

† eſſe

Digitized by Google

eſſe cenſui,& canendo receptui præcedentia ſuis coaptā do locis ſeu titulis in hunc librnm redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij Noni factam à Sācto Raymundo cōfeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in proœmio Decretalium,& S.D.N.D.Clemēs Papa VIII.in literis ſuæ canonizationis,cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pœnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti, & per maris vndas mirabiliter traduxiſti,concede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus,per omnia ſecula ſeculorum Amen.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Inno.4. COnſtitutio ſuper ritibus Græcorum,qui tolerari,vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus fol.249.

Euge. 4. in generali Concil.Flor. Super vnione Græcorum ad S.R.E. fol.68. in bullario incip. Lætentur Cæli, extat liber Gennadij ſcholarij Patriarchæ Cōſtantinopolitani,Defenſio quinque capitum,quæ in Sancta,& œcumenica Florentina Synodo continentur. De proceſſione Spiritus ſancti. De Sacrificio in azimo,vel fermentato. De purgatorio. De fruitione Sanctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinum translatus,ac Romæ impreſſus anno 1579. vbi ſectione 15. fol. 141. deplorat, & deſcribit excidium Conſtantinopolitanum dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum.De Andronico Paleologo ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excōmunicato,vide extrauag.com. Clem.5. Ad certitudinem de ſent.excom.Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis ſe vnientibus S.R.E.per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip.Cantante domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gregor. xiij. Profeſſio orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ xiij.edita habetur fol.262.in eodem verbo,& adde ad cap.vni.de Summa Trin.in 6.

Clem. 8. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum. Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum &c. fol.345. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ ad huc non ſunt in bullario.ſed in eo habes fol.68.dictā conſtitutionem Eugenij quar-

ti,in

ti in Generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei à Græcis facienda ſupra fol.261. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum. De fruitione Sanctorum aderat antea extrauagans Benedicti xij. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol.544.& fol.243.& 516. *Pij 4.*

De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol.545. *Eiuſdē.*

DE CONSTITVTIONIBVS.

Confirmatio æcumenici generalis Concilij Trid. *Pij 4.*

Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Concil. Trid. fol.813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum, & ſunt impreſſæ in fine eiuſdem Concilij, & vide in verbo Concilium Trid. fol.182. vbi de alijs conſtitutionibus facientibus ad hunc titulum. *Eiuſdē.*

De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſque Sedis Apoſtolicæ approbatione. habetur in verbo Concilium Prouinciale fo.184. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio Prouinciali. *Sixti V.*

DE ELECTIONE.

Contra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nunciatoribus, fol. 234. *Greg.11.*

Contra prouiſos retinentes beneficiā eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis fol. 121. & breue Pij V. ibidem allegatum habes per extenſum fol.515. *Iulij 3.*

Quòd Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad Clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitates, & officia aſſumi non poſſint, fol.235. *Pauli 4.*

Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol. 767. in bullario incip. In eligendis, & contra aſpirantes ad Papatum ſimonaicè adeſt conſtitutio Iulij 2 fol.149. Cum tam diuino. & vide aliā Clem. 7. de electione Romani Pontificis, fol.333. Cum chariſſimus, & eiuſdem Pontificis innouatio literarum ſuarum ſuper electione Rom. Pont. fol.352. Licet varie, & præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de vitanda de elect. & c. vbi periculum eod. tit. in 6. & clem. ne Romani d. tit. & contra ambientes ad Papatum vide Pauli 4. conſtitutionem fol.624. in bullario incip. Cum ſecundum Apoſtolum. *Pij 4.*

Super collatione parochialium eccleſiarum, fol.381. *Pij 5.*

De Abbatiſſis, & alijs monaſteriorum monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis, fol.94. *Greg.13.*

De Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordi- *Sixti 5.*

ne, ætate, tempore, qualitate, & officio, incip. Poſtquam.

Eiuſdē. Super noua ordinatione titulorum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, incip. Religioſa.

Greg.14. Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S.R.E. Cardinalium, fol.234. & habes per extenſum, fol.526.

Eiuſdē. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur, fol.531.

DE RENVNCIATIONE.

PijV. Relaxatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus. habetur fol.103.

Greg.13. Conſtitutio de modo & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol.113.

DE TEMPORIBVS ORDINATIONVM, & qualitate ordinandorum.

Pij 2. Contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs, fol.358.

PijV. Extenſio decreti Conc. Trid. ſeſſ.23. c.2. quod incipit, Cum non deceat loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, quòd non promoueantur ad ſacros niſi ſeruata forma dicti decreti fol.365.

Clem.8. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes, fol.370.

Decretū Sacra cōgregat. De ordinatione Regularium, & collatione ordinum ab Abbatibus, fol.377.

DE SACRA VNCTIONE.

Congruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florenti. & Trident. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol.259.

DE FILIIS PRAESBYTERORVM, & alijs illegitime natis.

Clem.7. Quòd filij Sacerdotum nullo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficijs parentum ſuorum ſuccedere poſſint, fol.276.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphyteoticis in illegitimos, fol.277. & fol.551.

Eiuſdē. Ampliatio fol.280.

Sixti V. Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionem tranſire volentes, fol.293.

Eiuſdem Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.299.

Modo-

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regulares fol.305. *Greg. 14*

DE OFFICIO IVDICIS DELEG.

DE aſſeſſore aſſumendo à Iudice iurium non Doctore fol.281. *Leon. 10*
De conſeruatore eligendo per Regulares fol.395. *Declaratio Sacræ congreg.*

DE OFFICIO IVDICIS ORD.

PRohibitio imprimendi libros abſque approbatione Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe, ac Epiſcoporum, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis in alijs ciuitatibus fol.190. in bullar. incip. Inter ſollicitudines, & vide Concil. Trid. Seſſ.4. §. ſed & impreſſoribus, ac regulas indicis librorum prohibitorum c.10. & Nauar. in Manua. confeſ. c.27. nu.148. *Leon. 10 in Conc. generali Lateran.*

Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciuntur fol.254. ac faciunt tex. in c. quoniam de off. ordin. & allegata fol.245. in princ. verbi Græcorum ritus. *Pij 4.*

Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol.575. *Pij 5.*

Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol.99. & 513. *Sixti 5.*

DE MAIORITATE, ET OBEDIENTIA.

IN Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto fol.134. *Leon. 10*

De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fol.387. *Greg. 13*

Decretum, quo declaratur Epiſcopis in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere fol.395. *Clem. 8.*

LIBER SECVNDVS.

DE IVDICIIS.

DE nullitatibus aliàs quàm ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.357. *Clem. 8.*

DE FORO COMPETENTI.

COntra perſonas eccleſiaſticas, alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes fol.62. in bullario incip. Ad reprimendas. vbi alterantur pœnæ, de quibus in c. ſi diligenti de foro cōp. & cōtra Iudices v. de etiam bullam cœnæ Domini c. 15. & de pœna clerici, qui conquæritur coram iudice ſeculari de prælato eſt tex. in c. grauem de exceſſ. prælat. *Mart. 5.*

DE FERIIS.

DE obſeruatione feſtorum fol.227. & vide decreta Sacræ Congregationis fol.526. *Pij 5.*

DE SEQVESTRATIONE POSSESSIONVM, & fructuum.

Pÿ 4. FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ referuatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, & pœnæ deſuper litigantium fol. 571.

Pÿ 5. Quòd fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam à Iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis diſponentibus, quòd Capitula, & Canonici percipiant fol. 573.

DE IVREIVRANDO.

Greg. 13 INnouatio conſtitutionis Nicolai tertij, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trid. aduerſantia fol. 552.

Sixti 5. De viſitandis liminibus Apoſtolorum fol. 96. poſſet etiam ſituari ſub tit. de maio. & obedien.

LIBER TERTIVS.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORVM.

Sixti 5. DE habitu, & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis fol. 265.

Eiuſdē. Conſtitutionis prædictæ moderatio fol. 268.

Eiuſdē. Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorum receptatores fol. 101. & delinquentium, ac debitorum fol. 514.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBVS.

Pÿ 4. SVper reſidentia epiſcopali fol. 440.

Eiuſde. Contra non reſidentes fol. 443.

Eiuſdē. Declaratio quòd gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinarij fol. 438.

Pÿ 5. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficium fol. 433.

DE PRAEBENDIS, ET DIGNITATIBVS.

Pÿ 4. QVòd Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non poſſint fol. 566.

Eiuſdē. De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol. 124.

Pÿ 5. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficijs propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus fol. eod.

Pÿ 5. Declaratio portionum, quæ aſſignari debent Vicarijs perpetuis in vnione beneficiorum incip. Ad exequendum fol. 999. in bullar. ſed per conſti-

conſtitutionem Greg. XIII. incip. In tanta relata fol. 598. reuocatur, & reducitur ad terminos iuris communis, & decretorum Concil. Trid. quod vide in Seſſ. 7. de refor. c. 7. & Seſ. 25. de refor. c. 16. de quibus Vicarijs habetur in clem. 1. de in. pat. & in capit. extirpandæ, §. qui vero, c. auaritiæ, & c. de monachis de præben. & eod. tit. in 6. & extrauag. Ioan. 22. de præben. & ibi glo. in ver. vicarios c. ad hæc de off. vica. clem. vni. eo. tit. c. 1. de cap. mona. in antiq. & in 6. ac extat Petri Rebuffi tract. congruæ portionis beneficiorum vicarijs maxime debitæ.

Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut à fide apoſtaſiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia fol. 124. *Greg. 13*

Reſeruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol. 411. in ver. Regulæ cancellariæ, vbi de alijs reſeruatis Sedi Apoſtolicæ. *Clem. 8.*

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, fol. 1320. in bullario incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliqua de auctoritate Archiepiſcopi, hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi auctoritas fol. 31. proſequendo omnes auctoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & digni. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Ioan. 22. erectionis Epiſcopatus tholoſani in Archiepiſcopalem, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter cap. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. *Greg. 13*

DE CLERICO AEGROTANTE, vel debilitato.

Congruunt huic titulo declarationes Sacræ Congregationis ſacrorum rituum de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint, relatæ in ver. Archiepiſcopi auctoritas. aucto. 13. ſub nu. 9. fol. 37. & 43.

NE SEDE VACANTE ALIQVID innouetur.

Congruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante fol. 155. & 520. ac 575.

DE REBVS ECCLESIAE NON ALIENANDIS.

De alienatione bonorum eccleſiaſticorum non fienda: fuit relata, & dilucidiſſime declarata fol. 1. & 495. *Paul. 2.*

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant delegantur fol. 8. *Eiuſdem*

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli 4. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cum ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla. incip. Prouida. *Pij 4.*

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pij Papæ V. de ciuitatibus, ter *Clem. 8.*

ris,

ris,& locis S.R.E.non infeudandis,& declarationis fel.rec.Innocentij Papæ IX.deſuper factæ.incip.Romani.

DE EMPTIONE, ET VENDITIONE.

Nicol.5. VT incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltrapharum contractus cenſuales modo tamen, & forma de qua in d.conſtitutione inter ſe contrahere libere,& licite poſſint fol.216.

Pij 5. Super forma creandi cenſus fol. 219.

Greg.13 Breue ſuper confirmatione d.conſtitutionis Nicolai V. fol.221. Iſtud breue non reperitur in bullario, ſed habui à Reuerendiſſimo Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit de cenſibus,vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Viceſgerētis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus nō fuit impreſſus,ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

DE RERVM PERMVTATIONE.

Pij 5. COnſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol.127.in verbo Beneficiorum permutatio.

DE PECVLIO CLERICORVM.

Pij 5. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum fol.474.

Greg.13 Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent,& quòd in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere,& proprie hæres fol. 479. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol.471.

DE TESTAMENTIS, ET VLTIMIS voluntatibus.

Pij 4. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol.660.in bulla.incip.Graue nobis.

Pij 5. Reuocatio facultatum teſtandi,& diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus,& emphyteoticis in illegitimos fol.276. & 551.

Eiuſdem Applicatio fabricæ Sācti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus fol.540.

DE SEPVLTVRIS.

Pij 5. VT capſæ omnes,& depoſita,ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur fol.924. in bullar. incip.Cum primum.§.& vt in eccleſijs.

In

Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol.568. Decretum Concil. Lateran. habes fol.390. *Decretũ ſacra Cõgregat.*

DE REGVLARIBVS, ET TRANSEVNTIBVS ad Religionem.

QVod Religioſi, etiam Cappellani Sedis Apoſtolicę, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſint ſubiecti, fol.44. in bull. incip. Per Romani Pont. *Greg.7.*

Reuocatio indultorum præter iuris cõmunis diſpoſitionem cõceſſorum recipiendi, vel retinẽdi Religioſos alterius Ordinis, & laxioris, f.586. *Pij 5.*

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in Congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus à ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bull. incip. Lubricum. *Eiuſdem*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol.290. *Eiuſdem*

Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.291. *Eiuſdẽ.*

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes, fol.293. *Sixti V.*

Super dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem regularibus declaratio, fol.299. *Eiuſdẽ.*

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares, fol.305. *Greg.14.*

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papę V. quoad nullitates profeſſionum, ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. f.588. & ſeq. *Clem.8.*

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol.238. *Eiuſdem*

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſterijs, & locis deſignandis, fol.308.

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem, fol.310. *Eiuſdẽ.*

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, f.312. *Eiuſdẽ.*

Contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiue ex cauſa accedentes abſq; eorum licentia, fol.319. *Decretũ ſacra Cõgreg.*

DE STATV REGVLARIVM.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, f.321. *Pij V.*

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis, fol.325. *Greg.13.*

Declaratio ſuper facultate quàm habent Ordinarij, & alij monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, fol.331. *Eiuſdẽ.*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus *Eiuſdẽ.*

rioribus

æquiparari communiter adnotant Scribentes in d.c.vn.in fine. Hinc ſi Capitulum inuitaretur ad funus, licet Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur verò caſus iſte de quo agimus, ſicut & alij excepti in d c.vnico, vbi Gemin.in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illum torquendum, & deinde fuerit per ſententiam à crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar.conſ.9.de cle non reſid in antiq. & conſ.11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur, etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus, fuerit abſolutus & ad priſtinum ſtatum & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſens extinguit, l.1.cum ſibi concord. ff.ad Turpill. Bald. in l.tale pactum, §.qui prouocauit, ff.de pact.& qui appellauit, non dicitur condemnatus, l.2 § fi. ff.de pœnis. Illam verò limitamus non habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non conſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in alijs cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab amiſſione quotidianarum diſtributionum determinant Doctores in hac materia.

Item ſciendum eſt extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quòd quando penſio eſt impoſita auctoritate Apoſtolica ſuper fructibus. & diſtributionibus alicuius Canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, vel obitum Canonici, ſeu beneficiati, Capitulum iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, quod tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum penſionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quòd nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans D.Gonzalez in præcit. comment. gloſ.5. §.5. nu.44. etſi in contrariam opinionem inclinauerint, Nauar.in conſ.49.de præb.in antiq. & in conſ.1.& 3 ſub tit.de ſolut.in nou. Io.Gutier.lib 1.can.quæſt.cap.1.nu.109. & infra, ac Alex.Mon.in præſ.tract.p 3.q.8.nu.17.& ſeq.

Prænarrata (de ipſius Auctoris licentia elucubrata) ac meipſum humiliter in omnibus, & per omnia Sacroſanctæ Rom. Eccleſiæ correctioni ſubijcio, paratus etiam (iuxta illud Diui Auguſtini in can.ſi habes 24.q.3.) ab anniculo edoceri, ego Proſper de Auguſtino V.I.D. Neap.

S. RAYMVNDVS.

RECOLLECTIO, extrauagantium, quæ à diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librũ extrauagantium communium emanarunt vſque ad S. D. N. D. Clementem Papam VIII. ſeu extrauagantium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſeriem titulorum Decretalium, ſic recollectæ à Stephano quaranta Neapolitano vtriuſque iuris Doctore Canonico,& Iudice Synodali Neapolitano.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, ita vt ad ſupplementũ quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ad exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacij Octaui ad Decretales Gregorij Noni. Hæc recollectio vna cũ duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali,& de præſtantia, ac auctoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota Prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno 1586. quam modo huic ſummulæ acceſſionis iure iungendam,

† eſſe

eſſe cenſui,& canendo receptui præcedentia ſuis coaptã do locis ſeu titulis in hunc librnm redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorij Noni factam à Sãcto Raymundo cõfeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in procemio Decretalium,& S.D.N.D.Clemẽs Papa VIII.in literis ſuæ canonizationis,cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pœnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti, & per maris vndas mirabiliter traduxiſti,concede, vt eius interceſſione dignos pœnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus,per omnia ſecula ſeculorum Amen.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Inno.4. COnſtitutio ſuper ritibus Græcorum,qui tolerari,vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus fol.249.

Euge. 4. in generali Concil.Flor. Super vnione Græcorum ad S.R.E. fol. 68. in bullario incip. Lætentur Cæli, extat liber Gennadij ſcholarij Patriarchæ Cõſtantinopolitani,Defenſio quinque capitum,quæ in Sancta,& œcumenica Florentina Synodo continentur.De proceſſione Spiritus ſancti. De Sacrificio in azimo, vel fermentato. De purgatorio. De fruitione Sanctorum.De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinum tranſlatus,ac Romæ impreſſus anno 1579, vbi ſectione 15, fol. 141. deplorat, & deſcribit excidium Conſtantinopolitanum dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum.De Andronico Paleologo ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excõmunicato,vide extrauag.com. Clem.5. Ad certitudinem de ſent.excom.Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis ſe vnientibus S.R.E.per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip.Cantate domino, & alia incip. Exultate Deo.

Gregor. xiij. Profeſſio orthodoxæ fidei à Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ xiij.edita habetur fol.262.in eodem verbo,& adde ad cap.vni.de Summa Trin.in 6.

Clem. 8. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum. Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus Ritibus Græcorum &c. fol.345. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ ad huc non ſunt in bullario.ſed in eo habes fol.68.dictã conſtitutionem Eugenij quarti,in

ti,in

ti in Generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei à Græcis facienda ſupra fol.261. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum. De fruitione Sanctorum aderat antea extrauagans Benedicti xij. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol.544. & fol.243. & 516. *Pij 4.*

De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol.545. *Eiuſdē.*

DE CONSTITVTIONIBVS.

Confirmatio œcumenici generalis Concilij Trid. *Pij 4.*

Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Concil. Trid. fol.813. in bullario incip. ſicut ad ſacrorum, & ſunt impreſſæ in fine eiuſdem Concilij, & vide in verbo Concilium Trid. fol.182. vbi de alijs conſtitutionibus facientibus ad hunc titulum. *Eiuſdē.*

De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſque Sedis Apoſtolicæ approbatione habetur in verbo Concilium Prouinciale fo.184. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio Prouinciali. *Sixti V.*

DE ELECTIONE.

Contra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nuntiatoribus, fol. 234. *Greg.11.*

Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis fol. 121. & breue Pij V. ibidem allegatum habes per extenſum fol.515. *Iulij 3.*

Quòd Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad Clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitates, & officia aſſumi non poſſint, fol.235. *Pauli 4.*

Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol. 767. in bullario incip. In eligendis, & contra aſpirantes ad Papatum ſimonaicè adeſt conſtitutio Iulij 2 fol.149. Cum tam diuino. & vide aliā Clem. 7. de electione Romani Pontificis, fol.333. Cum chariſſimus, & eiuſdem Pontificis innouatio literarum ſuarum ſuper electione Rom. Pont. fol.352. Licet varie, & præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de vitanda de elect. & c. vbi periculum eod. tit. in 6. & clem. ne Romani d. tit. & contra ambientes ad Papatum vide Pauli 4. conſtitutionem fol.624. in bullario incip. Cum ſecundum Apoſtolum. *Pij 4.*

Super collatione parochialium eccleſiarum, fol.381. *Pij 5.*

De Abbatiſſis, & alijs monaſteriorum monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis, fol.94. *Greg.13.*

De Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordi- *Sixti 5.*

ne, ætate, tempore, qualitate, & officio, incip. Poſtquam.
Eiuſdē. Super noua ordinatione titulorum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, incip. Religioſa.
Greg.14. Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S.R.E. Cardinalium, fol.234. & habes per extenſum, fol.526.
Eiuſdē. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concilij Trid. ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates, de quibus in Conſiſtorio prouidetur, fol.531.

DE RENVNCIATIONE.

Pij V. Relaxatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios cum modificationibus. habetur fol.103.
Greg.13. Conſtitutio de modo & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fol.113.

DE TEMPORIBVS ORDINATIONVM, *& qualitate ordinandorum.*

Pij 2. COntra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs, fol.358.
Pij V. Extenſio decreti Conc. Trid. ſeſſ.21.c.2. quod incipit, Cum non deceat loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, quòd non promoueantur ad ſacros niſi ſeruata forma dicti decreti fol.365.
Clem.8. Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes, fol.370.
Decretū Sacra cō gregat. De ordinatione Regularium, & collatione ordinum ab Abbatibus, fol.377.

DE SACRA VNCTIONE.

COngruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florent. & Trident. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol.259.

DE FILIIS PRAESBYTERORVM, *& alijs illegitime natis.*

Clem.7. QVòd filij Sacerdotum nullo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficijs parentum ſuorum ſuccedere poſſint, fol.276.
Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphyteoticis in illegitimos, fol.277. & fol.551.
Eiuſdē. Ampliatio fol.280.
Sixti V. Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionem tranſire volentes, fol.293.
Eiuſdem Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.299.

Mode-

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regulares fol.305. *Greg. 14*

DE OFFICIO IVDICIS DELEG.

De aſſeſſore aſſumendo à Iudice iurium non Doctore fol.181. *Leon. 10*
De conſeruatore eligendo per Regulares fol.395. *Declaratio Sacræ congreg.*

DE OFFICIO IVDICIS ORD.

Prohibitio imprimendi libros abſque approbatione Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe, ac Epiſcoporum, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis in alijs ciuitatibus fol.190. in bullar. incip. Inter ſollicitudines, & vide Concil. Trid. Seſſ.4. 5. ſed & impreſſoribus, ac regulas indicis librorum prohibitorum c.10. & Nauar. in Manua. confeſ. c.27. nu.148. *Leon. 10 in Conc. generali Lateran.*

Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earum que Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubijciuntur fol.254. ac faciunt tex. in c. quoniam de off. ordin. & allegata fol.245. in princ. verbi Græcorum ritus. *Pij 4.*

Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol.575. *Pij 5.*

Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol.99. & 513. *Sixti 5.*

DE MAIORITATE, ET OBEDIENTIA.

In Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto fol.134. *Leon. 10*

De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fol.387. *Greg. 13*

Decretum, quo declaratur Epiſcopis in eccleſijs Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere fol.395. *Clem. 8.*

LIBER SECVNDVS.

DE IVDICIIS.

De nullitatibus aliàs quàm ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis fol.357. *Clem. 8.*

DE FORO COMPETENTI.

Contra perſonas eccleſiaſticas, alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes fol.62. in bullario incip. Ad reprimendas. vbi alterantur pœnæ, de quibus in c. ſi diligenti de foro cõp. & cõtrà Iudices v. de etiam bullam cœnæ Domini c. 15. & de pœna clerici, qui conquæritur coram iudice ſeculari de prælato eſt tex. in c. granem de exceſſ. prælat. *Mart. 5.*

DE FERIIS.

De obſeruatione feſtorum fol.227. & vide decreta Sacræ Congregationis fol.526. *Pij 5.*

DE SEQVESTRATIONE POSSESSIONVM, & fructuum.

Pij 4. FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, & pœnæ deſuper litigantium fol. 571.

Pij 5. Quòd fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam à Iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis diſponentibus, quòd Capitula, & Canonici percipiant fol. 573.

DE IVREIVRANDO.

Greg. 13 INnouatio conſtitutionis Nicolai tertij, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati ac decretis Concilij Trid. aduerſantia fol. 552.

Sixti 5. De viſitandis liminibus Apoſtolorum fol. 96. poſſet etiam ſituari ſub tit. de maio. & obedien.

LIBER TERTIVS.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORVM.

Sixti 5. DE habitu, & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis fol. 265.

Eiuſdē. Conſtitutionis prædictæ moderatio fol. 268.

Eiuſdē. Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neap. bannitorum receptatores fol. 101 & delinquentium, ac debitorum fol. 514.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBVS.

Pij 4. SVper reſidentia epiſcopali fol. 440.

Eiuſde. Contra non reſidentes fol. 443.

Eiuſdē. Declaratio quòd gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij non valeant ſine conſenſu ordinarij fol. 438.

Pij 5. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficium fol. 433.

DE PRAEBENDIS, ET DIGNITATIBVS.

Pij 4. QVòd Iudices cauſarum beneficialium vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non poſſint fol. 566.

Eiuſdē. De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata fol. 124.

Pij 5. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficijs propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus fol. eod.

Pij 5. Declaratio portionum, quæ aſſignari debent Vicarijs perpetuis in vnione beneficiorum incip. Ad exequendum fol. 999. in bullar. ſed per

conſti-

conſtitutionem Greg. XIII. incip. In tanta relata fol. 598. reuocatur, & reducitur ad terminos iuris communis, & decretorum Concil. Trid. quod vide in Seſſ. 7. de refor. c. 7. & Seſ. 25. de refor. c. 16. de quibus Vicarijs habetur in clem. 1. de in. patr. & in capit. extirpandæ, §. qui vero, c. auaritiæ, & c. de monachis de præben. & eod. tit. in 6. & extrauag. Ioan. 22. de præben. & ibi glo. in ver. vicarios c. ad hæc de off. vica. clem. vni. eo. tit. c. 1. de cap. mona. in antiq. & in 6. ac extat Petri Rebuffi tract. congruæ portionis beneficiorum vicarijs maxime debitæ.

Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut à fide apoſtaſiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia fol. 124. *Greg. 13*

Reſeruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus fol. 421. in ver. Regulæ cancellariæ, vbi de alijs reſeruatis Sedi Apoſtolicæ. *Clem. 8.*

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, fol. 1320. in bullario incip. Vniuerſi. vbi ennumerat aliqua de auctoritate Archiepiſcopi, hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi auctoritas fol. 31. proſequendo omnes auctoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & digni. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Ioan. 22. erectionis Epiſcopatus tholoſani in Archiepiſcopalem, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter cap. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. *Greg. 13*

DE CLERICO AEGROTANTE, vel debilitato.

Congruunt huic titulo declarationes Sacræ Congregationis ſacrorum rituum de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint, relatæ in ver. Archiepiſcopi auctoritas. aucto. 13. ſub nu. 9. fol. 37. & 43.

NE SEDE VACANTE ALIQVID innouetur.

Congruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante fol. 155. & 520. ac 575.

DE REBVS ECCLESIAE NON ALIENANDIS.

De alienatione bonorum eccleſiaſticorum non fienda fuit relata, & dilucidiſſime declarata fol. 1. & 495. *Paul. 2.*

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant delegantur fol. 8. *Eiuſdem*

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli 4. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cum ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum fol. 681. in bulla. incip. Prouida. *Pij 4.*

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pij Papæ V. de ciuitatibus, ter- *Clem. 8.*

ris,

...ris, & locis S.R.E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocen-tij Papæ IX. deſuper factæ. incip. Romani.

DE EMPTIONE, ET VENDITIONE.

Nicol. 5. VT incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltrapharum contractus cenſuales modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint fol. 216.

Pij 5. Super forma creandi cenſus fol. 219.

Greg. 13 Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. fol. 221. Iſtud breue non reperitur in bullario, ſed habui à Reuerendiſſimo Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit de cenſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Viceſgerëtis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticutij Vicarij Summi Pontificis, & morte præuentus dictus tractatus nõ fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

DE RERVM PERMVTATIONE.

Pij 5. COnſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol. 127. in verbo Beneficiorum permutatio.

DE PECVLIO CLERICORVM.

Pij 5. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum fol. 474.

Greg. 13 Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quòd in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres fol. 479. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum fol. 471.

DE TESTAMENTIS, ET VLTIMIS voluntatibus.

Pij 4. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcumque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint fol. 660. in bullar. incip. Graue nobis.

Pij 5. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphyteoticis in illegitimos fol. 276. & 551.

Eiuſdem Applicatio fabricæ Sãcti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus fol. 540.

DE SEPVLTVRIS.

Pij 5. VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur fol. 924. in bullar. incip. Cum primum. §. & vt in eccleſijs.

In

Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti patocho, fol.568. Decretum Concil. Lateran. habes fol.390. *Decretũ ſacra Cõgregat.*

DE REGVLARIBVS, ET TRANSEVNTIBVS ad Religionem.

QVod Religioſi, etiam Cappellani Sedis Apoſtolicę, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſint ſubiecti, fol.44. in bull. incip. Per Romani Pont. *Greg.7.*

Reuocatio indultorum præter iuris cõmunis diſpoſitionem cõceſſorum recipiendi, vel retinẽdi Religioſos alterius Ordinis, ẽt laxioris, f.586. *Pij 5.*

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in Congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus à ſecularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in bull. incip. Lubricum. *Eiuſdem*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol.290. *Eiuſdem*

Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.291. *Eiuſdẽ.*

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes, fol.293. *Sixti V.*

Super dubijs in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem regularibus declaratio, fol.299. *Eiuſdẽ.*

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares, fol.305. *Greg.14.*

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionum fel. rec. Sixti Papę V. quoad nullitates profeſſionum, ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. f.588. & ſeq. *Clem.8.*

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol.238. *Eiuſdem*

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſterijs, & locis deſignandis, fol.308.

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem, fol.310. *Eiuſdẽ.*

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conuentibus deſignatis, vel deſignandis, f.312. *Eiuſdẽ.*

Contra Regulares ad Vrbem temerè, leuiue ex cauſa accedentes abſq; eorum licentia, fol.319. *Decretũ ſacra Cõgreg.*

DE STATV REGVLARIVM.

SVper clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, f.321. *Pij V.*

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis, fol.325. *Greg.13.*

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarij, & alij monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, fol.331. *Eiuſdẽ.*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus *Eiuſdẽ.*

rioribus in caſibus neceſſarijs ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol.332.

Pij 5. Contra moniales exeuntes à clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol.335.

Decreta ſac. Cōg. Quo Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcunque Ordinis accedere prohibentur, f.337.

Clem.8. Ordinationes pro reformatione monialium, f.399.

Decretū ſacra Cōgreg. De largitione munerum vtriuſque ſexus Regularibus interdicta, f.351.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca, in monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus. folio 592.

DE CELEBRATIONE MISSARVM, & diuinis Officijs.

Pij 5. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, f.287.

Eiuſdē. Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum, f.257.

Leo x. Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas, f.274.

Pij 5. De fructibus quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, f.274.

Clem.8. Decretum circa litanias obſeruandum, f.282.

Decretū Cōgreg. ſacr. rit. De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia exſtauritæ, ſeu magiſtrorum f.569.

DE RELIQVIIS, ET VENERATIONE Sanctorum.

Pij 5. Conſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ, f.174.

Greg.13. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponātur, f.95.

Clem.8. Decretales Literæ canonizationis S.Raymundi Ordinis Prædicatorum.

DE CENSIBVS, ET EXACTIONIBVS.

Pij 5. Vtriuſque ſexus perſonis Religionis Mendicantium exemptiones ab exactionibus, gabellis, pedagijs, & vectigalibus, f.405.

DE ECCLESIIS AEDIFICANDIS.

Clem.8. Præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria, f.590.

DE IMMVNITATE ECCLESIARVM.

Pij 5. Contra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in eis illicita facientes, f.570. vbi de feneſtris Eccleſias introſpicientibus fabricandis. & fol.601.

Greg 14. Super immunitate Eccleſiarum, fol.602.

NE CLERICI, VEL MONACHI ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

Leo.x.in Cōc.Lat. De ſtudio Philoſophiæ, aut Poeſis, quando conſtitutis in ſacris non liceat, fol.565.

Digitized by Google

LIBER QVARTVS.

DE SPONSALIBVS, ET MATRIMONIIS.

DEclaratio decreti Sacri Concilij Trid. ſuper impedimento publicæ honeſtatis f.284. & circa ſacramentum matrimonij, quoad Græcos, vide ſupra f. 247. *Pij 5.*

EB COGNATIONE SPIRITVALI.

DEclaratio decreti Concil. Triden. de cognatione ſpirituali, f.283. *Pij 5.*

DE EO QVI COGNOVIT CONSANGVINEAM vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

DEclaratio decreti Concil. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente, f.285. *Pij 5.*

DE CONSANGVINITATE, ET AFFINITATE.

DIſpenſationes non concedi contrahentibus matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis, f.292. in bulla. incip. Quia. vide Conc. Trident. Seſſ.24. de refor. matrimonij c. 5. & Clem. vnicam de conſang. & aff. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. ti. feli. in c. nihil de præſcrip. Nauar. in Manua. confeſſ. c. 22. nu. 87. Mandoſi. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales. *Clem. 7.*

LIBER QVINTVS.

DE SIMONIA.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, f.574. *Pauli 4.*

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, f.452. *Pij 4.*

De confidentijs beneficialibus, &c. f.456. *Pij 5.*

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, f.447. *Eiuſdē.*

Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, f.448. *Eiuſdē.*

Contra promouentes, & promotos ad Ordines Simoniace etiam ad primam tonſuram, f.370. *Sixti 5.*

DE MAGISTRIS.

DEcretum obſeruandum à Magiſtris, & Præceptoribus ſcholarium, f.565. *Leon. 10 in Conc. Lateran.*

DE IVDAEIS, ET SARRACENIS.

QVòd Iudæi, cæterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum *Pauli 3.*

conſuetudine acquiſita,ſeu quæ verum dominium habere non remi niſcuntur etiam viuis,& mortis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant,f.415.in bullar.incip.Cupientes,& vide c.Iudæi el 2.d. tit.& extrauag.com.Ioan.22.incip. Dignum eod.titu. & ſi bona ipſa ex vſura,aut alio illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ,quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio (quia non dimittitur peccatum niſi reſtituatur male ablatum) illa eiſdem perſonis omnino reſtituantur : perſonis vero non extantibus prædictis , quia bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & alijs infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tamquam in pium vſum libere concedimus,'eaque ad ipſos ſic conuerſos Iudæos,& alios infideles remanere decernimus inquit Paul.3.in d.conſtitutione,vbi in materia Iudæorum habes conſtitutiones pertinentes allegatas.

Greg.13. D: blaſphemijs Iudæorum , in quas hæreticæ prauitatis inquiſitores animaduertunt , f.517.

Eiuſdem Quod Medici Hæbrei , vel Infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur,fol.553.

Clem.8. Contra impia ſcripta,& libros Hæbreorum . publicata Romæ die 3. April.1593.incip.Cpm hæbreorum malitia.

DE HAERETICIS.

Excommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hæreticos eſt tenoris ſequentis.Excommunicamus,& anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris,& Filij,& Spiritus ſancti,auctoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli', ac noſtra quoſcumque Huſſitas,Vuiclephiſtas.Lutheranos,Zuinglianos, Caluiniſtas , Vgonottos , Anabatiſtas , Trinitarios,& à Chriſtianæ fidei apoſtatas,ac omnes', & ſingulos alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur,& cuiuſcumque ſectæ exiſtant, ac eorum credentes|, receptatores,fautores, & generaliter quoſlibet illorum defenſores, ac eorum libros hæreſim continentes,vel de religione tractantes ſine auctoritate noſtra,& Sedis Apoſt. ſcienter legentes,'aut retinentes,imprimentes.aut quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publice,vel occulte quouis ingenio,vel colore,necnō ſchiſmaticos, & eos,qui ſe à noſtra,& Romani Pōtificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt,vel recedunt. Afolutio à d.excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur,vt in fine d.Bullæ habetur,& declaratur per Nauar.in Manua.confeſ. c. 27. & in ea parte quoad libros hæreticorum fuit relata in verbo libri prohibiti, f.282. & lege pro vt hic.

Pij 4. Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per Patres à Trid. Synodo electos à Sixto V.ſancti & à S. D. N. Clem. VIII. recogniti,& publicati,f.281.& adde d.c.fraternitatis d.tit.

Clem.8. Innouat o conſtitutionis fel.recor. Pauli Papæ 4. contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu

ritu ſancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut virginitatem Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ fol. 271.

Conſtitutio contra offendentes ſtatum, res, & perſonas Sacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officij, f. 548. *Pÿ 5.*

Declaratio, & conſtitutio, quòd ſententiæ in reorum inquiſitorum fauorem per quoſcumque Iudices contra diſpoſitionem, vel ſtylum iuriſdictionis officij ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ, & ferendæ, nunquã tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint, f. 958. in bulla. incip. Inter multiplices. *Eiuſdem*

Quòd Principes, Indices, & Iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officium Sanctiſſimæ inquiſitionis pareant, & obediant f. 1179. in bulla. incip. Sanctiſſimus. *Eiuſdem*

Alias conſtitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in directorio inquiſitorum nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegnæ nunc Rotæ Rom. Auditoris, quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom. Pontif. pro officio Sanctiſſimæ inquiſitionis ab Innoc. 3. Pont. Max. vſque ad hæc tempora.

DE APOSTATIS.

CONgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata, f. 30.

DE HOMICIDIO.

COntra abortum procurantes, conſulentes, & conſentientes, fol. 87. *Sixti 5.*

Eiuſdem moderatio, f. 90. & 513. *Greg. 14*

Pro militibus regularibus S. Ioãnis, & adde ad c. primũ de homic. in 6. *Clem. 8.*

DE TORNEAMENTIS.

SVper prohibitione taurorum, & ferarum agitationis, f. 481. *Pÿ 5.*

Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum, f. 483. *Greg 13 & Cle 8*

DE PVGNANTIBVS IN DVELLO.

COntra pugnantes in duello, & dominos, & quoſuis alios dantes eis campum, eiſque auxilium præſtantes, duelloque intereſſentes cum inſertione literarum Iulij 2. & multarum pœnarum adiectione, f. 232. in bulla. incip. Quam Deo. *Leon. 10*

Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, & fauorem, f. 298. in bulla. incip. Conſueuit. *Clem. 7.*

Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſuper prohibitione duellorum, f. 686. incip. Ea quæ. *Pÿ 4.*

Conſtitutio, qua Concil. Trid. pœnis ſubijciuntur duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam ſuadentes, auxiliantes, & ſpectantes, f. 227. *Greg. 13*

Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum, & decreti Concil. Trid. contra pugnantes in duello publice, vel priuatim, necnon contra mittentes, ſcribentes, aut diuulgantes, chartulas *Clem. 8.*

prouo-

prouocatorias, aut ſcripta, quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores, & complices, fo.228. Confeſſarij priuilegiati à quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in ver. Caſus reſeruati, f.147.& 152.

DE VSVRIS.

Leon. 10 DE montibus pietatis, f.289.

Pij 5. Super exercendis cambijs, f.492.

Sixti 5. Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum, f.223.

DE SORTILEGIIS.

Sixti 5. COntra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunq; diuinationum genera, libroſque de eis legentes, ac tenentes, f.99.

DE MALEDICIS.

Pij V. COntra Clericos Blaſphemantes, f.130.& 517.

DE CLERICO NON ORDINATO *miniſtrante.*

Clem.8. COntra eos, qui cum ad Sacrum præsbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem temere ſibi aſſumẽtes Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, f.379.

DE EXCESSIBVS PRAELATORVM, *& ſubditorum.*

Pij 5. COntra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, f.982. in bulla.incip. Et ſi Mendicantiũ, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c. nimis cum ſeq. de exceſſ. prælat. Clem. vni.d.ti.in Clem.dudum de ſepul.& extrauag.com. Sixti 4. de treg.& pa.ac extrauag. com. de ſepult.& in extrauag.com. 1.de iud. aque in extrauag.com. Inter cunctos de priuileg. Circa vero in eis, & d.Clem.dudum diſpoſita ad verſ.libere valeant Clero, & Populo prædicare, vide Concil. Trid. Seſſ.5.de refor.c.2.& Seſſ. 24. de refor. gene.c.4. Item ad §.ſtatuimus, & ordinamus auctoritate prædicta, vide in d.Concil.Seſſ.23.de refor.c.15.& conſtitutionẽ Pij V. ſuper cõfeſſorũ approbatione relatam in verbo Confeſſor, f.179. Item ad §. huiuſmodi verſ.verum vide d.Concil. Seſſ.25.de refor. c.13. quæ Pij V. conſtitutio contra grauamina prælatorũ fuit deinde reuocata per Greg.XIII.per conſtitutionem relatam ſupra in verbo priuilegia Regularium, fol.398.

Eiuſdem Conſtitutio de priuatione Clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſeculari. f.467.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBVS *priuilegiatorum.*

FAciunt ad hunc titulum Conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta Sacrorum Conciliorũ, & declarationes Sacræ Congregationis

tionis relatæ in verbo Priuilegia Regularium, f.389. & in verbo Exemptio, f.235. ac in verbo Concil. Trid. f. 182.

De his quæ obſeruari debent à Prædicatoribus, fol. 562. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. *Leo. 10.*

Pius 4. reuocat facultates Hoſpitali ſancti Spiritus in Saxia, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas, & Capitulo S. Ioannis Lateran. de Vrbe conceſſas erigendi Eccleſias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, & ſubijcit illas, eorumq; Sacerdotes, Miniſtros, & bona iuriſdictioni Ordinariorum, & Rectorum parochialium, f.757. in Bull. incip. Regimini. & adde d. c. recipimus, de priuileg. *Pij 4.*

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates, licentias, & indulta, aut conceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſſe Cameræ Apoſtolicæ cõcernere cenſebuntur, debeant illa infra tres menſes à die illarum impetrationis in eadem Camera præſentare, & ibi regiſtrari facere ſub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis, fol. 873. In bulla. incip. Ingens. *Eiuſdẽ.*

Super modo, & forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes &c. fol. 609. *Clem. 8.*

DE POENIS.

EXtenſio conſtitutionis Bonifacij Papæ 8. quæ incipit. Infelicis, eo. tit. in 6. ad ſcientes, & non reuelantes eos qui offendunt S. R. E. Cardinales, f.1061. in bull. incip. Infelicis ſeculi, & vide bullam in Cœna Dñi. *Pij 5.*

DE POENITENTIIS, ET REMISSIONIBVS.

SVper communione in Paſchate, f.182. *Euge. 4.*

Reuocatio indulgentiarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ continent quæſtuandi facultatem, f.969. in bulla. incip. Et ſi Dominici. *Pij 5.*

Conſtitutio per Medicos obſeruanda in infirmorum curatione, f.285. *Eiuſdẽ.*

Super approbatione regularium ad confeſſiones, & declarationes Sacræ Congregationis, f.175. *Pij 5.*

Decretum ſuper confeſſione Sacramentali, f.181. *Clem. 8.*

Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus regularium Superioribus obſeruandum, f.136. *Eiuſdẽ.*

Decretum, & eiuſdem declaratio quo prohibetur abſolutio à caſibus reſeruatis, f.145. *Eiuſdẽ.*

Bulla indictionis ſancti Iubilei, incip. Annus Domini placabilis. *Eiuſdẽ.*

Bulla ſuſpenſionis Indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarum quibuſcunque conceſſarum durante anno ſancto Iubilei, incip. Cum ſancti Iubilei. & adde cap. ſi quis aliquando, §. in Leuitico, verſ. in Iubileo, & ibi Nauar. de pœn. diſt. 1. & ad extrauag. com. d. tit. *Eiuſdẽ.*

DE SENTENTIA EXCOMMVNICATIONIS.

SVper declaratione quæ ſit leuis, grauis, vel enormis iniuria, f.509. *Ioan. 22.*

Decretum de abſolutione ab excommunicatione per Confeſſarios priuilegiatos, f.93. *Leo. x. in Cõc. Lat.*

Eiuſdẽ. De excommunicatorum vitatione, f.242.

Clem.7. Quod nulla Ciuitas, Caſtrum, Villa, Locus, Territorium, vel diſtrictus pro debito pecuniario Eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit, f. 399. in bulla incip. Licet, & vide extrauag. com. Boniſac. 8. incip. Prouidè, de ſent. excomm.

Pij 4. Contra Nuncios Apoſtolicos ne à Principibus ad quos mittuntur debeant mendicare fauores, f.98.

Pij 5. De excõicationibus ad finem reuelationis, f.240 & extat meus tractatus.

Greg.13. De datis, & promiſſis pro iuſticia, vel gratia obtinenda, f.225. Congruunt denique huic titulo relata in verbo Bona Eccleſiæ vſurpantes, f.133. & Bona naufragantium rapientes, f.131. & in ver. Vectigal, fol.484. ac cætera diſpoſita in bulla Cœnæ Domini, quam quicunque audiunt confeſſiones habere debent.

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE.

Paul.3. FAmiliares, & continui commenſales Rom. Pontificis, qui intelligantur, f.489. in bulla incip. Sanctiſſimus, & vide aliam Iulij 3. fol.546. & adde ad c.fin. d. tit. in 6.

Pij 5. Declaratio, quòd Ordines Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumq; Beatę Mariæ ſint propriè Mendicantes, & eorum priuilegijs gaudeant etiam ſi in communi bona ſtabilia poſſideant, f.997. in bull. incip. Romanus Pont. inter quos connumeratur etiam Ordo Minimorum, & Religio Societatis Ieſu. & adde ad c. vni. §. ſane de religio. dom. ſub quo tit. poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis, glo. in extrauag. com. de vita, & honeſt. cleric.

CONSTITVTIONES IN PRAECEDENTIBVS titulis prætermiſſæ.

Sixti 5. BReue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ, f. 593. & adde ad tit. de temp. ordin. ſupra f. 4.

Pij 5. De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticę prauitatis, & obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda, f.605. & adde ad tit. de maior. & obed. f.5.

Sixti 5. De matrimonij nullitate per eunuchos, & ſpadones, f.582. & adde ad tit. de frigid. & malef. & impot. coeun. in lib.4.

Greg.13. De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada, f.1357. in bull. incip. Sancta Mater, & adde ad tit. de Iudæis.

Pij 4. Contra Confeſſarios ad turpia ſollicitantes, f.579. & adde vna cum ſeq. ad tit. de hæreticis.

Clem.8. Vt Itali extra Italiam agentes non habitent niſi in locis, vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, &c. f.580.

Decretũ ſacra Cõgregat. Quando per Metropolitanos Suffraganeis ſit inhibendum, folio 513. & adde ad tit. de appell. in lib.2.

Sanctiſſimi D.N. Pauli Diuina Prouidentia Papæ V. Iubileum ad diuinam opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari Catholicæ Eccleſiæ regimine, & præſentibus neceſſitatibus imploran. incip. Quod in omni vita. & adde ad tit. de pœnit. & remiſſ. ſupra fol.15.

Digitized by Google

S.Maria Mater Dei ora pro nobis.

CANONES, ET DECRETA

Sacroſancti Oecumenici,& generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium,

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſs.3.& 4.de ſymbolo Fidei, & de canonicis ſcripturis, ac de æditione, & vſu ſacrorum librorum,& in ſeſ.5. de peccato originali,ac ſeſ.6. de iuſtificatione, & ſeſs.25. de Purgatorio.

C.tanta, c.cogit ſeſs.25. c.cum dignitates §.prouiſi 24.ſeſs. Extant Bullæ Pij 4.ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei, & à quibus, incip. Iniunctum, & In ſacroſancta, fol.243.& 544.

De Conſtitutionibus.

C.ſicuti publice expedit, ſeſs.25.

De reſcriptis.

C. Quoniam ob malicioſam, ſeſ.25. c.diſpenſationes,& c.in commutationibus, ſeſs.22. c.& quoniam ſeſs.13.

De electione.

C. Ad cathedralium ſeſs.7. c.ſi in quibuslibet ſeſs.24.

C. Quicunque poſthac ſeſs. 22. Extat conſtitutio Gregorij XIIII. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad Cathedrales, incip. Onus Apoſtolici, fol.531.

C.In electione, & c.Abbatiſſa,ſeſ.25. Extat Bulla Gregorij XIII. de monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam eligendis,incip. Expoſcit, fol.94.

C.inferiora, ſeſs.7. c.cum dignitates, ſeſ.24.
C.expedit ſeſs.24. Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pij V. incip. In conferendis fol.381.

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem §.in monaſterijs, & c.2.§ ſi quæ verò ſeſ.5. c.cauſæ omnes §.legati ſeſs.24. c.quæcunque, in fine ſeſs.21. c. Capitulum Sede vacante, ver. negligens ſeſ.24 c.Monaſteria ver.quod ſi in his, c.hæc omnia ver.& quia ſeſs.25.de regular.
C.Regularis ſeſ.25.de regular.ſuper cuius decreti exequutione extat conſtitutio Clem.8.incip.Suſcepti muneris fol.238.

De temporibus Ordinationum, & qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſs.23.
C.Ordinationes ſeſ.23.ferè per totam, c.cum honeſtius, c.& quoniam ſeſ.14. c.facultates de promouendo, c.facultates de non promouendo. c.ad maiores ſeſ.7. c.Eccleſijs ſeſ.23.
C. Nulli Epiſcopo ſeſ.6. & fertur Sacram Congregationem declaraſſe, quòd Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum requiritur licentia Superioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus.
C.Cum non deceat ſeſ.21. Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſecularibus ad clericos regulares non profeſſos, vt non promoueantur ad ſacros, niſi ſeruata forma huius decreti, fuit facta à Pio V. per eius conſtitutionem, incip. Romanus Pontifex, fol.365.
C. non liceat ſeſs.7.
C. Abbatibus ſeſs.23.

De ſcrutinio in Ordine faciendo.

C.Sancta Synodus, & c.cum nullus cum alijs ſeſ.23. Quorum requiſita plura enumerantur in Bulla Sixti V. contra Clericos male promotos, f.371.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

C.Quicunque, ſeſs.22. c.nullus prima tonſura, & c.nullus in poſterum cum alijs ſeſs.23. c.expedit ſeſs.24. c.cum pleraque ſeſs.25. de regul.

De ſacra Vnctione.

C. Si quis dixerit Confirmationem cum ſeq. ſeſ.7. c.Viſum eſt, c.Inſtituta, c.Res porrò, & c. Iam verò ſeſs.14.

De filijs presbyterorum.

C. Vt paternæ, ſeſs.25.

De Clericis peregrinis.

C.Cum nullus §.nullus præterea ſeſs.23. c.Quanta §.deinde ſeſ.22.

De officio, & poteſtate Iudicis delegati.

C. Inſuper cum nonnulli ſeſ.14. & adde ad c.1.& fin.eod.tit.in 6.

De officio Ordinarij.

C.1. ver.& ne ſub ſpecie, C.Quia verò §. ſeſ.5.
C. Prædicationis ſeſ.24.
C.Eccleſiarum Prælati, C.Capitula cathedralium ſeſ.6.
C.1.in princ.ſeſ.13. de ref.
C.Omnes Eccleſiarum Prelati ſeſ.14.
C. Vt Sanctorum ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam, C.Quia illiterati ſeſ.21.
C.Epiſcopi etiam tanquam, C.Adminiſtratores, C.Cum ex notariorum ſeſ.22.
C.Statuit ſancta Synodus ſeſ.25.

C.Or-

C.Ordinarij
C.Vniones
C.Beneficia
C. locorum Ordinarij } ſeſ.7.
C.Quęcunque in diœceſi seſs.21
C.Quæ alias
C.Epiſcopi vt aptius
C.Prouincialia } 24.ſeſs.

C.Patriarchæ
C.liceat Epiſcopis
C.vt fidelis } ſeſs.24.
C.Apoſtolus
C.In monaſterijs
C.Monaſteria ſanctimonialiũ. } ſeſs.25.
C.Epiſcopus quoſcunque ſeſſ.14.

De maioritate, & obedientia.

C. Non poteſt ſancta Synodus, c.ſtatuit ſancta Synodus, el 1. §.Epiſcopis, & c.poſtremo, ſeſ.25.

C.Controuerſias,ead.ſeſ.25. Extat conſtitutio Gregorij XIII. circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum laicorum in proceſſionibus,incip.Expoſcit, fol.386.

De Pactis.

C.nulla quoque renunciatio ſeſs.25.de regular. & congruit huic tit. propter cap.quamuis pactum eod.tit. in 6.

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.Cauſæ Epiſcoporum
C.Quoniam vero } ſeſs.13.
C. Cauſæ criminales
C. Cauſæ omnes } ſeſs.24.

C. Non liceat, verſ. & ſic ordinati ſeſs.7. c.præterea quia nonnulli ſeſs.14.
C. Nullus prima tonſura seſs.23.

De ferijs.

C.ab Aduentu ſeſ.24. c.mandat verſ. & Sanctorum celebrationes, & c.inſuper seſs.25.

C.cenſuræ §.dies, ead.ſeſ.25. Extat Pij V. Bulla de obſeruatione feſtorum, incip.cum primum,fol.126.& decretum Sacræ Congregationis,fol.526.

De teſtibus.

C.teſtes ſeſs.13.

De appellationibus.

C.eadem §. in cauſis, c.à ſententia, & c. reus ab Epiſcopo ſeſs. 13. c. legati ſeſs. 22. c.Epi vt aptius §.Nec in his ſeſſ.24. c.quam turpe ver.nec ſeſ.25. c.expedit ver.nec prædictorum seſs.24.
C.cauſæ omnes ſeſ.24.

LIBER TERTIVS.

De vita, & honeſtate Clericorum.

C.ſacroſancta, §.Epiſcopos ſeſ.2.
C.cum propriè Epiſcoporum ſeſ.14.
C.optandum ſeſ.25.
C.cum dignitates §.veſtitu ſeſ.24.
C.nihil eſt ſeſs.22.
C.quia verò etſi habitus sesſ. 14.

Extat Sixti V. conſtitutio contra non incedentes in habitu,incip. Cum ſacroſanctam fol.265.

De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

C.quam turpe ſeſs 25.

De Clericis coniugatis.

C.nullus prima §.in clericis,& c.vt Sanctorum, in fine, ſeſs.23.

De Clericis non reſidentibus.

C.eadem ſacroſancta
C.Epiſcopis inferiores. } ſeſ.6.
C.inferiora ſeſs.7.
C.cum beneficia ſeſs.21.
C.cum præcepto ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam ſeſs.22.
C.cum dignitates §.præterea, & §. diſtributiones ſeſs.24.

De Præbendis, & dignitatibus.

C.nemo
C.inferiora
C.quicunque
C.Ordinarij } ſeſs.7.
C.ratio poſtulat
C.ſtatuit el 2. } ſeſs.25.
C.& quia iure
C.regularia } ſeſs.14.
C.cum pleraque ſeſs.25. de regular.
C.in eccleſijs
C.cum eccleſiaſticus } ſeſs.24.

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in c. vniones ſeſs. 7. c. & quia ſeſs.14. c.vt etiam ſeſs.21. c.quoniam pleræque ſeſs.24. & c.ſicuti §.inſuper ſeſs.25.

De Clerico ægrotante.

C.cum in beneficijs §. in coadiutorijs ſeſs. 25.

De inſtitutionibus.

C.præſentati ſeſs.7. c.concedit §.in prædictis ſeſs.25. de regular. facit tex. in c.auctoritate eo.tit.

De conceſſione præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis.

C.Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſs. 24. c.cum in beneficijs ſeſs.25.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

C.non liceat ſeſſ.7. c.Abbatibus §.pœnam ſeſſ.23. c.Capitulum Sede vacante ſeſſ. 24.

De his, quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capituli.

C.ſtatuit el 1. ſeſſ 25.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

C.quoniam pleræque §.ad hæc in poſterum ſeſſ 24.

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non.

C. magnam ſeſſ.25. contra verò vſurpatores c.ſi quem clericorum ſeſſ.22.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

C. Epiſcopi etiam ſeſſ.22. concordat c.tua eod.tit.

De ſepulturis.

C. Decernit ſancta Synodus ſeſſ.25. & adde ad clement. dudum, de ſepult. & ad c.de quarta de præſcript.

De Parochijs, & alienis Parochianis.

C. quoniam pleræque §.in parochialibus, & §.in his quoque ſeſſ.24. c.Epiſcopi etiam ſeſſ.21. c. quanta §. moneant ſeſſ.22. c.prædicationis §.moneatque ſeſſ.24.

De

C. non ſunt ferendi ſeſſ. 25.

De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.

C. quoniam cum ſequentibus ſeſſ. 25. de regularibus. c. quia verò Regulares ſeſſ. 14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d. Concilij ſeſſ. 25. de monialibus præcipuè loquentia, veluti c. Bonifacij VIII. c. Abbatiſſa, c. Monaſteria ſanctimonialium, c. attendant, c. in quacunque, & c. libertati.

Pro maiori obſeruantia d. c. Bonifacij VIII. extant conſtitutiones Pij V. & Gregorij XIII. relatæ in verbo Monaſteria monialium fol. 321. cum ſeq.

De ſtatu Monachorum, & Canonicorum Regularium.

C. nemini, & c. Monaſteria omnia, cæteraq; capita in d. ſeſſ. 25. de regularibus.

De Religioſis domibus, vt Epiſcopo ſint ſubiectæ.

C. curent ſeſſ. 7. C. admonet ſeſſ. 25.

De iurepatronatus.

C. nemo, & c. non liceat ſeſſ. 24. c. Patriarchæ §. patroni ſeſſ. 24. c. ſi quem clericorum ver. quod ſi ſeſſ. 22. c. expedit ver. porro, & ver. ſi verò ſeſs. 24. C. ſicuti iura ſeſſ. 25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

C. Patriarchæ §. interimque ſeſſ. 24.

De celebratione Miſſarum, Sacramento Eucharistiæ, & diuinis Officijs.

Vide in ſeſſ. 13. 21. & 22.
C. quanta ſeſſ. 22.
C. ſacroſancta ver. Epiſcopos ſeſſ. 2.
C. qui piè §. curet ſeſſ. 23.
C. cum dignitates §. omnes verò ſeſſ. 24.
C. contingit ſæpe ſeſſ. 25.
C. attendat §. quod verò ſeſſ. 25. de regul.

De Baptiſmo, & eius effectu.

Vide in ſeſſ. 7.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

C. mandat ſancta Synodus ſeſſ. 25. c. vt fides §. fin. ſeſſ. 5. Extat Pij V. conſtitutio, Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ fo. 174. incip. Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

C. inſuper hortatur ſeſſ. 25.

De Eccleſijs ædificandis, vel reparandis.

C. cum illud quoque c. Epiſcopi etiam ſeſſ. 21. c. concedit in fine ſeſſ. 25. Extat conſtitutio Clemen. VIII. præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia monaſteria, incip. Quoniam, fol. 590.

De immunitate Eccleſiarum.

C. quanta §. ab eccleſijs ſeſſ. 22. c. cupiens ſeſſ. 25.

Ne Clerici, vel Monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit. de vita, & honeſt. cler.

LIBER

De Sponſalibus, & matrimonijs.

Vide ſeſs.24.de Sacramento matrimonij.
C.multi ſunt, qui vagantur, c.ita plerumque ſeſſ.24.
C.iuſtitiæ publicæ honeſtatis, d. ſeſſ. 24. de ref.matrim. Extat declaratiō Pij V. incip. Ad Romanum fol.284.

De Clandeſtina deſponſatione.

C.tametſi ſeſſ.24.

De Cognatione ſpirituali.

C.docet experientia ſeſſ.24. Extat Pij V.declaratio incip.Cum illius vicem fol.283.

De Conſanguinitate, & affinitate.

C.ſi quis intra gradus ſeſſ.24. & adde ad clem.vnic.eod.tit.
C. præterea ſancta Synodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pij V.incip. Ad Romanum fol.285.& congruit etiam tit.de eo,qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

De matrimonio contracto contra interdictum Eccleſiæ.

C.tametſi §.qui aliter ſeſſ.24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C.quoniam ſeſſ.21. c.expedit, §.caueantque, ſeſſ.24.
C. in pluribus eccleſijs ſeſſ. 24. Ad corroborationem huius decreti extat Pij V.Bulla reuocatoria priuilegiorum,& conſuetudinum Eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, incip. Durum nimis, fol.484.

Ne Prælati vices ſuas,vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C.magnam §.non liceat ſeſſ.25.

De Magiſtris.

C.eadem ſacroſancta ſeſſ.5. c.cum adoleſcentium ætas ſeſſ.23. c.prædicationis §.iJdem etiam ſeſs.24.

De Homicidio.

C.cum etiam qui per induſtriam ſeſſ 14.

De pugnantibus in duello.

C.deteſtabilis ſeſſ.25. Amphatur hoc decretum per conſtitutionem Gregorij XIII. incip. Ad tollendum fol.127.& alteram Clementis VIII. incip. Illius vices fol.128.

De Adulterijs.

C. graue peccatum ſeſs.24. de ref.matrim. vbi etiam de concubinarijs.

De Raptoribus.

C. decernit ſancta Synodus ſeſs.24. de ref.matrim.

De Clerico venatore.

C.cum dignitates §.veſtitu ſeſs.24.

De

De Clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie §.fin. ſeſs.23.

De eo, qui furtiuè Ordines ſuſcepit.

C.Ordinationes §.quod ſi quis ſeſs.23.

De Priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis ſeſs.7. c. Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6. c.inſuper, & c.præterea quia ſeſs.14.

C.quoniam priuilegia ſeſs.24. Ad corrobationem huius decreti extat Gregorij XIII. conſtitutio incip. Circumſpecta fol.402.

De Pœnis.

C. cum verò tam grauia ſeſs.13. c.inſuper §.poſt hæc ſeſs.4.

De pœnitentijs, & remiſſionibus.

Congruunt huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſeſ.14. c.cum Catholica ſeſs. 25. c. Apoſtolus monet, & c. liceat Epiſcopis ſeſs. 24.

C.Quamuis presbyteri ſeſs.23. Extat declaratio Pij V. ſuper approbatione Regularium ad audiendas Confeſſiones ſecularium, incip. Romani Pontificis, fol.175.

C.quia verò ſeſs.5. in fine. c.cum multa ſeſs. 21. c. cum poteſtas ſeſs. 25. Extat Pij V. conſtitutio reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent, incip. Et ſi Dominici, fol.969. in Bullario. Et pertinet ad Ordinarium loci præſcribere formam colligendi eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia, remotis tamen menſis, peluibus, & capſis per conſtitutionem Clemen.8. incip. Quæcunque fol.612. & vide Concilium Prouinciale Mediolanen.V. in tit. de indulgẽtijs, vbi prouiſum eſt, ne indulgentiarum literæ, inſcriptiones earum nomine exaratæ, eo loco vbi capſa ad eleemoſynam colligendam apparata eſt, etiam extra Eccleſiam proponantur, affiganturue, ſed vel in Altari maiori, vel in alio vbi indulgentiæ cauſa ſtatio, oratioue conſtituta eſt, &c.

Si verò aliquando Epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciatur, palam ponitur; intus in Eccleſia loco longe ab Altari, vbi indulgentiæ ſtatio agitur, decorè collocetur, &c.

De ſententia excommunicationis.

C. quamuis excommunicationis gladius ſeſſ. 25. de ref. Ad cuius declarationem vide Pij V. ordinationem fol.241. c. cenſuræ, c.anathemati ſeſs.25. de regular. c. cùm quem clericorum ſeſſ.22. c.ita plerunque ſeſſ.24.

De verborum ſignificatione.

C.cupiens ſeſs.21. c.tanta §.quod ſi in his, ſeſs.25. Circa declarationem Conc lij Trid. extat Bulla Pij 4. incip. Benedictus Deus fol.182.

Item vltra præallegatas conſtitutiones particulares ad declarationem quorundam capitum d. Concil. ſciendum eſt extare alias conſtitutiones generales pertinentes ad omnia contenta in d. Concil. Trid. & ſunt.

Super confirmatione Concilij Tridentini, incip. Benedictus Deus. *Pij 4.*

Super declaratione temporis ad obſeruanda decreta Conc. Trid. ad reformationem, & ius poſitiuum dumtaxat ſpectantia, incip. Sicut ad Sacrorum. *Eiuſd.*

Reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum *Eiuſd.*

quarum

quarumcunque ſimilium gratiarum quibuscunque locis, & perſonis conceſſarum, in his in quibus ſtatutis, & decretis Sacri Conc. Trid. contrariantur, incip. In Principis Apoſtolorum Sede, quæ habentur impreſſæ in fine dicti Concilij.

Greg.13 Reductio conſtitutionum Pij V. pro Mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trid. incip. In tanta fol. 398. in verb. priuilegia Regularium.

Eiuſdē. Innouatio conſtitutionis Nicolai III. relata in c. 1. de iureiur. in 6. & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & Eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concil. Trid. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas, fol. 552. vbi relata d. conſtitutione Nicolai, ſequuntur verba Gregorij XIII. à verſic. Veruntamen multi. Quæ Bullæ fuerunt citatæ in verbo Concilium Tridentinum fol. 184.

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus repetita fuerunt, non eſt inconueniens, nam vna decretalis, ſeu lex diuerſis reſpectibus ſub diuerſis titulis ſituari poteſt glo. in extrauag. com. de vi. & honeſt. cler. Et animaduerte ſummarium extrauag. Ioan. 22. incip. Suſcepti regiminis de electio. quæ eadem reperitur inter extrauag. com. ſub tit. ne ſede vacan. Imo vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus, vt extrauag. Ioan. 22. incip. Execrabilis, in tit. de præben. etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis huic recollectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate Sanctæ MARIAE ad Niues, Cuius precibus & meritis, & omnium Sanctorum perducat nos Dominus ad regna cœlorum. Amen.

Digitized by Google

Digitized by Google